МЪЗГИНИ

МЬЗГИНИ

ПӘЙМАНА НУ
(ИНЩИЛ)

Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пироз
Москва
2011

МЬЗГИНИ
ПӘЙМАНА НУ
(ИНЩИЛ)

бь Стандарта Кӧрманщийа К’ӧрдед wәлатед Кафказе

Һәгәр пьрс йан пешнийаред wә һәбьн, жь к'әрәма хwә бь ве навнише бьшиньн: ibt_inform@ibt.org.ru

Һ’ӧнӧрмәнде шькьлед бь дәста чекьри Horace Knowles ә,
Хӧдане нәшьркьрьне
© The British & Foreign Bible Society ә
(К’омәла К’ьтеба Пирозә Инглистане у Wәлатдәр), 1954, 1967, 1972

Сәрр’асткьр у зедәкьра ван шькьла жи Louise Bass ә,
хӧдане нәшьркьрьне © The British & Foreign Bible Society ә, 1994

© Институт перевода Библии, 2000, 2011
ISBN 978-93943-171-2

СӘРӘЩӘМ

Пешготьна Институте . . . 7
Пешготьна бона Пәймана Ну . . . 9
Бона аликърьна хwәндәвана . . . 11

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА МӘТТА . . . 13
МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА МАРQОС . . . 88
МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА ЛУQА . . . 136
МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА ЙУҺ’ӘННА . . . 212
К’АРЕД ШАНДИЙА . . . 269
НӘ’МА ПАWЛОС Р’ОМАЙИЙАР’А . . . 344
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН КОРЬНТ’ИЙАР’А . . . 378
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ДӦДА КОРЬНТ’ИЙАР’А . . . 410
НӘ’МА ПАWЛОС ГАЛАТИЙАР’А . . . 431
НӘ’МА ПАWЛОС ӘФӘСИЙАР’А . . . 444
НӘ’МА ПАWЛОС ФИЛИПИЙАР’А . . . 457
НӘ’МА ПАWЛОС КОЛОСИЙАР’А . . . 466
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН Т’ЕСАЛОНИКИЙАР’А . . . 475
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ДӦДА Т’ЕСАЛОНИКИЙАР’А . . . 483
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН ТИМОТ’ЕЙОР’А . . . 488
НӘ’МА ПАWЛОСӘ ДӦДА ТИМОТ’ЕЙОР’А . . . 498
НӘ’МА ПАWЛОС ТИТОР’А . . . 505
НӘ’МА ПАWЛОС ФЬЛИМОНР’А . . . 510
НӘ’МА ИБРАНИЙАР’А . . . 513
НӘ’МА АQУБ . . . 540
НӘ’МА ПӘТРУСӘ ПЕШЬН . . . 549
НӘ’МА ПӘТРУСӘ ДӦДА . . . 559
НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ ПЕШЬН . . . 565
НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ ДӦДА . . . 575
НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ СЬСИЙА . . . 577
НӘ’МА ЩЬҺУДА . . . 579
Ә’ЙАНТИЙА ЙУҺ’ӘННА . . . 583

Фәрһәнгок 623
Нав-нишанед хәбәред к’ьлитә сәрәкә 671
Навнишед чапа у п’әра 681
Мәсәлед иса мәсиһ 683
К’әрәмәтед иса мәсиһ 685
Навед к’ътебед пәймана кәвьн у пәймана ну 688
Хәритә 691

Пешготьна Институте

Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пироз р’азибуна хwә дьдә wан wәлгәр’ у сәрр’асткьред ве К’ьтеба Пироз, ӧса жи әwед майинә кӧ ль гора карина хwә алик’ари данә бона hазьркьрьна ве к’ьтеба Мьзгинийа Иса Мәсиh, аwа готи Пәймана Ну бь зьмане к’ӧрдийа зараве кӧрманщи. Әм пьр’ ша нә, кӧ чәнд ньвиск’аред к’ӧрдә жь чәнд wәлата жи хwә ль wәлгәр’андьна (т’әрщьмәкьрьна) Пәймана Ну гьртьнә. Әв жи ви h’але гьранда гавәкә пешдачуйина зьмане мьләт ә, ӧса жи хwәйкьрьна зьмен ә. Әм бь дьләки ша ве К’ьтеба Пироз, Пәймана Ну п’ешк’еши хwәндәванед hежа дькьн.

Әw wәлгәр’андьна дәсте wәда жь бәр wе Мьзгинийе hатийә гьртьне, йа кӧ алийе Институтеда сала 2000-и hатийә нәшьркьрьне, ньhа т’әне бь сьвькайи hатийә леньhер’андьн у сәр’асткьрьне. Пештьри wе йәке жи, шьровәкьрьн у фәрhәнгок жи hатьнә зедәкьрьне. Институт р’азибуна хwә дьдә wан жи, йед кӧ пешнийари у к’омәка сәрр’асткьрьне данә.

Wәлгәр’андьна Пәймана Ну бь зьмане к’ӧрди

Незики дӧ h’әзар сал пешда, Пәймана Ну бь зьмане йунанийа кәвьн hатийә ньвисаре. Жь hьнгева h’әта ньhа әw бь гәләк зьманед дьнйайе hатийә wәлгәр’андьне. Дьнйайеда иро незики шәш h’әзар h’әйсьд зьман hәнә. Т’әмамийа Пәймана Ну ньhа незики h’әзар дӧсьд зьмани hатийә wәлгәр’андьне. Гәләк жь wан мьләтед кӧ бь ван зьмана хәбәр дьдьн у Пәймана Ну бь зьмане wан wәлгәр’анди hәйә, h’әсабе wан гәләки жь h’әсабе мьләте К’ӧрд hьндьктьр ә.

Әва к’ьтеба ль гора зарав у р’езьманийа кӧрманщийа wәлатед Кафказеда (wәхтәке Советеда) hатийә ньвисаре. Сала 1827-а чәнд п’аред К’ьтеба Пироз бь кӧрманщийа Һәк’арийе hатьнә wәлгәр’андьне. Сала 1856 у сала 1857-да пешийе Мьзгинийа ль гора Мәтта у паше hәр чар Мьзгини бь кӧрманщийа Харп’уте (незики Әлазьге) бь h’әрфед әрмәни Стәмболеда hатьнә нәшьркьрьне. Сала 1872-а т’әвайийа Пәймана Ну диса хут wи заравида hатийә нәшьркьрьне.

Жь сала 1900-и һ’эта ньһа чәнд п’аред жь Пәймана Ну, ӧса жи т’әмамийа Пәймана Ну бь чәнд заравед к’ӧрди һатьнә нәшьркьрьне (мәсәлә, кӧрманщийа Т’ьркйайе, бә’дини, к’әрманшаһи, мукри, сорани). Ван ахьрийада жи чәнд к’ьтебед wәлгәр’андьна иройин жь алийе Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пирозва бь кӧрманщийа wәлатед Кафказеда р’онайи дитьнә: Сала 1993-а к’ьтеба Мьзгинийа Мәтта дәрк’әтийә у 1996-а жи к’ьтеба Мьзгинийа Луqа у К’аред Шандийа. Сала 2000-и т’әмамийа Пәймана Ну дәрк’әтийә, һ’име к’ижане ньһа сәрр’асткьри дәсте wәда йә.

Щур’е (мет’ода) хәбата ве wәлгәр’андьне

Әва к’ьтеба жь алийе к’ома Институтеда һатийә wәлгәр’андьне. Канийа ве к’ьтеба к’ӧрдийә wәлгәр’анди жь к’ьтеба Пәймана Нуйә бь зьмане йунани йә, аwа готи «The Greek New Testament»*. Әв тек’ста йунани сәр дәстньвисаред һәрә кәвьнә qәнщ һ’имгьрти йә, йед кӧ иро һәнә. Нав дәстньвисаред йунанийа кәвьнда чәнд фьрqийед кӧ тенә бәр ч’ә’ва һәнә, бона к’ижана жера р’уп’әлед к’ьтебе һатьнә шьровәкьрьне. Ләма фьрqийед бьч’ук щарна дьк’әвьнә нава ве wәлгәр’андьне у wәлгәр’андьнед зьманед башqә.

Мәрәме wәлгәр’андьне әв бу, кӧ һьн wәлгәр’андьн жь тек’ста йунани дур нәк’әта у фә’мина wе жи мина йунани буйа, һьн жи кӧ фә’мина йунани р’аст бьбуйа стила кӧрманщикә хwәшә зәлал у бәдәwә иройин.

Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пироз

101000 Россия
Москва, Главпочтамт, а/я 360
Институт перевода Библии

* The Greek New Testament – жь алийе United Bible Societies-да нәшьркьри йә, р’едакторийа 4-а, 1993, Штутгарт, Германйа.

Пешготьна бона Пәймана Ну

К’ьтеба кӧ wә гьртийә дәсте xwә, жер’а дьбежьн «Пәймана Ну». Пәймана Нуда бист h’әфт к’ьтеб hәнә. Әвана пешийе бь зьмане йунани hатьнә ньвисаре. Һьнге әв зьман зьманәки щьмә’ти бу, кӧ п’ьр’анийа щьмә’та Императорийа Р’омайе, аwа готи мьләтед дор-бәред Бә’ра Сьпи (Бә’ра Навин) р’ьh’әт фә’м дькьрьн у хәбәр дьдан.

Ньвисаред Пәймана Ну т’әви йед Пәймана Кәвьн hәвр’а дьбьнә т’әвайийа К’ьтеба Пироз (аwа готи «Библийа»). Ньвисаред Пәймана Кәвьн у Пәймана Ну дәрhәqа wан hәр дӧ пәйманада дьбежьн, йед кӧ Хwәде т’әви щьмә’та Хwә гьредан. Пәймана Кәвьнда ньвисар ә кӧ чаwа Хwәде т’әви щьмә’та Хwә Исраеле пәйман гьреда у Qанун* бь дәсте Муса да wан. Пәймана Нуда жи ньвисар ә кӧ чаwа Хwәде т’әви щьмә’та Хwә, аwа готи щьвина h’әму баwәрмәндед Иса Мәсиhә жь hәр мьләти пәйманәкә дьн гьреда. Әв пәйман пе дәсте Иса Мәсиh hатә гьредане. Һьмбәри wе пәймана Хwәдейә кӧ Wи т’әви щьмә’та Исраеле гьреда, әва «ну» йә (Ибрани 9:11-15).

Һәр чар к’ьтебед пешьнә Пәймана Нур’а бь йунани дьбежьн: «ӘӦАГГЕЛИОН». Хәбәра «Инщил» жь wе те у бь кӧрманщи те фә’мкьрьне «Мьзгини», аwа готи «хәбәра хере». Әв к’ьтеб дәрhәqа жийин у qӧльхе Исада дьбежьн.

Пәй ван hәр чар Мьзгинийар’а к’ьтеба «К’аред Шандийа» йә. Әва к’ьтеба шә’дәтийа wе йәке дьдә, чаwа пешийе баwәрийа сәр ве Мьзгиниййе дьнйайеда бәла дьбу.

Пәй вер’а жи бист йәк нә’мә hәнә, кӧ жь алийе шандийа у баwәрмәндед дьнә сәдсалийа пешьнда hатьнә ньвисаре. Һьнәк жь wан нә’ма, бәрбьр’и щьвинед щур’ә-щур’ә бажара дьбьн, hьнәк жи

* Пәймана Нуда хәбәра «Qанун» бь h’әрфа мәзьн hатийә ньвисаре гава бә’са Qануна Муса дькә, аwа готи Qануна Хwәде. Ле гава бә’са qанунед дьн дькә, хәбәра «qанун» бь h’әрфа бьч’ук hатийә ньвисаре.

һәма хут бәрбьр’и баwәрмәндед шәхси дьбьн (Фьлимон, Тимот’ейо у йед майин). Мәрәме ньвиск’аред ван нә’ма әw бу, wәки ширәта бьдьнә баwәрмәнда у һинкърьна qӧльхе Иса wанр’а шьровәкьн.

Хӧләсә к’ьтеба бист һ’әфтайә пашьнә Пәймана Нуда, к’ьтеба «Ә’йантийе» йә. Әва к’ьтеба пе дитьнок у хәбәред сӧр’ийә символи дәрһәqа Хӧдантийа Иса Мәсиһ у сәрк’әтьна П’адшатийа Хwәдеда дьбежә.

Бона аликърьна хwəндəвана

Бона аликърьна хwəндəвана чəнд тьшт һатьнə һазьркърьне.

Пешготьнед һəр к'ьтебəке:

Бона һəр к'ьтебəкə Пəймана Ну пешготьнəк һəйə. Əв пешготьн ван ахьрийада бона хwəндəванед ви зəмани һатьнə һазьркърьне, wəки зу сəр фькър у мəрəмед һəр 27 к'ьтеба вəбьн.

Сəрньвисаред п'ара:

Нава wəлгəр'андьнеда һəр п'арəкə бьч'ук бь сəрньвисарəке дəстпедьбə. Мəсəлə, Мəтта 1:1 бь сəрньвисара «Р'ьк'ьнйата Иса» дəстпедьбə, Мəтта 1:18 бь «Буйина Иса» дəстпедьбə, Мəтта 2:1 бь «Стəйрнасед р'оһьлате» у йед майин. Əв сəрньвисар дəстньвисаред ə'сасида т'öнəнə, ле ван ахьрийада бона алик'арийа хwəндəвана һатьнə һазьркърьне, wəки хwəндəван заньбə, мəрəм йан фькъра ве п'аре сəр чь йə.

Нав-нишанед р'езед һəвал-фькър:

Öса жи бона алик'арийа хwəндəвана, гава р'езед һəвал-фькър бона п'арəке һəнə, нав-нишанед wан бьн сəрньвисарада һатьнə ньвисаре. Р'езед һəвал-фькър бə'са wан щийа дькьн, к'идəре хут əw сəрһати йан фькъред wан һəв дьгърьн. Мəсəлə, бьн сəрньвисара Мəтта 1:18 кö дəрһəqа «Буйина Иса»-да дьбежə, Луqа 2:1-7 нава кəванада һəйə, чьмки ль wи щийи жи дəрһəqа буйина Исада те готьне.

Шьровəкърьнед жере:

Нава к'ьтебеда ль жера р'уп'əла шьровəкърьн һəнə. Һəгəр ньвисареда һун сəр хəбəре стəйрке «*» бьбиньн, wи чахи сəр wи р'уп'əли жере шьровəкърьне бьхуньн.

Һ'əрфед **тə'ри**:

Чəнд щара нава ньвисареда һ'əрфед **тə'ри** һатьнə ньвисаре. Əва хəбəра ль гора зьмане йунани дəрбе дьстиньн. Лазьм ə кö хwəндəван хwəндьна хwəда гърани бьдə wан хəбəра. (Мəсəлə, бьхуньн: Йуһ'əнна 5:45; Галати 3:12.)

Шькьл, навниш у хəритə:

Нава ве к’ьтебеда, илайи пьшта к’ьтебеда шькьл, навниш у хəритə һəнə, кӧ к’омəке дьдьнə хwəндəвана. Əвана жь алийе занава ль гора култур у т’ариха зəмане Иса Мəсиһда һатьнə һазьркьрьне.

Фəрһəнгок:

Фə’минед гəлəк хəбəред гьран у нəнас нава фəрһəнгокеда һатьнə шьровəкьрьне. Гава р’асти хəбəред зə’мəт бен, йед кӧ ль щəм wан əв нишан «ф» һəйə, жь к’əрəма хwə фəрһəнгока пəй к’ьтебе бьньһер’ьн.

Нав-нишанед хəбəред к’ьлитə сəрəкə:

Хьлазийа к’ьтебеда ӧса жи нав-нишанед хəбəред к’ьлитə сəрəкə һəнə. Wеда гəлəк хəбəред к’ьлитə сəрəкə мина «баwəри», «гӧнə», «дӧа» у йед майин һəнə. Бьн һəр хəбəреда жь Пəймана Ну чəнд щи һатьнə к’ьфшкьрьне, wəки хwəндəван бькарьбə wе хəбəреда к’ур бə.

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА МӘТТА

Пешготьн

Ль гора р’езкърьна к’ьтебед Пәймана[ф] Ну, «Мьзгинийа[ф] Иса[ф] Мәсиһә[ф] ль гора Мәтта» к’ьтеба пешьн (ә’wльн) ә. Бь фькьра зана әва к’ьтеба сәдсалийа пешьнда ль Әнтакйайе һатийә ньвисаре. Жь һьнгеда һ’әта ньһа әва к’ьтеба буйә ч’ә’вканик бона wан мәрьвед[ф] кӧ дьхwазьн р’астийа Хwәде нас кьн, аwа готи Иса Мәсиһ. Ль гора шә’дәтийа щьвина[ф] сәдсалийа дӧдада, хӧдане ве к’ьтебе Мәттайе шанди[ф] буйә, йе кӧ һе бәри р’астһатьна Иса хәрщгьр[ф] бу, кӧ жер’а «Леwи[ф]» жи дьготьн (Марqос 2:14; Луqа 5:27).

Әва к’ьтеба мьзгинийа ве йәке дьдә, кӧ Иса йә Хьлазкьр[ф] у П’адшайе жь Хwәдеда создайи. Әва мьзгинийа дьбежә, кӧ Иса нә т’әне Хьлазкьре мьләте щьһуйа[ф] йә, ле йе мьләтед т’әмамийа дьнйайе йә жи.

Мьзгинийа Мәтта жь һәр се Мьзгинийед майин зедәтьр бә’са Пәймана[ф] Кәвьн дькә, чьмки мәрәме ве к’ьтебе әв ә, wәки избат кә, кӧ Иса һәма хут Хwәха йә әw Хьлазкьре создайи у бь ви аwайи ньвисаред щьһуйайә пироз[ф] (аwа готи ньвисаред Пәймана Кәвьн) һатьнә сери. Мәтта к’ьтеба хwәда жь чьл щара зедәтьр бә’са wан ньвисаред Пәймана Кәвьн дькә. Жь wан щийа гәләк аһа ньвисар ьн: «Әв йәк аһа qәwьми, кӧ әw готьна Хӧданә[ф] бь заре[ф] п’ехәмбәр[ф] һатьбу готьне бе сери...» (1:22; 2:15, 17-18, 23; 4:14-16; 8:17; 12:17-21 у йед майин). Ӧса жи Мәтта гәләк щара дьньвисә, кӧ Иса чаwа «Кӧр’е[ф] Даwьд» те һ’әсабе, чьмки Мәсиһе создайи wе жь р’ьк’ьнйата[ф] Даwьд[ф] п’адша бьһата (1:1, 20; 9:27; 12:23; 15:22; 20:30-31; 21:9, 15; 22:41-45).

Әв Мьзгини жь һәрсекед майин бь ви аwайи жи бәрч’ә’в дьбә, кӧ дәwса наве «Хwәде» гәләк щара хәбәра «Ә’зман» һатийә хәбате,

сәбәб әw бу кӧ щьhуйа нәдьхwәстьн hәр гав наве Хwәде банина сәр заре хwә, чьмки пироз ә, ләма жи Мәтта дурва дьhат. Мәсәлә, дәwса «П’адшатийа[ф] Хwәде» 33 щара «П’адшатийа[ф] Ә’змана» ньвисар ә, ле «П’адшатийа Хwәде» т’әне пенщ щара ньвисар ә.

Ньвиск’аре к’ътебе сәрhатийа Иса бь hур-гьли дьньвисә. Әw жь р’ьк’ьнйат у буйина Исада дәстпедькә, паше дьньвисә Әw чаwа пе аве те ньхӧмандьне[ф] (ьматкьрьне), те щер’ьбандьне[ф], паше дәрhәqа кьред Wийә Щәлиледа[ф] дьньвисә, чаwа даннасин кьр, hин кьр у нәхwәш qәнщ кьрьн. Паше дьньвисә кӧ Әw чаwа жь Щәлиле те Оршәлиме[ф], р’ожед h’әфтийа Хwәйә хьлазийе ль wьр чаwа дәрбаз дькә у чаwа hатә хачкьрьне[ф] у жь мьрьне р’абу.

Мьзгинийа Мәттада Иса чаwа дәрсдарәки[ф] мәзьн к’ьфш дьбә, йе кӧ h’ӧкӧме Wи hәйә Qануна[ф] Муса[ф] шьровәкә у бона П’адшатийа Хwәде даннасин кә. Ӧса жи дьдә к’ьфше кӧ Әw wәк’иле Qануна Хwәде у пәйманейи амьн ә, кӧ мәрәме Хwәде дьqәдинә у тинә сери. Мьзгинийа Мәттада hинкьрьнед Иса п’ар-п’ар дийар дьбьн у әв п’ар бь ве р’езкьрьне бәрч’ә’в дьбьн:

1. Даннасинийа сәре ч’ийе бәр мәрьвайе вәдькә, кӧ зар’ед П’адшатийа Хwәде чьqаси хwәзьли нә у гәрәке р’абун-р’уньштьн, борщ у жийина хwәда жи чаwа бьн (сәре 5-а h’әта 7-а).

2. Т’әмийед бона шагьрта[ф], wәки qӧльхе шандитийа хwәда чаwа П’адшатийа Хwәде даннасин кьн (сәре 10-а).

3. Сӧр’а П’адшатийа Хwәде у h’әфт мәсәлә (13-а).

4. Ль сәр ве дьне зар’ед П’адшатийа Хwәде, аwа готи баwәрмәндед Иса Мәсиh гәрәке hьндава hәвда чаwа бьн (сәре 18-а).

5. Һинкьрьнед ль сәр р’ожед ахьрийе у hатьна П’адшатийа Хwәде (сәре 24-а у 25-а).

Сәрәщәма фькра к’ьтебе

Р’ьк’ьнйата Иса у буйина wи (1:1–2:23)
Qӧльхе Йуh’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф] (3:1-12)
Ньхӧмандьн у щер’ьбандьна Иса (3:13–4:11)
Даннасини у шьхӧлед Исайә ль Щәлиледа (4:12–18:35)
Р’ийа Исайә жь Щәлиле h’әта Оршәлиме (19:1–20:34)

Һ’әфтийа Исайә хьлазийе ль Оршәлиме у дор-бәред wеда (21:1–27:66)
Р’абуна Иса жь мьрьне у шагьртава хөйабуна Wи (28:1-20)

Р’ьк’ьнйата Иса

(Луqа 3:23-38)

1 1 Әв ә р’әqәма р’ьк’ьнйата[ф] Иса[ф] Мәсиһ[ф], р’ьк’ьнйата Даwьд[ф], р’ьк’ьнйата Бьраһим[ф]:
2 Бьраһимр’а Исһаq[ф] бу,
Исһаqр’а Аqуб[ф] бу,
Аqубр’а Щьһуда[ф] у бьрава бун,
3 Щьһудар’а Перес у Зәра бун, (наве дийа wан Т’амар бу),
Переср’а Һәсрун бу,
Һәсрунр’а Р’ам* бу,
4 Р’амр’а Аминадав бу,
Аминадавр’а Нәһшон бу,
Нәһшонр’а Сәлмон бу,
5 Сәлмонр’а Боwаз бу, (наве дийа wи Р’әхаб[ф] бу),
Боwазр’а Овед бу, (наве дийа wи Р’ут’ бу),
Оведр’а Йеша[ф] бу
6 у Йешар’а Даwьд п’адша бу.

Даwьд п’адшар’а Сьлеман[ф] бу, (дийа wи бәре к’өлфәта[ф] Урийа бу),
7 Сьлеманр’а Р’әһобоwам бу,
Р’әһобоwамр’а Әбийа бу,
Әбийар’а Асаф* бу,
8 Асафр’а Йеһошәфат бу,
Йеһошәфатр’а Йорам бу,
Йорамр’а Узийа бу,
9 Узийар’а Йотам бу,
Йотамр’а Аһаз бу,
Аһазр’а Һьзqийа бу,
10 Һьзqийар’а Мьнашә бу,
Мьнашәр’а Амос бу,
Амоср’а Йошийа бу
11 у Йошийар’а Йәхонийа у бьрава бун. Wи чахи щьмә’т сьргун[ф] чу Бабилоне[ф].

12 Ле пәй сьргунчуйина Бабилонеда,
жь Йәхонийар’а Шалтийел бу,
Шалтийелр’а Зәрубабәл бу,
13 Зәрубабәлр’а Абийуд бу,
Абийудр’а Елйаqим бу,
Елйаqимр’а Азур бу,
14 Азурр’а Садоq бу,
Садоqр’а Ахин бу,
Ахинр’а Елйуд бу,

---

* 1:3 Нав дәстньвисаред һьнәкада дәwса «Р’ам» «Арам» һәйә.
* 1:7 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Асаф» «Аса» һәйә.

15 Елйудр'а Елазар бу,
Елазарр'а Мәтан бу,
Мәтанр'а Аqуб бу,
16 Аqубр'а Усьв[ф] бу, мере Мәр-
йәме[ф], йа кӧ Иса[ф] жь wе
wәльди, кӧ Мәсиh[ф] те
готьне.

17 Аwа жь Бьраhим h'әта
Даwьд чардәh ньсьл[ф] дәрбаз
бьбун, жь Даwьд h'әта сьр-
гунчуйина Бабилонеда чар-
дәh ньсьл у жь сьргунчуйина
Бабилонеда h'әта Мәсиh диса
чардәh ньсьл бун.

Буйина Иса

(Луqа 2:1-7)

18 Буйина Иса Мәсиh бь
ви тьhәри бу. Мәрйәма дийа
Wи Усьвр'а нишанкьри бу, ле
дәргистийа хwәда Мәрйәм бь
h'ӧкӧме Р'ӧh'е[ф] Пироз h'әмлә
к'ьфш бу. 19 Ле Усьве дәргис-
тийе wе кӧ мәрьвәки[ф] р'аст бу,
нәхwәст wе р'ур'әш кә, фькьри
кӧ дьзива wе бәр'дә. 20 Чахе
Усьв hе сәр ве йәке дьфькь-
ри, ва мьлйак'әтәки[ф] Хӧдан[ф]
хәwнеда wива хӧйа бу у готе:
«Усьве кӧр'е Даwьд! Нәтьрсә,
кӧ дәргистийа хwә Мәрйәме
бьстини. Әwи кӧ wе жь wе
бьбә, әw жь Р'ӧh'е Пироз ә.
21 Әwе кӧр'әки бинә у те наве
Wи Иса* дайни, чьмки Әwе
щьмә'та Хwә жь гӧнед wан
хьлаз[ф] кә».

22 Әв hәр тьшт аhа qәwьми,
wәки әw готьна Хӧданә бь заре[ф]
п'ехәмбәр[ф] бе сери кӧ дьбежә:
23 «Ва qиза бьк'ьр[ф] wе h'әмлә
бә, кӧр'әке жер'а бьбә у наве
Wи Иммануйел wе дайньн»*,
кӧ те фә'мкьрьне: «Хwәде т'әви
мә йә»**.

24 Гава Усьв жь хәwе h'ьшйар
бу, әwи ль гора готьна мьлйа-
к'әте Хӧдан кьр, дәргистийа
хwә станд. 25 Ле сәре хwә wер'а
данәни, h'әта кӧ әw кӧр'* жер'а
бу. У наве Wи Иса дани.

Стәйрнасед р'оhьлате

2 1 Гава Иса Бәйтләh'ма[ф]
Щьhустанеда[ф], р'ожед п'ад-
шатийа Һеродәсда бу, hьнге

---

* 1:21 «Иса» бь зьмане ибрани[ф] аhа те фә'мкьрьне: «Хӧдан хьлаз дькә», йан «хьлазкьр», йан жи «азабун».

* 1:23 Ишайа 7:14.

** 1:23 Ишайа 8:8, 10.

* 1:25 Нав hьнәк дәстньвисарада «кӧр'е wейи ньхӧри» hәйә.

чәнд стәйрнас жь р’оһьлате
һатьнә Оршәлиме[ф] 2 у готьн:
«К’ане П’адше щьһуйайи[ф] кӧ
гәрәке бьбуйа? Мә стәйрка Ԝи
ль р’оһьлате дит у әм һатьнә,
кӧ сәре хԝә ль бәр Ԝи дайньн».

3 Гава Һеродәс п’адша әв йәк
бьһист, т’әвиһәв бу у т’әмами-
йа Оршәлиме жи пер’а. 4 Һьнге
әԝи һ’әму ԛанунзанед[ф] щьмә’те
у сәрәкед к’аһина[ф] щьвандьн у
жь ԝан пьрси: «К’идәре гәрә-
ке Мәсиһ бьбә?» 5 Ԝана жер’а
гот: «Бәйтләһ’ма Щьһустанеда,
чьмки бь дәсте п’ехәмбәра аһа
ньвисар ә:

6 ‹Йа Бәйтләһ’ма ԝәлате Щь-
һуда,
тӧ ль нав сәрԝеред Щьһуда-
йеда нә йе һәри бьч’ук и,
чьмки Сәрԝерәке жь тә
р’абә,
кӧ шьвантийе щьмә’та Мьн
Исраеле[ф] бькә›*».

7 Һьнге Һеродәс дьзива гази
стәйрнаса кьр у ԝәхте хӧйабу-
на стәйрке жь ԝан пе һ’әсийа.
8 Паше әԝ шандьнә Бәйтләһ’ме
у гот: «Һәр’ьн бона Кӧр’ьк ә’сә-
йи пе бьһ’әсьн. Чахе кӧ һун Ԝи
бьбиньн, мьнр’а бежьн, кӧ әз жи
бем сәре хԝә ль бәр дайньм».

9 Гава ԝана әв тьшт жь п’адше
бьһист, чун. У ва йә әԝ стәйрка
кӧ ль р’оһьлате дитьбун пешийа
ԝан чу, һ’әта сәр ԝи щийе к’ӧ
Кӧр’ьк ле бу сәкьни. 10 Гава
ԝана әԝ стәйрк дит, гәләки
әшԛ у ша бун, 11 чунә һьндӧр’,
Кӧр’ьк т’әви дийа Ԝи Мәрйәме
дитьн, ль бәр Ԝи дәвәр’у чун,
сәре хԝә ль бәр данин у хьзнед
хԝә вәкьрьн, п’ешк’ешед[ф] зер’,
бьхуре[ф] ә’рәби у зьмьр[ф] данә
Ԝи. 12 Ле ԝан хәԝнеда ә’мьр
станд, кӧ вәнәгәр’ьнә щәм
Һеродәс, әԝ иди р’екә дьнва
чунә ԝәлате хԝә.

Р’әва бәр бь Мьсре[ф]

13 Гава кӧ әԝ жь ԝьр чун, ва
мьлйак’әтәки Хӧдан хәԝнеда
Усьвва хӧйа бу у готе: «Р’абә
Кӧр’ьк у дийа Ԝи һьлдә бьр’әвә
Мьсре[ф]. Ль ԝьр бьминә һ’әта
кӧ әз тәр’а бежьм, чьмки Һе-
родәсе Кӧр’ьк бьгәр’ә, кӧ Ԝи
бькӧжә».

14 Усьв жи р’абу Кӧр’ьк у дийа
Ԝи һьлдан, шәв чунә Мьсре
15 у һ’әта мьрьна Һеродәс әԝа-
на ль ԝьр ман. Әв йәк аһа бу,
кӧ әԝ готьна Хӧданә бь заре
п’ехәмбәр һатьбу готьне бе

* 2:6 Миха 5:2.

сери: «Мьн жь Мьсьре гази
Кӧр’е Хwә кьр»*.

Qьр’а зар’ока

16 Гава Һеродәс дит кӧ әw
жь стәйрнаса һатә хапандьне,
гәләки һерс к’әт. Әwи ә’мьр
кьр кӧ һ’әму зар’окед кӧр’инә
ль Бәйтләһ’ме у дор-бәре wе,
йед дӧ сали у жь wан бьч’уктьр
һәбун, кӧ бенә кӧштьне, ль гора
wи wәхте кӧ жь стәйрнаса пе
һ’әсийа бу. 17 Һьнге әw готьна
бь заре Йерәмийа[ф] п’ехәмбәр
һатә сери:

18 «Жь Р’амайе дәнгәк һат,
дәнге гьри у шина гьран,
Р’аһел бона зар’окед хwә
дьгьрийа
у нәдьхwәст кӧ бәр дьлада
бен,
чьмки иди зар’ок нәмабун»*.

Һатьна жь Мьсьре

19 Гава Һеродәс мьр, ва мьл-
йак’әтәки Хӧдан ль Мьсьре
хәwнеда Усьвва хӧйа бу 20 у готе:
«Р’абә, Кӧр’ьк у дийа Wи һьлдә
у һәр’ә wәлате Исраеле, чьмки
әwед пәй Кӧр’ьк к’әтьбун кӧ
бькӧштана мьрьнә».
21 Усьв жи р’абу, Кӧр’ьк у дийа
Wи һьлдан, вәгәр’ийанә wәлате
Исраеле. 22 Ле гава Усьв бьһист
wәки Архелайо[ф] дәwса баве хwә,
Һеродәс сәр Щьһустане буйә
п’адша, тьрсийа кӧ һәр’ә wьр.
Һьнге хәwнеда ә’мьр станд,
кӧ һәр’ә алийе qәза Щәлиле[ф].
23 Әw жи чунә бажаре кӧ жер’а
Ньсрәт дьготьн ле һеwьрин. Әв
йәк аһа бу, кӧ әw готьна бь заре
п’ехәмбәра бе сери кӧ дьбежә:
«Әwе ньсрәти бе готьне».

Даннасинийа Йуһ’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф]

(Марqос 1:1-8; Луqа 3:1-18; Йуһ’әнна 1:19-28)

3 1 Wан р’ожада Йуһ’әнна-
йе[ф] ньхӧмдар[ф] р’абу нава
бәр’ийа[ф] Щьһустане даннасин
кьр 2 у гот: «Жь гӧнәкьрьне
вәгәр’ьн[ф], чьмки П’адшатийа[ф]
Ә’змана незик буйә». 3 Йуһ’әнна
әw бу, бона к’ижани Ишайа[ф]
п’ехәмбәр готьбу:

«Дәнгәк бәр’ийеда дькә
гази:
‹Р’ийа Хӧдан һазьр бькьн
у шьвәр’ийед[ф] Wи р’аст бь-
кьн›»*.

---

* 2:15 Һосейа 11:1.

* 2:18 Йерәмийа 31:15.

* 3:3 Ишайа 40:3.

4 К’ьнще Йуһ’әнна жь пър’ч’а
дәве бу у қайишәкә ч’әрм ль
пьште бу. Хwарьна wи жи кӧ-
ли[ф] у һьнгьве чоле бу. 5 Һьнге
щьмә’та Оршәлиме у т’әмами-
йа Щьһустане у һ’әму алийед
ч’әме Урдӧне дьһатьнә щәм
wи, 6 гӧнед хwә дьданә р’уйе
хwә у жь wи ч’әме Урдӧнеда
дьһатьнә ньхӧмандьне[ф].
7 Гава Йуһ’әнна дит кӧ жь
ферьси[ф] у садуқийа[ф] жи гәләк
һатьнә wәки бенә ньхӧмандь-
не, әwи готә wан: «Ч’ежькед[ф]
мә’ра! К’е wәр’а гот, кӧ һун жь
хәзәба те бър’әвьн? 8 Дә бь кьред
қәнщ бьдьнә к’ьфше, кӧ һун
жь гӧнәкьрьне вәгәр’ийанә.
9 У нав хwәда нәфькьрьн нә-
бежьн: ‹Бьраһим баве мә йә›.
Әз wәр’а дьбежьм, кӧ Хwәде
жь ван кәвьра жи дькарә за-
р’а Бьраһимр’а дәрхә. 10 Ва йә
бьвьр[ф] ль сәр р’аwе[ф] даре йә.
Һәр дара кӧ бәре қәнщ нәйнә,
wе бе бър’ине у авитьне нава
егьр. 11 Әз wә бона гӧнәвәгә-
р’андьне бь аве дьньхӧминьм,
ле Йәки жь мьн қәwаттьр wе бе.
Әз нә һежа мә чарьхе Wи жи
бьгьрьмә дәсте хwә. Әwе wә пе
Р’ӧһ’е Пироз у егьр бьньхӧми-
нә. 12 Мәлһ’әба Wи дәсте Wида
йә. Әwе бедәра Хwә пақьж кә,
гәньме Хwә бькә ә’мбаре, ле
кайе wе бь агьре кӧ натәмьрә
бьшәwьтинә».

Иса те ньхӧмандьне

(Марqос 1:9-11; Луqа 3:21-22)

13 Һьнге Иса жь Щәлиле
һатә Урдӧне, щәм Йуһ’әнна,
кӧ жь wи бе ньхӧмандьне.
14 Ле Йуһ’әнна бона ве йәке
Wир’а қайл нәдьбу у готә Wи:
«Әз һ’әwщә мә кӧ бь дәсте Тә
бемә ньхӧмандьне у Тӧ тейи
щәм мьн?» 15 Иса ле вәгәр’анд
у готе: «Ньһа бьһелә, чьмки ль
мә дьк’әвә кӧ әм һ’әму р’асти-
йе аһа биньнә сери[ф]». Паше
Йуһ’әнна қайл бу.
16 Һәма чаwа Иса һатә нь-
хӧмандьне у жь аве дәрк’әт,
ньшкева ә’зман вәбун у әwи
дит кӧ Р’ӧһ’е Хwәде мина кә-
воткәке һатә хwаре у сәр Wи
дани. 17 У ва дәнгәк жь ә’змана
һат: «Әв ә Кӧр’е Мьни дәлал,
кӧ әз жь Wи р’ази мә».

Щер’ьбандьна[ф] Иса

(Марqос 1:12-13; Луqа 4:1-13)

4 1 Һьнге Р’ӧһ’ Иса бьрә бә-
р’ийе[ф], кӧ жь Мирещьн[ф] бе
щер’ьбандьне[ф]. 2 Әwи чьл р’ож
у чьл шәви р’ожи[ф] гьрт, пәйр’а
бър’чи бу. 3 Йе кӧ дьщер’ьбинә

незики Wи бу у готе: «Һәгәр Тö
Кöр’е[ф] Хwәде йи, дә бежә ван
кәвьра кö бьбьнә нан». 4 Ле Иса
ле вәгәр’анд у готе: «Ньвисар
ә: ‹Инсан т’әне бь нен нажи,
ле бь һәр хәбәра кö жь дәве
Хwәде дәрдьк’әвә›*».
5 Һьнге мирещьн Әw бьрә
Бажаре Пироз[ф], сәр бьльнд-
щийа бане п’арьстгәһе[ф] да сә-
кьнандьне 6 у готә Wи: «Һәгәр
Тö Кöр’е Хwәде йи, дә Хwә
бавежә хwаре, чьмки ньвисар
ә: ‹Хwәде wе т’әмийа Тә бьдә
мьлйак’әтед Хwә у wе Тә сәр
дәсте Хwә бьгърьн, wәки ньге
Тә кәвьр нәк’әвә›*». 7 Иса го-
те: «Әв жи ньвисар ә: ‹Хöдан
Хwәдейе хwә нәщер’ьбинә›*».
8 Һьнге мирещьн Әw бьр
р’акьрә сәр ч’ийаки гәләки
бьльнд у һ’әму п’адшатийед
дьнйайе, р’әwша wанва ни-
шани Wи дан 9 у готә Wи:
«Һәгәр Тö дәвәр’уйа бейи,
сәре Хwә ль бәр мьн дайни,
әзе ван һ’әмуйа бьдьмә Тә».
10 Һьнге Иса готе: «Дури Мьн
һәр’ә, щьно[ф]! Чьмки ньвисар ә:
‹Сәре хwә ль бәр Хöдан Хwә-
дейе хwә дайнә у т’әне Wир’а
хöламтийе бькә!›*»
11 Wи чахи мирещьн Әw һьшт
чу у ва мьлйак’әт һатьн жер’а
бәрдәсти кьрьн.

Иса qәза Щәлиледа дәст бь к’аре Хwә дькә

(Марqос 1:14-15; Луqа 4:14-15)

12 Гава Иса бьһист, wәки Йу-
һ’әнна һатә гьртьне, Әw р’абу
чу Щәлиле. 13 Әwи Ньсрәт
һьшт, чу Кәфәрнаһума дәве
гола Щәлиле, ль нав синоре
Зәбулоне у Нәфтәлийе щи-wар
бу. 14 Әв йәк аһа бу, кö әw го-
тьна бь заре Ишайа п’ехәмбәр
бе сери:

15 «Wәлате Зәбулоне у wәлате
Нәфтәлийе,
ль сәр р’ийа бәрбь голе, wи
алийе Урдöне,
Щәлила нәщьһуйа[ф],
16 әw щьмә’та кö нав тә’рис-
танийеда р’уньштьбу,
р’онайикә мәзьн дит
у әwед кö ль wәлат у сийа
мьрьнеда р’уньштьбун,

* 4:4 Qануна Дöщари 8:3.
* 4:6 Зәбур 91:11-12.
* 4:7 Qануна Дöщари 6:16.
* 4:10 Qануна Дöщари 6:13.

р’онайи жь wанар’а дәр-
к’әт»*.
17 Жь һьнгева Иса дәст бь
даннасинийе кьр у гот: «Жь
гöнәкьрьне вәгәр’ьн, чьмки
П’адшатийа Ә’змана[ф] незик
буйә».

Иса гази һәр чар
мә’сигьра дькә
(Марqос 1:16-20; Луqа 5:1-11)

18 Чахе Иса ль дәве гола
Щәлиле дьгәр’ийа, р’асти дö
бьра һат, Шьмһ’уне[ф] кö жер’а
Пәтрус[ф] дьһатә готьне у Ән-
драwьсе бьре wи. Wана т’ор’
давитә голе, чьмки мә’сигьр
бун.
19 Иса wанар’а гот: «Пәй
Мьн wәрьн, Әзе wә бькьмә
неч’ирванед мәрьва».
20 Wана
жи һәма wе дәме т’ор’ед хwә
һьштьн у пәй Wи чун.
21 Гава Иса жь wи щийи һь-
нәки пешда чу, р’асти дö бьред
дьн жи һат, Аqубе[ф] Зәбәди у
Йуһ’әннайе[ф] бьре wи. Wана
т’әви баве хwә, Зәбәди qәйь-
кеда т’ор’ед хwә һивез дькьрьн.
Иса гази wан жи кьр.
22 Wана
жи һәма wе дәме qәйьк у баве
хwә һьштьн у пәй Wи чун.

Иса даннасин дькә,
һин дькә у qәнщ дькә
(Луqа 6:17-19)

23 Иса ль т’әмамийа Щәлиле
дьгәр’ийа, к’ьништед[ф] wан-
да һин дькьр у Мьзгинийа[ф]
П’адшатийе дьда у һәр щур’ә
еш у нәхwәши жи кö нав щьм-
ә’теда һәбун qәнщ дькьрьн.
24 Нав-дәнге Wи ль т’әмамийа
Сурйайе бәла бу, щьмә’те һәр
щур’ә мәрьвед нәхwәш анинә
щәм Wи, йед кö щур’ә-щур’ә
еш у щәфада бун: Йед щьна-
к’әти[ф], һивк’әти[ф], шьлушә’т у
Әwи әw һ’әму жи qәнщ кьрьн.
25 Гәләк ә’лаләт жи жь Щәлиле,
жь qәза Декаполисе*, жь Ор-
шәлиме, жь Щьһустане у жь
wи алийе Урдöнейи р’оһьлате
пәй Wи дьчун.

Даннасинийа сәре ч’ийе

5 1 Чахе Иса ә’лаләт дит,
һьлк’ьшийа ч’ийе, р’уньшт
у шагьртед[ф] Wи һатьнә щәм

---

* 4:15-16 Ишайа 9:1-2.

* 4:25 «Декаполис» бь зьмане йунани те фә’мкьрьне: «Дәһә Бажар», чьмки әва qәза бәреда бь йәктийа дәһә бажара һатийә чекьрьн.

Wи. 2 Әwи дәст бь һинкьрьна Хwә кьр у wанр'а гот:

Һинкьрьна бона хwәзьлийа р'аст

(Луqа 6:20-23)

3 «Хwәзи ль р'öh'фәqира*,
чьмки П'адшатийа Ә'змана
йа wан ә.
4 Хwәзи ль һ'әзнийа,
чьмки бәр дьлед wанда wе
бе һатьне.
5 Хwәзи ль шкәстийа,
чьмки ә'рде п'ара wан бә.
6 Хwәзи ль wан, кö т'и у бьр'-
чийе р'астиqәдандьне нә,
чьмки әwе т'ер бьн.
7 Хwәзи ль дьлр'ә'ма,
чьмки әwе р'ә'ме бьбиньн.
8 Хwәзи ль дьлпаqьжа,
чьмки әwе Хwәде бьбиньн.
9 Хwәзи ль wан, кö ә'дьлайийе
дькьн,
чьмки әwе зар'ед Хwәде бенә
һ'әсабе.
10 Хwәзи ль wан, кö бона р'асти-
qәдандьне тенә зерандьне,
чьмки П'адшатийа[ф] Ә'змана
йа wан ә.

11 Хwәзи ль wә, гава бона
наве Мьн wә беһöрмәт кьн,
бьзериньн у һәр щур'ә бöхдан
ль wә бькьн. 12 Әшq у ша бьн,
чьмки һәqе wә ль ә'змана гәләк
ә. Бь ви щур'әйи п'ехәмбәред
кö бәри wә һәбун, зерандьн.

Хwе у р'онайи

(Марqос 9:50; Луqа 14:34-35)

13 Һун хwейа ә'рде нә. Ле һәгәр
хwе тә'ма хwә öнда кә, паше
әwе бь чь тә'ме бьстинә? Иди
wе кери тьштәки нәйе. We бь-
гьрьн бавежьнә нав дәст-п'ийа.
14 Һун р'онайа дьнйайе нә.
Һәгәр бажарәк сәре ч'ийе йә,
найе вәшартьне. 15 Кәсәк жи
ч'ьре венахә у накә бьне фь-
раqе, ле датинә сәр п'еч'ьре[ф],
кö р'онайе бьдә һ'әмуйед кö
маледа нә. 16 Öса жи бьра р'о-
найа wә бәр мәрьва шәwq бьдә,
кö әwана кьрьнед wәйә qәнщ
бьбиньн у пәсьне Баве[ф] wәйи
ә'змана бьдьн.

Һинкьрьна бона Qануне

17 Нәфькьрьн кö Әз һатьмә
ньвисаред п'ехәмбәра у Qануне
хьраб кьм. Әз нәһатьм кö хьраб
кьм, ле wан һ'әмуйа биньмә
сери. 18 Әз р'аст wәр'а дьбежьм,

* 5:3 Бь готьнәкә дьн: «Р'öh'к'әсиба», аwа готи р'öh'е wан һ'әwще Хwәде йә, бәр Хwәде шкәсти нә.

бәри дәрбазбуна ә’рд у ә’зман,
дәqәк йан жи һ’әрфәкә бьч’ук
жь Qануне wе т’ӧ щар ӧнда
нәбә, һ’әта кӧ һ’әму бенә сери.
19 Аwа к’и жь ван т’әмийа йәкә
һәрә бьч’ук хьраб кә у мәрьва
ӧса һин кә, әwе П’адшатийа
Ә’зманада жь һ’әмуйа бьч’уктьр
бе һ’әсабе. Ле к’и кӧ wана пек
бинә у һин бькә, әwе П’адша-
тийа Ә’зманада мәзьн бе һ’ә-
сабе. 20 Ләма Әз wәр’а дьбежьм,
һәгәр р’астийа wә жь р’астийа
qанунзан у ферьсийа зедәтьр
нибә, һун т’ӧ щар нак’әвьнә
П’адшатийа Ә’змана.

Һинкьрьна дәрһәqа һерсе у меркӧштьнеда

21 Wә бьһистийә кӧ пешийар’а
һатийә готьне: ‹Нәкӧжә!* К’и
кӧ бькӧжә, диwана wи wе бе
кьрьне›. 22 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
к’и сәр бьре хwә һерс к’әвә*,
wе бьбә дәйндаре диwане у к’и
бежә бьре хwә: ‹Бе аqьл›, әwе
бьбә дәйндаре диwана щьвина
гьрәгьра у к’и кӧ бежә: ‹Ахмах›,
wе бьбә дәйндаре агьре доже[ф].
23 Аwа һәгәр тӧ һ’әдийа[ф] хwә
бини сәр горигәһе[ф] у ль wьр бе
бира тә, кӧ дьле бьре тә жь тә
майә, 24 һ’әдийа хwә wе дәре ль
бәр горигәһе бьһелә у пешийе
һәр’ә бьре хwәр’а ль һәв wәрә
у паше wәрә һ’әдийа хwә бьдә.

25 Чахе нәйаре тә тә к’аши
щәм һ’акьм дькә, р’еда т’әви wи
зу ль һәв wәрә. Һәгәр на, әwе
тә бьдә дәсте һ’акьм, һ’акьме
жи тә бьдә дәсте бәрдәстийе
хwә у тә бавежә кәле. 26 Әз р’аст
тәр’а дьбежьм, тӧ жь wьр т’ӧ
щар дәрнак’әви һ’әта поле[ф]*
пашьн нәди.

Һинкьрьна дәрһәqа зьнек’арийеда

27 Wә бьһистийә кӧ һатийә
готьне: ‹Зьнийе нәкә›*. 28 Ле
Әз wәр’а дьбежьм, к’и бь тәме
хьраб жьнәке бьньһер’ә, әwи
дьле[ф] хwәда иди т’әви wе зь-
нек’ари кьр. 29 Аwа һәгәр ч’ә’ве
тәйи р’асте тә жь р’е дәрдьхә,
wи дәрхә у жь хwә бавежә.

---

* 5:21 Дәрк’әтьн 20:13; Qануна Дӧщари 5:17.
* 5:22 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «К’и кӧ щики бе сәбәб сәр бьре хwәда һерс к’әвә».
* 5:26 «Пол» п’әре һәри һур ә.
* 5:27 Дәрк’әтьн 20:14; Qануна Дӧщари 5:18.

Бона тә һе qәнщ ә кӧ әндә-
мәки тә ӧнда бә, ле бәдәна
тә пева нәк'әвә щә'ньмеф. 30 У
һәгәр дәсте тәйи р'асте тә жь
р'е дәрдьхә, wи жекә у бавежә.
Тәр'а һе qәнщ ә кӧ әндәмәки
тә ӧнда бә, ле бәдәна тә пева
нәк'әвә щә'ньме.

Һинкьрьна дәрһәqа жьнбәр'данеда

(Мәтта 19:9; Марqос 10:11-12; Луqа 16:18)

31 Әв жи һатийә готьне: ‹К'и
к'ӧлфәта хwә бәр'дә, бьра к'а-
хаза жьнбәр'дане бьдә wе›*.
32 Ле Әз wәр'а дьбежьм, к'и кӧ
бе сәбәбийа qавийеф жьна хwә
бәр'дә, әw дьбә сәбәбе зьне-
кьрьна wе, һәгәр диса әw мер
кә* у к'и кӧ йәкә мербәр'дайи
бьстинә, әw зьнийе дькә.

Һинкьрьна бона сонде

33 Wә әв жи бьһистийә кӧ
пешийар'а һатийә готьне: ‹Дә-
рәw сонд нәхwә у сонде хwә ль
бәр Хӧдан бинә сери›*. 34 Ле Әз
wәр'а дьбежьм, т'ӧ щар сонд
нәхwьн, нә бь ә'змен, чьм-
ки әw т'әхте Хwәде йә, 35 нә
жи бь ә'рде, чьмки әw щийе
бьн п'ийед Wи йә, нә жи бь
Оршәлиме, чьмки әw бажаре
П'адше мәзьн ә 36 у нә жи бь
сәре хwә сонд бьхwә, чьмки тӧ
нькари муки сьпи ки йан р'әш
ки. 37 Ле бьра готьна wә бьбә
‹бәле-бәле› йан жи ‹на-на›.
Жь ве зедәтьр жь мирещьн ә*.

Һинкьрьна дәрһәqа һ'әйфһьлданеда

(Луqа 6:29-30)

38 Wә бьһистийә кӧ һатийә
готьне: ‹Ч'ә'в жь бәр ч'ә'вва,
дьран жь бәр дьранва›*. 39 Ле Әз
wәр'а дьбежьм, мьqабьли хьраба
нәсәкьньн. Һәгәр йәк шәмаqәке
ль р'уйе тәйи р'асте хә, йе дьн
жи бьдә бәр. 40 У һәгәр йәк тә
к'аши бәр диwане кә у бьхwазә

---

* 5:31 Qануна Дӧщари 24:1-4.

* 5:32 Әв хәбәра «һәгәр диса әw мер кә» йунанида т'ӧнә. Әвана мә'на зьнек'арийе шьровәдькьн, чьмки ә'дәте щьһуйадаф изьна жьна мербәр'дайи т'ӧнәбу диса мер кьра, һ'әта мере wе сах буйа.

* 5:33 Qануна К'аһинтийе 19:12; Жьмар 30:2.

* 5:37 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Жь йе хьраб ә».

* 5:38 Дәрк'әтьн 21:24; Qануна К'аһинтийе 24:20; Qануна Дӧщари 19:21.

кьрасе тә жь тә бьстинә, п’оте
хԝә жи жер’а бьһелә. 41 У һәгәр
йәки ԛӧльхеда зоре ль тә бькә,
ԝәки километьрәке* тә бьбә,
т’әви ԝи дӧда һәр’ә. 42 Бьдә ԝи,
к’и жь тә дьхԝазә у бәре хԝә
жь ԝи нәгӧһезә, йе кӧ дьхԝазә
жь тә дәйн бькә.

Дьжмьнед хԝә һ’ъз бькьн

(Луԛа 6:27-28, 32-36)

43 Ԝә бьһистийә кӧ һатийә
готьне: ‹Һәвале хԝә һ’ъз бькә*
у бьжәнә дьжмьне хԝә›. 44 Ле
Әз ԝәр’а дьбежьм, дьжмьнед
хԝә һ’ъз бькьн у бона ԝан дӧа
бькьн, йед кӧ ԝә дьзериньн*,
45 ԝәки һун бьбьнә зар’ед Баве
хԝәйи Ә’змана. Чьмки Әԝ тә’ва
Хԝә дәрдьхә һьн сәр ԛәнща,
һьн жи сәр хьраба у баране дь-
баринә һьн сәр р’аста, һьн жи
сәр нәр’аста. 46 Һәгәр һун ԝан
һ’ъз бькьн, к’ижан кӧ ԝә һ’ъз
дькьн, һуне чь һәԛ бьстиньн?
Нә хәрщгьр[ф] жи ӧса дькьн? 47 У
һәгәр һун т’әне сьлаве бьдьнә
бьред хԝә, иди һун чь тьшти
жь әԝед дьн зедәтьр дькьн?
Нә п’утп’арьст[ф] жи ӧса дькьн?
48 Аԝа к’амьл бьн, чаԝа кӧ Баве
ԝәйи Ә’змана к’амьл ә.

Һинкьрьна бона херкьрьне

6 1 Һаш жь хԝә һәбьн, кӧ һун
ԛәнщийед хԝә бәр мәрь-
ва нәкьн, ԝәки жь ԝан бенә
к’ъфше. Йан на, һун жь Баве
хԝәйи Ә’змана һәԛ настиньн.
2 Аԝа чахе тӧ хера дьки, пе-
шийа хԝә бор’ийе нәхә, чаԝа
дӧр’у к’ьништ у к’учада дькьн,
ԝәки мәрьв пәсьне ԝан бьдьн.
Әз р’аст ԝәр’а дьбежьм, кӧ ԝана
һәԛе хԝә иди стандийә. 3 Ле
чахе тӧ хера дьки, бьра дәсте
ч’әпе ньзаньбә дәсте р’асте чь
хер кьр, 4 кӧ херед тә дьзива
бьн. У Баве тәйи тьштед кӧ тӧ
дьзива дьки дьбинә, ԝе һәԛе
тә бьдә тә.

Һинкьрьна бона дӧа

(Луԛа 11:2-4)

5 Гава һун дӧа дькьн, ми-
на дӧр’уйа нәбьн. Әԝ һ’ъз
дькьн к’ьништ у мәйданада
бьсәкьньн дӧа бькьн, кӧ бәр

---

* 5:41 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Миләк». Мила Р’оме[ф] (Италйа) 1 478.5 метьр бу.

* 5:43 Әв р’ез «Һәвале хԝә һ’ъз бькә» жь Ԛануна К’аһинтийе 19:18 йә.

* 5:44 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «...бона йед кӧ ньфьр’а ԝә дькьн, дӧа бькьн у хернәхԝазед[ф] хԝәр’а ԛәнщийе бькьн».

мәрьва бенә к’ьфше. Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, иди wана һәqе
хwә стандийә. 6 Ле чахе тӧ дӧа
дьки, бьк’әвә ода хwә, дәри
ль хwә бьгьрә у Баве хwәр’а
кӧ найе дитьне дӧайе хwә бь-
кә. У Баве тәйи тьштед кӧ тӧ
дьзива дьки дьбинә, wе һәqе
тә бьдә тә.

7 Гава кӧ һун дӧа дькьн, мина
п’утп’арьста п’ьр’хәбәр нәбьн.
Wана т’ьре[ф] бона п’ьр’ хәбәр-
дана wан дӧайед wане бенә
бьһистьне. 8 Һун мина wан нә-
бьн, чьмки бәри хwәстьна wә,
Баве wә занә чь wәр’а лазьм ә.

9 Ле һун аһа дӧа бькьн:
‹Баве мәйи Ә’змана! Наве Тә
пироз[ф] бә*,
10 П’адшатийа Тә бе, ә’мьре
Тә бә, чаwа ль ә’змен, ӧса
жи ль сәр ә’рде.
11 Нане мәйи р’оже р’ож бь
р’ож бьдә мә.
12 Дәйнед мә бьбахшинә, ча-
wа кӧ әм дьбахшиньнә
дәйндаред хwә.
13 У мә нәбә щер’ьбандьне[ф],
ле мә жь йе хьраб* хьлаз
кә, чьмки п’адшати, qә-
wат у р’умәт йед Тә нә,
һ’әта-һ’әтайе. Амин[ф]**›.

14 Һәгәр һун нәһәqийед мә-
рьвайә һьндава wәда кӧ дькьн
бьбахшиньн, Баве wәйи Ә’зма-
на жи wе wә бьбахшинә. 15 Ле
һәгәр һун нәһәqийед мәрьва
нәбахшиньн, Баве wә жи нә-
һәqийед wә набахшинә.

Һинкьрьна бона р’ожийе

16 Гава кӧ һун р’ожи дьгьрьн,
мина дӧр’уйа мә’дәкьри нибьн.
Әw мә’де хwә дькьн, wәки мәрьв
бьзаньбьн кӧ әw р’ожи нә. Әз
р’аст wәр’а дьбежьм, кӧ wана
һәqе хwә стандийә. 17 Ле чахе
тӧ р’ожи дьгьри, сәрч’ә’ве хwә
бьшо, сәре хwә шә кә*, 18 wәки
мәрьв ньзаньбьн кӧ тӧ р’ожи
йи, ле т’әне Баве тәйи кӧ найе
дитьне заньбә. У Баве тәйи
тьштед кӧ тӧ дьзива дьки дь-
бинә, wе һәqе тә бьдә тә.

* 6:9 Бь готьнәкә дьн: «Бьра инсан qәдьре наве Тәйи пироз бьгьрә».
* 6:13 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Жь мирещьн».
** 6:13 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда әв йәк т’ӧнә: «Чьмки п’адшати, qәwат у р’умәт йед тә нә, һ’әта-һ’әтайе. Амин».
* 6:17 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сәре хwә р’ун[ф] кә», чаwа нишана шайийе.

Хьзна ә’змана

(Луԛа 12:33-34)

19 Ль сәр дьне хьзне хԝәр’а
нәщьвиньн. Ль ве дәре зәнг у
бьзуз хьраб дькьн у дьз дәрә-
вәдькьн дьдьзьн. 20 Ле хьзне
хԝәр’а ль ә’змен бьщьвиньн.
Ль ԝе дәре зәнг у бьзуз хьраб
накьн у дьз жи дәрәвәнакьн
надьзьн. 21 Чьмки хьзна тә
к’идәре бә, дьле тә жи ԝе ль
ԝе дәре бә.

Ч’ьра бәдәне

(Луԛа 11:34-36)

22 Ч’ьра бәдәне ч’ә’в ә. Һә-
гәр ч’ә’ве тә п’ак ә, т’әмамийа
бәдәна тәйе р’онайи бә. 23 Ле
һәгәр ч’ә’ве тә хьраб ә, т’ә-
мамийа бәдәна тәйе тә’ри бә.
Аԝа һәгәр әԝ р’онайа кӧ нав
тәда йә тә’ри йә, тә’ри ԝе чь-
ԛас зедә бә!

Хԝәде у һәбука[ф] дьнйайе

(Луԛа 16:13)

24 Т’ӧ кәс нькарә дӧ ахар’а
хӧламтийе бькә, чьмки йан
ԝе һ’иле ԝи жь йәки һәр’ә у
йе дьне һ’ьз бькә, йан жи ԝе
ԛәдьре йәки бьгьрә у йе дьне
беһӧрмәт кә. Һун нькарьн һьн
Хԝәдер’а, һьн жи һәбукер’а[ф]*
хӧламтийе бькьн.

Һинкьрьна дәрһәԛа хәмкьрьнеда

(Луԛа 12:22-31)

25 Ләма әз ԝәр’а дьбежьм,
бона ә’мьре хԝә хәма нәкьн,
кӧ һуне чь бьхԝьн у чь вәхԝьн,
нә жи бона бәдәна хԝә, кӧ һу-
не чь ль хԝә кьн. Нә ә’мьр жь
хԝарьне ԛиматтьр ә у бәдән
жи жь к’ьнща? 26 Дина хԝә бь-
дьнә тәйрәдед ә’змен. Әԝана
нә дьр’әшиньн, нә дьдьрун у
нә жи ә’мбарада дьщьвиньн,
ле Баве ԝәйи Ә’змана р’ьсԛе
ԝан дьгьһинә. Нә һун жь ԝан
ԛиматтьр ьн? 27 Иди жь ԝә к’и
дькарә бь хәмед хԝә дәԛәке
сәр ә’мьре хԝәда зедә кә?*
28 У бона к’ьнща һун чьма
хәм дькьн? Дина хԝә бьдьнә
сосьнед чоле, чаԝа шин дьбьн,
нә дьхәбьтьн у нә жи дьр’есьн.
29 Ле әз ԝәр’а дьбежьм, кӧ Сь-
леман жи ль нава т’әмамийа

---

* 6:24 Хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Мамон». Мә’на ве әв ә: Мале дьне, п’ә-рә, дәԝләтийа ве дьне.

* 6:27 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бьһӧстәке ль сәр бәжьна хԝә дьреж кә».

wе хер-хьзна хwәда мина жь
wан йәке хwә нәкьр. 30 Һәгәр
гиһайе чоле, кӧ иро һәйә у
сьбе давежьнә нава егьр, Хwә-
де ӧса дьхәмьлинә, ле чьqас
зедә wе ль wә кә, кембаwәрно?
31 Иди хәм нәкьн у нәбежьн:
‹Әме чь бьхwьн?› йан: ‹Чь
вәхwьн?› йан жи: ‹Чь ль хwә
кьн?› 32 П'утп'арьст ль пәй wан
һ'әму тьшта дьк'әвьн, ле Ба-
ве wәйи Ә'змана занә кӧ һун
һ'әwще wан һ'әму тьшта нә.
33 Ле бәре пешьн ль П'адша-
тийа[ф] Хwәде бьгәр'ьн у бькьн
кӧ р'астийа Wи бьqәдиньн у
әw һ'әмуйе wәр'а бенә дайине.
34 Иди бона р'ожа сьбе хәма
нәкьн, чьмки р'ожа сьбе wе
бона хwә хәма бькә. Хәмед
р'оже бәси wе нә.

Һинкьрьна дәрһәqа ломәкрьнеда[ф]

(Луqа 6:37-38, 41-42)

7 1 Лома нәкьн, кӧ ломә[ф] ль
wә нәбьн. 2 Һун чь лома
бькьн, әw ломә жи wе ль wә
бьбьн у һун бь чь чапе бьпи-
вьн, бь wе чапе жи wәр'а wе
бе пиване. 3 Тӧ чьма qьршьке
ч'ә'ве бьре хwәда дьбини, ле
к'еране ч'ә'ве хwәда набини?
4 Йан жи чаwа тӧ дькари бежи
бьре хwә: ‹Бьһелә кӧ әз qьршьк
жь ч'ә'ве тә дәрхьм›, ле ва йә
к'еран ч'ә'ве тәда һәйә? 5 Дӧ-
р'у! Пешийе к'еране ч'ә'ве хwә
дәрхә. Паше те qәнщ бьбини
кӧ чаwа qьршьк жь ч'ә'ве бьре
хwә дәрхи.
6 Тьште бӧһӧрти нәдьнә са
у нә жи дӧр'ед[ф] хwә бавежьнә
бәр бәраза. Һәгәр на, бәразе
wан бьн ньгед хwәда п'епәс
кьн у сәйе жи вәгәр'ьн wә
бьдьр'иньн.

Бьхwазьн, бьгәр'ьн, дәри хьн

(Луqа 11:9-13)

7 Бьхwазьн һуне бьстиньн,
бьгәр'ьн һуне бьбиньн, дәри
хьн wе бәр wә вәбә. 8 Чьмки
к'и кӧ дьхwазә дьстинә, к'и
кӧ дьгәр'ә дьбинә у к'и кӧ
дәри дьхә бәр вәдьбә. 9 Жь
wә к'ижан ә әw мәрьв, кӧ
кӧр'е wи нан же бьхwазә, әw
кәвьр бьде? 10 Йан жи мә'си
бьхwазә, әw мә'р бьде? 11 Һун
кӧ хьраб ьн, заньн тьштед
qәнщ бьдьнә зар'ед хwә, ле
Баве wәйи Ә'змана wе чьqас
тьштед qәнщ бьдә әwед кӧ жь
Wи дьхwазьн.

Qануна зер’

12 Һәр чь кӧ һун дьхwазьн
мәрьв бона wә бькьн, һун жи
ӧса wанар’а бькьн. Әв ә мә’на
һинкьрьна Qануне у п’ехәм-
бәра.

Дәре тәнг

(Луqа 13:24)

13 Дәре тәнгр’а бьк’әвьнә һьн-
дӧр’, чьмки фьрә йә әw дәри у
бәр ә әw р’ийа кӧ дьбә бәрбь
ӧндабуне у гәләк ьн әwед кӧ
wеда дьчьн. 14 Ле гәләки тәнг ә
әw дәри у зә’мәт ә әw р’ийа кӧ
дьбә бәрбь жийине у һьндьк
ьн әwед кӧ wе р’ейе дьбиньн.

Дар у бәре wе

(Луqа 6:43-45)

15 Һ’әвза хwә жь п’ехәмбәред
дәрәw бькьн. Әwе бь п’осте пез
бенә щәм wә, ле һьндӧр’ва гӧред
п’әр’ани нә. 16 Һуне wана жь бә-
ред wан нас бькьн. Гәло кәсәк
жь стьрийа тьрийа дьчьнә, йан
жи жь дьр’ийа һежира? 17 Дара
qәнщ бәре qәнщ дьдә, ле дара
хьраб бәре хьраб дьдә. 18 Дара
qәнщ нькарә бәре хьраб бьдә,
нә жи дара хьраб дькарә бәре
qәнщ бьдә. 19 Һәр дара кӧ бәре
qәнщ надә те бьр’ин у авитьне
нава агьр. 20 Awа һуне wана жь
кьред wан нас бькьн.

К’и һежайи П’адшатийа Ә’змана йә

(Луqа 13:26-27)

21 Нә кӧ әwе Мьнр’а дьбежә:
‹Хӧдан! Хӧдан!› wе бьк’әвә
П’адшатийа Ә’змана, ле әwе
бьк’әве, йе кӧ ә’мьре Баве Мьни
Ә’змана дьqәдинә. 22 We Р’оже
гәләке Мьнр’а бежьн: ‹Хӧдан!
Хӧдан! Нә мә бь наве Тә п’е-
хәмбәрти[ф] кьрьн у бь наве Тә
щьн[ф] дәрхьстьн у бь наве Тә
гәләк к’әрәмәт кьрьн?› 23 Һьнге
Әзе ашкәрә wанр’а бежьм: ‹Жь
Мьн дур к’әвьн, нәһәqно! Мьн
һун т’ӧ щар нас нәкьрьнә›.

Мала йе сәрwахт у мала йе бефә’м

(Луqа 6:47-49)

24 Awа к’и кӧ ван готьнед Мьн
дьбьһе у wан дьqәдинә, әw мина
мәрьвәки сәрwахт ә, кӧ мала
хwә сәр кевьр чекьр. 25 Баран
бари, ба у лейи[ф] р’абун, wе мале
хьстьн, ле әw мал һьлнәшийа,
чьмки һ’име wе сәр кевьр бу.
26 Ле к’и кӧ ван готьнед Мьн
дьбьһе у наqәдинә, әw мина
мәрьвәки бефә’м ә, кӧ мала
хwә сәр qуме чекьр. 27 Баран

бари, ба у лейи р’абун, we мале
хьстьн у әw мал һьлшийа, лап
weран бу чу».

Һ’ököме Иса

28 Гава Иса әв готьнед Хwә
сәр һәвда ани, ә’лаләт сәр
һинкьрьна Wи зәндәгьрти[ф]
ман, 29 чьмки Әwи мина йәки
хwәйиһ’ököм әw һин дькьрьн,
нә kö мина qанунзанед wан.

Иса йәки жь к’отибуне[ф] паqьж дькә

(Марqос 1:40-45; Луqа 5:12-16)

8 1 Паше Иса жь ч’ийе һатә
хwаре, ә’лаләтәкә гьран да
пәй Wи чу. 2 Һьнге йәки к’оти[ф]
һат хwә авитә бәр Wи у готе:
«Хöдан! Һәгәр бьхwази, Тö
дькари мьн паqьж ки*».
3 Иса дәсте Хwә дьреж кьре
ле к’әт у готе: «Әз дьхwазьм.
Паqьж бә!» У дәстхwәда әw
жь к’отибуне паqьж бу. 4 Һьн-
ге Иса жер’а гот: «Бьньһер’ә,
т’ö кәсир’а тьштәки нәбежи,
ле һәр’ә хwә нишани к’аһин
кә у һ’әдийа kö Муса[ф] т’әми
дайә бьдә, wәки һ’әмуйар’а
бьбә шә’дәти».

Иса хöламе сәрсәдәки[ф] qәнщ дькә

(Луqа 7:1-10; Йуһ’әнна 4:43-54)

5 Гава Иса к’әтә Кәфәрна-
һуме, сәрсәдәк[ф] һатә щәм Wи,
һиви же кьр у готе: 6 «Хöдан,
хöламе мьн шьлушә’т малда
п’алдайә, гәләки щәфе дьби-
нә». 7 Иса готә wи: «Әзе бем
wи qәнщ кьм». 8 Сәрсәд ле
вәгәр’анд у готе: «Хöдан, әз
нә һежа мә kö Тö бейи мала
мьн. Ле т’әне хәбәрәке бежә у
хöламе мьне бь we хәбәре qәнщ
бә. 9 Әз хwәха жи мәрьвәки бьн
һ’ököмда мә у бьн дәсте мьн-
да жи әскәр һәнә. Әз йәкир’а
дьбежьм: ‹Һәр’ә›, дьчә, йәки
дьнр’а дьбежьм: ‹Wәрә›, те у
хöламе хwәр’а дьбежьм: ‹Ви
тьшти бькә›, дькә».
10 Гава Иса әв йәк бьһист,
зәндәгьрти ма у готә әwед kö
пәй wи дьчун: «Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, Исраеледа жи Мьн ба-
wәрикә[ф] аһа йәкида нәдитийә.
11 Әз wәр’а дьбежьм, kö гәләке
жь р’оһьлате у жь р’оавайе бен у
шайийа П’адшатийа Ә’зманада
т’әви Бьраһим, Исһаq у Аqуб

* 8:2 Ль гора Qануна[ф] Муса[ф] мәрьвед к’оти һ’әрам[ф] бун. Дәрһәqа мә-
рьвед к’отида ван сәрийа бьхуньн: Qануна К’аһинтийе 13-14.

р’унен, **12** ле зар’ед П’адшати-
йе ԝе бенә авитьне тә’рийа
дәрва. Ль ԝьр ԝе бьбә гьри у
ч’ьркә-ч’ьрка дьрана». **13** Паше
Иса сәрсәдр’а гот: «Һәр’ә! Бьра
ль гора баԝәрийа тә тәр’а бә».
У ԝе дәме хӧламе ԝи ԛәнщ бу.

Иса гәләк нәхԝәша ԛәнщ дькә

(Марԛос 1:29-34; Луԛа 4:38-41)

14 Гава Иса һатә мала Пәтрус,
хԝәсийа ԝи т’айеда п’алдайи
дит. **15** Әԝи дәсте Хԝә да дәс-
те ԝе у т’айе же бәр’да, р’абу
бәрдәсти Ԝир’а кьр.
16 Гава р’о чу ава, гәләк щь-
нак’әти анинә щәм Ԝи. Әԝи
бь хәбәре р’ӧһ’ед[ф] һ’әрам дәр-
хьстьн у һ’әму нәхԝәш ԛәнщ
кьрьн. **17** Әв аһа бу, кӧ әԝ готьна
бь заре Ишайа п’ехәмбәр бе
сери, кӧ ньвисар ә: «Әԝи нә-
хԝәшийед мә һьлдан у ешед
мә бьрьн»*.

Щабдарийа йед кӧ пәй Иса дьчьн

(Луԛа 9:57-62)

18 Чахе Иса ә’лаләт дора Хԝә
дит, ә’мьр ль шагьрта кьр кӧ
һәр’ьнә ԝи бәри голе. **19** Һьнге
ԛанунзанәк незики Ԝи бу у
готе: «Дәрсдар[ф]! Тӧ к’ӧда жи
һәр’и, әзе пәй Тә бем». **20** Иса
готә ԝи: «Р’увийар’а ԛӧл һәнә,
тәйрәдед ә’зменр’а жи һелин,
ле бона Кӧр’е[ф] Мерьв щик т’ӧнә
кӧ сәре Хԝә ле дайнә».
21 Шагьртәки Ԝи готе: «Хӧ-
дан! Изьне бьдә мьн кӧ әз пе-
шийе һәр’ьм баве хԝә дәфьн
кьм». **22** Ле Иса жер’а гот: «Тӧ
пәй Мьн ԝәрә. Бьра мьри мь-
рийе хԝә дәфьн кьн».

Иса фьртоне[ф] дьсәԛьр’инә

(Марԛос 4:35-41; Луԛа 8:22-25)

23 Гава Иса к’әтә ԛәйьке,
шагьртед Ԝи т’әви Ԝи чун.
24 Ньшкева фьртонәкә[ф] мәзьн
ль голе р’абу, ӧса кӧ ԛәйьк пе-
лада ӧнда дьбу. Ле Әԝ р’азайи
бу. **25** Һьнге шагьрт незики Ԝи
бун, әԝ һ’ьшйар кьрьн у готь-
не: «Хӧдан! Мә хьлаз кә! Әм
ӧнда дьбьн!» **26** Иса готә ԝан:
«Чьма һун ӧса тьрсонәк ьн
кембаԝәрно?» Ԝе дәме р’абу ль
байе у голе һьлат[ф] у һ’әму тьшт
сәԛьр’ин. **27** Мәрьвед т’әви Ԝи
ә’щебмайи ман у готьн: «Әв
к’и йә, кӧ ба у гол жи ельми[ф]
Ԝи дьбьн?»

* 8:17 Ишайа 53:4.

Иса дӧ щьнак’әтийа qәнщ дькә

(Марqос 5:1-20; Луqа 8:26-39)

28 Гава Иса дәрбази wи али-
йе т’опрахед Гәрдарине бу, дӧ
щьнак’әти жь нав гор’ьстана
дәрк’әтьн у р’асти Wи һатьн.
Әw ӧса һар бун, кӧ кәсәк нь-
карьбу wе р’ер’а дәрбаз буйа.
29 Wана кьрә qир’ин у готьн:
«Тӧ чь жь мә дьхwази, Кӧр’е
Хwәде? Жь wәхт зутьр һати
щәфе бьди мә?» 30 Жь wана
wедатьр сурики бәразайи мә-
зьн дьч’ерийа. 31 Щьна р’әща
жь Wи кьр у готьне: «Һәгәр Тӧ
мә дәрдьхи, бьһелә әм һәр’ьн
бьк’әвьнә нава сурийе бәраза».
32 Әwи готә wан: «Һәр’ьн!» Әw
жи дәрк’әтьн чун к’әтьнә нава
бәраза у әw сури пева жорда
р’әви, хwә жь кәнделда авить-
нә голе у хәньqин. 33 Бәразван
р’әвин чунә бажер, чь кӧ һа-
тьбу сәре щьнак’әтийа готьн.
34 Һьнге һ’әму мәрьвед бажер
дәрк’әтьнә пешийа Иса у гава
Әw дитьн, р’әща жь Wи кьрьн
кӧ жь ә’рде wан һәр’ә.

Иса шьлушә’тәки qәнщ дькә у гӧнед wи дьбахшинә

(Марqос 2:1-12; Луqа 5:17-26)

9 1 Иса к’әтә qәйьке пашда
вәгәр’ийа һатә бажаре Хwә*.
2 We дәре шьлушә’тәк ньвине-
да п’алдайи анинә щәм. Гава
Иса баwәрийа wан дит, готә йе
шьлушә’т: «Лаwо, сәр хwә бә!
Гӧнед тә һатьнә бахшандьне».
3 Һьнге жь qанунзана һьнәк
нав хwәда фькьрин: «Әва ньге
Хwә Хwәдер’а давежә»*. 4 Фь-
кьред wан Исава ә’йан бун
у гот: «Һун чьма дьле хwәда
тьште хьраб дьфькьрьн? 5 К’и-
жан р’ьһ’әт те готьне: ‹Гӧнед
тә һатьнә бахшандьне›, йан
‹Р’абә у бьгәр’ә›? 6 Ле wәки һун
бьзаньбьн кӧ һ’ӧкӧме Кӧр’е
Мерьв һәйә ль сәр дьне гӧна
бьбахшинә», һьнге готә йе
шьлушә’т: «Р’абә ньвина хwә
һьлдә, һәр’ә мала хwә!» 7 Әw
жи р’абу чу мала хwә. 8 Гава
ә’лаләте әв йәк дит, хофе әw
гьртьн у шькьри данә Хwәде,
кӧ әв һ’ӧкӧм дайә мәрьва.

* 9:1 Ль гора Мәтта 4:13, бажаре Wи Кәфәрнаһум бу.

* 9:3 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Әва к’ьфьрийа дькә» йан «Әва наве Хwәде беһӧрмәт дькә».

Иса гази Мәтта дькә

(Марqос 2:13-17; Луqа 5:27-32)

9 Иса жь wьр пешда чу, йәки
кӧ наве wи Мәтта бу ль щийе
хәрщһьлдане р'уньшти дит у
готе: «Пәй Мьн wәрә». Әw жи
р'абу пәй Иса чу.
10 Гава Иса мала Мәттада
сәр сьфре р'уньштьбу, гәләк
хәрщгьр у гӧнәк'аредᶲ дьн һа-
тьн т'әви Иса у шагьртед Wи
р'уньштьн. 11 Чахе ферьсийа
әв йәк дит, шагьртед Wир'а
готьн: «Чьма Дәрсдаре wә т'ә-
ви хәрщгьр у гӧнәк'ара дьхwә
у вәдьхwә?» 12 Ле гава Иса әв
йәк бьһист wанар'а гот: «Сах-
ләм нә һ'әwще һ'әким ьн, ле
нәхwәш. 13 Һәр'ьн мә'на ван
хәбәра һин бьн: ‹Әз р'ә'ме дь-
хwазьм, нә кӧ qӧрбанеᶲ›*. Әз
нәһатьмә гази йед р'аст кьм,
ле гази гӧнәк'ара».

Пьрса р'ожигьртьне

(Марqос 2:18-22; Луqа 5:33-39)

14 Һьнге шагьртед Йуһ'әнна
һатьнә щәм Wи у готьне: «Чьма
әм у ферьси гәләк щара р'ожи
дьгьрьн, ле шагьртед Тә р'ожи
нагьрьн?» 15 Иса готә wан: «Qәт
дьбә кӧ хwәндийед дә'wате ши-
не бькьн, һ'әта кӧ зә'ва т'әви
wан ә? Ле р'оже бен, гава зә'ва
жь wан бе һьлдане, һьнге we
р'ожи бьгьрьн.
16 Кәсәк пе п'арч'е ну к'ьн-
ща кәвьн п'инә накә, чьмки
п'арч'е к'ьнща кәвьнва дьрути
we зоре ль к'ьнща кәвьн бькә
у щийе qәльши we һе ль бәр
һәв һәр'ә. 17 Нә жи шәрава ну
дькьнә мәшкед кәвьн. Һәгәр
ӧса бә, мәшке бьт'әqьн, шәраве
бьр'ьжә у мәшке жи хьраб бьн.
Ле шәрава ну дькьнә мәшке ну
у һәр дӧ жи тенә хwәйикьрьне».

Qизька мьри у к'ӧлфәтәкә нәхwәш

(Марqос 5:21-43; Луqа 8:40-56)

18 Гава Иса һе әв йәка wана-
р'а дьгот, һәма һьнге сәрwерәк
һат хwә авитә бәр ньге Wи у
готе: «Qиза мьн һежа мьрийә.
Ле wәрә дәсте хwә дайнә сәр
we у әwе бьжи».
19 Иса р'абу т'әви шагьртед
Хwә да пәй wи чу. 20 У ва к'ӧл-
фәтәкә нәхwәш, кӧ донздәһ
салед we бун сәр хуне вәбь-
бу, пьштева һат у р'ишийед
к'ьнще Иса к'әт. 21 Әwe нета

* 9:13 Һосейа 6:6.

хwәда данибу: «Һәгәр әз т’әне
к’ьнще Wи к’әвьм, әзе qәнщ
бьм». 22 Иса сәр мьле Хwә-
ва вәгәр’ийа әw дит у готе:
«Ә’вде! Сәр хwә бә! Баwәрийа
тә тӧ qәнщ кьри». У we дәме
әw к’ӧлфәт qәнщ бу.

23 Гава Иса гьһиштә мала
сәрwер, дина Хwә дайе, we
qар’ә-qар’а ә’лаләте йә у бь-
лурван жи зәлули ле дьхьн 24 у
готә wан: «Дәрк’әвьн! Qизьк
нәмьрийә, ле һеньжийә». Wана
qәрфеф хwә Пе дькьрьн. 25 Ле
гава щьмә’т дәрхьстьнә дәрва,
Иса чу һьндӧр’ дәсте we гьрт
у qизьк р’абу сәр хwә. 26 Әва
дәнг-бә’са т’әмамийа wи wә-
латида бәла бу.

Иса дӧ кора qәнщ дькә

27 Гава Иса жь wьр дәрк’әт чу,
дӧ мәрьвед кор данә пәй Wи
кьрьнә qир’ин у готьн: «Кӧр’еф
Даwьд! Мә wәрә р’ә’ме!»

28 Гава кӧ гьһиштьнә мале,
әw һәр дӧ кор һатьнә щәм Wи.
Иса жь wан пьрси у гот: «Һун
баwәр дькьн, кӧ Әз дькарьм
али wә бькьм?» Wана гот: «Бә-
ле Хӧдан». 29 Һьнге Иса дәсте
Хwә да ч’ә’вед wан у гот: «Ль
гора баwәрийа wә wәр’а бә».
30 We дәме ч’ә’вед wан вәбун.
Иса һ’ьшк т’әми ль wан кьр
у гот: «Һаш жь хwә һәбьн, кӧ
т’ӧ кәс ве йәке нәһ’әсә». 31 Ле
әw дәрк’әтьн, т’әмамийа wи
wәлатида нав у дәнге Wи бә-
ла кьрьн.

Иса лал qәнщ дькә

32 Чахе әwана дәрк’әтьн чун,
һьнәка щьнак’әтики лал ани
щәм Иса. 33 Гава Әwи щьн дәр-
хьст, йе лал хәбәр да. Ә’лаләт
ә’щебмайи ма у гот: «Ль Исра-
еле жи тьштәки аһа т’ӧ щар
нәqәwьмийә». 34 Ле ферьсийа
гот: «Әw бь һ’ӧкӧме сәрwере
щьна щьна дәрдьхә».

Гӧне Иса ль щьмә’те те

35 Иса һ’әму гӧнд у бажара
дьгәр’ийа, к’ьништед wанда
һин дькьр, Мьзгинийа П’адша-
тийе даннасин дькьр у ль нав
щьмә’те һ’әму щур’ә нәхwәши
qәнщ дькьрьн. 36 Гава Әwи
ә’лаләт дит, гӧне Wи ль wан
һат, чьмки әwана мина пәзе бе
шьван, бәр’әдайи у бәлабуйи
бун. 37 Һьнге Әwи шагьртед
Хwәр’а гот: «Нандьрунф гәләк
ә, ле п’алә һьндьк ьн. 38 Аwа
һиви жь Хwәйе дьруне бькьн,
wәки п’ала нандьруна Хwәр’а
бьшинә».

Навед һәр донздәһ шандийа[ф]

(Марqос 3:13-19; Луqа 6:12-16)

10 1 Иса һәр донздәһ шагьрт
гази щәм Хwә кьрьн у
һ’öкöм да wан кö р’öһ’ед һ’әрам
дәрхьн, һ’әму еш у нәхwәшийа
жи qәнщ кьн. 2 Наве һәр донз-
дәһ шандийа[ф] әв ьн: Йе пешьн
Шьмһ’ун, кö Пәтрус те готьне
у бьре wи Әндраwьс, Аqубе
Зәбәди у бьре wи Йуһ’әнна,
3 Филипо у Бәртоломәйо, Т’у-
ма у Мәттайе хәрщгьр, Аqубе[ф]
Һалфаwо у Тәдайо* 4 Шьмһ’уне
wәлатп’арьст[ф]* у Щьһудайе
Исхәрйоти[ф], әwе кö нәмами-
йа[ф] Иса кьр.

Шандьна һәр донздәһа

(Марqос 6:7-13; Луqа 9:1-6)

5 Иса әв һәр донздәһ шандьн,
т’әми ль wан кьр у гот: «Нәчь-
нә нава нәщьһуйа у нәк’әвьнә
бажаред Самәрйайе[ф]. 6 Ле пе-
шийе һәр’ьнә нав пәзед мала
Исраелейә öндабуйи. 7 Гава
һун һәр’ьн, даннасин кьн у
бежьн: ‹П’адшатийа Ә’змана
незик буйә›. 8 Нәхwәша qәнщ
кьн, мьрийа сах кьн, к’отийа
паqьж кьн, щьна дәрхьн. Wә
беһәq стандийә, беһәq жи бь-
дьн. 9 Ль бәр пьшта хwәда т’ö
тьшти һьлнәдьн: Нә зер’, нә
зив, нә сьфьр, 10 нә турьк бона
р’е, нә дö дәст кьрас, нә чарьх,
нә шьвдар, чьмки п’алә һежайи
р’ьсqе хwә йә.

11 Чь бажар йан гöнде кö һун
бьк’әвьне, маләкә һежа бьби-
ньн у ль wьр бьминьн, һ’әта кö
һун жь wьр дьчьн. 12 Гава һун
һәр’ьнә мале, сьлаве бьдьнә
wе у бежьн: ‹Ә’дьлайи ве ма-
лер’а›. 13 У һәгәр әw мал һежа
йә, бьра сьлава wә ль сәр wе
бә, ле һәгәр нә һежа йә, бьра
сьлава wә ль wә вәгәр’ә. 14 Ле
к’и кö wә qәбул нәкә у гöһда-
рийа хәбәред wә нәкә, гава кö
һун жь wе мале, йан жи жь wи
бажари дәрдьк’әвьн, т’оза нь-
гед хwә дашиньн. 15 Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, Р’ожа[ф] Ахрәте
һ’але wәлате Содом[ф] у Гоморайе
wе жь йа wи бажари четьр бә.

* 10:3 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Тәдайо» «Леwи[ф]» һәйә, йан жи «Леwи кö Тәдайо һатә бәрнавкьрьне».
* 10:4 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Шьмһ’уне жь Qанане».

Мина пез ль нав гӧра

(Марqос 13:9-13;
Луqа 21:12-17)

16 Ва Әз wә дьшиньм чаwа
пәз нава гӧра. Иди мина мә’ра
сәрwахт бьн у мина кәвотка
дьлсах. 17 Ле һ’әвза хwә жь мә-
рьва бькьн, әwе wә бьбьнә бәр
диwана у к’ьништед хwәда wә
бьдьнә бәр qамчийа. 18 Р’уйе
Мьнда we wә бьбьнә бәр wә-
лийа[ф] у п’адша, кӧ һун бәр wан
у нәщьһуйа шә’дәтийе бьдьн.
19 Ле чахе wә бьбьнә бәр ди-
wана, хәм нәкьн кӧ һуне чаwа
йан чь хәбәр дьн. Тьштед кӧ
һуне хәбәр дьн, we дәме wә-
р’а we бе дайине. 20 Чьмки нә
кӧ һуне хәбәр дьн, ле Р’ӧһ’е
Баве wәйи кӧ нава wәда йә
we хәбәр дә.

21 Бьра we бьре хwә бьдә
кӧштьне, баве жи кӧр’е хwә
у зар’ жи we һьмбәри де у
баве хwә р’абьн у wан бьдьнә
кӧштьне. 22 Бона наве Мьн
һуне бәр ч’ә’ве һ’әмуйа р’әш
бьн. Ле к’и кӧ һ’әта хьлазийе
тәйах кә әwе хьлаз[ф] бә. 23 У
гава нав ви бажарида wә бь-
зериньн, бьр’әвьнә бажарәки
дьн. Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
һ’әта һатьна Кӧр’е Мерьв, һун
һ’әму бажаред Исраеле пер’а
нагьһиньн бьгәр’ьн.

24 Шагьрт жь дәрсдаре хwә
нә мәстьр ә у нә жи хӧлам жь
ахайе хwә. 25 Бәси шагьрт ә,
wәки мина дәрсдаре хwә бә у
хӧлам жи мина ахайе хwә бә.
Һәгәр малхе малер’а ‹Бәлзә-
бул[ф]› готьн, һьнге нәфәред
wир’а we чь бежьн?

Бьзаньбьн
кӧ тьрса wә жь к’е һәбә

(Луqа 12:2-7)

26 Аwа иди т’ӧ щар жь мәрьва
нәтьрсьн. Тьштәки дьзива т’ӧнә
кӧ дәрнәйе у нә жи вәшарти
кӧ к’ьфш нәбә. 27 Чь кӧ Әз
тә’рийеда wәр’а дьбежьм, әwи
нав р’онайеда бежьн у чь кӧ
һун гӧһада дьбьһен, сәр бана
бькьнә дәнги. 28 У жь wан нәтьр-
сьн йед кӧ бәдәне дькӧжьн, ле
нькарьн р’ӧһ’ бькӧжьн. Ле һун
жь Wи бьтьрсьн, Йе кӧ дькарә
р’ӧһ’ у бәдәне щә’ньмеда ӧнда
кә. 29 Нә дӧ ч’ьвик бь дьравәки
чарqӧр’уше тенә фьротане? Ле
йәк жи жь wан бейи ә’мьре
Баве wә нак’әвә ә’рде. 30 Ле
чь ль wә дьк’әвә, һәр т’еләки
п’ор’ед сәре wә жьмарти нә.
31 Иди нәтьрсьн. Һун жь гәләк
ч’ьвика qимәттьр ьн.

Иqрар[ф] у инк’аркьрна[ф] Иса

(Луqа 12:8-9)

32 К’и кӧ Мьн бәр мәрьва
иqрар[ф] кә, Әзе жи wи бәр Баве
Хwәйи Ә’змана иqрар кьм. 33 Ле
к’и кӧ Мьн бәр мәрьва инк’ар[ф]
кә, Әзе жи wи бәр Баве Хwәйи
Ә’змана инк’ар кьм.

Шур у ә’дьлайи

(Луqа 12:51-53; 14:26-27)

34 Нәфькърьн кӧ Әз һатьмә
дьне ә’дьлайийе биньм. Әз
нәһатьм ә’дьлайийе биньм,
ле шур. 35 Чьмки Әз һатьм кӧр’
жь баве, qизе жь де у буке жь
хwәсийе бьqәтиньм 36 у дьжмь-
нед мерьв wе жь мала wи бьн*.
37 Әwе кӧ баве хwә йан дийа
хwә жь Мьн зә’фтьр һ’ъз дькә,
нә һежайи Мьн ә. Әwе кӧ кӧ-
р’е хwә йан qиза хwә жь Мьн
зә’фтьр һ’ъз дькә, нә һежайи
Мьн ә. 38 Әwе кӧ хаче[ф] хwә
һьлнадә пәй Мьн найе, әw нә
һежайи Мьн ә. 39 К’и ә’мьре
хwә бьгәр’ә, әwе ӧнда кә, ле
к’и ә’мьре хwә бона Мьн ӧнда
кә, әwе бьбинә.

Һәqстандьн

(Марqос 9:41)

40 Әwе кӧ wә qәбул дькә,
Мьн qәбул дькә у әwе кӧ Мьн
qәбул дькә, Йе кӧ Әз шандьмә
qәбул дькә. 41 Әwе кӧ п’ехәмбәр
qәбул дькә чаwа п’ехәмбәр, wе
һәqе п’ехәмбәр бьстинә у әwе
кӧ мәрьвәки р’аст qәбул дькә
чаwа мәрьве р’аст, wе һәqе йед
р’аст бьстинә. 42 У әwе кӧ т’асә
ава сар жи дьдә йәки жь ван
бьч’ука, бона хатьре wе йәке
кӧ әw шагьрте Мьн ә, Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, әwе т’ӧ щар
һәqе хwә ӧнда нәкә».

Иса щаба пьрса Йуһ’әннайе ньхӧмдар дьдә

(Луqа 7:18-35)

11 1 Чахе Иса т’әмийед кӧ
данә һәр донздәһ ша-
гьртед Хwә хьлаз кьрьн, жь wи
щийи чу нав бажаред wан, кӧ
һин кә у даннасин кә.
2 Гава Йуһ’әнна кәледа бона
шьхӧлед Мәсиһ бьһист, чәнд
шагьртед* хwә шандьнә щәм
Wи 3 у же пьрсин: «Тӧ Әw и,
Йе кӧ гәрәке бьһата, йан әм

---

* 10:35-36 Миха 7:6.

* 11:2 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «чәнд шагьрт» «дӧ шагьрт» һәйә.

һивийа йәки дьн бьн?» 4 Иса
щаба wан да у гот: «Һәр’ьн,
чь кӧ һун дьбиньн у дьбьһен
Йуһ’әннар’а бежьн. 5 Кор дь-
биньн, сәqәт дьгәр’ьн, к’оти
паqьж дьбьн, кәр’ дьбьһен,
мьри р’адьбьн у фәqирар’а жи
Мьзгини те дайине. 6 У хwәзи
ль wи, кӧ жь Мьн п’ьшк набә».
7 Гава әwана чун, Иса бона
Йуһ’әнна ә’лаләтер’а дәстпекьр
гот: «Һун дәрк’әтьнә бәр’ийе
чь ббиньн? Qамишәки[ф] кӧ
жь байе дьһ’әжә? 8 Йан һун
дәрк’әтьн чь ббиньн? Мә-
рьвәки к’ьнще назьк[ф] ль хwә
кьри? Нә әwед кӧ к’ьнще назьк
ль хwә дькьн, әw маләд п’ад-
шада нә? 9 Йан һун дәрк’әтьн
чь ббиньн? П’ехәмбәрәки?
Бәле әз wәр’а дьбежьм, жь
п’ехәмбәрәки жи мәстьр ә.
10 Әва әw ә, бона к’ижани
ньвисар ә: ‹Ва йә Әзе qасьде
Хwә пешийа Тәва бьшиньм.
Әwе р’ийа Тә пешийа Тәва
һазьр кә›*. 11 Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, жь нава әwед кӧ жь
к’ӧлфәта дьне к’әтьнә, т’ӧ
кәс жь Йуһ’әннайе ньхӧмдар
мәстьр нәбуйә. Ле П’адшати-
йа Ә’змана́да йе һәри бьч’ук
жь wи мәстьр ә. 12 Жь р’ожед
Йуһ’әннайе ньхӧмдар һ’әта
ньһа П’адшатийа Ә’змана бь
зорбәтийе те һ’ьщумкьрьне у
йед зорбә дькьн кӧ зәфти хwә
кьн*. 13 Чьмки һ’әму п’ехәмбәра
у Qануне һ’әта Йуһ’әнна бона
П’адшатийа Ә’змана шә’дәти
дан*. 14 У һәгәр һун дьхwазьн ве
йәке qәбул кьн, әw ә Елйасе[ф]
кӧ гәрәке бьһата*. 15 Гӧһе к’е
һәйә бьра ббьһе.
16 Ньһа Әз ви ньсьли мина
чь бьшьбиньм? Әw мина wан
зар’а нә, йед кӧ базарада р’у-
ньшти нә, гази һәваләд хwә
дькьн 17 у дьбежьн: ‹Мә бона
wә зӧр’не хьст, һун нәр’әqьсин
у бона wә бәйт’[ф] готьн, wә шин
нәкьр›. 18 Йуһ’әнна һат, нә
дьхwар, нә вәдьхwар у дьго-
тьн: ‹Щьн wида һәйә›. 19 Кӧр’е

* 11:10 Малахи 3:1.
* 11:12 Аһа жи те фә’мкьрьне: «П’адшатийа Ә’змана бь qәwате пешда дьчә у йед зорбә дәст дьхьн».
* 11:13 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Чьмки һ’әму п’ехәмбәра у Qануне һ’әта Йуһ’әнна п’ехәмбәрти кьрьн».
* 11:14 Малахи 4:5.

Мерьв һат, дьхwә у вәдьхwә,
бона Wи дьбежьн: ‹Ва Әw йәки
пәй хwарьн у вәхwарьне к’эти
йә, досте хәрщгьр у гӧнәк’ара
йә›. Ле сәрwахти[ф] бь ә’мәлед*
хwә к’ьфш дьбә кӧ әw р’аст ә».

Бажаред нәбаwәр

(Луqа 10:13-15)

20 Һьнге Иса дәстпекьр ль
wан бажара һьлат, к’ижанада
гәләк к’әрәмәтед Wи qәwьми-
бун, чьмки әw жь гӧнәкьрьне
вәнәгәр’ийан. 21 «Wәй ль тә
Хоразин! Wәй ль тә Бәйтсайда!
Һәгәр әw к’әрәмәтед кӧ нава
wәда бун, Сур у Сайдеда бь-
буна, әwанайе зува бь к’ӧрх[ф]
у к’озийе[ф] т’обә[ф] бькьрана.
22 Ле Әз wә р’а дьбежьм, Р’ожа
Ахрәте, һ’але Суре у Сайде wе
жь һ’але wә четьр бә. 23 У тӧ
Кәфәрнаһум, тә т’ьре те һ’әта
ә’зман бьльнд би? Ле те һ’әта
дийаре[ф] мьрийа һәр’и хwаре!
Һәгәр әw к’әрәмәтед кӧ нав
тәда qәwьмин Содомеда бь-
qәwьмийана, әwе һ’әта р’ожа
иройин бьма. 24 Ле Әз wә р’а
дьбежьм, Р’ожа Ахрәте һ’але
wәлате Содоме wе жь һ’але тә
четьр бә».

Wәрьн щәм мьн у һеса бьн

(Луqа 10:21-22)

25 Һьнге Иса гот: «Шькьр
наве Тә бә Баво, Хӧдане ә’рд у
ә’зман, кӧ Тә әв тьшт жь зана
у билана[ф] вәшартьн у ль бәр
зар’а вәкьрьн. 26 Бәле Баво,
чьмки аһа ль Тә хwәш һат.
27 Һәр тьшт жь Баве Мьн
Мьнр’а һатийә дайине. Кә-
сәк Кӧр’ нас накә пештьри
Баве у кәсәк Баве нас накә
пештьри Кӧр’ у к’ижанар’а кӧ
Кӧр’ бьхwазә wанва Баве бьдә
наскьрьне.
28 Wәрьнә щәм Мьн һ’әмуйед
wәстийайи у баргьран у Әзе
р’ьһ’әтийе бьдьмә wә. 29 Нире
Мьн һьлдьнә сәр хwә у жь Мьн
һин бьн, чьмки Әз шкәсти мә
у дьлмьлаһим ьм у һуне хwә р’а
р’ьһ’әтийе бьбиньн. 30 Чьмки
нире Мьн р’ьһ’әт ә у баре Мьн
сьвьк ә».

Пьрса р’ожа[ф] шәмийе

(Марqос 2:23-28; Луqа 6:1-5)

12 1 Һьнге Иса р’ожәкә шә-
мийе нава зәвийа р’а дәр-
баз бу, шагьртед Wи бьр’чи бун
у дәстпекьрьн сьмбьлед гәньм

* 11:19 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «ә’мәл» «зар’» һәйә.

чьнин у хwарьн. 2 Гава ферь-
сийа әв йәк дит, Wир’а готьн:
«Һәла бньһер’ә, шагьртед Тә
тыште нәщайизи р’ожа[ф] шәми-
йе дькьн».
3 Иса wанар’а гот: «Wә нә-
хwәндийә кӧ Даwьд чь кьр, гава
әw у йед пер’а бьр’чи бун? 4 Нә
әw к’әтә Хана[ф] Хwәде у нане[ф]
Хwәдер’а дайи хwар, әw нан нә
wир’а щайиз бу бьхwара, нә жи
әwед т’әви wир’а, ле т’әне к’аһи-
нар’а?* 5 Йан жи wә Qанунеда
нәхwәндийә, кӧ к’аһин р’ожед
шәмийе п’арьстгәһеда шәмийе
дьһ’әр’ьминьн у диса бе сущ ьн?
6 Ле Әз wәр’а дьбежьм, кӧ ль вьр
Йәки жь п’арьстгәһе мәстьр һә-
йә. 7 Һәгәр wә заньбуйа мә’на ве
хәбәре чь йә кӧ те готьне: ‹Әз
р’ә’ме дьхwазьм, нә кӧ qӧрбане›*,
һьнге wәйе йед бесущ гӧнәк’ар
нәкьрана. 8 Чьмки Кӧр’е Мерьв
Хӧдане р’ожа шәмийе йә».

Иса р’ожа шәмийе мәрьве кӧ дәсте wи к’ъшийабу qәнщ дькә

(Марqос 3:1-6; Луqа 6:6-11)

9 Иса жь wьр р’абу чу, һатә
к’ьништа wан. 10 Мәрьвәк ль
wьр һәбу, кӧ дәсте wи к’ъши-
йабу. Һьнәка дьхwәст кӧ хәйба
Иса бькьрана, жь Wи пьрсин у
готьне: «Щайиз ә кӧ мәрьв р’ожа
шәмийе нәхwәша qәнщ бькьн?»
11 Әwи жи wанар’а гот: «Әw
жь wә к’и йә, кӧ пәзәкә wи
һәбә у р’ожа шәмийе бьк’әвә
ч’ә’ле, wе нәгьрә у дәрнәхә?
12 Ле инсан чьqас жь пез qи-
мәттьр ә! Аwа р’ожа шәмийе
qәнщикьрьн щайиз ә». 13 Һьнге
wи мәрьвир’а гот: «Дәсте хwә
дьреж кә». Әwи жи дьреж кьр
у мина дәсте дьн qәнщ бу. 14 Ле
ферьси дәрк’әтьнә дәрва бона
Иса ль һәв шеwьрин кӧ чаwа
Wи бьдьнә кӧштьне.

Хӧламе Хwәдейи бьжарти[ф]

15 У гава Иса пе һ’әсийа, жь
wе дәре чу, гәләк ә’лаләт жи
пәй Wи чу. Әwи һ’әму жи qәнщ
кьрьн 16 у т’әми да wан кӧ бона
Wи нәкьнә дәнги. 17 Әва аһа бу
кӧ әw готьна бь заре Ишайа
п’ехәмбәр бе сери:
18 «Ва йә хӧламе Мьн, йе кӧ
Мьн бьжартийә[ф]
у һ’ъзкьрийе Мьни кӧ Мьн
бәгәм кьрийә.

* 12:4 Qануна К’аһинтийе 24:9; П’адшати I, 21:1-6.
* 12:7 Һосейа 6:6.

Әзе Р'öh'е Хwә дайньмә сәр Wи
у Әwе мьләтар'а hәqийе ә'лам кә.
19 Әwе нә бьк'әвә h'öщәте, нә бькә qар'ә-qар'
у нә жи йәке дәнге Wи мәйданада бьбьhе.
20 Әw qамише п'әрч'ьqи hур накә,
п'ьлта дьч'ьрусә венасинә,
h'әта кö hәqийе бьгьhинә сери.
21 У h'әму мьләт wе гöмана хwә дайньнә сәр наве Wи»*.

Иса у Бәлзәбул

(Марqос 3:20-30; Луqа 11:14-23; 12:10)

22 Һьнге щьнак'әтики кори
лал анинә щәм Wи у Әwи әw
qәнщ кьр, öса кö әwи hьн дит
у hьн жи хәбәр да. 23 У т'әма-
мийа ә'лаләте зәндәгьрти ма у
гот: «Гәло Әв ә кöр'е Дащьд?»
24 Ле гава ферьсийа бьhист
готьн: «Әва бь h'öкöме сәрwере
щьна Бәлзәбул щьна дәрдьхә».
25 Ле нетед дьле wан Иса-
ва ә'йан бун у wанар'а гот:
«Һәр п'адшатийа кö нав wеда
т'ьфаq т'öнәбә wе wеран бә
у hәр бажар йан мала кö ль
нава wеда т'ьфаq т'öнәбә әw
наминә. 26 Һәгәр мирещьн
хwәха хwә дәрдьхә, кö öса йә
нава п'адшатийа wида бет'ь-
фаqи hәйә, иди п'адшатийа
wи wе чаwа бьминә? 27 Һәгәр
Әз бь h'öкöме Бәлзәбул щьна
дәрдьхьм, ле йед кö пәй wә
тен бь чь дәрдьхьн? Wәки
öса йә әwе бьбьнә h'акьмед
wә. 28 Ле hәгәр Әз бь h'öкöме
Р'öh'е Хwәде щьна дәрдьхьм,
иди П'адшатийа Хwәде гь-
hиштийә wә. 29 Йан чаwа йәк
дькарә бьк'әвә мала мерхасәки
у hәбука wи т'алан кә, hәгәр
пешийе wи мерхаси гьренәдә?
Гава гьреда, hьнге wе бькарьбә
мала wи т'алан кә.
30 К'и кö нә т'әви Мьн ә,
мьqабьли Мьн ә у к'и кö т'әви
Мьн т'оп накә, бәла дькә. 31 Бо-
на ве йәке Әз wәр'а дьбежьм,
hәр гöнә у готьнед хьраб wе
ль мәрьва бенә бахшандьне,
ле әwе кö готьнәкә хьраб мь-
qабьли Р'öh' бежә, ль wи найе
бахшандьне. 32 К'и тьштәки
мьqабьли Кöр'е Мерьв бежә,
wе бе бахшандьне, ле hәгәр йәк
hьндава Р'öh'е Пирозда бежә,

* 12:18-21 Ишайа 42:1-4.

ль wи найе бахшандьне, нә ве
дьне нә жи wе дьне.

Дар у бәре wе

(Луqа 6:43-45)

33 Һәгәр дар qәнщ ә, бәре wе
жи qәнщ ә, һәгәр дар хьраб
ә, бәре wе жи хьраб ә, чьмки
дар жь бәре хwә те наскьрьне.
34 Ч'ежькед мә'ра! Һун чаwа дь-
карьн qәнщ хәбәр дьн, һәгәр
һун хьраб ьн? Чьмки дьл чьва
т'ьжи йә зар жи әwе дьбежә.
35 Мәрьве qәнщ, жь хьзна хwә-
йә qәнщ qәнщийе дәрдьхә, ле
мәрьве хьраб, жь хьзна хwәйә
хьраб хьрабийе дәрдьхә. 36 Әз
wә'р'а дьбежьм, Р'ожа Ахрәте
мәрьв бона һәр хәбәрәкә п'уч'
кӧ хәбәр дьдьн wе щабдар бьн.
37 Чьмки һуне бь хәбәред хwә
бесущ бьн у бь хәбәред хwә
гӧнәк'ар бьн».

К'әрәмәтәке
чаwа нишан дьхwазьн

(Марqос 8:11-12;
Луqа 11:29-32)

38 Һьнге һьнәка жь qанун-
зан у ферьсийа Wир'а готьн:
«Дәрсдар! Әм дьхwазьн кӧ
нишанәке жь Тә бьбиньн».
39 Әwи ль wан вәгәр'анд у
гот: «Ньсьле хьраб у хальфи[ф]
нишанәке дьхwазә, ле жер'а
нишанәкә дьн найе дайине
пештьри нишана Уньс[ф] п'е-
хәмбәр. 40 Чаwа кӧ Уньс се р'ож
у се шәва зьке һ'утда ма*, Кӧр'е
Мерьв жи ӧса wе се р'ож у се
шәва нава к'урайийа ә'рдеда
бьминә. 41 Мәрьвед Нинәwа-
йе[ф] wе Р'ожа Ахрәте р'абьн у
ви ньсьли нәһәq кьн, чьмки
әwана бь даннасинийа Уньс
жь гӧнәкьрьне вәгәр'ийан у
ва Йәки жь Уньс мәстьр ль
вьр һәйә. 42 П'адша Башуре[ф]*
Р'ожа Ахрәте wе р'абә ви
ньсьли нәһәq кә, чьмки әwа
жь сәре дьне һат, кӧ сәрwах-
тийа Сьлеман бьбьһе у ва йә
Йәки жь Сьлеман мәстьр ль
вьр һәйә.

Пашда һатьна р'ӧһ'е һ'әрам

(Луqа 11:24-26)

43 Чахе р'ӧһ'е һ'әрам жь ме-
рьв дәрте, щийе бе ав дьгәр'ә
кӧ р'ьһ'әтийе бьбинә. Ле гава

* 12:40 Уньс 1:17.

* 12:42 П'адшати III, 10:1-13. Әw п'адша жь Шәба Ә'рәбьстане һатә щәм Сьлеман п'адша.

набинə, 44 һьнге əԝ дьбежə:
‹Əз вəгəр’ьмə ԝе мала хԝəйə
кö же дəрк’əтьмə›. Гава əԝ те,
дьбинə ԝе мал вала, паԛьж-
кьри у һəвдайи йə. 45 Һьнге
дьчə һ’əфт щьнед дьнə жь хԝə
хьрабтьр жи тинə, дьк’əвьнə
ԝьр дьжин. У ахьрийа ԝи
мəрьви жь пешийе хьрабтьр
дьбə. Öса жи ԝе бе сəре ви
ньсьле хьраб».

Де у бьрайед Иса

(Марԛос 3:31-35; Луԛа 8:19-21)

46 Һе Əԝи ə’лалəтер’а хəбəр
дьда, ва дийа Ԝи у бьрайед Ԝи
ль дəрва сəкьнин, дьхԝəстьн
т’əви Ԝи хəбəр дана. 47 Йəки
жер’а гот: «Ва дийа Тə у бьрайед
Тə дəрва нə у дьхԝазьн т’əви
Тə хəбəр дьн». 48 Əԝи жи ль ԝи
вəгəр’анд у готе: «К’и йə дийа
Мьн у к’и нə бьрайед Мьн?»
49 Һьнге дəсте Хԝə дьрежи
шагьртед Хԝə кьр у гот: «Ва
нə де у бьрайед Мьн! 50 Чьмки
к’и кö хԝəстьна Баве Мьни
ə’змана бинə сери, əԝ ə бьре
Мьн, хушка Мьн у дийа Мьн».

Мəсəла т’охьмр’əш[ф]

(Марԛос 4:1-9; Луԛа 8:4-8)

13 1 Ԝе р’оже Иса жь мале
дəрк’əт, ль дəве голе
р’уньшт. 2 У һаԛас ə’лалəт һатə
щəм Ԝи, кö Əԝ к’əрба к’əтə
ԛəйьке р’уньшт у т’əмамийа
ə’лалəте дəве голе сəкьни.
3 Əԝи гəлəк тьшт бь мəсəла əԝ
һин кьрьн у гот: «Т’охьмр’əш[ф]
р’абу чу кö т’охьм бьр’əшинə.
4 Гава дьр’əшанд, һьнəк жь
ԝан к’əтьнə дəве р’е, тəйрəдə
һатьн у əԝ хԝарьн. 5 Һьнəкед
дьн к’əтьнə сəр ə’рде кəвьри,
кö ль ԝьр хԝəли кем бу. Əԝ
зу шин бун, чьмки тəлаше
хԝəлийе нə к’ур бу. 6 Ле чахе
тə’в дəрк’əт, əԝ ч’ьлмьсин
у чьмки р’аԝед ԝан т’öнə-
бун, һ’ьшк бун. 7 Һьнəкед дьн
к’əтьнə нава стьрийа, стьри
р’абун у əԝ хəньԛандьн. 8 Ле
һьнəкед дьн жи к’əтьнə нава
ə’рде ԛəнщ у бəр дан, йе сəд,
йе шест у йе си. 9 Гöһе к’е һəйə
бьра бьбьһе!»

Иса чьма бь мəсəла хəбəр дьдə

(Марԛос 4:10-12; Луԛа 8:9-10)

10 Ԝе гаве шагьртед Ԝи не-
зик буне у готьне: «Чьма бь
мəсəла Тö ԝанар’а хəбəр дь-
ди?» 11 Əԝи ль ԝан вəгəр’анд
у гот: «Ԝəр’а һатийə дайине
кö һун сöр’ед П’адшатийа
Ə’змана бьзаньбьн, ле ԝанар’а

нәһатийә дайине. 12 Чьмки
к'ер'а кӧ һәйә, wе һе ле зедә
бә у сәрда бьр'ьжә у к'ер'а
кӧ т'ӧнә, чь һәйә жи wе же
бе стандьне. 13 Әз бона wе
йәке бь мәсәла wанр'а хәбәр
дьдьм, кӧ әwана дьньһер'ьн
у набиньн, дьбьһен, ле гӧһе
хwә надьнә сәр у фә'м накьн.
14 Ль сәр wан п'ехәмбәртийа
Ишайа те сери кӧ дьбежә:

‹Һуне бьбьһен у гӧһ бьдьне,
ле фә'м нәкьн,
һуне бьньһер'ьн у дина хwә
бьдьне, ле нәбиньн.
15 Чьмки әва щьмә'та сәр-
һ'ьшк ә,
бь гӧһа гьран дьбьһен
у ч'ә'вед хwә гьртьнә,
wәки бь ч'ә'ва нәбиньн,
бь гӧһа нәбьһен
у бь һ'ьш фә'м нәкьн, вә-
нәгәр'ьн,
кӧ Әз wан qәнщ кьм›*.

16 Ле хwәзи ль ч'ә'вед wә, кӧ
дьбиньн у гӧһед wә, кӧ дьбь-
һен. 17 Әз р'аст wәр'а дьбежьм,
гәләк п'ехәмбәр у мәрьвед р'аст
һ'ьзрәта дитьна ван тышта бун
чь кӧ һун дьбиньн, ле нәдитьн
у бьбьһистана чь кӧ һун дьбь-
һен, ле нәбьһистьн.

Шьровәкьрьна мәсәла т'охьмр'әш

(Марqос 4:13-20; Луqа 8:11-15)

18 Ньһа һун шьровәкьрьна
мәсәла т'охьмр'әш бьбьһен.
19 Һәр кәсе кӧ хәбәра П'адша-
тийе дьбьһе у фә'м накә, йе
Хьраб* те т'охьме дьле wида
чанди дьр'әвинә. Әва әw ьн
кӧ дәве р'е һатьнә чандьне.
20 Әwед ль ә'рде кәвьри һатьнә
чандьне әw ьн, кӧ чахе хәбәре
дьбьһен, әw зу бь әшq у ша qәбул
дькьн. 21 Ле р'аw кӧ нава wанда
т'ӧнәнә, дьреж т'аw накьн. Гава
бона хәбәре р'асти тәнгасийа[ф]
йан зерандьне тен, әw зу жь
р'е дьк'әвьн. 22 Әwед ль нава
стьрийада һатьнә чандьне әw
ьн, кӧ хәбәре дьбьһен у хәмед
ве дьнйайе у дәрәwед дәwлә-
тийе хәбәре дьхәньqиньн, әw
бе бәр дьминьн. 23 Ле әwед ль
нава ә'рде qәнщда һатьнә чан-
дьне әw ьн, кӧ хәбәре дьбьһен,
фә'м дькьн у бәр дьдьн, һьнәк
сәд, һьнәк шест у һьнәк си».

---

* 13:15 Ишайа 6:9-10.

* 13:19 Бь готьнәкә дьн: «Мирещьн».

Мәсәла гәньм у зиwане

24 Иса мәсәләкә дьн жи wа-
нар’а пешда ани у гот: «П’ад-
шатийа Ә’змана мина ве йәке
йә: Мәрьвәки нав ә’рде хwәда
т’охьме qәнщ чанд. 25 Гава һ’ә-
му р’азайи бун, дьжмьне wи
һат у ль нав гәньмда зиwан
жи чанд у чу. 26 Гава гәньм
гьһишт бәре хwә да, һьнге
зиwан жи пер’а к’ьфш бун.
27 Хөламед хwәйе ә’рде незики
wи бун у готьне: ‹Ахайе мә!
Тә нава ә’рде хwәда т’охьме
qәнщ нәчанд? Ле әв зиwан
жь к’ө һатьн?› 28 Әwи ль wан
вәгәр’анд у гот: ‹Дьжмьнәки
әв тьшт кьрийә›. Хөлама жи
готә wи: ‹Ньһа тө qайл и кө
әм һәр’ьн wан р’акьн?› 29 Әwи
гот: ‹На, нәбә чахе һун зиwане
р’акьн, геньм жи пер’а дәрхьн.
30 Бьһельн бьра һәр дө жи
һәвр’а бьгьһижьн һ’әта р’ожа
нандьруне. Р’ожа нандьруне
әзе п’алар’а бежьм, пешийе
зиwане бчьньн, гөр’з-гөр’з
гьредьн бона шәwате, ле геньм
бькьнә ә’мбара мьн›».

Дө мәсәлед ль сәр П’адшатийа Хwәде:

(Марqос 4:30-32; Луqа 13:18-21)

31 Мәсәләкә дьн жи wанар’а
пешда ани у гот: «П’адшатийа
Ә’змана мина ве йәке йә: Мәрь-
вәки һ’әбәкә т’охьме хәрдале[ф]
һьлда, нав ә’рде хwәда чанд.
32 Әw жь һ’әму т’охьма һуртьр
ә, ле гава дьгьһижә, жь һ’әму
п’ьнщар’а мәстьр дьбә у дьбә
дар, өса кө тәйрәдед ә’змен
тен һелинед хwә сәр ч’ьqьлед
wе чедькьн».
33 Иса мәсәләкә дьн жи wа-
нар’а гот: «П’адшатийа Ә’з-
мана мина һәвиртьр’шк[ф] ә,
кө к’өлфәтәке һьлда, нава
се код* арда стьра, һ’әта кө
һ’әму һьлат».

Иса бь мәсәла хәбәр дьдә

(Марqос 4:33-34)

34 Иса әв һ’әму тьшт бь мәсәла
ә’лаләтер’а готьн у бе мәсәлә
т’ө тьшт wанар’а нәдьгот. 35 Әв
йәк аһа бу, кө әw готьна бь заре
п’ехәмбәр бе сери:

* 13:33 Се кодед щьһуйа дькьр qаси 25 килограма.

«Әзе бь мәсәла wанр’а хәбәр
дьм,
тьштед жь wәхте ә’фьран-
дьна дьнйайеда вәшарти
гьли кьм»*.

Шьровәкрьна мәсәла гәньм у зиwане

36 Һьнге Иса ә’лаләт һьшт,
һатә мал. Шагьртед Wи һатьнә
щәм Wи у готьне: «Мәсәла гә-
ньм у зиwане мәр’а шьровәкә».
37 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Әwе кӧ т’охьме qәнщ чанд,
Кӧр’е Мерьв ә. 38 Ә’рд дьнйа
йә, т’охьме qәнщ жи мәрьвед
п’ара П’адшатийе нә, ле зиwан
мәрьвед п’ара йе Хьраб ьн.
39 Дьжмьне кӧ әw чанд, мирещьн
ә. Нандьрун ахьрийа дьнйайе
йә, п’алә жи мьлйак’әт ьн. 40 У
чаwа кӧ зиwане т’оп дькьн дь-
шәwьтиньн, ахьрийа ве дьнйайе
жи wе ӧса бә. 41 Кӧр’е Мерьв wе
мьлйак’әтед Хwә бшинә у әwе
жь П’адшатийа Wи һ’әмуйед
кӧ мәрийа жь р’е дәрдьхьн у
нәһәqийе дькьн бьбьжерьн 42 у
бавежьнә к’ура агьр. Ль wьр
wе бьбә гьри у ч’ьркә-ч’ьрка
дьрана. 43 Һьнге мәрьвед р’аст
wе П’адшатийа Баве хwәда
мина тә’ве шәwq бьдьн. Гӧһе
к’е һәйә бьра бьбьһе!

Мәсәлед хьзна вәшарти у дӧр’е qимәт

44 П’адшатийа Ә’змана мина
ве йәке йә: Ә’рдәкида хьзнәкә
вәшарти һәбу. Мәрьвәк wе дь-
бинә, вәдьшерә, шабуна дьчә
һ’әму һәбука хwә дьфьрошә у
wи ә’рди дьк’ьр’ә.
45 Диса П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Мәрьвәки
базьргани дӧр’ед р’ьнд дьгә-
р’ә. 46 Гава дӧр’әки п’ьр’ qимәт
дьбинә, дьчә һ’әму һәбука хwә
дьфьрошә у wи дӧр’и дьк’ьр’ә.

Мәсәла т’ор’а авити

47 Диса П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Т’ор’әк те ави-
тьне нава бә’ре у һ’әму щур’ә
мә’си дьк’әвьне. 48 Гава т’ор’ т’ьжи
дьбә, дьк’ьшиньнә дәве бә’ре
у р’удьнин мә’сийед кер дьбь-
жерьн дькьнә дәрданаф, ле йед
бекер wеда давежьн. 49 Ахьрийа
дьнйайе жи wе ӧса бә. Мьлйа-
к’әте дәрк’әвьн хьраба жь нав
qәнща бьбьжерьн 50 у бавежьнә
к’ура агьр. Ль wьр wе бьбә гьри
у ч’ьркә-ч’ьрка дьрана».

* 13:35 Зәбур 78:2.

Р’астийед кәвьн у ну

51 Иса жь wан пьрси: «Wә
əв һ’əму тьшт фә’м кьрьн?»
Wана жер’а гот: «Бәле». 52 Әwи
жи wанар’а гот: «Бона ве йәке
һәр qанунзанәк кӧ П’адша-
тийа Ә’змана һин буйә, мина
мәрьвәки хwәйимьлк’ ә, кӧ
жь хьзна хwә тьштед кәвьн у
ну дәрдьхә».

Бажаре Ньсрәте, ль к’ӧ Иса мәзьн бьбу, Wи qәбул накә

(Марqос 6:1-6; Луqа 4:16-30)

53 Гава Иса әв мәсәлә хь-
лаз кьрьн, жь wьр чу 54 һатә
щи-мьск’әне Хwә, к’ьништа
wанда әw һин дькьрьн. Әw
жи зәндәгьрти дьман у дьго-
тьн: «Әв сәрwахти у qәwата
к’әрәмәта жь к’ӧ гьһишти-
йе? 55 Нә Әв кӧр’е нәщар ә?
Нә наве дийа Wи Мәрйәм ә?
Нә Аqуб[ф], Усьв[ф], Шьмһ’ун у
Щьһуда[ф] бьред Wи нә? 56 Нә
һ’әму хушкед Wи щәм мә нә?
Әв һ’әму тьшт жь к’ӧ гьһиш-
тьнә Wи?» 57 Бь ви аwайи әw
жь Wи чун, ле Иса wанар’а
гот: «П’ехәмбәр т’ӧ щийи нә
беqәдьр ә, пештьри мала хwә
у щи-мьск’әне хwәда». 58 Әwи
ль we дәре гәләк к’әрәмәт нә-
кьрьн, чьмки баwәрийа wан
т’ӧнәбу.

Кӧштьна Йуһ’әннайе ньхӧмдар

(Марqос 6:14-29; Луqа 9:7-9)

14 1 Һьнге Һеродәсе сәр-
wере Щәлиле бона Иса
бьһист, 2 хӧламед хwәр’а гот:
«Әва Йуһ’әннайе ньхӧмдар ә
жь нав мьрийа р’абуйә. Ләма жи
пе wи к’әрәмәт тенә кьрьне».
3 Чьмки Һеродәс Йуһ’әнна
гьртьбу гьредабу у авитьбу
кәле, р’уйе Һеродийа жьна
Филипойе бьре хwәда. 4 Чьм-
ки Йуһ’әнна Һеродәср’а чәнд
щара готьбу: «Нә р’аст ә кӧ
тӧ Һеродийайе бьстини». 5 У
Һеродәс жи дьхwәст әw бькӧш-
та, ле жь щьмә’те дьтьрсийа,
чьмки щьмә’те Йуһ’әнна чаwа
п’ехәмбәр qәбул дькьр.
6 Гава р’ожа буйина Һеродәс
һат, qиза Һеродийайе шайи-
йеда бона wан р’әqьси у дьле
Һеродәс гәләки хwәш һат.
7 Әwи сонд хwар у готә qизьке:
«Тӧ чь бьхwази әзе бьдьмә тә».
8 Qизьк жи жь дийа хwә һатьбу
ширәткьрьне у готе: «К’а ль вьр,
сәр сьнийе сәре Йуһ’әннайе
ньхӧмдар бьдә мьн». 9 П’адша

бәр хwә к’әт, ле чьмки ль бәр
т’әглифкьрийа сонд хwарьбу,
ә’мьр кьр кö хwәстьна we бе
дайине. 10 Әwи шанд кәледа
сәре Йуһ’әнна да лехьстьне 11 у
сәре wи ль сәр сьнийе анин
данә кәч’ьке. Кәч’ьке жи дийа
хwәр’а бьр. 12 Һьнге шагьртед
wи һатьн щьнйазе wи һьлдан
у әw дәфьн кьрьн. Паше чун
Исар’а готьн.

Иса пенщ һ’әзара т’ер дькә

(Марqос 6:30-44; Луqа 9:10-17; Йуһ’әнна 6:1-14)

13 Гава Иса әв йәк бьһист,
жь we дәре бь qәйьке т’әне чу
щики хәwлә. Ле гава ә’лаләте
бьһист, жь бажара пәйа пәй
Wи чун. 14 Чахе Иса жь qәйь-
ке дәрк’әт у ә’лаләтәкә гьран
дит, һьнге гöне Wи ль wан һат
у нәхwәшед wан qәнщ кьрьн.
15 Бәре еваре шагьртед Wи
һатьнә щәм у готьне: «Әв дәр
щики хьки-хwәли йә, иди дә-
рәнг ә. Изьна ә’лаләте бьдә
кö һәр’ьнә гöнда хwәр’а хöрәк
бьк’ьр’ьн». 16 Ле Иса wанар’а гот:
«Нә һ’әwщә йә кö әw һәр’ьн.
Һун хöрәк бьдьнә wан». 17 Wана
ле вәгәр’анд у готьне: «Ль вьр
пештьри пенщ нан у дö мә’сийа
тьштәки мәйи майин т’öнә».
18 Әwи wанар’а гот: «Wан нан
у мә’сийа биньнә щәм Мьн».
19 Иса ә’мьр кьр кö ә’лаләт ль
сәр шинайийе р’унен. Әwи һәр
пенщ нан у һәр дö мә’си һьлдан,
бәре Хwә ә’зменда кьр шькьри
да у әw нан кәркьрьн. Паше да
шагьрта, шагьрта жи да ә’лаләте.
20 Һ’әмуйа жи хwар т’ер бун у
донздәһ сәлә жи т’ьжи һурькед
бәрмайи бәрәв кьрьн. 21 Әwед
кö хwарьн, пештьри жьн у зар’а
wәкә пенщ һ’әзар мери бун.

Иса п’ийа ль сәр авер’а дьчә

(Марqос 6:45-52; Йуһ’әнна 6:15-21)

22 Пер’а-пер’а Иса п’ейи сәр
шагьрта кьр, кö бьк’әвьнә qә-
йьке у пешийа Wи дәрбази wи
бәри голе бьн, һ’әта кö Хwәха
ә’лаләте вәр’екә. 23 Чахе Әwи
ә’лалат вәр’екьр, т’әне р’абу чу
сәре ч’ийе, кö дöа бькә. Гава
р’о чу ава, Әw ль wьра т’әне бу,
24 ле qәйьк иди жь дәве голе
дур к’әтьбу у нава пелада бу,
чьмки ба мьqабьли we бу.
25 Qәрәбәрбанге Иса сәр
голер’а пәйа дьчу незики wан
дьбу. 26 Ле гава шагьрта дит
кö Әw сәр голер’а пәйа дьчә,
бьздийан у готьнә һәв: «Әв

хәйал[ф] ә!» У wана жь тьрса кьрә
qир’ин. 27 Ле Иса wе дәме дәнг
да wан у гот: «Сәр хwә бьн! Әз
ьм! Нәтьрсьн!» 28 Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Хӧдан, һә-
гәр Тӧ йи, ә’мьр кә кӧ әз сәр
авер’а бемә щәм Тә». 29 Иса
готе: «Wәрә!» Пәтрус жь qәйьке
пәйа бу, сәр авер’а чу, кӧ һәр’ә
щәм Иса. 30 Ле чахе әwи байе
qайим дит тьрсийа у иди wе
нӧq буйа, кьрә qир’ин: «Хӧдан,
мьн хьлаз кә!» 31 Wе дәме Иса
дәсте Хwә дьрежи wи кьр, әw
гьрт у жер’а гот: «Кембаwәро!
Чьма тӧ дӧдьли буйи?» 32 Чахе
к’әтьнә qәйьке, ба сәкьни. 33 У
әwед qәйькеда сәре хwә ль бәр
Wи данин у готьне: «Р’асти Тӧ
Кӧр’е Хwәде йи».

Иса Щенисартеда нәхwәша qәнщ дькә

(Марqос 6:53-56)

34 Гава әw дәрбази wи бәри
голе бун, ль алийе Щенисар-
тева гьһиштьнә бәже[ф]. 35 Бь-
нәлийед wьр Әw нас кьрьн,
шандьн т’әмамийа дор-бәра,
һ’әму нәхwәш анинә щәм Wи.
36 Wана һиви же дькьр кӧ т’әне
р’ишийед к’ьнще Wи к’әвьн.
У һ’әмуйед кӧ ле дьк’әтьн жь
нәхwәшийед хwә qәнщ дьбун.

Р’аw-р’ьзьмед[ф] кал-бава у хәбәра Хwәде

(Марqос 7:1-13)

15 1 Һьнге ферьси у qанун-
занед Оршәлиме һатьнә
щәм Иса у готьне: 2 «Чьма ша-
гьртед Тә пәй р’аw-р’ьзьмед[ф] кал
у бава начьн? Дәстнәшушти
нан дьхwьн».
3 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Ле һун чьма бона р’аw-р’ьзьмед
хwә пәй т’әмийе Хwәде начьн?
4 Чьмки Хwәде гот: ‹Qәдьре де
у баве хwә бьгьрә›* у ‹Әwе кӧ
гьлики qолайи де у баве хwә-
р’а бежә гәрәке бе кӧштьне›**.
5 Ле һун дьбежьн: ‹Әwе кӧ дийа
хwәр’а йан баве хwәр’а бежә:
Әw алик’арийа кӧ гәрәке жь
мьн бьгьһижә тә әw Хwәдер’а
те дайине, 6 иди жь wи нак’әвә
кӧ әw qәдьре де у баве хwә бь-
гьрә›. Бь ви аwайи бона хатьре
р’аw-р’ьзьмед хwә һун хәбәра
Хwәде дькьнә хwәли. 7 Дӧр’уно!
Ишайа бона wә р’аст п’ехәм-
бәрти кьрийә у готийә:

* 15:4 Дәрк’әтьн 20:12; Qануна Дӧщари 5:16.
** 15:4 Дәрк’әтьн 21:17; Qануна К’аһинтийе 20:9.

8 ‹Әва щьмә’та бь заре хwә
qәдьре Мьн дьгьрә,
ле дьле wан жь Мьн дур ә.
9 Бадиһәwа[ф] Мьн дьһ’әбиньн,
т’әмийед мәрьва чаwа qа-
нунед Мьн щьмә’те һин
дькьн›*».

Тьштед кӧ мерьв дьһ’әр’ьминьн

(Марqос 7:14-23)

10 Һьнге Иса ә’лаләт гази щәм
Хwә кьр у готә wан: «Бьбьһен
у фә’м бькьн! 11 Нә кӧ тьште
дьчә дев, әw мәрьва дьһ’әр’ь-
минә, ле чь кӧ жь дев дәрте,
әw мәрьва дьһ’әр’ьминә».
12 Һьнге шагьртед Wи һатьн у
готьнә Wи: «Тӧ зани гава ферь-
сийа әв хәбәр бьһист, дьле wан
ма?» 13 Әwи ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һәр дара кӧ Баве Мьни
Ә’змана данәч’ькандийә, wе
жь к’окева бе р’акьрьне. 14 Жь
wан вәгәр’ьн! Әwә кор ьн у
р’ебәре кора нә. Һәгәр кор р’е-
бәрийе кора бькә, һәр дӧйе жи
бьк’әвьнә ч’ә’ле». 15 Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Ве мәсәле
мәр’а шьровәкә».
16 Иса гот: «Һун жи һәла һе
фә’м накьн? 17 Чьма һун фә’м
накьн, чь кӧ дьчә дев, дәрбази
нав-дьл дьбә у дәрдьк’әвә дәр-
ва? 18 Ле әw тьштед кӧ жь дев
дәртен, әw жь дьл дәртен у һәма
әв ьн кӧ мерьв дьһ’әр’ьминьн.
19 Чьмки жь дьл[ф] фькьред хьраб,
кӧштьн, зьнек’ари, qави, дьзи,
дәрәwи, бӧхдан дәртен. 20 Әв
ьн кӧ мәрьва дьһ’әр’ьминьн,
ле дәстнәшушти нанхwарьн
мәрьва наһ’әр’ьминә».

Баwәрийа к’ӧлфәта кәнани[ф]

(Марqос 7:24-30)

21 Иса р’абу жь wе дәре чу али-
йе Сур у Сайде. 22 У ва к’ӧлфә-
тәкә кәнани[ф] жь wан дәра һат,
кьрә гази у готә Wи: «Хӧдан,
Кӧр’е Даwьд, мьн wәрә р’ә’ме.
Qиза мьн щьна дьк’әвә, гәләки
щәфе дьбинә». 23 Ле Әwи щаба
wе нәда. Шагьртед Wи незики
Wи бун һиви же кьрьн у готьн:
«Тьштәки бежә ве, бьра дури
мә к’әвә, чьмки пәй мә к’әтийә
дькә qар’ә-qар’». 24 Әwи щаб да
у гот: «Әз т’әне бона пәзед мала
Исраелейә ӧндабуйи һатьмә
шандьне». 25 Ле әw к’ӧлфәта
һат хwә авитә ньге Wи у готе:
«Хӧдан, али мьн бькә!» 26 Әwи

* 15:9 Ишайа 29:13.

ль wе вәгәр’анд у готе: «Әв нә
р’аст ә, wәки нане бәр зар’а һьл-
дьн у бавежьнә бәр са». **27** Әwе
жи гот: «Бәле Хӧдан, нә сә жи
wан һурькед кӧ жь сьфра хwәйе
wан дьк’әвьнә ә’рде дьхwьн?»
28 Wи чахи Иса ле вәгәр’анд у
готе: «Ә’вде, бавәрийа тә мә-
зьн ә. Бьра анәгори хwәстьна
тә тәр’а бә». Һәма жь wе дәме
qиза wе qәнщ бу.

Qәнщкьрьна гәләка

29 Иса жь wьр чу бәр гола Щә-
лиле, р’абу сәре ч’ийе р’уньшт.
30 Ә’лаләтәкә гьран һатә щәм
Wи, кӧ т’әви хwә гәләк сәqәт,
кор, лал, шьлушә’т у нәхwәшед
майин анибун у авитьнә бәр
п’ийед Иса. Әwи жи әw qәнщ
кьрьн. **31** Гава ә’лаләте дит кӧ
лала хәбәр дан, шьлушә’т qәнщ
бун, сәqәт гәр’ийан у ч’ә’ве кора
вәбун, зәндәгьрти ман у пәсь-
не наве Хwәдейе Исраеле дан.

Иса чар һ’әзара т’ер дькә

(Марqос 8:1-10)

32 Иса гази шагьртед Хwә кьр
у гот: «Гӧне Мьн ве ә’лаләте
те. Әва се р’ож ә т’әви Мьн ә у
тьштәки wани хwарьне т’ӧнә.
Әз нахwазьм wан бьр’чи вәр’е-
кьм кӧ р’ева дьле wан хwәва
һәр’ә». **33** Шагьртед Wи жер’а
готьн: «Ль ве бәр’ийе әме жь
к’ӧ һаqас нан биньн, wәки әве
ә’лаләта гьран т’ер кьн?» **34** Иса
wанар’а гот: «Чәнд нане wә
һәнә?» Wана гот: «Һ’әфт нан
у чәнд мә’сийед һур».
35 Иса ә’мьр кьр кӧ ә’лаләт
сәр ә’рде р’уне. **36** Әwи һәр
һ’әфт нан у әw мә’си һьлдан
шькьри да у кәркьрьн. Паше
данә шагьрта, шагьрта жи да-
нә ә’лаләте. **37** Һ’әмуйа жи т’ер
хwар у һ’әфт зәмбил жи т’ьжи
һурькед бәрмайи бәрәв кьрьн.
38 Әwед кӧ хwарьн, пештьри
жьн у зар’а, wәкә чар һ’әзар
мери бун. **39** Паше Әwи ә’лаләт
вәр’екьр, к’әтә qәйькәке у һатә
синоре Мәгәдане.

К’әрәмәтәке чаwа нишан жь ә’змен дьхwазьн

(Марqос 8:11-13; Луqа 12:54-56)

16 **1** Ферьси у садуqи һатьнә
щәм Wи кӧ Wи бьще-
р’ьбиньн у же хwәстьн кӧ жь
ә’змана нишанәке нишани wана
кә. **2** Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Гава дьбә евар, һун дьбежьн:
‹Һәwа wе хwәш бә, чьмки ә’з-
ман сор буйә›. **3** Ле сәре сьбәһе
дьбежьн: ‹Иро һәwа wе хwәш

нибә, чьмки ә’зман хӧмам у сор
ә›. Һун р’уйе ә’змен ә’нәнә дькьн
кӧ һәԝайе чаԝа бә, ле нишанед
зәмана ә’нәнә накьн*. 4 Ньсьле
хьраб у хальфи нишанәке дь-
хԝазә, ле жер’а нишанәкә дьн
найе дайине, пештьри нишана
Уньс п’ехәмбәр». У Әԝи әԝ
һьштьн у чу.

Һәвиртьр’шке ферьси у садуԛийа

(Марԛос 8:14-21)

5 Гава шагьртед ԝи дәрбази
ԝи али бун, бир кьрьн хԝәр’а
нан һьлдана. 6 Иса ԝанар’а гот:
«Мьԛати хԝә бьн, һ’әвза хԝә жь
һәвиртьр’шке ферьси у садуԛи-
йа бькьн». 7 Ле әԝана нав һәвда
хәбәр дьдан у дьготьн: «Нане мә
т’ӧнә, ләма аһа дьбежә». 8 Ле әв
йәк Исава ә’йан бу у гот: «Кем-
баԝәрно! Һун чьма нав һәвда
хәбәр дьдьн, кӧ нане ԝә т’ӧнә?
9 Һун һе фә’м накьн? Найе бира
ԝә, чаԝа пенщ нана т’ера пенщ
һ’әзар мәрьва кьр у ԝә чәнд сә-
лә бәрмайи һьлдан? 10 У һ’әфт
нана жи т’ера чар һ’әзар мәрьва
кьр у ԝә чәнд зәмбил бәрмайи
һьлдан? 11 Һун чаԝа фә’м накьн,
ԝәки Мьн бона нан ԝәр’а нәгот?
Ле бона ԝе йәке, кӧ һун һ’әвза
хԝә жь һәвиртьр’шке ферьси у
садуԛийа бькьн».
12 Шагьрта һьнге фә’м кьр,
ԝәки Әԝи бона һәвиртьр’шке
нан ԝанр’а нәгот, кӧ һ’әвза
хԝә бькьн, ле жь һинкьрьна
ферьси у садуԛийа.

Пәтрус шә’дәтийе ль сәр Иса дьдә

(Марԛос 8:27-30; Луԛа 9:18-21)

13 Иса чу алийе Ԛәйсәрийа
Филипойе у жь шагьртед Хԝә
пьрси: «Бь т’әхмина мәрьва Кӧ-
р’е Мерьв к’и йә?» 14 Ԝана гот:
«Һьнәк дьбежьн ‹Йуһ’әннайе нь-
хӧмдар ә›, һьнәкед дьн дьбежьн
‹Елйас ә›, ле һьнәкед майин жи
дьбежьн ‹Йерәмийа йә, йан жи
йәк жь п’ехәмбәра йә›».
15 Әԝи жь ԝан пьрси: «Ле һун
чь дьбежьн? Бь т’әхмина ԝә Әз
к’и мә?» 16 Шьмһ’ун-Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Тӧ Мәсиһ
и, Кӧр’е Хԝәдейе сах». 17 Иса
ле вәгәр’анд у готе: «Хԝәзи ль
тә, Шьмһ’уне кӧр’е Йуһ’әнна*,

* 16:3 Нав һьнәк дәстньвисарада жь р’еза 2-а һ’әта йа 3-а т’ӧнәйә.
* 16:17 Бь йунани хәбәр бь хәбәр «кӧр’е Йона» ньвисар ә. Бь зьмане арами «Йона» кӧрткьрьна наве «Йуһ’әнна» у «Уньс» ә.

чьмки хун у гошт әв йәк ә’йани
тә нәкьрьн, ле Баве Мьни ә’з-
мана. 18 Әз тәр’а дьбежьм, кӧ тӧ
Пәтрус* и, аwа готи qәйак и у
ль сәр ви qәйайи Әзе щьвина[ф]
Хwә чекьм у qәwата мьрьне wе
пе нькарьбә. 19 У Әзе к’ьлитед
П’адшатийа Ә’змана бьдьмә
дәсте тә у чь кӧ тӧ ль сәр ә’рде
гьреди, ә’зманада жи wе гьредайи
бә у чь кӧ тӧ ль сәр ә’рде вәки,
ә’зманада жи wе вәкьри бә».
20 Һьнге Иса т’әми шагьртед
Хwә кьр, wәки кәсир’а нәбе-
жьн, кӧ Әw Мәсиһ ә.

Иса дәрһәqа щәфа у мьрьна Хwәда дьбежә

(Марqос 8:31–9:1; Луqа 9:22-27)

21 Пәй wе йәкер’а Иса дәстпе-
кьр шагьртед Хwәр’а ә’йан кьр
кӧ гәрәке Әw һәр’ә Оршәлиме,
жь алийе р’успийа[ф], сәрәкед
к’аһина у qанунзанада гәләк
щәфа бьк’ьшинә у бе кӧштьне,
ле р’ожа сьсийа жь мьрьне р’абә.
22 Ле Пәтрус Әw да алики, ле
һьлат у готе: «Дури һьндава Тә,
Хӧдан! Әw тьшт т’ӧ щар ль Тә
нәqәwьмә!» 23 Иса сәр Пәтрус-
да вәгәр’ийа у готе: «Жь бәр
ч’ә’ве Мьн бәтавәбә, Щьно! Тӧ
бона Мьн п’ьшкбун и, чьмки
әw нет-фькьра тә нә жь Хwәде
йә, ле жь мәрьвайе йә».
24 Һьнге Иса шагьртед Хwәр’а
гот: «Һәгәр йәк дьхwазә ль пәй
Мьн бе, бьра хwә инк’ар кә, ха-
че хwә һьлдә у ль пәй Мьн бе.
25 Чьмки к’и кӧ дьхwазә ә’мьре
хwә хьлаз кә, әwе ӧнда кә у к’и
кӧ ә’мьре хwә бона Мьн ӧнда
кә, әwе бьбинә. 26 Чь фәйдә һә-
гәр мәрьв т’әмамийа дньйайе
qазьнщ кә, ле ә’мьре хwә ӧнда
кә? Йан жи мәрьв чь дькарә
бәр ә’мьре хwәва бьдә? 27 Чьмки
Кӧр’е Мерьв wе бь р’умәта Баве
Хwә т’әви мьлйак’әтед Хwә бе.
Һьнге wе анәгори ә’мәлед һәр
кәси бьдә wан*. 28 Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һьнәкед ль вьр сәкьни
һәнә wе мьрьне нәбиньн, һ’әта
кӧ Кӧр’е Мерьв бь П’адшатийа
Хwәва те нәбиньн».

Шагьрт Иса нава нур у р’умәтеда дьбиньн

(Марqос 9:2-13; Луqа 9:28-36)

17 1 Пәй шәш р’ожар’а Иса
т’әви Хwә Пәтрус, Аqуб

* 16:18 «Пәтрус» бь зьмане йунани те фә’мкьрне: «Qәйа» йан «кәвьр».
* 16:27 Зәбур 62:12.

у бьре wи Йуһ’әнна һьлдан у
р’акьрнә ч’ийаки бьльнд, ль
wьр әw т’әне бун. 2 Һьнге р’әнге
Wи ль бәр ч’ә’ве wан һатә гӧ-
һастьне. Р’уйе Wи мина тә’ве
бьрьqи у к’ьнщед Wи жи мина
нуре чил-qәрqаш бун. 3 Ньшкева
Муса у Елйас wанва хӧйа бун
у т’әви Wи хәбәр дан. 4 Һьнге
Пәтрус Исар’а гот: «Хӧдан! Чаwа
р’ьнд ә кӧ әм вьр ьн! Һәгәр Тӧ
бьхwази, әзе се һ’олька ль ве
дәре чекьм, йәке Тәр’а, йәке
Мусар’а, йәке жи Елйаср’а».

5 Әwи һе хәбәр дьда, ньшкева
ә’wрәки р’онайи һат у сәр wан
кьрә си, дәнгәк жь ә’wр һат у
гот: «Әв ә Кӧр’е Мьни дәлал,
кӧ Әз же р’ази мә. Гӧһдарийа
Wи бькьн!» 6 Гава шагьрта әw
дәнг бьһист, дәвәр’уйа чун
у р’ьсасе әw гьртьн. 7 Ле Иса
незики wан бу, дәст да wан у
гот: «Р’абьн, нәтьрсьн». 8 Wа-
на жи сәре хwә бььльнд кьр у
пештьри Иса кәсәк нәдитьн.

9 Чахе жь ч’ийе дьһатьнә хwа-
ре, Иса т’әми да wан у гот: «Әw
дитьна кӧ wә дит кәсир’а нәбе-
жьн, һ’әта кӧ Кӧр’е Мерьв жь нав
мьрийа р’анәбә». 10 Шагьртед Wи
же пьрсин: «Ле чьма qанунзан
дьбежьн пешийе гәрәке Елйас
бе?»* 11 Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Р’аст ә, пешийе Елйасе
бе у һәр тьшти wе диса бинә
щи. 12 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
кӧ Елйас һатийә жи, ле әw нас
нәкьрьн у чаwа кӧ хwәстьн, ӧса
сәре wи кьрьн. We ӧса жи сәре
Кӧр’е Мерьв бькьн».

13 Һьнге шагьрта фә’м кьр,
кӧ бона Йуһ’әннайе ньхӧмдар
wанар’а гот.

Иса кӧр’ькәки щьнак’әти qәнщ дькә

(Марqос 9:14-29;
Луqа 9:37-43а)

14 Чахе һатьнә щәм ә’лаләте,
мәрьвәк незики Иса бу, бәр чок
да у готе: 15 «Хӧдан, ль кӧр’е мьн
wәрә р’ә’ме! Әw һиве[ф] дьк’әвә
у гәләки щәфа дьбинә. Щарна
дьк’әвә нава агьр у щарна жи
нава аве. 16 Мьн әw ани щәм
шагьртед Тә, ле wана нькарьбу
әw qәнщ кьра». 17 Иса гот: «Нь-
сьле нәбаwәр у хальфи! Һ’әта
к’әнге Әзе т’әви wә бьм? Һ’әта
к’әнге Әзе wә сәбьр кьм? Әwи
биньнә вьр щәм Мьн». 18 Иса ле
һьлат, щьн же дәрк’әт, кӧр’ьк
пер’а-пер’а qәнщ бу.

* 17:10 Малахи 4:5.

19 Һьнге шагьрт т’әне һатьнә
щәм Иса у же пьрсин: «Мә чьма
нькарьбу әw щьн дәрхьста?»
20 Иса готә wан: «Бона кем-
баwәрийа wә. Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һәгәр баwәрийа wә
wәкә һ’әбәкә т’охьме хәрдале
һәбә, һуне ви ч’ийайир’а бе-
жьн: ‹Жь вьр дәрбази wи али
бә!› у wе дәрбаз бә. У бона wә
тьштәки нәбуйине wе т’өнәбә.
21 Ле әв щьсьне һа пе тьштәки
дьн дәрнайе, пештьри бь дөа
у бь р’ожийа»*.

Иса диса дәрһәqа мьрьна хwәда дьбежә

(Марqос 9:30-32; Луqа 9:43б-45)

22 Гава шагьрт Щәлиледа
щьвийан, Иса wанар’а гот:
«Көр’е Мерьв wе бьк’әвә дәсте
мәрьва, 23 әwе Wи бькөжьн, ле
р’ожа сьсийа wе р’абә». У әwана
гәләки бәр хwә к’әтьн.

Хәрщдайина п’арьстгәһе

24 Чахе әw һатьнә Кәфәрна-
һуме, хәрщгьред дөзиве бона
п’арьстгәһе* һатьнә щәм Пәтрус
у готьне: «Дәрсдаре wә хәрще
дөзиве надә?» 25 Әwи гот: «Бәле».
Чахе Пәтрус һатә мале, пешийе
Иса жь wи пьрси: «Шьмһ’ун!
Тө чаwа т’әхмин дьки? П’ад-
шед дьнйайе хәрщ йан бащ жь
к’е дьстиньн, жь бажарванед
хwә, йан жь хәриба?» 26 Пәтрус
готе: «Жь хәриба». Иса готә
wи: «Кө өса йә бажарван аза
нә. 27 Ле wәки әм ван п’ьшк[ф]
нәкьн, һәр’ә голе шәwке ба-
веже у мә’сийе пешьн кө дәр-
дьк’әвә, бьгьрә дәве wи вәкә
у те наләки чарзиве бьбини.
Әwи һьлдә, дәwса Мьн у хwә
бьдә wан».

К’и йә йе һәри мәзьн?

(Марqос 9:33-37; Луqа 9:46-48)

18 1 Wи чахи шагьрт һатьнә
щәм Иса у готьне: «Ль
нав П’адшатийа Ә’змана да
к’и йә йе һәри мәзьн?» 2 Иса
зар’окәк гази щәм Хwә кьр, әw
нав wанда да сәкьнандьне 3 у
гот: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
һәгәр һун вәнәгәр’ьн у нәбьнә
мина зар’ока, һун т’ө щар на-
к’әвьнә П’адшатийа Ә’змана.

---

* 17:21 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р’еза 21-е т’өнә.
* 17:24 Ль гора Qануна Муса наләки «дөзиве» чаwа хәрщ бона п’арьст-гәһе дьдан (Дәрк’әтьн 30:13).

4 Аwа к’и кö мина ве зар’оке хwə
бьч’ук кə, əw ə йе һəри мəзьн
П’адшатийа Ə’змананада. **5** У к’и
кö зар’окəкə аһа бь наве Мьн
qəбул кə, əw Мьн qəбул дькə.

Жьр’едəрхьстьн

(Марqос 9:42-48; Луqа 17:1-2)

6 Ле к’и кö жь ван бьч’ука
йəки, йе кö баwəрийа хwə Мьн
тинə жь р’е дəрхə, wир’а һе
qəнщ ə, wəки бəрашəк стуйе
wива бе гьредане у бьне бə’реда
бьхəньqə. **7** Wəй ль дьнйайе,
бона əwед кö мəрьва жь р’е
дəрдьхьн. Набə кö əw тьшт
нəбьн, ле wəй ль wи кö мəрьв
бь wи жь р’е дьк’əвьн.

8 Һəгəр дəсте тə йан ньге тə,
тə жь р’е дəрхə, wи жекə у жь
хwə бавежə. Бона тə һе qəнщ
ə кö тö qоп йан сəqəт бьк’əви
жийине, нə кö дö дəст йан дö
ньгед тə һəбьн у бейи авитьне
нава агьре һ’əта-һ’əтайе. **9** У һə-
гəр ч’ə’ве тə, тə жь р’е дəрдьхə,
wи дəрхə у бавежə. Бона тə һе
qəнщ ə кö тö бь ч’ə’вəки бьк’ə-
ви жийине, нə кö бь дö ч’ə’ва
бейи авитьне нава агьре доже.

Мəсəла пəза öндабуйи

(Луqа 15:3-7)

10 Һаш жь хwə һəбьн кö һун
жь ван бьч’ука йəки беһöрмəт
нəкьн, чьмки Əз wəр’а дьбежьм,
кö мьлйак’əтед wан ль ə’змана
т’ьме р’уйе Баве Мьни ə’змана
дьбиньн. **11** Кöр’е Мерьв һат кö
йе öндабуйи бьгəр’ə у хьлаз кə*.
12 Һун чаwа т’əхмин дькьн? Һə-
гəр сəд пəзед мəрьвəки һəбьн
у йəк жь wан öнда бə, əwе нод
нəһа нəһелə ч’ийа-банийа у
нəчə кö йа öндабуйи бьгəр’ə?
13 Ле гава бьбинə, əз р’аст wə-
р’а дьбежьм, əwе бона wе һе
гəлəки ша бə, нə кö бона нод
нəһед дьнə кö öнда нəбунə.
14 Öса жи Баве wəйи* ə’змана
нахwазə кö жь ван бьч’ука йəк
öнда бə.

Бьре кö гöнə дькə

(Луqа 17:3)

15 Һəгəр бьре тə нəһəqийе
ль тə* бькə, гава тö у əw т’əне
нə, wи ширəт кə. Һəгəр əwи
гöһдарийа тə кьр, иди тə бьре
хwə qазьнщ кьр. **16** Ле һəгəр

* 18:11 Нав дəстньвисаред һəрə qəнщда р’еза 11-а т’öнə.
* 18:14 Нав һьнəк дəстньвисарада дəwса «wə» «Мьн» һəйə.
* 18:15 Нав һьнəк дəстньвисарада «ль тə» т’öнə.

гöһдарийа тә нәкьр, йәки йан
дöдöйед дьн жи т’әви хwә һьл-
дә, wәки: ‹Бь дәве дö йан се
шә’да һәр тьшт избат бә›*.
17 Ле һәгәр әwи гöһдарийа wан
жи нәкьр, щьвинер’а[ф] бежә. У
һәгәр гöһдарийа щьвине жи
нәкьр, бьра әw бона тә бьбә
мина п’утп’арьст у хәрщгьра.

18 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, чь
кö һун сәр ә’рде гьредьн, ль
ә’змен жи wе гьредайи бә у чь
кö һун ль сәр ә’рде вәкьн, ль
ә’змен жи wе вәкьри бә.

19 Диса Әз р’аст wәр’а дьбе-
жьм, һәгәр дöдö жь wә ль сәр
ә’рде бь т’ьфаq бона тьштәки
дöа бькьн у бьхwазьн, Баве Мь-
ни ә’змана wе бьдә wә. 20 Чьмки
к’идәре дö йан се мәрьв бь наве
Мьн бьщьвьн, Әз ль wьр нава
wанда мә».

Мәсәла бона бахшандьн у нәбахшандьне

21 Һьнге Пәтрус незики Wи
бу у готе: «Хöдан. Гава бьре мьн
нәһәqийе ль мьн бькә, гәрәке
әз чәнд щара бьбахшиньме,
һ’әта һ’әфт щара?» 22 Иса го-
тә wи: «Әз набежьмә тә һ’әта
һ’әфт щара, ле һ’әта һ’әфте
щара һ’әфт*. 23 Чьмки П’адша-
тийа Ә’змана мина ве йәке йә:
П’адшаки хwәст т’әви хöламед
хwә һәq-һ’әсабе хwә р’аст кә.
24 Гава дәст бь һ’әсаба кьр, йәк
анинә щәм wи, кö дәһә һ’әзар
тәланти* дәйндаре wи бу. 25 Ле
чьмки нькарьбу дәйне хwә бьда,
хwәйе wи ә’мьр кьр, кö әw, жьна
wи, зар’ед wи у һ’әму һәбука wи
бенә фьротане, кö дәйне wи бе
дайине. 26 Һьнге хöлам дәвәр’уйа
чу ньге wи, лава же кьр у гот:
‹Ль мьн сәбьр кә. Әзе һ’әму жи
ль тә вәгәр’иньм›. 27 Гöне хwәйе
wи ль wи һат, әw бәр’да у дәйне
wи жи бахшанде.

28 Ле чахе әw хöлам дәрк’әт,
р’асти хöлам-һәваләки хwә
һат кö сәд зиви[ф]* дәйндаре
wи бу, дәст кьрә хәнәqе у го-
те: ‹Тö чьqаси дәйндаре мьн
и бьдә!› 29 Һьнге һәвале хöлам
хwә авитә ньге wи, же лава кьр
у готе: ‹Ль мьн сәбьр кә. Әзе
ль тә вәгәр’иньм›. 30 Ле әwи

* 18:16 Qануна Дöщари 19:15.
* 18:22 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Һ’әфте у һ’әфт».
* 18:24 Qимәте тәлантәки һәqе п’аләки пanздәһ сала зедәтьр бу.
* 18:28 Qимәте зивәки wәкә р’ожхәбатәкә п’ала бу.

гӧһ нәда wи, чу әw авитә кәле,
һ’әта кӧ әw дәйне хwә бьдә.
31 Чахе хӧлам-һәвалед wийә
дьн әв йәк дитьн, гәләки бәр
хwә к’әтьн у чун хwәйе хwә-
р’а тьштед кӧ qәwьмибу гьли
кьрьн. 32 Һьнге ахайе wи гази
wи кьр у готе: ‹Хӧламе хьраб!
Мьн һ’әму дәйне тә бахшандә
тә, бона wе йәке кӧ тә лава жь
мьн кьр. 33 Ле жь тә нәдьк’әт
кӧ тӧ жи ль хӧлам-һәвале хwә
бьһатайи р’ә’ме чаwа кӧ әз тә
һатьмә р’ә’ме?› 34 У ахайе wи
һерс к’әт, әw да дәсте зӧлмда-
ред кәле, һ’әта кӧ һ’әму дәйне
хwә вәгәр’инә. 35 Ӧса жи Баве
Мьни Ә’змана wе ль сәре wә
һәр йәки бькә, һәгәр һун бь
дьл нәбахшиньнә бьре хwә».

Пьрса жьнбәр’дане

(Марqос 10:1-12)

19 1 Чахе кӧ Иса әw хә-
бәр сәр һәвда анин, жь
Щәлиле дәрк’әт һатә синоре
Щьһустане, wи али ч’әме Ур-
дӧне. 2 Гәләк ә’лаләт ль пәй
Wи чун у Әwи ль wе дәре әw
qәнщ кьрьн. 3 Жь ферьсийа
һьнәк незики Wи бун у бона
щер’ьбандьне же пьрсин: «Гәло
ль гора Qануне р’аст ә, кӧ бо-
на һәр мә’нике мер жьна хwә
бәр’дә?» 4 Әwи щаба wан да у
гот: «Wә нә хwәндийә, сәре
серида Ә’фьрандар әw ‹qьсьме
мер у жьнеда хӧльqандьн?›* 5 у
гот: ‹Бона ве йәке мер wе де у
баве хwә бьһелә, хwә ль жьне
бьгьрә у һәр дӧ wе бьбьнә бә-
дәнәк›*. 6 Аwа иди әw нә дӧдӧ
нә, ле бәдәнәк ьн. Бона ве йәке
әwед кӧ Хwәде кьрьнә йәк, бь-
ра мәрьв жь һәвдӧ нәqәтинә».
7 Wана жер’а гот: «Ле чьма
Муса т’әми кьр, кӧ мер к’аха-
за жьнбәр’дане бьдә жьне у wе
бәр’дә?»* 8 Әwи ль wан вәгәр’анд
у гот: «Муса жь дәст сәрһ’ьшки-
йа wә изьн да wә кӧ һун жьнед
хwә бәр’дьн. Ле сәрида нә ӧса
бу. 9 Әз wәр’а дьбежьм, к’и кӧ
бе сәбәбийа qавийе жьна хwә
бәр’дә у йәкә дьн бьстинә, әw
зьнек’арийе дькә*».

* 19:4 Дәстпебун 1:27; 5:1-2.
* 19:5 Дәстпебун 2:24.
* 19:7 Qануна Дӧщари 24:1-4.
* 19:9 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У к’и кӧ йа бәр’дайи бьстинә зьнек’арийе дькә».

10 Шагьртед Wи жер’а го-
тьн: «Һәгәр нав жьн у мерда
тыштәки аһа һәйә, һе qәнщ ә
wәки qәт нәзәwьщьн». 11 Иса
wанр’а гот: «Һәр кәсир’а әв
йәк дәст надә, ле т’әне wанр’а
к’ижанар’а һатийә дайине.
12 Чьмки нәмер[ф] һәнә, кӧ жь
зькмакийеда ӧса бунә у нәмер
жи һәнә, кӧ жь дәсте мәрьва
бунә нәмер у нәмер жи һәнә,
кӧ бона П’адшатийа Ә’змана
wана хwә нәмер кьрьн. К’е-
р’а әв йәк дәст дьдә, бьра ӧса
жи бькә».

Иса дӧа зар’ока дькә

(Марqос 10:13-16;
Луqа 18:15-17)

13 Һьнге зар’ок анинә щәм
Иса, кӧ дәстед Хwә дайнә сәр
wан у дӧа ль wан бькә. Ле ша-
гьртед Wи ль йед данин һьла-
тьн. 14 Иса гот: «Бьра әw зар’ок
бенә щәм Мьн, пешийа wан
нәгьрьн, чьмки П’адшатийа
Ә’змана п’ара йед ӧса йә». 15 У
Иса дәстед Хwә данинә сәр
wан у жь wьр чу.

Хортәки дәwләти ль жийина[ф] һ’әта-һ’әтайе дьгәр’ә

(Марqос 10:17-31;
Луqа 18:18-30)

16 Һьнге йәк незики Wи бу у
готе: «Дәрсдар! Әз чь qәнщийе
бькьм, wәки жийина һ’әта-һ’ә-
тайе wар бьм?» 17 Әwи жер’а
гот: «Тӧ чьма бона qәнщийе
жь Мьн дьпьрси?* Т’әне Йәки
qәнщ һәйә. Ле һәгәр тӧ дьхwази,
бьк’әви жийина һ’әта-һ’әтайе,
т’әмийед Хwәде хwәй кә». 18 Әwи
жь Иса пьрси: «К’ижан ьн?»
Иса готе: «Нәкӧжә, зьнек’арийе
нәкә, нәдьзә, шә’дәтийа дәрәw
нәдә, 19 qәдьре де у баве хwә
бьгьрә* у һәвале хwә wәкә хwә
һ’ъз бькә**». 20 Хорт жер’а гот:
«Мьн әв һ’әму хwәйи кьрьнә.
Иди чь кемасийа мьн һәйә?»
21 Иса готе: «Һәгәр тӧ дьхwази
к’амьл би, һәр’ә һәбука хwә
бьфьрошә бьдә фәqира, һьнге
хьзна тә wе ль ә’змана һәбә. У
пәй мьн wәрә». 22 Гава хорт әв
хәбәр бьһистьн, бәр хwә к’әт у
чу, чьмки гәләк һәбука wи һәбу.

* 19:17 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Тӧ чьма Мьнр’а qәнщ дьбежи?»
* 19:19 Дәрк’әтьн 20:12-16; Qануна Дӧщари 5:16-20.
** 19:19 Qануна К’аһинтийе 19:18.

23 Һьнге Иса готә шагьртед
Хwә: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
дәwләтийар’а зә’мәт ә кӧ бь-
к’әвьнә П’адшатийа[ф] Ә’змана.
24 Әз диса wәр’а дьбежьм, дәвә
we qӧла дәрзийер’а һе р’ьһ’әт
дәрбаз бә, нә кӧ дәwләти бь-
к’әвә П’адшатийа[ф] Хwәде».
25 Гава шагьрта әв йәк бьһист,
гәләки ә’щебмайи ман у го-
тьн: «Иди к’и дькарә хьлаз
бә?» 26 Иса ль wан ньһер’и у
гот: «Әw тьшт жь дәсте ме-
рьв найе, ле Хwәде һәр тьшти
дькарә бькә».

27 We гаве Пәтрус ле вәгә-
р’анд у готе: «Awa мә һ’әму
тьшт һьштийә у пәй тә һа-
тьнә, ле ахьрийа мә we чаwa
бә?» 28 Иса готә wан: «Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, гава Кӧр’е
Мерьв Дьнйа Нуда ль сәр
т’әхте Хwәйи р’умәт р’уне,
һунед кӧ ль пәй Мьн тен,
сәр донздәһ к’ӧрсийа р’унен
у диwана донздәһ qәбилед[ф]
Исраеле бькьн. 29 У һ’әмуйед
кӧ мала хwә, йан бьред хwә,
йан хушкед хwә, йан баве хwә,
йан дийа хwә, йан жьна хwә*,
йан зар’ед хwә, йан ә’рдед хwә
бона наве Мьн һьштьнә, әwe
сәд qат бьстинә у we жийина
һ’әта-һ’әтайе жи wap бә. 30 Ле
гәләкед пеш we бьбьнә паш у
йед паш we бьбьнә пеш».

П’алед р’әзед[ф] тьрийа у һәqe wан

20 1«П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Мә-
рьвәки хwәйимьлк’ сьбәһе зу
р’абу, wәки бона р’әзе[ф] тьри-
йед хwә п’ала бьгьрә. 2 Әwи
п’алар’а р’оже зивәк qьрар
кьр у әw шандьнә нава р’әзе
хwә. 3 Незики сьһ’әта нәһа*
дәрк’әт, һьнәкед дьнә кӧ ба-
зареда бәтал сәкьнибун дитьн
4 у готә wан: ‹Һун жи һәр’ьнә
нава р’әзе мьн у чь һәqe wә
йә, әзе бдьмә wә›. Әw жи
чун. 5 Диса сьһ’әта донздәһа
у сьһ’әта сьсийа дәрк’әт у ӧса
кьр. 6 У незики сьһ’әта пенща
дәрк’әт, һьнәкед дьн жи кӧ

* 19:29 Нав гәләк дәстньвисаред һәрә qәнщда «йан жьна хwә» т’ӧнә.
* 20:3 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сьһ’әта сьсийа». Ле wи чахи ль гора ә’дәте щьһуйа сьһ’әта сьсийа бь сьһ’әта иройин сьһ’әта нәһайә сьбәһе зу йә. Бона щьһуйа, һьнге сьһ’әт дәрк’әтьна р’ожева дәстпедьбу. Ӧса жи әв шьровәкьрьн бона р’еза 4-а һ’әта 9-а йә.

бәтал сәкьнибун дитьн у готә
ԝан: ‹Чьма т’әмамийа р’оже
һун ль вьр бәтал сәкьнинә?›
7 Ԝана жер’а гот: ‹Кәсәки әм
п’алә нәгьртьн›. Әԝи ԝана-
р’а гот: ‹Һун жи һәр’ьнә нава
р’әзе мьн›.

8 Гава р’о чу ава, хԝәйе р’әз
ԝәк’иле мала хԝәр’а гот: ‹Гази
п’ала кә, һәԛе ԝан бьде, жь йед
пашьн дәстпебькә һ’әта йед
пешьн›. 9 Әԝ п’алед кӧ сьһ’әта
пенща гьртьбун, һатьн у һәр
йәки зивәк станд. 10 Гава йед
пешьн жи һатьн, ԝана т’ьре әԝе
зедә бьстиньн. Ле ԝана жи һәр
йәки зивәк станд. 11 Гава һәԛе
хԝә стандьн, һьндава хԝәйе
р’әзда бина хԝә тәнг кьрьн у
готьн: 12 ‹Мә т’әмамийа гьра-
нийа р’оже у гәрма ԝе к’ьшанд,
ле әвед пашԝәхтийе кӧ һатьн
сьһ’әтәке жи нәхәбьтин, тә әԝ
һьмбәри мә кьрьн›. 13 Малхе
жь ԝан йәкир’а гот: ‹Һәвал!
Әз нәһәԛийе ль тә накьм. Тӧ
мьнр’а зивәки ԛайл нәбуйи?
14 Һәԛе хԝә бьстинә у һәр’ә.
Әз дьхԝазьм чаԝа кӧ мьн да
тә, ӧса жи бьдьмә әве пашьн.
15 Йан изьна мьн ль сәр мале
мьн т’ӧнә, чь кӧ әз бьхԝазьм
ԝе жи бькьм? Йан тӧ һ’әвсу-
дийе дьки, кӧ әз мәр’д ьм?›

16 Бь ви аԝайи йед паш ԝе
бьбьнә пеш у йед пеш ԝе бь-
бьнә паш*».

Иса щара сьсийа дәрһәԛа мьрьна хԝәда дьбежә

(Марԛос 10:32-34;
Луԛа 18:31-34)

17 Чахе Иса һьлдьк’ьшийа
Оршәлиме, т’әне һәр донздәһ
шагьртед Хԝә т’әви Хԝә бърьн
у р’еда готә ԝан: 18 «Бьбьһен!
Әм һәвраз дьчьнә Оршәлиме.
Кӧр’е Мерьв ԝе бьк’әвә дәсте
сәрәкед к’аһина у ԛанунзана.
Әԝе жер’а кӧштьне дәрхьн 19 у
Ԝи бьдьнә дәсте нәщьһуйа,
ԝәки ԛәрфе хԝә ль Ԝи бькьн,
бьдьн бәр ԛамчийа у хач[ф] кьн.
Ле р’ожа сьсийа Әԝе жь мь-
рьне р’абә».

Хԝәстьна дийа кӧр’ед Зәбәди

(Марԛос 10:35-45)

20 Һьнге дийа кӧр’ед Зәбәди
т’әви һәр дӧ кӧр’ед хԝә һатә
щәм Иса, хԝә авитә ньге Ԝи

* 20:16 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Чьмки газикьри гәләк ьн, ле бьжарти һьндьк ьн».

тьштәк же дьхԝәст. 21 Иса же
пьрси: «Тӧ чь дьхԝази?» Әԝе
готә Ԝи: «Бежә, кӧ әв һәр дӧ
кӧр’ед мьн ль нав П’адшатийа
Тәда, йәк ль мьле Тәйи р’ас-
те, йе дьн жи ль мьле Тәйи
ч’әпе р’уне». 22 Ле Иса ль ԝан
вәгәр’анд у гот: «Һун ньзаньн
чь дьхԝазьн. Гәло һун дька-
рьн жь ԝе к’асе вәхԝьн, йа
кӧ Әзе вәхԝьм?*» Ԝана готә
Ԝи: «Бәле, әм дькарьн». 23 Әԝи
ԝанар’а гот: «Р’аст ә һуне ԝе
к’аса Мьн вәхԝьн, ле изьна
ль мьле Мьни ч’әп у р’асте
р’уньштьне нә дәсте Мьнда
йә. Әԝ щи бона ԝан ьн, к’и-
жанар’а алийе Баве Мьнда
һатьнә һазьркьрьне».

24 Гава һәр дәһә шагьртед
дьн әв йәк бьһист, дьле ԝан
жь һәр дӧ бьра ма. 25 Ле Иса
әԝ гази щәм хԝә кьрьн у гот:
«Һун заньн кӧ миред мьләта
сәрдәстийе ԝан дькьн у гь-
рәгьред ԝан һ’ӧкӧми сәр ԝан
дькьн. 26 Ле нава ԝәда гәрәке
ӧса нибә. К’и кӧ нава ԝәда
дьхԝазә бьбә йе мәзьн, гәрәке
бьбә бәрдәстийе ԝә. 27 У к’и кӧ
нава ԝәда дьхԝазә бьбә пеш,
гәрәке бьбә хӧламе ԝә, 28 ча-
ԝа кӧ Кӧр’е Мерьв нәһатийә
кӧ жер’а бәрдәстийе бькьн,
ле ԝәки Әԝ Хԝәха бәрдәсти-
йе бькә у ә’мьре Хԝә бьдә, кӧ
гәләка бьк’ьр’ә».

Иса дӧ кора ԛәнщ дькә

(Марԛос 10:46-52;
Луԛа 18:35-43)

29 Гава әԝана жь Әриһайе
дәрк’әтьн, ә’лаләтәкә гьран да
пәй Ԝи чу. 30 Ва дӧ кор сәр ԝе
р’е р’уньштьбун. Гава бьһистьн
кӧ Иса дәрбаз дьбә, кьрьнә
ԛир’ин у готьне: «Хӧдан*, Кӧ-
р’е Даԝьд, ль мә ԝәрә р’ә’ме».
31 Ә’лаләте ль ԝан һьлат, кӧ
дәнге хԝә бьбьр’ьн, ле ԝана һе
кьрә ԛир’ин у готьне: «Хӧдан,
Кӧр’е Даԝьд, мә ԝәрә р’ә’ме!»
32 Иса сәкьни, гази ԝан кьр у
гот: «Һун чь жь Мьн дьхԝазьн
кӧ Әз бона ԝә бькьм?» 33 Ԝана
жер’а гот: «Хӧдан, бьра ч’ә’вед
мә вәбьн». 34 Гӧне Иса ль ԝан
һат у дәст дани сәр ч’ә’вед ԝан.
Дәстхԝәда ч’ә’вед ԝан дитьн,
данә пәй Иса чун.

* 20:22 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Йан бь ԝе ньхӧмандьне бенә ньхӧмандьне, кӧ Әзе бемә ньхӧмандьне?»
* 20:30 Нав һьнәк дәстньвисарада «Хӧдан» т’ӧнә.

Иса бь р’умәт дьк’әвә Оршәлиме

(Марqос 11:1-11; Луqа 19:28-38; Йуһ’әнна 12:12-19)

21 1 Гава әw незики Оршә-
лиме бун, һатьнә гӧнде
Бәйтфаще, ч’ийайе[ф] Зәйт’уне.
Һьнге Иса дӧ шагьртед Хwә
шандьн 2 у wанар’а гот: «Һә-
р’ьнә wи гӧнде пешбәри хwә у
һуне к’әрәкә гьредайи щә’шьк
бәр бьбиньн. Wан к’әра вәкьн
биньнә щәм Мьн. 3 Һәгәр йәк
wәр’а тьштәки бежә, һун бе-
жьн: ‹Хӧданр’а лазьм ьн› у әwе
зу wан бьшинә».
4 Әва ӧса qәwьми, кӧ әw го-
тьна бь заре п’ехәмбәр бе сери:
5 «Бежьнә бажаре Сийоне[ф]:
‹Ва П’адше тә те щәм тә,
бәрбьһер, ль к’әре
у щә’шька к’әре сийарбуйи›*».
6 Шагьрт чун у чаwа кӧ Иса
т’әми дабу wан ӧса кьрьн. 7 К’әр
у щә’шьк анин, к’ьнщед хwә
авитьнә сәр wан у Әw ль wан
сийар бу. 8 Ә’лаләтәкә гьран
к’ьнщед хwә сәр р’е р’адьхьс-
тьн, һьнәка жи ч’ьqьле дара
дьбьр’ин у сәр р’е р’адьхьстьн.
9 Ә’лаләта кӧ ль пешийа Wи у
ль пәй Wи дьчу, дькьрә qир’ин
у дьгот: «Һосанна[ф] Кӧр’е Да-
wьдр’а! Бьмбарәк ә Әwе кӧ бь
наве Хӧдан те!* Һосанна Йе
Һәри Жорьнр’а!**»
10 Гава Иса к’әтә Оршәлиме,
т’әмамийа бажер һ’әжийа у
пьрсин: «Әв к’и йә?» 11 Ә’лаләте
гот: «Әва Исайе П’ехәмбәр ә,
жь Ньсрәта Щәлиле».

Иса п’арьстгәһеда

(Марqос 11:15-19; Луqа 19:45-48; Йуһ’әнна 2:13-22)

12 Иса к’әтә п’арьстгәһе у
һ’әмуйед кӧ п’арьстгәһеда т’ӧ-
щарәти[ф] дькьрьн дәрхьстьн.
Т’әхтед п’әрәгӧһер’а у к’ӧрсийед
кәвоткфьроша wәлгәр’андьн 13 у
готә wан: «Ньвисар ә: ‹Мала Мьн
мала дӧа wе бе һ’әсабе›*, ле wә
әw кьрийә ‹шкәфта qачаха›!**»

* 21:5 Зәкәрийа 9:9; Ишайа 62:11.
* 21:9 Зәбур 118:25-26.
** 21:9 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Һосанна бьльндайийеда». «Бьльндайи» бә’са щийе Хwәде дькә.
* 21:13 Ишайа 56:7.
** 21:13 Йеремийа 7:11.

14 Ль wър п’арьстгәһеда кор
у сәqәт һатьнә щәм Wи у Әwи
әw qәнщ кьрьн. **15** Ле гава кӧ
сәрәкед к’аһина у qанунзана
әw к’әрәмәтед кӧ Иса кьрьн
дитьн у ӧса жи әw зар’ед
кӧ п’арьстгәһеда дькьрьнә
qир’ин у дьготьн: «Һосанна
Кӧр’е Дамwьдр’а!» һерс к’әтьн
16 у готьнә Wи: «Тӧ дьбьһейи
әв чь дьбежьн?» Иса wанар’а
гот: «Бәле. Wә qәт нәхwән-
дийә кӧ: ‹Тә бь заред т’ьфал
у дәргуша пәсьндайин ани
сери›?*»

17 У Әwи әw ль wър һьштьн,
жь бажер дәрк’әт, чу Бәйтан-
йайе у шәв ль wър ма.

Дара һежирейә һ’ьшкбуйи

(Марqос 11:12-14, 20-24)

18 Сьбәһе зу, чахе Әw вәгә-
р’ийа бажер, бър’чи бу. **19** Сәр
р’е дарәкә һежире дит, нези-
ки wе бу, ле пештьри бәлга[ф]
тьштәки дьн пева нәдит у
дарер’а гот: «Жь вър шунда тӧ
һ’әта-һ’әтайе бәр нәди!» У дар
пер’а-пер’а һ’ьшк бу.

20 Гава шагьрта әв йәк дит,
зәндәгьрти ман у готьн: «Ча-
wa әв дара һежире пер’а-пер’а
һ’ьшк бу?» **21** Иса щаба wан да
у гот: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
һәгәр баwәрийа wә һәбә у дӧ-
дьли нәбьн, һуне нә т’әне чь
кӧ һатә сәре ве дара һежире
бькьн, ле һәгәр һун ви ч’и-
йайир’а жи бежьн: ‹Р’абә хwә
бавежә бә’ре›, wе бьбә. **22** Һәгәр
баwәрийа wә һәбә, һун чь кӧ
нава дӧада бьхwазьн, һуне
бьстиньн».

Пьрса дәрһәqа һ’ӧкӧме Исада

(Марqос 11:27-33; Луqа 20:1-8)

23 Гава Әw һатә п’арьстгәһе
у щьмә’т һин кьр, сәрәкед
к’аһина у р’успийед щьмә’-
те һатьнә щәм Wи у готьне:
«Тӧ бь чь һ’ӧкӧми ван кьра
дьки? У к’е әв һ’ӧкӧм дайә
Тә?» **24** Иса ль wан вәгәр’анд
у гот: «Әзе жи тьштәки жь
wә бьпьрсьм. Һәгәр wә щаба
Мьн да, Әзе жи wәр’а бежьм
Әз бь чь һ’ӧкӧми ван кьра дь-
кьм. **25** Һ’ӧкӧме ньхӧмандьна
Йуһ’әнна жь к’ӧ бу, жь ә’змен
бу, йан жь мәрьва бу?» Әwана
нав һәвда шеwьрин у готьн:
«Һәгәр әм бежьн: ‹Жь ә’змен
бу›, Әwе мәр’а бежә: ‹Ле wә

* 21:16 Зәбур 8:2.

чьма әw бawәр нәкьр?› 26 Ле
hәгәр әм бежьн: ‹Жь мәрьва
бу›, әм жь ә’лаләте дьтьрсьн,
чьмки h’әмуйа qәбул дькьр
кӧ Йуh’әнна п’ехәмбәр бу».
27 Wана щаба Иса да у готьн:
«Әм ньзаньн». Әwи wанр’а гот:
«Әз жи wәр’а набежьм кӧ Әз
бь чь h’ӧкӧми ван кьра дькьм.

Мәсәла дӧ кӧр’а

28 Һун чаwа т’әхмин дькьн?
Дӧ кӧр’ед мәрьвәки hәбун. Әwи
кӧр’е хwәйи мәзьнр’а гот: ‹Ла-
wо! Иро hәр’ә нав р’әз, шьхӧл
бькә›. 29 Әwи ле вәгәр’анд у гот:
‹Әз начьм›, ле паше п’ошман
бу у чу. 30 Һьнге бав чу щәм йе
дьн әwи жи аhа гот: ‹Бәле, әзе
hәр’ьм баво›, ле нәчу. 31 Hьhа
жь ван hәр дӧ кӧр’а к’ижани
гӧр’а[ф] баве хwә кьр?» Wана готә
Wи: «Йе мәзьн». Иса жи готә
wан: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
кӧ хәрщгьр у ч’ә’вдәр[ф] wе бәри
wә бьк’әвьнә П’адшатийа Хwә-
де. 32 Чьмки Йуh’әнна hат кӧ
р’ийа р’астийе нишани wә кә,
wә әw бawәр нәкьр, ле хәрщгьр
у ч’ә’вдәра әw бawәр кьрьн. Wә
әв тьшт дит жи, ле диса hун
ль хwә мӧкӧр’ нәhатьн, кӧ wә
әw бawәр бькьра.

Мәсәла р’әзе тьрийа у р’әзвана

(Марqос 12:1-12; Луqа 20:9-19)

33 Мәсәләкә дьн жи бьбьhен.
Мәрьвәки хwәйимьлк’ hәбу,
р’әзе тьрийа дани, дора wе
сур кьр h’әwзәки тьриh’ьнщь-
р’андьне теда к’ола, hеланәкә
нобәдара чекьр у әw бь к’ьре
да р’әзвана, чу wәлатәки дьн.
34 Гава wәхте бәрдайине незик
бу, әwи хӧламед хwә шандьнә
щәм р’әзвана, wәки жь бәре
р’әзе wи жер’а бьньн. 35 Р’әз-
вана хӧламед wи гьртьн, йәк
к’ӧтан, йе дьн кӧштьн у йәки
дьн жи данә бәр кәвьра. 36 Әwи
хӧламнә дьн шандьн, жь йед
пешьн гәләктьр у wана ӧса жи
анинә сәре wан. 37 Ахьрийе,
кӧр’е хwә шандә щәм wан у
гот: ‹Һьлбәт wе жь кӧр’е мьн
шәрм бькьн›. 38 Ле гава р’әзван
ч’ә’в кӧр’е wи к’әтьн, hәвр’а
готьн: ‹Әв wаре wи йә. Wәрьн
әм ви бькӧжьн у бьбьнә хwәйе
мират’а[ф] wи›. 39 У әw гьртьн жь
р’әз дәрхьстьнә дәр у кӧштьн.
40 Ле гава хwәйе р’әз бе, wе чь
сәре wан р’әзвана бькә?» 41 Го-
тьнә Wи: «We qьр’а wан нәhәqа
бинә у р’әз бьдә р’әзванед ӧса,

йед кӧ wе wəхтда бəре р’əзе
wи бьдьне».
42 Иса готə wан: «Wə ньвиса-
реда qəт нəхwəндийə?

‹Əw кəвьре кӧ һоста т’əхсир[ф]
кьр,
əw бу сəре ə’нишке[ф].
Əв йəк жь алийе Хӧданда
qəwьми
у ль бəр ч’ə’ве мə һ’əйр-һ’ӧж-
мəк’ар ə!›*

43 Бона ве йəке Əз wəр’а дьбе-
жьм, кӧ П’адшатийа Хwəде wе
жь wə бе стандьне у мьлəтəки
ӧсар’а бе дайине, wəки бона Wи
бəр бинə. 44 К’и кӧ бьк’əвə сəр
ви кəвьри, wе һурдəхwəши бə
у əw кəвьр бьк’əвə сəр к’е, wе
wи бьһ’ьнщьр’инə»*.
45 Гава сəрəкед к’аһина у фе-
рьсийа мəсəлед Wи бьһистьн,
фə’м кьрьн кӧ Əw бона wан
дьбежə. 46 Кьрьн кӧ Wи бьгь-
рьн, ле жь ə’лалəте тьрсийан,
чьмки Əw wəкə п’ехəмбəрəки
qəбул дькьрьн.

Мəсəла дə’wате

(Луqа 14:15-24)

22 1 Диса Иса бь мəсəла
wанар’а хəбəр да у гот:
2 «П’адшатийа Ə’змана мина
ве йəке йə: П’адшаки дə’wата
кӧр’е хwə кьр. 3 Əwи хӧламед
хwə шандьн кӧ гази хwəндийед
дə’wате кьн, ле wана нəхwəс-
тьн бен. 4 Хӧламнə дьн шандьн
у гот: ‹Хwəндийар’а бежьн:
Мьн щанəга у һ’əйwанед хwə-
йə дəрмаликьри сəржекьрьнə
у нане хwə һазьр кьрийə, һəр
тьшт һазьр ə. Wəрьнə дə’wа-
те!› 5 Ле wана пьшт гӧһе хwəва
авит, йəк чу ə’рде хwə у йе дьн
т’ӧщарəтийа[ф] хwə. 6 Йед майин
жи хӧламед wи гьртьн, к’ӧтан у
кӧштьн. 7 Чахе п’адше бьһист,
һерс к’əт, ордийа хwə шанд qь-
р’а əwед кӧ хӧлам кӧштьн ани у
бажаре wан шəwьтанд. 8 Һьнге
готə хӧламед хwə: ‹Дə’wат һазьр
ə, ле хwəнди нə һежа бун. 9 Р’а-
бьн һəр’ьнə сəре р’ийа у һун к’е
кӧ бьбиньн, т’əглифи дə’wате
кьн›. 10 У əw хӧлам дəрк’əтьнə
сəре р’ийа, к’и кӧ дитьн, qəнщ
у хьраб, т’əв щьвандьн у мала
дə’wате бь хwəндийава т’ьжи бу.
11 Ле гава п’адша чу һьндӧр’
кӧ хwəндийа бьбинə, мəрьвəк
ль wьр дит кӧ к’ьнще дə’wате
ле т’ӧнəбу 12 у готə wи: ‹Һəвал!

---

* 21:42 Зəбур 118:22-23.

* 21:44 Нав һьнəк дəстньвисарада р’еза 44-а т’ӧнə.

Тö чаwа бе к’ьнще дә’wате к’ә-
ти вьр?› Әwи дәнг нәкьр. **13** We
гаве п’адше бәрдәстийар’а гот:
‹Дәст у п’ийе wи гьредьн, бь-
гьрьн бавежьнә тә’рийа дәрва.
Ль wьр we ббә qир’ин у ч’ьр-
кә-ч’ьрка дьрана›.
14 Аwа газикьри гәләк ьн, ле
бьжарти һьндьк ьн».

Пьрса хәрщдайин у нәдайине

(Марqос 12:13-17;
Луqа 20:20-26)

15 Һьнге ферьси чун шеwьрин,
кö Wи чаwа бь хәбәра бьгьрьн.
16 Wана шагьртед хwә т’әви
пьштгьред Һеродәс шандьнә
щәм Wи у готьне: «Дәрсдар!
Әм заньн кö Тö йәки р’аст и
у р’ийа Хwәде р’аст һин дьки.
Мьнәте жь кәси нагьри, чьмки
нав мәрьвада фьрqийе данайни.
17 Ньһа бежә мә, Тö чаwа т’әх-
мин дьки? Гәло р’аст ә кö әм
хәрщ бдьнә Qәйсәр[ф] йан на?»
18 Иса qәлпийа wан заньбу у
гот: «Чьма һун Мьн дьщер’ь-
биньн, дöр’уно? **19** П’әре хәрщ-
дайине нишани Мьн кьн». У
wана зивәк Wир’а ани. **20** Иса жь
wан пьрси: «Әв наве ньвисар у
сьфәт[ф] йе к’е йә?» **21** Wана гот:
«Йед Qәйсәр ьн». Һьнге готә
wан: «Аwа чь кö йед Qәйсәр ьн
бьдьнә Qәйсәр у чь йед Хwәде
нә бьдьнә Хwәде». **22** Гава wан
бьһист зәндәгьрти ман, Әw
һьштьн у чун.

Пьрса р’абуна мьрийа

(Марqос 12:18-27;
Луqа 20:27-40)

23 Садуqи[ф], кö дьбежьн р’абуна
мьрийа т’öнә, we р’оже һьнәкә
жь wан һатьнә щәм Иса же
пьрсин **24** у готьне: «Дәрсдар!
Муса гот: ‹Һәгәр йәк безöр’әт
бьмьрә, бьра бьре wи жьна wи
бьстинә у wаре бьре хwә шин
кә›*. **25** Аwа һ’әфт бьра ль щәм
мә һәбун. Бьре мәзьн зәwьщи,
безöр’әт мьр, жьна wи бьре wи-
р’а ма. **26** Öса жи һатә сәре бьре
дöда у йе сьсийа, хöләсә һатә
сәре һәр һ’әфта жи. **27** Ль пәй
һ’әмуйар’а әw жьна жи мьр. **28** Дә
ижар we Р’ожа[ф] Р’абуна мьрийа
әw к’öлфәте ббә жьна к’ижа-
ни жь wан һәр һ’әфта? Чьмки
һ’әмуйа жи әw стандьбу».
29 Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һун хальфи нә, чьмки нә
ньвисара заньн, нә жи qәwата
Хwәде. **30** Р’ожа Р’абуна мьрийа

* 22:24 Qануна Дöщари 25:5.

нә we бьзәwьщьн, нә жи мер
кьн, ле әwe мина мьлйак'әтед
ә'змен* бьн. 31 Ле дәрһәqа р'абуна
мьрийада, чьма wә әw хәбәра
кö Хwәде wәр'а готьбу нәхwән-
дийә? 32 ‹Әз Хwәдейе Бьраһим,
Хwәдейе Исһаq у Хwәдейе Аqуб
ьм›*. Хwәде нә Хwәдейе мьрийа
йә, ле Хwәдейе зендийа йә».

33 Гава ә'лаләте әв тьшт бь-
һистьн, сәр һинкьрьна Wи
зәндәгьрти ман.

Т'әмийа сәр т'әмийар'а

(Марqос 12:28-34;
Луqа 10:25-28)

34 Ле гава ферьсийа бьһист
кö Иса садуqи дәнгбьр'и кь-
рьн, һ'әму ль щики щьвийан.
35 Һьнге жь wан qанунзана
йәки пьрс да Иса кö Wи бь-
щер'ьбинә у готе: 36 «Дәрсдар.
Qанунеда к'ижан ә т'әмийа
һәрә мәзьн?» 37 Иса готә wи:
«‹Хöдан Хwәдейе хwә һ'ьз бь-
кә бь т'әмамийа дьле[ф] хwә, бь
т'әмамийа щанийа хwә у бь
т'әмамийа һ'ьше хwә›*. 38 Әв ә
т'әмийа пешьн у һәрә мәзьн.
39 У йа дöда жи мина ве йә:
‹Һәвале хwә wәкә хwә һ'ьз бь-
кә›*. 40 Жь ван һәр дö т'әмийава
һ'әму ньвисаред п'ехәмбәра у
Qануне гьредайи нә».

Мәсиһ кöр'е к'е йә?

(Марqос 12:35-37;
Луqа 20:41-44)

41 Гава ферьси щьвийан, Иса
жь wан пьрси 42 у гот: «Һун бона
Мәсиһ чь дьфькьрьн, т'әхми-
на wә Әw кöр'е к'е йә?» Жер'а
готьн: «Кöр'е Даwьд ә».

43 Иса готә wан: «Ле чаwа
Даwьд Wи пе Р'öһ' Хöдане хwә
һ'әсаб дькә? Чьмки wи гот:
44 ‹Хöдан готә Хöдане мьн:
Ль мьле Мьни р'асте р'уне,
һ'әта кö Әз дьжмьнед Тә
бькьмә бне п'ийед Тә›*.
45 Һәгәр Даwьд Wи ‹Хöдан›
һ'әсаб дькә, Әw чаwа дьбә
кöр'е wи?» 46 У кәсәки нька-
рьбу щаба Wи бьда у ль пәй
we р'ожер'а кәсәки нәwерьбу
пьрсәк же бькьра.

---

* 22:30 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Мьлйак'әтед Хwәде».
* 22:32 Дәрк'әтьн 3:6.
* 22:37 Qануна Дöщари 6:5.
* 22:39 Qануна К'аһинтийе 19:18.
* 22:44 Зәбур 110:1.

Һ’əвза хwə жь qанунзан у ферьсийа бькьн

(Марqос 12:38-40; Луqа 11:37-52; 20:45-47)

23 [1] Һьнге Иса ə’лалəт у
шагьртед Хwəр’а хəбəр
да у гот: [2] «Qанунзан у ферьси
ль сəр к’ӧрсийа Муса р’уньш-
тьнə. [3] Иди əwана чь wəр’а бе-
жьн хwəй кьн у бьqəдиньн, ле
мина wан нəкьн, чьмки əwана
дьбежьн, ле накьн. [4] Баред
гьран у зə’мəт гьредьдьн, да-
тиньнə сəр мьлед мəрьва, ле
əw хwəха нахwазьн т’ьлийа
хwə жи бьдьне. [5] Əw һəр тьш-
ти дькьн, кӧ бəр мəрьва бенə
к’ьфше. К’иськед мəзьн ль мьл
у ə’нийед хwəва гьредьдьн* у
р’ишийед к’ьнщед хwə дьреж
дькьн**. [6] Шайийада һəрəмаᶲ
жорьн һ’ъз дькьн, к’ьништада
жи к’ӧрсийед пешьн, [7] базарада
сьлаве бьдьнə wан у мəрьв жи
wанр’а ‹мамоста*› бежьн. [8] Ле
бьра wəр’а нəбежьн: ‹Мамос-
та›, чьмки дəрсдаре wə йəк ə*
у һун һ’əму жи бьра нə. [9] Ль сəр
дьне һун т’ӧ кəсир’а нəбежьн:
‹Баво›, чьмки Баве wə йəк ə,
кӧ ə’змана йə. [10] Нə жи wəр’а
бежьн: ‹Р’ебəр›, чьмки Р’ебəре
wə йəк ə, əw Мəсиһ ə. [11] Бьра
нава wəда йе һəри мəзьн ббə
бəрдəстийе wə. [12] К’и кӧ хwə
бьльнд кə, əwе ньмьз бə, ле к’и
кӧ хwə ньмьз кə, əwе бьльнд бə.

Wəй ль дӧр’уйа

[13] Ле wəй ль wə qанунзан у
ферьсийа! Дӧр’уно! Һун дəре
П’адшатийа Ə’змана ль бəр
мəрьва дадьдьн. Нə һун дь-
к’əвьне у нə жи дьһельн əwед
кӧ дьхwазьн бьк’əвьне. [14] Wəй

* 23:5 Чаwа кӧ Qануна Дӧщари 6:8-да ньвисар ə, щьһуйа к’иськед мьл у ə’нийед хwəда ньвисаред сəрəкə у т’əмийед Хwəдейə жь Пəйманаᶲ Кəвьн хwəй дькьрьн. Əв ьн əw ньвисаред жь к’ьтебед Муса кӧ гə-лəки дькьрьнə к’иська: Дəрк’əтьн 13:1-10; 13:11-16; Qануна Дӧщари 6:4-9; 11:13-21.

** 23:5 «Р’ишийед к’ьнщед хwə дьреж дькьн», wəки бьдьнə к’ьфше, кӧ əw жь алийе Хwəдеда Хwəдер’а дайи у амьн ьн (Жьмар 15:37-41; Qануна Дӧщари 22:12).

* 23:7 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Р’абби». «Р’абби» бь зьмане арамиᶲ те фə’мкьрьне: «Дəрсдар».

* 23:8 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Əw Мəсиһ ə».

ль wə qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Аликива һун малед
жьнəбийа һ’уфи хwə дькьн,
алийе дьнва жи бь дöр’ути
дöайе хwə дьреж дькьн. Бона
ве йəке диwана wə we һе гьран
бə*. 15 Wəй ль wə qанунзан у
ферьсийа! Дöр’уно! Һун бə’р
у бəже ль һəв дьдьн, кö йəки
нəбаwəр биньн сəр р’ийа хwə.
Гава мəрəме wə дьбə, һун əwи
жь хwə дö щара зедəтьр дькьнə
п’ара щə’ньме. 16 Wəй ль wə р’е-
бəред кор, һун дьбежьн: ‹К’и
кö бь п’арьстгəһе сонд дьхwə,
нə тьштəк ə. Ле к’и кö бь зер’е
ль нав п’арьстгəһе сонд дьхwə,
дьбə дəйндар›. 17 Һəй беһ’ьш
у корно! К’ижан мəзьн ə, зер’
йан п’арьстгəһ, кö зер’ һ’əлал[ф]
дькə? 18 Öса жи һун дьбежьн:
‹К’и кö бь горигəһе сонд дь-
хwə нə тьштəк ə, ле к’и кö бь
һ’əдийа ль сəр горигəһе сонд
дьхwə, дьбə дəйндар›. 19 Һəй
корно!* К’ижан ə мəзьн? Һ’əди
йан горигəһ, кö һ’əдийе һ’əлал
дькə? 20 Awa к’и кö бь горигə-
һе сонд дьхwə, əw һьн бь we
сонд дьхwə, һьн жи бь һ’əму
тьштед кö сəр we һəнə сонд
дьхwə. 21 К’и кö бь п’арьстгəһе
сонд дьхwə, əw һьн бь we сонд
дьхwə, һьн жи бь Йе кö wеда
дьжи сонд дьхwə. 22 У к’и кö
бь ə’змен сонд дьхwə, əw һьн
бь т’əхте Хwəде сонд дьхwə,
һьн жи бь Йе кö ль сəр Р’у-
ньштийə сонд дьхwə. 23 Wəй
ль wə qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Һун дəһəке[ф] пунге[ф],
анисойе[ф] у к’емуне[ф] дьдьн, ле
тьштед Qанунейə пеш, awa готи
һəqийе, р’ə’ме у баwəрийе даве-
жьнə пьшт гöһе хwə. Wə гəрəке
əв йəк бькьрана у дəст жь йед
майин нəк’ьшанда. 24 Р’ебəред
кор! Һун к’əрмеша дьпарзьньн,
ле дəва дадьqöртиньн! 25 Wəй
ль wə qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Һун т’ас у финщана
р’уйе дəрвава паqьж дькьн,
ле һьндöр’ва т’ьжи тьмайи у
ч’ə’вбьр’чийи нə*. 26 Ферьсийе
кор! Пешийе һьндöр’е финщан
у т’асе паqьж кə, wəки ль дəр-
ва жи паqьж бə. 27 Wəй ль wə
qанунзан у ферьсийа! Дöр’уно!

* 23:14 Нав дəстньвисаред һəрə qəнщда р’еза 14-а т’öнə.

* 23:19 Нав һьнəк дəстньвисарада аһа йə: «Һəй беһ’ьш у корно».

* 23:25 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Ле һьндöр’ва бь тьштед зöлме у ч’ə’в-
бьр’чийе qазьнщкьрива т’ьжи нə».

Һун мина т’ърбед сьпикьри нә,
кӧ дәрвава бәдәw хӧйа дьбьн,
ле һьндӧр’ва бь һәстуйе мь-
рийа у бь һ’әму һ’әрамийева
т’ьжи нә. 28 Ӧса жи һун дәрва
мәрьвава р’аст к’ьфш дьбьн,
ле һьндӧр’ва һун дӧр’у нә у
нәһәq ьн.

Иса ахьрийа wан wанр’а дьбежә

29 Wәй ль wә qанунзан у фе-
рьсийа! Дӧр’уно! Һун мәхбәред
п’ехәмбәра чедькьн у т’ърбе
йед р’аст дьхәмьлиньн 30 у дь-
бежьн: ‹Һәгәр әм р’ожед бавед
хwәда буна, мә т’әви wан хуна
п’ехәмбәра нәдьр’ет›. 31 Иди
һун ньһа хwәха дьдьнә избат-
кърьне, кӧ һун зар’ед wан бава
нә, йед кӧ п’ехәмбәр кӧштьнә.
32 Дә кемасийа хьрабийед ба-
вед хwә т’әмам кьн. 33 Мә’рно!
Ч’ежькед мә’ра! Һуне чаwа жь
диwана доже[ф] бьр’әвьн?

34 Бона ве йәке ва Әзе п’е-
хәмбәра, сәрwахта у qанунзана
бьшиньмә щәм wә у һуне жь
wан һьнәка бькӧжьн, хач кьн,
һьнәка жи нав к’ьништед хwә-
да бьдьнә бәр qамчийа у ба-
жар-бажар бьзериньн. 35 Һ’әму
хуна бесущә кӧ сәр р’уйе әрде
һатийә р’етьне wе бе сәр wә,
жь хуна Һабиле[ф] бесущ һ’әта
хуна Зәкәрийайе кӧр’е Бәрә-
хийа, әwе кӧ wә нав п’арьстгәһ
у горигәһеда кӧшт. 36 Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, әв һ’әму хуне
бе сәре ви ньсьли.

Иса ль сәр Оршәлиме дьловинә

(Луqа 13:34-35)

37 Оршәлим! Оршәлим! Тә
п’ехәмбәр дькӧштьн у шан-
дийед щәм хwә дьданә бәр
кәвьра! Чәнд щара Мьн хwәст
кӧ зар’ед тә ӧса бьщьванда,
чаwа мьришк щущукед хwә
бьн баске хwәда дьщьвинә,
ле wә нәхwәст! 38 Ва мала wә
wе хьрабә у дәстжек’ьшанди
бьминә. 39 Әз wәр’а дьбежьм,
иди жь вьр шунда һун Мьн т’ӧ
щар набиньн, һ’әта кӧ бежьн:
‹Бьмбарәк ә Әwе кӧ бь наве
Хӧдан те›*».

Иса пешда дәрһәqа wеранбуна п’арьстгәһеда дьбежә

(Марqос 13:1-2; Луqа 21:5-6)

24 1 Гава Иса жь п’арьст-
гәһе дәрк’әт чу, шагьрт

* 23:39 Зәбур 118:26.

чунә щәм Wи, кӧ авайийед
п’арьстгәһе нишани Wи кьн.
2 Иса wанр’а гот: «Һун ван һ’ә-
муйа дьбиньн? Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, әв һ’әмуйе жи wеран
бьн, ль вьр кәвьре ль сәр кәвьр
qәт нәминә!»

Тәнгаси у зерандьн

(Марqос 13:3-13;
Луqа 21:7-19)

3 Чахе Әw сәр ч’ийайе Зәй-
т’уне р’уньштьбу, шагьртед
Wи т’әне һатьнә щәм Wи у же
пьрсин: «Бежә мә, әв тьшт wе
к’әнге бьqәwьмьн? У нишана
һатьна Тә у ахьрийа ве дьнйайе
wе чаwа бә?» 4 Иса щаба wан
да у гот: «Һаш жь хwә һәбьн,
кӧ т’ӧ кәс wә нәхапинә, 5 чьм-
ки гәләк wе пе наве Мьн бен
у бежьн: ‹Әз ьм Мәсиһ› у wе
гәләка бьхальфиньн. 6 Һуне
дәнге шәр’а у бә’са шәр’а бь-
бьһен, ле һаш жь хwә һәбьн
кӧ һун хwә ӧнда нәкьн. Гә-
рәке әв тьшт бьqәwьмьн, ле
әw һе нә ахьри йә. 7 Мьләте
р’абә ль сәр мьләт, п’адшати
ль сәр п’адшатийе, щи-щийа
wе хәлайи-щәлайе у ә’рдһ’әже
бьбьн. 8 Ле әв һ’әму мина еша
к’ӧлфәте йә, кӧ дәстпедькә пе
дьгьрә. 9 Һьнге wе wә бьдьнә
щәфе, wә бькӧжьн у бона наве
Мьн бәр ч’ә’ве һ’әму мьләта
р’әш бьн. 10 Һьнге гәләке жь
р’е бьк’әвьн, нәмамийа һәвдӧ
бькьн у бәр ч’ә’ве һәв бьк’әвьн.
11 Гәләк п’ехәмбәред дәрәw wе
дәрк’әвьн у гәләка бьхальфи-
ньн. 12 Жь дәст зедәбуна нәһә-
qийе һ’ьзкьрьна гәләка wе сар
бә. 13 Ле к’и кӧ һ’әта хьлазийе
тәйах кә, әwе хьлаз бә. 14 У әв
Мьзгинийа П’адшатийе wе
ль нав т’әмамийа дьнйайе бе
даннасинкьрьне, кӧ һ’әму мь-
ләтар’а бьбә шә’дәти у һьнге
хьлази wе бе.

Һ’әрамийа Wеранкьрьне

(Марqос 13:14-23;
Луqа 21:20-24)

15 Чахе һун ‹һ’әрамийа wе-
ранкьрьне›* щийе пирозда
сәкьни бьбиньн, чаwа кӧ Да-
нийел п’ехәмбәр гот», (әwе
кӧ дьхунә бьра фә’м бькә),
16 «һьнге әwед кӧ Щьһуста-
неда нә бьра бьр’әвьнә ч’ийа.
17 Әwе кӧ сәр хани йә бьра
жорда нәйе хwаре кӧ жь мала
хwә тьштәки һьлдә. 18 У әwе кӧ

* 24:15 Данийел 9:27; 11:31; 12:11.

к’әwшенда йә бьра вәнәгәр’ә
кö п’оте хwә һьлдә. 19 Ле wәй
ль һ’әмла у дәстдәргуша wаһ
р’ожада! 20 Дöа бькьн, кö р’әва
wә нәк’әвә зьвьстане, йан жи
р’ожа шәмийе. 21 Чьмки һьнге
тәнгасикә öса мәзьн wе бьбә,
кö жь дәстпебуна дьнйайе һ’әта
ньһа мина wе нәбуйә у нә жи
wе бьбә. 22 Һәгәр әw р’ож кьн
нәбуна, т’ö кәс хьлаз нәдьбу,
ле бона хатьре бьжартийа әw
р’оже кьн бьн.

23 Һьнге, һәгәр йәк wәр’а бежә:
‹Ва йә Мәсиһ›, йан жи ‹Wа йә›,
баwәр нәкьн. 24 Чьмки мәсиһ
у п’ехәмбәред дәрәw wе дәрен,
нишан у к’әрәмәтед мәзьн бь-
кьн, кö бькарьбьн бьжартийед
Хwәде жи бьхальфиньн. 25 Ва
йә Мьн пешда wәр’а гот.

26 Һәгәр әwана wәр’а бежьн:
‹Wа йә Мәсиһ бәр’ийеда йә›,
дәрнәк’әвьн, йан: ‹Ва йә Әw
фьлан одеда йә›, баwәр нә-
кьн. 27 Чьмки чаwа бьруск жь
р’оһьлате бьрq дьдә у һ’әта
р’оавайе хöйа дьбә, wе һатьна
Кöр’е Мерьв жи öса бә. 28 Бә-
рәт’ә[ф] к’идәре һәбә, тәйре жи
ль wьр бьщьвьн.

Һатьна Кöр’е Мерьв

(Марqос 13:24-27;
Луqа 21:25-28)

29 Ль пәй тәнгасийа wаһ р’о-
жар’а,

р’уйе р’ойе wе бе гьртьне
у һиве жи р’онайа хwә нәдә,
стәйрке жь әзмен бьк’әвьн
у т’опед әзмана wе жь р’ийед
хwә дәрен*.

30 Һьнге нишана Кöр’е Мерьв
wе ль әзмен хöйа бә у һ’әму
мьләтед дьнйайе wе шине бь-
кьн, гава бьбиньн Кöр’е Мерьв
ль сәр әwред әзмен бь qәwат
у р’умәта мәзьн те*. 31 Әwе
мьлйак’әтед Хwә бь бор’ийа
дәнге бьльнд бьшинә у wе
бьжартийед Wи жь һәр чар
qöлба бәрәв кьн, жь п’әр’әки
әзмана һ’әта п’әр’е дьн.

Дәрса дара һежире

(Марqос 13:28-31;
Луqа 21:29-33)

32 Жь дара һежире дәрсәке
һин бьн. Чахе ч’ьqьлед wе тәр’
дьбьн у бәлгед wе дьбьшкьвьн,
иди һун зaньн кö һавин незик
ә. 33 Öса жи гава һун ван һ’әму

* 24:29 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Qәwатед әзмана wе бьһ’әжьн».
* 24:30 Ишайа 13:10; 34:4; Данийел 7:13. (Бьхуньн: Ә’йанти 1:7.)

тышта бьбиньн, бьзаньбьн кö әв
тышт* незик ә, ль бәр шемике
йә. 34 Әз р’аст ԝәр’а дьбежьм, әва
ньсьла дәрбаз набә, һ’әта кö әв
һ’әму тышт нәԛәԝьмьн. 35 Ә’рд
у ә’змане дәрбаз бьн, ле готьнед Мьн т’ö щар дәрбаз набьн.

Р’ож у сьһ’әт нә ә’йан ә

(Марԛос 13:32-37;
Луԛа 17:26-30, 34-36)

36 Ле бона ԝе р’оже у ԝе сьһ’әте
т’ö кәс ньзанә, нә мьлйак’әтед
ә’змана, нә жи Кöр’*, ле т’әне
Бав. 37 Чаԝа кö р’ожед Нöһда[ф]
ԛәԝьми, һатьна Кöр’е Мерьв
жи ԝе öса бьԛәԝьмә. 38 Чаԝа
кö ԝан р’ожед бәри лейийе
мәрьва дьхԝарьн, вәдьхԝарьн,
дьзәԝьщин у мер дькьрьн, һ’әта
ԝе р’ожа кö Нöһ к’әтә гәмийе*
39 у мәрьв пе нәһ’әсийан, һ’әта
кö лейи р’абу у һ’әму жи хәньԛандьн. Һатьна Кöр’е Мерьв жи
ԝе öса бә. 40 Һьнге дö мәрьв ԝе
нав ә’рде хԝәда бьн, йәке бе
һьлдане у йе дьне бе һьштьне.
41 У дö к’öлфәте сәр дәстар’әки
бьн, йәке бе һьлдане, йа дьн
бе һьштьне. 42 Аԝа һ’ьшйар
бьминьн, чьмки һун ньзаньн
Хöдане ԝәйе к’ижан р’оже бе.
43 Ле ве йәке бьзаньбьн. Һәгәр
хԝәйе мале бьзаньбуйа кö дьзе
к’ижан дәма шәве бьһата, ԝе
һ’ьшйар бьма у нәһьшта кö
мала ԝи дәрәвәкьра. 44 Бона ве
йәке һун жи һазьр бьн, чьмки
Кöр’е Мерьв ԝе сьһ’әтәкә öсада
бе, кö һун нә ч’ә’вньһер’и нә.

Хöламе амьн
у хöламе беамьн

(Луԛа 12:35-48)

45 Аԝа к’и йә әԝ хöламе амьн
у сәрԝахт, кö ахайе ԝи әԝ сәр
хöламед хԝә сәрԝер к’ьфш кьр,
кö ԝәхтда хԝарьна ԝан бьдә ԝан?
46 Хԝәзи ль ԝи хöлами, кö чахе
ахайе ԝи бе, әԝи öса бьбинә.
47 Әз р’аст ԝәр’а дьбежьм, әԝе
ԝи бькә сәрԝере т’әмамийа
һәбука хԝә. 48 Ле һәгәр хöламе
хьраб дьле хԝәда бежә: ‹Ахайе
мьн һатьна хԝә дәрәнги ехьст›
49 у дәстпекә ль хöлам-һәвалед
хԝә хә у т’әви йед сәрхԝәш бьхԝә у вәхԝә, 50 ахайе ԝи хöлами

* 24:33 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Әԝ, аԝа готи Мәсиһ незик ә, ль бәр шемике йә».

* 24:36 Нав һьнәк дәстньвисарада «нә жи Кöр’» т’öнә.

* 24:38 Дәстпебун 6-8.

we р’ожәкә ӧса бе, кӧ әw нә
һивийе йә у сьһ’әтәкә ӧса, кӧ
әw ньзанә. 51 Әwe wи qәт-qәти
кә у п’ара wи we т’әви дӧр’уйа
кә. Ль wьр we ббә гьри у ч’ьр-
кә-ч’ьрка дьрана.

Мәсәла дәһә qизед бьк’ьр

25 1 Һьнге П’адшатийа Ә’з-
мана we мина ве йәке
бә: Дәһә qизед бьк’ьр ч’ьред
хwә һьлдан пешийа зә’веда
чун. 2 Жь wан пенщ сәрwахт
бун, ле пенщ бефә’м. 3 Бефә’-
ма ч’ьред хwә һьлдан, ле р’ун
хwәр’а һьлнәдан, 4 ле сәрwахта
т’әви ч’ьра р’ун жи дәрданада
хwәр’а һьлдан. 5 Гава зә’ва дә-
рәнги к’әт, һ’әму жи һеньжин
у хәwр’а чун.

6 Ниве шәве дәнгәк һат: ‹Ва
йә зә’ва те! Пешийа wида һә-
р’ьн!› 7 Һьнге һ’әму бьк’ьр р’абун
ч’ьред хwә саз кьрьн. 8 Бефә’ма
готә сәрwахта: ‹Жь wи р’уне хwә
бьдьнә мә жи, чьмки ч’ьред мә
ведьсьн›. 9 Ле сәрwахта щаба wан
да у готьн: ‹На хер, әв р’ун we
т’ера мә у wә нәкә. Qәнщ ә кӧ
һун һәр’ьнә щәм йед кӧ дьфьро-
шьн хwәр’а бьк’ьр’ьн›. 10 Гава әw
чун бьк’ьр’ьн, зә’ва һат у әwед
һазьр т’әв wи к’әтьнә дә’wате
у дәри һатә гьртьне. 11 Паше
бьк’ьред дьн һатьн у готьн: ‹Әм
хӧлам, Әм хӧлам! Дәри ль мә
вәкә!› 12 Ле әwи щаба wан да
гот: ‹Әз р’аст wәр’а дьбежьм, әз
wә нас накьм›. 13 Awa һ’ьшйар
бьминьн, чьмки һун нә р’ожа
һатьна Кӧр’е Мерьв заньн, нә
жи сьһ’әте.

Мәсәла се хӧлама

(Луqа 19:11-27)

14 Wи чахи П’адшатийа Ә’зма-
на we мина ве йәке бә: Мәрьвәк
кӧ we дәрк’әта р’еwитийе, гази
хӧламед хwә кьр у һәбука хwә
спартә[ф] wан. 15 Пенщ тәлант*
данә йәки, дӧ тәлант данә
йәки у тәлантәк жи да йәки,
һәр кәсир’а wәкә qәwата wи у
р’ек’әт чу. 16 Әwe кӧ пенщ тә-
лант стандьбун, пер’а-пер’а чу
бь wан к’ьр’и у фьрот, пенщед
дьн жи qазьнщ кьрьн. 17 Ӧса
жи әwe кӧ дӧ тәлант станд-
бун, дӧдӧйед дьн жи qазьнщ
кьрьн. 18 Ле әwe кӧ тәлантәк
стандьбу, чу ә’рд к’ола у зиве
ахайе хwә теда вәшарт.

19 Пәй гәләк wәхтр’а ахайе wан
хӧлама һат у хwәст һәq-һ’әсабе

* 25:15 Qимәте тәлантәки һәqе п’аләки панздәһ сала зедәтьр бу.

xwә т’әви wан р’аст кә. [20] Әwе кӧ
пенщ тәлант стандьбун пеш-
да һат, пенщ тәлантед майин
жи анин у гот: ‹Ахайе мьн,
тә пенщ тәлант дабунә мьн.
Ва мьн сәр wанда пенщед дьн
жи qазьнщ кьрьнә›. [21] Ахайе
wи готеда: ‹Ә’фәрьм, хӧламе
qәнщ у амьн! Тӧ нав тьштед
һьндькида амьн майи, әзе
тә дайньмә сәр гәләк тьшта.
Бьк’әвә шайийа ахайе xwә!›

[22] Әwе кӧ дӧ тәлант стандь-
бун жи һат у гот: ‹Әз хӧлам! Тә
дӧ тәлант дабунә мьн. Ва мьн
дӧдӧйед дьн жи ль сәр wанда
qазьнщ кьрьнә›. [23] Ахайе wи
готе: ‹Ә’фәрьм, хӧламе qәнщ у
амьн! Тӧ нав тьштед һьндькида
амьн майи, әзе тә дайньмә сәр
гәләк тьшта. Бьк’әвә шайийа
ахайе xwә!›

[24] Ле әwе кӧ тәлантәк стан-
дьбу һат у гот: ‹Ахайе мьн, мьн
заньбу кӧ тӧ мәрьвәки һ’ьшк
и. Жь wи щийе тә нәчанди-
йә дьдьруйи у щийе кӧ тә нә
р’әшандийә бәрәв дьки. [25] Әз
жи тьрсийам у чум тәланте тә
ә’рдеда вәшарт. Һане мале тә
тәр’а бә›. [26] Ахайе wи ле вәгә-
р’анд у готе: ‹Хӧламе хьраб у
xwәр’анәдити! Тә заньбу әз жь
wи щийе кӧ мьн нәчандийә
дьдьрум у жь wи щийе кӧ мьн
нәр’әшандийә бәрәв дькьм,
[27] тә чьма зиве мьн нәда к’ар-
кьра у әз бьһатама мьн мале
xwә бь сәләф бьстанда? [28] Ньһа
тәлант жь wи бьстиньн у бь-
дьнә әwе кӧ дәһә тәлантед wи
һәнә. [29] Чьмки йе к’е кӧ һәйә,
wир’а wе бе дайине у сәрда зедә
бә, ле йе к’е кӧ т’ӧнә, чь һәйә
жи wе же бе стандьне. [30] Ле әw
хӧламе бекер бавежьнә тә’рийа
дәрва. Ль wьр wе бьбә гьри у
ч’ьркә-ч’ьрка дьрана›.

Р’ожаᶲ Ахрәте

[31] Гава Кӧр’е Мерьв т’әви һ’ә-
му мьлйак’әта у р’умәта Xwәва
бе, һьнге wе сәр т’әхте Xwәйи
р’умәте р’уне [32] һ’әму мьләт wе
ль бәр Wи бьщьвьн. Әwе wана
жь һәв башqә кә, чаwа шьван
пез жь бьзьна вәдьqәтинә.
[33] Әwе пез ль мьле Xwәйи р’асте
бьдә сәкьнандьне, ле бьзьна
ль мьле Xwәйи ч’әпе. [34] Һьнге
П’адша wе йед ль мьле Xwәйи
р’астер’а бежә: ‹Wәрьн бьмба-
рәкбуйийед алийе Баве Мьнда!
Әw П’адшатийа кӧ бона wә жь
wәхте ә’фьрандьна дьнйайеда
һазьр буйә wар бьн. [35] Чьмки Әз
бьр’чи бум wә xwарьн да Мьн,
Әз т’и бум wә ав да Мьн, Әз

хәриб бум wә Әз qәбул кьрьм,
36 Әз тә’зи бум wә Әз к’ьнщ кь-
рьм, Әз нәхwәш бум һун сәр
Мьнда һатьн, Әз кәледа бум
һун һатьнә щәм Мьн›. 37 Һьн-
ге йед р’аст we Wир’а бежьн:
‹Хӧдан, мә к’әнге Тӧ бьр’чи
дити у хwарьн дайә Тә? Йан
мә Тӧ т’и дити у ав дайә Тә?
38 Мә к’әнге Тӧ хәриб дити у
Тӧ qәбул кьри, йан жи Тӧ тә’зи
дити у Тӧ к’ьнщ кьри? 39 К’ән-
ге мә Тӧ нәхwәш йан кәледа
дити у әм һатьнә щәм Тә?›
40 П’адшайе жи wанр’а бежә:
‹Әз р’аст wәр’а дьбежьм, һәгәр
wә qәнщи жь ван хушк-бьред
Мьнә йе һәри бьч’ук йәкир’а
кьр, wә Мьнр’а кьр›.

41 Һьнге Әwe йед мьле Хwәйи
ч’әпер’а бежә: ‹Ньфьр’лебу-
йино! Дури Мьн һәр’ьн нава
агьре һ’әта-һ’әтайе, кӧ бона
мирещьн у мьлйак’әтед wи
һазьр буйә*. 42 Чьмки Әз бьр’-
чи бум wә хwарьн нәда Мьн,
Әз т’и бум wә ав нәда Мьн,
43 Әз хәриб бум wә Әз qәбул
нәкьрьм, Әз тә’зи бум wә Әз
к’ьнщ нәкьрьм, Әз нәхwәш
у кәледа бум һун сәр Мьнда
нәһатьн›. 44 Һьнге әwe Wир’а
бежьн: ‹Хӧдан! Мә к’әнге Тӧ
бьр’чи йан т’и, йан хәриб, йан
бе сьт’ар, йан нәхwәш, йан кә-
леда дити у мә алик’ари нәда
Тә?› 45 Wи чахи Әwe щаба wан
бьдә у бежә: ‹Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һәгәр wә qәнщи жь
әвед һәри бьч’ук йәкир’а нәкьр,
wә Мьнр’а жи нәкьр›. 46 У әве
һәр’ьнә щәфе һ’әта-һ’әтайе, ле
йед р’аст we һәр’ьнә жийина
һ’әта-һ’әтайе».

Гьртьн, хачкьрьн[ф] у р’абуна Иса

Шеwьра кӧштьна Иса

(Марqос 14:1-2; Луqа 22:1-2;
Йуһ’әнна 11:45-53)

26 1 Гава Иса әв һ’әму хәбәр
хьлаз кьрьн, шагьртед
Хwәр’а гот: 2 «Һун заньн кӧ
we дӧ р’ожа шунда Щәжьна[ф]
Дәрбазбуне бә. У Кӧр’е Мерьв
we бе дайине кӧ бе хачкьрьне».

3 Һьнге сәрәкед к’аһина у
р’успийед щьмә’те сәрайа сә-
рәкк’аһинда кӧ наве wи Qәйафа
бу щьвийан 4 у ль һәв шеwьрин

* 25:41 Ә’йанти 20:10.

кӧ Иса дьзива бь фелбазийе бь-
гьрьн, бькӧжьн. 5 Ле wана дьгот:
«Бьра әв йәк щәжьнеда нибә,
wәки щьмә’т р’анәбә сәр ньга».

Иса Бәйтанйайеда те р’ункьрьне[ф]

(Марqос 14:3-9; Йуh’әнна 12:1-8)

6 Чахе Иса ль Бәйтанйайе
мала Шьмh’уне к’отида бу,
7 к’ӧлфәтәкә кӧ дәрданәкә wейә
алабастьрейи р’уне бинхwәш
hәбу, hатә щәм Wи у чахе Әw
ль сәр сьфре р’уньшти бу, әwе
әw р’ун р’етә сәр сәре Wи. 8 Га-
ва шагьрта әв йәк дит, ль wан
хwәш нәhат у готьне: «Чьма әва
зийана бу? 9 Әва р’уна[ф] we qи-
мәтәки бьhа бьhата фьротане у
фәqирар’а бьhата бәлакьрьне».
10 Ле әw йәк Исава ә’йан бу
у wанар’а гот: «Чьма hун хать-
ре we к’ӧлфәте дьк’әвьн? Әwе
тьштәки qәнщ бона Мьн кьр.
11 Фәqире hәр гав т’әви wә бьн,
ле Әзе hәр гав т’әви wә нибьм.
12 Әwе бона дәфьнкьрьна[ф] Мьн
әw р’ун р’етә сәр бәдәна Мьн.
13 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, дьн-
йайеда к’идәре әва Мьзгинийа
бе даннасинкьрьне, we кьрьна
ве к’ӧлфәте жи бона биранина
we бе готьне».

Щьhуда нәмамийа Иса дькә

(Марqос 14:10-11; Луqа 22:3-6)

14 Һьнге йәк жь hәр донздәhа
кӧ Щьhудайе Исхәрйоти дьhатә
готьне, чу щәм сәрәкед к’аhина
15 у гот: «Һуне чь бьдьнә мьн,
wәки әз Wи бьдьмә дәсте wә?»
У wана си зив жьмьрин дане.
16 Жь wьр шунда әw мәщалә-
ке дьгәр’ийа кӧ чаwа Иса бьдә
дәсте wан.

Иса т’әви шагьртед Хwә шива Щәжьна Дәрбазбуне дьхwә

(Марqос 14:12-21; Луqа 22:7-13; Йуh’әнна 13:21-30)

17 Ль р’ожа пешьнә Щәжьна[ф]
Нане Шкәва, шагьрт hатьнә
щәм Иса у жер’а готьн: «Тӧ ль
к’ӧ дьхwази Шива Щәжьна
Дәрбазбуне бьхwи, wәки әм
Тәр’а hазьр кьн?» 18 Әwи жи
гот: «Һәр’ьнә бажер, щәм фьлан
мәрьви у бежьнә wи: ‹Дәрсдар
дьбежә: Р’ожа Мьн незик ә. Әзе
т’әви шагьртед Хwә мала тәда
Щәжьна Дәрбазбуне дәрбаз
кьм›». 19 У шагьрта ӧса кьр, ча-
wа кӧ Иса wанар’а ә’мьр кьрьбу
у шива Щәжьна Дәрбазбуне
hазьр кьрьн.
20 Еваре т’әв hәр донздәhа сәр
сьфре р’уньшт. 21 Гава wана hе

дьхԝар, Иса гот: «Әз р’аст ԝәр’а
дьбежьм, йәки жь ԝә ԝе нәмами-
йа Мьн бькә». **22** Шагьрт гәләки
бәр хԝә к’әтьн у һәр йәки жь
ԝан готә Ԝи: «Хӧдан, дьбә кӧ әз
ьм?» **23** Әԝи ль ԝан вәгәр’анд у
гот: «Әԝе кӧ пә’рийе Хԝә т’әви
Мьн т’аседа кьр, әԝе нәмамийа
Мьн бькә. **24** Р’аст Кӧр’е Мерьв
ԝе ӧса һәр’ә чаԝа кӧ бона Ԝи
һатийә ньвисаре, ле ԝәй ль ԝи
мәрьве кӧ нәмамийа Кӧр’е Мерьв
бькә! Ԝир’а һе ԛәнщ бу кӧ әԝ
ԛәт дьне нәк’әта». **25** Щьһудайе
кӧ ԝе нәмамийа Ԝи бькьра, ле
вәгәр’анд у готе: «Дәрсдар, дьбә
кӧ әз ьм?» Иса ԝир’а гот: «Тә
бь дәве хԝә гот».

Шива Хӧдан

(Марԛос 14:22-26; Луԛа 22:14-23; Корьнт’и I, 11:23-25)

26 Аԝа гава ԝана һе нан дь-
хԝар, Иса нан һьлда шькьри
да, кәркьр да шагьрта у гот:
«Һан һьлдьн бьхԝьн. Әва бә-
дәна Мьн ә».

27 Пәйр’а к’ас һьлда шькьри
да, да ԝан у ԝанар’а гот: «Һун
һ’әму жи жь ве вәхԝьн, **28** әва
хуна Мьн ә бона пәймане[ф]*,
кӧ бона бахшандьна гӧнед гә-
ләка те р’етьне. **29** Ле Әз ԝәр’а
дьбежьм, иди Әз жь вьр шун-
да т’ӧ щар жь ве мәйа тьрийе
вәнахԝьм, һ’әта ԝе р’ожа кӧ
Әзе т’әви ԝә П’адшатийа Баве
Хԝәда жь йа ну вәхԝьм».

30 Паше ԝана зәбурәк[ф] сть-
ра, дәрк’әтьн чунә ч’ийайе
Зәйт’уне.

Иса дәрһәԛа инк’арийа Пәтрусда дьбежә

(Марԛос 14:27-31; Луԛа 22:31-34; Йуһ’әнна 13:36-38)

31 Һьнге Иса ԝанар’а гот:
«Ишәв һун һ’әмуйе жи жь
Мьн п’ьшк бьн һәр’ьн, чьмки
ньвисар ә: ‹Әзе ль шьвен хьм у
пәзе жи бәла-бәлайи бә›*. **32** Ле
гава кӧ Әз жь мьрьне р’абьм,
Әзе бәри ԝә һәр’ьмә Щәлиле».
33 Пәтрус ле вәгәр’анд у готе:
«Һәгәр һ’әму жи жь Тә п’ьшк
бьн һәр’ьн, ле әз т’ӧ щар жь
Тә начьм». **34** Иса ԝир’а гот:
«Әз р’аст тәр’а дьбежьм, һәма
ишәв һе бәри бангдана дик,
те се щара Мьн инк’ар ки».
35 Пәтрус Ԝир’а гот: «Һәгәр щи
бе, әзе т’әви Тә бьмрьм жи,

* 26:28 Нав һьнәк дәстньвисарада «пәймана ну» һәйә.
* 26:31 Зәкәрийа 13:7.

ле т’ö щар Тә инк’ар накьм».
Һ’әму шагьрта жи öса гот.

Иса ль Гетшәманийе дöа дькә

*(Марqос 14:32-42;
Луqа 22:39-46)*

36 Һьнге Иса т’әви wан чу wи
щийе кö жер’а Гетшәмани дь-
бежьн у шагьртар’а гот: «Вьра
р’унен, һ’әта Әз һәр’ьм дәра һан
дöа бькьм». 37 Әwи т’әви Хwә
Пәтрус у һәр дö кöр’ед Зәбәди
һьлдан, к’әсәр һате у бәр Хwә
к’әт. 38 Һьнге Иса wанар’а гот:
«Дьле Мьн һаqас дәрд у к’әдәр
ә, мина бәр мьрьне. Вьра бьми-
ньн у т’әви Мьн һ’ьшйар бьн».
39 Һьнәки пешда чу Хwә дәвә-
р’уйа авит дöа кьр у гот: «Баве
Мьн! Һәгәр дьбә, бьра әв к’аса
щәфе сәр Мьнр’а дәрбаз бә.
Ле нә кö чаwа Әз дьхwазьм, ле
бьра хwәстьна Тә бә».
40 Паше һатә щәм шагьрта,
әw р’азайи дитьн у готә Пәтрус:
«Wә нькарьбу кö сьһ’әтәке һун
т’әви Мьн һ’ьшйар бьмана?
41 Һ’ьшйар бьминьн у дöа бь-
кьн, wәки һун нәк’әвьнә нава
щер’ьбандьне. Бәле р’öһ’ р’ази
йә, ле бәдән сьст ә».
42 Щарәкә дьн жи Иса чу дöа
кьр у гот: «Баве Мьн! Һәгәр
набә кö әв к’аса щәфе жь Мьн
дәрбаз бә һ’әта кö Әз wе вәнә-
хwьм, бьра хwәстьна Тә бә».
43 Иса һат, әw диса хәwеда
дитьн, ч’әвед wан жь хәwе
вәнәдьбун. 44 У әw һьштьн чу,
щара сьсийа дöа кьр, диса әw
хәбәр готьн.
45 Һьнге һатә щәм шагьрта
у wанар’а гот: «Һун һәла һе
р’азайи нә у р’ьһ’әт дьбьн? Ва
wәхт пер’а гьһишт кö Кöр’е
Мерьв бьк’әвә дәсте гöнәк’ара.
46 Р’абьн әм һәр’ьн. Ва йә әwе кö
нәмамийа Мьн дькә незик бу».

Гьртьна Иса

*(Марqос 14:43-50; Луqа
22:47-53; Йуһ’әнна 18:3-12)*

47 Әwи һе хәбәр дьда, ньш-
кева Щьһудайе кö йәк жь wан
донздәһа бу һат. Әwи т’әви хwә
жь алийе сәрәкед к’аһина у
р’успийед щьмә’теда ә’лаләтәкә
гьран анибу, бь дара у шура.
48 Аwа нәмаме Wи ә’шәрәт дабу
wан у готьбу: «Әз к’ижани кö
р’амусьм, Әw ә, Wи бьгрьн».
49 Һьнге Щьһуда незики Иса бу
у готе: «Сьлав ль Тә, дәрсдар!» у
р’амуса. 50 Иса wир’а гот: «Һәвал,
те чь бьки зу бькә!»* Wе гаве әw
пешда һатьн, дәст авитьнә Иса
у Әw гьртьн. 51 Ньшкева йәки
жь әwед кö т’әви Иса бу, р’абу

шуре хwә к'ъшанд ль хöламе
сәрәкк'аhин хьст у гöhe wи пә-
канд. 52 We гаве Иса wир'а гот:
«Шуре хwә бькә щи. К'и кö шур
hьлтинә, әwe бь шур hәр'ә. 53 Тә
т'ьре Әз нькарьм жь Баве Хwә
бьхwазьм wәки пер'а-пер'а донз-
дәh ордийа зедәтьр мьлйак'әт
бьгьhинә Мьн? 54 Ле ньвисар
we чаwa бенә сери кö дьбежьн,
гәрәке h'әму аhа бьн?»

55 We гаве Иса ә'лаләтер'а
гот: «Те бежи wә сәр qачахә-
кида гьртийә, кö hун бь дара у
шура hатьнә Мьн бьгьрьн? Нә
Әз hәр р'ож т'әви wә п'арьстгә-
hеда р'удьныштьм Мьн hун hин
дькьрьн, ле wә Әз нәдьгьртьм.
56 Ле әв h'әму тьшт qәwьмин,
кö ньвисаред п'ехәмбәра бенә
сери». We дәме h'әму шагьрта
Әw hьштьн у р'әвин.

Иса ль бәр щьвинаф гьрәгьра

(Марqос 14:53-65; Луqа 22:54-55, 63-71; Йуh'әнна 18:13-14, 19-24)

57 Йед кö Иса гьртьн, Әw бь-
рьнә щәм Qәйафайе сәрәкк'а-
hин, ль wи щийе кö qанунзан
у р'успи щьвийабун. 58 Пәтрус
жи дурва h'әта h'әwша сәрәк-
к'аhин п'е-п'е пәй Wи чу к'ә-
тә hьндöр' у ль нав нобәдара
р'уньшт, кö бьзаньбә ахьри we
чаwa бә. 59 Сәрәкед к'аhина у
т'әмамийа щьвинаф гьрәгьра жи
мьqабьли Иса шә'дәтикә дәрәw
дьгәр'ийан кö Wи бькöжьн, 60 ле
нәдитьн. Гәләк шә'дед дәрәw
жи hатьн, диса нәдитьн. Паше
дö шә'дед дәрәw пешда hатьн
61 у готьн: «Әви гот: ‹Әз дькарьм
п'арьстгәhа Хwәде hьлшиньм у
нава се р'ожада диса we чекьм›».

62 Сәрәкк'аhинф р'абу сәр
п'ийа у Wир'а гот: «Бона ван
шә'дәтийа кö әвана мьqабьли
Тә дьдьн Тö чьма щабәке на-
ди?» 63 Ле Иса дәнге Хwә нәкьр.
Сәрәкк'аhин диса Wир'а гот:
«Әз Тә бь Хwәдейе сах дьдь-
мә сонде. Мәр'а бежә, Тö йи
Мәсиh, Кöр'е Хwәде?» 64 Иса
готә wи: «Тә бь дәве хwә гот.
Ле Әз wәр'а дьбежьм,

жь вьр шунда hуне Кöр'е
Мерьв ль к'еләкаф Йе Hәри
Зор,
ль мьле Wийи р'асте р'у-
ньшти
у ль сәр ә'wред әзмен те
бьбиньн»*.

---

* 26:50 Аhа жи те фә'мкьрьне: «Hәвал, тö бона чь hати?»
* 26:64 Зәбур 110:1; Данийел 7:13.

65 Һьнге сәрәкк’аһин к’ьн-
щед хԝә ԛәлаштьн у гот: «Әва
Хԝәде беһӧрмәт дькә! Иди
шә’дә чи мәр’а нә? Ва ԝә бь-
һист Әԝи чаԝа Хԝәде беһӧрмәт
кьр! 66 Ԝәва чаԝа хӧйа дькә?»
Ԝана жи ле вәгәр’анд у готьн:
«Ԝир’а кӧштьн дьк’әвә».
67 Ԝе гаве т’уйи р’уйе Ԝи
кьрьн, бь к’ӧлма лехьстьн,
һьнәка жи шәмаԛ ле дьдан 68 у
дьготьне: «Мәсиһ, п’ехәмбәр-
тийе мәр’а бькә, к’а к’и бу кӧ
Тә хьст?»

Пәтрус Иса инк’ар дькә

(Марԛос 14:66-72; Луԛа 22:56-62;
Йуһ’әнна 18:15-18, 25-27)

69 Ԝи чахи Пәтрус дәрва ль
һ’әԝшеда р’уньштьбу. Щарик
һатә щәм ԝи у готе: «Тӧ жи
т’әви Исайе Щәлиле буйи».
70 Ле әԝи ль бәр һ’әмуйа ин-
к’ар кьр у гот: «Әз ньзаньм тӧ
чь дьбежи».
71 Чахе әԝ чу бәр дәргәһ,
йәкә дьн әԝ дит у готә әԝед
кӧ ль ԝьр бун: «Әве һан жи
т’әви Исайе Ньсрәте бу». 72 Әԝи
диса бь сонд инк’ар кьр гот:
«Әз ԝи мәрьви нас накьм».
73 Хеләке шунда әԝед кӧ ль
ԝьр бун чунә щәм Пәтрус у
готьне: «Һәбә-т’ӧнәбә тӧ жи
жь ԝан и, чьмки хәбәрдана
тә тә дьфьрошә». 74 Һьнге әԝи
ньфьр’ хԝә кьр, сонд хԝар у
гот: «Әз ԝи мәрьви нас накьм».
Ԝе гаве дик банг да 75 у Пәт-
рус әԝ готьна Иса ани бира
хԝә кӧ ԝир’а готьбу: «Бәри
бангдана дик, те се щара Мьн
инк’ар ки». Дәрк’әтә дәрва у
к’әлә-к’әл гьрийа.

Иса дьбьнә бәр Пилатоф

(Марԛос 15:1; Луԛа 23:1-2;
Йуһ’әнна 18:28-32)

27 1 Гава сьбәһ сафи бу,
т’әмамийа сәрәкед к’а-
һина у р’успийед щьмә’те ль һәв
шеԝьрин кӧ Иса чаԝа бьдьнә
кӧштьне. 2 Әԝ гьредан, бьрьн
данә дәсте Пилатойеф ԝәли.

Ахьрийа Щьһуда

(К’аред Шандийа 1:18-19)

3 Һьнге Щьһудайе кӧ нә-
мамийа Ԝи кьр, дит кӧ Иса
һатә нәһәԛкьрьне, п’ошман
бу, әԝ си зив вәгәр’андә сә-
рәкед к’аһина у р’успийа 4 у
гот: «Мьн гӧнә кьр. Әз бумә
сәбәбе хуна бесущ». Ԝана
жи готә ԝи: «Чи мәр’а нә? Тӧ
зани». 5 Әԝи жи әԝ зив авитьнә

нав п’арьстгәһе, дәрк’әт чу
хwә хәньqанд.
[6] Сәрәкед к’аһина зив һьлдан
у готьн: «Нә р’аст ә кӧ әм ван
бькьнә нав хьзна п’арьстгәһе,
чьмки әw һәqе хуне йә». [7] Һьнге
әw ль һәв шеwьрин у бь wан
зива Ә’рде Ахинкәр к’ьр’ин,
бона т’ьрбед хәриба. [8] Ләма әw
ә’рд һ’әта иро жи «Ә’рде Хуне»
те готьне. [9] Һьнге әw готьна бь
заре Йерәмийа п’ехәмбәр һатә
сери: «Си зив qимәт дан, wәкә
wи qимәте кӧ һьнәкә жь зар’ед
Исраеле qайл бун [10] у әw данә
Ә’рде Ахинкәр, чаwа кӧ Хӧдан
мьнр’а ә’мьр кьр»*.

Пьрса Пилато

(Марqос 15:2-5; Луqа 23:3-5; Йуһ’әнна 18:33-38)

[11] Иса бәр wәли сәкьни, wә-
ли жь Wи пьрси у гот: «Тӧ йи
п’адше щьһуйа?» Иса wир’а
гот: «Тә бь дәве хwә гот». [12] Ле
чахе сәрәкед к’аһина у р’успийа
давитьнә Wи, Әwи qәт щаба
кәсәки нәда. [13] Һьнге Пилато
Wир’а гот: «Тӧ набьһейи чьqас
шькийатеф Тә дькьн?» [14] Әwи
диса щаба кәсәки нәда, һ’әта
wәли жи шаш ма.

Диwанеда һ’ӧкӧме кӧштьне ль сәр Иса дәрдьхьн

(Марqос 15:6-15; Луqа 23:13-25; Йуһ’әнна 18:39–19:16)

[15] Ә’дәте wәли бу кӧ ль щә-
жьнеда бь хwәстьна ә’лаләте
гьртик wанр’а бәр’да. [16] Һьнге
гьртики wани к’ьфш һәбу, кӧ
наве wи Барабас бу. [17] Гава кӧ
әwана щьвийан, Пилато wана-
р’а гот: «Һун к’ижани дьхwазьн
кӧ әз бона wә бәр’дьм, Барабас
йан Исайе кӧ Мәсиһ те готьне?»
[18] Әwи заньбу кӧ жь дәст һ’әв-
судийе Иса дабунә дәсте wи.
[19] Гава әw ль һәрәма диwане
р’уньштьбу, к’ӧлфәта wи щаб
шанд у гот: «К’аре тә әwи Бе-
сущ нәк’әтийә, чьмки ве шәва
дәрбазбуйи хәwнеда бона Wи
гәләк тьшт сәр мьнр’а дәрбаз
бун». [20] Ле сәрәкед к’аһина у
р’успийа ә’лаләт р’ази кьр, кӧ
Барабас бьхwазьн у Иса ӧнда
кьн. [21] Wәли диса wанар’а гот:
«Һун жь ван һәр дӧйа к’ижани
дьхwазьн кӧ әз wәр’а бәр’дьм?»
Wана жи гот: «Барабас!» [22] Пи-
лато wанар’а гот: «Ле әз Исайе
кӧ Мәсиһ жер’а дьбежьн чаwа
бькьм?» Һ’әмуйа жи гот: «Бьра

* 27:10 Зәкәрийа 11:12-13; Йерәмийа 32:6-9.

бе хачкьрьне!» **23** Wәли гот: «Ле
Әви чь хьраби кьрийә?» Һьнге
wана һе кьрә qир’ин у готьн:
«Бьра бе хачкьрьне!»

24 Пилато жи дит, wәки тьш-
тәк к’аре надә, ле һе шәр’ у дә’w
дәстпедьбә, ав һьлда ль бәр
ә’лаләте дәстед хwә шуштьн
у гот: «Әз жь хуна Ви бесущ
ьм. Һун хwәха бьньһер’ьн».
25 У т’әмамийа щьмә’те щаба
wи да у гот: «Бьра хуна Wи ль
сәр мә у ль сәр зар’ед мә бә!»

26 Һьнге Пилато Барабас wа-
нар’а бәр’да, ле Иса да бәр
qамчийа у да дәсте wан кӧ бе
хачкьрьне.

Әскәр qәрфе хwә ль Иса дькьн

(Марqос 15:16-20; Йуһ’әнна 19:2-3)

27 Һьнге әскәред wәли Иса
бьрьнә һьндӧр’е qәсьре у т’ә-
мамийа р’әфа әскәра сәр Wи
щьвийа. **28** К’ьнще Wи же ехьстьн
у чӧхәки соре гәвәз ле кьрьн.
29 Паше т’ащәк жь стьрийа вә-
гьртьн данә сәре Wи у qамишәк
жи данә дәсте Wийи р’асте.
Һьнге бәр Wи чок дан, qәрфе
хwә пе кьрьн у готьн: «Хwәш
бә, П’адше Щьһуда!» **30** Т’уйи
Wи кьрьн, qамиш һьлдан сәре
Wи хьстьн. **31** Пәй qәрфкьрьнер’а
чӧхе сор жь Wи ехьстьн у к’ьнще
Wи лекьрьн у данә пешийа хwә
бьрьн кӧ Wи хач кьн.

Хачкьрьна Иса

*(Марqос 15:21-32; Луqа
23:26-43; Йуһ’әнна 19:17-27)*

32 Чахе әw дәрк’әтьнә дәрва,
әскәра йәки курени дит кӧ
наве wи Шьмһ’ун бу, п’ейи сәр
wи кьрьн кӧ хаче Wи һьлдә.
33 Әwана гьһиштьнә wи щийе
кӧ жер’а Голгота дьготьн, кӧ
те фә’мкьрьне: «Щийе Qафа».
34 Шәрава зьрав т’әвкьри дане
кӧ вәхwә. Ле чахе Әwи тә’м кьр,
нәхwәст вәхwә.

35 Әw хач кьрьн, сәр к’ьнще
Wи п’әшк авитьн у ль нав хwәда
бәла кьрьн*. **36** Паше wе дәре
р’уньштьн у нобәдари ль Wи
кьрьн. **37** Нәһәqийа Wи ньви-
син данин феза сәре Wи: «ӘВ
ИСА, П’АДШЕ ЩЬҺУЙА ЙӘ».

38 Һьнге дӧ qачах жи т’әви
Wи һатьнә хачкьрьне, йәк мь-
ле р’асте у йе дьн мьле ч’әпе.

* 27:35 Нав дәстньвисаред пашwәхтийеда әв жи һәйә: «Кӧ готьна п’е-
хәмбәр бе сери: ‹К’ьнщед Мьн ль нав һәвда бәла кьрьн у сәр чӧхе
Мьн п’әшк авитьн›» (Зәбур 22:18).

39 Әwед кӧ wърр’а дьчун-дьһатьн
Әw беһӧрмәт дькьрьн, сәре хwә
дьһ’әжандьн **40** у дьготьне: «Нә
Тәйе п’арьстгәһ һьлшанда у се
р’ожада чекьра? Дә Хwә хьлаз
кә, һәгәр Тӧ Кӧр’е Хwәде йи!
Жь хач wәрә хwаре!» **41** Ӧса жи
сәрәкед к’аһина, qанунзана у
р’успийа т’әвайи qәрфе хwә
Wи дькьрьн у дьготьн: **42** «Хәлq
хьлаз кьр, ле Хwә нькарә хьлаз
кә! Әв нинә П’адше Исраеле?
Дә бьра ньһа жь хач бе хwаре
у әме баwәрийа хwә Wи би-
ньн. **43** Гӧмана Хwә дани сәр
Хwәде, дә бьра ньһа Wи хьлаз
кә, һәгәр Хwәде жь Wи р’ази
йә, чьмки гот: ‹Әз Кӧр’е Хwә-
де мә›». **44** Qачахед кӧ т’әви Wи
һатьнә хачкьрьне, wана жи ӧса
тә’н ль Wи дьхьстьн.

Мьрьна Иса

*(Марqос 15:33-41; Луqа 23:44-49;
Йуһ’әнна 19:28-30)*

45 Нивро жь сьһ’әта донздәһа
һ’әта сьһ’әта сьсийа т’әмамийа
ә’рде бу тә’ри. **46** Незики сьһ’әта
сьсийа Иса бь дәнгәки бьльнд
кьрә qир’ин у гот: «Ели, Ели,
лама сабахтани?» кӧ те фә’мкь-
рьне: «Хwәдейе Мьн, Хwәдейе
Мьн, Тә чьма Әз һьштьм?»*
47 Әwе кӧ незик сәкьнибун,
гава әв хәбәр бьһистьн, готьн:
«Әw гази Елйас дькә». **48** Йәк
жь wан бь ләз бәзи, луфька[ф]
бә’ре һьлда сьркеда кьр, ль сәр
qамишәкива дани у да Wи кӧ
вәхwә. **49** Ле һьнәкед дьн готьн:
«Бьсәкьнә. Әм бьбиньн, к’а
Елйасе бе Wи хьлаз кә?»

50 Иса диса бь дәнгәки бь-
льнд кьрә гази у р’ӧһ’е Хwә да.

51 Һәма һьнге п’әр’да п’арьст-
гәһе жь сери һ’әта бьни qәльши,
бу дӧ тиша[ф]. Ә’рд һ’әжийа, кә-
вьр qәльшин, **52** т’ьрб вәбун у
гәләк мрийед бӧһӧрти р’абун.
53 Әw жь т’ьрба дәрк’әтьн пәй
р’абуна Исар’а, чунә Бажаре
Пироз у гәләка әw дитьн.

54 Чахе сәрсәд у әwед кӧ т’әви
wи нобәдарийа Иса дькьрьн,
ә’рдһ’әж у әw һ’әму тьште qә-
wьми дитьн, р’ьсасе әw гьртьн
у готьн: «Р’асти жи Әва Кӧр’е
Хwәде бу!»

55 Ль wе дәре гәләк к’ӧлфәт
жи һәбун, кӧ дурва дьньһер’ин.
Әw жь Щәлиле ль пәй Иса
һатьбун, бәрдәсти Wир’а кь-
рьбун. **56** Мәрйәма Мәждәлани,
Мәрйәма дийа Аqуб у Усьв[ф] у

* 27:46 Зәбур 22:1.

дийа һəр дӧ кӧр’ед Зəбəди ль
нав wанда бун.

Дəфьнкьрьна Иса

*(Марqос 15:42-47; Луqа
23:50-56; Йуһ’əнна 19:38-42)*

57 Бəре еваре мəрьвəки дəw-
ләти жь Аримəтйайе һат, кӧ
наве wи Усьв[ф] бу. Əw жи йəк жь
шагьртед Иса бу. 58 Əw чу щəм
Пилато у щьнйазе Иса жь wи
хwəст. We гаве Пилато ə’мьр
кьр кӧ щьнйаз бе дайине. 59 Усьв
щьнйаз һьлда, qəдəке к’ьтанийи
паqьжда к’əфəн[ф] кьр 60 у дани
нав т’ьрба* хwəйə ну кӧ qəйеда
к’олабу. Паше əwи кəвьрəки
мəзьн һоли бəр дəре т’ьрбе кьр
у чу. 61 Мəрйəма Мəждəлани у
Мəрйəма дьн ль we дəре бун у
пешбəри т’ьрбе р’уньштьбун.

Нобəдаред т’ьрбе

62 Р’ожа дьн кӧ пəй р’ожа[ф]
т’ьвдарəккьрьне* бу, сəрəкед
к’аһина у ферьсийа ль щəм
Пилато щьвийан 63 у готьн:
«Əм хӧлам, те бира мə, кӧ Əwи
дəрəwин сахтийа Хwəда готьбу:
‹Əзе р’ожа сьсийа жь мьрьне
р’абьм›. 64 Ньһа ə’мьр кə кӧ һ’əта
р’ожа сьсийа мьqати т’ьрбе бьн,
нəбə кӧ шагьртед Wи бен Wи
бьдьзьн у щьмə’тер’а бежьн:
‹Əw жь мьрьне р’абуйə›. Иди
хальфандьна пашийе жь йа
пешийе хьрабтьр бə». 65 Пи-
лато wанр’а гот: «Ва нə wəр’а
əскəред нобəдар. Һəр’ьн чаwа
кӧ һун заньн ӧса жи мьqати
т’ьрбе бьн». 66 Əw жи чун мьqати
т’ьрбе бун, кəвьр мор кьрьн у
əскəред нобəдар ль бəр данин.

Иса жь мьрьне р’адьбə

*(Марqос 16:1-8; Луqа 24:1-12;
Йуһ’əнна 20:1-10)*

28 1 Пəй шəмийер’а, р’ожа
йəкшəме* сəре сьбə-
һе зу Мəрйəма Мəждəлани у
Мəрйəма дьн һатьн кӧ т’ьрбе
бьбиньн. 2 Ньшкева ə’рд qайим
һ’əжийа, чьмки мьлйак’əтəки
Хӧдан жь ə’змен һатə хwаре,
кəвьр жь бəр т’ьрбе wеда кьр у
сəр р’уньшт. 3 Диндара wи мина

* 27:60 Т’ьрба Иса мьхарəк бу. Щьһуйа һьнге дəсте к’ева бьһата мьрийед хwə дькьрьнə мьхара. Əw йан шкəфт бун йан жи qəйада дьк’олан.
* 27:62 «Р’ожа т’ьвдарəккьрьне» р’ожа инийе бу.
* 28:1 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Р’ожа һ’əфтийейə пешьн», чьмки бона щьһуйа, р’ожа һ’əфтийейə пешьн йəкшəм бу, аwа готи «лə’д».

бьруске бу у к’ьнще wи мина
бəрфе сьпи бун. 4 Нобəдар жь
тьрса wи т’əвиhəв бун у бунə
мина мьрийа. 5 Мьлйак’əт wан
к’öлфəтар’а гот: «Нəтьрсьн! Əз
заньм hун ль Wи Исайи дьгəр’ьн,
Йе кö hатə хачкьрьне. 6 Əw нə
ль вьр ə, чьмки Əw жь мьрьне
р’абуйə, чаwа кö Əwи готьбу.
Wəрьн wи щийе кö Əw* п’ал-
дайи бу бьбиньн. 7 Зу həр’ьн
бежьнə шагьртед Wи: ‹Əw жь
мьрьне р’абуйə у Əwе бəри wə
həр’ə Щəлиле. Ль wьр hуне Wи
бьбиньн›. Ва йə мьн wəр’а гот».

8 Əw бь хоф у əшqəкə мəзьн лəз
жь т’ьрбе дəрк’əтьн у лəзандьн
кö шагьртар’а бежьн. 9 Ньшкева
Иса р’асти wан hат у гот: «Сьлав
ль wə!» Əwана незики Wи бун,
хwə авитьнə ньгед Wи гьртьн
у сəре хwə бəр данин. 10 Һьнге
Иса wанар’а гот: «Нəтьрсьн!
Һəр’ьн бежьнə бьред Мьн, кö
əw həр’ьнə Щəлиле у ль wьр wе
Мьн бьбиньн».

Нобəдар тенə р’öшəткьрне[ф]

11 Чахе кö к’öлфəт чун, hьнəк
жь нобəдара hатьнə бажер у
тьштед кö qəwьмибун сəрəкед
к’аhинар’а готьн. 12 Сəрəкед к’а-
hина т’əви р’успийа щьвийан у
шеwьрин. Паше wана гəлəк п’əрə
данə нобəдара 13 у готьн: «Бежьн:
‹Чахе əм хəwеда бун, шагьртед
Wи hатьн Əw дьзин›. 14 У həгəр
əв тьшт бьгьhижə гöhе wəли, əме
wи р’ази кьн у wə бехəм кьн».
15 Wана жи п’əрə hьлдан у öса
кьрьн, чаwа кö hатьбунə hинкь-
рьне. У əв готьн ль нав щьhуйада
h’əта р’ожа иро бəла буйə.

Иса Хwə нишани шагьртед Хwə дькə

(Марqос 16:14-18; Луqа 24:36-49;
Йуh’əнна 20:19-23;
К’аред Шандийа 1:6-8)

16 Һəр йанздəh шагьрт жи
чунə Щəлиле wи ч’ийайе кö
Иса wанр’а готьбу. 17 Гава кö
дитьн, сəре хwə бəр Wи данин,
ле hьнəк жи дöдьли бун. 18 Иса
незики wан бу, wанр’а хəбəр да
у гот: «Һ’əму h’öкöме əрд у əʼз-
мен Мьнр’а hатə дайине. 19 Ньhа
həр’ьн h’əму мьлəта hин кьн у
wана бь наве Бав, Кöр’ у Р’öh’е[ф]
Пироз бьньхöминьн[ф] 20 у wан
h’əму т’əмийед кö Мьн данə wə
мьлəта hин кьн, wəки əw хwəй
кьн. Əз ва ирода həр т’ьм h’əта
ахьрийа дьнйайе т’əви wə мə!»

28:6 Нав hьнəк дəстньвисарада «Хöдан» həйə.

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА МАРQОС

Пешготьн

«Мьзгинийа^ф Иса^ф Мәсиһә^ф ль гора Марqос» жь нава һәр чар Мьзгинийада йа һәрә кьн ә у бәри һәр се Мьзгинийа жи һатийә ньвисаре. Бь фькьра гәләк зана әw бәри сала һ’әфтейи (70-и пәй буйина Иса) һатийә ньвисаре, гава Оршәлим^ф wеран бу.

Ль гора шә’дәтийа щьвина^ф сәдсалийа дӧдада, Марqос хwәха әw Йуһ’әнна-Марqос ә, дәрһәqа к’ижанида к’ьтеба К’аре Шандийада (12:12, 25; 13:4-5; 15:37-39) у ӧса жи чәнд нә’мед шандийада^ф бә’са wи дькьн (Колоси 4:10; Фьлимон 24; Тимот’ейо II, 4:11). Әwи гәләки р’еwити т’әви Паwлос у Барнабас^ф кьрийә, ӧса жи йәки гәләки незики Пәтрусе^ф Шанди бу (Пәтрус I, 5:13).

К’ьтеб серида дьбежә кӧ фькьра wе дәрһәqа Мьзгинийа Иса Мәсиһда йә (1:1). Һатьна Иса Мәсиһ да к’ьфше, кӧ әw wәхте Хwәде к’ьфш кьрьбу пер’а гьһиштийә, wәки хьлазбуне^ф бьдә мәрьвайе^ф (1:15). Марqос Иса тинә бәр ч’ә’ва, кӧ Әw йәки хwәйиһ’ӧкӧм ә у һ’ӧкӧме Wи нава һинкьрьне, щьндәрхьстьне, ӧса жи гӧнәбахшандьнеда к’ьфш ә. Һьнге Иса һеди-һеди Хwә шагьртед^ф хwәва дьдә наскьрьне кӧ Әw Мәсиһ ә, аwа готи К’ьфшкьрийе Хwәде йә. Ле Иса чьqаси Хwә шагьртед хwәва дьдә наскьрьне, һаqаси ль сәр мьрьн у р’абуна Хwә хәбәр дьдә, йа кӧ wе Оршәлимеда бьqәwьмийа. Иса Хwәр’а дьбежә «Кӧр’е^ф Мәрьв», йе кӧ һатә дьнйайе, wәки ә’мьре Хwә бьдә кӧ мәрьв жь qәйдед гӧнә^ф хьлаз бьн.

Мьзгинийа Марqос һе гәләки сәр кьред Иса дьсәкьнә, нә кӧ сәр һинкьрьна Wи. Бона Йуһ’әннайе^ф ньхӧмдар^ф, ӧса жи ньхӧмандьн^ф у щер’ьбандьна^ф Иса кьн һатийә ньвисаре. Паше щарәкер’а дәрбази сәр шьхӧле Wийи нәхwәшqәнщкьрьне у һинкьрьна Wи дьбә. Чьqас дьчу шагьртед Wи һе Әw нас дькьрьн, дьжмьнед Wи

жи һе к’ин Wир’а дажотьн. Сәред хьлазийеда (11-а һ’әта 16-а) бона һ’әфтийа Исайә хьлазийе ньвисар ә, дәрһәqа хачбун[ф] у р’абуна Wийә жь мрьне.

Әва Мьзгинийа гәләки шә’дәтийа кьред Иса дьдә у тьһәрәки зәлал у кӧрт һатийә ньвисаре, әва Иса бәрч’ә’в тинә у дьдә к’ьфше, wәки һәр хwәндәванәк мина сәрсәд[ф] бькарьбә бькә гази бежә: «Р’аст әв мәрьв Кӧр’е[ф] Хwәде йә» (15:39).

Әва Мьзгинийа гәләки ль сәр щәфак’ьшандьна Иса дьсәкьнә, ӧса жи сәр щәфайед wан, йед кӧ wе ль пәй Wи һәр’ьн. Ль гора фькьра мәсиһийед[ф] бәре, Марqос әва Мьзгинийа бажаре Р’омеда[ф] ньвисийә. Жь ве йәке те к’ьфше, кӧ Марqос әв йәк һе бона баwәрмәндед Р’омайеда ньвисийә, чьмки баwәрмәндед wи чахи гәләк щәфа жь дәсте Нероне Qәйсәре[ф] Императорийа Р’омайе дьдитьн, (һ’ӧкӧмәта wи жь сала 54-а һ’әта 68-а бу).

Сәрәщәма фькьра к’ьтебе

Дәстпебуна Мьзгинийе (1:1-13)
Даннасини у шьхӧлед Исайә Щәлиледа[ф] (1:14–9:50)
Р’ийа Исайә жь Щәлиле һ’әта Оршәлиме (10:1-52)
Һ’әфтийа Исайә хьлазийе ль Оршәлиме у дор-бәред wеда (11:1–15:47)
Р’абуна Иса жь мрьне (16:1-8)
Пәй р’абунер’а хӧйабун у жорһьлатьна Иса (16:9-20)

Даннасинийа Йуһ’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф]

(Мәтта 3:1-12; Луqа 3:1-18; Йуһ’әнна 1:19-28)

1 [1]Мьзгинийа[ф] Иса[ф] Мәсиһе[ф]
Кӧр’е[ф] Хwәде бь ви тьһәри
дәстпебу: [2]Чаwа кӧ к’ьтеба
Ишайа[ф] П’ехәмбәрда[ф] һатийә
ньвисаре:
«Ва йә Әзе qасьде Хwә пешийа Тәва бьшиньм.
Әwе бона Тә р’е һазьр кә»*.
3 «Дәнгәк бәр’ийеда[ф] дькә гази:
‹Р’ийа Хӧдан[ф] һазьр бькьн

* 1:2 Малахи 3:1.

у шьвәр’ийед[ф] Wи р’аст бь-
кьн›*».
4 Аwа Йуһ’әнна[ф] бәр’ийеда
хөйа бу, щьмә’т дьньхөманд
у даннасин дькьр, кө жь гө-
нәкьрьне вәгәр’ьн[ф] у бенә
ньхөмандьне[ф], wәки гөнед
wан бенә бахшандьне. 5 Жь
һ’әму wәлате Щьһустане[ф] у
т’әмамийа щьмә’та Оршә-
лиме[ф] дьһатә щәм wи, гөнед
хwә дьданә р’уйе хwә у ч’әме
Урдөнеда бь дәсте wи дьньхө-
мин. 6 Йуһ’әнна к’ьнщәкә жь
пьр’ч’а дәве ль хwә кьрьбу у
ль пьшта хwә жи qайишәкә
ч’әрм гьредабу. Хwарьна wи
көли[ф] у һьнгьве чоле бу. 7 Әwи
даннасин дькьр у дьгот: «Йәки
жь мьн qәwаттьр wе бе. Әз нә
һежа мә, кө та бьм у бәне ча-
рьхе Wи жи вәкьм. 8 Мьн һун
бь аве ньхөмандьн, ле Әwе wә
бь Р’öһ’е[ф] Пироз бьньхөминә».

Иса те ньхөмандьн у щер’ьбандьне[ф]

(Мәтта 3:13–4:11; Луqа 3:21-22; 4:1-13)

9 У wан р’ожада Иса жь ба-
жаре Ньсрәта Щәлиле[ф] һат у
бь дәсте Йуһ’әнна ч’әме Урдө-
неда һатә ньхөмандьне. 10 Һәма
чаwа Иса жь аве дәрк’әт, дит
кө әʼзман вәбун у Р’öһ’ мина
кәвоткәке ль сәр Wи дани.
11 У дәнгәк жь әʼзмана һат у
гот: «Тө Кöр’е Мьни дәлал и
Әз жь Тә р’ази мә».
12 We гаве Р’öһ’ бәре Иса
да бәр’ийе. 13 Әw чьл р’ожи[ф]
ль бәр’ийе ма у жь мирещьн[ф]
һатә щер’ьбандьне[ф]. Әw т’әви
р’ә’wьра бу у мьлйак’әта[ф] жер’а
бәрдәсти кьрьн.

Иса qәза Щәлиледа дәст бь к’аре Хwә дькә

(Мәтта 4:12-17; Луqа 4:14-15)

14 Пәй гьртьна Йуһ’әннар’а
Иса чу qәза Щәлиле у дәст
бь даннасинийа Мьзгинийа
Хwәде кьр 15 у дьгот: «Wәхт
пер’а гьһиштийә, П’адшатийа[ф]
Хwәде незик буйә, жь гөнәкь-
рьне вәгәр’ьн у баwәрийа[ф] хwә
Мьзгинийе биньн!»

Иса гази һәр чар мә’сигьра дькә

(Мәтта 4:18-22; Луqа 5:1-11)

16 Гава Иса ль дәве гола Щә-
лиле дьгәр’ийа, р’асти Шьм-
һ’ун[ф] у Әндраwьсе бьре wи

* 1:3 Ишайа 40:3.

һат. Ԝана т’ор’ давитә голе,
чьмки мә’сигьр бун. 17 Иса
готә ԝан: «Пәй Мьн ԝәрьн,
Әзе ԝә бькьмә неч’ирванед
мәрьва[ф]». 18 Ԝана жи һәма
ԝе дәме т’ор’ед хԝә һьштьн
у пәй Ԝи чун. 19 Дәма кö Иса
жь ԝи щийи һьнәки пешда чу,
р’асти кöр’ед Зәбәди, Аԛуб[ф] у
Йуһ’әннайе[ф] бьре ԝи һат. Ԝа-
на ԛәйькеда т’ор’ед хԝә һивез
дькьрьн. 20 Һьнге Иса гази ԝан
кьр, ԝана жи баве хԝә Зәбәди
т’әви п’ала ԛәйькеда һьшт у
пәй Ԝи чун.

Иса р’öһ’е[ф] һ’әрам[ф] дәрдьхә
(Луԛа 4:31-37)

21 Әԝ гьһиштьнә Кәфәрна-
һуме. Иса ԝе р’ожа[ф] шәмийе
р’аст к’әтә к’ьниште у дәст бь
һинкьрьне кьр. 22 Әԝана ль сәр
һинкьрьна Ԝи зәндәгьрти[ф]
мабун, чьмки Әԝи мина йәки
хԝәйиһ’öкöм әԝ һин дькьрьн,
нә кö мина ԛанунзана[ф]. 23 Һьн-
ге к’ьништа[ф] ԝанда мәрьвәк
һәбу, кö р’öһ’е[ф] һ’әрамва гьр-
ти бу. Ԝи кьрә ԛир’ин у гот:
24 «Тö чь жь мә дьхԝази, йа
Исайе Ньсрәте? Тö һатийи
ԛьр’а мә бини? Әз заньм Тö
к’и йи. Тö Пирозе Хԝәде йи!»
25 Иса ле һьлат[ф] у гот: «Кәр’ бә
у же дәрк’әвә!» 26 Һьнге р’öһ’е
һ’әрам әԝ вәч’ьр’ькānд у бь
дәнгәки бьльнд кьрә ԛир’ин у
же дәрк’әт. 27 Һ’әму зәндәгьрти
ман, һәвр’а к’әтьнә пьрс-пьр-
сийара у дьготьн: «Әв чь йәк
ә? Чь һинкьрьнәкә ну йә! Бь
һ’öкöм Әԝ ә’мьри ль р’öһ’ед
һ’әрам дькә у әԝ жи ельми[ф]
Ԝи дьбьн». 28 У нав у дәнге Иса
пер’а-пер’а һ’әму дор-бәред
Щәлиле бәла бу.

Иса гәләк нәхԝәша ԛәнщ дькә
(Мәтта 8:14-17; Луԛа 4:38-41)

29 Гава кö Иса жь к’ьниште
дәрк’әт, т’әви Аԛуб у Йуһ’ән-
на р’аст чунә мала Шьмһ’ун у
Әндраԝьс. 30 Хԝәсийа Шьмһ’ун
т’айеда п’алдайи бу. Һьнге бона
ԝе Исар’а готьн. 31 Иса жи чу
незик, дәсте ԝе гьрт р’акьр у
т’айе же бәр’да, р’абу бәрдәсти
ԝанр’а кьр. 32 Еваре, гава р’о
чу ава, һ’әму нәхԝәш у йед
щьнак’әти[ф] анинә щәм Ԝи.
33 Т’әмамийа щьмә’та бажер ль
бәр дери щьвийа. 34 Иса гәләк
мәрьвед бь нәхԝәшийед щу-
р’ә-щур’ә ԛәнщ кьрьн. Гәләк
щьн[ф] жи дәрхьстьн у нәдьһьшт
кö щьн хәбәр дьн, чьмки щьна
заньбу кö Әԝ К’и йә.

Иса Мьзгиниййа Хwәде qәза Щәлиледа бәла дькә

35 Qәрәбәрбанга сьбәhе р’абу,
дәрк’әт чу щики хәwлә у wьр
дӧа кьр. 36 Шьмһ’ун у йед т’әви
Wи ль Иса гәр’ийан 37 у гава
кӧ wан Әw дит, готьне: «Һ’әму
ль Тә дьгәр’ьн». 38 Иса wанр’а
гот: «Әм hәр’ьнә гӧнд-бажаред
незик, wәки Әз ль wан дәра
жи даннасин кьм, чьмки Әз
бона ве йәке hатьмә». 39 У ль
т’әмамийа Щәлиле дьгәр’ийа,
к’ьништед wанда даннасин
дькьр у щьн дәрдьхьстьн.

Иса йәки жь к’отибуне[ф] паqьж дькә

(Мәтта 8:1-4; Луqа 5:12-16)

40 У йәки к’оти[ф] hат, ль бәр
Иса чок да, р’әща же кьр у готе:
«Һәгәр Тӧ бьхwази, дькари мьн
паqьж ки». 41 Гӧне Иса пе hат,
дәсте Хwә дьреж кьр ле к’әт у
готе: «Әз дьхwазьм. Паqьж бә!»
42 У пәй ве готьнер’а дәстхwәда
к’отибун же чу у әw паqьж бу.
43 Иса пер’а-пер’а әw дәрхьстә
дәр, һ’ьшк т’әми ль wи кьр 44 у
wир’а гот: «Бньһер’ә т’ӧ кәси-
р’а тьштәки нәбежи, ле hәр’ә
хwә нишани к’аһин[ф] кә у чаwа
кӧ Муса[ф] т’әми дайә, һ’әдийа[ф]
хwә бьдә, wәки һ’әмуйар’а бьбә
шә’дәти, кӧ тӧ паqьж буйи».
45 Ле әw мәрьв дәрк’әт дәстпе-
кьр ашкәрә гот у әва йәка бәла
кьр, ӧса кӧ Иса иди нькарьбу
ашкәрә бьчуйа бажарәки, ле
жь бажер дәр ль щийед хәwлә
дьма. У щьмә’т жь hәр алийава
дьһатьнә щәм Wи.

Иса шьлушә’тәки qәнщ дькә у гӧнед wи дьбахшинә

(Мәтта 9:1-8; Луqа 5:17-26)

2 1 Пәй чәнд р’ожар’а Иса
вәгәр’ийа Кәфәрнаһуме.
Һьнге hатә бьһистьне, кӧ Әw
малда йә. 2 Маледа hаqас мә-
рьв щьвийан, һ’әта кӧ ль бәр
дери жи щи-сьт’ар т’ӧнәбу.
Иса хәбәра мьзгиниййе әw hин
дькьрьн. 3 У мәрьв hатьн, жь
нав wанда чар мәрьва шьлу-
шә’тәк hьлдабун данинә щәм
Иса. 4 Ле жь дәст ә’лаләте р’е
нәдитьн кӧ незики Иса буна,
wана бане ханийе кӧ Иса теда
бу qӧл кьр у мәрьве шьлушә’т
бәр’ева дахьстьнә жере. 5 Гава
кӧ Иса баwәрийа wан дит, го-
тә йе шьлушә’т: «Лаwо, гӧнед
тә hатьнә бахшандьне». 6 Жь
qанунзана hьнәк wьра р’уньш-
тьбун у дьле хwәда дьготьн:
7 «Әви hан чьма ӧса хәбәр дьдә?

Әва ньге хԝә Хԝәдер’а давежә!
Пештьри Хԝәде к’и дькарә гӧна
бьбахшинә?»
8 Дәстхԝәда р’ӧһ’е Исава ә’йан
бу кӧ әвана аһа дьфькьрьн, Әԝи
гот: «Һун чьма тьштед аһа дь-
ле хԝәда дьфькьрьн? **9** К’ижан
р’ьһ’әт ә, шьлушә’тр’а бежьн:
‹Гӧнед тә һатьнә бахшандьне?›
йан бежьне: ‹Р’абә бәр’а хԝә
һьлдә у бьгәр’ә?› **10** Ле ԝәки һун
бьзаньбьн кӧ һ’ӧкӧме Кӧр’е[ф]
Мерьв һәйә ль сәр ә’рде гӧна
бьбахшинә...» **11** готә йе шьлу-
шә’т: «Әз тәр’а дьбежьм, р’абә
бәр’а хԝә һьлдә, һәр’ә мала
хԝә». **12** Әԝ жи пер’а-пер’а ль
бәр ч’ә’ве һәр кәси р’абу, бәр’а
хԝә һьлда, дәрк’әт у чу. Һ’әму
жи һ’әйири ман, шькьри данә
Хԝәде у готьн: «Мә тьштәки
ӧса т’ӧ щар нәдитийә!»

Иса гази Леԝи[ф] дькә

(Мәтта 9:9-13; Луԛа 5:27-32)

13 Иса диса чу дәве голе. Т’ә-
мамийа ә’лаләт дьһатә щәм Ԝи
у Әԝи жи әԝ һин дькьрьн. **14** Ча-
хе Иса р’еда чу, Леԝийе[ф] кӧр’е
Һалфаԝо ль щийе хәрщһьлдане
р’уньшти дит у готе: «Пәй Мьн
ԝәрә». Әԝ жи р’абу пәй Иса
чу. **15** Гава Иса мала Леԝида
сәр сьфре бу, гәләк хәрщгьр[ф] у
гӧнәк’ар[ф] т’әви Ԝи у шагьртед[ф]
Ԝи ль сәр сьфре р’уньшть-
бун, чьмки йед пәй Ԝи дьчун
гәләк бун. **16** Гава ԛанунзанед
жь нава ферьсийа[ф] дитьн кӧ
Иса т’әви хәрщгьр у гӧнәк’ара
ль сәр сьфре р’уньшти йә, жь
шагьртед Ԝи пьрсин: «Чьма
Әԝ т’әви хәрщгьр у гӧнәк’ара
дьхԝә у вәдьхԝә?» **17** Чахе Иса
бьһист, ԝанр’а гот: «Сахләм нә
һ’әԝще һ’әким ьн, ле нәхԝәш.
Әз нә һатьмә гази йед р’аст кьм,
ле гази гӧнәк’ара».

Пьрса р’ожигьртьне

(Мәтта 9:14-17; Луԛа 5:33-39)

18 Щарәке шагьртед Йуһ’әнна у ферьсийа р’ожи дьгьртьн.
Чәнд мәрьв һатьнә щәм Иса у
же пьрсин: «Чьма шагьртед Йу-
һ’әнна у йед ферьсийа р’ожийа
дьгьрьн, ле шагьртед Тә р’ожи
нагьрьн?» **19** Иса готә ԝан: «Һ’ә-
та зә’ва т’әви ԝан ә, гәло дьбә
кӧ хԝәндийед дә’ԝате р’ожи
бьгьрьн? Һ’әта зә’ва т’әви ԝан
ә, әԝ нькарьн р’ожи бьгьрьн!
20 Ле р’ож ԝе бен, гава зә’ва жь
ԝан бе һьлдане, һьнге ԝе р’оже
ԝе р’ожи бьгьрьн. **21** Т’ӧ кәс пе
п’арч’е ну к’ьнща кәвьн п’инә
накә. Һәгәр ӧса бькә, п’арч’е
к’ьнща кәвьнва дьрути ԝе зоре

ль к’ьнща кәвьн бькә у щийе
qәльши we һe ль бәр һәвва һәр’ә.
22 У нә жи кәсәк шәрава ну
дькә мәшкед кәвьн. Һәгәр öса
бькә, шәрава ну we мәшка бь-
т’әqинә, һьн шәраве öнда бә,
һьн жи мәшк. Ле шәрава ну
дькьнә мәшкед ну».

Пьрса р’ожа шәмийе

(Мәтта 12:1-8; Луqа 6:1-5)

23 Иса р’ожәкә шәмийе нава
зәвийар’а дәрбаз дьбу у шагьр-
тед Wи р’ева дәстпекьрьн сьм-
бьлед геньм чьнин. 24 Ферьсийа
Исар’а гот: «Бьньһер’ә! Чьма
шагьртед Тә тьште нәщайизи
р’ожа шәмийе дькьн?» 25 Иса
ль wан вәгәр’анд у гот: «Wә
qәт нәхwәндийә кö Даwьд[ф]
жь һ’әwщәтийе чь кьр, гава әw
у йед пер’а бьр’чи бун? 26 Әw
wәхте Әвйатаре сәрәкк’аһин-
да к’әтә Хана[ф] Хwәде у нане[ф]
Хwәдер’а дайи хwар, кö әw нан
пештьри к’аһина нә щайиз
бу йәки дьн бьхwара. Сәрда
жи әw нан да йед т’әви хwә»*.
27 Паше сәр готьна Хwәда зедә
кьр готә wан: «Р’ожа шәмийе
бона инсен һатә данине, нә
кö инсан бона р’ожа шәмийе!
28 Awa готи Кöр’е Мерьв Хöдане
р’ожа шәмийе йә жи».

Иса р’ожа шәмийе мәрьве кö дәсте wи к’ьшийабу qәнщ дькә

(Мәтта 12:9-14; Луqа 6:6-11)

3 1 У Иса диса к’әтә к’ьнiште.
Ль we дәре мәрьвәк һәбу,
кö дәсте wи к’ьшийабу. 2 У
ч’ә’ве һьнәка сәр Wи бу, гәло
р’ожа шәмийе Әwe wи qәнщ кә
йан на, wәки хәйба Wи бькьн.
3 Иса мәрьве дәстк’ьшийайир’а
гот: «Р’абә ве говәке бьсәкь-
нә!» 4 Паше wанр’а гот: «Р’ожа
шәмийе qәнщикьрьн щайиз
ә, йан хьрабикьрьн? Р’öһ’әки
хьлаз[ф] кьн, йан öнда кьн?» Ле
wан дәнг нәкьр. 5 Иса бь һерс
ль дора Хwә ньһер’и, бона сәр-
һ’ьшкийа wан бәр Хwә к’әт у
wи мәрьвир’а гот: «Дәсте хwә
дьреж кә». Әwи жи дьреж кьр у
дәсте wи диса qәнщ бу. 6 Ферьси
дәрк’әтьнә дәрва у пер’а-пер’а
т’әви Һеродәсийа[ф] шеwьрин,
кö чаwа Wи бьдьнә кöштьне.

Щьвата ль дәве голе

7 Иса т’әви шагьртед Хwә чу дә-
ве голе. Жь Щәлиле ә’лаләтәкә

* 2:26 Qануна К’аһинтийе 24:9; П’адшати I, 21:1-6.

гьран пәй Wи чу. 8 Гава кӧ wа-
на кьрьнед Wи бьһистьн, жь
Щьһустане, Оршәлиме, Иду-
мәйайе, wи алийе Урдӧнейи
р'оһьлате, ӧса жи жь qәза Сур у
Сайде гәләк мәрьв һатьнә щәм
Wи. 9 У Иса жь дәст ә'лаләте
шагьртед Хwәр'а гот, кӧ Wи-
р'а qәйькәке һазьр кьн, wәки
нәк'әвә ль бәр дә'фа. 10 Чьмки
Иса гәләк мәрьв qәнщ кьрьн,
ӧса кӧ йед нәхwәш т'опи сәр
дьбун, wәки дәсте хwә бьдана
Wи. 11 Дәма кӧ р'ӧһ'ед һ'әрам Әw
дьдитьн, ль бәр Wи дәвәр'уйа
хwә давитьнә ә'рде, дькьрьнә
qир'ин у дьготьн: «Тӧ Кӧр'е
Хwәде йи!» 12 Ле Иса һ'ьшк
т'әми ль wан дькьр, кӧ бона
Wи нәкьнә дәнги.

Бьжартьна һәр донздәһа

(Мәтта 10:1-4; Луqа 6:12-16)

13 Иса һьлк'ьшийа ч'ийе у
мәрьвед кӧ Wи дьхwәстьн гази
щәм Хwә кьрьн. Әw жи чунә
щәм Wи. 14 Әwи донздәһ мәрьв
бьжартьн, навед wан «шанди[ф]»
дани, кӧ т'әви Wи бьминьн у
wан бьшинә, wәки даннасин
кьн. 15 У һ'ӧкӧм да wан кӧ щьна
дәрхьн. 16 Һәр донздәһед бь-
жарти әв ьн: Шьмһ'ун (кӧ наве
wи кьрә Пәтрус[ф]), 17 Аqубе[ф]
Зәбәди у Йуһ'әннайе бьре wи,
(әwи наве Боанәрщәс ль wан
кьр, кӧ те фә'мкьрьне: «Кӧр'ед
Гӧр'инийа Ә'змен») 18 Әндра-
wьс, Филипо, Бәртоломәйо,
Мәтта, Т'ума, Аqубе[ф] кӧр'е
Һалфаwо, Тәдайо, Шьмһ'уне
wәлатп'арьст[ф] 19 у Щьһудайе[ф]
Исхәрйоти йе кӧ бу нәмаме Иса.

Иса у Бәлзәбул[ф]

(Мәтта 12:22-32;
Луqа 11:14-23; 12:10)

20 Паше Иса чу маләке. Диса
һаqас ә'лаләт щьвийа, һ'әта кӧ
нькарьбун нане хwә жи бь-
хwарана. 21 Гава йед жь хун у
qьнета Wи бьһистьн, дәрк'әтьн
Wи бгьрьн, чьмки wана дьгот:
«Әwи һ'ьше Хwә ӧнда кьрийә!»
22 У әw qанунзанед кӧ жь Ор-
шәлиме бәржер бьбун, дьготьн:
«Бәлзәбул[ф] Wида һәйә! Әw бь
һ'ӧкӧме сәрwере щьна щьна
дәрдьхә!» 23 Иса жи әw гази
щәм Хwә кьрьн у бь мәсәла
wанр'а гот: «Мирещьн чаwа
дькарә хwәха хwә дәрхә? 24 Һә-
гәр нав п'адшатикеда т'ьфаq[ф]
т'ӧнәбә, әw нькарә бьминә.
25 Мала кӧ бет'ьфаqи бьк'әве,
әw мал нькарә бьминә. 26 Һәгәр
мирещьн р'абә һьмбәри хwә
у бьбә дӧтирәти, әw нькарә

бьминə, ле бəле wе хьлазийа
wи бе. 27 Ле бəле т’ӧ кəс нька-
рə бьк’əвə мала мерхасəки у
һəбукаф wи т’алан кə, һəгəр
пешийе wи мерхаси гьренəдə.
Гава гьреда, һьнге wе бькарьбə
мала wи т’алан кə.

28 Əз р’аст wəр’а дьбежьм,
һəр гӧнə у һəр готьна хьраб
кӧ бежьн wе ль бəндед дьне
бенə бахшандьне, 29 ле к’и кӧ
готьнəкə хьраб мьqабьли Р’ӧ-
һ’е Пироз бежə, т’ӧ щар ль wи
найе бахшандьне. Əwе бь wи
гӧнəйи һ’əта-һ’əтайе сущдар
бə». 30 Иса əв йəк гот, чьмки
wан дьгот: «Р’ӧһ’е һ’əрам Wи-
да һəйə».

Де у бьрайед Иса

(Мəтта 12:46-50;
Луqа 8:19-21)

31 Һьнге де у бьрайед Иса
һатьн, ль дəрва сəкьнин, йəк
шандьнə пəй Wи у гази Wи кь-
рьн. 32 Ə’лалəта кӧ ль дора Wи
р’уньштьбу готə Wи: «Ва дийа
Тə у бьрайед Тə дəрва пьрса
Тə дькьн». 33 Иса щаба wан да
у гот: «Дийа Мьн у бьрайед
Мьн к’и нə?» 34 Һьнге ль йед
дора Хwə р’уньшти ньһер’и у
гот: «Ва нə де у бьрайед Мьн!
35 Һəр кəсе кӧ хwəстьна Хwəде
бинə сериф, əw ə бьре Мьн,
хушка Мьн у дийа Мьн».

Мəсəла т’охьмр’əшф

(Мəтта 13:1-9; Луqа 8:4-8)

4 1 Иса диса ль дəве голе
дəст бь һинкьрьне кьр.
Ə’лалəтəкə ӧса мəзьн ль дора
Wи щьвийа, к’əрба Əw к’əтə
qəйька ль сəр голе у р’уньшт.
Т’əмамийа ə’лалəте ль дəве
голе бу 2 у Wи бь мəсəла əw
һини гəлəк тьшта дькьрьн.
Һинкьрьна Хwəда гот: 3 «Гӧһ-
дари! Т’охьмр’əшф р’абу чу кӧ
т’охьм бьр’əшинə. 4 Чахе əwи
т’охьме хwə дьр’əшанд, һьнəк
же к’əтьнə дəве р’е, тəйрəдə
һатьн у əw хwарьн. 5 У һьнəк
к’əтьнə сəр ə’рде кəвьри, ль wьр
кӧ хwəли кем бу. Əw зу шин
бун, чьмки тəлаше хwəлийе нə
к’ур бу. 6 Чахе тə’в дəрк’əт, əw
ч’ьлмьсин у чьмки р’аwедф wан
т’ӧнəбун, һ’ьшк бун. 7 У һьнə-
кед дьн к’əтьнə нава стьрийа,
стьри р’абун əw хəньqандьн
у бəр нəдан. 8 У һьнəкед дьн
жи к’əтьнə нава ə’рде qəнщ у
шин бун, мəзьн бун у һьнəка
си, һьнəка шест, һьнəка сəд
щар бəр дан».

9 У Иса wанр’а гот: «Гӧһе к’ейи
бьһистьне һəйə бьра бьбьһе».

Иса чьма бь мәсәла хәбәр дьдә

(Мәтта 13:10-17; Луqа 8:9-10)

10 Гава Иса т’әне ма, йед
дора Wи гъртьбун т’әви һәр
донздәһа, бона ван мәсәла же
пърсин. 11 Әwи щаба wан да у
гот: «Wәр’а һатийә дайине кӧ
һун сӧр’ед П’адшатийа Хwәде
бьзаньбьн, ле бона wан, йед кӧ
дәрва нә, һәр тьшт бь мәсәла
те готьне, 12 wәки:

‹Чьqаси бьньһер’ьн жи, нәбиньн,
чьqаси бьбьһен жи, фә’м нәкьн,
wәки нәбә кӧ вәгәр’ьн[ф] у ль wан бе афукьрьне[ф]›*».

Шьровәкьрьна мәсәла т’охьмр’әш

(Мәтта 13:18-23; Луqа 8:11-15)

13 Һьнге Иса wанр’а гот: «Һун
ве мәсәле фә’м накьн? Ле иди
һуне һ’әму мәсәла чаwа фә’м
бькьн? 14 Т’охьмр’әш хәбәре
дьр’әшинә. 15 Әwед ль дәве р’е
кӧ хәбәр ле те чандьне, әw ьн,
кӧ гава дьбьһен, пер’а-пер’а
мирещьн те у хәбәра дьле[ф]
wанда чанди дәрдьхә. 16 Әwед
ль сәр ә’рде кәвьри әw ьн, кӧ
гава хәбәре дьбьһен, әw зу бь
әшq у ша we qәбул дькьн, 17 ле
чьмки р’аwед wан т’ӧнәнә, әw
дьреж т’аw накьн. У гава бона хәбәре р’асти тәнгасийа[ф]
йан зерандьне тен, зу жь р’е
дьк’әвьн. 18 У әwед нава стьрийада һатьнә чандьне әw ьн,
кӧ хәбәре дьбьһен, 19 хәмед ве
дьнйайе, дәрәwед дәwләтийе у
хwәстьна тьштед дьн дьк’әвьнә
наве у хәбәре дьхәньqиньн, әw
бе бәр дьминьн. 20 У әwед ә’р-
де qәнщда һатьнә чандьне әw
ьн, кӧ хәбәре дьбьһен, qәбул
дькьн, һьнәк си, һьнәк шест у
һьнәк жи сәд щар бәр дьдьн».

Ч’ьра сәр п’еч’ьре[ф]

(Луqа 8:16-18)

21 У Иса wанр’а гот: «Гава
ч’ьре тиньнә һьндӧр’, бона чь
тиньн? Бона бьн сәльке, йан
бона бьн ньвине? Нә тиньн кӧ
дайньнә сәр п’еч’ьре[ф]? 22 Т’ӧ
тьште вәшарти т’ӧнәйә кӧ
нәйе ашкәрәкьрьне у нә жи
тьштәки дьзива һәйә кӧ нәк’әвә бәр р’онайе. 23 Гӧһе к’ейи
бьһистьне һәйә бьра бьбьһе».

* 4:12 Ишайа 6:9-10.

24 Иса wанр’а гот: «Дина хwə
бьдьнə тьштед кö һун дьбьһен.
Һун бь чь чапе бьпивьн, бь we
пиване жи we wəр’а бе пива-
не у сəрда жи we һе зедə бə.
25 Чьмки к’ер’а кö һəйə, we һе
ле зедə бə у к’ер’а кö т’öнə, чь
һəйə жи we же бе стандьне».

Мəсəла т’охьме шин дьбə

26 У Иса гот: «П’адшатийа
Хwəде мина ве йəке йə: Мəрь-
вəк т’охьм дьр’əшинə нав ə’рде.
27 У шəв у р’ож р’адьзе, р’адьбə,
т’охьм шин дьбə, бьльнд дьбə
у хwəха пе наһ’əсə кö əв чаwа
дьбə. 28 Ə’рд жь хwə бəр дьдə,
пешийе зил, паше сьмбьл,
пəйр’а жи гəньме гьһишти
сьмбьлда. 29 Гава кö бəр дьгь-
һижə, мəрьв иди дə’се давеже,
чьмки дəма нандьруне[ф] пер’а
гьһиштийə».

Мəсəла һ’əба т’охьме хəрдале[ф]

(Мəтта 13:31-32; Луqа 13:18-19)

30 У Иса гот: «Əм П’адшати-
йа Хwəде мина чь бьшьбиньн?
Йан жи əм we бь к’ижан мəсəле
шьровəкьн? 31 Əw мина һ’əбəкə
т’охьме хəрдале йə кö жь һ’ə-
му т’охьмед кö сəр ə’рде тенə
чандьне һуртьр ə. 32 Ле гава
əw те чандьне дьгьһижə, жь
һ’əму п’ьнщар’а мəстьр дьбə
у ч’ьqьлед мəзьн дьдə, öса кö
тəйрəдед ə’змен дькарьн хwə
бьдьнə бьн сийа we».

Иса бь мəсəла хəбəр дьдə

(Мəтта 13:34-35)

33 Бь гəлəк мəсəлед бь ви
аwайи wанр’а һаqас хəбəр дьда,
чьqас кö wана дькарьбу фə’м
бькьра. 34 Бе мəсəлə wанр’а
тьштəк нəдьгот, ле шагьртед
Хwəр’а башqə һəр тьшт шь-
ровəдькьр.

Иса фьртоне[ф] дьсəqьр’инə

(Мəтта 8:23-27; Луqа 8:22-25)

35 We р’оже, гава р’о чу ава,
Иса шагьртед Хwəр’а гот: «Əм
дəрбази wи бəри голе бьн».
36 Шагьрт жь ə’лалəте qəти-
йан, к’əтьнə we qəйька кö Иса
теда бу у wана Əw т’əви хwə
бьр. Qəйькед дьн жи т’əви Wи
бун. 37 Дə ижар фьртонəкə[ф]
мəзьн ль wан р’абу, пела öса
ль qəйьке дьхьст, кö иди əw бу
бь аве т’ьжи бьбуйа. 38 Ле Иса
пашийа qəйькеда сəре Хwə
данибу сəр бə’лги у р’азабу.
Wана Əw һ’ьшйар кьр у готьне:
«Дəрсдар[ф], нə хəма Тəйə кö əм

öнда дьбьн?» 39 Иса р’абу, ль
байе һьлат у ә’мьри сәр голе
кьр гот: «Бьсәкьнә, кәр’ бә!»
Фьртоне дани у һ’әму тьшт
сәqьр’ин. 40 Иса wанр’а гот:
«Һун чьма дьтьрсьн? Һе чаwа
баwәрийа wә т’öнә?» 41 Саwәкә
гьран ль wана гьрт у һәвдöр’а
готьн: «Гәло әв к’и йә, кö ба
у гол жи ельми[ф] Wи дьбьн?»

Иса йәки щьнак’әти qәнщ дькә

(Мәтта 8:28-34; Луqа 8:26-39)

5 1 Әwана дәрбази wи бәри
гола Щәлиле бун у гь-
һиштьнә т’опрахед Гьрасине.
2 Гава кö Иса жь qәйьке дәр-
к’әт, һьнге жь нав гор’ьстана
мәрьвәк р’асти Wи һат, кö
р’öһ’е һ’әрам пер’а бу. 3 Әw нав
гор’ьстанада дьма у т’ö кәси
иди нькарьбу бь зьнщира жи
әw гьреда. 4 Чьмки гәләк щара
әw бь qәйд у зьнщира гьреда-
бун, ле wи зьнщир qәтандьбун
у qәйд шкенандьбун. Т’ö кәси
нькарьбу әw зәфт бькьра. 5 Т’ь-
ме шәв у р’ож гор’ьстанада у
сәре ч’ийа дькьрә qир’ин, пе
кәвьра хwә бьриндар дькьр.

6 Гава әwи дурва Иса дит,
бәзи, хwә авитә бәр ньга 7 у бь
дәнгәки бьльнд кьрә qир’ин у
готе: «Тö чь жь мьн дьхwази,
Исайе Кöр’е Хwәдейе Һәри
Жорьн? Тö хатьре Хwәде ки,
мьн нәдә щәфе!» 8 Әwи әв йәк
дьгот, чьмки Иса дьготе: «Һәй
р’öһ’е һ’әрам! Жь ви мәрьви
дәрк’әвә!» 9 Иса же пьрси у
гот: «Наве тә чь йә?» Әwи жи
гот: «Наве мьн К’омәскәр ә,
чьмки әм гәләк ьн». 10 У гә-
ләки р’әща жь Иса дькьр, кö
wан жь wе т’опрахе дәрнәхә.
11 Wьр ль синге ч’ийе сурики
бәразайи мәзьн дьч’ерийа.
12 Р’öһ’ед һ’әрам р’әща жь Иса
кьрьн у готьн: «Мә бьши-
нә нава бәраза, әм бьк’әвьнә
нава wан». 13 Әwи жи изьн да
wан, р’öһ’ед һ’әрам дәрк’әтьн у
к’әтьнә нава бәраза. Әw сури
незики дö һ’әзар бәраза бу, әw
жорда р’әви, хwә жь кәнделда
авитьнә голе у хәньqин. 14 Бә-
разван р’әвин чунә бажар у
гöнда, әв йәк гьли кьрьн. У
бьнәли[ф] һатьн кö тьштед буйи
бьбиньн. 15 У һатьнә щәм Иса,
дина хwә дане, wе әw мәрьве
щьнак’әтийи кö к’омәскәрәкә
щьна пер’а бу, к’ьнще wи ле,
сәр һ’ьше хwәда һати р’уньшти
йә. Һьнге әw тьрсийан. 16 Әwед
кö әв йәк дитьбун щьмә’тер’а
гьли кьрьн, кö чь һатә сәре wи

щьнак’əти у бəраза. 17 Һьнге
wана р’əща жь Иса кьр, кӧ Əw
жь ə’рде wан һəр’ə.

18 Гава Иса к’əтə qəйьке, əwи
кӧ щьнак’əти бу, р’əща же кьр,
кӧ т’əви Wи һəр’ə. 19 Ле Иса
нəһьшт у жер’а гот: «Вəгəр’ə
мала хwə у нəфəред мала хwə-
р’а бежə, кӧ Хӧдан бона тə чь
кьр у чаwа ль тə һатə р’ə’ме».
20 Əw жи чу у дəстпекьр чь кӧ
Иса бона wи кьрьбу qəза Де-
каполиседа* бəла кьр у һəр
кəс ə’щебмайи дьма.

Qизька мьри
у к’ӧлфəтəкə[ф] нəхwəш
(Мəтта 9:18-26; Луqа 8:40-56)

21 Гава Иса диса бь qəйь-
ке дəрбази wи бəре дьн бу,
ə’лалəтəкə гьран ль дора Wи
щьвийа. Гава Əw ль дəве голе
бу, 22 йəки жь сəрwеред к’ь-
ниште кӧ наве wи Йайиро бу
һатə щəм Wи, гава wи Иса дит,
хwə авитə ньгед Wи, 23 гəлəк
р’əща же кьр у гот: «Qизька
мьн ль бəр мьрьне йə. Wəрə у
дəстед Хwə дайнə сəр we, кӧ
qəнщ бə у бьжи». 24 Иса р’абу
т’əви wи чу.

Ə’лалəтəкə гьран пəй Wи дь-
чу у тəнгаси дьданə Wи. 25 Wьр
к’ӧлфəтəк[ф] жи һəбу, кӧ донздəһ
сале we бун, сəр хуне вəбьбу.
26 Əwe гəлəки дəсте һ’əкимада
к’ьшандьбу у һ’əму һəбука хwə
хəрщ кьрьбу, ле т’ӧ ч’арə ле
нəбьбу у сəрда һе хьраб бьбу.
27 Əwe дəрһəqа Исада бьһист,
пьштева һатə нава ə’лалəте у
ль к’ьнще Wи к’əт. 28 Чьмки
əwе дьле хwəда дьгот: «Һəгəр
əз т’əне к’ьнще Wи жи к’əвьм,
əзе qəнщ бьм». 29 У пер’а-пер’а
хун же ч’ькийа у бəдəна хwəда
т’əхмин кьр, кӧ жь еша хwə
qəнщ бу. 30 Иса дəстхwəда пе
һ’əсийа кӧ qəwатəк же чу, нав
ə’лалəтеда зьвьр’и у пьрси:
«К’е ль к’ьнщед Мьн к’əт?»
31 Шагьртед Wи готьн: «Тӧ
дьбини кӧ ə’лалəт тəнгасийе
дьдə Тə, ле Тӧ дьбежи: ‹К’е ль
Мьн к’əт?›» 32 Ле Иса дор-бəре
Хwə дьньһер’и кӧ бьбинə, к’е
əв йəк кьр. 33 Һьнге к’ӧлфəт
ль хwə һ’əсийа кӧ чь ль we
qəwьми, бь тьрсе у лəрьзəке
һат хwə авитə бəр Wи у һəр
тьшт р’аст гот. 34 Иса wер’а гот:
«Ə’вде! Баwəрийа тə тӧ qəнщ

* 5:20 «Декаполис» бь зьмане йунани те фə’мкьрьне: «Дəһə Бажар», чьмки əва qəза бəреда бь йəктийа дəһə бажара һатийə чекьрьн.

кьри. Бь хер у сьламәт һәр’ә у
жь еша хwә qәнщ бә».
35 Иса һе хәбәр дьда, жь
мала сәрwере к’ъниште мәрьв
һатьн у готьн: «Qиза тә мьр,
иди зә’мәте нәдә Дәрсдар».
36 Ле Иса гöһ нәда готьна wан,
wи сәрәке к’ъништер’а гот:
«Нәтьрсә, т’әне баwәр бькә!»
37 Әwи нәһьшт кö кәс пәй Wи
һәр’ә, пештьри Пәтрус, Аqуб
у Йуһ’әннайе бьре wи. 38 Ча-
хе гьһиштьнә мала сәрәке
к’ъниште, Иса дит wе һеwәр-
за wан ә, дьгьрин у дькьнә
qар’ә-qар’. 39 Гава Әw к’әтә
һьндöр’, wанр’а гот: «Чьма һун
дькьн qалмә-qалм у дьгьрин?
Зар’ нәмьрийә, ле һеньжийә».
40 Wана qәрфе хwә пе дькьр.
Ле Иса һ’әму дәрхьстьнә
дәрва, де у баве qизьке т’әви
һәр се шагьртед Хwә һьлдан
у к’әтә щийе кö qизьк ле бу.
41 Дәсте qизьке гьрт у готә wе:
«Талита qум!» кö те фә’мкьрь-
не: «Qизьк, әз тәр’а дьбежьм,
р’абә!» 42 Qизьк пер’а-пер’а р’абу
у гәр’ийа. Әw донздәһ сали бу.
Әwед кö дитьн һ’ьше сәре wан
чу. 43 Иса һ’ьшк т’әми ль wан
кьр, кö ве йәке кәсир’а нәбе-
жьн у wанр’а гот, кö хwарьне
бьдьнә wе.

Бажаре Ньсрәте, ль к’ö Иса мәзьн бьбу, Wи qәбул накә

*(Мәтта 13:53-58;
Луqа 4:16-30)*

6 1 Иса жь wьра дәрк’әт у чу
щи-мьск’әне Хwә. Шагьртед
Wи жи пәй Wи чун. 2 Чахе р’ожа
шәмийе һат, Wи к’ъништеда
дәст бь һинкьрьне кьр у гәләка
кö бьһист зәндәгьрти мабун у
дьготьн: «Әви мәрьви әв тьшт
жь к’ö анинә? Әв чь сәрwахти[ф]
йә кö жер’а һатийә дайине? У әв
чь к’әрәмәт ьн кö бь дәсте Wи
дьqәwьмьн? 3 Нә Әв нәщар ә? Нә
Әв кöр’е Мәрйәме[ф] у бьре Аqуб[ф],
Йусес, Щьһуда[ф] у Шьмһ’ун ә?
Нә хушкед Wи ль вьр нав мәда
нә?» Бь ви аwайи әw жь Wи чун.
4 Иса wанр’а гот: «П’ехәмбәр
т’ö щийи нә беqәдьр ә, пештьри
нава щи-мьск’әне хwә, мәрьвед
хwә у мала хwәда». 5 Әwи ль
wе дәре нькарьбу т’ö к’әрәмәт
бькьра, т’әне дәсте Хwә дани
сәр чәнд нәхwәша у әw qәнщ
кьрьн. 6 Әw сәр нәбаwәрийа
wан ә’щебмайи ма.

Шандьна һәр донздәһа

(Мәтта 10:5-15; Луqа 9:1-6)

Иса ль гöндед дор-бәра дь-
гәр’ийа у һин дькьр. 7 Wи һәр

донздәh гази щәм Хwә кьрьн,
дәстпекьр әw щот-щот шандьн
у h’ököме ль сәр р’öh’ед h’әрам-
р’а да wан. 8 Т’әми да wан у гот:
«Бона р’е, пештьри шьвдара
дәсте хwә т’ö тьшти хwәр’а
hьлнәдьн: Нә нан, нә турьк у
нә жи п’әра бәр пьшта хwәда.
9 Чарьхед хwә бькьнә п’ийе хwә,
ле дö дәст кьрас хwәр’а hьлнә-
дьн». 10 Сәрда зедә кьр готә wан:
«Әw мала кö hун бьк’әвьне, wе
маледа жи бьминьн, h’әта hун
жь wи щийи дәрк’әвьн. 11 Әw
щийед кö wә qәбул нәкьн у
гöhдарийа готьна wә нәкьн,
жь wьр дәрк’әвьн у т’оза ньгед
хwә дашиньн, wәки wанар’а
бьбә шә’дәти».

12 Әw жи р’е к’әтьн чун у дан-
насин дькьрьн кö мәрьв жь
гöнәкьрьне вәгәр’ьн. 13 Wана
гәләк щьн дәрдьхьстьн у р’ун[ф]
ль гәләк нәхwәша дьдан у әw
qәнщ дькьрьн.

Кöштьна Йуh’әннайе ньхöмдар[ф]

(Мәтта 14:1-12; Луqа 9:7-9)

14 Һеродәс п’адша әв йәк бь-
hист, чьмки нав у дәнге Иса
дәрк’әтьбу. Һьнәка дьгот: «Әва
Йуh’әннайе ньхöмдар[ф] ә жь
нав мьрийа р’абуйә. Ләма жи
пе wи к’әрәмәт тенә кьрьне».
15 Ле hьнәка жи дьгот: «Әва
Елйас[ф] ә». Һьнәкед дьн жи
дьготьн: «Әва п’ехәмбәрәки
мина п’ехәмбәред бәре йә». 16 Ле
гава Һеродәс әв йәк бьhист,
гот: «Әва әw Йуh’әнна йә, йе
кö мьн сәре wи лехьстийә, жь
нав мьрийа р’абуйә!» 17-18 Чьмки
Һеродәс хwәха Һеродийа жьна
Филипойе бьре хwә стандьбу,
ле Йуh’әнна жер’а чәнд щара
готьбу: «Нә р’аст ә кö тö жьна
бьре хwә бьстини». Һеродәс жи
к’әрби Һеродийайе Йуh’әнна
дабу гьртьне, гьредабу у авитьбу
кәле. 19 Ләма Һеродийайе к’ин
Йуh’әннар’а дажот, дьхwәст
wи бьдә кöштьне, ле нькарьбу,
20 чьмки Һеродәс жь Йуh’әнна
дьтьрсийа у әw хwәй дькьр. Әwи
заньбу кö Йуh’әнна мәрьвәки
р’аст у бöhöрти йә. Гава кö
гöhдарийа готьна wи дькьр,
сәре wи т’әвиhәв дьбу*, ле диса
бь h’әwас гöh дьда готьна wи.
21 Аwа щарәке мәщал вәбу. Һе-
родәс бона р’ожа буйина хwә,

* 6:20 Нав hьнәк дәстньвисарада дәwса «сәре wи т’әвиhәв дьбу» аhа йә: «Wи гәләк тьшт дькьр».

ә’сьлзада, сәрһ’әзаред[ф] әскәра
у гьрәгьред Щәлилер’а мәсрәф
дани. 22 Гава qиза Һеродийайе
к’этә һьндӧр’ у р’әqьси, әв йәк
ль дьле Һеродәс у т’әглифкь-
рийед ль сәр сьфре р’уньшти
хwәш һат. Һьнге п’адше готә
qизьке: «Тӧ жь мьн чь бьхwази,
әзе бьдьмә тә». 23 У wи жер’а
сонд хwар гот: «Тӧ жь мьн чь
бьхwази, әзе бьдьмә тә, һ’әта
ниве п’адшатийа хwә жи!»
24 Qизьк дәрк’этә дәрва у чу
жь дийа хwә пьрси: «Әз чь
бьхwазьм?» Дийа wе жи гот:
«Сәре Йуһ’әннайе ньхӧмдар».
25 Qизьке ләзанд чу щәм п’адше
у хwәстьна хwә жер’а гот: «Әз
дьхwазьм кӧ тӧ ньһа сәре Йу-
һ’әннайе ньхӧмдар ль сәр сьни-
йе бьди мьн». 26 П’адша гәләки
бәр хwә к’әт, ле чьмки ль бәр
т’әглифкьрийа сонд хwарьбу,
нәхwәст созе хwә бәтал кьра.
27 П’адше пер’а-пер’а ә’мьри
сәр щәлат кьр, кӧ һәр’ә сәре
Йуһ’әнна бинә. Щәлат жи чу
кәледа, сәре wи лехьст 28 у ль
сәр сьнийе ани у да кәч’ьке.
Әwe жи әw һьлда бьр да дийа
хwә. 29 Гава шагьртед Йуһ’әнна
әв йәк бьһистьн, һатьн щьн-
йазе wи бьрьн кьрьнә т’ьрбе.

Иса пенщ һ’әзара т’ер дькә

(Мәтта 14:13-21; Луqа 9:10-17; Йуһ’әнна 6:1-14)

30 У шанди[ф] вәгәр’ийанә щәм
Иса, һ’әму тьштед кӧ кьрьбун
у һин кьрьбун жер’а готьн.
31 Иса wанр’а гот: «Дә wәрьн
әм т’әне һәр’ьнә щики хәwлә
у һьнәки р’ьһ’әт бьн». Чьмки
гәләк дьһатьн у дьчун, wана
мәщал нәдьдит кӧ нане хwә
жи бьхwарана. 32 У әw т’әне
бь qәйьке чунә щики хәwлә.
33 Ле гәләка кӧ чуйина wан
дит, әw нас кьрьн, жь һ’әму
бажара пәйа бәзин у бәри wан
гьһиштьнә wи щийи. 34 Чахе
Иса жь qәйьке дәрк’әт у Wи
ә’лаләтәкә гьран дит, һьнге
гӧне Wи ль wан һат, чьмки
әw мина пәзед бе шьван бун.
Дәстпекьр гәләк тьшт әw һин
кьрьн. 35 Иди чьмки дәрәнг бу,
шагьртед Иса һатьн у готьне:
«Әв дәр щики хьки-хwәли йә,
wәхт жи иди дәрәнг ә. 36 Щьм-
ә’те бәр’дә кӧ әw һәр’ьнә гӧнд
у бәргед дәр-дора у хwәр’а
тьштед хwарьне бьк’ьр’ьн».
37 Ле Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һун хӧрәк бьдьнә wан!»
Жер’а готьн: «Әм һәр’ьн баһе

дӧсьд зиви[ф] нан бьк’ьр’ьн у
wан бьдьнə хwарьне?»
38 Иса wанр’а гот: «Һəр’ьн
бьньһер’ьн, к’а чəнд нанед wə
һəнə». Гава кӧ пе һ’əсийан,
готьн: «Пенщ нан у дӧ мə’си
һəнə». **39** Wи ə’мьр кьр кӧ һ’ə-
му жи к’ом-к’ом ль сəр гиһайе
шин р’унен. **40** Əw жи к’ом-к’ом,
сəд-сəд, пенщи-пенщи ль ə’рде
р’уньштьн.
41 Иса һəр пенщ нан у һəр
дӧ мə’си һьлдан, бəре Хwə ə’з-
мендa кьр шькьри да, əw нан
кəркьрьн у да шагьртед Хwə,
wəки əw дайньнə бəр ə’лалəте.
У һəр дӧ мə’си жи ль һ’əмуйа
бəла кьр. **42** Һ’əмуйа хwар у т’ер
бун. **43** Жь wан нан у мə’сийа
донздəһ сəлəйед т’ьжи һурьк
бəрəв кьрьн. **44** Йед кӧ жь wи
нани хwарьн wəкə пенщ һ’əзар
мери бун.

Иса п’ийа ль сəр авер’а дьчə

(Мəтта 14:22-33;
Йуһ’əнна 6:15-21)

45 Дəстхwəда Əwи п’ейи сəр
шагьртед Хwə кьр, кӧ бьк’əвьнə
qəйьке у пешийа Wи дəрбази
wи бəри голе, Бəйтсайдайе
бьн, һ’əта кӧ Хwəха щьмə’те
вəр’екə. **46** Пəй вəр’екьрьнер’а
р’абу чу сəре ч’ийе, кӧ дӧа бькə.
47 Гава кӧ р’о чу ава, qəйьк нава
голеда бу у Иса т’əне дəве голе
бу. **48** Иса дит кӧ шагьрт бер-
к’ьшандьнеда гəлəки зə’мəте
дьк’ьшиньн, чьмки ба мьqабьли
wан бу. Незики qəрəбəрбанге
Иса сəр голер’а пəйа дьчу незики
ки wан дьбу. Wи хwəст кӧ бəр
wанр’а дəрбаз буйа, **49** ле чахе
wана дит кӧ Иса сəр голер’а
пəйа дьчə, wан т’ьре[ф] хəйалəкə[ф]
кӧ дьбиньн у кьрьнə qир’ин.
50 Чьмки һ’əмуйа жи Əw дит
у тьрсийан. Ле Иса wе дəме
дəнг да wан у гот: «Сəр хwə
бьн! Əз ьм. Нəтьрсьн!» **51** Һьн-
ге Əw к’əтə qəйьке щəм wан у
ба сəкьни. Шагьрт ə’щебмайи
ман, һ’ьше сəре wан чу, **52** чьм-
ки əw qəwьмандьна ль сəр нен
һе сəре wанда р’унəньштьбу,
фə’ме wан дадайи бу.

Иса Щенисартеда нəхwəша qəнщ дькə

(Мəтта 14:34-36)

53 Əw дəрбази wи бəри голе
бун у ль алийе Щенисартева
гьһиштьнə бəже[ф], qəйик щи
кьрьн. **54** Гава жь qəйьке пəйа
бун, щьмə’те пер’а-пер’а Иса
нас кьр. **55** Əw т’əмамийа wе
qəзайе вьрда-wеда бəзин у
дəстпекьрьн нəхwəш ньвинава

данинә wи щийе кӧ дьбьһис-
тьн Иса ле бу. **56** Һәр щийед
кӧ Иса дьчуйе, һәгәр бажар
буна, гӧнд буна, бәргә буна,
нәхwәш базарада даданин у
һиви же дькьрьн кӧ т’әне ль
р’ишийед к’ьнщед Wи к’әвьн.
У һ’әмуйед кӧ ле дьк’әтьн, жь
нәхwәшийед хwә qәнщ дьбун.

Р’аw-р’ъзьмед[ф] кал-бава у хәбәра Хwәде

(Мәтта 15:1-9)

7 **1** Ферьсийа у һьнәк qанун-
занед кӧ жь Оршәлиме һа-
тьбун, дора Иса гьртьн. **2** Wана
дит кӧ һьнәкә жь шагьртед
Wи бь дәстед һ’әрам, аwа го-
ти дәстнәшушти нан дьхwьн.
3 Ферьси у һ’әму щьһу[ф] пәй
р’аw-р’ъзьмед[ф] кал у бавед хwә
дьчьн, һ’әта кӧ дәстед хwә р’ьнд
нәшон, нане хwә нахwьн **4** у жь
базаре жи чь тиньн, һ’әта аве
нәхьн, нахwьн*. Гәләк ә’дәтед
дьн жи һәнә, кӧ жь кал у бава
һьлданә у дьqәдиньн: Мәсәлә,
мина шуштьна т’аса, шәрбька у
фьраqед сьфьрә майин**. **5** Һьн-
ге ферьси у qанунзана жь Иса
пьрсин: «Чьма шагьртед Тә пәй
р’аw-р’ъзьмед кал у бава начьн у
бь дәстед һ’әрам* нан дьхwьн?»
6 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Ишайа бона wә дӧр’уйа р’аст
п’ехәмбәрти[ф] кьрийә! Чаwа кӧ
һатийә ньвисаре:

‹Әва щьмә’та бь заре[ф] хwә
qәдьре Мьн дьгьрә,
ле дьле[ф] wан жь Мьн дур ә.
7 Бадиһәwа[ф] Мьн дьһ’әбиньн,
т’әмийед мәрьва чаwа qа-
нунед Мьн щьмә’те һин
дькьн›*.

8 Һун т’әмийед Хwәде дьһельн
у пәй р’аw-р’ъзьмед мәрьвайийе
дьк’әвьн». **9** У гот: «Һун т’әми-
йед Хwәде р’ьнд дьдьнә алики,
wәки р’аw-р’ъзьмед хwә хwәй
кьн. **10** Мәсәлә, Муса готийә:
‹Qәдьре де у баве хwә бьгьрә›*
у ‹Әwе кӧ гьлики qолайи де у

---

* 7:4 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «У жь базаре жи тен, һ’әта аве сәр хwәда нәкьн, нен нахwьн».

** 7:4 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Ӧса жи щи-ньвина».

* 7:5 Нав дәстньвисаред qәнщда дәwса «бь дәстед һ’әрам» «дәстqь-лер» һәйә.

* 7:7 Ишайа 29:13.

* 7:10 Дәрк’әтьн 20:12; Qануна Дӧщари 5:16.

баве xwәр'а бежә, гәрәке бе
кöштьне›**. 11 Ле һун дьбежьн:
‹К'и кö дийа xwә йан баве
xwәр'а бежә: Әw алик'арийа
кö гәрәке жь мьн бьгьһижә
тә, әw «qöрбан»[ф] ә›, (аwа готи
дийарик ә кö Xwәдер'а те да-
йине) 12 һун иди наһельн кö
әw тьштәки де у баве xwәр'а
бькә! 13 Бь ви аwайи, һун бь
wан р'аw-р'ъзьмед xwәйә кö
дәрбази ньсьлед[ф] ну дькьн,
хәбәра Xwәде дькьнә xwәли. У
һун гәләк тьштед аһа дькьн».

Тьштед кö мерьв дьһ'әр'ьминьн

(Мәтта 15:10-20)

14 Һьнге Иса ә'лаләт диса гази
щәм Xwә кьр у готә wан: «Һун
һ'әму гöһдарийа Мьн бькьн у
фә'м кьн. 15 Тьштәки öса т'öнә,
кö жь дәрва бьк'әвә нав-дьле
мерьв у wи бьһ'әр'ьминә, ле
әw тьштед кö жь дьл дәртен,
әw мерьв дьһ'әр'ьминьн. 16 Гö-
һе к'ейи бьһистьне һәйә бьра
бьбьһе»*.

17 Гава жь ә'лаләте qәтийа
һатә мал, шагьртед Wи мә'на
wе мәсәле же пьрсин. 18 Иса
ль wан вәгәр'анд у гот: «Һун
һе нагьһижьнә гьлийа? Чьма
һун фә'м накьн, чь кö жь дәрва
дьк'әвә нав-дьле мерьв, нькарә
wи бьһ'әр'ьминә. 19 Чьмки әw
нә кö дьк'әвьнә дьле wи, ле
дьчьнә зьке wи у жь wьр жи
дәртен дәрва». (Бь ви аwайи
Иса да к'ьфше, кö һ'әму xwа-
рьн жи һ'әлал[ф] ьн.) 20 У гот:
«Әw тьштед кö жь дьле мерьв
дәрдьк'әвьн, әw wи дьһ'әр'ь-
миньн. 21 Чьмки жь һьндöр',
жь дьле мәрьв фькьред хь-
раб дәрдьк'әвьн: Qави[ф], дьзи,
кöштьн, 22 зьнек'ари, тьмайи,
хьраби, фелбази, толти, ч'ә'ве
хьраб, бöхданбежи, к'öбари у
беаqьли. 23 Әв һ'әму тьштед
хьраб жь дьл дәрдьк'әвьн у
мерьв дьһ'әр'ьминьн».

Баwәрийа к'öлфәта Финикйа Сурйайе

(Мәтта 15:21-28)

24 Иса жь wе дәре р'абу чу
синоре Суре. Чу маләке у нә-
дьхwәст кö кәсәк пе бьһ'әси-
йа, ле нькарьбу Xwә вәшарта.
25 К'öлфәтәкә кö qизька wе
р'öһ'е һ'әрамва гьрти бу, бона

** 7:10 Дәрк'әтьн 21:17; Qануна К'аһинтийе 20:9.
* 7:16 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р'еза 16-а т'öнә.

Иса пе h’әсийа, ләз hат у хwә
авитә бәр ньгед Wи. 26 Әw к’ӧл-
фәт йунанᶠ бу, ә’сьле хwәда жи
жь Финикйа Сурйайе бу. We
лава жь Иса кьр, кӧ щьн жь
qиза we дәрхә. 27 Иса wер’а гот:
«Бьhелә бьра пешийе зар’ т’ер
бьн, чьмки нә р’аст ә кӧ нан
бәр зар’а hьлдьн у бавежьнә
бәр са». 28 Әwe ль Wи вәгә-
р’анд у гот: «Бәле Хӧдан, нә
сә жи wан hурькед бәр зар’айә
бьне сьфреда майи дьхwьн?»
29 Һьнге Әwи к’ӧлфәтер’а гот:
«Бона хатьре ве готьна тә, тӧ
дькари hәр’и. Щьн жь qизька
тә дәрк’әт». 30 К’ӧлфәт жи чу
мала хwә, дина хwә дайе, we
qизьк нав ньвинеда п’алда йә
у щьн жи же дәрк’әтийә.

Мәрьвәки кәр’ у лал хәбәр дьдә

31 Пәй we йәкер’а Иса жь сино-
ре Суре дәрк’әт, нава Сайдер’а
дәрбаз бу, qәза Декаполисер’а
hатә гола Щәлиле. 32 Мәрьвә-
ки кәр’ у лал анинә щәм Wи
у лава же кьрьн кӧ дәсте Хwә
дайнә сәр wи. 33 Иса әw мәрьв
жь ә’лаләте qәтанд, т’ьлийед
Хwә кьрьнә гӧhед wи, дәсте
Хwәда т’укьр, ль зьмане wи
да. 34 У бәре Хwә ә’змендa кьр,
к’әсәр hате у гот: «Әффата!»
кӧ те фә’мкьрьне: «Вәбә!» 35 У
дәст хwәда гӧhед wи бьhистьн,
зьмане wи вәбу у зәлал дәст бь
хәбәрдане кьр. 36 Иса т’әми ль
wан кьр, кӧ кәсир’а нәбежьн. Ле
Әwи чьqас т’әми ль wан дькьр,
wана hаqас зедә бәла дькьр.
37 Мәрьв гәләки ә’щебмайи
мабун у дьготьн: «Әви h’әму
тьшт qәнщ кьр: Һьн кәр’а дьдә
бьhистьне, hьн жи лала дьдә
хәбәрдане».

Иса чар h’әзара т’ер дькә

(Мәтта 15:32-39)

8 1 Wан р’ожада диса ә’лалә-
тәкә гьран щьвийа. Тьш-
тәки wани хwарьне т’ӧнәбу кӧ
бьхwарана, Иса гази шагьртед
Хwә кьр у гот: 2 «Гӧне Мьн ль ве
ә’лаләте те. Әв се р’ож ә т’әви
Мьн ә у тьштәки wани хwарь-
не т’ӧнә. 3 Һәгәр Әз wан бьр’чи
вәр’екьмә малед wан, дьле wане
р’ева хwәва hәр’ә у жь ван hь-
нәк жи жь щийед дур hатьнә».
4 Шагьртед Wи ле вәгәр’андьн
у готьн: «Ль ве бәр’ийеᶠ әме
жь к’ӧ hаqас нан дәст хьн, кӧ
ве щьмә’те т’ер кьн?» 5 Иса жь
wан пьрси: «Чәнд нанед wә hә-
нә?» Wана гот: «Һ’әфт». 6 Һьнге
ә’мьр кьр кӧ ә’лаләт сәр ә’рде

р'уне. Әwи әw һ'әфт нан һьл-
дан шькьри да, әw кәркьрьн у
паше данә шагьртед Хwә, кö
дайньнә бәр ә'лаләте. Wана
әw данинә бәр wан. 7 У чәнд
мә'сийед wанә һур жи һәбун.
Иса бона wан жи шькьри да у
гот: «Ван жи дайньнә бәр ә'ла-
ләте». 8 Wана хwар у т'ер бун.
Паше һ'әфт зәмбил жь һурькед
бәрмайи бәрәв кьрьн. 9 Әwед кö
хwарьн, wәкә чар һ'әзар мәрьва
бун. Гава кö Иса әw вәр'екьрьн,
10 пер'а-пер'а т'әви шагьртед
Хwә к'әтә qәйьке у чунә qәза
Далманутайе.

К'әрәмәтәке чаwа нишан жь ә'змана дьхwазьн

(Мәтта 16:1-4)

11 Ферьси һатьн у дәстпекьрьн
Исар'а к'әтьнә дә'wе. Әw дьще-
р'ьбандьн у жь Wи нишанәк
жь ә'змен дьхwәстьн. 12 К'ур
к'әсәр һате у гот: «Чьма әва
ньсьла ль нишанәке дьгәр'ә?
Әз р'аст wәр'а дьбежьм кö ви
ньсьлир'а нишанәк найе да-
йине». 13 Wи әw һьштьн, диса
к'әтә qәйьке у дәрбази wи
бәри голе бу.

Һәвиртьр'шке[ф] ферьсийа у Һеродәс

(Мәтта 16:5-12)

14 Ижар шагьрта бир кьрьбу
кö хwәр'а нан һьлдана. Ль щәм
wан, qәйькеда пештьри нанәки
тьштәки wани хwарьне т'öнә-
бу. 15 Иса т'әми да wан у гот:
«Мьqати хwә бьн, һ'әвза хwә
жь һәвиртьр'шке[ф] ферьсийа у
öса жи йе Һеродәс* бькьн». 16 Ле
әwана нав һәвда хәбәр дьдан у
дьготьн: «Нане мә т'öнә, ләма
аһа дьбежә». 17 Исава ә'йан бу
кö әw чь дьбежьн у wанр'а гот:
«Һун чьма нав һәвда хәбәр дь-
дьн, кö нане wә т'öнә? Һәла һе
һун фә'м накьн? У сәре wәда
р'унани, һәла һе һун нагьһи-
жьнә гьлийа?
18 Ч'ә'ве wә һәнә, һун набиньн?
Гöһе wә һәнә, һун набьһен?
Чаwа найе бира wә*, 19 чахе
Мьн пенщ нан бона пенщ һ'ә-
зар мәрьва кәркьрьн? Wә жь
һурькед бәрмайи чәнд сәләйед
т'ьжи бәрәв кьрьн?» Wан ле
вәгәр'анд у готьн: «Донздәһ».
20 «У гава Мьн һ'әфт нан бона
чар һ'әзар мәрьва кәркьрьн,

* 8:15 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Һеродәс» «Һеродәсийа» һәйә.
* 8:18 Йерәмийа 5:21; Һәзәкийел 12:2.

wə чәнд зәмбилед т’ьжи бәр-
майи бәрəв кьрьн?» Wан гот:
«Һ’әфт». 21 Иса wанр’а гот: «Ле
чьма һун һе фә’м накьн?»

Ль Бәйтсайдайе qәнщкьрьна корәки

22 У әw һатьнә Бәйтсайдайе.
Һьнәка мәрьвәки кор ани щәм
Иса у лава же кьрьн, кӧ дәсте
Хwә дайнә сәр wи. 23 Әwи жи
дәсте мәрьве кор гьрт, жь гӧнд
дәрхьстә дәр, т’уйи ч’ә’вед wи
кьрьн у дәстед Хwә данинә сәр
wи, пьрси: «Тӧ тьштәки дьби-
ни?» 24 Әwи жи ль жоре ньһер’и
у гот: «Әз мәрьва дьбиньм, ле
мина дара нә, кӧ дьгәр’ьн».
25 Диса Иса дәстед Хwә дани-
нә сәр ч’ә’вед wи, кор зур’ бу
ньһер’и у ч’ә’вед wи вәбун, һәр
тьшт зәлал дит. 26 Иса әw шандә
мала wи у жер’а гот: «Нәк’әвә
нава гӧнд»*.

Пәтрус шә’дәтийе ль сәр Иса дьдә

(Мәтта 16:13-20; Луqа 9:18-21)

27 Иса т’әви шагьртед Хwә чу
гӧндед Qәйсәрийа Филипойе у
р’еда жь шагьртед Хwә пьрси:
«Бь т’әхмина мәрьва Әз к’и мә?»
28 Wан ле вәгәр’анд у готьн:
«Һьнәк дьбежьн ‹Йуһ’әннайе
ньхӧмдар ә›, һьнәкед дьн дьбе-
жьн ‹Елйас ә›, һьнәкед майин
жи дьбежьн ‹йәк жь п’ехәмбәра
йә›». 29 Иса жь wан пьрси: «Ле
һун чь дьбежьн? Бь т’әхмина
wә Әз к’и мә?» Пәтрус ле вә-
гәр’анд у готе: «Т’ӧ Мәсиһ и».
30 Әwи т’әми ль wан кьр, кӧ
дәрһәqа Wида кәсир’а тьштәки
нәбежьн.

Иса дәрһәqа щәфа у мьрьна Хwәда дьбежә

(Мәтта 16:21-28; Луqа 9:22-27)

31 Пәй ве йәкер’а Иса дәст-
пекьр шагьртед Хwә һин кьр,
кӧ гәрәке Кӧр’е Мерьв гәләки
щәфе бьк’ьшинә, жь алийе
р’успийа[ф], сәрәкед к’аһина у
qанунзанада бе т’әхсиркьрьне[ф]
у кӧштьне, ле р’ожа сьсийа
жь мьрьне р’абә. 32 Әwи әв
йәк зәлал гот. Һьнге Пәтрус
Әw да алики у ле һьлат. 33 Ле
Иса сәр мьле Хwәва зьвьр’и у
ль шагьртед Хwә ньһер’и, ль
Пәтрус һьлат у гот: «Жь бәр
ч’ә’ве Мьн бәтавәбә, щьно!

* 8:26 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Гӧндда кәсәкир’а тьш-
тәки нәбежи».

Чьмки нет-фькьра тә нә жь
Хwәде йә, ле жь мәрьвайе йә».
34 Паше Иса гази ә’лаләте у
шагьртед Хwә кьрьн, wанр’а
гот: «Һәгәр йәк дьхwазә ль пәй
Мьн бе, бьра хwә инк’ар[ф] кә,
хаче[ф] хwә һьлдә у пәй Мьн бе.
35 Чьмки к’и кö дьхwазә ә’мьре
хwә хьлаз кә, әwе wи öнда кә
у к’и кö ә’мьре хwә бона Мьн
у Мьзгиниййе öнда кә, әwе wи
хьлаз кә. 36 Чь фәйдә һәгәр
мәрьв т’әмамиййа дьнйайе qа-
зьнщ кә, ле ә’мьре хwә öнда
кә? 37 Йан жи мәрьв чь дькарә
бәр ә’мьре хwәва бьдә? 38 Әwе
кö Мьн у хәбәред Мьн нав ви
ньсьле хальфи[ф] у гöнәк’арда
шәрм һ’әсаб кә, Кöр’е Мерьв
жи wе wи шәрм һ’әсаб кә, га-
ва р’умәта Баве[ф] Хwәва т’әви
мьлйак’әтед пироз[ф] бе».

9 1 У Әwи wанр’а гот: «Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, кö һьнәкед
ль вьр сәкьни һәнә wе мьрьне
нәбиньн, һ’әта кö нәбиньн
П’адшатиййа Хwәде бь qәwат те».

Шагьрт Иса нава нур у р’умәтеда дьбиньн

(Мәтта 17:1-13; Луqа 9:28-36)

2 Пәй шәш р’ожар’а Иса т’әви
Хwә Пәтрус, Аqуб у Йуһ’әнна
һьлдан у р’акьрьнә ч’ийаки
бьльнд, ль wьр әw т’әне бун.
Һьнге р’әнге Wи ль бәр ч’ә’ве
wан һатә гöһастьне. 3 К’ьнщед
Wи öса чил-qәрqаш бун у һа-
qаси бьрьqин, кö ль сәр р’уйе
ә’рде т’ö тьштәки к’ьнщсь-
пикьрьне нькарьбу әw һаqаси
сьпи бькьра. 4 Һьнге Елйас у
Муса wанва хöйа бун у т’әви
Иса хәбәр дан. 5 Пәтрус Исар’а
гот: «Дәрсдар, чаwа р’ьнд ә кö
әм вьр ьн! Дә әме се һ’олька
чекьн, йәке Тәр’а, йәке Муса-
р’а у йәке жи Елйаср’а». 6 Әw
öса тьрсийа бун, кö Пәтрус
ньзаньбу чь бежә.
7 Wе гаве ә’wрәк дәрк’әт ль
сәр wан кьрә си у дәнгәк жь
ә’wр һат: «Әв ә Кöр’е Мьни
дәлал! Гöһдарийа Wи бькьн!»
8 Ньшкева шагьрта ль дора хwә
ньһер’и, пештьри Иса кәсәк
нәдитьн.
9 Чахе жь ч’ийе дьһатьнә
хwаре, Иса т’әми ль wан кьр
гот: «Чь кö wә дит т’ö кәсир’а
нәбежьн, һ’әта кö Кöр’е Мерьв
жь мьрьне р’анәбә». 10 Шагьрта
әв т’әми хwәй кьр у жь һәвдö
пьрсин, к’а мә’на ве р’абуна
жь мьрьне чь йә. 11 У wана же
пьрси: «Гәло чьма qанунзан
дьбежьн пешийе гәрәке Елйас

бе?»* 12 Әwи жи wанр’а гот:
«Р’аст ә, пешийе Елйасе бе у
һәр тьшти wе диса бинә щи.
Ле чьма һатийә ньвисаре, кӧ
Кӧр’е Мерьв wе гәләки щәфе
бьк’ьшинә у бе беһӧрмәткь-
рьне? 13 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
Елйас һатийә жи у чаwа кӧ
бона wи һатьбу ньвисаре, ӧса
жи сәре wи кьрьн, чаwа кӧ дьле
wан хwәст».

Иса кӧр’ькәки щьнак’әти qәнщ дькә

*(Мәтта 17:14-21;
Луqа 9:37-43а)*

14 Гава вәгәр’ийанә щәм ша-
гьртед дьн, дитьн ль дора wан
ә’лаләтәкә гьран гьртийә у
qанунзан жи wанр’а к’әтьбу-
нә дә’wе. 15 Һьнге т’әмамийа
ә’лаләте кӧ Иса дит, гәләки
ә’щебмайи ма, бәрбь Wи бәзин
у сьлав дане. 16 Иса жь шагьр-
та пьрси: «Һун бона чь wанр’а
к’әтьнә дә’wе?»

17 Жь нав ә’лаләте мәрьвәки
ле вәгәр’анд у гот: «Дәрсдар!
Мьн кӧр’е хwәйи р’ӧһ’е лалва
гьрти ани щәм Тә. 18 К’идәре
кӧ пе дьгьрә wи ә’рде дьхә,
к’әф дев дьк’әвә, дьран ле
дькьнә ч’ьркә-ч’ьрк у р’әq
дьбә. Мьн һиви жь шагьртед
Тә кьр, кӧ ви р’ӧһ’и дәрхьн,
ле ньк’арьбун».

19 Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һәй ньсьле нәбаwәр!
Һ’әта к’әнге Әзе т’әви wә бьм?
Һ’әта к’әнге Әзе ль wә сәбьр
кьм? Wи биньнә щәм Мьн».
20 Wана кӧр’ьк анинә щәм
Иса. Гава кӧ р’ӧһ’е һ’әрам Иса
дит, пер’а-пер’а кӧр’ьк вәч’ь-
р’ьканд. Әw к’әтә ә’рде, к’әф
дев к’әт у п’ьрпьти. 21 Иса жь
баве wи пьрси: «Жь к’әнгева
әв йәка т’әви wи дьqәwьмә?»
Әwи гот: «Жь зар’отийеда.
22 У ви р’ӧһ’и гәләк щара әва
авитийә нава егьр у аве, кӧ
wи бькӧжә. Ле һәгәр жь дәс-
те Тә те, тьштәки бькә бьра
гӧне Тә ль мә бе, алик’арийа
мә бькә!» 23 Иса wир’а гот: «Тә
гот чь? ‹Һәгәр жь дәсте тә те?›
Бона йе баwәр дькә һәр тьшт
дьбә». 24 Wе гаве баве кӧр’ьк
кьрә qир’ин у гот: «Әз баwәр
дькьм. Алик’арийа нәбаwә-
рийа мьн бькә!» 25 Гава Иса
дит кӧ ә’лаләт дьбәзә, т’опи
сәр Wи дьбә, ль р’ӧһ’е һ’әрам
һьлат у гот: «Һәй р’ӧһ’е кәр’ у

* 9:11 Малахи 4:5.

лал, Әз ә’мьри сәр тә дькьм:
Жь кӧр’ьк дәрк’әвә у щарәкә
дьн нәк’әви нава ԝи!» **26** Р’ӧһ’
кьрә ԛир’ин, кӧр’ьк ԛайим
вәч’ьр’ьканд же дәрк’әт. У
кӧр’ьк бу мина мьрийа, ӧса кӧ
гәләка дьгот: «Әԝ мьр!» **27** Ле
Иса дәсте ԝи гьрт, әԝ р’акьр.
Кӧр’ьк жи р’абу сәкьни. **28** Чахе
Иса к’әтә мале, шагьртед Ԝи
башԛә же пьрсин: «Мә чьма
нькарьбу әԝ щьн дәрхьста?»
29 Иса ль ԝан вәгәр’анд у гот:
«Щьне ви щур’әйи бь т’ӧ тьш-
ти дәрнайе, пештьри бь дӧа*».

Иса диса дәрһәԛа мьрьна Хԝәда дьбежә

(Мәтта 17:22-23; Луԛа 9:43б-45)

30 Жь ԝьр чун у нав Щәлилер’а
дәрбаз бун. Иса нәдьхԝәст кӧ
кәс ве йәке бьһ’әсә, **31** чьмки
Әԝи шагьртед Хԝә һин дькьр у
ԝанр’а дьгот: «Кӧр’е Мерьв ԝе
бьк’әвә дәсте мәрьва, әԝе Ԝи
бькӧжьн, ле пәй кӧштьнер’а
р’ожа сьсийа ԝе р’абә». **32** Ле
ԝана әв готьн фә’м нәдькьр,
дьтьрсийан жи кӧ жь Ԝи бь-
пьрсьн.

К’и йә йе һәри мәзьн?

(Мәтта 18:1-5; Луԛа 9:46-48)

33 У әԝ һатьнә Кәфәрнаһуме.
Гава Иса малда бу, жь шагьрта
пьрси: «Һун р’еда бона чь һәв-
р’а к’әтьбунә дә’ԝе?» **34** Ԝана
дәнге хԝә нәкьр, чьмки р’еда
нав һәвда хәбәр дабун, к’а жь
ԝан к’и йә йе һәри мәзьн.
35 Иса р’уньшт, гази һәр донз-
дәһа кьр у ԝанр’а гот: «Һәгәр
йәк дьхԝазә бьбә йе пеш,
гәрәке әԝ бьбә йе һәри паш
у хӧламе һ’әмуйа». **36** У дәсте
зар’окәке гьрт, нав ԝанда да
сәкьнандьне, паше әԝ зар’ок
да һ’әмеза Хԝә у ԝанр’а гот:
37 «К’и зар’окәкә аһа бь наве
Мьн ԛәбул кә, әԝ Мьн ԛәбул
дькә. У к’и кӧ Мьн ԛәбул кә,
әԝ нә кӧ Мьн, ле Йе кӧ Әз
шандьмә ԛәбул дькә».

Йе нә мьԛабьли мә йә, әԝ пьшта мә йә

(Луԛа 9:49-50)

38 Йуһ’әнна Исар’а гот: «Дәрс-
дар! Мә мәрьвәк дит кӧ бь наве
Тә щьн дәрдьхьстьн, ле мә кьр
кӧ әм нәһельн, чьмки әԝ пәй мә

* 9:29 Нав дәстньвисаред пашԝәхтийеда аһа йә: «Пештьри бь дӧа у р’ожийе».

найе». 39 Ле Иса гот: «Пешийе
ль wи нәгьрьн. Кәсәк т’öнә кö
бь наве Мьн к’әрәмәтәке бькә
у пер’а-пер’а бькарьбә һьндава
Мьнда хьраб хәбәр дә. 40 Чьмки
әwе кö нә мьqабьли мә йә, әw
пьшта мә йә. 41 Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, әwе кö т’асә ав бьдә
wә бона хатьре wе йәке, кö һун
п’ара Мәсиһ ьн, әwе һәqе хwә
qәт öнда нәкә.

Жьр’едәрхьстьн

(Мәтта 18:6-9; Луqа 17:1-2)

42 К’и кö жь ван бьч’ука йәки,
йе кö баwәрийа хwә Мьн тинә
жь р’е дәрхә, wир’а һе qәнщ ә,
кö бәрашәк стуйе wива бе гь-
редане у бе авитьне нава бә’ре.
43-44 Һәгәр дәсте тә, тә жь р’е
дәрдьхә, wи жекә! Бона тә һе
qәнщ ә, кö тö qоп бьк’әви жи-
йине, нә кö дö дәстед тә һәбьн
у һәр’и щә’ньме[ф], нава агьре кö
qәт натәмьрә.* 45-46 Һәгәр ньге
тә, тә жь р’е дәрдьхә, wи жекә!
Бона тә һе qәнщ ә, кö тö бе
ньг бьк’әви жийине, нә кö дö
ньгед тә һәбьн у бейи авитьне
щә’ньме. 47 Һәгәр ч’ә’ве тә, тә
жь р’е дәрдьхә, wи дәрхә! Бона
тә һе qәнщ ә, кö тö бь ч’ә’вәки
бьк’әви П’адшатийа Хwәде, нә
кö дö ч’ә’ве тә һәбьн у бейи
авитьне щә’ньме. 48 We дәре
‹әwе жь кöрме нәмьри бенә
котьне у агьре жи нәтәмьрә›*.
49 Чьмки һәр мәрьвәке бь егьр
бе хwекьрьне*. 50 Хwе тьштәки
qәнщ ә. Ле һәгәр хwе шор’а-
йийа хwә öнда кә, һуне чаwа
диса шор’айийа wе биньнә щи?
Бьра тә’ма хwе нава wәда бә у
бь һәвр’а ә’дьлайийеда бьжин».

Пьрса жьнбәр’дане

(Мәтта 19:1-12; Луqа 16:18)

10 1 Иса жь wьр р’абу чу
синоре Щьһустане у дәр-
бази wи алийе ч’әме Урдöне бу.
Диса ә’лаләте ль дора Wи гьрт
у чаwа ә’дәте Wи бу, Әwи диса

* 9:43-44, 45-46 Нав һьнәк дәстньвисарада, р’еза 48-а хьлазийа р’еза 44 у 46-ада те wәк’ьландьне: «We дәре әwе жь кöрме нәмьри бенә котьне у агьре жи нәтәмьрә».

* 9:48 Ишайа 66:24.

* 9:49 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У һәр qöрбане бь хwе бе хwекьрьне». Һьнәк аһа фә’м дькьн: «Чьмки һәр мәрьвәке бь егьр бе сафикьрьне, чаwа кö һәр qöрбан бь хwе те хwекьрьне». Qануна К’аһинтийе 2:13.

әw һин кьрьн. **2** Жь ферьсийа
һьнәк незики Wи бун у же пьр-
син, wәки Wи бьщер'ьбиньн:
«Гәло ль гора Qануне р'аст
ә, кӧ мер жьна хwә бәр'дә?»
3 Иса щаба wан да у гот: «Муса
чь т'әми да wә?» **4** Wана гот:
«Муса изьн да, кӧ мер к'ахаза
жьнбәр'дане бьньвисә у жьне
бәр'дә»*. **5** Ле Иса wанр'а гот:
«Жь дәст сәрһ'ьшкийа wә Муса
әв т'әми wәр'а ньвиси. **6** Ле сә-
ре серида, wәхте ә'фьрандьне
Хwәде әw ‹qьсьме мер у жьнеда
хӧльqандьн›*. **7** ‹Бона ве йәке
мере де у баве хwә бьһелә, хwә
ль жьна хwә бьгьрә **8** у һәр дӧ
wе бьбьнә бәдәнәк›*. Аwа иди
әw нә дӧдӧ нә, ле бәдәнәк ьн.
9 Бона ве йәке әwед кӧ Хwәде
әw кьрьнә йәк, бьра мәрьв wан
жь һәвдӧ нәqәтинә». **10** Гава әw
диса малда бун, шагьрта бона
ве мәсәле жь Wи пьрсин. **11** Иса
wанр'а гот: «К'и кӧ жьна хwә
бәр'дә у йәкә дьн бьстинә, һьн-
дава wеда зьнек'арийе дькә **12** у
һәгәр жьн жи мере хwә бәр'дә
у йәки дьн бьстинә, зьнек'а-
рийе дькә».

Иса дӧа зар'ока дькә

(Мәтта 19:13-15;
Луqа 18:15-17)

13 Аwа зар'ок данинә щәм
Иса, кӧ дәсте Хwә дайнә сәр
wан, ле шагьрт ль йед данин
һьлатьн. **14** Гава кӧ Иса әв йәк
дит, һерс к'әт у wанр'а гот:
«Бьра әw зар'ок бенә щәм Мьн,
пешийа wан нәгьрьн, чьмки
П'адшатийа Хwәде п'ара йед
аһа йә. **15** Әз р'аст wәр'а дьбе-
жьм, к'и П'адшатийа[ф] Хwәде
мина зар'окәке qәбул нәкә,
әw т'ӧ щар нак'әвә нава wе».
16 Паше әw зар' данә һ'әмеза
Хwә, дәсте Хwә дани сәр wан
у дӧа ль wан кьр.

Йәки дәwләти ль жийина[ф] һ'әта-һ'әтайе дьгәр'ә

(Мәтта 19:16-30;
Луqа 18:18-30)

17 Гава Иса р'ийа Хwәда дьчу,
йәк бәрбь Wи бәзи, чу ль бәр
Wи чок да у же пьрси: «Дәрс-
даре qәнщ, әз чь бькьм, wәки
жийина һ'әта-һ'әтайе wар
бьм?» **18** Иса wир'а гот: «Тӧ чьма

* 10:4 Qануна Дӧщари 24:1-3.
* 10:6 Дәстпебун 1:27; 5:2.
* 10:8 Дәстпебун 2:24.

Мьнр’а дьбежи qәнщ? Qәнщ
т’әне Хwәде йә, пештьри Wи
кәсәки дьн т’öнә. 19 Тö т’әмийа
зани: ‹Нәкöжә, зьнек’арийе
нәкә, нәдьзә, шә’дәтийа дә-
рәw нәдә, худана хәлqе нәхwә,
qәдьре де у баве хwә бьгьрә›*».
20 Әwи гот: «Дәрсдар, әв һ’әму
жи мьн жь щаһьлтийа хwәда
хwәй кьрьнә». 21 Иса ле нь-
һер’и, әw һ’ьз кьр у готе: «Һе
кемасикә тә һәйә. Һәр’ә чи тә
һәйә бьфьрошә, бәлайи фәqира
кә, һьнге хьзна тә wе ль ә’змен
һәбә. У пәй Мьн wәрә*». 22 Ль
сәр ве готьне әwи р’әнг авит,
мә’дәкьри чу, чьмки гәләк һә-
бука wи һәбу.
23 Иса ль дора Хwә ньһер’и
у шагьртед Хwәр’а гот: «Дәw-
ләтийар’а чьqас зә’мәт ә, кö
бьк’әвьнә П’адшатийа Хwәде!»
24 Шагьрт сәр ван готьнед Wи
ә’щебмайи ман, ле Иса диса
думайи кьр у гот: «Лаwно!
Wанр’а чьqас зә’мәт ә, бьк’ә-
вьнә П’адшатийа Хwәде, йед
кö гöмана хwә датиньнә сәр
дәwләта хwә!* 25 Дәвә wе qöла
дәрзийер’а һе р’ьһ’әт дәрбаз
бә, нә кö дәwләти бьк’әвә
П’адшатийа Хwәде». 26 Шагьрт
гәләки ә’щебмайи ман у һәвр’а
готьн: «Иди к’и дькарә хьлаз[ф]
бә?» 27 Иса ль wан ньһер’и у
гот: «Әw тьшт жь дәсте ме-
рьв найе, ле жь дәсте Хwәде
те, чьмки Хwәде дькарә һәр
тьшти бькә». 28 Һьнге Пәтрус
дәстпекьр жер’а гот: «Аwа мә
һ’әму тьшт һьштийә у пәй Тә
һатьнә». 29 Иса wанр’а гот: «Әз
р’аст wәр’а дьбежьм, т’ö кәс
т’öнә кö бона Мьн у Мьзги-
нийе мал, йан бьра, йан хушк,
йан де, йан бав, йан зар’, йан
ә’рдед хwә һьштьбьн, 30 у ль
ве дьне сәд qат мала, бьра,
хушка, дийа, зар’а у ә’рда
т’әви зерандьна нәстинә у
дьнйа дьнда жи жийина һ’ә-
та-һ’әтайе. 31 Ле гәләкед пеш
wе бьбьнә йед паш у йед паш
wе бьбьнә йед пеш».

---

* 10:19 Дәрк’әтьн 20:12-16; Qануна Дöщари 5:16-20.
* 10:21 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «У хаче хwә һьлдә, пәй Мьн wәрә».
* 10:24 Нав һьнәк дәстньвисарада «йед кö гöмана хwә данинә сәр дәwләта хwә» т’öнә.

Иса щара сьсийа дәрһәqа мьрьна Хwәда дьбежә

(Мәтта 20:17-19; Луqа 18:31-34)

32 Аwа әw ль сәр р’е бун у
һәвраз дьчунә Оршәлиме, Иса
ль пешийа wан дьчу, шагьрт
ә’щебмайи дьман у әwед ль
пәй дьһатьн дьтьрсийан. Әwи
диса һәр донздәһ данә алики у
дәстпекьр әw тьштед кö wе сәре
Wи бьqәwьмийана wанр’а гот:
33 «Бьбьһен! Әм һәвраз дьчьнә
Оршәлиме. Кöр’е Мерьв wе бь-
к’әвә дәсте сәрәкед к’аһина у
qанунзана. Әwе жер’а кöштьне
дәрхьн у Wи бьдьнә дәсте нә-
щьһуйа[ф] 34 у әwе qәрфе хwә ль
Wи бькьн, т’укьне, бьдьнә бәр
qамчийа, Wи бькöжьн. У р’ожа
сьсийа wе жь мьрьне р’абә».

Хwәстьна Аqуб у Йуһ’әнна

(Мәтта 20:20-28)

35 Һьнге кöр’ед Зәбәди, Аqуб
у Йуһ’әнна незики Иса бун у
готьне: «Дәрсдар, әм дьхwазьн
wәки әм жь Тә чь һиви кьн, Тö
бона мә бьки». 36 Әwи жи жь
wан пьрси: «Һун чь дьхwазьн
кö Әз бона wә бькьм?» 37 Wан
жер’а гот: «Изьне бьдә кö р’у-
мәта Тәда жь мә йәк ль мьле
Тәйи р’асте, йе дьн жи ль мьле
Тәйи ч’әпе р’уне». 38 Иса wанр’а
гот: «Һун ньзаньн чь дьхwазьн.
Гәло һун дькарьн жь wе к’асе
вәхwьн, йа кö Әзе вәхwьм? Йан
жи бь wе ньхöмандьне бенә нь-
хöмандьне бь к’ижане Әзе бемә
ньхöмандьне?» 39 Wана жер’а
гот: «Әм дькарьн». Иса wанр’а
гот: «Бәле һуне вәхwьн жь wе
к’аса кö Әзе вәхwьм у бенә нь-
хöмандьне бь wе ньхöмандьна
кö Әзе пе бемә ньхöмандьне,
40 ле изьна ль мьле Мьни ч’әп
у р’асте р’уньштьне нә дәсте
Мьнда йә. Әw щи бона wан ьн,
к’ижанар’а һатьнә һазьркрь-
не». 41 Гава һәр дәһә шагьртед
дьн әв йәк бьһист, дьле wан
жь Аqуб у Йуһ’әнна ма. 42 Ле
Иса әw гази щәм Хwә кьрьн
у гот: «Һун заньн йед кö нав
мьләтада[ф] сәрwер тенә һ’әса-
бе, сәрдәстийе ль wан дькьн
у гьрәгьред wан жи һ’öкöми
сәр wан дькьн. 43 Ле нава wә-
да бьра öса нибә. К’и кö нава
wәда дьхwазә бьбә йе мәзьн,
гәрәке бьбә бәрдәстийе wә.
44 У к’и кö нава wәда дьхwазә
бьбә пеш, гәрәке бьбә хöламе
һ’әмуйа. 45 Чьмки Кöр’е[ф] Мерьв
жи нәһатийә кö жер’а бәрдәс-
тийе бькьн, ле wәки Әw Хwәха

бәрдәстийе бькә у ә’мьре Хwә
бьдә кӧ гәләка бьк’ьр’ә».

Иса п’арскьрәки кор бажаре Әриһайеда qәнщ дькә

(Мәтта 20:29-34; Луqа 18:35-43)

46 Паше әw һатьнә Әриһа-
йе. Гава Иса т’әви шагьртед
Хwә у ә’лаләтәкә гьранва жь
бажер дәрк’әт, Кӧр’е Тимәйо,
Бартимәйойе кор* ль сәр р’е
р’уньштьбу п’арс дькьр. 47 Га-
ва бьһист кӧ Исайе Ньсрәте
дәрбаз дьбә, дәстпекьр кьрә
qир’ин у гот: «Исайе Кӧр’е[ф]
Даwьд, ль мьн wәрә р’ә’ме!»
48 Гәләка ль wи һьлат, wәки
дәнге хwә бьбьр’ә, ле әwи һе
дькьрә qир’ин у дьгот: «Кӧр’е
Даwьд, ль мьн wәрә р’ә’ме!»
49 Иса сәкьни у гот: «Гази wи
кьн». Гази йе кор кьрьн у wир’а
готьн: «Ч’ә’ве тә р’оньк! Р’абә
сәр хwә, гази тә дькә». 50 Әwи
жи п’оте хwә авит, банзда сәр
хwә у һатә щәм Иса. 51 Иса же
пьрси: «Тӧ чь жь Мьн дьхwази
кӧ Әз бона тә бькьм?» Йе кор
жер’а гот: «Дәрсдар, дьхwазьм
ч’ә’вед мьн бьбиньн». 52 У Иса
жер’а гот: «Һәр’ә, баwәрийа тә
тӧ qәнщ кьри». У wи чахи ч’ә’-
вед wи дитьн, да пәй Иса чу.

Иса бь р’умәт дьк’әвә Оршәлиме

(Мәтта 21:1-11; Луqа 19:28-40; Йуһ’әнна 12:12-19)

11 1 Гава әw незики Оршә-
лиме бун у гьһиштьнә
ч’ийайе[ф] Зәйт’уне у гӧндед
Бәйтфаще у Бәйтанйайе, һьнге
Иса дӧ шагьртед Хwә шандьн 2 у
wанр’а гот: «Һәр’ьнә wи гӧнде
пешбәри хwә. Һәма чаwа кӧ
һун бьк’әвьне, һуне щә’шькәкә
гьредайи бьбиньн кӧ һе кәсәк
ле сийар нәбуйә. Әwе вәкьн
у биньн. 3 У һәгәр йәк жь wә
бьпьрсә у бежә: ‹Һун чьма ве
йәке дькьн?› бежьне: ‹Хӧданр’а
лазьм ә у wе дәстхwәда бьши-
нә вьр›». 4 Әw шагьрт чун у ль
бәр дәри ль к’уче, щә’шькәкә
гьредайи дитьн. Гава вәдькь-
рьн, 5 һьнәкед wьр сәкьни пьр-
син: «Һун чь дькьн? Чьма wе
щә’шьке вәдькьн?» 6 Шагьрта
щаба wан ӧса да, чаwа кӧ Иса
wанр’а готьбу. У әw һьштьн.
7 Щә’шьк Исар’а анин, к’ьнщед

* 10:46 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бар-Тимәйо», аwа готи «Кӧр’е-Тимәйо». «Бар» бь зьмане арами[ф] «кӧр’» ә.

xwə авитьнə сəр we у Əw ль we
сийар бу. 8 Гəлəка к’ьнщед xwə
сəр р’е р’адьхьстьн, һьнəка
жи жь к’əwшен ч’ьqьлед дара
дьбьр’ин, сəр р’е р’адьхьстьн.
9 Йед ль пешийа Wи у пəй Wи
кӧ дьчун дькьрьнə qир’ин:
«Һосанна! Бьмбарəк ə Əwe кӧ
бь наве Хӧдан те!* 10 Бьмбарəк
ə əw П’адшатийа баве мə Да-
wьдə кӧ те. Һосанна Йе Һəри
Жорьнр’а!*»
11 Иса к’əтə Оршəлиме, чу
п’арьстгəhеф. Ч’ə’ве Xwə ль həр
тьшти гəр’анд, ле чьмки иди
евар бу, т’əви həр донздəhа чу
Бəйтанйайе.

Дара hежирейə h’ьшкбуйи

(Мəтта 21:18-19)

12 Р’ожа дьне, гава əw жь Бəй-
танйайе дəрдьк’əтьн, Иса бьр’чи
бу. 13 Дурва дарəкə hежирейə
бəлгдайиф дит, бəрбь we чу, к’а
тьштəке сəр həбə. Гава гьһиш-
тə даре, пештьри бəлга тьштəк
нəдит, чьмки hе нə wəхте hежи-
ра бу. 14 Һьнге Əwи we дарер’а
гот: «Бьра иди т’ӧ кəс т’ӧ щар
бəре тə нəxwə». Шагьртед Wи
əв готьн бьһистьн.

Иса п’арьстгəhе паqьж дькə

(Мəтта 21:12-17; Луqа 19:45-48; Йуh’əнна 2:13-22)

15 У əw hатьнə Оршəлиме. Иса
к’əтə п’арьстгəhе у дəстпекьр
əwед кӧ п’арьстгəhеда дьк’ьр’ин
у дьфьротьн дəрхьстьнə дəрва.
Т’əхтед п’əрəгӧhер’а у к’ӧрсийед
кəвоткфьроша wəлгəр’андьн
16 у нəhьшт, кӧ т’ӧ кəс тьштə-
ки п’арьстгəhер’а дəрбаз кə.
17 Əw hин кьрьн у гот: «Чьма
нə ньвисар ə: ‹Мала Мьн we
бона h’əму мьлəта мала дӧа
бе h’əсабе›*? Ле wə əw кьрийə
‹шкəфта qачаха›**». 18 Сəрəкед
к’аhина у qанунзана əв йəк кӧ
бьһистьн, дəстпекьрьн кӧ чаwа
бькьн Wи бькьнə фəсале бькӧ-
жьн. Əwана жь Wи дьтьрсийан,
чьмки т’əмамийа ə’лалəте сəр
hинкьрьна Wи зəндəгьрти ма-
бу. 19 Гава кӧ р’о чу ава, Əw жь
бажер дəрк’əтьн.

---

* 11:9-10 Зəбур 118:25-26; Луqа 1:32-33.
* 11:10 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Һосанна бьльндайийеда». «Бьльндайи» бə’са щийе Xwəде дькə.
* 11:17 Ишайа 56:7.
** 11:17 Йерəмийа 7:11.

Дәрса дара һежире

(Мәтта 21:20-22)

20 Сәре сьбәһе, гава әwана
бәр дарер'а дәрбаз бун, ди-
тьн кӧ әw дара һежире р'аwе
хwәва һ'ьшк буйә. 21 К'әтә
бира Пәтрус у әwи Исар'а
гот: «Дәрсдар, дина Хwә бь-
де, әw дара һежирейә кӧ Тә
ньфьр' ле кьр һ'ьшк буйә».
22 Иса wанр'а гот: «Баwәрийа
wә бьра сәр Хwәде һәбә. 23 Әз
р'аст wәр'а дьбежьм, к'и кӧ ви
ч'ийайир'а бежә: ‹Р'абә хwә
бавежә бә'ре› у дӧдьли нәбә,
ле баwәр бькә кӧ готьна wи
wе бьqәwьмә, ӧса жи wе бьбә.
24 Бона ве йәке Әз wәр'а дь-
бежьм, һун чь кӧ нава дӧаде
бьхwазьн, баwәр бькьн кӧ wә
иди стандийә у хwәстьна wә
wе бе сери. 25 У гава кӧ һун
дьсәкьньн у дӧа дькьн, бь-
бахшиньн, һәгәр тьштәки wә
һьндава кәсәкида һәбә, wәки
Баве wәйи ә'змана жи нәһәqи-
йед wә бьбахшинә wә. 26 * Ле
һәгәр һун нәбахшиньн, Баве
wәйи ә'змана жи нәһәqийед
wә набахшинә wә».

Пьрса дәрһәqа һ'ӧкӧме Исада

(Мәтта 21:23-27; Луqа 20:1-8)

27 У әw диса һатьнә Оршәли-
ме. Дәма кӧ Иса п'арьстгәһеда
дьгәр'ийа, сәрәкед к'аһина,
qанунзан у р'успи һатьнә щәм
Wи 28 у же пьрсин: «Тӧ бь чь
һ'ӧкӧми ван кьра дьки? К'е әв
һ'ӧкӧм дайә Тә, кӧ Тӧ ван кьра
бьки?» 29 Иса wанр'а гот: «Әзе
жи тьштәки жь wә бьпьрсьм.
Һәгәр wә щаба Мьн да, Әзе
жи wәр'а бежьм, кӧ Әз бь чь
һ'ӧкӧми ван кьра дькьм: 30 Һ'ӧ-
кӧме ньхӧмандьна Йуһ'әнна
жь ә'змен бу йан жь мәрьва?
Щаба Мьн бьдьн!» 31 Әwана
нав һәвда шеwьрин у готьн:
«Һәгәр әм бежьн: ‹Жь ә'змен
бу›, Әwе бежә: ‹Ле wә чьма
әw баwәр нәкьр?› 32 Ле һәгәр
әм бежьн: ‹Жь мәрьва бу?..›»
Әw жь ә'лаләте дьтьрсийан,
чьмки һ'әмуйа qәбул кьрьбу
кӧ Йуһ'әнна р'аст п'ехәмбәр
бу. 33 Щаба Иса дан у готьн:
«Әм ньзаньн». Иса wанр'а гот:
«Әз жи wәр'а набежьм кӧ Әз
бь чь һ'ӧкӧми ван кьра дькьм».

* 11:26 Нав дәстньвисаред qәнщда р'еза 26-а т'ӧнә.

Мəсəла р’əзеᶠ тьрийа у р’əзвана

(Мəтта 21:33-46; Луqа 20:9-19)

12 1 У бь мəсəла дəст бь
хəбəрдане кьр, wанр’а
гот: «Мəрьвəки р’əзеᶠ тьрийа
дани, дора wе сур кьр, һ’əwзə-
ки тьриһ’ьнщьр’андьне теда
к’ола, һеланəкə нобəдара че-
кьр у əw бь к’ьре да р’əзвана,
чу wəлатəки дьн. 2 Wəхтда
хöламəк шандə щəм р’əзва-
на, wəки жь wи р’əзи бəре
п’ара хwə жь wан бьстинə.
3 Ле wана əw гьрт, к’öтан у
дəствала вəр’екьрьн. 4 У wи
диса хöламəки дьн шандə
щəм wан, ле wана сəри ле
шкенанд у əw р’обəт кьрьн.
5 Əwи йəки дьн шанд, wана
əw жи кöшт. Wи гəлəкед дьн
шандьн, wана һьнəк жь wан
к’öтан у һьнəк жи кöштьн.
6 Бона wи т’əне йəк мабу кö
бьшанда, кöр’е хwəйи дəлал.
Хöлəсə р’абу əw жи шанд у
гот: ‹Һьлбəт wе жь кöр’е мьн
шəрм бькьн›. 7 Ле əв р’əзванед
һан ль һəв шеwьрин у готьн:
‹Əв wаре wи йə! Wəрьн əм
ви бькöжьн, мират’еᶠ мəр’а
бьминə›. 8 Һьнге əw гьртьн
кöштьн у щьнйазе wи жь р’əз
дəрхьстьнə дəр. 9 Дə ижар
хwəйе р’əз wе чь бькə? Нə
əwе бе qьр’а р’əзвана бинə у
р’əз бьдə һьнəкед дьн? 10 Чьма
wə əw ньвисар нəхwəндийə?

‹Əw кəвьре кö һоста т’əхсир
кьр,
əw бу сəре ə’нишкеᶠ.
11 Əв йəк жь алийе Хöданда
qəwьми
у ль бəр ч’ə’ве мə һ’əйр-һ’öж-
мəк’ар ə!›*»

12 Сəрwеред щьһуйаᶠ фə’м кь-
рьн, кö Иса əв мəсəлə ани сəр
wан, кьрьн кö Wи бьгьрьн, ле
жь ə’лалəте тьрсийан, к’əрба
Əw һьштьн у чун.

Пьрса хəрщдайин у нəдайине

(Мəтта 22:15-22; Луqа 20:20-26)

13 Паше wана һьнəкə жь фе-
рьсийа у пьштгьред Һеродəс
шандьнə щəм Wи, wəки Wи
бь хəбəред дəве Wи бьгьрьн.
14 Əwана һатьн у жер’а готьн:
«Дəрсдар! Əм заньн кö Тö
йəки р’аст и. Мьнəте жь кə-
си наки, чьмки нав мəрьвада

---

* 12:11 Зəбур 118:22-23.

фьрqийе данайни, ле р’ийа
Хwәде р’аст һин дьки. Гәло
р’аст ә кӧ әм хәрщ бьдьнә
Qәйсәр[ф] йан на? Әм бьдьн,
йан нәдьн?» 15 Ле дӧр’утийа
wан кӧ Исава ә’йан бу гот:
«Чьма һун Мьн дьщер’ьбиньн?
Мьнр’а зивәки биньн кӧ Әз
бьбиньм». 16 Wана жер’а зивәк
ани. Әwи жь wан пьрси: «Әв
наве ньвисар у сьфәт[ф] йе к’е
йә?» Wана гот: «Йед Qәйсәр
ьн». 17 Иса wанр’а гот: «Wәки
ӧса йә, чь кӧ йед Qәйсәр ьн
бьдьнә Qәйсәр у чь кӧ йед
Хwәде нә бьдьнә Хwәде». У
сәр Wи ә’щебмайи ман.

Пьрса р’абуна мьрийа

(Мәтта 22:23-33;
Луqа 20:27-40)

18 Садуqи[ф], кӧ дьбежьн р’абуна
мьрийа т’ӧнә, һьнәкә жь wан
һатьнә щәм Иса у же пьрсин:
19 «Дәрсдар! Муса мәр’а ньви-
сийә: ‹Һәгәр бьре йәки безӧр’әт
бьмьрә у жьне стухар бьһелә,
бьра бьре wи жьна wи бьстинә
у wаре бьре хwә шин кә›*. 20 Аwа
һ’әфт бьра һәбун. Бьре мәзьн
жьнәк станд, безӧр’әт мьр. 21 Бь-
ч’уке wи әw жьн станд, әw жи
безӧр’әт мьр, ӧса жи һатә сәре
йе сьсийа. 22 Хӧләсә ван һәр
һ’әфт бьра жи әw жьн станд у
безӧр’әт мьрьн, пәй wанр’а жи
әw жьн мьр. 23 Дә ижар wе Р’о-
жа[ф] Р’абуне, гава мьри р’абьн,
әва жьна wе к’ижан бьрайир’а
бьк’әвә? Чьмки һәр һ’әфта жи
әwа стандьбу».

24 Иса ль wан вәгәр’анд у гот:
«Нә һун жь дәст ве йәке хальфи
нә, кӧ нә ньвисара заньн, нә
жи qәwата Хwәде? 25 Гава йед
мьри жь мьрьне р’абьн, wе нә
бьзәwьщьн у нә жи мер кьн,
чьмки әwе мина мьлйак’ә-
тед ә’змана бьн. 26 Ле дәрһәqа
р’абуна мьрийада, чьма wә
К’ьтеба Мусада* нәхwәндийә
сәрһатийа дара дьр’ийеда кӧ
чаwа Хwәде Мусар’а дьбежә:
‹Әз Хwәдейе Бьраһим[ф], Хwәдейе
Исһаq[ф] у Хwәдейе Аqуб[ф] ьм›**?
27 Әw нә Хwәдейе мьрийа йә,
ле Хwәдейе зендийа йә. Һун
лап хальфи нә!»

* 12:19 Qануна Дӧщари 25:5.

* 12:26 «К’ьтеба Муса» те фә’мкьрьне: «Һәр пенщ к’ьтебед пешьнә Пәймана[ф] Кәвьн».

** 12:26 Дәрк’әтьн 3:6.

Т’əмийа сəр т’əмийар’а

(Мəтта 22:34-40;
Луqа 10:25-28)

28 Qанунзанəки кö шəр’-дə’we
wан бьһист у дина хwə жи
дайе, кö Иса чаwа qəнщ ща-
ба wан да, незики Иса бу у
же пьрси: «К’ижан т’əми сəр
һ’əму т’əмийар’а йə?» **29** Иса ле
вəгəр’анд: «Əв ə т’əмийа сəр
т’əмийар’а: ‹Бьбьһе, Исраел!
Хöдан Хwəдейе мə Хöданəк
ə*. **30** Хöдан Хwəдейе хwə һ’ьз
бькə, бь т’əмамийа дьле[ф] хwə,
бь т’əмамийа щанийа хwə, бь
т’əмамийа һ’ьше хwə у бь т’ə-
мамийа qəwата хwə›*. **31** Йа дöда
жи əв ə: ‹Һəвале хwə wəкə хwə
һ’ьз бькə›*. Жь ван мəстьр т’ö
т’əми т’öнə». **32** Ижар qанунзан
Wир’а гот: «Р’аст ə, Дəрсдар!
Тə р’аст гот, кö ‹Хöдан йəк ə
у жь Wи пештьр йəки майин
т’öнə›*. **33** У ‹бь т’əмамийа дьл,
бь т’əмамийа аqьл, бь т’əма-
мийа qəwате Хwəде һ’ьзкьрьн›
у ‹һəвале хwə жи wəкə хwə
һ’ьзкьрьн› сəр һəр дийарий-
ед[ф] т’əвайишəwате у qöрбанед
майинр’а йə»*. **34** Иса дина Хwə
дайе, кö wи бь аqьли щаба хwə
да, жер’а гот: «Тö жь П’адша-
тийа Хwəде нə дур и». Пəй ве
йəкер’а, иди т’ö кəси нəwерьбу
тьштəк жь Wи бьпьрсийа.

Мəсиһ кöр’е к’е йə?

(Мəтта 22:41-46;
Луqа 20:41-44)

35 Гава кö Иса п’арьстгəһе-
да һин дькьр, гот: «Qанунзан
чаwа дьбежьн кö Мəсиһ кöр’е
Даwьд ə? **36** Нə Даwьд хwəха пе
Р’öһ’е Пироз дьбежə?

‹Хöдан готə Хöдане мьн:
Ль мьле Мьни р’асте р’уне,
һ’əта кö Əз дьжмьнед Тə
бькьмə бне п’ийед Тə›*.

37 Аwа Даwьд хwəха кö Wи ‹Хö-
дан› һ’əсаб дькə, иди Əw чаwа
дьбə кöр’е Даwьд?»

---

* 12:29 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Хöдан Хwəдейе мə, т’əне Əw ə Хöдан».
* 12:30 Qануна Дöщари 6:4-5.
* 12:31 Qануна К’аһинтийе 19:18.
* 12:32 Qануна Дöщари 6:4; 4:35; Ишайа 45:21.
* 12:33 Qануна Дöщари 6:5; Qануна К’аһинтийе 19:18; П’адшати I, 15:22; Һосейа 6:6.
* 12:36 Зəбур 110:1.

Qанунзанед дöр’у

(Мəтта 23:1-36;
Луqа 20:45-47)

Wе ə’лалəта гьран бь дьл
у əшq гöhдарийа Иса дькьр.
38 Һинкьрьна Хwəда Əwи гот:
«Һ’əвза хwə жь wан qанунза-
на бькьн, йед кö h’ъз дькьн бь
чöхед дьреж бьгəр’ьн, базарада
сьлаве бьдьнə wан, 39 к’ьниш-
тада к’öрсийед пешьн бьгьрьн
у шайиийада жи həрəма[ф] жор-
ьн р’унен. 40 Əвана аликива
малед жьнəбийа h’уфи хwə
дькьн, алийе дьнва жи бона
хwəк’ьфшкьрьне дöайе хwə
дьреж дькьн. Диwана wане hе
гьран бə».

Дийарийа жьнəбийа бəлəнгаз

(Луqа 21:1-4)

41 Иса ль пешбəри п’əрəдан-
га[ф] п’арьстгəhе р’уньшт у дина
Хwə дайе, кö ə’лалəте чаwа
п’əрə давитьнə п’əрəданге. Гə-
лəк дəwлəтийа гəлəк авитьне.
42 Жьнəбикə бəлəнгаз жи hат у
дö пол[ф], кö дькьрə qöр’ушəк,
авите. 43 Иса шагьртед Хwə
гази щəм Хwə кьрьн у wанр’а
гот: «Əз р’аст wəр’а дьбежьм,
кö əве жьнəбийа бəлəнгаз
жь ван h’əмуйа зə’фтьр авитə
п’əрəданге, 44 Ван h’əмуйа жь
зедəйа həбука хwə авитьне.
Ле əве ве бəлəнгазийа хwəда
чи wе həбу кö пе ə’буре хwə
бькьра h’əму авите».

Иса пешда дəрhəqа wеранбуна п’арьстгəhеда дьбежə

(Мəтта 24:1-2; Луqа 21:5-6)

13 1 Гава Иса жь п’арьстгə-
hе дəрк’əт, жь шагьртед
Wи йəки Wир’а гот: «Дəрсдар!
Һəла дина Хwə бьде əв чь кə-
вьр ьн у чь авайи нə!» 2 Иса
ль wи вəгəр’анд у готе: «Тö
ван авайийед мəзьн дьбини?
Əв h’əмуйе жи wеран бьн, ль
вьр кəвьре ль сəр кəвьр qəт
нəминə!»

Тəнгаси у зерандьн

(Мəтта 24:3-14; Луqа 21:7-19)

3 Гава Иса ль ч’ийайе Зəй-
т’уне, ль пешбəри п’арьстгəhе
р’уньштьбу, Пəтрус, Аqуб, Йу-
h’əнна у Əндраwьс башqə же
пьрсин: 4 «Бежə мə, əw тьшт
wе к’əнге бьqəwьмьн? У бəри
qəwьмандьна wан h’əмуйа, чь
нишане бьбьн?» 5 Һьнге Иса
дəстпекьр у wанр’а гот: «Һаш
жь хwə həбьн, кö т’ö кəс wə нə-
хапинə. 6 Гəлəк wе пе наве Мьн

бен у бежьн: ‹Әз ьм Мәсиһ› у
wе гәләка бьхальфиньн. 7 Гава
һун дәнге шәр’а у бә’са шәр’а
бьбьһен, һун хwә ӧнда нәкьн.
Гәрәке әв тьшт бьqәwьмьн, ле
әw һе нә ахьри йә. 8 Мьләте р’а-
бә сәр мьләт, п’адшатийе р’абә
сәр п’адшатийе, щи-щийа wе
ә’рдһ’әж у хәлайи-щәлайе бьбьн.
Ле әв һ’әму мина еша к’ӧлфәте
йә, кӧ дәстпедькә пе дьгьрә.

9 Ле һун һаш жь хwә һәбьн!
Wе wә бьбьнә бәр диwана у
к’ьништада wә бьк’ӧтьн. Бона
Мьн wе wә бәр wәлиф у п’ад-
ша бьдьнә сәкьнандьне, wәки
һун бәр wан шә’дәтийе бьдьн.
10 Гәрәке пешийе Мьзгини
һ’әму мьләтар’а бе дайине.
11 Гава кӧ wә бьгьрьн бьбьнә
бәр диwане, пешда хәм нәкьн
кӧ һуне чь бежьн. Ле wе дәме
чь wәр’а бе дайине, wе жи бе-
жьн, чьмки нә кӧ һуне хәбәр
дьн, ле Р’ӧһ’е Пироз. 12 Бьра
wе бьре хwә бьдә кӧштьне у
бав кӧр’е хwә. Зар’е р’абьнә
сәр де у баве хwә у wан бьдьнә
кӧштьне. 13 У бона наве Мьн
һуне бәр ч’ә’ве һ’әмуйа р’әш
бьн. Ле әwе кӧ һ’әта хьлазийе
тәйах кә, әwе хьлаз бә.

Һ’әрамийа Wеранкьрьне

(Мәтта 24:15-21;
Луqа 21:20-24)

14 Аwа чахе һун wе ‹һ’әрамийа
wеранкьрьне›* бьбиньн, ль wи
щийе нәщайиз сәкьни», (әwе кӧ
дьхунә бьра фә’м бькә) «һьнге
әwед кӧ Щьһустанеда нә бьра
бьр’әвьнә ч’ийа. 15 У әwе кӧ
сәр хани йә бьра жорда нәйе
хwаре у нәк’әвә һьндӧр’, wә-
ки тьштәки һьлдә. 16 У әwе кӧ
к’әwшенда йә бьра вәнәгәр’ә
кӧ п’оте хwә һьлдә. 17 Ле wәй
ль һ’әмла у дәстдәргуша wан
р’ожада! 18 Дӧа бькьн кӧ әв йәк
зьвьстанеда нәqәwьмә. 19 Чьмки
wан р’ожада wе тәнгасикә ӧса
бьбә, wәки жь р’ожа кӧ Хwәде
дьнйа ә’фьрандийә һ’әта ньһа
нәбуйә у нә жи wе бьбә. 20 Һәгәр
Хӧдан әw р’ож кьн нәкьрьна,
т’ӧ кәс хьлаз нәдьбу, ле бона
хатьре wан бьжартийед кӧ Wи
бьжартьнә, әw р’ож кьн кьрьнә.

21 Һьнге, һәгәр йәк wәр’а
бежә: ‹Мәсиһ ва йә ль вьр ә›,
йан жи: ‹Wа йә дәра һан ә›,
баwәр нәкьн. 22 Чьмки мәсиһ
у п’ехәмбәред дәрәw wе дәрен.
Wе нишан у к’әрәмәта бькьн,

* 13:14 Данийел 9:27; 11:31; 12:11.

һәгәр дәст wанва бе, wе бьжар-
тийа жи бьхальфиньн. 23 Ле һун
һаш жь хwә һәбьн! Мьн һәр
тьшт пешда wәр’а гот.

Һатьна Кӧр’е Мерьв

(Мәтта 24:29-31;
Луqа 21:25-28)

24 Ле wан р’ожада, пәй wе
тәнгасийер’а,
‹р’уйе р’ойе wе бе гъртьне
у һиве р’онайа хwә нәдә,
25 стәйрке жь ә’змен бьк’әвьн,
у т’опед ә’змана wе жь р’ийед
хwә дәрен*›**.
26 У һьнге wе бьбиньн, Кӧ-
р’е Мерьв бь qәwата мәзьн у
р’умәт ә’wрава те*. 27 Wи чахи
Әwе мьлйак’әтед Хwә бьшинә
у бьжартийед Хwә жь һәр чар
qӧлба бәрәв кә, жь п’әр’ед ә’р-
де гърти һ’әта п’әр’ед ә’змен.

Дәрса дара һежире

(Мәтта 24:32-35;
Луqа 21:29-33)

28 Жь дара һежире дәрсә-
ке һин бьн: Чахе кӧ ч’ъqь-
лед wе тәр’ дьбьн у бәлгед wе
дьбьшкьвьн, иди һун заньн
кӧ һавин незик ә. 29 Ӧса жи
гава һун бьбиньн кӧ әв йәк
дьqәwьмьн, бьзаньбьн кӧ Әw
незик ә, ль бәр шемике йә.
30 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, әва
ньсьла дәрбаз набә, һ’әта кӧ әв
һ’әму тьшт нәqәwьмьн. 31 Ә’рд
у ә’змане дәрбаз бьн, ле готь-
нед Мьн т’ӧ щар дәрбаз набьн.

Р’ож у сьһ’әт нә ә’йан ә

(Мәтта 24:36-44)

32 Ле бона wе р’оже у wе сь-
һ’әте т’ӧ кәс ньзанә, нә мьл-
йак’әтед ә’змен у нә жи Кӧр’,
ле т’әне Бав. 33 Һаш жь хwә
һәбьн! Һ’ьшйар бьминьн!*
Чьмки һун ньзаньн к’әнге
wәхте пер’а бьгьһижә. 34 Әв
йәк мина мәрьвәки йә, кӧ мала
хwә дьһелә у дәрдьк’әвә р’е-
witийе. Бәри чуйине т’әмийа
мала хwә дьдә хӧламед хwә,
шьхӧле wан һәр кәси дьде у
ә’мьри сәр дәргәһван дькә, кӧ
һ’ьшйар бьминә. 35 Бона ве йәке
һ’ьшйар бьминьн, чьмки һун
ньзаньн малхе мале wе к’әнге

* 13:25 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Qәwатед ә’змана wе бьһ’әжьн».
** 13:25 Ишайа 13:10; 34:4; Йоел 2:10, 31; 3:15.
* 13:26 Данийел 7:13. (Бьхуньн: Ә’йанти 1:7.)
* 13:33 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У дӧа бькьн».

бе, еваре йан ниве шәве, йан
wәхте бангдана дика, йан сә-
ре сьбәhе. 36 Нәбә кӧ ньшкева
Әw бе у wә хәwеда бьгьрә. 37 Әз
чь wәр’а дьбежьм, h’әмуйар’а
дьбежьм: H’ьшйар бьминьн!»

Гьртьн, хачкьрн[ф] у р’абуна Иса

Шеwьра кӧштьна Иса

(Мәтта 26:1-5; Луqа 22:1-2; Йуh’әнна 11:45-53)

14 1 Аwа дӧ р’ож шунда wе
Щәжьна[ф] Дәрбазбуне у
Щәжьна[ф] Нане Шкәва бьбуйа.
Сәрәкед к’аhина у qанунзана
мәщаләке дьгәр’ийан, кӧ ча-
wа Иса дьзива бь фелбазийе
бьгьрьн, бькӧжьн 2 у дьготьн:
«Бьра әв йәк щәжьнеда нибә,
wәки щьмә’т р’анәбә сәр ньга».

Иса Бәйтанйайеда те р’ункьрне[ф]

(Мәтта 26:6-13; Йуh’әнна 12:1-8)

3 Гава Иса ль Бәйтанйайе
мала Шьмh’уне к’отида, ль
сәр сьфре р’уньшти бу, к’ӧл-
фәтәк hат, дәрданәкә[ф] wейә
алабастьрейи р’уне нардейи[ф]
сафи у гәләки бьhа hәбу. We
әw шушә шкенанд у әw р’ун
р’етә сәр сәре Иса.
4 H’ьнәкә wьр hерс к’әтьн
у hәвр’а дьготьн: «H’әйфа ви
р’уни! Чьма әва зийана бу?
5 Мә дькарьбу әв р’уна сесьд
зиви зедәтьр бьфьрота у бәлайи
фәqира кьра». Бь ви аwайи әw
к’ӧлфәта р’әзил кьрьн.
6 Ле Иса гот: «Жь wе к’ӧлфәте
вәгәр’ьн! Чьма hун хатьре wе
дьк’әвьн? Әwе тьштәки qәнщ
бона Мьн кьр. 7 Фәqире hәр
гав т’әви wә бьн. К’әнге hун
бьхwазьн, hун дькарьн qәнщи-
йе wанр’а бькьн. Ле Әзе hәр
гав нав wәда нибьм. 8 Чь жь
дәсте wе дьhат әwе кьр. Әwе
пешда бәдәна Мьн дәфьнкь-
рьнер’а[ф] р’ун[ф] кьр. 9 Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, дьнйайеда
к’идәре әва Мьзгинийа бе
даннасинкьрьне, wе кьрьна
ве к’ӧлфәте жи бона биранина
wе бе готьне».

Щьhуда нәмамийа[ф] Иса дькә

(Мәтта 26:14-16; Луqа 22:3-6)

10 H’ьнге Щьhудайе Исхәрйо-
ти, йәки жь hәр донздәhа, чу
щәм сәрәкед к’аhина, wәки Иса

бьдә дәсте wан. 11 Wан жи гава
әв йәк бьһист, ша бун у п'әрә
wир'а соз дан. У Щьһуда жь
һьнгева мәщаләке дьгәр'ийа
кӧ чаwа Иса бьдә дәсте wан.

Иса т'әви шагьрта шива Щәжьна Дәрбазбуне дьхwә

(Мәтта 26:17-25; Луqа 22:7-14, 21-23; Йуh'әнна 13:21-30)

12 Р'ожа пешьнә Щәжьна На-
не Шкәвада кӧ бәрхе qӧрбана
Щәжьна Дәрбазбуне дьһатә
сәржекьрьне, шагьрта жь Иса
пьрси: «Тӧ ль к'ӧ дьхwази Шива
Щәжьна Дәрбазбуне бьхwи,
wәки әм һәр'ьн тәр'а һазьр
кьн?» 13 Иса дӧ шагьртед Хwә
шандьн у wанр'а гот: «Һәр'ьнә
бажер. Мәрьвәке р'асти wә бе,
щер'е аве ль сәр мьла. Пәй wи
һәр'ьнә wе мала кӧ әw дьче 14 у
бежьнә хwәйе мале: ‹Дәрсдар
дьбежә: К'ане әw ода мевана,
йа кӧ Әзе теда т'әви шагьртед
Хwә шива Щәжьна Дәрбазбуне
бьхwьм?› 15 Һьнге әwе ль qате
жорьн одәкә мәзьнә һәвдайи
у һазьр нишани wә кә, ль wе
дәре шиве бона мә һазьр кьн».
16 Шагьрта да сәр р'е чунә ба-
жер у чаwа кӧ wанар'а готьбу
ӧса жи дитьн у шива Щәжьна
Дәрбазбуне һазьр кьрьн.

17 Гава р'о чу ава, Иса т'әви
һәр донздәһа чу wе дәре. 18 Чахе
ль сәр сьфре р'уньштьн у нане
хwә дьхwарьн, Иса гот: «Әз
р'аст wәр'а дьбежьм, йәки жь
wә wе нәмамийа[ф] Мьн бькә, йе
кӧ т'әви Мьн нен дьхwә». 19 Әw
бәр хwә к'әтьн у дәстпекьрьн
йәк-йәк жь Wи пьрсин: «Дьбә
кӧ әз ьм?» 20 Әwи wанр'а гот:
«Әw йәк нава wә һәр донздәһа-
да йә, йе кӧ пә'рийе хwә т'әви
Мьн т'аседа дькә. 21 Р'аст Кӧр'е
Мерьв wе ӧса һәр'ә чаwа кӧ бона
Wи һатийә ньвисаре. Ле wәй ль
wи мәрьве кӧ нәмамийа Кӧр'е
Мерьв бькә! Wир'а һе qәнщ бу
кӧ әw qәт дьне нәк'әта».

Шива Хӧдан

(Мәтта 26:26-30; Луqа 22:14-23; Корьнт'и I, 11:23-25)

22 Гава wана һе нан дьхwар,
Иса нан һьлда шькьри да,
кәркьр да шагьрта у гот: «Һан
һьлдьн! Әва бәдәна Мьн ә».
23 Пәйр'а к'ас һьлда шькьри
да у да wан. Һ'әмуйа жи жь wе
вәхwар. 24 У wанр'а гот: «Әва
хуна Мьн ә бона пәймане[ф]*,

* 14:24 Нав һьнәк дәстньвисарада «пәймана ну» һәйә.

кö бона гәләка те р’етьне. **25** Әз
р’аст wәр’а дьбежьм, иди Әз жь
вьр шунда т’ö щар жь мәйа ть-
рийе вәнахwьм, һ’әта wе р’ожа
кö Әзе П’адшатийа Хwәдеда
жь йа ну вәхwьм».
26 Паше wана зәбурәк[ф] сть-
ра, дәрк’әтьн чунә ч’ийайе
Зәйт’уне.

Иса дәрһәqа инк’арийа Пәтрусда дьбежә

(Мәтта 26:31-35; Луqа 22:31-34; Йуһ’әнна 13:36-38)

27 У Иса wанр’а гот: «Һун
һ’әмуйе жи жь Мьн п’ьшк бьн
һәр’ьн, чьмки ньвисар ә:
‹Әзе ль шьвен хьм у пәзе
жи бәла-бәлайи бә›*.
28 Ле гава кö Әз жь мьрьне
р’абьм, Әзе бәри wә һәр’ьмә
Щәлиле». **29** Пәтрус жер’а гот:
«Һәгәр һ’әму жи жь Тә п’ьшк
бьн һәр’ьн, ле әз на».
30 Иса wир’а гот: «Әз р’аст
тәр’а дьбежьм, һәма ишәв һе
бәри кö дик дö щара банг дә, те
се щара Мьн инк’ар ки». **31** Ле
Пәтрус сәр йа хwә дьма у дьгот:
«Һәгәр щи бе, әзе т’әви Тә бь-
мьрьм жи, ле т’ö щар Тә инк’ар
накьм!» Һ’әмуйа жи аһа дьгот.

Иса ль Гетшәманийе дöа дькә

(Мәтта 26:36-46; Луqа 22:39-46)

32 Пәй wе йәкер’а әw чунә
wи щийе кö жер’а Гетшәмани
дьбежьн у Әwи шагьртед Хwә-
р’а гот: «Вьра р’унен, һ’әта кö
Әз дöа бькьм». **33** Wи Пәтрус,
Аqуб у Йуһ’әнна т’әви Хwә
бьрьн у дәстпекьр к’әсәр к’ь-
шанд у Хwәда шәwьти. **34** Wи
wанр’а гот: «Дьле Мьн һаqас
дәрд у к’әдәр ә, мина бәр мь-
рьне. Вьра бьминьн у һ’ьшйар
бьн». **35** Һьнәки пешда чу, Хwә
дәвәр’у авитә әрде у дöа кьр,
кö һәгәр мәщал һәбә, әва сь-
һ’әта сәр Wир’а дәрбаз бә. **36** У
гот: «Абба[ф], Баво! Һәр мәщал
жь дәсте Тә те. Әве к’асе жь
Мьн дур хә. Ле бьра хwәстьна
Мьн нибә, ле йа Тә бә».
37 Паше һатә щәм шагьрта,
әw р’азайи дитьн у готә Пәтрус:
«Шьмһ’ун, тö р’азайи? Тә нь-
карьбу кö сьһ’әтәке тö һ’ьшйар
бьмайи? **38** Һ’ьшйар бьминьн у
дöа бькьн, wәки һун нәк’әвьнә
нава щер’ьбандьне. Бәле р’öһ’
р’ази йә, ле бәдән сьст ә».

---

* 14:27 Зәкәрийа 13:7.

39 Диса чу дӧа кьр, хут әw
хәбәр готьн. 40 У һат диса әw
хәwеда дитьн, чьмки ч'ә'вед
wан жь хәwе вәнәдьбун. У
ньзаньбун чь щаба Wи бь-
дана. 41 Щара сьсийа жи һат
у wанр'а гот: «Һун һәла һе
р'азайи нә у р'ьһ'әт дьбьн?
Бәс ә! Wәхт пер'а гьһишт. Ва
йә Кӧр'е Мерьв дьк'әвә дәсте
гӧнәк'ара. 42 Р'абьн әм һәр'ьн.
Ва йә әwе кӧ нәмамийа Мьн
дькә незик бу».

Гъртьна Иса

*(Мәтта 26:47-56; Луqа 22:47-53;
Йуһ'әнна 18:3-12)*

43 Һәма һьнге гава Wи һе
хәбәр дьда, Щьһудайе кӧ йәк
жь һәр донздәһа бу, һат. Әwи
т'әви хwә жь алийе сәрәкед
к'аһина, qанунзана у р'успи-
йада ә'лаләтәкә гьран анибу,
бь дара у шура. 44 Аwа нәмаме
Wи ә'шәрәт дабу wан у готьбу:
«Әз к'ижани кӧ р'амусьм, Әw ә,
Wи бьгьрьн у бь фәсал бьбьн».
45 Һәма һьнге жи Щьһуда һатә
щәм Иса у гот: «Дәрсдар!*» у
р'амуса. 46 Wана дәст авитә
Иса у Әw гьртьн. 47 Ле йәки жь
йед кӧ т'әви Wи сәкьни бун,
шуре хwә к'ьшанд ль хӧламе
сәрәкк'аһин хьст у гӧһе wи
пәканд. 48 Һьнге Иса wанр'а
гот: «Те бежи wә сәр qачахә-
кида гьртийә, кӧ һун бь дара
у шура һатьнә Мьн бьгьрьн?
49 Нә Әз һәр р'ож т'әви wә п'а-
рьстгәһеда бум Мьн һун һин
дькьрьн, ле wә Әз нәдьгьртьм.
Ле бона кӧ ньвисар бенә сери,
әв йәк qәwьми». 50 Һьнге һ'әму
шагьрта Әw һьшт у р'әвин.
51 Хортәк пәй Wи дьчу, п'ар-
ч'әки к'ьтане ль бәдәна wийә
тә'зи п'еч'айи бу. Ә'лаләте әw
гьрт, 52 ле wи әw к'ьтан һьшт у
р'ут-тә'зи жь дәсте wан р'әви.

**Иса ль бәр щьвинаᶲ
гьрәгьра**

*(Мәтта 26:57-68;
Луqа 22:54-55, 63-71;
Йуһ'әнна 18:13-14, 19-24)*

53 Иса бьрьнә щәм сәрәкк'а-
һин. Һ'әму сәрәкед к'аһина,
р'успи у qанунзан wьр щьви-
йан. 54 Пәтрус дурва п'е-п'е
пәй Wи чу, һ'әта к'әтә һ'әwша
сәрәкк'аһин. Wьр т'әви но-
бәдара ль бәр егьр р'уньшт

* 14:45 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Р'абби». «Р'абби» бь зьмане арами те фә'мкьрьне: «Дәрсдар».

у хwə гəрм дькьр. 55 Сəрəкед
к’аhина у т’əмамийа щьвина[ф]
гьрəгьра жи ль шə’дəтикə мь-
qабьли Иса дьгəр’ийан, wəки
Wи бькöжьн, ле нə дьдитьн.
56 Гəлəка мьqабьли Wи шə’дə-
тийа дəрəw дьда, ле шə’дəтийа
wан həвдö нəдьгьрт. 57 Һьнге
hьнəк р’абун у мьqабьли Wи
шə’дəтийа дəрəw дан у готьн:
58 «Мə бьhист кö Ви мəрьви гот:
‹Əзе ве п’арьстгəhа кö бь дəста
hатийə чекьрьне hьлшиньм у
се р’ожада п’арьстгəhəкə дьнə
бе дəстлек’əтьн чекьм›». 59 Ле
шə’дəтийа wан жи həвдö нə-
дьгьрт. 60 Һьнге сəрəкк’аhин
р’абу нава wанда сəкьни у жь
Иса пьрси: «Бона ван шə’дə-
тийа кö əвана мьqабьли Тə
дьдьн Тö чьма щабəке нади?»
61 Ле Əwи дəнге Хwə нəкьр у
т’ö щаб нəда. Сəрəкк’аhин[ф]
диса жь Wи пьрси у готе: «Тö
йи Мəсиh, Кöр’е Йе hежайи
шькьрийе?» 62 Иса готе: «Əз
ьм. У hуне Кöр’е Мерьв ль
к’еләка[ф] Йе Һəри Зор, ль мьле
wийи р’асте р’уньшти у ль сəр
ə’wред əзмен те бьбиньн»*.
63 Һьнге сəрəкк’аhин к’ьнщед
хwə qəлаштьн у гот: «Иди шə’дə
чи мəр’а нə? 64 Wə бьhист Əwи
чаwа Хwəде беhöрмəт кьр! Wəва
чаwа хöйа дьбə?» Һ’əмуйа жи
Əw нəhəq кьрьн готьн, кö Əw
йе кöштьне йə. 65 Һьнге hьнə-
ка дəстпекьр т’уйи Wи кьрьн,
р’уйе Wи ньхамтьн, данə бəр
к’öлма у жер’а готьн: «Дə п’е-
хəмбəртийе бькə!» Нобəдара
жи Əw бьр у данə бəр шəмаqа.

Пəтрус Иса инк’ар дькə

(Мəтта 26:69-75;
Луqа 22:56-62;
Йуh’əнна 18:15-18, 25-27)

66 Гава Пəтрус ль жере h’əw-
шеда бу, жь щарийед сəрəкк’а-
hин йəк hатə wьр. 67 Əwе кö дит
Пəтрус хwə ль бəр егьр гəрм
дькə, ль wи ньhер’и у гот: «Тö
жи т’əви əwи ньсрəти[ф] буйи,
т’əви Иса». 68 Ле əwи инк’ар
кьр у гот: «Əз ньзаньм у фə’м
накьм кö тö чь дьбежи». Əw жь
h’əwше дəрк’əт чу сьвдəра ль
бəр дəргəh, дик банг да. 69 Гава
кö щарийе əw ль wе дəре дит,
диса готə йед дор-бəра сəкь-
ни бун: «Əва жи йəки жь wан
ə». 70 Ле əwи диса инк’ар кьр.
У хелəке шунда, йед кö wьр
сəкьни бун, диса Пəтрусрʼа

* 14:62 Зəбур 110:1; Данийел 7:13.

готьн: «Һәбә-т’öнәбә тö жи
жь wан и, чьмки тö жь Щә-
лиле йи у хәбәрдана тә жи тә
дьфьрошә*». 71 Ле Пәтрус дәст
бь ньфьр’а кьр, сонд хwар у гот:
«Әз Wи мәрьви нас накьм, бона
к’ижани һун дьбежьн». 72 Пе-
р’а-пер’а дик щара дöда банг
да. У Пәтрус әw готьна Иса
кö wир’а готьбу ани бира хwә:
«Бәри кö дик дö щара банг дә,
те се щара Мьн инк’ар ки». Ль
сәр ве йәке дәстпекьр гьрийа.

Иса ль бәр Пилато[ф]

(Мәтта 27:1-2, 11-14;
Луqа 23:1-5;
Йуһ’әнна 18:28-38)

15 1 Сәре сьбәһе зу сәрәкед
к’аһина т’әви р’успийа,
qанунзана у т’әмамийа щьви-
на гьрәгьрар’а шеwьрин. Иса
гьредан у бьрьн данә дәс-
те Пилато[ф]. 2 Пилато жь Wи
пьрси у гот: «Тö йи П’адше
щьһуйа?» Әwи щаб да у гот:
«Тә бь дәве хwә гот». 3 Һьнге
сәрәкед к’аһина гәләк тьштада
авитьнә Wи. 4 Пилато диса жь
Wи пьрси у гот: «Тö qәт ща-
бәке нади? Дина Хwә бьде, кö
чьqаси давежьнә Тә!» 5 Ле Иса
иди т’ö щаб нәда wи, һ’әта кö
Пилато шаш ма.

Диwанеда һ’öкöме кöштьне ль сәр Иса дәрдьхьн

(Мәтта 27:15-26;
Луqа 23:13-25;
Йуһ’әнна 18:39–19:16)

6 Аwа һәр Щәжьна Дәрбазбу-
неда ә’дәте wәли бу, кö гьртики
щьмә’тер’а бәр’дә, к’ижан кö
wан бьхwәста. 7 Гьртик кәле-
да һәбу наве wи Барабас, кö
т’әви р’абәрик’аред һәвалед
хwә сәрһьлданеда мер кöш-
тьбун. 8 Ә’лаләт щьвийа у жь
wәли хwәст кö әw ль анәгори
wи ә’дәте хwә хwәстьна wан
бькә. 9 Пилато жи wанр’а гот:
«Һун дьхwазьн wәки әз бона
wә П’адше щьһуйа бәр’дьм?»
10 Әwи заньбу кö сәрәкед к’а-
һина жь дәст һ’әвсудийе Иса
дабунә дәсте wи. 11 Ле сәрәкед
к’аһина һе нав ә’лаләте дан,
кö бьхwазьн wәки Барабас бо-
на wан бе бәр’дане. 12 Пилато
диса жь wан пьрси у гот: «Ле
әз иди Әwи чаwа бькьм, йе
кö һун жер’а П’адше щьһуйа

* 14:70 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда әв йәк т’öнә: «У хәбәрдана тә жи тә дьфьрошә».

дьбежьн?» 13 Wана кьрә qи-
р’ин у готьн: «Wи хачᶠ кә!»
14 Пилато wанр’а гот: «Чьма?
Әви чь хьраби кьрийә?» Ле
wана һе дькьрә qир’ин: «Wи
хач кә!» 15 Пилато хwәст кӧ
ә’лаләт р’ази кьра, Барабас
бона wан бәр’да. У Иса да бәр
qамчийа у да дәсте wан, wәки
бе хачкьрьне.

Әскәр qәрфе хwә ль Иса дькьн

(Мәтта 27:27-30; Йуһ’әнна 19:2-3)

16 Һьнге әскәра Әw бьрә һьн-
дӧр’е сәрайе, аwа готи һ’әwша
qәсьра wәли у һ’әму р’әфа
әскәра ль сәр щьвандьн. 17 Чӧ-
хәки ширкᶠ ле кьрьн у т’ащәк
жь стьрийа вәгьрти данә сери.
18 Дәстпекьрьн сьлав дане у
готьн: «Хwәш бә П’адше щь-
һуйа!» 19 Пе qамишᶠ ль сәре Wи
дьхьстьн, т’уйи Wи дькьрьн у
ль сәр чока ль бәр Wи та дьбун.
20 Ле пәй qәрфкьрьнер’а, әw
чӧхе ширк же ехьстьн, к’ьнщед
Wи ле кьрьн у бьрьнә дәрва кӧ
Wи хач кьн.

Хачкьрьна Иса

(Мәтта 27:32-44; Луqа 23:26-43; Йуһ’әнна 19:17-27)

21 Шьмһ’уне жь Курене, баве
Скәндәр у Р’уфо wьрр’а дәрбаз
дьбу, кӧ жь к’әwшен дьһат.
Әскәра п’ейи сәр wи кьрьн кӧ
хаче Иса һьлдә. 22 Иса бьрьнә
wи щийе кӧ жер’а Голгота дь-
готьн, кӧ те фә’мкьрьне: «Щи-
йе Qафа». 23 Шәрава зьмьрᶠ*
т’әвкьри дане кӧ вәхwә, ле Wи
вәнәхwар. 24 Әw хач кьрьн, сәр
к’ьнщед Wи п’әшк авитьн,
к’а к’ер’а wе чь бьк’әвә, нава
хwәда бәла кьрьн*. 25 У сьбәһе
сьһ’әт нәһә бу, гава Әw хач
кьрьн. 26 Ньвисара нәһәqийа
Wи аһа ньвисар бу: «П’АД-
ШЕ ЩЬҺУЙА». 27 Т’әви Wи
дӧ qачах жи хач кьрьн, йәк
ль мьле Wийи р’асте, йе дьн
ль мьле Wийи ч’әпе. 28 Бь ви
аwайи әw ньвисар һатә се-
ри, йа кӧ дьбежә: «Әw т’әви
зӧлмк’ара һатә һ’әсабе»*. 29 У
әwед кӧ wьрр’а дьчун-дьһатьн,
әw беһӧрмәт дькьрьн, сәре
хwә дьһ’әжандьн у дьготьне:

* 15:23 Һьнге «зьмьр» бәр ешева дьданә нәхwәш.
* 15:24 Зәбур 22:18.
* 15:28 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р’еза 28-а т’ӧнә.

«Һейи! Нә Тәйе п'арьстгәһ
һьлшанда у се р'ожада чекь-
ра, 30 дә Хwә хьлаз кә, жь хач
wәрә хwаре!» 31 Ӧса жи сәрәкед
к'аһина т'әви qанунзана нав
хwәда qәрфе хwә ле дькьрьн
у дьготьн: «Хәлq хьлаз кьр, ле
Хwә ньκарә хьлаз кә! 32 Дә бьра
ньһа Мәсиһ, П'адше Исраеле
жь хаче бе хwаре, wәки әм
бьбиньн у баwәр бькьн». Йед
т'әви Wи һатьбунә хачкьрьне
жи тә'н ль Wи дьхьстьн.

Мьрьна Иса

(Мәтта 27:45-56; Луqа 23:44-49; Йуh'әнна 19:28-30)

33 Нивро жь сьһ'әта донз-
дәһа һ'әта сьһ'әта сьсийа,
т'әмамийа ә'рде бу тә'ри. 34 У
сьһ'әта сьсийа Иса бь дәнгәки
бьльнд кьрә qир'ин у гот: «Ело-
йи, Елойи, лама сабахтани?»
кӧ те фә'мкьрьне: «Хwәдейе
Мьн, Хwәдейе Мьн, Тә чьма
Әз һьштьм?»*
35 Әwе кӧ незик сәкьнибун,
гава әв хәбәр бьһистьн, готьн:
«Бьньһер'ьн, Әw гази Елйас
дькә». 36 Жь wан йәк бәзи,
луфька[ф] бә'ре һьлда сьркеда
кьр, qамишәкива дани у дь-
режи Wи кьр, кӧ вәхwә у гот:
«Бьсәкьньн. Әм бьбиньн к'а
Елйасе бе Wи бинә хwаре».
37 Иса бь дәнгәки бьльнд
кьрә qир'ин у р'ӧһ'е Хwә да.
38 Wи чахи п'әр'да п'арьстгәһе
жь сери һ'әта бьни qәльши,
бу дӧ тиша[ф]. 39 Сәрсәде кӧ ль
пешбәри Иса сәкьни бу, гава
дит кӧ Иса чаwа р'ӧһ'е Хwә да*,
гот: «Р'асти жи әва Мәрьва
Кӧр'е Хwәде бу!» 40 Ль wе дәре
к'ӧлфәт жи һәбун, кӧ дурва ль
ве йәке дьньһер'ин. Мәрйәма
Мәждәлани, Мәрйәма дийа
һәр дӧ бьра, Аqубе бьч'ук у
Йусес у ӧса жи Сәлома нав
wанда бун. 41 Әвана һьнге,
гава Иса ль Щәлиле бу, пәй
Wи дьчун у жер'а хьзмәтк'а-
ри дькьрьн. Пештьри ван,
гәләк к'ӧлфәтед дьн жи wьр
һәбун, кӧ т'әви Иса һатьбунә
Оршәлиме.

Дәфьнкьрьна Иса

(Мәтта 27:57-61; Луqа 23:50-56; Йуһ'әнна 19:38-42)

42 Әв йәк р'ожа[ф] т'ьвдарәк-
кьрьне бу, аwа готи р'ожа бәри

---

* 15:34 Зәбур 22:1.
* 15:39 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «кьрә qар'ин у р'ӧһ'е Хwә да».

шәмийе. Бәре еваре 43 Усьве[ф]
Аримәтйайи һат, әw йәки
хwәйиqәдьр у әндәме щь-
вина гьрәгьра бу. Әw хwәха
жи ль һивийа П’адшатийа
Хwәде бу. Wи тöрöш кьр, чу
щәм Пилато, щьнйазе Иса
же хwәст. 44 Пилато бьһист
кö Иса иди мьрийә, ә’щеб-
майи ма. Гази сәрсәд[ф] кьр
у же пьрси: «Р’аст ә кö Әw
öса зу мьрийә?» 45 Гава әw
жь сәрсәд ә’сәйи пе һ’әсийа,
щьнйаз да Усьв. 46 Wи qәдәке
к’ьтани к’ьр’и, щьнйаз ани
хwаре, пе к’әфән[ф] кьр, т’ьр-
бәкеда дани, йа кö qәйеда
к’олайи бу. Кәвьрәк һол кьрә
бәр дәре т’ьрбе. 47 Мәрйәма
Мәждәлани у Мәрйәма дийа
Йусес дитьн кö әw ль к’ö дәре
һатә дәфьнкьрьне.

Иса жь мьрьне р’адьбә

(Мәтта 28:1-8; Луqа 24:1-12; Йуһ’әнна 20:1-10)

16 1 Пәй р’ожа шәмийер’а
Мәрйәма Мәждәлани,
Мәрйәма дийа Аqуб у Сәлома
чун бьһарәт[ф] к’ьр’ин, wәки
һәр’ьн ль щьнйазе Иса дьн.
2 Р’ожа һ’әфтийейә пешьн сәре
сьбәһе зу, wәхте р’о дәрк’әт, әw
чунә сәр т’ьрбе. 3 Wана р’ева
һәвр’а дьгот: «К’и wе бона мә
кәвьр жь бәр дәре т’ьрбе һол
кә?» 4 Чьмки кәвьр гәләки
мәзьн бу. У гава кö ль жоре
ньһер’ин, дина хwә дане, кö
кәвьр жь бәр һол кьри йә. 5 У
чахе чунә һьндöр’е т’ьрбе, дина
хwә дане, хортәки чöхе сьпи
wәргьрти wе ль алийе р’асте
р’уньшти йә. К’öлфәт гәләк
зәндәгьрти ман. 6 Ле әwи wанр’а
гот: «Зәндәгьрти нәминьн! Һун
ль wи Исайе Ньсрәте дьгәр’ьн,
Йе кö һатә хачкьрьне. Әw жь
мьрьне р’абуйә! Әw нә ль вьр
ә. Ва йә әw щийе кö Әw ле да-
нибу. 7 Дә ньһа һәр’ьн бежьнә
шагьртед Wи у Пәтрус, кö Әwе
бәри wә һәр’ә Щәлиле. Ль wьр
һуне Wи бьбиньн, чаwа кö Әwи
wәр’а готийә». 8 Әw к’öлфәт
жь т’ьрбе дәрк’әтьн р’әвин,
чьмки р’ьсасе әw гьртьбун у
дьләрьзин. Кәсир’а жи тьш-
тәк нәготьн, чьмки саwе ль
wан гьртьбу.

* 16:9 Нав һьнәк дәстньвисар у wәлгәр’андьнед кәвьнда жь р’еза 9-а һ’әта йа 20-и т’öнәйә.

Иса Хwә нишани Мәрйәма Мәждәлани дькә

(Мәтта 28:9-10;
Йуһ'әнна 20:11-18)

9 Гава Иса р'ожа һ'әфтийейә
пешьн сьбәһе зу жь мьрне
р'абу, Wи пешийе Хwә нишани
Мәрйәма Мәждәлани кьр, йа
кӧ һ'әфт щьн же дәрхьстьбу*.
10 Әwe жи чу әw йәк гиһандә
әwед кӧ т'әви Иса гәр'ийабун,
кӧ шин дькьрьн у дьгьрийан.
11 Ле гава wана бьһист кӧ Иса
сах ә у Хwә нишани Мәрйәме
кьрийә, баwәр нәкьрьн.

Иса Хwә нишани дӧ шагьртед Хwә дькә

(Луqа 24:13-35)

12 Пәй ван йәкар'а Әwи Хwә
дьлqәки дьнда нишани жь
wан дӧда кьр, йед кӧ дьчунә
к'әwшен. 13 Әwана жи чун әw
хәбәр гиһандьнә йед майин. Ле
готьна wан жи баwәр нәкьрьн.

Иса Хwә нишани йанздәһ шагьрта дькә

(Мәтта 28:16-20; Луqа 24:36-49;
Йуһ'әнна 20:19-23;
К'аред Шандийа 1:6-8)

14 Пәй ве йәкер'а Иса Хwә
нишани йанздәһа кьр, гава
әw ль сәр сьфре р'уньштьбун.
Әwи ль wан һьлат бона
нәбаwәри у сәрһ'ьшкийа
wан, чьмки wана йед кӧ Әw
жь мьрне р'абуйи дитьбун
баwәр нәкьрьн. 15 У wанр'а
гот: «Һәр'ьнә һәр чар алийед
дьнйайе у Мьзгинийе бьдьнә
һәр мәрьви. 16 Әwe кӧ баwәр
бькә у бе ньхӧмандьне wе хьлаз
бә, ле әwе кӧ баwәр нәкә
диwана wи wе бьбә. 17 Әwe кӧ
баwәр дькьн, әв нишане wанр'а
дийар бьн: Бь наве Мьн
wе щьна дәрхьн, бь зьманед
ну wе хәбәр дьн, 18 wе мә'ра
бь дәсте хwә бьгьрьн у һәгәр
әw тьштәки жә'р жи вәхwьн,
т'ӧ зьраре ль wан нәбә. Әwe
дәстед хwә дайньнә сәр нәхwәша
у нәхwәше qәнщ бьн».

Жорһьлатьна Иса

(Луqа 24:50-53;
К'аред Шандийа 1:9-11)

19 Аwа Хӧдан Иса пәй wе
хәбәрдана т'әви wанр'а һьлк'ьшийа
ә'змен у ль мьле Хwәдейи
р'асте р'уньшт. 20 Шагьрт жи
чун, ль һәр щийи даннасин
кьрьн. Хӧдан пьштоване wан
бу у бь ван нишана хәбәра Хwә
дьда избаткьрьне, к'ижанед кӧ
бь дәсте wан дьбун.

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА ЛУQА

Пешготьн

Луqа йəки йунани дохтор (һ’əким) у дироκзан (т’арихзан) бу. Əви т’əви Паwлос гəлəки р’еwити кьрийə (Фьлимон 24; Колоси 4:14; Тимот’ейо II, 4:11) у нава шьхӧле шандитийа[ф] Паwлосда жи гəлəки алик’арийа wи кьрийə.

Бь фькьра гəлəк зана əва Мьзгинийа[ф] незики сала 80-и һатийə ньвисаре, щики нəə’йан жь Фьльстине дəр.

Дəстпебуна к’ьтебеда дəрһəqа буйина Йуһ’əннайе[ф] ньхӧмдар[ф], мьзгинийа буйина Иса[ф] у шькьрдайина чəнд мəрьвада[ф] ньвисар ə, к’ижана һатьна Исайə жь Хwəдеда дьданə к’ьфше. Ве Мьзгинийеда бона ə’мьре Иса һе гəлəки дьбежə, жь буйина Йуһ’əннайе ньхӧмдар гьрти һ’əта жь нав мьрийа р’абуна Иса. Луqа хwəстийə дəрһəqа ə’мьре Исада бь һур-гьли бьньвисə. Пəй мьрьн-р’абуна wир’а Луqа дəрһəqа бəлабуна Мьзгинийеда к’ьтеба «К’аред Шандийа» ньвисийə.

«Мьзгинийа ль гора Луqа» ə’йан дькə кӧ Иса чаwа Хьлазкьре[ф] создайи бона Исраеле[ф] жь Хwəдеда шанди йə у ӧса жи Хьлазкьре һ’əму мəрьва йə. Əва Мьзгинийа бь тьһəрəки башqə һ’ьзкьрьна Хwəде дьдə к’ьфше, илаһи[ф] һьндава мəрьвед шкəстида. Гəлəка наве ве мьзгинийе данийə: «Мьзгинийа бона гӧнəк’ара[ф], шкəстийа, бəлəнгаза, бехwəйа, жьнəбийа у хəриба».

Ве Мьзгинийеда фькьра «шабун у шькьрдайине» жи һəйə, илаһи сəрийед пешьнда, кӧ ль сəр ə’ламкьрьна һатьна Иса дьньвисə. Чəнд к’ӧламед шькьрдайине жи вьра һəнə у хwəденаса гəлəк qӧр’нада бь ван к’ӧлама һ’əбандьна хwə дəрбаз кьрьнə. Мəсəлə, к’ӧлама мьлйак’əта[ф] (2:14), йа Мəрйəме[ф] (1:46-55), йа Зəкəрийа (1:68-79) у йа Шьмһ’ун (2:29-32). Хьлазийа к’ьтебеда жи нета шабуне к’ьфш дьбə, ль к’ӧ Иса дьчə ə’змен у йед ль пəй Иса п’арьстгəһеда[ф] дьщьвьн, шькьрийа хwə дьдьнə Хwəде (24:52-53).

Һьнәк п’аред бәрбьч’ә’в жи әw ьн, кӧ чәнд сәрһати у мәсәлә т’әне ве мьзгинийеда һәнә. Аwа мәсәлә: К’ӧлама мьлйак’әта, дәма буйина Иса, һазьрийа шьвана, Исайе донздәһ сали п’арьстгәһеда, мәсәла «кӧр’е ӧндабуйи у бьре wи», т’обәкьрьна[ф] qачахәки сәр хаче[ф] у тьштед майин.

Сәрәщәма фькра к’ьтебе

Пешготьна Луqа (1:1-4)
Буйина Йуһ’әннайе ньхӧмдар, буйина Иса у зар’отийа wан (1:5–2:52)
Qӧльхе Йуһ’әннайе ньхӧмдар (3:1-20)
Ньхӧмандьн[ф] у щер’ьбандьна[ф] Иса (3:21–4:13)
Даннасини у шьхӧлед Исайә ль Щәлиледа[ф] (4:14–9:50)
Р’ийа Исайә жь Щәлиле һ’әта Оршәлиме[ф] (9:51–19:27)
Һ’әфтийа Исайә хьлазийе ль Оршәлиме у дор-бәред wеда (19:28–23:56)
Р’абуна Исайә жь мьрне, хӧйабуна Wи шагьртава[ф] у жорһьлатьна Wи (24:1-53)

Пешготьна Луqа Т’ейофилор’а

1 [1]Т’ейофилойе хwәйиqәдьр,
ньһа гәләка дәстпекьрийә
сәрһатийа wан тьштед нава
мәда буйи ӧса р’ез кьн, [2]чаwа
әwед кӧ пешийе бь ч’ә’ве хwә
дитьбун у әв Мьзгини[ф] бәла
дькьрьн, мәр’а готьн. [3]Әз жи
чаwа йәки һе зува р’аст пәй wан
һ’әму тьшта дьчум, мьн р’е тер’а
дит кӧ бь һур-гьли тәр’а бьньвисьм, [4]wәки тӧ р’астийа wан
тьштед кӧ һин буйи, бьзаньби.

Мьзгинийа мьлйак’әт[ф] бона буйина Йуһ’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф]

[5]Чахе Һеродәс п’адшайе Щьһустане[ф] бу, к’аһинәк[ф] жь бәрәка
Әбийа һәбу, наве wи Зәкәрийа бу. Жьна wи жи жь ә’сьле
Һарун[ф] бу, наве wе Елизабет.
[6]Әвана һәр дӧ жи ль бәр Хwәде р’аст бун у нав һ’әму т’әми
у qанунед Хӧданда[ф] беqӧсур
дьчун. [7]Ле зар’ед wан т’ӧнәбун,
чьмки Елизабете зар’ нәданин
у һәр дӧйа жи ә’мьре хwә дәрбаз кьрьбун.

8 Awa чахе Зәкәрийа дора
бәрәка хwәда хьзмәтк’арийа
к’аһинтийе ль бәр Хwәде дькьр,
9 бь ә’дәте к’аһинтийеда п’әшк
wир’а к’әт, кӧ һәр’ә п’арьстгәһа[ф]
Хӧдан, бьхуре[ф] бьшәwьтинә.
10 У дәма шәwьтандьна бьхуре,
т’әмамийа щьмә’те дәрва дӧа
дькьр. 11 Һьнге мьлйак’әте[ф]
Хӧдан wива хӧйа бу у алийе
р’астева к’еләка[ф] горигәһа[ф] бь-
хуре сәкьни. 12 Чахе Зәкәрийа
дит, т’әвиһәв бу у саw к’әтә сәр
wи. 13 Ле мьлйак’әт wир’а гот:
«Зәкәрийа, нәтьрсә! Дӧа тә
һатә бьһистьне, к’ӧлфәта[ф] тә
Елизабете тәр’а кӧр’әки бинә
у те наве wи Йуһ’әнна[ф] дайни.

14 Әwе тәр’а бьбә әшq у шайи
у гәләке бь буйина wи ша
бьн.
15 Чьмки әwе ль бәр Хӧдан
мәзьн бә.
Т’ӧ щар гәрәке шәрав-араqе
вәнәхwә*.
У һе зьке дийа хwәда, wе бь
Р’ӧһ’е[ф] Пироз т’ьжи бә.
16 We жь зар’ед Исраеле[ф] гәләка
бәрбь Хӧдан Хwәдейе wан
вәгәр’инә.
17 Әwе бь р’ӧһ’ у qәwата Ел-
йас[ф] п’ехәмбәр[ф] пешийа
Хӧданва һәр’ә*,
we дьле бава сәр зар’ада у
нәельма бәрбь фә’мдарийа
р’аста вәгәр’инә,
wәки щьмә’тәке бона Хӧдан
һазьр кә».

18 Зәкәрийа мьлйак’әтр’а гот:
«Әзе ве йәке чаwа бьзаньбьм?
Әз кал ьм у к’ӧлфәта мьн жи
ә’мьре хwә иди дәрбаз кь-
рийә»*.
19 Мьлйак’әт[ф] ле вәгәр’анд
у готе:

«Әз Щьбрайил ьм, кӧ ль бәр
Хwәде дьсәкыньм.
У әз һатьмә шандьне,
кӧ тәр’а бежьм у ве мьзги-
нийе бьдьмә тә*.
20 Ва те лал би у ньк’арьби
хәбәр ди,
һ’әта we р’ожа кӧ әв тьшт
бенә сери,

* 1:15 Әва зар’а, awa готи Йуһ’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф] йәки «нәзир[ф]» дьһа-
тә һ’әсабе. Бона щур’ә-щур’ә qәйдә-qанунед нәзир Жьмар 6:1-21-да
бьхуньн.
* 1:17 Малахи 4:5-6.
* 1:18 Дәстпебун 18:11.
* 1:19 Данийел 8:16; 9:21.

чьмки тә әw готьнед мьн
баwәр нәкьрьн,
кö we wәхте хwәда бенә
сери».
21 Һ’әта һьнге щьмә’т һивийа
Зәкәрийа бу у ә’щебмайи дьман,
кö әw п’арьстгәһеда дәрәнги
дьк’әт. 22 У чахе әw дәрк’әтә
дәрва, иди нькарьбу wанар’а
хәбәр да. Wана шьк бьр, кö
п’арьстгәһеда тьшт һатийә ль
бәр ч’ә’ва. У әwи бь нишана
wанар’а хәбәр дьда у лал ма.
23 Гава р’ожед хьзмәткьрьна
wи хьлаз бун, чу мала хwә.
24 Пәй wан р’ожар’а, к’öлфәта
wи, Елизабет һ’әмлә дәрк’әт,
пенщ мәһа әwe хwә вәдьшарт
у дьгот: 25 «Әв чь йәк бу ван
р’ожада Хöдан бона мьн кьр,
һ’але мьнда ньһер’и у qара мьн
жь нав мәрьва[ф] да һьлдане».

Мьзгинийа мьлйак’әт бона буйина Иса[ф]

26 Мәһа шәшада Хwәде мьлйа-
к’әт[ф] Щьбрайил шандә бажарә-
ки Щәлиле[ф] кö наве wи Ньсрәт
бу, 27 щәм qизәкә бьк’ьр[ф], йа
кö мәрьвәки бь наве Усьве[ф]
мала[ф] Даwьдр’а[ф] нишанкьри
бу. Наве qизьке Мәрйәм[ф] бу.
28 Мьлйак’әт wева хöйа бу у готе:
«Сьлав ль тә qизька к’әрәм[ф] ле
буйийе, Хöдан т’әви тә йә*».
29 Әwа сәр готьна wи т’әвиһәв
бу у фькьри: «Гәло әв чь сьлав
ә?» 30 У мьлйак’әт жер’а гот:
«Мәрйәм, нәтьрсә! Чьмки тә
к’әрәм жь Хwәде станд. 31 Ва те
һ’әмлә дәрейи Кöр’әки бини
у наве Wи Иса[ф] дайни.
32 Әwe мәзьн бә у Кöр’е Йе
Һәри Жорьн we бе готьне.
У Хöдан Хwәде we т’әхте
баве Wи Даwьд бьдә Wи.
33 Әwe һ’әта-һ’әтайе п’адша-
тийе сәр мала[ф] Аqуб[ф] бькә
у хьлазийа П’адшатийа Wи
we т’öнәбә».
34 Мәрйәме мьлйак’әтр’а гот:
«Әв йәке чаwа бьбә, чьмки әз
һәла һе qиз ьм?» 35 Мьлйак’әт ле
вәгәр’анд у гот: «Р’öһ’е Пироз
we бе сәр тә у qәwата Йе Һәри
Жорьн we сәр тә бькә си. Бона
ве йәке әw Пирозе кö we жь тә
бьбә, әw Кöр’е[ф] Хwәде we бе
готьне. 36 Ва йә омьда тә Ели-
забет жи, йа кö безöр’әт дьһатә
готьне, we мәзьнайийа хwәда
әва мәһа шәша йә кöр’әкида
һ’әмлә йә. 37 Чьмки щәм Хwәде
тьштәки нәбуйине т’öнә». 38 Wи

* 1:28 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Тö нав к’öлфәтада бьмбарәк и».

чахи Мәрйәме гот: «Әз щарийа
Хӧдан ьм. Бьра анәгори готьна
тә бона мьн бьбә». У мьлйак’әт
жь щәм we чу.

Мәрйәм сәрики Елизабете дьхә

39 Wан р’ожада Мәрйәм р’абу
ләз чу алийе ч’ийа, бажарәки
Щьһуда[ф]. **40** Әw к’әтә мала
Зәкәрийа у сьлав да Елиза-
бете. **41** Гава Елизабете сьлава
Мәрйәме бьһист, зар’ок зьке
wеда львийа. Елизабет Р’ӧһ’е
Пирозва т’ьжи бу **42** у бь дән-
гәки бьльнд кьрә гази гот: «Тӧ
нав к’ӧлфәтада бьмбарәк и у
бәре зьке тәда жи бьмбарәк ә.
43 Әв чь бәхтәwарик ә кӧ дийа
Хӧдане мьн сәр мьнда һат?
44 Гава дәнге сьлава тә к’әтә
гӧһе мьн, зар’ок зьке мьнда жь
шабуна лист. **45** Хwәзи ль we, кӧ
готьна Хӧдан баwәр дькә, кӧ
чь жер’а һатийә готьне, we бе
сери». **46** Мәрйәме гот*:

«Нәфса мьн пәсьне Хӧдан дьдә
47 у р’ӧһ’е мьн бь Хwәде Хьлазкьре[ф] мьн ша дьбә,
48 чьмки Әwи бәре Хwә мьлуктийа щарийа Хwәда кьр.
Ва жь вьр шунда һ’әму ньсьле[ф] хwәзийа хwә ль мьн биньн,
49 чьмки Хwәдейе Зор бона мьн тьштед п’ьр’ мәзьн кьрьн.
Наве Wи пироз ә.
50 Р’ә’ма Wи qьр’нә-qьр’нә ль сәр wан ә,
йед кӧ жь Wи дьтьрсьн.
51 Qәwата дәсте Хwә Әwи да к’ьфше
у йед кӧ дьле[ф] хwәда к’ӧбар-бабах ьн бәла-бәлайи кьрьн.
52 Йед qәwат жь к’ӧрсийа анин хwаре
у йед мьлук бьльнд кьрьн*.
53 Йед бьр’чи бь тьштед qәнщ т’ер кьрьн
у йед дәwләти дәствала вә-р’екьрьн.
54 Р’ә’ма Хwә ани бира Хwә,
али хӧламе Хwә, Исраел кьр,
55 чаwа кал-бавед мә, Бьраһим[ф] у зӧр’әта wир’а бона һ’ә-та-һ’әтайе созе Хwә дабу»*.

* 1:46-55 П’адшати I, 2:1-10.
* 1:52 Ибо 5:11; 12:19.
* 1:55 Миха 7:20; Дәстпебун 17:7.

56 Мәрйәм wәкә се мәһа щәм
Елизабете ма, паше вәгәр'ийа
мала хwә.

Буйина Йуһ'әннайе ньхӧмдар

57 Аwа дәма wәльдандьна
Елизабете пер'а гьһишт, кӧ-
р'әк жер'а бу. 58 Һәвал-һогьред
wе бьһистьн кӧ Хӧдан р'ә'ма
хwәйә мәзьн бона wе кьрийә,
т'әви wе ша дьбун.
59 Р'ожа һ'әйштада һатьн кӧ
кӧр'ьк сьнәт[ф] кьн у наве баве
wи Зәкәрийа ле кьн. 60 Ле дийа
wи гот: «На, наве wи гәрәке
Йуһ'әнна бә». 61 Wер'а готьн:
«Нава мәрьвед тәда бь wи нави
кәсәк т'ӧнә». 62 Һьнге wана бь
нишана жь баве wи пьрсин кӧ чь
нави дьхwазә wи кә. 63 Әwи жи
т'әхтәк хwәст у ль сәр ньвиси:
«Наве wи Йуһ'әнна йә». Һ'әму
ә'щебмайи ман. 64 Дәстхwәда
зар-зьмане[ф] wи вәбу, хәбәр да,
шькьри да Хwәде. 65 Тьрсе һ'әму
щинаред wан гьрт у т'әмамийа
ч'ийайед Щьһустанеда бона ве
йәке дьһатә готьне. 66 Һ'әму-
йед кӧ дьбьһистьн, бира хwәда
хwәй дькьрьн, дьготьн: «Гәло
әв кӧр'ьке бьбә чь?» Чьмки
дәсте Хӧдан пер'а бу.

П'ехәмбәртийа[ф] Зәкәрийа

67 Баве wи Зәкәрийа бь Р'ӧһ'е
Пироз т'ьжи бу, п'ехәмбәрти
кьр у гот:
68 «Шькьр жь Хӧдан Хwәдейе
Исраелер'а
кӧ сәрик да щьмә'та Хwә у
азайи жер'а ани*.
69 Жь мала хӧламе Хwә Даwьд
бона мә Хьлазкьрәки[ф] зор*
р'акьр,
70 чаwа Әwи һе бәреда бь дәве
п'ехәмбәред Хwәйә пироз[ф]
готийә,
71 кӧ әм жь дьжмьнед хwә
у дәсте һ'әму хернәхwаза[ф]
хьлаз бьн*,
72 р'ә'ме кал-бавед мә бькә,
пәймана[ф] Хwәйә пироз
73 у wе сонда кӧ баве мә Бьра-
һимр'а хwар бир бинә*,
74 wәки жь дәсте дьжмьна
азабуйи,

* 1:68 Зәбур 41:13; 111:9.
* 1:69 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Стьруки хьлазкьрьне». Стьру гәләк щара чаwа нишана qәwате йә.
* 1:71 Зәбур 106:10.
* 1:73 Зәбур 106:45-46; Зәбур 105:8-9; Дәстпебун 17:7.

әм бькарьбьн бе тьрс у хоф,
75 һ’әму р’ожед ә’мьре хԝәда,
р’аст у һ’әлал Ԝи бьһ’әбиньн.

76 Тӧ, ло кӧр’ько, те п’ехәмбәре Йе Һәри Жорьн бейи готьне,
те пешийа Хӧданва һәр’и, ԝәки р’ийа Ԝи һазьр ки*
77 у занәбуна азайийе бьди щьмә’та Ԝи
бь бахшандьна гӧнед ԝан.
78 Жь р’ә’м у һ’ӧба Хԝәдейе мә чаԝа жорда р’о кӧ дәрте, ӧса ԝе сәрики бьдә мә,
79 ԝәки йед кӧ тә’ристанийе у бьн сийа мьрьнеда дьминьн р’онайи кә
у ньгед мә дайнә сәр р’ийа ә’дьлайийе»*.

80 Кӧр’ьк мәзьн дьбу у бь р’ӧһ’ ԛәԝат дьгьрт у һ’әта р’ожа Исраелева хӧйа бу жи ль бәр’ийе[ф] дьма.

Буйина Иса

(Мәтта 1:18-25)

2 1 Ԝан р’ожада жь Аԝгустойе Ԛәйсәр[ф] ә’мьр дәрк’әт, кӧ
һ’әму мәрьвед Императорийа
Р’омайе бенә навньвисаре. 2 Әв
навньвисара пешьн һена Курен-
йойе ԝәлийе[ф] Сурйайеда һатә
кьрьне. 3 Һ’әму дьчунә бажаре
хԝә, кӧ һәр кәс наве хԝә бьдә
ньвисаре. 4 Усьв жи жь бажаре
Ньсрәта Щәлиле р’абу һәвраз
чу Щьһустане, бажаре[ф] буйина
Даԝьд, кӧ жер’а Бәйтләһ’м[ф]
дьготьн, чьмки әԝ жь мал у
ԛәбила Даԝьд бу. 5 Әԝ чу кӧ
т’әви Мәрйәма дәргистийа хԝә
бьк’әвә навньвисаре. Мәрйәм
жи һ’әмлә бу. 6 Чахе әԝана ль
Бәйтләһ’ме бун, р’ожа ԝәль-
дандьна ԝе пер’а гьһишт 7 у
кӧр’е хԝәйи Ньхӧри ани, Әԝ
п’еч’әкеда п’еч’а у афьр’да да-
ни, чьмки меванханеда бона
ԝан щи т’ӧнәбу.

Мьлйак’әт у шьван

8 Ль ԝьр чоле шьван һәбун,
кӧ ԝе шәве хԝәйитийа кәрийе
пәзед хԝә дькьрьн. 9 Мьлйа-
к’әте Хӧдан ԝанва хӧйа бу у
р’умәта Хӧдан дора ԝан шәԝԛ
да, әԝ гәләки тьрсийан. 10 Ле
мьлйак’әт ԝанар’а гот: «Нә-
тьрсьн! Ва йә әз Мьзгинийа
шабунәкә мәзьн дьдьмә ԝә,

* 1:76 Ишайа 40:3; Малахи 3:1.
* 1:79 Малахи 4:2; Ишайа 9:2; 58:8; 60:1-2.

кӧ we бона т’әмамийа мь-
ләт бә. **11** Иро wәр’а бажаре[ф]
Даwьдда Хьлазкьрәк[ф] бу, әw
Мәсиh[ф] Хӧдан ә. **12** Әва wәр’а
бьбә нишан: Ћуне зар’окәке
п’еч’әкеда п’еч’айи афьр’да
бьбиньн». **13** Ньшкева т’әви wи
ордикә мьлйак’әтед ә’зманайә
мәзьн к’ьфш бу, пәсьне Хwәде
дьдан у дьготьн:

14 «Шькьр Хwәдейе Ћәри Жо-
рьнр’а,
ә’дьлайи сәр дьне wан мә-
рьвар’а,
жь к’ижана Хwәде р’ази йә*».

15 Гава мьлйак’әт жь wан дур
к’әтьн ћьлатьнә ә’змен, шь-
вана hәвр’а гот: «Дә wәрьн әм
hәр’ьнә Бәйтләh’ме, әв тьште
буйи, кӧ Хӧдан әм пе h’әсан-
дьн, бьбиньн».

16 У бь ләз ћатьн, Мәрйәм,
Усьв у Зар’а афьр’да р’азайи
дитьн. **17** Гава Әw дитьн, чь
кӧ бона Кӧр’ьк wанр’а ћатьбу
ә’ламкьрьне, готьн. **18** Ћәр кәсе
кӧ жь шьвана әв тьшт дьбьhис-
тьн, зәндәгьрти[ф] дьман. **19** Ле
Мәрйәме әв h’әму тьшт дьле
хwәда хwәй дькьрьн у ль сәр
wан дьфькьри. **20** Шьван вәгә-
р’ийан, бона тьштед бьhисти
у дити пәсьн у шькьри дьданә
Хwәде. Әв h’әму ӧса бун чаwа
wанар’а ћатьбу готьне.

Навданина Иса

21 Р’ожа h’әйшта гава кӧр’ьк
сьнәт кьрьн, наве Wи Иса[ф]
данин, чаwа кӧ hе бәри h’әм-
ләбуна де, мьлйак’әт бона ве
йәке готьбу.

Иса дьбьнә п’арьстгәhе, кӧ п’ешк’еши[ф] Хwәде кьн

22 Чахе анәгори Qануна[ф]
Муса[ф] р’ожед паqьжбуна wан
т’әмам бун, кӧр’ьк бьрьнә Ор-
шәлиме[ф], кӧ Wи п’ешк’еши
Хӧдан кьн*, **23** чаwа кӧ Qануна
Хӧданда ньвисар ә: «Ћәр ньхӧ-
рики нерин кӧ бәт’ьне вәдькә,
нәдьре[ф] Хӧдан бә»* **24** у ль гора
готьна Qануна Хӧдан: «Щотәк
фатьмок[ф] йан жи дӧ щущукед
кәвотка»* h’әди[ф] бе дайине.

* 2:14 Нав ћьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Ль сәр дьне ә’дьлайи, нав мәрьвада хwәшити».

* 2:22 Qануна К’аhинтийе 12:3, 6.

* 2:23 Дәрк’әтьн 13:2, 12, 15.

* 2:24 Qануна К’аhинтийе 12:8.

25 Һьнге мәрьвәк Оршәли-
меда һәбу, наве wи Шьмһ’ун
бу. Әw мәрьвәки р’аст, хwәде-
хоф у ль һивийа бәрдьлийа[ф]*
Исраеле бу. Р’öһ’е Пироз жи
ль сәр wи бу 26 у wир’а готьбу:
«Һ’эта кö тö Мәсиһе Хöдан
нәбини, намьри». 27 Һьнге
әw бь р’ебәрийа Р’öһ’ һатә
п’арьстгәһе. Чахе де у баве-
ва Исайе бьч’ук анин кö ль
гора ә’дәте Qануне бона Wи
бькьн, 28 Шьмһ’ун Кöр’ьк
һьлда да һ’әмеза хwә, шькьри
да Хwәде у гот:

29 «Йа Хwәйи, ньһа ль гора сoзе Хwә
бь хер у сьламәт бәрдәстийе Хwә бәр’дә.
30 Чьмки ч’ә’ве мьн азакьрьна Тә дит,
31 йа кö Тә бәр ч’ә’ве һ’әму мьләта һазьр кьрийә*,
32 кö бьбә р’онайийа бәр ч’ә’ве нәщьһуйа[ф]
у qәдьр-һöрмәт[ф] щьмә’та Тә Исраелр’а»*.

33 Де у баве Wи сәр тьштед кö
Шьмһ’ун бона Wи дьготьн,
зәндәгьрти мабун. 34 Шьм-
һ’ун дöа wан кьр у дийа Wи
Мәрийәмер’а гот: «Бьбьһен,
Әва әwи к’ьфшкьри йә, Йе
кö we Исраеледа бьбә сәбә-
бе к’әтьн-р’абуна гәләка, öса
жи бьбә нишанәк, кö гәләке
мьqабьли Wи р’абьн 35 у бь ви
аwайи фькьред гәләк дьла we
ә’йан бьн. У дьле тәр’а жи мина
тирәке we дәрбаз бә».

36 Ль wьр жь р’ък’ьнйата Ашер,
qизәкә Фаноwелә п’ехәмбәр
һәбу, наве we Һана. Әwe гә-
ләк ә’мьр дәрбаз кьрьбу, пәй
qизтийа хwәр’а һ’әфт сала щәм
мере хwә мабу. 37 Әw жьнәби-
кә һ’әйште чар сали бу* у жь
п’арьстгәһе дур нәдьк’әт, шәв
у р’ож бь дöа у р’ожийа[ф] Хwәде
дьһ’әбанд. 38 Әва жи we дәме
һат, шькьри да Хwәде у т’әви
һ’әмуйед кö ч’ә’вньһер’ийа аза-
буна Оршәлиме бун, дәрһәqа
кöр’ькда хәбәр да.

* 2:25 Бь готьнәкә дьн: «Барьстанийа Исраеле, бона хьлазкьрьн[ф] йан азабуна Исраеле».

* 2:31 Ишайа 40:5; 52:10.

* 2:32 Ишайа 42:6; 49:6; 52:10.

* 2:37 Аһа те фә’мкьрьне, йан: «Ә’мьре we һ’әйште чар сали бу» йан жи: «Һ’әйштечар сала жьнәби мабу».

Мəрйəм, Усьв у Исайе бьч’ук вəдьгəр’ьнə Ньсрəте

39 Гава Усьв у Мəрйəме һəр
тьшт ль гора Qануна Хӧдан
кьрьн, вəгəр’ийанə Щəлиле,
бажаре хwə Ньсрəте 40 Кӧр’ьк
мəзьн у qəwат дьбу, бь сəр-
wахтийе[ф] т’ьжи дьбу, к’əрəма
Хwəде жи бь Wир’а бу.

Исайе донздəһ сали п’арьстгəһеда

41 Де у баве Wи һəр сал Щə-
жьна[ф] Дəрбазбунеда дьчунə
Оршəлиме. 42 Чахе Əw бу донз-
дəһ сали, ль гора ə’дəт əwана
һəвраз чунə щəжьне. 43 Гава
р’ожед щəжьне хьлаз бун у
пашда вəдьгəр’ийанə мала
хwə, Исайе хьшим ль Оршə-
лиме ма. Ле де у баве Wи һаш
жь Wи т’ӧнəбун, 44 wана т’ьре[ф]
т’əви р’еwийа йə. Р’ийа р’ожə-
ке һатьн, нав һəвал-һогьред
хwəда ль Wи гəр’ийан. 45 Гава
Əw нəдитьн, пашда вəгəр’и-
йанə Оршəлиме, ль Wи гəр’и-
йан. 46 Р’ожа сьсийа wана Əw
п’арьстгəһеда дит. Əw т’əви
дəрсдара р’уньштьбу, гӧһда-
рийа wан дькьр у пьрс дьданə
wан. 47 Һ’əмуйед кӧ хəбəрдана
Wи дьбьһистьн, сəр занəбун у
щабед Wи зəндəгьрти дьман.
48 Гава де у баве Wи əw дитьн,
һ’əйирин у дийа Wи жер’а got:
«Лаwо! Тə чьма ӧса сəре мə
кьр? Əз у баве тə к’əл-бин ль
Тə дьгəр’ийан». 49 Əwи wанр’а
гот: «Һун чьма ль Мьн дьгə-
р’ийан? Wə ньзаньбу гəрəке
Əз мала Баве[ф] Хwəда бьм?»
50 Ле wана фə’м нəкьр Əwи чь
гот. 51 Əw т’əви wан вəгəр’ийа
һатə Ньсрəте у гӧр’а[ф] wанда
бу. Ле дийа Wи əв һ’əму тьшт
дьле хwəда хwəй дькьрьн. 52 У
Иса бь сəрwахтийе у бəжьнеда
пешда дьчу у ль Хwəде у мəрьва
хwəш дьһат.

Даннасинийа Йуһ’əннайе ньхӧмдар

(Мəтта 3:1-12; Марqос 1:1-8; Йуһ’əнна 1:19-28)

3 1 Панздəһ салийа п’адша-
тийа Тибəрйойе Qəйсəрда,
Пилатойе[ф] Понтийо wəлийе
Щьһустане бу, Һеродəс сəр-
wере Щəлиле бу, Филипойе
бьре wи сəрwере qəза Итурйайе
у Трахонидайе бу у Лусанйас
сəрwере Авелинйайе бу, 2 Һəнан
у Qəйафа жи сəрəкк’аһин бун.
Һьнге хəбəра Хwəде бəр’ийеда
Йуһ’əннайе кӧр’е Зəкəрийар’а
һат 3 у Йуһ’əнна һатə һ’əму

дор-бәред ч’әме Урдӧне дан-
насин дькьр, кӧ щьмә’т жь
гӧнәкьрьне вәгәр’ә[ф] у бь аве
бе ньхӧмандьне[ф], wәки Хwәде
wан бьбахшинә. 4 Чаwа к’ьтеба
Ишайа[ф] п’ехәмбәрда ньвисар
ә кӧ дьбежә:

«Дәнге бәр’ийеда дькә гази:
‹Р’ийа Хӧдан һазьр бькьн
у шьвәр’ийед[ф] Wи р’аст бь-
кьн.
5 Һ’әму гәли бьра т’ьжи бьн,
ч’ийа-бани ньмьз бьн,
р’ийед харо-маро р’аст бьн
у ч’ә’л-ч’ул дуз бьн.
6 У һәр кәсе азайийа Хwәде
бьбинә›»*.

7 Гәләк дьһатьнә щәм Йуһ’ән-
на, кӧ жь wи бенә ньхӧмандьне.
Әwи wанр’а дьгот: «Ч’ежькед[ф]
мә’ра! К’е wәр’а гот, кӧ һун жь
хәзәба те бьр’әвьн? 8 Дә бь кьред
qәнщ бьдьнә к’ьфше, кӧ һун
жь гӧнәкьрьне вәгәр’ийанә. У
р’анәбьн нәбежьн: ‹Бьраһим
баве мә йә›. Әз wәр’а дьбежьм,
кӧ Хwәде жь ван кәвьра жи дь-
карә зар’а Бьраһимр’а дәрхә.
9 Ва йә бьвьр[ф] ль сәр р’аwе[ф]
даре йә. Һәр дара кӧ бәре qәнщ
нәйнә, wе бе бьр’ине у авитьне
нава егьр». 10 Ә’лаләте жь wи
пьрси у гот: «Ле әм чь бькьн?»
11 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Дӧ дәст к’ьнще к’е һәнә, бьра
йәки бьдә wи, йе к’е кӧ т’ӧнә у
хӧрәке к’е һәйә, бьра диса ӧса
бькә». 12 Хәрщгьр[ф] жи һатьн кӧ
бенә ньхӧмандьне у wир’а го-
тьн: «Дәрсдар[ф], әм чь бькьн?»
13 Әwи wанр’а гот: «Чьqас жь
wә те хwәстьне жь wи зедәтьр
нәстиньн». 14 Әскәра жи жь wи
пьрси: «Ле әм чь бькьн?» Әwи
wанр’а гот: «Кәсәки нәшели-
ньн, бебәхтийе ль хәлqе нәкьн
у бь һәqе хwә р’ази бьн».

15 Һ’әму һивийе бун у бона
Йуһ’әнна дьле хwәда дьготьн:
«Гәло әв ә Мәсиһ?» 16 Йуһ’ән-
на ль һ’әмуйа вәгәр’анд у гот:
«Әз wә бь аве дьньхӧминьм,
ле Йәки жь мьн qәwаттьр wе
бе. Әз нә һежа мә бәне чарьхед
Wи жи вәкьм. Әwе wә пе Р’ӧ-
һ’е Пироз у егьр бьньхӧминә.
17 Мәлһ’әба Wи дәсте Wида
йә. Әwе бедәра Хwә паqьж кә,
гәньм бькә ә’мбара Хwә, ле
кайе wе бь агьре кӧ натәмьрә
бьшәwьтинә».

18 Аwа Йуһ’әнна бь гәләк
тьштед дьн жи хәлq ширәт дь-
кьр у Мьзгини дьда. 19 Ле гава

* 3:6 Ишайа 40:3-5.

Йуh’әнна ль Һеродәсе сәрwер
жи hьлат[ф] бона Һеродийа жьна
бьре wи у h’әму хьрабийед кö
wи дькьрьн, **20** hьнге Һеродәс
сәр ван кьрьнада әв нәhәqи жи
кьр, кö Йуh’әнна авитә кәле.

Иса те ньхöмандьне

(Мәтта 3:13-17;
Марqос 1:9-11)

21 Гава h’әму щьмә’т дьhатә
ньхöмандьне, Иса жи hатә
ньхöмандьне. We дәме кö дöа
дькьр, ә’зман вәбу **22** у Р’öh’е
Пироз бь бәдәни мина кәвот-
кәке сәр Wи дани у дәнгәк жь
ә’змен hат у гот: «Тö кöр’е Мьни
дәлал и, кö Әз жь Тә р’ази мә».

Р’ьк’ьнйата Иса

(Мәтта 1:1-17)

23 Иса незики си сали бу, гава
Әwи дәст бь к’аре Хwә кьр у wан
т’ьре Әw кöр’е Усьв бу, Усьве
Әли, **24** Әлийе Мәтат, Мәтате
Леwи, Леwийе Мәлк’е, Мәлк’ейе
Йаннай, Йаннайе Усьв, **25** Усьве
Мәтитийа, Мәтитийайе Амос,
Амосе Нәhум, Нәhуме Һәсли,
Һәслийе Нәщай, **26** Нәщайе
Мәhат, Мәhате Мәтитийа,
Мәтитийайе Шемәйин, Ше-
мәйине Йусех, Йусехе Йода,
27 Йодайе Йуhәнан, Йуhәнане
Р’еша, Р’ешайе Зәрубабәл, Зә-
рубабәле Шалтийел, Шалти-
йеле Нәри, **28** Нәрийе Мәлк’е,
Мәлк’ейе Еди, Едийе Qосам,
Qосаме Елмәдам, Елмәда-
ме Әр, **29** Әре Йешу, Йешуйе
Елийазер, Елийазере Йорим,
Йориме Мәтат, Мәтате Леwи,
30 Леwийе Шьмh’ун, Шьмh’уне
Щьhуда, Щьhудайе Усьв, Усь-
ве Йонам, Йонаме Елйаqим,
31 Елйаqиме Мәлйо, Мәлйо-
йе Мәна, Мәнайе Мәтитийа,
Мәтитийайе Нат’ан, Нат’ане
Даwьд, **32** Даwьде Йеша[ф], Йеша-
йе Овед, Оведе Боwаз, Боwазе
Сәлмон, Сәлмоне Нәhшон,
33 Нәhшоне Аминадав, Ами-
надаве Админ, Админе Арам,
Араме Һәсрун, Һәсруне Перес,
Пересе Щьhуда, **34** Щьhудайе
Аqуб, Аqубе Исhаq[ф], Исhаqе
Бьраhим, Бьраhиме Тераh,
Тераhе Нәhор, **35** Нәhоре Сәрух,
Сәрухе Р’еwо, Р’еwойе Пелег,
Пелеге Әбәр, Әбәре Шәлаh,
36 Шәлаhе Qенан, Qенане Ар-
пәхшад, Арпәхшаде Сам, Саме
Нöh[ф], Нöhе Ламәх, **37** Ламәхе
Мәтушәла, Мәтушәлайе Һә-
нох, Һәнохе Йаред, Йареде
Маhалалел, Маhалалеле Qенан,
38 Qенане Әнош, Әноше Сет’,
Сет’е Адәм[ф] у Адәме Хwәде.

Щер’ьбандьна[ф] Иса

(Мәтта 4:1-11;
Марqос 1:12-13)

4 1 Иса бь Р’öh’е Пирозва
т’ьжи жь Урдöне вәгәр’ийа,
Р’öh’ бәр’ийеда р’ебәрийа Wи
дькьр, 2 чьл р’ожи жь мирещьн[ф]
hатә щер’ьбандьне[ф]. Әwи wан
р’ожада тьштәк нәхwар у гава
әw р’ож дәрбаз бун, бьр’чи бу.
3 Һьнге мирещьн Wир’а гот:
«Һәгәр Тö Кöр’е Хwәде йи, ви
кәвьрир’а бежә кö бьбә нан».
4 Иса ле вәгәр’анд у гот: «Нь-
висар ә: ‹Инсан т’әне бь нен
нажи›* **».
5 Һьнге мирещьн Әw р’акь-
рә сәр щики бьльнд, дәqеда
h’әму п’адшатийед дьнйайе
нишани Wи дан 6 у готә Wи:
«Әзе р’әwш у сәрwертийа ван
h’әмуйа бьдьмә дәсте Тә, чьмки
мьнр’а hатийә дайине у к’ер’а
кö бьхwазьм әзе бьдьме. 7 Һәгәр
ньhа Тö сәре хwә ль бәр мьн
дайни, әв h’әму wе п’ара Тә
бьн». 8 Иса ле вәгәр’анд у гот:
«Ньвисар ә: ‹Сәре хwә ль бәр
Хöдан Хwәдейе хwә дайнә у
т’әне Wи бьh’әбинә!›*»
9 Паше мирещьн Иса бьрә
Оршәлиме, Әw сәр бьльнд-
щийа бане п’арьстгәhе да сә-
кьнандьне у готә Wи: «Һәгәр
Тö Кöр’е Хwәде йи, дә Хwә жь
вьр бавежә хwаре. 10 Чьмки
ньвисар ә: ‹Хwәде we т’әмийа
Тә бьдә мьлйак’әтед Хwә, кö
Тә хwәй кьн› 11 у: ‹Әwе Тә сәр
дәсте хwә бьгьрьн, wәки ньге
Тә кәвьр нәк’әвә›*». 12 Иса ле
вәгәр’анд у гот: «Һатийә готьне
кö: ‹Хöдан Хwәдейе хwә нәще-
р’ьбинә!›*» 13 У гава мирещьн
h’әму щер’ьбандьн хьлаз кьрьн,
дәмәке жь Wи дур к’әт.

Иса qәза Щәлиледа дәст бь к’аре Хwә дькә

(Мәтта 4:12-17;
Марqос 1:14-15)

14 Иса бь qәwата Р’öh’ вәгәр’ийа
Щәлиле у нав-дәнге Wи h’әму

---

* 4:4 Нав hьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Нә кö т’әне инсан бь нен дьжи, ле бь hәр хәбәрәкә Хwәде».

** 4:4 Qануна Дöщари 8:3.

* 4:8 Qануна Дöщари 6:13.

* 4:11 Зәбур 91:11-12.

* 4:12 Qануна Дöщари 6:16.

алийед wи wәлатида бәла бу.
15 Әwи к’ьништед[ф] wанда һин
дькьр у һ’әмуйа пәсьне Wи дьдан.

Бажаре Ньсрәте, ль к’ӧ Иса мәзьн бьбу, Wи qәбул накә

(Мәтта 13:53-58; Марqос 6:1-6)

16 Әw һатә Ньсрәте, wи щи-
йе кӧ Әw ле мәзьн бьбу, мина
ә’дәте Хwә р’ожа[ф] шәмийе Әw
к’әтә к’ьнިште у р’абу кӧ бьху-
нә. **17** К’ьтеба Ишайа п’ехәмбәр
данә Wи у гава к’ьтеба гӧло-
маткькьри вәкьр, әw щи дит кӧ
аһа ньвисар бу:

18 «Р’ӧһ’е Хӧдан ль сәр Мьн ә,
чьмки Әwи Әз бь р’ункьрь-
не[ф] к’ьфш кьрьм,
wәки Мьзгиниййе бьдьмә
фәqира,
у Әз шандьмә һесирар’а бой
сәрбәстийе[ф]
у корар’а бой дитьне дан-
насин кьм,
азайийе бьдьмә бьндәста
19 у сала Хӧданә р’ә’ме* жи
бьдьмә наскьрьне»**.
20 У к’ьтеб гӧломатк кьр да бәр-
дәсти р’уньшт у к’ьништеда
һ’әму зур’ бьбун ль Wи дьньһе-
р’ин. **21** Әwи дәстпекьр wанар’а
гот: «Әва ньвисара иро һатә се-
ри, гава wә бьһист». **22** Һ’әмуйа
жи бона Wи qәнщ хәбәр дьдан
у сәр хәбәрдана Wийә мә’рифәт
зәндәгьрти мабун у дьготьн:
«Әва нә кӧр’е Усьв ә?» **23** Әwи
wанр’а гот: «Һуне р’аст ве го-
тьне сәр Мьн бежьн: ‹Һ’әкимо!
Дә һ’әкимтийе ль хwә бькә. У
әw тьштед мә бьһистьн кӧ Тә
Кәфәрнаһумеда кьрьн, ль вьр
щи-мьск’әне хwәда жи бькә›».
24 У гот: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
п’ехәмбәр щи-мьск’әне хwәда
беqәдьр ә. **25** Әз р’астийе wәр’а
дьбежьм, гәләк жьнәби Исра-
еледа һена Елйасда һәбун, чахе
се сал у шәш мәһа ә’зман һатә
гьртьне у т’әмамийа wәлетда
бу хәлайикә гьран. **26** Ле Елйас
кәсәкир’а нәһатә шандьне,
пештьри жьнәбийа жь бажаре
Сәрәпта Сайдер’а*. **27** У гәләк
к’оти[ф] жи Исраеледа һена Ели-
ша[ф] п’ехәмбәрда һәбун у жь wан
т’ӧ кәс паqьж нәбу, пештьри
Нә’мане[ф] жь Сурйайе»*. **28** Гава

* 4:19 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Сала qәбулкьрьна Хӧдан».
** 4:18-19 Ишайа 61:1-2.
* 4:25-26 П’адшати III, 17:8-16.
* 4:27 П’адшати IV, 5:1-14.

h’әмуйед к’ьништеда әв йәк
бьhистьн, hерс к’әтьн. 29 Р’абун
Әw жь бажер дәрхьстьн, бьрьн
сәр wи ч’ийайе ль к’ö бажаре
wан hатьбу чекьрьне, wәки Wи
жь кәнделда бавежьн. 30 Ле Әw
нав wанр’а дәрбаз бу чу.

Иса р’öh’е[ф] h’әрам[ф] дәрдьхә

(Марqос 1:21-28)

31 Иса бәржер бу hатә бажаре
Кәфәрнаhума Щәлиле у р’о-
жа шәмийе әw hин дькьрьн.
32 Әw ль сәр hинкьрьна Wи
зәндәгьрти мабун, чьмки хә-
бәрдана Wи бь h’öкöм бу. 33 У
к’ьништеда мәрьвәк hәбу, кö
р’öh’е[ф] щьнайи[ф] h’әрам[ф] пер’а
hәбу. Әwи бь дәнгәки бьльнд
кьрә qир’ин: 34 «Wәйе! Тö чь жь
мә дьхwази Исайе Ньсрәте?
Тö hатийи qьр’а мә бини? Әз
заньм Тö к’и йи. Тö Пирозе
Хwәде йи!» 35 Иса ле hьлат у
гот: «Кәр’ бә у же дәрк’әвә!»
Щьн әw бәр wан ль ә’рде хьст
у бе зьрардайин жь wи дәрк’әт.
36 H’әму зәндәгьрти ман, hәв-
р’а дьготьн: «Әв чь готьн ә?
Әw бь h’öкöм у qәwате ә’мьри
ль р’öh’ед h’әрам дькә у дәр-
дьк’әвьн?» 37 У бә’са Wи h’әму
дор-бәра бәла дьбу.

Иса гәләк нәхwәша qәнщ дькә

(Мәтта 8:14-17;
Марqос 1:29-34)

38 Әw жь к’ьниште дәрк’әт
чу мала Шьмh’ун[ф]. Хwәсийа
Шьмh’ун тә’л т’айеда дьнә’-
лийа у бона wе жь Wи hиви
кьрьн. 39 Иса сәр wер’а сәкьни,
ль т’айе hьлат у т’айе же бәр’-
да. Дәстхwәда р’абу сәр хwә,
бәрдәсти wанр’а кьр. 40 Гава
р’о дьчу ава, h’әмуйед кö щу-
р’ә-щур’ә нәхwәшийед wан
hәбун анинә щәм Wи. Әwи
дәсте Хwә дани сәр wан hәр
йәки у әw qәнщ кьрьн. 41 Жь
гәләка жи щьн дәрдьк’әтьн,
дькьрьнә qир’ин у дьготьн:
«Тö Кöр’е Хwәде йи!» Ле Иса
ль wан hьлат у нәдьhьшт әw
хәбәр дьн, чьмки заньбун кö
Әw Мәсиh ә.

Даннасинийа т’әмамийа Щьhустане

42 Сьбәh кö зәлал бу, Иса
р’абу чу щики хәwлә. Ә’лаләт
ль Wи дьгәр’ийан у h’әта щәм
Wи hатьн, нәдьhьштьн кö Әw
дәст жь wан бьк’ьшинә. 43 Ле
Әwи wанр’а гот: «Гәрәке Әз
бажаред дьнда жи Мьзгинийа

П’адшатийа[ф] Хwәде бьдьм, чьмки Әз бона wе йәке һатьмә шандьне». **44** У к’ьништед Щьһустанеда* даннасин дькьр.

Иса гази шагьртед[ф] Хwәйә пешьн дькә

(Мәтта 4:18-22; Марqос 1:16-20)

5 **1** Щарәке Иса ль бәр гола Щенисарте сәкьнибу у ә’лаләте дора Wи гьрт, кӧ хәбәра Хwәде бьбьһе. **2** У Әwи дӧ qәйьк дәве голе дитьн, мә’сигьр жь wан дәрк’әтьбун у т’ор’ед хwә дьшуштьн. **3** Иса к’әтә qәйькәкә жь wан, кӧ йа Шьмһ’ун бу, һиви жь wи кьр, кӧ qәйьке һьнәки жь бәже[ф] дур хә. У Әw р’уньшт, жь qәйьке ә’лаләт һин кьр. **4** Чахе Әwи хәбәрдана Хwә хьлаз кьр, Шьмһ’унр’а гот: «Qәйьке бьбә щийе к’ур у т’ор’ед хwә бавежьнә неч’ире». **5** Шьмһ’ун ле вәгәр’анд у гот: «Мамоста, мә т’әмамийа шәве кьр-нәкьр тьштәк нәгьрт, ле бона хатьре Тә әзе т’ор’а бавежьме». **6** У гава ӧса кьрьн, һаqас мә’си к’әтьне, кӧ т’ор’ед wан дьqәтийан. **7** У бь нишана гази һәвалед хwәйә qәйька дьнда дькьрьн, кӧ бен али wан бькьн. У әwана һатьн һәр дӧ qәйьк жи т’ьжи кьрьн, һьндьк мабу нӧq буна. **8** Гава Шьмһ’ун-Пәтрус әв йәк дит, хwә авитә чоке Иса у гот: «Хӧдан, дури мьн һәр’ә, әз йәки гӧнәк’ар[ф] ьм». **9** Чьмки бона wан мә’сийед гьрти хофе wи у һ’әмуйед пер’а гьртьбу, **10** ӧса жи Аqуб[ф] у Йуһ’әннайе[ф] кӧр’ед Зәбәди, кӧ һәвалед Шьмһ’ун бун. У Иса Шьмһ’унр’а гот: «Нәтьрсә! Жь вьр шунда те мәрьва мина мә’сийа бьгьри». **11** У qәйьк дәрхьстьнә бәже, һәр тьшт һьштьн пәй Wи чун.

Иса йәки жь к’отибуне паqьж дькә

(Мәтта 8:1-4; Марqос 1:40-45)

12 Гава Иса бажарәкида бу, ль wьр мәрьвәки сәрдапеда к’оти һәбу. Чахе әwи Иса дит, хwә дәвәр’уйа авит же лава кьр у гот: «Хӧдан! Һәгәр бьхwази, Тӧ дькари мьн паqьж ки». **13** У Иса дәсте Хwә дьреж кьре, ле к’әт у гот: «Әз дьхwазьм. Паqьж бә!» У дәстхwәда к’отибун же чу. **14** Иса т’әми да wи, кӧ ве йәке кәсир’а нәбежә, ле гот:

* 4:44 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Щәлиледа».

«Һәр’ә хwә нишани к’аһин кә
у чаwа Муса т’әми дайә, һ’эди-
йа паqьжбуна хwә бьдә, wәки
һ’әмуйар’а бьбә шә’дәти, кӧ
тӧ паqьж буйи». 15 Нав у дәнге
Иса һе бәла дьбу у п’ър’ ә’лаләт
дьщьвийа кӧ гӧһдарийа Wи
бькьн у жь нәхwәшийед хwә
qәнщ бьн. 16 Ле Әwи Хwә ль
щийе хәwлә дьгърт у дӧа дькьр.

Иса шьлушә’тәки qәнщ дькә у гӧнед wи дьбахшинә

(Мәтта 9:1-8; Марqос 2:1-12)

17 Р’ожәке чахе Әwи һин дь-
кьр, ферьси[ф] у дәрсдаред Qа-
нуне жи р’уньштьбун, кӧ жь
һ’әму гӧндед Щәлиле, Щьһус-
тане у жь Оршәлиме һатьбун.
Qәwата Хӧдан һазьр бу, wәки
Иса нәхwәшед wан qәнщ бькә.
18 We дәме чәнд мәрийа йәки
шьлушә’т ньвинева анин у дь-
хwәстьн әw бьбьрана һьндӧр’
у ль бәр Иса данина. 19 У гава
wана жь дәст ә’лаләта гьран т’ӧ
р’е нәдитьн кӧ wи биньнә һьн-
дӧр’, р’абунә сәр хени, к’әрмид
вәкьрьн, ньвинева дахьстьнә
нава мале, ль бәр Иса. 20 Гава
Әwи баwәрийа wан дит, готә
йе шьлушә’т: «Ә’вдо, гӧнед
тә һатьнә бахшандьне». 21 Qа-
нунзан у ферьсийа дәстпекьр
фькьрин у һәвр’а готьн: «Әв к’и
йә аһа Хwәде беһӧрмәт дькә?
Пештьри Хwәде к’и дькарә
гӧна бьбахшинә?» 22 Фькьред
wан Исава ә’йан бун у ль wан
вәгәр’анд гот: «Һун чь дьле
хwәда дьфькьрьн? 23 К’ижан
р’ьһ’әт те готьне: ‹Гӧнед тә
һатьнә бахшандьне›, йан: ‹Р’а-
бә у бьгәр’ә?› 24 Ле wәки һун
бьзаньбьн кӧ һ’ӧкӧме Кӧр’е[ф]
Мерьв һәйә ль сәр дьне гӧна
бьбахшинә», готә йе шьлу-
шә’т: «Әз тәр’а дьбежьм, р’абә
ньвина хwә һьлдә һәр’ә мала
хwә». 25 Әw жи бәр ч’ә’ве wан
пер’а-пер’а р’абу у ньвина кӧ
ль сәр п’алдайи бу һьлда чу
мала хwә у шькьри дьда Хwә-
де. 26 Һ’әму һ’әйр-һ’ӧжмәк’ар
ман у шькьри дьданә Хwәде,
бь хофа мәзьн дьготьн: «Иро
мә тьштед нәбуйи дитьн».

Иса гази Леwи[ф] дькә

(Мәтта 9:9-13; Марqос 2:13-17)

27 Пәй we йәкер’а Иса дәрк’әт,
ль щийе хәрщһьлдане хәрщ-
гьрәки р’уньшти дит кӧ наве
wи Леwи[ф] бу у готе: «Пәй Мьн
wәрә». 28 Әwи жи һәр тьшт һьшт,
р’абу пәй Wи чу. 29 Леwи мала
хwәда һӧрмәтәкә мәзьн жер’а

кьр. Т’әви wан гәләк хәрщгьр у
hьнәкед майин жи ль сәр сьф-
ре р’уньштьбун. 30 Ферьсийа у
qанунзанед wан бина хwә тәнг
кьрьн у шагьртед[ф] Wир’а готьн:
«Чьма hун т’әви хәрщгьр у гö-
нәк’ара дьхwьн у вәдьхwьн?»
31 Иса ль wан вәгәр’анд у гот:
«Сахләм нә h’әwще h’әким ьн,
ле нәхwәш. 32 Әз нәhатьмә гази
йед р’аст кьм, ле гази гöнәк’ара
бона т’обәйийе[ф]».

Пьрса р’ожигьртьне

(Мәтта 9:14-17; Марqос 2:18-22)

33 Wана жь Иса пьрси: «Чьма
шагьртед Йуh’әнна у öса жи йед
ферьсийа т’ьме р’ожи дьгьрьн
у дöа дькьн, ле шагьртед Тә
дьхwьн у вәдьхwьн?» 34 Әwи
жи готә wан: «Һун дькарьн
бежьнә хwәндийед дә’wате:
‹Р’ожи бьгьрьн›, h’әта кö зә’ва
т’әви wан ә? 35 Ле р’оже бен, гава
зә’ва жь wан бе hьлдане, hьнге
wан р’ожада wе р’ожи бьгьрьн».
36 Әwи мәсәләк жи wанр’а гот:
«Кәсәк жь п’арч’е ну набьр’ә у
к’ьнща кәвьн п’инә накә. Һәгәр
öса бькә, hьн п’арч’е ну дьqә-
лешә, hьн жи кәвьн у ну ль hәв
накьн. 37 У нә жи кәсәк шәрава
ну дькә мәшкед кәвьн. Һәгәр
öса бькә, шәрава ну wе мәшка
бьт’әqинә у бьр’ьжә, мәшке жи
хьраб бьн. 38 Ле гәрәке шәрава
ну бькьнә мәшкед ну*. 39 У кәсәк
пәй шәрава кәвьнр’а нахwазә
йа ну вәхwә, чьмки йа кәвьн
hе ле хwәш те».

Пьрса р’ожа[ф] шәмийе

(Мәтта 12:1-8;
Марqос 2:23-28)

6

1 Р’ожәкә шәмийе Иса на-
ва зәвийар’а дәрбаз дьбу,
шагьртед Wи сьмбьлед гәньм
дьчьнин, дәстед хwәда дьфь-
рькандьн у дьхwарьн. 2 Ле жь
ферьсийа hьнәка гот: «Чьма
hун тьште нәщайизи р’ожа[ф]
шәмийе дькьн?» 3 Иса ль wан
вәгәр’анд у гот: «Wә нәхwән-
дийә кö Даwьд чь кьр, гава әw
у йед пер’а бьр’чи бун? 4 Нә
әw к’әтә Хана[ф] Хwәде у нане[ф]
Хwәдер’а дайи hьлда, hьн хwәха
хwар, hьн жи да йед т’әви хwә,
wәки т’ö кәсир’а нә щайиз бу
бьхwара, пештьри к’аhина?»*
5 У вәгәр’ийа wанр’а гот: «Кöр’е
Мерьв Хöдане шәмийе йә жи».

* 5:38 Нав hьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Кö hәр дö жи бенә хwәйкьрьне».
* 6:4 Qануна К’аhинтийе 24:9; П’адшати I, 21:1-6.

Иса р’ожа шәмийе мәрьве кӧ дәсте wи к’ьшийабу qәнщ дькә

(Мәтта 12:9-14; Марqос 3:1-6)

6 У р’ожа шәмикә дьн Иса чу
к’ьнիште, кӧ һин бькә. Мәрьвәк
ль wьр һәбу, кӧ дәсте wийи р’асте
к’ьшийабу. **7** Ч’ә’ве qанунзан у
ферьсийа ль сәр Wи бун, гәло
we р’ожа шәмийе нәхwәша qәнщ
кә йан на, wәки мә’никә wан
һәбә, кӧ хәйба Wи бькьн. **8** Ле
фькьред wан Исава ә’йан бун
у wи мәрьве дәстк’ьшийайир’а
гот: «Р’абә ве говәке бьсәкьнә».
Әw жи р’абу сәкьни. **9** Һьнге Иса
wанр’а гот: «Әзе пьрсәке жь wә
бькьм. Р’ожа шәмийе чь щайиз
ә бькьн: Qәнщи йан хьраби,
р’öһ’әки хьлаз кьн йан öнда
кьн?» **10** У Иса ль һ’әмуйед дора
Хwә ньһер’и, wи мәрьвир’а гот:
«Дәсте хwә дьреж кә». Әwи жи
öса кьр у дәсте wи диса qәнщ
бу. **11** Һьнге wана жь һерса хwә
дьхwар, нав һәвда дьшеwьрин,
кӧ чь биньнә сәре Иса.

Бьжартьна һәр донздәһ шандийа[ф]

(Мәтта 10:1-4; Марqос 3:13-19)

12 Wан р’ожада Иса чу сәре
ч’ийе, кӧ дöа бькә у т’әмамийа
шәве бәр Хwәде бь дöа дәрбаз
кьр. **13** Чахе сьбәһ зәлал бу,
Әwи гази шагьртед Хwә кьрьн
у донздәһ мәрьв жь нав wан
бьжартьн, кӧ навед wан жи
«шанди[ф]» дани: **14** Шьмһ’уне кӧ
наве wи дани Пәтрус[ф] у бьре
wи Әндраwьс, Аqуб у Йуһ’әнна,
Филипо у Бәртоломәйо, **15** Мәт-
та у Т’ума, Аqубе[ф] Һалфаwо у
Шьмһ’уне кӧ wәлатп’арьст[ф]
дьһатә готьне. **16** Щьһудайе
Аqуб у Щьһудайе[ф] Исхәрйоти,
кӧ нәмамийа[ф] Wи кьр.

Иса даннасин дькә, һин дькә у qәнщ дькә

(Мәтта 4:23-25)

17 Әw бь т’әви wан бәржер
бу һат, р’астәке сәкьни. Ль we
дәре к’омәкә шагьртайә мәзьн
у щьмә’тәкә гьран жь т’әма-
мийа Щьһустане, Оршәлиме
у жь дәве бә’ра Суре у Сайде
щьвийайи бун. **18** Әwана һать-
бун, wәки гöһдарийа Wи бькьн
у жь нәхwәшийед хwә qәнщ
бьн. У йед жь р’öһ’ед һ’әрам
щәфа дьк’ьшандьн жи qәнщ
дьбун. **19** У т’әмамийа ә’лалә-
те жи дьщә’данд, wәки дәсте
хwә бьдана Wи, чьмки qәwат
жь Wи дәрдьк’әт у һәр кәс жь
wан qәнщ дьбу.

Йед хwəзьли у нə хwəзьли

(Мəтта 5:1-12)

20 Иса бəре Хwə да шагьртед
Хwə у гот:
«Хwəзи ль wə фəqира,
чьмки П'адшатийа[ф] Хwəде
йа wə йə.
21 Хwəзи ль wə, кö һун ньһа
бьр'чи нə,
чьмки һуне т'ер бьн.
Хwəзи ль wə, кö һун ньһа
дьгьрин,
чьмки һуне бьк'əньн.
22 Хwəзи ль wə, гава һун бона
Кöр'е Мерьв бəр ч'ə'ве
мəрийа р'əш бьн,
гава wə qəбул нəкьн, wə
беһöрмəт кьн
у наве хьраб сəр wə дəрхьн.
23 We р'оже əшq бьн у жь шабуна
бьра ньгед wə ə'рд нəгьрə, чьм-
ки ва һəqе wə ль ə'змен гəлəк
ə, чьмки кал-бавед wан жи
сəре п'ехəмбəра öса дькьрьн.
24 Ле wəй ль wə дəwлəтийа,
чьмки һун гьһиштьнə мə-
рəме хwə.
25 Wəй ль wə, кö һун ньһа т'ер
ьн,
чьмки һуне бьр'чи бьн.
Wəй ль wə, кö һун ньһа дь-
к'əньн,
чьмки һуне бьгьрин у шине
бькьн.
26 Wəй ль wə, кö һ'əму мəрьв
бона wə qəнщ хəбəр дьдьн,
чьмки кал-бавед wан жи
п'ехəмбəред дəрəwр'а öса
дькьрьн.

Дьжмьнед хwə һ'ьз бькьн

(Мəтта 5:38-48; 7:12a)

27 Ле Əз wəр'а, йед кö дьбь-
һен дьбежьм, дьжмьнед хwə
һ'ьз бькьн, хернəхwазед хwəр'а
qəнщийе бькьн. 28 Ньфьр'кьред
хwə бьмбарəк кьн у бона йед
хьрабийе wə дькьн, дöа бькьн.
29 Һəгəр йəк р'уйе тə хə, йе
дьн жи бьдə бəр у йе кö п'оте
тə жь тə бьстинə, кьрасе хwə
жи жер'а бьһелə. 30 Бьдə wи,
к'и жь тə дьхwазə у к'и жь тə
дьстинə пашда нəхwазə. 31 У
чаwа һун дьхwазьн мəрьв бона
wə бькьн, һун жи öса wанр'а
бькьн. 32 Һəгəр һун wан һ'ьз
бькьн, к'ижан кö wə һ'ьз дь-
кьн, чь фəйдə? Нə гöнək'ар
жи wан һ'ьз дькьн, к'ижан кö
wан һ'ьз дькьн? 33 У һəгəр һун
qəнщикьред хwəр'а qəнщийе
бькьн, чь фəйдə? Нə гöнək'ар
жи öса дькьн? 34 У һəгəр һун
дəйн дьдьнə йед öса, жь к'ижана

гӧмана wə һəйə пашда бьсти-
ньн, чь фəйдə? Нə гӧнəк'ар
жи дəйн дьдьнə гӧнəк'ара, кӧ
диса һаqаси пашда бьстиньн?
35 Ле һун дьжмьнед хwə һ'ьз
бькьн, qəнщийе бькьн, дəйн
бьдьн у һивийа вəгəр'андьне
нəминьн. Һəqе wəйе гəлəк бə
у һуне бьбьнə зар'ед Йе Һəри
Жорьн. Чьмки Əw бона беше-
кьра жи, нəр'аста жи qəнщ ə.
36 Дьлр'ə'м бьн, чаwа Баве[ф] wə
дьлр'ə'м ə.

Һинкьрьна дəрһəqа ломəкьрьнеда[ф]

(Мəтта 7:1-5)

37 Лома нəкьн у ломəйе ль
wə нəбьн, нəһəqийе нəкьн,
нəһəqи we ль wə нəбə, бьбах-
шиньн wəр'а we бе бахшандьне.
38 Бьдьн, wəр'а we бе дайине,
бь пиванəкə т'ьжи һ'əжанди,
дəwьсанди, сəри qуч' we бькь-
нə п'еша wə. Чьмки бь чь чапе
һун бьпивьн, бь we жи wəр'а
we бе пиване». 39 Əwи мəсəлəк
жи wанр'а гот: «Гəло кор дь-
карə р'ебəрийе кора бькə? Нə
һəр дӧйе жи бьк'əвьнə ч'əле?
40 Шагьрт жь дəрсдаре хwə нə
мəстьр ə, ле əwе кӧ хwəндьна
хwə р'ьнд пек тинə, дькарə
мина дəрсдаре хwə бə. 41 Тӧ
чьма qьршьке ч'ə'ве бьре хwəда
дьбини, ле к'еране ч'ə'ве хwə-
да набини? 42 Йан жи чаwа тӧ
дькари бежи бьре хwə: ‹Бьра,
бьһелə кӧ əз qьршьк жь ч'ə'ве
тə дəрхьм›, ле тӧ к'еране ч'ə'ве
хwəда набини? Дӧр'у! Пешийе
к'еране ч'ə'ве хwə дəрхə. Паше
те qəнщ бьбини кӧ чаwа qьр-
шьк жь ч'ə'ве бьре хwə дəрхи.

Дар у бəре we

(Мəтта 7:17-20; 12:34б, 35)

43 Дара qəнщ бəре хьраб
надə, нə жи дара хьраб бəре
qəнщ. 44 Һəр дар жь бəре хwə
те наскьрьне, кəсəк жь сть-
рийа һежира начьнə у нə жи
жь дьр'ийе тьрийа. 45 Мəрьве
qəнщ, жь хьзна дьле хwəйи
qəнщ, qəнщийе дəртинə, ле
мəрьве хьраб, жь хьзна дьле
хwəйи хьраб хьрабийе дəртинə.
Чьмки дьле wи чьва т'ьжи йə
зар жи əwe дьбежə.

Һ'имед дӧ мала

(Мəтта 7:24-27)

46 Һун чьма Мьнр'а ‹Хӧдан!
Хӧдан!› дьбежьн у wан тьштед
кӧ Əз wəр'а дьбежьм накьн?
47 Һəр кəсе кӧ те щəм Мьн
готьнед Мьн дьбьһе у дьqə-
динə, Əз wəр'а бежьм мина

к’е йә. 48 Әw мина мәрьвәки
йә, йе кӧ мале чедькә, ә’рде
дьк’олә к’ур дькә, һ’име wе ль
сәр кевьр датинә. У гава лейи[ф]
р’адьбә, ч’әм ль wе мале дьхә,
әw наһ’әжә, чьмки р’ьнд һать-
бу чекьрьне. 49 Ле әwе хәбәред
Мьн дьбьһе у наqәдинә, мина
мәрьвәки йә, йе кӧ сәр хwәли-
йе бе һ’им мале хwәр’а чедькә.
Гава ч’әм ле дьхә, дәстхwәда
һьлдьше, wеран дьбә, ль бәр
мират’е дьчә».

Иса хӧламе сәрсәдәки[ф] qәнщ дькә

(Мәтта 8:5-13; Йуһ’әнна 4:43-54)

7 1 Гава Иса әw готьнед кӧ
wе гӧһдарар’а бьгота хьлаз
кьрьн, чу Кәфәрнаһуме. 2 У
хӧламе сәрсәдәки[ф], кӧ бона
wи йәки һежа бу, нәхwәш бәр
мьрьне бу. 3 Гава әwи бона Иса
бьһист, р’успийед[ф] щьһуйа[ф]
шандьнә щәм Wи у же һиви
кьр, кӧ бе хӧламе wи хьлаз
кә. 4 Әwана һатьнә щәм Иса,
гәләки һиви же кьрьн у го-
тьн: «Әw һежа йә кӧ Тӧ әве
qәнщийе жер’а бьки, 5 чьмки
әw мьләте мә һ’ьз дькә у к’ь-
ништ жи бона мә чекьрийә».
6 Һьнге Иса т’әви wан чу. Гава
незики мале бу, сәрсәд чәнд
достед хwә шандьнә пешийа
Wи, Wир’а гот: «Хӧдан, зә’мәте
нәбинә, чьмки әз нә һежа мә
кӧ Тӧ бейи мала мьн. 7 Бона ве
йәке мьн хwә лайиqи Тә нәгьрт,
кӧ бьһатама пәй Тә жи. Т’әне
хәбәрәке бежә у хӧламе мьне
qәнщ бә. 8 Чьмки әз хwәха жи
мәрьвәки бьн һ’ӧкӧмда мә у бьн
дәсте мьнда жи әскәр һәнә. Әз
йәкир’а дьбежьм: ‹Һәр’ә›, дьчә,
йәки дьнр’а дьбежьм: ‹Wәрә›,
те у жь хӧламе хwәр’а дьбежьм:
‹Әви тышти бькә›, дькә». 9 Га-
ва Иса әв йәк бьһист, сәр wи
зәндәгьрти ма у вәгәр’ийа сәр
wе щьмә’та кӧ пәй Wи дьчу,
гот: «Әз wәр’а дьбежьм, Мьн
Исраеледа жи баwәрикә аһа
йәкида нәдитийә». 10 У әwед
шанди вәгәр’ийанә мал, ди-
тьн кӧ wе әw хӧлам qәнщ буйә.

Сахбуна кӧр’е жьнәбийе

11 Р’ожәкә дьн Иса чу бажа-
рәки, кӧ наве wи Найин бу у
шагьртед Wи жи т’әви ә’лалә-
тәкә гьран Wир’а дьчун. 12 Гава
незики дәргәһе бажер бу, ва
мьрик дәрдьхьстьн. Әw кӧр’е
жьнәбикә тайе т’әне бу у гәләк
һәwари жи жь бажер пер’а дь-
чун. 13 Гава Хӧдан де дит, гӧне
Wи ле һат у wер’а гот: «Нәгьри».

14 Əw незики дарбəсте бу гьрт у
əwед кӧ дьбьрьн сəкьнин, Иса
гот: «Хорто! Əз тəр'а дьбежьм,
р'абə!» 15 Мьри р'абу р'уньшт,
дəстпекьр хəбəр да у Иса əw
да дийа wи. 16 У саw к'əтə сəр
h'əмуйа, шькьри дьданə Хwə-
де у дьготьн: «П'ехəмбəрəки
мəзьн нава мəда дəрк'əтийə!»
у: «Хwəде сəрик дайə мьлəте
Хwə!» 17 Нав у дəнге Wи т'əма-
мийа Щьhустане у дор-бəре
wе бəла бу.

Иса щаба пьрса
Йуh'əннайе ньхӧмдар дьдə
(Мəтта 11:1-19)

18 Шагьртед Йуh'əнна Йу-
h'əннар'а бона ван h'əму тьшта
готьн. Йуh'əнна жи гази дӧ ша-
гьртед хwə кьр 19 у əw шандьнə
щəм Хӧдан, wəки же бьпьрсьн:
«Тӧ Əw и, Йе кӧ гəрəке бьhата,
йан əм hививйа йəки дьн бьн?»
20 Əw мəри hатьнə щəм Иса у
готьн: «Йуh'əннайе ньхӧмдар[ф]
əм шандьнə щəм Тə, кӧ жь
Тə бьпьрсьн, Тӧ Əw и, Йе кӧ
гəрəке бьhата, йан əм hививйа
йəки дьн бьн?» 21 У wе дəме Иса
гəлəк жь нəхwəшийа, дəрба,
жь р'ӧh'ед хьраб qəнщ кьрьн
у ч'ə'вед гəлəк кора вəкьрьн.
22 Иса ль wан вəгəр'анд у гот:
«Һəр'ьн, чь кӧ wə дит у бьhист
Йуh'əннар'а бежьн: Кор дь-
биньн, сəqəт дьгəр'ьн, к'оти
паqьж дьбьн, кəр' дьбьhен,
мьри р'адьбьн у фəqирар'а жи
Мьзгини те дайине. 23 У хwəзи
ль wи, кӧ жь Мьн п'ьшк набə».

24 Гава əwед кӧ Йуh'əнна
шандьбун чун, Иса бона Йу-
h'əнна ə'лалəтер'а дəстпекьр
гот: «Һун дəрк'əтьнə бəр'ийе
чь бьбиньн? Qамишəки[ф] кӧ жь
байе дьh'əжə? 25 Йан дəрк'əтьн
чь бьбиньн? Мəрьвəки к'ьнще
назьк[ф] ль хwə кьри? Нə əwед
кӧ к'ьнще назьк хwə дькьн у
ə'мьре р'ьнд дəрбаз дькьн, əw
малед п'адшада нə? 26 Йан hун
дəрк'əтьн чь бьбиньн? П'ехəм-
бəрəки? Бəле, Əз wəр'а дьбежьм,
жь п'ехəмбəрəки жи мəстьр ə.
27 Əва əw ə, бона к'ижани нь-
висар ə: ‹Ва йə Əзе qасьде Хwə
пешийа Тəва бьшиньм. Əwе
р'ийа Тə пешийа Тəва hазьр
кə›*. 28 Əз wəр'а дьбежьм, жь
нава əwед кӧ жь к'ӧлфəта дьне
к'əтьнə, т'ӧ кəс жь Йуh'əнна
мəстьр нəбуйə, ле П'адшатийа
Хwəдеда йе həри бьч'ук жь wи

* 7:27 Малахи 3:1.

мəстьр ə». 29 Гава т’əмамийа
щьмə’те, öса жи хəрщгьра əв
йəк бьhист, т’ьвдира Хwəде
р’аст h’əсаб кьрьн, чьмки бь
ньхöмандьна Йуh’əнна hатьбу-
нə ньхöмандьне. 30 Ле ферьси у
qанунзана бона хwə т’ьвдира
Хwəде т’əхсир[ф] кьрьн, чьмки
wана нəхwəст кö жь Йуh’əнна
бенə ньхöмандьне.

31 Иса сəрда зедə кьр гот:
«Əз мəрьвед ви ньсьли мина
чь бышьбиньм? Йан əw мина
чь нə? 32 Əw мина wан зар’а нə,
йед кö базареда р’уньшти нə,
гази həвдö дькьн у дьбежьн:
‹Мə бона wə зöр’не хьст, hун
нəр’əqьсин у бона wə бəйт’[ф] гот,
hун нəгьрийан›. 33 Йуh’əннайе
ньхöмдар hат, нə нан дьхwар,
нə жи шəрав вəдьхwар*, wə дь-
гот: ‹Щьн wида həйə›. 34 Кöр’е
Мерьв hат, дьхwə у вəдьхwə,
hун бона Wи дьбежьн: ‹Ва Əw
йəки пəй хwарьн у вəхwарьне
к’əти йə, досте хəрщгьр у гö-
нəк’ара йə›. 35 Ле h’əмуйед кö
пəй сəрwахтийе дьчьн əw к’ьфш
дькьн кö сəрwахти р’аст ə*».

Иса мала Шьмh’унда к’öлфəта гöнəк’ар дьбахшинə

36 Йəки ферьси hиви жь Иса
кьр, кö т’əви wи хwарьне бьхwə.
Əw жи чу мала wи ферьсийи,
сəр сьфре р’уньшт. 37 У wи
бажарида к’öлфəтəкə ч’ə’в-
дəр[ф] həбу. Гава wе бьhист кö
Əw мала ферьсида сəр сьфре
р’уньштийə, дəрданəкə[ф] ала-
бастьрейи р’уне бинхwəш ани,
38 пьштева бəр ньгед Wи сəкьни
гьрийа, бь hесьред хwə ньгед
Wи шьл кьрьн у бь п’ор’е сəре
хwə жи зьhа кьрьн. Паше ньгед
Wи р’амусан, бь р’уне бин-
хwəш жи р’ун[ф] кьрьн. 39 Гава
wи ферьсийе кö əw т’əглиф
кьрьбу əв йəк дит, дьле хwə-
да гот: «Həгəр Əва п’ехəмбəр
буйа, wе бьзаньбуйа кö к’и йə
у йəкə чаwа йə дəсте хwə дайə
Wи», чьмки йəкə ч’ə’вдəр бу.
40 Иса wир’а гот: «Шьмh’ун,
Əз дьхwазьм тьштəки тəр’а
бежьм». Əwи жи гот: «К’əрəм
кə бежə, дəрсдар». Иса гот:
41 «Дö дəйндаред йəки həбун,

* 7:33 Йуh’əннайе ньхöмдар йəки «нəзир[ф]» дьhатə h’əсабе.
* 7:35 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Сəрwахти жь h’əму зар’ед хwə р’аст к’ьфш дьбə». Hьнəк жи аhа фə’м дькьн: «Сəрwахти жь h’əму ə’мəлед хwə к’ьфш дьбə кö əw р’аст ə».

йәк пенсьд зиви[ф] дәйндаре wи
бу, йәк жи пенщи. 42 Ле чьмки
тьштәки wан т'ӧнәбу кӧ дәй-
не хwә бьдана, әwи бахшандә
һәр дӧйа жи. Ньһа жь wан һәр
дӧйа к'ижане гәләки wи һ'ъз
бькә?» 43 Шьмһ'ун ле вәгәр'анд
у готе: «Т'әхмина мьн әwе кӧ
гәләк жер'а һатә бахшандьне».
Иса wир'а гот: «Тә р'аст те
дәрхьст». 44 У сәр к'ӧлфәтеда
вәгәр'ийа, Шьмһ'унр'а гот: «Ве
к'ӧлфәте тӧ дьбини? Әз һать-
мә мала тә, бона ньгед Мьн
тә ав нәда, ле әве бь һесьред
хwә ньгед Мьн шьл кьрьн у бь
п'ор'е сәре хwә жи зьһа кьрьн.
45 Тә р'амусанәк нәда Мьн, ле
жь һьнгева кӧ Әз һатьмә вьр,
әве дәст жь р'амусана ньгед
Мьн нәк'ьшандийә. 46 Тә сә-
ре Мьн р'ун[ф] нәкьр, ле әве бь
р'уне бинхwәш ньгед Мьн р'ун
кьрьн. 47 Бона ве йәке Әз тәр'а
дьбежьм, гӧнед ве кӧ гәләк бун
һатьнә бахшандьне, ләма әве
гәләк һ'ъз кьр. Чьмки к'ер'а
гәләк тенә бахшандьне, гәләк
жи һ'ъз дькә. Ле к'ер'а һьндьк
тенә бахшандьне, әw һьндьки
һ'ъз дькә». 48 У wер'а гот: «Гӧ-
нед тә һатьнә бахшандьне».
49 Һьнге әwед кӧ т'әви Wи сәр
сьфре р'уньштьбун нав хwәда
дьготьн: «Әва к'и йә, һ'әта кӧ
гӧна жи дьбахшинә?» 50 У Иса
wе к'ӧлфәтер'а гот: «Баwәри-
йа тә тӧ хьлаз кьри. Бь хер у
сьламәт һәр'ә».

К'ӧлфәтед кӧ пәй Иса дьчун

8 1 Пәй ве йәкер'а Иса гӧнд
у бажара дьгәр'ийа, данна-
син дькьр, Мьзгинийа П'адша-
тийа Хwәде дьда у һәр донздәһ
шагьрт жи Пер'а бун, 2 ӧса жи
чәнд к'ӧлфәтед кӧ жь р'ӧһ'ед
хьраб у нәхwәшийа qәнщ бьбун:
Мәрйәма кӧ жер'а Мәждәлани
дьготьн, йа кӧ һ'әфт щьн же
дәрк'әтьбун 3 у Йоһана, жьна
Хузайе wәк'илхәрще[ф] мала
Һеродәс, Сосьн у гәләкед ма-
йин, кӧ wана бь һәбука[ф] хwәва
wанр'а бәрдәсти дькьрьн.

Мәсәла т'охьмр'әш[ф]

(Мәтта 13:1-9; Марqос 4:1-9)

4 У гава ә'лаләтәкә гьран жь
гәләк бажара щәм Иса щьвийа,
Әwи мәсәләк гот: 5 «Т'охьмр'әш[ф]
р'абу чу кӧ т'охьм бьр'әшинә.
Гава дьр'әшанд, һьнәк к'әтьнә
дәве р'е һатьнә п'епәскьрьне
у тәйрәдед ә'змен һатьн әw
хwарьн. 6 У һьнәк жи к'әтьнә
щийе кәвьри, гава шин бун, жь
дәст кемасийа шьлайе һ'ьшк

бун. 7 У һьнәк жи к’әтьнә нава
стьрийа, стьри жи пер’а шин
бун у әw хәньqандьн. 8 Һьнә-
кед дьн жи к’әтьнә нава ә’рде
qәнщ у шин бун, сәд щар бәр
дан». Гава әв йәк гот, кьрә
гази: «Гöһе к’ейи бьһистьне
һәйә бьра бьбьһе!»

Иса чьма бь мәсәла хәбәр дьдә

(Мәтта 13:10-17;
Марqос 4:10-12)

9 Шагьртед Wи же пьрсин:
«Мә’на әве мәсәле чь йә?»
10 Әwи гот: «Wәр’а һатийә да-
йине, кö һун сöр’ед П’адшатийа
Хwәде бьзаньбьн, ле йед майин-
р’а бь мәсәла те хәбәрдане кö:
‹Бьньһер’ьн у нәбиньн, бьбьһен
у фә’м нәкьн›*.

Шьровәкьрьна мәсәла т’охьмр’әш

(Мәтта 13:18-23;
Марqос 4:13-20)

11 Әв ә мә’на ве мәсәле: Т’охьм
хәбәра Хwәде йә. 12 Т’охьмед кö
к’әтьнә дәве р’е әw ьн, йед кö
хәбәре дьбьһен, ле мирещьн те
хәбәре жь дьле wан дәрдьхә,
кö нәбә баwәр бькьн у хьлаз[ф]
бьн. 13 Т’охьмед кö к’әтьнә щи-
йе кәвьри әw ьн, йед кö гава
хәбәре дьбьһен, бь әшq у ша
qәбул дькьн. Ле чьмки р’аwед
wан т’öнәнә, дәмәкә кьн баwәр
дькьн у wәхте щер’ьбандьне
дьк’әвьн. 14 Т’охьмед кö к’әть-
нә нава стьрийа әw ьн, йед кö
хәбәре дьбьһен, хәмед дьнева,
дәwләт у шабуна ви ә’мьрива
мьжул дьбьн, дьхәньqьн у бәред
wан нагьһижьн. 15 У т’охьмед
к’әтьнә нав ә’рде qәнщ әw ьн,
йед кö бь дьле сах у qәнщ хә-
бәре дьбьһен, дьле хwәда хwәй
дькьн у бь сәбьр бәре хwә дьдьн.

Ч’ьра сәр п’еч’ьре[ф]

(Марqос 4:21-25)

16 Т’ö кәс ч’ьра вехьсти накә
бьн фьраqе, нә жи дькә бьн
щи-ньвине, ле датинә сәр п’е-
ч’ьре[ф], wәки әwед кö дьк’әвьнә
һьндöр’, р’онайе бьбиньн. 17 Чьм-
ки тьштәки вәшарти т’öнә кö
дәрнәйе у нә жи тьштәки дьзива,
кö хöйа нәбә у нәйе бәр р’онайе.
18 Аwа дина хwә бьдьне кö һун
чаwа дьбьһен, чьмки к’ер’а кö
һәйә, we һе ле зедә бә у к’ер’а
кö т’öнә, әwе кö wи т’ьре һәйә
жи, we же бе стандьне».

* 8:10 Ишайа 6:9.

Де у бьрайед Иса

(Мәтта 12:46-50;
Марqос 3:31-35)

19 Һьнге де у бьрайед Wи
һатьнә щәм Wи, ле жь дәст
зә’фбуна ә’лаләте нькарьбун
незики Wи буна. 20 Щаб данә
Wи кӧ: «Дийа Тә у бьрайед Тә
дәрва сәкьни нә у дьхwазьн Тә
бьбиньн». 21 Әwи жи ль wан
вәгәр’анд у гот: «Де у бьра-
йед Мьн әw ьн, йед кӧ хәбәра
Хwәде дьбьһен у дьqәдиньн».

Иса фьртоне[ф] дьсәqьр’инә

(Мәтта 8:23-27; Марqос 4:35-41)

22 Р’ожәке Иса шагьртед Хwә-
ва к’әтә qәйьке у готә wан: «Әм
дәрбази wи бәри голе бьн».
У р’ек’әтьн. 23 Гава qәйькеда
дьчун, Әw хәwр’а чу. У фьр-
тонәк[ф] ль голе р’абу, qәйьк
т’ьжи ав дьбу, әw qәзийеда
бун. 24 Һьнге шагьрт незики
Wи бун, Әw һ’ьшйар кьрьн у
готьне: «Мамоста, Мамоста!
Әм ӧнда дьбьн!» Әw р’абу, ль
байе у пелед аве һьлат, әw сә-
кьнин у сәqьр’ин. 25 Һьнге Әwи
wанр’а гот: «Баwәрийа wә к’ане
йә?» У wана бь хоф, ә’щебмайи
һәвр’а готьн: «Гәло әв к’и йә,
кӧ ә’мьри сәр бе у аве жи дькә
у ельми[ф] Wи дьбьн?»

Иса йәки щьнак’әти[ф] qәнщ дькә

(Мәтта 8:28-34; Марqос 5:1-20)

26 Әwана бь qәйьке чунә т’оп-
рахед Гьрасине, пешбәри Щә-
лиле. 27 Гава Әw дәрк’әтә бәже,
жь wи бажари мәрьвәк дәрк’әтә
пешийа Wи, кӧ щьн нав wида
бун. Әwи зува нә к’ьнщ ль хwә
дькьрьн у нә жи малда дьсәкьни,
нава гор’ьстанада дьма. 28 Гава
әwи Иса дит, кьрә qир’ин к’әтә
бәр Wи у бь дәнгәки бьльнд гот:
«Тӧ чь жь мьн дьхwази Исайе
Кӧр’е Хwәдейе Һәри Жорьн? Әз
р’әща жь Тә дькьм, мьн нәдә
щәфе!» 29 Чьмки Иса ә’мьри
сәр р’ӧһ’е һ’әрам кьрьбу, кӧ жь
wи мәрьви дәрк’әвә. Әw гәләк
щара щьна дьк’әт, гава бь qәйд
у зьнщира жи гьредьдан, әwи
диса qәйд дьqәтандьн у щьна
әw чола дьхьст. 30 Һьнге Иса
жь wи пьрси у готе: «Наве тә
чь йә?» Әwи гот: «К’омәскәр*»,
чьмки гәләк щьн к’әтьбунә нава

* 8:30 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Легейон», аwа готи «к’омәкә щьнайә беһ’әсаб».

wи. 31 У щьна лава Wи дькьр,
кӧ ә’мьр нәкә әw һәр’ьнә гә-
лийе[ф] һәй-wайе. 32 Ль wи щийи
сурики бәразайи мәзьн һәбу,
кӧ сәре ч’ийе дьч’ерийа. Щьна
р’әща же дькьр, кӧ изьне бьдә
wан, әw һәр’ьн бьк’әвьнә нава
бәраза. Әwи изьн да. 33 У щьн
жь нав wи мәрьви дәрк’әтьн,
чун к’әтьнә нава бәраза у әw
сури жорда р’әви, хwә жь кән-
делда авитьнә голе хәньqин.
34 Гава бәразвана әв йәк дит,
р’әвин чунә бажар у гӧнда,
әв йәк гьли кьрьн. 35 Мәрьв
р’абун чун, кӧ тьште буйи бь-
биньн. Гава һатьнә щәм Иса,
дина хwә дане, wе әw мәрьве
кӧ щьн же дәрк’әтьбун, к’ьнще
wи ле, сәр һ’ьше хwәда һати,
ль бәр ньгед Иса р’уньшти йә.
Һьнге әw тьрсийан. 36 Әwед кӧ
әв йәк дитьбун, йед майинр’а
готьн, кӧ чаwа әwи щьнак’эти[ф]
qәнщ бу. 37 Һьнге һ’әму бьнәли-
йед[ф] дор-бәред Гьрасине һиви
жь Иса кьрьн, кӧ жь wан дур
к’әвә, чьмки саwәкә мәзьн әw
гьртьбун. Әw жи к’әтә qәйьке
у пашда вәгәр’ийа. 38 Ле әw
мәрьве кӧ щьн же дәрк’әтьбун
лава Wи кьр, кӧ әw жи т’әви
Wи һәр’ә. Ле Иса әw вәр’екьр
у гот: 39 «Вәгәр’ә мала хwә у чь
кӧ Хwәде бона тә кьр гьли кә».
У әw чу, чь кӧ Иса бона wи кь-
рьбу т’әмамийа бажерда дьгот
у дькьрә дәнги.

Qиза мьри у к’ӧлфәта нәхwәш

(Мәтта 9:18-26; Марqос 5:21-43)

40 У чахе Иса вәгәр’ийа, ә’ла-
ләте Әw qәбул кьр, чьмки һ’әму
жи һивийа Wи бун. 41 Һьнге
мәрьвәки наве wи Йайиро, сәр-
wере к’ьнище, һат хwә авитә
ньгед Иса у һиви же кьр, кӧ
һәр’ә мала wи. 42 Чьмки т’әне
qизәкә wийә донздәһ сали һәбу
у әw жи бәр мьрьне бу. Гава Иса
дьчу, ә’лаләте зә’мәт дьда Wи.
43 Wьр к’ӧлфәтәк жи һәбу, кӧ
донздәһ сале wе бун*, сәр хуне
вәбьбу. Әwе һ’әму һәбука хwә
дабу һ’әкима, ле т’ӧ кәси ч’арә
ле нәкьрьбу. 44 Әва пьштева һат
ль р’ишийед к’ьнще Wи к’әт
у дәстхwәда хун же ч’ькийа.

* 8:43 Анәгори Qануна Муса к’ӧлфәта сәр хуне вәбуйи һ’әр’ьми дьһатә һ’әсабе. Һәр кәсе кӧ wе дьк’әт дьһ’әр’ьми (нәпаqьж дьһатә һ’әсабе). Изьна wе т’ӧнәбу кӧ незики тьштәки пироз буйә. Бьхуньн: Qануна К’аһинтийе 15:19-31.

45 Иса гот: «Әw к’и бу кӧ ль Мьн
к’әт?» Гава һ’әмуйа инк’арᶲ кьр,
Пәтрус* гот: «Мамоста, ә’лалəт
Тə дә’ф дьдә, тəнгасийеᶲ дьдә
Тə**». 46 Ле Иса гот: «Йәк ль
Мьн к’әт, чьмки Әз пе һ’әсийам
кӧ жь Мьн qәwат дәрк’әт». 47 У
гава к’ӧлфәте дит кӧ нәһатә
вәшартьне, ләрьзи, һат хwә
авитә бәр Wи у ль бәр т’әмамийа щьмә’те Wир’а гот, кӧ бона
чь ль Wи к’әт у чаwa пер’а-пер’а qәнщ бу. 48 Әwи wер’а гот:
«Ә’вде!* Баwәрийа тә тӧ qәнщ
кьри. Бь хер у сьламәт һәр’ә».
49 Әwи һе хәбәр дьда, жь мала
сәрwере к’ьнიште йәки һат у
гот: «Qиза тә мьр, иди зә’мәте
нәдә дәрсдар». 50 Гава Иса әв
йәк бьһист, wир’а гот: «Нәтьрсә, т’әне баwәр бькә у wе qәнщ
бә». 51 Гава Әw чу мал, нәһьшт
кәсәк һәр’ә һьндӧр’, пештьри
Пәтрус, Йуһ’әнна, Аqуб у де у
баве qизьке. 52 Һ’әму дьгьрийан
у шина wе дькьрьн, ле Иса гот:
«Нәгьрин. Әw нәмьрийә, ле
һеньжийә». 53 Wана qәрфе хwә
Пе дькьр, чьмки заньбун кӧ әwa
мьрийә. 54* У Иса дәсте wе гьрт,
дәнг да wе у гот: «Qизьк, р’абә!» 55 У р’ӧһ’е wе ле вәгәр’ийа,
пер’а-пер’а р’абу сәр хwә. Иса
ә’мьр кьр, кӧ хӧрәк бьдьнә wе.
56 Де у баве wе зәндәгьрти ман.
Ле Әwи т’әми ль wан кьр, кӧ ве
йәке кәсир’а нәбежьн.

Шандьна һәр донздәһа

(Мәтта 10:5-15; Марqос 6:7-13)

9 1 Иса гази һәр донздәһ
шагьртед Хwә кьр, qәwат у
һ’ӧкӧм да wан, кӧ һ’әму щьна
дәрхьн у жь нәхwәшийа qәнщ
кьн. 2 Әw шандьн, кӧ П’адшатийа Хwәде даннасин кьн у
нәхwәша qәнщ кьн 3 у wанар’а
гот: «Бона р’е тьштәки һьлнәдьн,
нә шьвдар, нә турьк, нә нан,
нә п’әрә, нә жи дӧ дәст кьрас.
4 Чь мала кӧ һун һәр’ьне, wьр
бьминьн у жь wьр р’ек’әвьн.
5 У әw дәра кӧ wә qәбул нәкьн,
гава жь wи бажари дәртен,

* 8:45 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «У йед пер’а».
** 8:45 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У Тӧ дьбежи, к’и бу, ль Мьн к’әт?»
* 8:48 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Сәрхwә бә!»
* 8:54 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Иса һ’әму дәрхьстьнә дәрва...»

т'оза ньгед хwә даwшиньн,
wәки wанар'а бьбә шә'дәти».
[6] У шагьрт р'абун, гӧнд-гӧнд
гәр'ийан у һәр дәра Мьзгини
дан, нәхwәш qәнщ кьрьн.

Шашийа Һеродәс

(Мәтта 14:1-12; Марqос 6:14-29)

[7] Аwа Һеродәсе сәрwер бона
һ'әму кьрьнед Иса бьһист у
т'әвиһәв бу, чьмки һьнәка дь-
гот: «Әва Йуһ'әнна йә, жь нав
мьрийа р'абуйә» [8] у һьнәка жи
дьгот: «Елйас ә к'ьфш буйә»
у һьнәкед майин жи дьготьн:
«Әва йәк жь п'ехәмбәред бәре
йә сах буйә». [9] Һеродәс гот:
«Мьн сәре Йуһ'әнна да лехьсть-
не, ле Әва к'и йә кӧ әз дәрһәqа
Wида ван тьшта дьбьһем?» У
wи дьхwәст Иса бьдита.

Иса пенщ һ'әзара т'ер дькә

(Мәтта 14:13-21;
Марqос 6:30-44; Йуһ'әнна 6:1-14)

[10] Гава шанди вәгәр'ийан,
чь кӧ wан кьрьбу Исар'а гьли
кьрьн. Әwи т'әне шандийед
Хwә т'әви Хwә һьлдан у чунә
бәрбь бажаре Бәйтсайдайе.
[11] Гава ә'лаләт пе һ'әсийа, пәй
Wи чу. Иса әw qәбул кьрьн у
т'әви wан бона П'адшатийа
Хwәде хәбәр дьда у әwед кӧ
һ'әwще qәнщбуне бун qәнщ
кьрьн. [12] Бәре еваре һәр донздәһ
һатьнә щәм Wи у жер'а готьн:
«Ә'лаләте бәр'дә, кӧ һәр'ьн гӧнд
у бәргед дор-бәра щи-wар бьн
у хwәр'а хӧрәк дәст хьн, чьмки
әм ль щики хьки-хwәли нә».
[13] Ле Иса wанр'а гот: «Һун хӧ-
рәк бьдьнә wан». Wана жи ле
вәгәр'анд у готьн: «Пештьри
пенщ нан у дӧ мә'сийа wәки
майин тьштәки мә т'ӧнә, һәгәр
әм нәчьн т'әмамийа щьмә'тер'а
хӧрәк нәк'ьр'ьн?» [14] Чьмки wә-
кә пенщ һ'әзар мери бун. Әwи
шагьртед Хwәр'а гот: «Щьмә'те
пенщи-пенщи бьдьнә р'уньш-
тандьне». [15] У ӧса кьрьн, һ'әму
жи данә р'уньштандьне. [16] Әwи
әw пенщ нан у һәр дӧ мә'си
һьлдан, бәре Хwә ә'змәнда
кьр шькьри да, кәркьр у да
шагьрта, кӧ бәлайи ә'лаләте
кьн. [17] Һ'әмуйа жи хwар т'ер
бун у донздәһ сәлә жи һурькед
бәрмайи бәрәв кьрьн.

Пәтрус шә'дәтийе
ль сәр Иса дьдә

(Мәтта 16:13-19; Марqос 8:27-29)

[18] Щарәке Иса бь т'әне т'ә-
ви шагьртед Хwә дӧа дькьр,
жь wан пьрси: «Бь т'әхмина
щьмә'те Әз к'и мә?» [19] Wана

ле вәгәр’анд у готьн: «Һьнәк
дьбежьн ‹Йуһ’әннайе ньхöм-
дар ә›, һьнәкед дьн дьбежьн
‹Елйас ә›, һьнәкед майин жи
дьбежьн ‹йәк жь п’ехәмбәред
бәре йә сах буйә›». 20 Әwи жь
wан пьрси: «Ле һун чь дьбе-
жьн? Бь т’әхмина wә Әз к’и
мә?» Пәтрус ле вәгәр’анд у
гот: «Тö Мәсиһе Хwәде йи».

Иса дәрһәqа щәфа
у мьрьна Хwәда дьбежә

(Мәтта 16:20-28;
Марqос 8:30–9:1)

21 Һьнге Иса һ’ьшк т’әми
да wан, кö wе йәке кәсир’а
нәбежьн. 22 У әwи гот: «Кöр’е
Мерьв гәрәке гәләки щәфа
бьк’ьшинә, жь алийе р’ус-
пийа, сәрәкед к’аһина у qа-
нунзанада бе т’әхсиркьрьн у
кöштьне, ле р’ожа сьсийа wе
жь мьрьне р’абә».

Хачеᶲ хwә һьлдә
у ль пәй мьн wәрә

23 У Иса һ’әмуйар’а гот: «Һә-
гәр йәк дьхwазә ль пәй Мьн бе,
бьра хwә инк’ар кә у һәр р’ож
хачеᶲ хwә һьлдә у ль пәй Мьн бе.
24 Чьмки к’и кö дьхwазә ә’мьре
хwә хьлаз кә, әwе öнда кә у к’и
кö ә’мьре хwә бона Мьн öнда
кә, әwе хьлаз кә. 25 Чь фәйдә,
һәгәр мәрьв т’әмамийа дьнйайе
qазьнщ кә, ле ә’мьре хwә öнда
кә йан зьраре хә? 26 У к’и Мьн
у хәбәред Мьн шәрм һ’әсаб кә,
Кöр’е Мерьв жи wе wи шәрм
һ’әсаб кә, гава Әw бь р’умәта
Хwә, р’умәта Баве у мьлйак’ә-
тед пирозва бе. 27 Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һьнәкед ль вьр сәкьни
wе мьрьне нәбиньн, һ’әта кö
П’адшатийа Хwәде бьбиньн».

Шагьрт Иса нава нур
у р’умәтеда дьбиньн

(Мәтта 17:1-8; Марqос 9:2-8)

28 Пәй ве хәбәрданер’а wәкә
һ’әфтеке шунда, Иса Пәтрус,
Йуһ’әнна у Аqуб һьлдан чунә
сәре ч’ийе кö дöа бькьн. 29 Га-
ва Иса дöа дькьр, р’әнге р’уйе
Wи һатә гöһастьне, к’ьнщед
Wи чил-qәрqаш бун, бьрьqин.
30 У ва дö мәрьва т’әви Wи хә-
бәр дьдан, йәк Муса бу, йәк
жи Елйас. 31 Әwана бь р’умәт
к’ьфш бун у бона мьрьна Wи
хәбәр дьдан, кö Оршәлимеда wе
бьбуйа. 32 Ч’ә’вед Пәтрус у әwед
т’әви wи жь хәwе гьран бьбун,
ле гава һ’ьшйар бун, р’умәта
Wи у һәр дö мәрьвед щәм Wи
сәкьни дитьн. 33 Чахе әwана жь
Wи дур к’әтьн, Пәтрус Исар’а

гот: «Мамоста, чаwа р’ьнд ә кӧ
әм вьр ьн! Дә әме се һ’олька че-
кьн, йәке Тәр’а, йәке Мусар’а у
йәке жи Елйаср’а». Чьмки әwи
ньзаньбу әw чь дьбежә. 34 Гава
әwи һе хәбәр дьда, ә’wрәк һат у
сәр wан кьрә си. У чахе к’әтьнә
бьн wи ә’wри, әwана тьрсийан.
35 У жь wи ә’wри дәнгәк һат у
гот: «Әв ә Кӧр’е Мьн, Бьжартийе
Мьн[ф]*! Гӧһдарийа Wи бькьн!»
36 Гава әw дәнг һат, Иса т’әне
ма. У wана дәнге хwә бьр’и, wан
р’ожада чь кӧ дитьбун кәсир’а
нәготьн.

Иса кӧр’ькәки щьнак’әти qәнщ дькә

(Мәтта 17:14-18; Марqос 9:14-27)

37 Р’ожа дьне, гава әwана жь
ч’ийе һатьнә хwаре, ә’лаләтәкә
гьран пешийа Wида һат. 38 Һьнге
жь нав ә’лаләте мәрьвәки гази
кьр у гот: «Дәрсдар, әз һиви жь
Тә дькьм, бь ч’ә’ве р’ә’ме ль кӧр’е
мьн бньһер’ә. Әw тайе мьни
т’әне йә. 39 Р’ӧһ’әки хьраб wи
дьгьрә у ньшкева дькә qир’ин
вәдьч’ьр’ькә, к’әф сәр дьк’әвә
һурдәхwәши дьбә у бь зорәке
жь wи дур дьк’әвә. 40 Мьн лава
жь шагьртед Тә кьр, кӧ щьн же
дәрхьн, ле wана нькарьбу». 41 Иса
гот: «Ньсьле нәбаwәр у хальфи[ф]!
Һ’әта к’әнге Әзе т’әви wә бьм
у ль wә сәбьр кьм? Кӧр’е хwә
бинә вьр». 42 Гава һе дьһат, щьн
әw ә’рде хьст у вәч’ьр’ьки. Иса
ль р’ӧһ’е һ’әрам һьлат, кӧр’ьк
qәнщ кьр у да баве wи. 43 Т’әма-
мийа щьмә’те сәр мәзьнайийа
Хwәде зәндәгьрти мабу.

Иса диса дәрһәqа мьрьна Хwәда дьбежә

*(Мәтта 17:22-23;
Марqос 9:30-32)*

У чахе һ’әму сәр һәр тьштед
кӧ Иса дькьрн ә’щебмайи ма-
бун, Әwи шагьртед Хwәр’а гот:
44 «Һун ван хәбәра бира хwәда
хwәй кьн: Кӧр’е Мерьв wе бь-
к’әвә дәсте мәрьва». 45 Ле wана
әв йәк фә’м нәкьр, чьмки әв жь
wан вәшарти бу кӧ фә’м нәкьн
у тӧрӧш нәдькьрн жи бона wе
йәке жь Wи бьпьрсийана.

К’и йә йе һәри мәзьн?

(Мәтта 18:1-5; Марqос 9:33-37)

46 Нав шагьртада пьрс пешда
һат, кӧ нава wанда к’и йә йе

* 9:35 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «бьжарти» «дәлали» һәйә. Ль
гора Ишайа 42:1 Мәсиһ бьжартийе Хwәде йә.

һәри мәзьн. 47 Ле нетед дьле
wан Исава ә’йан бун, зар’окәк
ани щәм Хwә да сәкьнандьне
48 у wанр’а гот: «К’и кӧ әве за-
р’оке бь наве Мьн qәбул кә, әw
Мьн qәбул дькә. У к’и кӧ Мьн
qәбул кә, Йе кӧ Әз шандьмә
qәбул дькә. Аwа әwи нава wә
һ’әмуйада йе һәри бьч’ук ә, әw
ә йе һәри мәзьн».

Йе нә мьqабьли wә йә, әw алийе wә йә

(Марqос 9:38-40)

49 Йуһ’әнна р’абу у гот: «Ма-
моста, мә мәрьвәк дит кӧ бь
наве Тә щьн дәрдьхьстьн, ле мә
кьр кӧ әм нәһельн, чьмки әw
пәй мә найе». 50 Ле Иса wир’а
гот: «Пешийе ль wи нәгьрьн,
чьмки әwе кӧ нә мьqабьли wә
йә, әw пьшта wә йә».

Гӧндәки самәрийа[ф] Иса qәбул накә

51 У чахе әw р’ожед кӧ Исайе
бьһата һьлдане незик бун, Әwи
бәре Хwә да Оршәлиме, кӧ һә-
р’ә wьр. 52 У пешийа Хwә мәри
шандьн, әwана чунә гӧндәки
Самәрйайе[ф] кӧ бона Wи һазь-
рийе бьбиньн. 53 Ле самәрийа[ф]
Әw ль wьр qәбул нәкьр, чьмки
бәре Wи к’әтьбу Оршәлиме.
54 Гава шагьртед Wи Аqуб у
Йуһ’әнна әв йәк дит, готьн:
«Хӧдан, Тӧ дьхwази әм жь ә’з-
мен агьр бьхwазьн кӧ бьбарә
у qьр’а ван бинә?*»** 55 Ле Әw
вәгәр’ийа, ль wан һьлат*. 56 У
чунә гӧндәки дьн.

Щабдарийа йед кӧ пәй Иса дьчьн

(Мәтта 8:19-22)

57 У чахе әwана р’еда бун,
йәки Wир’а гот: «Тӧ к’ӧда жи
һәр’и әзе пәй Тә бем». 58 Иса
готә wи: «Р’увийар’а qӧл һәнә,
тәйрәдед ә’зменр’а жи һелин,
ле бона Кӧр’е Мерьв щик т’ӧнә
кӧ сәре Хwә ле дайнә». 59 Иса
йәки дьнр’а гот: «Пәй мьн wә-
рә». Әwи жи гот: «Хӧдан! Изьне
бьдә мьн, кӧ әз пешийе һәр’ьм
баве хwә дәфьн кьм». 60 Ле Иса

* 9:54 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Чаwа Елйас кьр».

** 9:54 П’адшати IV, 1:9-16.

* 9:55 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У гот: ‹Һун ньзаньн хwәйе чь р’ӧһ’и нә. Чьмки Кӧр’е Мерьв нәһат, кӧ р’ӧһ’е мәрьва ӧнда кә, ле хьлаз кә›».

wир’а гот: «Бьра мьри мьрийе
хwә дәфьн кьн. Тӧ һәр’ә П’ад-
шатийа Хwәде даннасин кә».
61 Йәки дьн жи гот: «Әзе пәй
тә бем Хӧдан, ле т’әне изьне
бьдә мьн, кӧ әз пешийе хать-
ре хwә жь нәфәред мала хwә
бьхwазьм». 62 Иса гот: «К’и кӧ
дәсте хwә датинә сәр к’отане у
ль пьшт хwәва дьньһер’ә, әw нә
һежайи П’адшатийа Хwәде йә».

Шандьна һ’әфте дӧ шагьрта

10 1 Пәй ве йәкер’а Хӧдан
һ’әфте дӧ* шагьртед дьн
жи к’ъфш кьрьн у әwана дӧдӧ-дӧ-
дӧ пешийа Хwәва шандьнә wан
щи у бажара, к’идәре Хwәха wе
бьчуйайе 2 у wанар’а гот: «Нандь-
рун[ф] гәләк ә, ле п’аләһьндьк ьн.
Аwа һиви жь Хwәйе нандьруне
бькьн, wәки п’ала нандьруна
Хwәр’а бьшинә. 3 Һәр’ьн, Әз ва
wә мина бәрха дьшиньмә нава
гӧра. 4 Хwәр’а нә к’иськ һьлдьн,
нә турьк, нә жи чарьха. У р’ева
сьлаве* нәдьнә т’ӧ кәси, 5 чь
мала кӧ һун һәр’ьне, пешийе
бежьн: ‹Ә’дьлайи ве малер’а›. 6 У
һәгәр ль wьр мәрьвәки һежайи
ә’дьлайийе һәбә, ә’дьлайийа
wәйе ль сәр wи бьминә. Ле
һәгәр т’ӧнәбә, wе ль wә вәгә-
р’ә. 7 У wе маледа бьминьн, чь
хwарьне жи бьдьнә wә, әwе жи
бьхwьн у вәхwьн, чьмки п’алә
һежайи һәqе хwә йә. У мал бь
мал нәгәр’ьн. 8 К’ижан бажаре
кӧ һун һәр’ьне у wә qәбул кьн,
чь дайньнә бәр wә, бьхwьн.
9 Нәхwәшед навда qәнщ кьн
у wанр’а бежьн: ‹П’адшатийа
Хwәде незики wә буйә›. 10 Ле
әw бажаре кӧ һун һәр’ьне у wә
qәбул нәкьн, дәренә мәйдана
у бежьн: 11 ‹Әм we т’оза кӧ жь
бажаре wә ньгед мәва гьртийә
жи ль сәр wәда даwдьшиньн.
Ле ве йәке бьзаньбьн кӧ П’ад-
шатийа Хwәде незики wә буйә›.
12 Әз жь wәр’а дьбежьм, Р’ожа[ф]
Ахрәте һ’але Содоме[ф] we жь йа
wи бажари четьр бә*.

Бажаред нәбаwәр

(Мәтта 11:20-24)

13 Wәй ль тә Хоразин! Wәй
ль тә Бәйтсайда! Һәгәр әw

---

* 10:1 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Һ’әфте».
* 10:4 Аһа те фә’мкьрьне: «Р’ева нәсәкьньн, wәки бь сьлавдайине wәхте хwә ӧнда нәкьн».
* 10:12 Дәстпебун 19.

к’әрәмәтед кӧ нава wәда бун,
Сур у Сайдайеда* бьбуна, әwа-
найе зува бь к’ӧрх[ф] нав к’ози-
йеда[ф] р’уньшти т’обә бькьрана.
14 Ле Р’ожа Ахрәте һ’але Сур у
Сайдайе we жь һ’але wә четьр
бә. **15** У тӧ Кәфәрнаһум, тә т’ь-
ре те һ’әта ә’змен бьльнд би?
Ле те һ’әта дийаре[ф] мьрийа
һәр’и хwаре!

16 Әwе гӧһдарийа wә дькә,
гӧһдарийа Мьн дькә у әwе wә
т’әхсир дькә, Мьн т’әхсир дькә,
ле әwе Мьн т’әхсир дькә, йе
кӧ Әз шандьмә т’әхсир дькә».

Вәгәр’андьна һ’әфте дӧда

17 Әw һ’әфте дӧ шагьрт бь
әшq у ша вәгәр’ийан у готьн:
«Хӧдан, щьн жи сайа наве Тә
ельми мә дьбун». **18** Әwи wанар’а
гот: «Мьн мирещьн дит, чаwа
бьруска жь ә’змен жорда к’әти.
19 Аwа Мьн һ’ӧкӧм дайә wә, кӧ
һун мә’р у дуп’ьшка у т’әмами-
йа qәwата дьжмьн п’епәскьн у
qәт т’ӧ тьште зьраре нәдә wә.
20 Ле бь we йәке ша нәбьн кӧ
щьн ельми wә дьбьн, ле ша
бьн, кӧ навед wә ль ә’змана
ньвисар ә».

Шабуна Иса

(Мәтта 11:25-27; 13:16-17)

21 Wи чахи Әw бь Р’ӧһ’е Пироз
ша бу у гот: «Шькьр наве Тә бә
Баво, Хӧдане ә’рд у ә’зман, кӧ
Тә әв тьшт жь зана у билана[ф]
вәшартьн у ль бәр зар’а вәкьр.
Бәле Баво, чьмки аһа ль Тә
хwәш һат. **22** Һәр тьшт жь Баве
Мьн Мьнр’а һатийә дайине.
Кәсәк ньзанә Кӧр’[ф] к’и йә,
пештьри Баве у кәсәк ньзанә
Бав к’и йә, пештьри Кӧр’ у йед
кӧ Кӧр’ бьхwазә wанва Баве
бьдә наскьрьне». **23** У we гаве
сәр шагьртед Хwәда вәгәр’ийа
у wанар’а башqә гот: «Хwәзи ль
wан ч’ә’ва, чь кӧ һун дьбиньн
әw жи дьбиньн. **24** Чьмки Әз
wәр’а дьбежьм, кӧ гәләк п’е-
хәмбәр у п’адша хwәстьн әw
тьштед кӧ һун дьбиньн бьди-
тана, ле нәдитьн у әw тьштед
кӧ һун дьбьһен бьбьһистана,
ле нәбьһистьн».

Мәсәла самәрийе qәнщ

25 Һьнге qанунзанәк р’абу
Әw щер’ьбанд у гот: «Дәрсдар,
әз чь бькьм, wәки жийина[ф]

* 10:13 Хоразин у Бәйтсайда бажаред щьһуйа бун, ле Сур у Сайда әw бажаред нәщьһуйа бун, аwа готи п’утп’арьст бун.

һ’эта-һ’этайе бьстиньм?» 26 Әwи
жи wир’а гот: «Qанунеда чь
ньвисар ә? Тӧ чаwа дьхуни?»
27 Әwи ле вәгәр’анд у гот: «‹Хӧ-
дан Хwәдейе хwә һ’ъз бькә, бь
т’әмамийа дьле[ф] хwә, бь т’әма-
мийа щанийа хwә, бь т’әмами-
йа qәwата хwә у бь т’әмамийа
һ’ьше хwә›*, ‹һәвале хwә жи
wәкә хwә һ’ъз бькә›**». 28 У Иса
wир’а гот: «Тә р’аст гот. Ӧса
бькә у те бьжийи». 29 Ле әwи
хwәст хwә р’аст дәрхә, Исар’а
гот: «Һәвале мьн к’и йә?» 30 Иса
ле вәгәр’анд у гот: «Мәрьвәк
һәбу, әw жь Оршәлиме бәр-
жери Әриһайе дьбу. Әw к’әтә
дәсте qачаха у wана әw тә’зи
кьр, к’ӧтан у нивкӧшти һьштьн
чун. 31 Ӧса qәwьми кӧ к’аһинәк
wе р’еда дьһат. Гава әw дит,
бәрр’а дәрбаз бу чу. 32 Ӧса жи
йәки леwи[ф] һат, гьһиштә wи
щийи, ль wи ньһер’и, бәрр’а
дәрбаз бу чу. 33 Паше р’еwики
самәри һат. Гава әw дит, гӧне
wи ле һат. 34 Әw незики wи бу,
бьзьр у шәрав ль бьринед wи
хьстьн, п’еч’а у әw дани сәр
к’әрк’әдане хwә бьрә меванхане
у бона wи хәм кьр. 35 Р’ожа дьне
дӧ зив дәрхьстьн данә хwәйе
меванхане у гот: ‹Хwәйитийе ль
ви бькә, тӧ чь жи сәр wи зедә
хәрщ ки, гава әз вәгәр’ийам,
әзе ль тә вәгәр’иньм›.
36 Ньһа т’әхмина тә, жь wан
һәрсека к’ижан бу һәвале wи
мәрьве кӧ к’әтә дәсте qачаха?»
37 Әwи жи гот: «Әwе кӧ гӧнә ле
ани». Иса wир’а гот: «Һәр’ә тӧ
жи ӧса бькә».

Иса мала Мәрт’а у Мәрйәмеда

38 Чахе р’ек’әтьн чун, Иса
к’әтә гӧндәки. К’ӧлфәтәк кӧ
наве wе Мәрт’а бу Әw бьрә
мала хwә. 39 Хушкәкә wе жи
һәбу, наве wе Мәрйәм. Әwа
бәр ньгед Хӧдан р’уньштьбу у
гӧһдарийа хәбәред Wи дькьр.
40 Мәрт’а жи кӧ гәләк т’ьв-
дарәкдитьнева гиро бу, һат
сәкьни у Исар’а гот: «Хӧдан,
qәт хәма Тә нинә кӧ хушка
мьн нава ве т’ьвдарәкдить-
неда әз т’әне һьштьмә? Бежә
wе кӧ али мьн бькә». 41 Хӧдан
ле вәгәр’анд у готе: «Мәрт’а,
Мәрт’а, тӧ бона гәләк тьшта
хәма дьки у т’әвиһәв дьби. 42 Ле

* 10:27 Qануна Дӧщари 6:5.
** 10:27 Qануна К’аһинтийе 19:18.

т’əне тыштəк лазьм ə, əw п’ара
qəнщ жи Мəрйəме хwəр’а бь-
жарт у жь we найе стандьне».

Һинкьрьна бона дöакьрьне

(Мəтта 6:9-13; 7:7-11)

11 [1] Щарəке Иса щики дöа
дькьр, гава хьлаз кьр, жь
шагьртед Wи йəки жер’а гот:
«Хöдан, мə һини дöакьрьне кə,
чаwа Йуһ’əнна шагьртед хwə
һин кьрьн». [2] Əwи wанар’а гот:
«Гава һун дöа дькьн, аһа бежьн:

Баво*,
Наве Тə пироз бə.
П’адшатийа Тə бе**.
[3] Нане мəйи р’оже р’ож бь
р’ож бьдə мə.
[4] У гöнед мə бьбахшинə,
чьмки əм жи дьбахшиньнə
һ’əму дəйндаред хwə
у мə нəбə щер’ьбандьне*».

[5] У wанар’а гот: «Жь wə к’ижан
ə кö достəки wи һəбə у ниве
шəве һəр’ə мала wи жер’а бежə:
‹Досто, се нана дəйни бьдə мьн.
[6] Чьмки пьсмамəки мьн жь р’е
дагəр’ийайə һатийə мала мьн,
тыштəки мьни хwарьне т’öнə,
кö дайньмə бəр wи›. [7] У əw жи
һьндöр’да ле вəгəр’инə у бежə:
‹Дəри иди дада йə, əз у зар’ед
хwəва жи нава щи-ньвинада нə,
зə’мəте нəдə мьн, əз нькарьм
р’абьм бьдьмə тə›. [8] Əз wə р’а
дьбежьм, һəгəр əw бона дос-
тийе жи р’анəбə нен нəдə wи,
ле бона беарзийа wи we р’абə
чьqас жер’а лазьм бə бьдə wи.
[9] Əз wəр’а дьбежьм, бьхwазьн
һуне бьстиньн, бьгəр’ьн һуне
бьбиньн, дəри хьн we бəр wə
вəбə. [10] Чьмки к’и кö дьхwазə
дьстинə, к’и кö дьгəр’ə дьбинə у
к’и кö дəри дьхə бəр wи вəдьбə.

[11] Жь wə к’ижан ə əw бав, кö
кöр’е wи мə’си бьхwазə, дəw-
са мə’си мə’р бьде*, [12] йан жи
һеке бьхwазə, дуп’ьшке бьде?
[13] Һун кö хьраб ьн, заньн тыш-
тед qəнщ бьдьнə зар’ед хwə,
ле Баве ə’змана we чьqас зедə
Р’öһ’е Пироз бьдə əwед кö жь
Wи дьхwазьн».

* 11:2 Нав һьнəк дəстньвисарада аһа йə: «Баве мəйи ə’змана».

** 11:2 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Ə’мьре Тə бə, чаwа ль ə’змен öса жи ль сəр ə’рде».

* 11:4 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Ле мə жь йе хьраб хьлаз кə».

* 11:11 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Кöр’е wи нан же бьхwазə, кəвьр бьде?»

Иса у Бәлзәбул[ф]

(Мәтта 12:22-30;
Марqос 3:20-27)

14 Щарәке Иса щьне лал жь
йәки дәрдьхьст, чахе кӧ щьн
дәрк'әт, әwи лал хәбәр да у
ә'лаләт зәндәгьрти ма. **15** Ле
жь wан һьнәка гот: «Әw бь
һ'ӧкӧме Бәлзәбуле[ф] сәрwере
щьна щьна дәрдьхә». **16** Һьнәка
жи Әw дьщер'ьбанд, нишанед
ә'змен жь Wи дьхwәстьн. **17** Ле
нетед дьле wан Исава ә'йан бун
у wанар'а гот: «Һәр п'адшатийа
кӧ нава wеда т'ьфаq[ф] т'ӧнәбә wе
wеран бә у мала кӧ бет'ьфаqи
бьк'әве, әw мал наминә. **18** Һун
дьбежьн, кӧ Әз бь һ'ӧкӧме Бәл-
зәбул щьна дәрдьхьм. Ле һәгәр
мирещьн нава хwәда бет'ьфаq
бә, п'адшатийа wи wе чаwа бь-
минә? **19** У һәгәр Әз бь Бәлзәбул
щьна дәрдьхьм, ле йед кӧ пәй
wә тен* бь чь дәрдьхьн? Һәгәр
ӧса бә, әwе wә ломәк'ар кьн.
20 Ле һәгәр Әз бь т'ьлийа Хwәде
щьна дәрдьхьм, wәки ӧса йә
П'адшатийа Хwәде гьһиштийә
wә. **21** Чахе йәки qәwат бь ч'әк
хwәйитийе мала хwә дькә, т'ӧ
тьште wи зьрар ле набә. **22** Ле
гава йәки жь wи qәwаттьр бе
у wи бьгьрә, wе әw ч'әке кӧ wи
гӧмана хwә дабу сәр же бьстинә,
һәбука wи жи бәла кә. **23** К'и
кӧ нә т'әви Мьн ә, мьqабьли
Мьн ә у к'и кӧ т'әви Мьн т'оп
накә, бәла дькә.

Вәгәр'андьна р'ӧһ'е һ'әрам

(Мәтта 12:43-45)

24 Чахе р'ӧһ'е һ'әрам жь мерьв
дәрте, щийе бе ав дьгәр'ә, кӧ
р'ьһ'әтийе бьбинә у гава на-
бинә, дьбежә: ‹Әз вәгәр'ьмә
wе мала хwәйә кӧ же дәрк'ә-
тьмә›. **25** У гава те, паqьжкьри у
һәвдайи дьбинә. **26** Һьнге дьчә
һ'әфт щьнед дьнә жь хwә хь-
рабтьр жи тинә, дьк'әвьнә wьр
дьжин. У ахьрийа wи мәрьви
жь пешийе хьрабтьр дьбә».

Хwәзьлийа р'аст

27 Чахе Иса һе хәбәр дьда,
жь нава ә'лаләте к'ӧлфәтәке
дәнге хwә бьльнд кьр у Wир'а
гот: «Хwәзи ль wи бәт'ьни, кӧ
Тӧ хwәда хwәйкьри у wан бьс-
тана, кӧ шир данә Тә». **28** Ле
Әwи гот: «Һе хwәзи ль wан,
йед кӧ хәбәра Хwәде дьбьһен
у пек тиньн».

* 11:19 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Зар'ед wә».

К’әрәмәтәке чаwа нишан дьхwазьн

(Мәтта 12:38-42; Марqос 8:12)

29 Чахе ә’лаләт сәр Wи дь-
щьвийа, Иса дәстпекьр у гот:
«Әва ньсьла хьраб ә, нишанәке
дьхwазә, ле жер’а нишанәкә дьн
найе дайине пештьри нишана
Уньс[ф] п’ехәмбәр. 30 Чаwа Уньс
бона Нинәwайа бу нишан, öса
жи Кöр’е Мерьв wе ви ньсьлир’а
бьбә нишан*. 31 П’адша Башуре[ф]
wе Р’ожа Ахрәте т’әви мәрьвед
ви ньсьли р’абә у wан нәһәq кә,
чьмки әwа жь сәре дьне һат, кö
сәрwахтийа Сьлеман[ф] бьбьһе у
ва йә Йәки жь Сьлеман мәстьр
ль вьр һәйә*. 32 Мәрьвед Нинә-
wайе Р’ожа Ахрәте wе т’әви ви
ньсьли р’абьн у wан нәһәq кьн,
чьмки әwана бь даннасинийа
Уньс жь гöнәкьрьне вәгәр’ийан.
Ва йә Йәки жь Уньс мәстьр ль
вьр һәйә.

Ч’ьра бәдәне

(Мәтта 5:15; 6:22-23)

33 Кәсәк ч’ьре венахә у данай-
нә щийе хәwлә, нә жи дькә бьне
фьраqе, ле датинә сәр п’еч’ьре,
wәки әwе кö дьк’әвьнә һьндöр’,
р’онайе бьбиньн. 34 Ч’ьра бәдәна
тә ч’ә’ве тә йә. Һәгәр ч’ә’ве тә
п’ак ә, т’әмамийа бәдәна тәйе
р’онайи бә. Ле һәгәр ч’ә’ве тә
хьраб ә, бәдәна тәйе жи тә’ри
бә. 35 Аwа һаш жь хwә һәбә, дьбә
кö әw р’онайа нава тәда тә’ри
йә. 36 Һәгәр т’әмамийа бәдәна
тә р’онайи йә у п’арәкә тә’ри
т’öнә, һ’әмуйе жи р’онайи бә,
чаwа ч’ьра бь шәwqа хwә тә
р’онайи дькә».

Иса ферьси у qанунзана нәһәq дькә

(Мәтта 23:1-36; Марqос 12:38-40; Луqа 20:45-47)

37 Гава хәбәрдана Хwә хьлаз
кьр, йәки ферьси һиви же кьр
кö һәр’ә т’әви wи нан бьхwә. Әw
жи чу, ль сәр сьфре р’уньшт.
38 Гава ферьси дит кö Әwи
пешийа нанхwарьне ль гора
ә’дәте дин дәстед Хwә нәшуш-
тьн, зәндәгьрти ма. 39 Ле Хöдан
wир’а гот: «Аwа һун ферьсийа
т’ас у финщана р’уйе дәрвава
паqьж дькьн, ле дьле wә һьн-
дöр’ва бь тьмайе у хьрабийава

* 11:30 Уньс 3.

* 11:31 П’адшати III, 10:1-13.

т’ьжи йә. 40 Бефә’мно! Әwе кö
дәрва чекьр, һьндöр’ ченәкьр?
41 Awa бь чьва т’ас у финщанед
wә т’ьжи нә, бь wан хwәр’а хера
бькьн у һәр тьште wәр’а һ’әлал[ф]
бә. 42 Ле wәй ль wә ферьсийа!
Һун дәһәке[ф] пунге[ф], щә’т’ри-
йе[ф] у һ’әму п’ьнщар’а дьдьн,
ле һәqийе у һ’ьзкьрьна Хwәде
давежьнә пьшт гöһе хwә. Wә
гәрәке әв йәк бькьрана у дәст
жь йед майин нәк’ьшанда.
43 Wәй ль wә ферьсийа, кö һун
к’ьништада к’öрсийед пешьн
һ’ьз дькьн, базарада жи сьлава.
44 Wәй ль wә! Һун мина т’ьрбед
бе нав-нишан ьн, кö мәрьв сәр
wан дьгәр’ьн у ньзаньн». 45 Жь
qанунзана йәки ле вәгәр’анд у
гот: «Дәрсдар, Тö бь ван хәбәра
мә жи беһöрмәт дьки». 46 Әwи
гот: «Wәй ль wә qанунзана жи,
чьмки һун баред гьран дьдьнә
сәр мьле мәрьва, ле т’ьли-
кә хwә жи надьнә wан бара.
47 Wәй ль wә, кö һун т’ьрбед
wан п’ехәмбәра чедькьн, йед
кö кал-бавед wә әw кöштьнә.
48 Бь wе йәке һун шә’дәтийа
хwә дьдьн, кö һун һавьжийа
хwә кьрьнед кал-бавед хwә
тиньн. Әwана п’ехәмбәр дькöш-
тьн у һун т’ьрбед wан чедькьн.
49 Ләма жи сәрwахтийа Хwәде
гот: ‹Әзе п’ехәмбәр у шандийа
бьшиньмә щәм wан, жь wан
һьнәка wе бькöжьн, һьнәка
жи бьзериньн›. 50 Бона ве йәке
хуна һ’әму п’ехәмбәра, кö жь
wәхте ә’фьрандьна дьнйайеда
һатийә р’етьне, жь ви ньсьли wе
бе хwәстьне, 51 жь хуна Һабил[ф]
һ’әта хуна Зәкәрийа, йа кö нав
горигәһе[ф] у п’арьстгәһеда һатә
р’етьне. Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
жь ви ньсьли wе бе хwәстьне.
52 Wәй ль wә qанунзана, кö wә
к’ьлита занәбуне һьлдайә. Нә
һун к’әтьне у нә жи wә һьштийә
йед кö дьхwазьн бьк’әвьне». 53 У
гава Әw р’абу кö һәр’ә, qанунзан
у ферьси qьлqьлин, бона гәләк
тьшта Wир’а к’әтьнә дә’wе. 54 У
бәр дәве Wи сәкьни бун, wә-
ки бь хәбәрәке бькарьбьн Wи
бьгьрьн у гöнәк’ар кьн.

Һинкьрьна дәрһәqа дöр’утийеда

12 1 Wи чахи, гава бь һ’әзара
мәри щьвийан, öса кö
сәр һәвр’а дәрбаз дьбун, Әwи
пешийе дәстпекьр шагьртед
Хwәр’а гот: «Һ’әвза хwә жь
һәвиртьр’шке[ф] ферьсийа бь-
кьн, Әз тиньмә сәр дöр’утийа
wан. 2 Тьштәки дьзива т’öнә
кö дәрнәйе у нә жи вәшарти

кӧ к’ьфш нәбә. 3 Wә чь тә’ри-
йеда готийә, әwе р’онайеда
бе бьһистьне у wә чь ль мале
гӧһада хәбәр дайә, әwе сәр
бана бьбә дәнги.

Бьзаньбьн кӧ тьрса wә жь к’е һәбә

(Мәтта 10:28-31)

4 Әз wә пьсмамед Хwәр’а дьбе-
жьм, жь wана нәтьрсьн, йед кӧ
бәдәне дькӧжьн, жь wе пештьр
тьштәки дьн нькарьн бькьн. 5 Ле
Әзе wәр’а бежьм, кӧ һун жь к’е
бьтьрсьн. Жь Wи бьтьрсьн, Йе
кӧ пәй кӧштьнер’а жи һ’ӧкӧ-
ме Wи һәйә бавежә щә’ньме[ф].
Бәле, Әз wәр’а дьбежьм жь Wи
бьтьрсьн! 6 Нә пенщ ч’ьвик бь
дӧ дьравед чарqӧр’уше тенә
фьротане? Ле Хwәде жь wан
йәки жи бир накә. 7 Ӧса жи
һәр т’еләки п’ор’ед сәре wә
жьмарти йә. Нәтьрсьн, һун
жь гәләк ч’ьвика qимәттьр ьн.

Иqрар[ф] у инк’аркьрьна Иса

(Мәтта 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Әз wәр’а дьбежьм, к’и кӧ
бәр мәрьва Мьн иqрар[ф] кә,
Кӧр’е Мерьв жи wе wи бәр
мьлйак’әтед Хwәде иqрар кә.
9 У к’и кӧ Мьн бәр мәрьва
инк’ар кә, әwе жи бәр мьлйа-
к’әтед Хwәде бе инк’аркьрьне.
10 У к’и кӧ тьштәки мьqабьли
Кӧр’е Мерьв бежә, wе бе бах-
шандьне. Ле к’и кӧ готьнәкә
хьраб мьqабьли Р’ӧһ’е Пироз
бежә, ль wи найе бахшандьне.
11 У гава wә бьбьнә к’ьништа
йан бәр һ’акьм йан сәрwеред
һ’ӧкӧмәте, һун хәм нәкьн кӧ
һуне чаwа щаба хwә бьдьн йан
чь бежьн. 12 Чьмки Р’ӧһ’е Пи-
роз әwе дәме wе wә һин кә, чь
лазьм ә кӧ һун бежьн».

Дәwләтийе бефә’м

13 Жь нава ә’лаләте йәки Wи-
р’а гот: «Дәрсдар, бежә бьре
мьн, бьра мират’а[ф] баве мьн
мьнр’а п’арәвәкә». 14 Әwи wи-
р’а гот: «Һәвал, к’е Әз сәр wә
һ’акьм йан жи п’аркьр к’ьфш
кьрьмә?» 15 У готә wан: «Һаш
жь хwә һәбьн у һ’әвза хwә жь
һәр щур’ә тьмайе бькьн, чьмки
ә’мьре инсен зедәбуна һәбука
wива гьредайи нинә». 16 Әwи
мәсәләк жи wанр’а гот: «Зә-
вийа мәрьвәки дәwләти гәләк
бәр да. 17 У әwи дьле хwәда гот:
‹Әз чаwа бькьм? Щи жи т’ӧнә
кӧ дәрәмәта хwә текьме›. 18 У
гот: ‹Әзе аһа бькьм, ә’мбаред
хwә һьлшиньм у һе йед мәзьн

чекьм, һ’əму дəрəмəт у һəбука
хwə жи бькьмə wьр. 19 У хwəха
хwəр’а бежьм: Ə’вдо! Тə бона
хwə т’ера гəлəк сала, гəлəк һə-
бук дайӧ сəр һəв, р’уне бьхwə,
вəхwə у ша бə». 20 Ле Хwəде готə
wи: ‹Бефə’мо! Ишəв р’öһ’е тəйе
жь тə бе стандьне. Əв һəбука тə
бəрəв кьрийə we к’ер’а бьминə?›
21 Öса жи we бе сəре һəр кəси,
йе кö бона хwə хьзне т’оп дькə
у пе Хwəде дəwлəти набə».

Һинкьрьна дəрһəqа хəмкьрьнеда

(Мəтта 6:25-34)

22 Һьнге Əwи шагьртед Хwəр’а
гот: «Лəма Əз wəр’а дьбежьм,
бона ə’мьре хwə хəма нəкьн,
кö һуне чь бьхwьн, нə жи бона
бəдəна хwə, кö һуне чь ль хwə
кьн. 23 Чьмки ə’мьр жь хwарь-
не qимəттьр ə у бəдəн жи жь
к’ьнща. 24 Дина хwə бьдьнə
qар’qар’аᶲ, нə дьр’əшиньн, нə
дьдьрун у нə жи ə’мбар йан
к’илəред wан һəнə, ле Хwəде
р’ьсqе wан дьгьһинə. Һун чьqаси
жь тəйрəда qимəттьр ьн! 25 Иди
жь wə к’и дькарə бь хəмед хwə
дəqəке сəр ə’мьре хwəда зедə
кə*? 26 Һəгəр һун wи тьште һəри
бьч’ук ньскарьн бькьн, иди чьма
бона тьштед майин хəм дькьн?
27 Дина хwə бьдьнə сосьна, чаwа
шин дьбьн, нə дьхəбьтьн у нə
дьр’есьн. Əз wəр’а дьбежьм, кö
Сьлеман жи нава т’əмамийа
we хер-хьзна хwəда мина жь
wан йəке хwə нəкьр. 28 Һəгəр
гиһайе чоле, кö иро һəйə у сьбе
давежьнə нава егьр, Хwəде öса
дьхəмьлинə, ле чьqас зедə we
ль wə кə, кембаwəрно? 29 Ль
ван тьшта нəгəр’ьн, кö һуне
чь бьхwьн йан чь вəхwьн. Бəр
хwə нək’əвьн. 30 Чьмки п’ут-
п’арьстедᶲ дьнйайе ль пəй wан
һ’əму тьшта дьк’əвьн, ле Баве
wə занə кö һун һ’əwще wан
тьшта нə. 31 Ле бəр wева һун
ль П’адшатийа Wи бьгəр’ьн у
əwe wəр’а бенə дайине.

Хьзна ə’змана

(Мəтта 6:19-21)

32 Нəтьрсə, кəрийе пези бь-
ч’ук! Чьмки ль Баве wə хwəш
һат, кö п’адшатийе бьдə wə.
33 Һəбука хwə бьфьрошьн у хwə-
р’а хера бькьн. Хwəр’а к’иське
кö нар’ьзə у хьзна ə’зманайə
кö кем набə qазьнщ кьн. Ль
we дəре нə дьзе незик бе у нə

* 12:25 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Бьһöстəке ль сəр бəжьна хwə дьреж кə».

жи we бьзузе бьхwә. 34 Чьмки
хьзна wә к’идәре бә, дьле wәйе
жи ль we дәре бә.

Хöламе һ’ьшйар

(Мәтта 24:45-51)

35 Бьра пьшта wә гьредайи у
ч’ьред wә вехьсти бьн. 36 Һун
мина wан мәрьва бьн, йед кö
һивийа ахайе хwә нә, кö әwe
к’әнге жь дә’wате вәгәр’ә, кö
чахе бе дери хә, пер’а-пер’а
р’абьн дери вәкьн. 37 Хwәзи ль
wан хöлама, кö чахе ахайе wан
бе, wан һ’ьшйар бьбинә. Әз
р’аст wәр’а дьбежьм, әwe пьшта
хwә гьредә, wан сәр сьфре бьдә
р’уньштандьне у бәрдәстийе
wанр’а бькә. 38 У һәгәр ахайе
wан ниве шәве йан жи бәрбанга
сьбәһе бе у wан öса бьбинә, әw
хöламана хwәзьли нә. 39 Ле һун
ве йәке бьзаньбьн, һәгәр хwәйе
мале бьзаньбуйа кö дьзе к’ижан
сьһ’әте бьһата, we нәһьшта кö
мала wи дәрәвәкьра. 40 Аwа һун
жи һазьр бьн, чьмки әw сьһ’әта
кö дьле wәр’а дәрбаз набә, Кöр’е
Мерьв we бе».

Хöламе амьн у хöламе беамьн

41 Пәтрус гот: «Хöдан, әва
мәсәла тә т’әне бона мә гот
йан бона һ’әмуйа?» 42 Хöдан гот:
«К’и йә әw wәк’илхәрще[ф] амьн
у сәрwахт, кö ахайе wи, we wи
сәр хöламед хwә сәрwер к’ьфш
кә, кö wәхтда хwарьна wан бьдә
wан. 43 Хwәзи ль wи хöлами, кö
чахе ахайе wи бе, әwи öса бь-
бинә. 44 Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
әwe wи бькә сәрwере т’әмамийа
һәбука хwә. 45 Ле һәгәр әw хö-
лам дьле хwәда бежә: ‹Ахайе
мьн һатьна хwә дәрәнги дехә›
у дәстпекә ль хöлам у щарийа
хә, бьхwә, вәхwә у сәрхwәш бә,
46 ахайе wи хöлами we р’ожәкә
öса бе, кö әw нә һивийе йә у
сьһ’әтәкә öса, кö әw ньзанә.
We wи qәт-qәти кә у п’ара wи
т’әви п’ара беамьна кә. 47 У әw
хöламе кö хwәстьна ахайе хwә
занә у к’аре хwә накә, нә жи
ль гора хwәстьна wи дькә, we
гәләки бе к’öтане. 48 Ле әwe
кö жь нәзанийа хwә тьштәки
һежайи к’öтане дькә, we һьн-
дьки бе к’öтане. К’ер’а гәләк
һатийә дайине, гәләк жи we
же бе хwәстьне у к’ер’а гәләк
һатийә спартьне[ф], щабдарийа
wи жи we гәләк бә.

Иса дьбә сәбәбе щöдәбуне

(Мәтта 10:34-36)

49 Әз һатьм, wәки егьр ба-
вежьмә сәр дьне у Мьн чаwа

дьхwəст wəки иди алав бьда.
50 Ле ньхöмандьнəкə Мьн hə-
йə, кö Əз гəрəке пе бемə нь-
хöмандьне у дьле Мьн qəт нə
р’ьһ’əт ə һ’əта кö əw бе сери.
51 Wə т’ьре Əз hатьм ə’дьлайийе
бьдьмə дьне? Əз wəр’а дьбежьм
на, ле бона щöдəбуне. 52 Жь
вьр шунда маләкеда пенщ
мəрьве жь həв щöдə бьн, сьсе
we мьqабьли дöда бьн, дöдö
мьqабьли сьсийа. 53 Баве р’абə
мьqабьли кöр’, кöр’ жи баве,
де qизе, qиз жи де, хwəси буке
у бук жи хwəсийе».

Нишанед зəмен

(Мəтта 16:2-3; 5:25-26)

54 У Əwи ə’лалəтер’а жи гот:
«Чахе жь р’оавайе ə’wр дəрте,
hун дəстхwəда дьбежьн: ‹Ба-
ране бьбарə› у öса жи дьбə.
55 У гава байе башуре те, hун
дьбежьн: ‹Һəwайе гəрм бə› у
öса дьбə. 56 Дöр’уно! Һун р’уйе
ə’змен ə’нəнə дькьн həwайе
чаwа бə, ле чаwа ви зəмани
ə’нəнə накьн?

57 Һун чьма хwəха надьнə ль
бəр һ’əсаба, кö к’ижан ə р’аст?
58 Чахе нəйаре тə тə к’аши щəм
һ’акьм дькə, öса бькə, кö р’ева
т’əви wи ль həв бейи. Нəбə əw
тə бьдə дəсте һ’акьм, һ’акьм
жи тə бьдə дəсте сəрəскəр у
əw жи тə бавежə кəле. 59 Əз
тəр’а дьбежьм, тö жь wьр т’ö
щар дəрнак’əви һ’əта поле[ф]
пашьн нəди».

Жь гöнəкьрьне вəгəр’ьн[ф], кö öнда нəбьн

13 1 Wи чахи hьнəк hатьн бо-
на wан щəлилийа Исар’а
готьн, хуна к’ижана Пилато
т’əви хуна qöрбанед[ф] wан кь-
рьбу. 2 Иса ль wан вəгəр’анд у
гот: «Wə т’ьре əw щəлилийед кö
əв йəк hатə сəре wан, жь һ’əму
щəлилийед майин гöнəк’артьр
бун? 3 Əз wəр’а дьбежьм, на! Ле
бəле həгəр hун жь гöнəкьрьне
вəнəгəр’ьн, hун һ’əмуйе жи
р’ожа wанда həр’ьн. 4 Йан жи
əw һ’иждəh мəрьвед кö кəла[ф]
Силwаме сəр wанда к’əт мьрьн,
wə т’ьре əwана жь һ’əму бьнə-
лийед Оршəлиме гöнəк’артьр
бун? 5 На! Əз wəр’а дьбежьм,
həгəр hун жь гöнəкьрьне вə-
нəгəр’ьн, hун һ’əмуйе жи р’ожа
wанда həр’ьн».

Мəсəла дара hежирейə бе бəр

6 Əwи əва мəсəла жи гот:
«Мəрьвəк həбу, нава р’əзе[ф]
тьрийе wида дарəкə hежирейə
ньканди həбу. Р’ожəке əw hат,

кӧ сәр we бәр бьгәр’ә, ле нәдит.
7 Wи чахи р’әзванр’а гот: ‹Әва
мӧхдаре се сала йә әз тем, бәре
ве дара һежире дьгәр’ьм, ле на-
биньм. Әве бьбьр’ә! Бадиһәwа[ф]
чьма щи гьртийә?› 8 Р’әзван ле
вәгәр’анд у гот: ‹Аха, исал жи
we сәбьр кә. Әзе дора we вәдьм
у п’әйн[ф] бькьме. 9 Һәгәр саләкә
дьн бәр бьдә, qәнщ ә, ле һәгәр
нәдә, паше бьбьр’ә›».

Р’ожа шәмийе qәнщкьрьна к’ӧлфәта qонщьки

10 Р’ожәкә шәмийе Иса к’ь-
ништәкеда һин дькьр. 11 Ль
wьр к’ӧлфәтәкә qонщьки һәбу,
кӧ һ’иждәһ салед we бу, р’ӧһ’е
нәхwәшийе пер’а бу. Әwe qәт
нькарьбу хwә р’аст кьра. 12 Гава
Иса әw дит, гази we кьр у готе:
«Ә’вде! Тӧ жь нәхwәшийа хwә
аза йи!» 13 У Әwи дәстед Хwә да-
нин сәр we, әw пер’а-пер’а р’аст
бу у шькьри дьда Хwәде. 14 Ле
сәрwере к’ьниште һерс к’әт, кӧ
Иса р’ожа шәмийе нәхwәш qәнщ
кьр у ә’лаләтер’а гот: «Шәш р’ож
бона шьхӧлкьрьне һәнә, һун
нава wан р’ожада дькарьн бен
qәнщ бьн, нә кӧ р’ожа шәмийе».
15 Хӧдан ле вәгәр’анд у готе:
«Дӧр’уно! Жь wә к’ижан р’ожа
шәмийе гайе хwә йан к’әра хwә
жь афьр’ вәнакә у набә сәр аве?
16 Нә әва жи qиза Бьраһим ә, кӧ
әва мӧхдаре һ’иждәһ салед we
бун, мирещьн әw гьредабу. Нә
лазьм бу кӧ әw р’ожа шәмийе
жь we qәйде вәбуйа?» 17 У гава
әв йәк гот, һ’әмуйед кӧ мьqа-
бьли Wи бун шәрми ман. У
т’әмамийа ә’лаләте бона wан
к’әрәмәтед Wийә р’умәти кӧ
Wи дькьрьн ша дьбу.

Дӧ мәсәлед ль сәр П’адшатийа Хwәде

(Мәтта 13:31-33;
Марqос 4:30-32)

18 Пәйр’а Иса гот: «П’адша-
тийа Хwәде мина чь йә? У Әз
we һьмбәри чь кьм? 19 Әw мина
һ’әбәкә т’охьме хәрдале йә, кӧ
мәрьвәки һьлда бахче хwәда
чанд. У гава әw мәзьн бу, бу
дар, тәйрәдед ә’змен һелинед
хwә сәр ч’ьqьлед we чекьрьн».
20 Әwи диса гот: «Әз П’адша-
тийа Хwәде һьмбәри чь кьм?
21 Әw мина һәвиртьр’шк ә, кӧ
к’ӧлфәтәке һьлда нава се код*
арда стьра, һ’әта кӧ һ’әму һьлат».

* 13:21 Се кодед щьһуйа[ф] дькьр qаси 25 килограма.

Дәре тәнг

(Мәтта 7:13-14, 21-23)

22 Иса гӧнд у бажарар’а дәрбаз
дьбу, һин дькьр у бәрбь Оршә-
лиме дьчу. 23 Йәки Wир’а гот:
«Хӧдан, гәло һьндьк ьн, әwед
кӧ wе хьлаз бьн?» Әwи wанр’а
гот: 24 «Бьщә’диньн, кӧ һун
дәре тәнгр’а бьк’әвьнә һьн-
дӧр’, чьмки Әз wәр’а дьбежьм,
гәләке бьхwазьн бьк’әвьне у wе
нькарьбьн. 25 У пәйр’а, кӧ хwәйе
мале р’абә дәри бьгьрә, һьнге
һуне дәрва бьминьн у дәри хьн
бежьн: ‹Әм хӧлам, дәри ль мә
вәкә›. Әwе ль wә вәгәр’инә у
бежә: ‹Әз ньзаньм һун жь к’ӧ
нә›. 26 Һьнге һуне бежьн: ‹Мә
т’әви Тә хwар, вәхwар у Тә к’у-
чед мәда һин дькьр›. 27 Ле Әwе
бежә: ‹Әз wәр’а дьбежьм, Әз
ньзаньм кӧ һун жь к’ӧ нә. Жь
Мьн дур к’әвьн, һун һ’әмуйед
кӧ нәһәqийе дькьн!› 28 Ль wьр
wе бьбә гьри у ч’ьркә-ч’ьрка
дьрана, гава һун Бьраһим, Ис-
һаq, Аqуб у һ’әму п’ехәмбәра
П’адшатийа Хwәдеда бьбиньн,
хwә жи дәрва авити. 29 У wе жь
р’оһьлат-р’оавайе у бакӧр[ф]-ба-
шуре бен, П’адшатийа Хwәдеда
сәр сьфре р’унен. 30 Аwа бь-
заньбьн кӧ һьнәкед паш wе
бьбьнә пеш у һьнәкед пеш wе
бьбьнә паш».

Иса ль сәр Оршәлиме дьловинә

(Мәтта 23:37-39)

31 Wе дәме чәнд ферьси һатьн
у Wир’а готьн: «Р’абә жь вьр
һәр’ә, чьмки Һеродәс дьхwазә
Тә бькӧжә». 32 У Әwи wанр’а гот:
«Һәр’ьн wи р’увийир’а бежьн:
‹Ва Әз иро, сьбе щьна дәрдь-
хьм, нәхwәша qәнщ дькьм у
р’ожа сьсийа Әзе бьгьһижьмә
мәрәме Хwә›. 33 Ле гәрәке Әз
иро, сьбе, дӧсьбә р’ийа Хwәда
һәр’ьм, чьмки набә кӧ п’ехәм-
бәрәк жь Оршәлиме дәр ӧнда
бә. 34 Оршәлим! Оршәлим! Тӧ кӧ
п’ехәмбәра дькӧжи у шандийед
щәм хwә дьди бәр кәвьра. Чәнд
щара Мьн хwәст кӧ зар’ед тә
ӧса бьщьванда, чаwа мьришк
щущукед хwә бьн баскед хwәда
дьщьвинә, ле тә нәхwәст! 35 Ва
мала тә wе хьрабә бьминә. Әз
wәр’а дьбежьм, иди һун Мьн
т’ӧ щар набиньн, һ’әта кӧ һун
бежьн: ‹Бьмбарәк ә Әwе кӧ бь
наве Хӧдан те›*».

* 13:35 Зәбур 118:26.

Иса ль мала ферьсида нәхwәшәки qәнщ дькә

14 1 Р’ожәкә шәмийе Иса
бона нанхwарьне чу ма-
ла сәрwерәки ферьсийа. Wана
ч’ә’ве хwә жь сәр Wи нәдьбьр’и.
2 Ль wьр пешбәри Wи мәрьвә-
ки бь нәхwәшийа авзе[ф] һәбу.
3 Иса жь qанунзан у ферьсийа
пьрси у гот: «Р’ожа шәмийе
qәнщкьрьн щайиз ә йан на?»
4 Wана дәнге хwә нәкьр. Һьнге
Әwи нәхwәш гьрт, qәнщ кьр у
вәр’екьр. 5 Паше Әwи wанр’а гот:
«Жь wә к’ижан ә, һәгәр кӧр’е*
wи йан гайе wи бьк’әвә бире,
р’ожа шәмийе пер’а-пер’а дәст
нәвеже дәрнәхә?» 6 Нькарьбун
щаба ве пьрса Wи бьдана.

Һинкьрьна дәрһәqа йед кӧ ль наве хwә дьгәр’ьн

7 У гава Әwи дит, wәки мәрь-
вед т’әглифкьри чаwа хwә щийе
жорьн дьгьртьн, мәсәләк wанр’а
гот: 8 «Гава йәк тә гази дә’wа-
те дькә, щийе жорьн р’унәни,
нәбә кӧ йәки жь тә qәдьртьр
жи алийе wида т’әглифкьри
бә, 9 у хwәйе дә’wате, аwа готи
т’әглифкьрийе wә һәр дӧйа, бе
тәр’а бежә: ‹К’әрәма хwә щи
бьдә фьлан кәсе›. Һьнге те жь
шәрма хwә р’аби щийе жерьн
р’унейи. 10 Ле чахе тә т’әглиф
дькьн, һәр’ә щийе жерьн р’у-
не, кӧ чахе хwәйе дә’wате бе
тәр’а бежә: ‹Пьсмам, к’әрәм
кә, дәрбази жоре бә!› Һьнге
qәдьре тәйе бәр ч’ә’ве һ’әму
р’уньштийа бьльнд бә. 11 Аwа
һәр кәсе кӧ хwә бьльнд кә, wе
ньмьз бә у к’и кӧ хwә ньмьз
кә, wе бьльнд бә».
12 У Иса т’әглифкьрийе Хwәр’а
гот: «Чахе тӧ фьравине йан шиве
датини, гази һәвал-һогьр, бь-
ра-пьсмам йан жи дәр-щинаред
хwәйә дәwләти нәкә, нәбә әw
жи тә т’әглиф кьн у qәнщийа тә
ль тә вәгәр’иньн. 13 Ле гава тӧ
хwарьнәке датини, гази фәqир,
сәqәт, йед дькӧльн у кора кә.
14 Һьнге те хwәзьли би, чьмки
әwана нькарьн qәнщийа тә ль
тә вәгәр’иньн, ле бәле Р’ожа[ф]
Р’абуна р’астайә жь мьрьне wе
ль тә бе вәгәр’андьне».

Мәсәла шайийа гьран

(Мәтта 22:1-10)

15 Гава жь һазьра йәки әв йәк
бьһист, Wир’а гот: «Хwәзи ль

* 14:5 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «кӧр’» «к’әр» һәйә.

wи, кӧ П’адшатийа Хwәдеда
нен бьхwә». 16 Ле Иса wир’а
гот: «Мәрьвәки шайикә гьран
һазьр кьр у гәләк мәри т’әглиф
кьрьн. 17 Гава wәхте шайийе
пер’а гьһишт, әwи хӧламе хwә
шанд, кӧ һ’әму т’әглифкьрийа-
р’а бежә: ‹Һәр тьшт иди һазьр
ә, к’әрәм кьн wәрьн›. 18 Ле һәр
йәки дәстпекьр мә’ни гьрт. Йе
пешьн wир’а гот: ‹Мьн хwәр’а
ә’рд к’ьр’ийә, әз ә’сәйи гәрәке
һәр’ьм бьбиньм. Әз һиви жь
тә дькьм, мьн бьбахшинә›. 19 У
йе дьн гот: ‹Мьн пенщ щот
га к’ьр’инә, әз дьчьм кӧ wан
бьщер’ьбиньм. Әз һиви жь тә
дькьм, мьн бьбахшинә›. 20 Йе
сьсийа жи гот: ‹Әз зәwьщимә,
ләма нькарьм бем›. 21 У әw хӧлам
вәгәр’ийа һат, әв һ’әму ахайе
хwәр’а гьли кьрьн. Һьнге аха
һерс к’әт, хӧламе хwәр’а гот: ‹Зу
һәр’ә мәйдан у к’учед бажер,
фәqира, qопа, сәqәта у кора
т’оп кә бинә вьр›. 22 Пәйр’а
хӧлем готе: ‹Ахайе мьн, тә
чаwа ә’мьр кьр, мьн ӧса жи
кьр, ле диса щи һәйә›. 23 У ахе
хӧлемр’а гот: ‹Дәрк’әвә сәре р’е
у дьрба, зоре ль һәр кәси бькә
бинә вьр, кӧ мала мьн т’ьжи
бә. 24 Әз wәр’а дьбежьм, кӧ жь
wан мәрьвед т’әглифкьри т’ӧ
кәс жь шайийа мьн wе тьш-
тәки тә’м нәкә»».

Чаwа бьбьнә шагьрте Иса

(Мәтта 10:37-38)

25 Пәй ве йәкер’а ә’лаләтәкә
гьран т’әви Иса дьчу у Әw сәр
wанда вәгәр’ийа у гот: 26 «Һәгәр
йәк пәй Мьн бе у Мьн жь де у
баве хwә, жь жьн у зар’ед хwә,
жь хушк у бьрайед хwә у ӧса
жи жь хwә зә’фтьр һ’ьз нәкә,
нькарә бьбә шагьрте Мьн. 27 У
к’и кӧ хаче хwә һьлнәдә пәй
Мьн нәйе, әw нькарә бьбә
шагьрте Мьн. 28 Жь wә к’ижан
ә, кӧ бьхwазә бьльндщикә но-
бәдара чекә, пешийе р’унәни
нәдә бәр һ’әсеб, гәло qәwата
wийе бьгьһиже бинә сери[ф] йан
на? 29 Нәбә кӧ һ’име wе дайнә
у нькарьбә бинә сери, йед кӧ
бьбиньн ле бьк’әньн 30 у бежьн:
‹Әви мәрьви дәстпекьр чекә у
нькарьбу банийа сери›. 31 Йан
жи к’ижан п’адша п’адшаки-
р’а дәре шер’, пешийе р’унәни
нәшеwьрә, гәло wе бькарьбә
бь дәһә һ’әзара бәр йәки кӧ
бь бист һ’әзари те сәр wи бькә
шәр’? 32 Һәгәр әw пе нькарә,
гава һе дур ә wе qасьде хwә бь-
шинә, бона льһәвһатьне һиви
же бькә. 33 Аwа жь wә һәр кәс,

к’и кӧ дәсте xwә жь т’әмамийа
hәбуна xwә нәк’ьшинә, әw нь-
карә бьбә шагьрте Мьн.

Xwейа бе тә’м

(Мәтта 5:13; Марqос 9:50)

34 Xwe тьштәки qәнщ ә. Ле
hәгәр әw тә’ма xwә ӧнда кә,
паше әwе бь чь тә’ме бьсти-
нә? 35 Нә we дәwса xwәлийе
бьгьрә у нә жи дәwса п’әйн.
We бавежьнә wеда. Гӧhе к’ейи
бьhистьне hәйә бьра бьбьhe».

Пәза ӧндабуйи

(Мәтта 18:12-14)

15 1 Awa h’әму xәрщгьр
у гӧнәк’ар незики Wи
дьбун, кӧ гӧhe xwә бьдана сәр
готьнед Wи. 2 Ле ферьси у qа-
нунзана бина xwә тәнг дькьр у
дьготьн: «Әва гӧнәк’ара qәбул
дькә у т’әви wан нан дьxwә».
3 У Иса әва мәсәла wанр’а гот:
4 «Жь wә к’и йә әw мәри, кӧ
сәд пәзед wи hәбьн у гава йә-
ки жь wан ӧнда кә, нод нәhа
чол у бәста нәhелә у пәй йа
ӧндабуйи нәк’әвә, h’әта кӧ we
бьбинә? 5 У гава бьбинә, we жь
шабуна дайнә сәр мьле xwә,
6 вәгәр’ә мале, гази дәр у щи-
нара кә у wанр’а бежә: ‹Т’әви
мьн ша бьн! Мьн пәза xwәйә
ӧндабуйи дит›. 7 Әз wәр’а дь-
бежьм, ӧса жи ль ә’змен бона
гӧнәк’арәки кӧ т’обә дькә, he
we бьбә шабунәкә мәзьн, нә кӧ
бона нод нәhед р’аст, к’ижана-
р’а т’обәкьрьн нә h’әwщә йә.

Зиве ӧндабуйи

8 Йан к’ижан ә әw к’ӧлфәта
кӧ дәhә зивед we hәбьн у гава
йәки жь wан ӧнда кә, we ч’ьре
венәxә, мале гези нәкә у qәнщ
ле нагәр’ә, h’әта кӧ зиве xwә
бьбинә? 9 У чахе әw бьбинә, we
гази дәр у щинара кә у wанр’а
бежә: ‹Т’әви мьн ша бьн! Мьн
зиве xwәйи ӧндакьри дит›. 10 Әз
wәр’а дьбежьм, ӧса жи мьлйа-
к’әтед Xwәде бона гӧнәк’арәки
кӧ т’обә дькә, ша дьбьн».

Кӧр’е ӧндабуйи у бьре wи

11 У Иса гот: «Дӧ кӧр’ед мә-
рьвәки hәбун. 12 Йе бьч’ук готә
баве xwә: ‹Баво, жь hәбука xwә
чь кӧ п’ара мьн дьк’әвә, бьдә
мьн›. У әwи wанар’а hәбук п’а-
рәвәкьр. 13 Пәй чәнд р’ожар’а
кӧр’е бьч’ук hәр тьште xwә т’оп
кьр чу wәлатәки дур. Ль wьр
әwи ә’мьре толтийе дәрбаз кьр,
h’әму hәбука xwә п’уч’ кьр.
14 У гава тьштәк дестда нәма,
wи wәлатида жи бу xәлайикә

мәзьн у әw к’әтә һ’аләки гьран.
15 Чу хwә ль бажарванәки wи
wәлати гьрт у әwи әw шан-
дә к’әwшен бәр бәраза. 16 Әw
һ’әwщә бу кö зьке хwә бь wан
хьрнуфед[ф] кö бәраза дьхwар
т’ер бькьра, ле кәсәки әw жи
нәдьда wи. 17 Ле гава әw сәр
һ’ьше хwәда һат, гот: ‹Чьqас
п’алә мала баве мьнда һәнә, кö
нан дьхwьн у бәр wан дьминә,
ле әз вьра бьр’чина дьмьрьм.
18 Әз р’абьм һәр’ьмә щәм баве
хwә у wир’а бежьм: Баво, мьн
бәр тә у ә’змен гöнә кьр. 19 Әз
иди нә һежайи кöр’тийа тә мә.
Т’әне мина п’аләки хwә мьн
qәбул кә›. 20 У р’абу һатә щәм
баве хwә. Ле гава һе дурва баве
әw дит, дьле wи сәр шәwьти,
бәрбь wи бәзи, әw һ’әмез кьр у
р’амуса. 21 Кöр’ жер’а гот: ‹Баво,
мьн бәр тә у ә’змен гöнә кьр.
Әз иди нә һежайи кöр’тийа тә
мә›. 22 Ле баве хöламед хwәр’а
гот: ‹Зу бькьн, чöхе лапи р’ьнд
биньн ле кьн, гöстиле текьнә
т’ьлийе у сола жи бькьнә нь-
га. 23 Щанәгайе дәрмаликьри
биньн, сәржекьн, әм бьхwьн у
ша бьн. 24 Чьмки әв кöр’е мьн
мьри бу, сах бу, öндабуйи бу,
һатә дитьне›. У дәст бь шайи-
йе кьрьн.

25 Wи чахи кöр’е wийи мәзьн
ль к’әwшен бу. Гава һат незики
мале бу, дәнге стьран у р’әqасе
бьһист. 26 Әwи гази жь хöлама
йәки кьр у же пьрси: ‹Әв чь
һ’әwал ә?› 27 Хöлем wир’а гот:
‹Бьре тә һатийә, баве тә ща-
нәгайе дәрмаликьри сәржекь-
рийә, чьмки әw сах у сьламәт
вәгәр’ийайә›. 28 Бьра һерс к’әт
у нәхwәст кö һәр’ә һьндöр’. Бав
дәрк’әтә дәрва, лава wи кьр.
29 Әwи ль баве хwә вәгәр’анд у
гот: ‹Әва мöхдаре чәнд сала нә
кö әз тәр’а хöламтийе дькьм у
жь гöр’а тә qәт дәрнәк’әтьмә,
тә qәт карәк жи нәдайә мьн
кö мьн т’әви һәвал-һогьред
хwә к’еф бькьра. 30 Ле гава әw
кöр’е тәйи кö һәбука тә бьр,
т’әви qава[ф] п’уч’ кьр һат, тә
бона wи щанәгайе дәрмали-
кьри сәржекьр›. 31 Баве жер’а
гот: ‹Лаwо, тö һәр гав т’әви
мьн и у һ’әму һәбука мьн йа
тә йә. 32 Гәрәке әм әшq у ша
буна, чьмки әв бьре тә мьри
бу, сах бу у öндабуйи бу, һатә
дитьне›».

Wәк’илхәрще[ф] беамьн, ле сәрwахт

16 1 Иса шагьртед Хwәр’а
гот: «Мәрьвәки дәwләти

һәбу, wәк’илхәрщәки wи һә-
бу. Р’ожәке гьли гьһиштә wи,
йанчийә[ф] wәк’илхәрще wи
һәбука wи п’уч’ дькә. 2 Әwи
жи гази wи кьр у готе: ‹Әв чь
йәк ә кӧ әз бона тә дьбьһем?
Һәq-һ’әсабе wәк’илхәрщтийа
хwә бьдә, чьмки иди тӧ нь-
кари wәк’илхәрщтийе бьки›.
3 Wәк’илхәрщ дьле хwәда гот:
‹Әз чь бькьм? Ахайе мьн жь
wәк’илхәрщтийе мьн дәрдь-
хә, ә’рдк’олан ль мьн набә, жь
п’арскьрьне жи шәрм дькьм.
4 Әз заньм әзе ньһа чь бькьм,
кӧ малед хwәда мьн qәбул кьн,
гава әз жь wәк’илхәрщтийе
дәрк’әвьм›. 5 Әwи йәк-йәк га-
зи дәйндаред ахайе хwә кьр у
йе пешьнр’а гот: ‹Тӧ чьqаси
дәйндаре ахайе мьн и?› 6 Әwи
гот: ‹Сәд к’уп* бьзьре зәйт’у-
не› у wир’а гот: ‹Һан ньвисара
хwә һьлдә у зу р’уне бьньвисә
пенщи›. 7 Паше йе дьнр’а гот:
‹Тӧ чьqаси дәйндар и?› Әwи жи
гот: ‹Сәд ч’ә’л* гәньм› у wир’а
гот: ‹Һан ньвисара хwә һьлдә
у бьньвисә һ’әйште›. 8 У аха
пәсьне wәк’илхәрще беамьн
да, wәки әwи бь аqьли кьр. Аwа
мәрьвед ве дьне һьндава хwәда
жь мәрьвед р’онайе сәрwахттьр
ьн. 9 Әз wәр’а дьбежьм, һун бь
һәбука ве дьне һәвала хwәр’а
дәст хьн у гава һәбук кем бә,
wә бьн конед һ’әта-һ’әтайеда
qәбул кьн. 10 Әwе кӧ нава тьштед
һьндькида амьн ә, нава тьштед
гәләкида жи амьн ә, ле әwе кӧ
нава тьштед һьндькида беамьн
ә, нава тьштед гәләкида жи
беамьн ә. 11 Һәгәр һун нава
һәбука ве дьнеда беамьн бун,
к’е wе һәбука р’аст бьдә wә?
12 Һәгәр һун нав тьште йе хә-
рибда амьн нибьн, йа wә к’е wе
бьдә wә? 13 Хӧламәк ньқарә дӧ
ахар’а хӧламтийе бькә, чьмки
йан wе һ’иле wи жь йәки һәр’ә
у йе дьне һ’ьз бькә, йан жи wе
qәдьре йәки бьгьрә у йе дьне
беһӧрмәт кә. Һун ньқарьн һьн
Хwәдер’а, һьн жи һәбукер’а
хӧламтийе бькьн».

Qанун у П’адшатийа Хwәде

(Мәтта 11:12-13; 5:31-32;
Марqос 10:11-12)

14 Гава ферьсийа әв һ’әму
тьшт бьһистьн, qәрфе хwә ль
Иса дькьрьн, чьмки п’әрәһ’ьз

* 16:6 К’упәки щьһуйа qаси 35 литьр ав һьлдьда.
* 16:7 Ч’ә’ләкә щьһуйа qаси һ’әwзәки 390 литьри бу.

бун. 15 Иса wанр’а гот: «Һун əw
ьн йед кӧ хwə бəр мəрьва р’аст
дьдьнə к’ьфше, ле Хwəде дьле
wə занə. Бьзаньбьн кӧ əw тьш-
те нав мəрьвада хwəйиqəдьр
ə, əw ль бəр Хwəде һ’əрам[ф] ə.
16 Зəмане Qанун у п’ехəмбəра
һ’əта Йуһ’əнна к’ьшанд, жь
wьр шунда П’адшатийа Хwəде
те даннасинкьрьне у һəр кəс
дьщə’динə бь qəwате бьк’əвə
wьр. 17 Ле ə’рд у ə’змане һе
р’ьһ’əт дəрбаз бьн, нə кӧ жь
Qануне ноктəк ӧнда бə. 18 К’и
кӧ жьна хwə бəр’дə у йəкə дьн
бьстинə, зьнек’арийе дькə. У
к’и кӧ йа мербəр’дайи дьстинə,
зьнек’арийе дькə.

Мəрьве дəwлəти у Лазаре фəqир

19 Мəрьвəки дəwлəти һəбу,
кӧ к’ьнще р’əwш у назьк* ль
хwə дькьр у һəр р’ож бь əшq-ша
к’еф дькьр. 20 Мəрьвəки фəqир
жи һəбу, наве wи Лазар. Əw
нава п’ьзьке п’исда бəр дəре
йе дəwлəти к’əти бу. 21 У ч’ə’ве
wи бəрмайийе сьфра дəwлəтида
дьма, кӧ дьхwəст кӧрме хwə пе
бьшкенанда. Сə жи дьһатьн,
бьринед wи даластьн. 22 Р’ож
һат фəqир мьр, мьлйак’əта
əw бьрьнə щəм Бьраһим. Йе
дəwлəти жи мьр, дəфьн кьрьн.
23 Гава йе дəwлəти дийаре мь-
рийада щəфа дьк’ьшанд, сəре
хwə бьльнд кьр, жь дурва Бь-
раһим дит у Лазар һ’əмезеда.
24 Əwи дəнг дайе у готе: ‹Баве
Бьраһим, ль мьн wəрə р’ə’ме.
Лазар бьшинə, кӧ сəре т’ьлийа
хwə аведа кə бинə заре мьн шьл
кə, чьмки əз к’ура ви агьрида
дьшəwьтьм›. 25 Ле Бьраһим
готе: ‹Лаwо! Бинə бира хwə,
кӧ тə qəнщийед п’ара хwə нав
зəмане ə’мьре хwəда стандьнə,
ле Лазар зəлули к’ьшандийə.
Ньһа жи дьле wи ль вьр р’ьһ’əт
ə, ле тӧ нава щəфада йи. 26 У
пештьри ве йəке жи, гəлики
бебьни нава мə у wəда һəйə.
Нə йе вьр дькарьн дəрбази щəм
wə бьн, нə жи йе wьр дькарьн
дəрбази щəм мə бьн›. 27 Һьнге
əwи готе: ‹Баво, wəки ӧса йə,
əз һиви жь тə дькьм, тӧ əwи
бьшинə мала баве мьн, 28 чьм-
ки пенщ бьрайед мьн жи һəнə,
бьра һəр’ə т’əмийе бьдə wан,
wəки əw жи нəйенə ви щийе

* 16:19 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «К’ьнще ширк[ф] у к’ьтане хас», кӧ һьнге гəлəки бьһа бун.

щәфа›. 29 Ле Бьраһим готе: ‹Муса
у п’ехәмбәред wан һәнә. Бьра
гöһдарийа wан бькьн›. 30 Әwи
жи гот: ‹На, баве Бьраһим,
һәгәр жь мьрийа йәк һәр’ә
щәм wан, wе жь гöнәкьрьне
вәгәр’ьн›. 31 Һьнге Бьраһим
wир’а гот: ‹Һәгәр гöһдарийа
Муса у п’ехәмбәра накьн, йәк
жь мьрийа р’абә жи, диса әwана
баwәр накьн»».

Чәнд готьнед Иса дәрһәqа гöнәкьрьне, бахшандьне, баwәркьрьне у борщдайинеда

(Мәтта 18:6-7, 21-22; Марqос 9:42)

17 1 Иса шагьртед Хwәр’а
гот: «Набә кö сәбәбийа
жьр’ек’әтьне т’öнәбә, ле wәй
ль wи, кö бьбә сәбәбе ве йәке.
2 Wир’а һе qәнщ ә, кö бәрашәк
стуйе wива бе гьредан у авить-
не нава бә’ре, нә кö жь ванед
бьч’ук йәки жь р’е дәрхә. 3 Һаш
жь хwә һәбьн! Һәгәр бьре тә
гöна бькә, ле һьле, һәгәр сәр
кьрьна хwә п’ошман бә, wи
ббахшинә. 4 У һәгәр нава р’о-
жеда һ’әфт щара нәһәqийе ль тә
бькә у вәгәр’ә, тәр’а бежә: ‹Әз
т’обә дькьм›, wи ббахшинә».
5 Шандийа Хöданр’а гот:
«Баwәрийа мә зедә кә». 6 Хöдан
гот: «Һәгәр баwәрийа wә wәкә
һ’әбәкә т’охьме хәрдале һәбә
у ве дара т’утер’а бежьн: ‹Жь
вьр р’абә у бә’реда дач’ькә›,
әwе йа wә бькә.
7 Жь wә к’ижан ә, әwе кö
хöламәки wийи щотк’ар йан
шьван һәбә, гава әw жь к’әw-
шен бе, wир’а бежә: ‹Бьләзи-
нә к’әрәм кә сәр сьфре›? 8 We
пешийе жер’а нәбежә: ‹Шива
мьн һазьр кә, пьшта хwә гьре-
дә у бәрдәстийе мьнр’а бькә.
Әз бьхwьм у вәхwьм, паше жи
тö бьхwә у вәхwә›? 9 Гәло бона
әw тьштед кö хöлемр’а һатьнә
ә’мьркьрьне у wи кьрьнә, ахайе
wи we жер’а бежә: ‹Зә’ф р’ази
мә›? 10 Öса жи һун, гава әw
һ’әму тьштед кö wәр’а һатьнә
ә’мьркьрьне бькьн, бежьн: ‹Әм
хöламед бекер ьн. Чь кö ль мә
дьк’әт, мә әw кьр»».

Qәнщкьрьна дәһә к’отийа

11 Гава Иса бәрбь Оршәлиме
дьчу, нава Самәрйайе у Щәли-
лер’а дәрбаз дьбу. 12 Чахе Әw
дьк’әтә гöндәки, дәһә мәрь-
вед к’оти р’асти Wи һатьн дур
сәкьнин 13 у бь дәнге бьльнд
готьне: «Исайе мамоста, ль мә
wәрә р’ә’ме». 14 У гава Иса әw
дитьн, wанр’а гот: «Һәр’ьн хwә

нишани к'аhина кьн». У чахе әw
hе дьчун, паqьж бун. 15 Ле гава
жь wан йәки дит кӧ әw паqьж
буйә, пашда вәгәр'ийа, бь дән-
гәки бьльнд шькьри дьда Хwәде.
16 Әwи хwә дәвәр'у авитә бәр
ньгед Иса у р'азибун дьда Wи.
Әw самәри бу. 17 Һьнге Иса гот:
«Нә hәр дәhә жи паqьж бун, ле
к'ане нә hәр нәhед дьн? 18 Чьма
пештьри әви мәрьве хәриб кәсәк
жь wан вәнәгәр'ийа, кӧ бьhата
шькьри бьда Хwәде?» 19 У wир'а
гот: «Р'абә hәр'ә. Баwәрийа тә
тӧ qәнщ кьри».

Һатьна П'адшатийа Хwәде

(Мәтта 24:23-28, 37-41)

20 Гава ферьсийа жь Иса пьр-
си, П'адшатийа Хwәде wе к'әнге
бе, Әwи ль wан вәгәр'анд у гот:
«П'адшатийа Хwәде ашкәрә
найе. 21 Нә жи wе бежьн: ‹Ва
йә вьр ә!› йан жи: ‹Wе дәра hан
ә!› Чьмки П'адшатийа Хwәде
нава wәда йә». 22 У шагьртед
Хwәр'а гот: «Wе р'оже бен, кӧ
hуне h'ьзрәта р'ожәкә Кӧр'е
Мерьв бьн, ле набиньн. 23 У hә-
гәр wәр'а бежьн: ‹Ва йә вьр ә!›
йан: ‹Дәра hан ә!› пәй нәк'әвьн
нәчьн. 24 Чьмки чаwа бьруск жь
алики ә'змен бьрq дьдә у т'ә-
мамийа ә'змен р'онайи дькә,
Кӧр'е Мерьв жи wе р'ожа хwәда
ӧса бә. 25 Ле пешийе гәрәке Әw
гәләки щәфа бьк'ьшинә у жь ви
мьләти бе т'әхсиркьрьне. 26 Чаwа
р'ожед Нӧhда дьqәwьмин, ӧса
жи wе р'ожед Кӧр'е Мерьвда
бьqәwьмьн. 27 Һьнге дьхwарьн,
вәдьхwарьн, дьзәwьщин у мер
дькьрьн, h'әта wе р'ожа кӧ Нӧh
к'әтә гәмийе, лейи р'абу qьр'а
h'әмуйа ани*. 28 У ӧса жи чаwа
р'ожед Лутда[ф] бун, дьхwарьн,
вәдьхwарьн, дьк'ьр'ин, дьфьро-
тьн, дьр'әшандьн у чедькьрьн.
29 Ле әw р'ожа кӧ Лут жь Содоме
дәрк'әт, агьр у к'ьрк'ут[ф] жь ә'з-
мен бари, qьр'а h'әмуйа ани*.
30 Әw р'оже жи wе ӧса бә, гава
Кӧр'е Мерьв к'ьфш бә.

31 Wе р'оже к'и сәр хени йә у
hәбука wи жи малда йә, бьра
жорда нәйе, кӧ тьштәки hьл-
дә у әwе ль к'әwшен ә, бьра
пашда вәнәгәр'ә. 32 Жьна Лут
биньнә бира хwә*. 33 К'и кӧ
дьхwазә ә'мьре хwә хьлаз кә,

* 17:27 Дәстпебун 6-8.
* 17:29 Дәстпебун 19.
* 17:32 Дәстпебун 19:23-26.

wе öнда кә, ле к’и кö ә’мьре
хwә öнда кә, wе хьлаз кә. 34 Әз
wәр’а дьбежьм, wе шәве һәгәр
дö мәри ньвинәкеда бьн, йәке
бе һьлдане, йәке бе һьштьне.
35 У һәгәр дö к’öлфәт сәр дәс-
тар’әки бьн, йәке бе һьлдане
у йа дьн бе һьштьне»*. 37 Wана
ле вәгәр’анд у готьн: «Хöдан,
әве ль к’идәре бьбә?» Әwи жь
wанр’а гот: «Бәрәт’ә[ф] ль к’ö һә-
бә, тәйре жи ль wьр бьщьвьн».

Мәсәла жьнәбийе у һ’акьм

18 1 Иса мәсәләк бона wе йә-
ке шагьртар’а гот, wәки
һәр гав дöа бькьн у ащьз нәбьн
2 у гот: «Бажарәкида һ’акьмәк
һәбу, әw нә жь Хwәде дьтьр-
сийа у нә жи мьнәт жь мерьв
дькьр. 3 Wи бажарида жьнәбик
жи һәбу, һәр гав дьһатә щәм
wи у дьгот: ‹Һәqийе бькә, мьн
жь дәсте нәйаре мьн хьлаз кә›.
4 Һ’акьм гәләк wәхт гöһ нәдьда
wе, ле паше хwәха хwәр’а гот:
‹Әз жь Хwәде натьрсьм у жь
мерьв жи мьнәте накьм, 5 ле
бона хатьре wе йәке, кö әва
жьнәбийа те зә’мәте дьдә мьн,
әзе һәqийе жер’а бькьм, кö һәр
гав нәйе мьн ащьз нәкә›». 6 У
Хöдан гот: «Бьбьһен кö һ’акьме
нәр’аст чь гот. 7 Гәло Хwәде жи
бьжартийед Хwәр’а wе һәqийе
нәкә, йед кö шәв у р’ож һәwа-
ра хwә Wи датиньн? Йан Әwе
щаба wан дәрәнги бехә? 8 Әз
wәр’а дьбежьм, wе дәстхwәда
һәqийе бькә. Ле гава Кöр’е[ф]
Мерьв бе, гәло сәр дьне wе
баwәрийе бьбинә?»

Мәсәла ферьси у хәрщгьр

9 Әв мәсәлә жи wанр’а гот,
йед кö хwәха хwәда гöман бун,
йанчийә әwә р’аст ьн у һ’әмуйед
майин бәр тьштәки һ’әсаб нә-
дькьрьн. 10 «Дö мәри һьлк’ьши-
йанә п’арьстгәһе, кö дöа бькьн.
Йәк ферьси бу, йәк жи хәрщгьр.
11 Әwе ферьси т’әне сәкьнибу
хwәда гöман бь ви щур’әйи дöа
дькьр: ‹Хwәдейе мьн, шькьрдар
ьм, кö әз нә мина wан мәрьва
мә, йед кö т’аланийе, нәһәqи-
йе, зьнек’арийе дькьн у нә жи
мина ви хәрщгьри мә. 12 Ле әз
һ’әфтийе дö щара р’ожи дьгрьм
у дәһәке жь һ’әму к’ара хwә жи
дьдьм›. 13 Ле әwи хәрщгьр дур
сәкьнибу, р’уйе wи нәдьгьрт ль

* 17:35 Нав һьнәк дәстньвисарада р’еза 36-а жи һәйә: «У һәгәр дö мәрьв ль к’әwшен бьн, йәке бе һьлдане у йе дьне бе һьштьне».

ә’змен жи бьньһер’ийа, синге
хԝә дьхьст у дьгот: ‹Хԝәде, ль
мьн гӧнәк’ари ԝәрә р’ә’ме›. 14 Әз
ԝәр’а дьбежьм, кӧ әв хәрщгьра
р’астһ’әсаббуйи[ф] чу мала хԝә, нә
кӧ йе дьн. Аԝа һәр кәсе кӧ хԝә
бьльнд кә, ԝе ньмьз бә, ле к’и
кӧ хԝә ньмьз кә, ԝе бьльнд бә».

Иса дӧа зар’ока дькә

(Мәтта 19:13-15;
Марԛос 10:13-16)

15 Т’ьфал жи анинә щәм Иса,
кӧ дәсте Хԝә дайнә сәр ԝан.
Гава шагьрта әв йәк дит, ль
йед данин һьлатьн. 16 Ле Иса
гази зар’ока кьр у гот: «Бьра әԝ
зар’ок бенә щәм Мьн, пешийа
ԝан нәгьрьн, чьмки П’адша-
тийа Хԝәде п’ара йед аһа йә.
17 Әз ԝәр’а р’аст дьбежьм, к’и
П’адшатийа Хԝәде мина за-
р’окәке ԛәбул нәкә, әԝ т’ӧ щар
нак’әвә нава ԝе».

Сәрԝерәки щьһуйайи дәԝләти ль жийина һ’әта-һ’әтайе дьгәр’ә

(Мәтта 19:16-30;
Марԛос 10:17-31)

18 Сәрԝерәки жь Ԝи пьрси
у гот: «Дәрсдаре ԛәнщ, әз чь
бькьм, ԝәки жийина һ’әта-һ’ә-
тайе ԝар бьм?» 19 Иса ԝир’а
гот: «Тӧ чьма Мьнр’а дьбежи
ԛәнщ? Ԛәнщ т’әне Хԝәде йә,
пештьри Ԝи кәсәки дьн т’ӧнә.
20 Тӧ т’әмийа зани: ‹Зьнек’арийе
нәкә, нәкӧжә, нәдьзә, шә’дә-
тийа дәрәԝ нәдә, ԛәдьре де у
баве хԝә бьгьрә›*». 21 Әԝи жи
гот: «Әв һ’әму жи мьн жь ща-
һьлтийа хԝәда хԝәй кьрьнә».
22 Гава Иса әв йәк бьһист, ԝир’а
гот: «Тьштәки тә һе кем ә, һәр
тьште хԝә бьфьрошә, бәлайи
фәԛира кә, һьнге хьзна тә ԝе
ль ә’змана һәбә. У пәй Мьн ԝә-
рә». 23 Гава әԝи әв йәк бьһист,
әшԛа ԝи шкәст, чьмки гәләки
дәԝләти бу. 24 Иса дит кӧ бәшә-
ра ԝи нәхԝәш ә, гот: «Чьԛаси
зә’мәт ә бона йед хԝәйиһәбук
кӧ бьк’әвьнә П’адшатийа Хԝәде.
25 Дәвә ԝе ԛӧла дәрзийер’а һе
р’ьһ’әт дәрбаз бә, нә кӧ дәԝлә-
ти бьк’әвә П’адшатийа Хԝәде».
26 Әԝед кӧ дьбьһистьн, готьн:
«Иди к’и дькарә хьлаз бә?» 27 У
Иса гот: «Әԝ тьште кӧ жь дәсте
мерьв найе, Хԝәде дькарә бь-
кә». 28 Пәтрус гот: «Аԝа мә һәр
тьштед хԝә һьштьнә у пәй Тә
һатьнә». 29 Әԝи ԝанр’а гот: «Әз

* 18:20 Дәрк’әтьн 20:12-16; Ԛануна Дӧщари 5:16-20.

р’аст wәр’а дьбежьм, һәр кәсе
кӧ бона П’адшатийа Хwәде
мал, йан жьн у зар’, йан хушк
у бьра, йан де у бав һьштьбә,
30 we ве дьне һe зедә бьстинә у
дьнйа дьнда жи жийина һ’ә-
та-һ’әтайе».

Иса щара сьсийа дәрһәqа мьрьна хwәда дьбежә

(Мәтта 20:17-19; Марqос 10:32-34)

31 Әwи һәр донздәһ данә
алики у wанр’а гот: «Бьбьһeн!
Әм һәвраз дьчьнә Оршәлиме
у һ’әму тьштед кӧ бь дәсте
п’ехәмбәра бона Кӧр’е Мерьв
һатьнә ньвисаре, we бенә сери.
32 Әwe бьк’әвә дәсте нәщьһуйа,
we qәрфе хwә ле бькьн, беһӧр-
мәт кьн, т’укьне, 33 бьдьнә бәр
qамчийа, Wи бькӧжьн. У р’ожа
сьсийа we жь мьрьне р’абә».
34 Шагьрта т’ӧ тьшт жь ван
хәбәра фә’м нәкьрьн. Әв йәк
жь wан вәшарти бу у әв готьн
сәре wанда р’унәдьньшт.

Иса п’арскьрәки кор бажаре Әриһайеда qәнщ дькә

(Мәтта 20:29-34; Марqос 10:46-52)

35 Гава Әw незики Әриһайе бу,
йәки кор ль сәр р’е р’уньшти
п’арс дькьр. 36 У гава бьһист
кӧ ә’лаләт бәр wир’а дәрбаз
дьбә, пьрси: «Әв чь һ’әwал ә?»
37 Wир’а готьн: «Исайе Ньсрә-
те дәрбаз дьбә». 38 Һьнге әwи
кьрә qир’ин у гот: «Иса, Кӧр’е
Даwьд[ф], ль мьн wәрә р’ә’ме!»
39 У йе кӧ пешийе дьчун, ль wи
һьлатьн, кӧ дәнге хwә бьбьр’ә,
ле әwи һe дькьрә qир’ин: «Кӧ-
р’е Даwьд, ль мьн wәрә р’ә’ме!»
40 Иса щида сәкьни у ә’мьр кьр,
кӧ әwи биньнә щәм Wи. У гава
кор незики Wи бу, жь wи пьрси
у гот: 41 «Тӧ чь жь Мьн дьхwази
кӧ Әз бона тә бькьм?» Әwи гот:
«Хӧдан, дьхwазьм ч’ә’вед мьн
бьбиньн». 42 У Иса wир’а гот:
«Бьра бьбиньн, баwәрийа тә
тӧ qәнщ кьри!» 43 У дәстхwәда
ч’ә’вед wи дитьн, да пәй Иса
чу у шькьри дьда Хwәде. Т’ә-
мамийа we щьмә’те кӧ әв йәк
дит, пәсьне Хwәде дьдан.

Иса у хәрщгьр

19 1 Иса к’әтә Әриһайе у
wер’а дәрбаз дьбу. 2 Ль
wьр мәрьвәки дәwләти һә-
бу, сәрwере хәрщгьра, наве
wи Зәхайо. 3 Әwи дькьр кӧ
Иса бьдита к’а Әw к’и йә, ле
дәст ә’лаләте ньк’арьбу бьдита,
чьмки бәжьнеда кьн бу. 4 Әw

пешда бәзи р’абу сәр дарәкә
һежирейә стьрин, wәки Иса
бьбинә, чьмки Әwe һәма ль
wьрр’а дәрбаз бьбуйа. 5 У ча-
хе Иса һатә wи щийи, ль жор
ньһер’и у готә wи: «Зәхайо!
Зу бькә жь wьр wәрә хwaре,
чьмки Әз гәрәке иро мала тә-
да бьминьм». 6 Зәхайо ләзанд
жорда һатә хwaре у бь әшq-ша
Әw qәбул кьр. 7 Һ’әмуйед кö
әв йәк дитьн, бина хwә тәнг
дькьрьн у дьготьн: «Әw бу ме-
ване мәрьвәки гöнәк’ар». 8 Ле
Зәхайо пеш һ’әмуйава сәкьни у
готә Хöдан: «Хöдан, әз ва ниве
һәбука хwә дьдьмә фәqира у
мьн нәһәqи к’е жи кьрьбә, әзе
чар щар ле вәгәр’иньм». 9 Иса
wир’а гот: «Иро әв мал хьлаз
бу, чьмки әва жи зар’а Бьраһим
ә. 10 Бона ве йәке Кöр’е Мерьв
һат, wәки ль йед öндабуйи бь-
гәр’ә у хьлаз кә».

Мәсәла дәһә зер’а

(Мәтта 25:14-30)

11 У wана һе әв тьшт дьбь-
һистьн, Иса мәсәләкә дьн жи
ани сәр wе йәке, кö Әw незики
Оршәлиме дьбу у wана т’ьре
П’адшатийа Хwәде wе зутьрәке
к’ьфш бә. 12 Әwи гот: «Мәрьвә-
ки ә’сьлзадә чу wәлатәки дур,
кö п’адшатийа хwә бьстинә у
вәгәр’ә. 13 Гази дәһә хöламед
хwә кьр, дәһә зер’ данә wан у
гот: ‹Ван бьдьнә хәбате, һ’әта
кö әз вәгәр’ьм›. 14 Ле бажарва-
на к’ина wи гьртьбу, qасьд ль
пәй wи шандьн у готьн: ‹Әм
нахwазьн әw п’адшатийе ль сәр
мә бькә›. 15 У гава әwи п’адша-
тийа хwә станд вәгәр’ийа, гази
wан хöлама кьр, к’ижанед кö
әwи п’әрә дабунә wан, wәки
бьзаньбә к’а һәр йәки чьqас
кьрийә к’ар. 16 Йе пешьн һат
у готе: ‹Әз хöлам, зер’әки тә
дәһә зер’ кьрә к’ар›. 17 Ахайе
wи жер’а гот: ‹Ә’фәрьм, хöламе
qәнщ! Тö нава wи тьште һьн-
дькида амьн майи, сәрwертийе
дәһә бажара бькә›. 18 Йе дöда
жи һат у гот: ‹Әз хöлам, зе-
р’әки тә пенщ зер’ кьрә к’ар›.
19 Ахайе wи жер’а гот: ‹Тö жи
сәр пенщ бажара бә›. 20 Паше
йәки дьн һат у гот: ‹Әз хöлам,
ва йә зер’е тә, мьн дәстмаледа
п’еч’айи һьлдабу. 21 Чьмки әз
жь тә дьтьрсийам, мьн заньбу
тö мәрьвәки һ’ьшк и, чь кö тә
данәнийә, һьлдьди у чь кö тә
нәчандийә, дьдьруйи›. 22 У wи
жер’а гот: ‹Әзе һәма бь дәве
тә диwана тә бькьм, хöламе
хьраб! Һәгәр тә заньбу кö әз

мәрьвәки h’ышк ьм, чь кӧ мьн
данәнийә, hьлдьдьм у чь кӧ
нәчандийә, дьдьрум, **23** тә чь-
ма п’әре мьн нәда к’аркьра,
кӧ әз бьhатама мьн бь сәләф
бьстанда?› **24** У hазьрар’а гот:
‹Wи зер’и жь wи бьстиньн у
бьдьнә әwе кӧ дәhә зер’ед wи
hәнә›. **25** Wир’а готьн: ‹Хӧдан,
дәhә зер’ед wи hәнә›. **26** Әwи
гот: ‹Әз wәр’а дьбежьм, йе к’е
кӧ hәйә, wир’а we бе дайине,
ле йе к’е кӧ т’ӧнә, чь hәйә жи
we же бе стандьне. **27** Ле бәле
wан нәйаред мьн жи, к’ижана
нәдьхwәст әз п’адшатийе ль
сәр wан бькьм, биньнә вьр,
бәр ч’ә’ве мьн wан бькӧжьн›».

Иса бь р’умәт дьк’әвә Оршәлиме

(Мәтта 21:1-11; Марqос 11:1-11; Йуh’әнна 12:12-19)

28 Иса пәй ве хәбәрданер’а
пешда чу, wәки hәвраз hәр’ә
Оршәлиме. **29** У гава незики
гӧндед Бәйтфаще у Бәйтанйайе
бу, wи щийе кӧ жер’а дьготьн
ч’ийайе[ф] Зәйт’уне, hьнге дӧ
шагьртед Хwә шандьн **30** у гот:
«Һәр’ьнә wи гӧнде пешбәри
хwә, гава hун бьк’әвьне, hуне
щә’шькәкә гьредайи бьбиньн
кӧ hе кәсәк ле сийар нәбуйә.
Әwe вәкьн у биньн. **31** Һәгәр йәк
жь wә бьпьрсә: ‹Һун чьма we
вәдькьн?› бежьн, кӧ Хӧданр’а
лазьм ә». **32** Әwед шанди чун,
чаwа кӧ wанр’а hатьбу готьне,
ӧса жи дитьн. **33** У wана hе щә’-
шьк вәдькьр, хwәйед we wанр’а
готьн: «Һун чьма ве щә’шьке
вәдькьн?» **34** Шагьрта гот: «Хӧ-
данр’а лазьм ә». **35** У әw анинә
щәм Иса, к’ьнщед хwә авитьнә
сәр we у Иса ле сийар кьрьн.
36 Гава дьчу, щьмә’те к’ьнщед
хwә сәр р’е р’адьхьстьн. **37** У гава
Әw незики п’ебәржере ч’ийайе
Зәйт’уне бу, т’әмамийа к’ома
шагьрта дәстпекьрьн ша дьбун
у бь дәнге бьльнд бона h’әму
к’әрәмәтед кӧ дитьбун шькь-
ри дьданә Хwәде **38** у дьготьн:
«Бьмбарәк ә әw П’адшайе кӧ
бь наве Хӧдан те!* Ә’дьлайи ль
ә’змен у шькьри ль Йе Һәри
Жорьн**!» **39** Ле жь нав ә’лалә-
те чәнд ферьсийа Исар’а гот:
«Дәрсдар, ль шагьртед Хwә

* 19:38 Зәбур 118:26.

** 19:38 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аhа йә: «Шькьри бьльндайиийеда». «Бьльндайи» бә’са щийе Хwәде дькә.

һьле». 40 Әwи ль wаһ вәгәр’анд
у гот: «Әз wәр’а дьбежьм, һә-
гәр әвана дәнге хwә бьбьр’ьн,
кәвьре бькьнә qир’ин».

Иса бона Оршәлиме дьгьри

41 У гава незики Оршәлиме бу,
ль бажер ньһер’и, сәрда гьри-
йа 42 у гот: «Хwәзи тә һәма иро
бьзаньбуйа ә’дьлайийа тә чьва
гьредайи йә! Ле ньһа жь бәр
ч’ә’ве тә һатә вәшартьне. 43 We
р’ож сәр тәда бен, кӧ дьжмьнед
тәйе дора тә чәпәр’е гьредьн у
жь һәр алийава һ’ьщуми сәр
тә кьн. 44 We тә у зар’ед тә нава
тәда бькьн ах-хwәли у кәвьр
ль сәр кәвьр наһельн. Чьмки
wәхте кӧ Хwәде сәрик да тә,
тӧ хwә нәһ’әсийайи».

Иса п’арьстгәһеда

*(Мәтта 21:12-17; Марqос
11:15-19; Йуһ’әнна 2:13-22)*

45 У к’әтә п’арьстгәһе, дәст-
пекьр йед кӧ дьфьротьн дәр-
хьстьн 46 у wаһр’а гот: «Ньвисар
ә: ‹Мала Мьн wе мала дӧа бә›*.
Ле wә әw кьрийә ‹шкәфта qа-
чаха›**». 47 У һәр р’ож п’арьст-
гәһеда һин дькьр, ле сәрәкед
к’аһина, qанунзан у гьрәгьред
щьмә’те пәй к’әтьбун, кӧ чаwа
Wи бькӧжьн. 48 Ле нькарьбун
тьштәк бькрана, чьмки т’әма-
мийа щьмә’те Wива гьредайи
бу у гӧһдарийа Wи дькьр.

Пьрса дәрһәqа һ’ӧкӧме Исада

*(Мәтта 21:23-27;
Марqос 11:27-33)*

20 1 У р’ожәкә жь wаһ р’о-
жада, гава Әwи п’арьст-
гәһеда хәлq һин дькьр у Мьз-
гини дьда, сәрәкед к’аһина у
qанунзан т’әви р’успийа һатьнә
щәм Wи 2 у готьн: «Бежә мә, Тӧ
бь чь һ’ӧкӧми ван кьра дьки?
К’е әв һ’ӧкӧм дайә Тә?» 3 Әwи
ль wаһ вәгәр’анд у гот: «Әз жи
тьштәки жь wә бьпьрсьм у һун
Мьнр’а бежьн: 4 Һ’ӧкӧме ньхӧ-
мандьна Йуһ’әнна жь ә’змен
бу йан жь мәрьва?» 5 Әwана
нав һәвда шеwьрин у готьн:
«Һәгәр әм бежьн: ‹Жь ә’змен
бу›, Әwе бежә: ‹Ле wә чьма әw
баwәр[ф] нәкьр?› 6 Ле һәгәр әм
бежьн: ‹Жь мәрьва бу›, т’әма-
мийа щьмә’те wе мә бьдә бәр
кәвьра, чьмки әw ә’сәйи баwәр
дькьн, кӧ Йуһ’әнна п’ехәмбәр

---

* 19:46 Ишайа 56:7.

** 19:46 Йерәмийа 7:11.

бу». 7 Wана щаба Wи да у го-
тьн: «Әм ньзаньн жь к’ӧ бу».
8 Иса wанр’а гот: «Әз жи wәр’а
набежьм, кӧ бь чь һ’ӧкӧми ван
кьра дькьм».

Мәсәла р’әзе тьрийа у р’әзвана

(Мәтта 21:33-46; Марqос 12:1-12)

9 У Иса дәстпекьр әв мәсә-
лә щьмә’тер’а гот: «Мәрьвәки
р’әзе тьрийа дани у әw бь к’ьре
да р’әзвана, wәхтәки дьреж
чу wәлатәки дьн. 10 У wәхтда
хӧламәк шандә щәм р’әзвана,
wәки жь wи р’әзи бәре п’ара
wи wир’а бьшиньн, ле р’әзва-
на хӧламе wи к’ӧта у дәствала
вәр’екьрьн. 11 Ахе хӧламәки дьн
жи шанд, wана әw жи к’ӧта, әw
р’обәт кьрьн у дәствала вәр’е-
кьрьн. 12 Йе сьсийа жи шанд,
вана әва жи бьриндар кьр у жь
р’әз дәрхьстьн. 13 Хwәйе р’әз
гот: ‹Әз чь бькьм? Кӧр’е хwә-
йи дәлал бьшиньм, һьлбәт we
жь wи шәрм бькьн›. 14 Ле гава
р’әзван ч’ә’в wи к’әтьн, ль һәв
шеwьрин у готьн: ‹Әв wape wи
йә! Wәрьн әм wи бькӧжьн, кӧ
мират’а[ф] wи мәр’а бьминә›.
15 У әw жь р’әз дәрхьстьнә дәр
у кӧштьн. Аwа хwәйе р’әз we
чь бинә сәре wан? 16 Нә әwe бе
qьр’а wан р’әзвана бинә у р’әз
бьдә һьнәкед дьн». Гава әв йәк
бьһистьн, готьн: «Хwәде нәкә».
17 У Иса ль wан ньһер’и у гот:
«Ле әw чь йә, кӧ ньвисар ә?
‹Әw кәвьре кӧ һоста т’әхсир кьр,
әw бу сәре ә’нишке[ф]›*.
18 Һәр кәсе кӧ бьк’әвә сәр wи
кәвьри, we һурдәхwәши бә у
әw кәвьр бьк’әвә сәр к’е, we
wи бьһ’ьнщьр’инә». 19 Сәрәкед
к’аһина у qанунзана we дәме
кьрьн кӧ Wи бгьрьн, чьмки
фә’м кьрьн, кӧ Әwи әв мәсә-
лә ани сәр wан, ле жь щьмә’те
тьрсийан.

Пьрса хәрщдайин у нәдайине

(Мәтта 22:15-22; Марqос 12:13-17)

20 У ч’ә’вед wан ль Иса бун,
чәнд мәрьвед щә’сус шандьн,
кӧ бь дӧр’ути хwә дәwса р’аста
данибун, wәки Wи бь хәбәра
бгьрьн у бдьнә дәсте һ’ӧкӧ-
мәте у диwана wәли. 21 Wана жь
Wи пьрси у готьне: «Дәрсдар,
әм заньн кӧ Тӧ р’аст хәбәр дь-
ди у һин дьки, нав мәрьвада

* 20:17 Зәбур 118:22.

фьрqийе жи данайни, ле р’ийа Хwәде р’аст һин дьки. **22** Гәло р’аст ә кӧ әм хәрщ бьдьнә Qәйсәр йан на?» **23** Әwи кӧ фелбазийа wан заньбу wанар’а гот*: **24** «Зивәки нишани Мьн кьн. Әв наве ньвисар у сьфәт[ф] йе к’е йә сәр?» **25** Wана гот: «Йед Qәйсәр ьн». Әwи wанр’а гот: «Wәки ӧса йә, чь кӧ йед Qәйсәр ьн, бьдьнә Qәйсәр у чь йед Хwәде нә бьдьнә Хwәде». **26** У нькарьбун бәр щьмә’те нава хәбәра Wида Әw бьгьртана, сәр щабдайина Wи зәндәгьрти дәнге хwә бьр’ин.

Пьрса р’абуна мьрийа

(Мәтта 22:23-33; Марqос 12:18-27)

27 Садуqи[ф], кӧ дьбежьн р’абуна мьрийа т’ӧнә, һьнәкә жь wан һатьнә щәм Wи жь Wи пьрсин у готьн: **28** «Дәрсдар, Муса мәр’а ньвисийә: ‹Һәгәр бьре йәки бьзәwьщә у безӧр’әт бьмьрә, бьра бьре wи жьна wи бьстинә у wape бьре хwә шин кә›*. **29** Аwа һ’әфт бьра һәбун. Бьре мәзьн жьнәк станд, безӧр’әт мьр. **30** Пәйр’а йе дӧда **31** у паше йе сьсийа әw жьн станд, һәйнәсәр wан һәр һ’әфта жи әw жьн станд у зар’ пәй wан нәк’әтьн, мьрьн. **32** Пәй гьшкар’а әw к’ӧлфәта жи мьр. **33** Дә ижар wе Р’ожа Р’абуна мьрийа әw к’ӧлфәте бьбә жьна к’ижани? Чьмки һәр һ’әфта жи әw стандьбу». **34** Иса ль wан вәгәр’анд у гот: «Мәрьве ве дьне дьзәwьщьн у мер дькьн. **35** Ле әwед кӧ һежайи wе дьне бьн у бьгьһижьнә р’абуна мьрийа, нә wе бьзәwьщьн у нә жи мер кьн. **36** Әwе иди нькарьбьн бьмьрьн, әw wәкә мьлйак’әта нә. Әw зар’ед Хwәде нә, чьмки п’ара р’абуна мьрийа нә. **37** Ле бона р’абуна мьрийа, Муса жи дайә к’ьфше. Әw сәрһатийа дара дьр’ийеда бона Хӧдан дьбежә: ‹Хwәдейе Бьраһим, Хwәдейе Исһаq, Хwәдейе Аqуб›*. **38** Аwа Хwәде нә Хwәдейе мьрийа йә, ле йе зендийа йә, чьмки бона Wи һ’әму жи сах ьн». **39** Жь qанунзана һьнәка ле вәгәр’анд

* 20:23 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Һун чьма Мьн дьщер’ьбиньн?»

* 20:28 Qануна Дӧщари 25:5.

* 20:37 Дәрк’әтьн 3:6.

у готьне: «Дәрсдар, Тә qәнщ
гот». **40** У иди кәсәки нәwерьбу
кӧ тьштәки жи жь Wи бьпьрсә.

Мәсиh кӧр’е к’е йә?

(Мәтта 22:41-46;
Марqос 12:35-37)

41 У Иса wанар’а гот: «Чаwа
дьбежьн кӧ Мәсиh кӧр’е Да-
wьд ә? **42** Даwьд хwәха к’ьтеба
Зәбурада[ф] дьбежә:

‹Хӧдан готә Хӧдане мьн:
Ль мьле Мьни р’асте р’уне,
43 h’әта кӧ дьжмьнед Тә бькьмә
бьне п’ийед Тә›*.

44 Аwа hәгәр Даwьд Wи ‹Хӧдан›
h’әсаб дькә, иди Әw чаwа дьбә
кӧр’е Даwьд?»

Һ’әвза хwә жь qанунзана бькьн

(Мәтта 23:1-36;
Марqос 12:38-40; Луqа 11:37-54)

45 Һе т’әмамийа щьмә’те гӧh-
дари дькьр, Әwи шагьртед
Хwәр’а гот: **46** «Һ’әвза хwә жь
wан qанунзана бькьн, йед кӧ
h’ьз дькьн бь чӧхед дьреж бь-
гәр’ьн, базарада сьлаве бьдьнә
wан, к’ьништада к’ӧрсийед
пешьн бьгьрьн у шайийада жи
hәрәма[ф] жорьн р’унен. **47** Әвана
аликива малед жьнәбийа h’у-
фи хwә дькьн, алийе дьнва жи
бона хwәк’ьфшкьрьне дӧайе
хwә дьреж дькьн. Диwана wане
hе гьран бә».

Дийарийа жьнәбийа бәләнгаз

(Марqос 12:41-44)

21 **1** Иса дина Хwә дайе у
дит кӧ дәwләтийа h’әди-
йед хwә давитьнә п’әрәданга[ф]
п’арьстгәhе. **2** Әwи бәләнгазәкә
жьнәби жи дит кӧ дӧ пол авитә
wьр **3** у Иса гот: «Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, кӧ әве жьнәбийа бә-
ләнгаз жь ван h’әмуйа зә’фтьр
авите. **4** Чьмки wан h’әмуйа жь
бәрмайийед хwә авитьнә нава
h’әдийа, ле әве ве бәләнгазийа
хwәда h’әму тьште кӧ wе пе
ә’буре хwә бькьра авите».

Иса пешда дәрhәqа wеранбуна п’арьстгәhеда дьбежә

(Мәтта 24:1-2; Марqос 13:1-2)

5 У чахе hьнәка бона п’арьстгә-
hе дьготьн, кӧ бь кәвьре бәдәw у
п’ешк’еша hатийә хәмьландьне,
Әwи гот: **6** «Ван h’әму тьштед кӧ
hун дьбиньн, р’оже бен кәвьре
ль сәр кәвьр нәминә, h’әмуйе
жи wеран бьн!»

* 20:43 Зәбур 110:1.

Тəнгаси у зерандьн

(Мəтта 24:3-14;
Марqос 13:3-13)

7 У жь Wи пьрсин готьне:
«Дəрсдар, əв тышт wе к’əнге
бьqəwьмьн? У чь нишане ббə,
гава əв йəк бьqəwьмьн?» 8 Əwи
гот: «Һаш жь хwə һəбьн, кӧ
һун нəйенə хапандьне, чьмки
гəлəк wе пе наве Мьн бен у
бежьн: ‹Əз ьм Мəсиһ› у: ‹Əw
wəхт незик ə›, пəй wан нəчьн.
9 Гава һун бона шəр’ у дə’wа бь-
бьһен, нəтьрсьн, чьмки гəрəке
пешийе əв тышт бьqəwьмьн,
ле ахьрийа дьне нə һьнге йə».
10 Һьнге wанр’а гот: «Мьлəте
р’абə ль сəр мьлəт, п’адшати
ль сəр п’адшатийа, 11 щи-щийа
ə’рдһ’əжед мəзьн, хəлайи-щə-
лайе у мина нəхwəшийа һ’ал
wе ббьн, ль ə’змен жи тыштед
хоф у тьрс у нишанед мəзьн
wе бьqəwьмьн. 12 Ле бəри ван
һ’əму тышта, wе дəст бавежьнə
wə, wə бьзериньн, ббьнə бəр
диwана к’ьништа у бькьнə
кəла. Бона наве Мьн wе wə
ббьнə бəр п’адша у wəлийа.
13 Əве wəр’а ббə мə’ни, кӧ һун
бона Мьн шə’дəтийе бдьн.
14 У аwа ве йəке бькьнə бира
хwə, кӧ пешда хəм нəкьн һуне
чь щаба хwə бдьн. 15 Чьмки
Əзе зар-зьман у сəрwахтийе
бдьмə wə, кӧ дьжмьнед wəйе
ньк арьбьн ль бəр wə хəбəр дьн
йан бьсəкьньн. 16 Де у бавед
wə, бьра-пьсмам у достед wə
wе wə бдьнə гьртьне у жь
wə һьнəка жи wе бькӧжьн.
17 Бона наве Мьн һуне бəр
ч’ə’ве һ’əмуйа р’əш бьн. 18 Ле
т’ӧ муке жь сəре wə кем нəбə.
19 Бь сəбьра хwə һуне р’ӧһ’е
хwə хьлаз кьн.

Иса дəрһəqа wеранбуна Оршəлимеда хəбəр дьдə

(Мəтта 24:15-21;
Марqос 13:14-19)

20 Ле гава һун бьбиньн кӧ ор-
дийа дора Оршəлиме гьртийə,
һьнге бьзаньбьн кӧ wеранбуна
wе незик ə. 21 Һьнге əwед кӧ
Щьһустанеда нə, бьра бьр’ə-
вьнə ч’ийа у əwед кӧ Оршə-
лимеда нə, бьра дəрен, əwед
к’əwшенда нə, бьра нəк’əвьнə
бажер. 22 Чьмки əw р’ож, р’ожед
һ’əйфһьлдане нə, wəки һəр чь
кӧ һатийə ньвисаре бе сери.
23 Ле wəй ль һ’əмла у дəст-
дəргуша wан р’ожада, чьмки
тəнгасикə мəзьн wе бе сəре
дьне у хəзəб əве щьмə’тер’а.
24 Əwе бь дəве шур бьк’əвьн

у нав һ’әму мьләтада һесир
бенә бьрьне. Оршәлиме жи
бәр п’ийед мьләтед п’утп’а-
рьст һәр’ә, һ’әта кӧ ԝәхте ԝан
мьләта хьлаз бә.

Һатьна Кӧр’е Мерьв

(Мәтта 24:29-31;
Марԛос 13:24-27)

25 У сәр р’ойе, һиве у стәйрка
нишане бьбьн. Ль сәр дьне жи
мьләте жь дәст дәнге хӧши-
нийа пелед бә’ре бьбьздьн у
хԝә ӧнда кьн. 26 Дьле мәрьва
жи жь тьрса ԝе бьсәкьнә, бо-
на әԝ тьштед кӧ ԝе бенә сәре
т’әмамийа дьне, чьмки т’опед
ә’змана ԝе жь р’ийед хԝә дә-
рен*. 27 У һьнге ԝе бьбиньн кӧ
‹Кӧр’е Мерьв ә’ԝрава бь ԛәԝат
у р’умәта мәзьн те›*. 28 Гава әв
тьшт дәстпебьбьн, һун р’абьн
сәре хԝә бьльнд кьн, чьмки
азабуна ԝә иди незик ә».

Дәрса дара һежире

(Мәтта 24:32-35;
Марԛос 13:28-31)

29 У мәсәләк ԝанр’а гот: «Һун
дина хԝә бдьнә дара һежире
у һ’әму дара. 30 Гава дьбьшкь-
вьн, һун бь ԝе йәке заньн кӧ
һавин незик ә. 31 Ӧса жи гава
һун бьбиньн кӧ әв йәк дьԛәԝь-
мьн, бьзаньбьн кӧ П’адшатийа
Хԝәде незик ә. 32 Әз р’аст ԝәр’а
дьбежьм, кӧ әва ньсьла дәрбаз
набә, һ’әта кӧ әв һ’әму тьшт
нәԛәԝьмьн. 33 Ә’рд у ә’змане
дәрбаз бьн, ле готьнед Мьн
т’ӧ щар дәрбаз набьн.

Р’анәзен

34 Мьԛати хԝә бьн, нәбә кӧ
дьле ԝә п’ьр’хӧрийе, сәрхԝә-
шийе у хәмед ве дьнйайева
гьредайи бә, ньшкева әԝ Р’ож
сәр ԝәда бе. 35 Чьмки әԝ р’оже
мина т’әле бе сәре һ’әму мә-
рьвед ль сәр дьне. 36 Һ’ьшйар
бьминьн у һәр гав дӧа бькьн,
ԝәки һун бькарьбьн жь ԝан
һ’әму тьштед кӧ ԝе бьԛәԝьмьн
бьр’әвьн-хьлаз бьн у ль бәр Кӧ-
р’е Мерьв р’успи бьсәкьньн».
37 Иса р’оже п’арьстгәһеда һин
дькьр, ле шәве дьчу сәре ԝи
ч’ийайи дьма, кӧ жер’а дь-
готьн ч’ийайе Зәйт’уне. 38 У
т’әмамийа щьмә’те сьбәһе зу
дьчу п’арьстгәһе щәм Ԝи, кӧ
хәбәред Ԝи бьбьһен.

* 21:26 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ԛәԝатед ә’змана ԝе бьһ’әжьн».
* 21:27 Данийел 7:13. (Бьхуньн: Ә’йанти 1:7.)

Гъртьн, хачкърьн[ф] у р’абуна Иса

Шеwьра кöштьна Иса

*(Мәтта 26:1-5, 14, 16;
Марqос 14:1-2, 10-11;
Йуh’әнна 11:45-53)*

22 1 Щәжьна[ф] Нане Шкәва
незик бу, йа кö жер’а
Щәжьна[ф] Дәрбазбуне дьбежьн.
2 Сәрәкед к’аhина у qанунзана
мәщаләке дьгәр’ийан кö Wи
бькöжьн, чьмки жь щьмә’те
дьтърсийан. 3 Һьнге мирещьн
к’әтә qәлпе дьле Щьhудайе[ф]
кö Исхәрйоти дьhатә готьне,
әw йәк жь wан hәр донздәhа
бу. 4 Әва р’абу чу т’әви сәрәкед
к’аhина у сәрwеред нобәдаред
п’арьстгәhе, wанр’а хәбәр да,
wәки Иса бьдә дәсте wан. 5 Әва-
на ша бун у wир’а qайл бун, кö
п’әра бьдьнә wи. 6 Щьhуда р’ази
бу у hьлда сәр хwә, кö мәщале
бьбинә Әwи бь дьзи щьмә’тева
бьдә дәсте wан.

Т’ьвдарәкдитьна шива Щәжьна Дәрбазбуне

*(Мәтта 26:17-25; Марqос
14:12-21; Йуh’әнна 13:21-30)*

7 Р’ожа Щәжьна Нане Шкәва
hат, кö ә’дәт бу бәрхе qöрбана
Щәжьна Дәрбазбуне бьhата
сәржекьрьне. 8 Иса Пәтрус у
Йуh’әнна шандьн у гот: «Һә-
р’ьн Шива Щәжьна Дәрбаз-
буне мәр’а hазьр кьн, wәки
әм бьхwьн». 9 Wана же пьрси:
«Тö ль к’ö дьхwази кö әм hазьр
кьн?» 10 Әwи жи wанар’а гот:
«Гава кö hун бьк’әвьнә бажер,
ва мәрьвәке р’асти wә бе, щер’е
аве ль сәр мьла. Пәй wи hәр’ьнә
wе мала кö әw дьче, 11 у хwәйе
малер’а бежьн: ‹Дәрсдар тәр’а
дьбежә: К’ане әw ода мевана,
йа кö Әзе теда т’әви шагьртед
Хwә шива Щәжьна Дәрбазбуне
бьхwьм?› 12 Һьнге әwе ль qате
жорьн одәкә мәзьнә hәвдайи
нишани wә кә у wьр жи hун
hазьр кьн». 13 Әwана чун, чаwа
кö wанар’а готьбу öса жи дитьн
у шива Щәжьна Дәрбазбуне
hазьр кърьн.

Шива Хöдан

*(Мәтта 26:26-30; Марqос
14:22-26; Корьнт’и I, 11:23-25)*

14 У гава wәхт пер’а гьhишт,
Әw бь т’әви шандийа ль сәр
сьфре р’уньшт 15 у wанр’а гот:
«Әз гәләки h’ьзрәта ве Шива
Щәжьна Дәрбазбуне бум, кö
Мьн т’әви wә бәри щәфе Хwә

бьхwара. 16 Чьмки Əз wəр'а дь-
бежьм, Əз иди жь ве т'ö щар
нахwьм, һ'əта кö П'адшатийа
Хwəдеда бьбə». 17 У к'ас һьлда,
шькьрийа Хwə жь Хwəде ани у
гот: «Һьлдьн əве у нав хwəда
бəла кьн. 18 Əз wəр'а дьбежьм,
wəки Əз иди т'ö щар жь мə-
йа тьрийе вəнахwьм, һ'əта кö
П'адшатийа Хwəде бе». 19 У нан
һьлда шькьри да, кəркьр да
wан у гот: «Əва бəдəна Мьн ə,
кö бона wə те дайине. Ве йəке
бона биранина Мьн бькьн».

20 Öса жи к'ас пəй шивер'а
һьлда у гот: «Əва к'аса пəймана
ну йə, пе хуна Мьн гьредайи,
кö бона wə те р'етьне. 21 Ле ва
дəсте йе кö нəмамийа Мьн бь-
кə, ль сəр ве сьфре т'əви Мьн
ə. 22 Р'аст Кöр'е Мерьв wе öса
һəр'ə, чаwа кö бона Wи ньвисар
ə, ле wəй ль wи мəрьви, кö wе
нəмамийа Кöр'е Мерьв бькə».
23 У wана дəстпекьр нав һəвда
жь һəв пьрсин: «Гəло к'и йə əwи
нав мəда, кö ве йəке wе бькə?»

Дə'wа бона мəзьнайийе

24 У нав wанда дə'w пешда
һат, кö жь нав wанда к'ижан
wе йе һəри мəзьн бе һ'əсабе.
25 Иса wанр'а гот: «П'адшайед
мьлəта щьмə'та хwə бьндəст
дькьн у əwед сəр wан һ'öкöм
дькьн херхwазед wан тенə готь-
не. 26 Ле һун öса нəбьн, йе нав
wəдайи һəри мəзьн, бьра бьбə
мина йе һəри бьч'ук у бьра йе
сəрwертийе дькə жи бьбə мина
йе хöламтийе дькə. 27 Ньһа к'и
йə мəзьн, йе ль сьфре р'уньшти
йан бəрдəсти? Нə йе ль сьфре
р'уньшти? У Əз нава wəда мина
бəрдəстики мə.

28 Һун ьн, йед кö нава ще-
р'ьбандьнед Мьнда һ'əта ньһа
т'əви Мьн манə. 29 У Əзе П'ад-
шатийе бьдьмə wə, чаwа Баве
Мьн əw да Мьн, 30 wəки һун
П'адшатийа Мьнда жь сьфра
Мьн бьхwьн у вəхwьн у сəр
к'öрсийа р'унен, диwана донз-
дəһ qəбилед[ф] Исраеле бькьн.

Иса дəрһəqа инк'арийа Шьмһ'ун-Пəтрусда дьбежə

(Мəтта 26:31-35; Марqос 14:27-31; Йуһ'əнна 13:36-38)

31 Шьмһ'ун! Шьмһ'ун! Ва
йə мирещьн хwəст wəки wə
мина гəньм бежьнге хə. 32 Ле
Мьн бона тə дöа кьр, wəки ба-
wəрийа тə кем нəбə у гава тö
вəгəр'и, дьл бьди бəр бьрайед
хwə». 33 У Пəтрус Wир'а гот:
«Хöдан, əз һазьр ьм т'əви Тə
бемə гьртьне у кöштьне жи».

34 Иса wир’а гот: «Пәтрус! Әз
тәр’а дьбежьм, иро һе бәри
бангдана дик, те се щара бежи,
wәки тӧ Мьн нас наки».

Дәрһәqа тәнгасийа мәзьнда

35 У Иса wанр’а гот: «Гава Мьн
һун бе к’иськ, турьк у чарьх
шандьн, һун һ’әwще тьштәки
бун?» Wана гот: «На». 36 Һьнге
гот: «Ле ньһа к’иське к’е һәйә
бьра һьлдә у ӧса жи турьк. У йе
кӧ бе шур ә, бьра к’ьнще хwә
бьфьрошә у хwәр’а шурәки бь-
к’ьр’ә. 37 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
кӧ гәрәке әва ньвисара сәр Мьн
бе сери, кӧ: ‹Әw т’әви нәр’аста
һатә һ’әсабе›*. У чь кӧ бона Мьн
ньвисар ә, сәр qәwьмандьне йә».
38 Шагьрта Wир’а гот: «Хӧдан,
ва нә вьра дӧ шур һәнә». Әwи
wанр’а гот: «Бәс ә».

Иса сәре ч’ийайе Зәйт’уне дӧа дькә

*(Мәтта 26:36-46;
Марqос 14:32-42)*

39 У Иса ль гора ә’дәте Хwә
р’абу чу ч’ийайе Зәйт’уне, ша-
гьртед Wи жи ль пәй чун. 40 У
гава гьһиштә щи, wанр’а гот:
«Дӧа бькьн, кӧ һун нәк’әвьнә
нава щер’ьбандьне». 41 У Хwәха
qаси кәвьравитьнәке жь wан
дур к’әт, чок да дӧа кьр 42 у гот:
«Баво, һәгәр ә’мьре Тә йә, әве
к’асе жь Мьн дур хә. Ле бьра
хwәстьна Тә бә, нә кӧ йа Мьн».
43 У жь ә’змен мьлйак’әтәк
Wива хӧйа бу у Әw qәwат кьр.
44 Әwи нава щәфе гьранда, һе
бь дьле к’әл дӧа дькьр. Худана
Wи мина дьлопед хунейә гьр
дьр’ьжийанә ә’рде*. 45 У жь дӧа
р’абу, һатә щәм шагьртед Хwә,
әwана к’әрба к’әдәре р’азайи
дитьн. 46 У wанр’а гот: «Һун чьма
р’адьзен? Р’абьн дӧа бькьн, кӧ
нәк’әвьнә нава щер’ьбандьне».

Гьртьна Иса

*(Мәтта 26:47-56; Марqос
14:43-50; Йуһ’әнна 18:3-11)*

47 Әwи һе хәбәр дьда, ньшке-
ва ә’лаләтәке сәр Wида гьрт у
йәки жь һәр донздәһа, наве wи
Щьһуда, пешийа wан к’әтьбу у
незики Wи бу кӧ Wи р’амусә.
48 Иса wир’а гот: «Щьһуда! Тӧ
бь р’амусане Кӧр’е Мерьв дьди
дәсте wан?» 49 Гава әwед т’әви
Wи дитьн кӧ wе чь бьqәwьмә,

* 22:37 Ишайа 53:12.

* 22:43-44 Нав һьнәк дәстньвисарада жь р’еза 43-а һ’әта йа 44-а т’ӧнәйә.

Wир'а готьн: «Хӧдан, әм бь шур
ль wан хьн?» 50 У жь wан йәки
бь шур ль хӧламе сәрәкк'аhин
хьст у гӧhе wийи р'асте пәканд.
51 Һьнге Иса гот: «Бәс ә, бьhе-
льн». У дәст да гӧhе wи, qәнщ
кьр. 52 Паше Иса готә сәрәкед
к'аhина, сәрwеред нобәдаред
п'арьстгәhе у р'успийед кӧ hа-
тьбунә сәр Wи: «Те бежи hун бь
шур у дара hатьнә пешийа qача-
хәки? 53 Нә Әз hәр гав т'әви wә
п'арьстгәhеда бум, wә дәсте хwә
нә дьда Мьн. Ле ньhа wәхте wә
йә у h'ӧкӧме тә'ристанийе йә».

Пәтрус Иса инк'ар дькә

(Мәтта 26:57-58, 67-75;
Марqос 14:53-54, 66-72;
Йуh'әнна 18:12-18, 25-27)

54 У Әw гъртьн, бьрьн кьрьнә
мала сәрәкк'аhин. Пәтрус жи
дурва п'е-п'е ль пәй Wи дьчу.
55 Гава wана говәка h'әwшеда
агьр вехьст у доре р'уньштьн,
Пәтрус жи ль wьр т'әви wан р'у-
ньшт. 56 У щарике әw ль бәр агьр
р'уньшти дит, ль wи ньhер'и у
гот: «Әва жи т'әви Wи бу». 57 Ле
Пәтрус инк'ар кьр у готе: «Әз
Wи нас накьм, ә'вде!» 58 Хеләке
шунда йәки дьн әw дит у гот:
«Тӧ жи жь wан и». Пәтрус wир'а
гот: «Пьсмам, әз нә жь wан ьм».
59 У wәкә сьh'әтәке жи дәрбаз
бу, йәки дьн жи дьда зора хwә
у дьготе: «Һәбә-т'ӧнәбә әва
мәрьва т'әви Wи бу, чьмки жь
Щәлиле йә». 60 Ле Пәтрус гот:
«Фьлан кәс! Әз ньзаньм тӧ чь
дьбежи». У хәбәр hе девда бу,
дәстхwәда дик банг да. 61 Хӧдан
сәр Пәтрусда вәгәр'ийа ль wи
ньhер'и, hьнге Пәтрус готьна
Хӧдан ани бира хwә, кӧ wир'а
готьбу: «Иро hе бәри бангдана
дик, те се щара Мьн инк'ар
ки». 62 У Пәтрус дәрк'әтә дәрва
к'әлә-к'әл гьрийа.

Иса дьбә пек'әни у те к'ӧтане

63 У әwед кӧ нобәдари ль Иса
дькрьн, qәрфе хwә ль Wи дь-
кьрьн, дьк'ӧтан. 64 Ч'ә'вед Wи
гьредан у жь Wи дьпьрсин,
дьготьн: «Дә п'ехәмбәртийе
бькә, к'а к'и бу кӧ Тә хьст?» 65 У
бь гәләк готьнед майин жи Әw
беhӧрмәт дькрьн.

Иса ль бәр щьвина[ф] гьрәгьра

(Мәтта 26:59-66; Марqос
14:55-64; Йуh'әнна 18:19-24)

66 У гава сьбәh зәлал бу, к'о-
ма р'успийед щьмә'те, сәрәкед
к'аhина у qанунзана щьвийан.
Иса к'аши диwанхана хwә

кьрьн 67 у готьне: «Һəгəр Тӧ
йи Мəсиһ, мəр'а бежə?» Иса
wанр'а гот: «Һəгəр Əз wəр'а бе-
жьм жи, йəк ə һун диса баwəр
накьн. 68 У һəгəр пьрсəке жи
бьдьмə wə, һуне диса щаба Мьн
надьн. 69 Жь вьр шунда Кӧр'е
Мерьв wе ль к'елəка Хwəдейе
Һəри Зор, ль мьле Wийи р'асте
р'уне»*. 70 У һ'əмуйа бь һəвр'а
гот: «Wəки ӧса йə Тӧ Кӧр'е
Хwəде йи?» Əwи wанр'а гот:
«Һун хwəха дьбежьн кӧ Əз Əw
ьм». 71 У wана гот: «Иди шə'дə
чи мəр'а нə? Мə хwəха жь дəве
Wи бьһист».

Иса ль бəр Пилато

(Мəтта 27:1-2, 11-14; Марqос 15:1-5; Йуһ'əнна 18:28-38)

23 1 У т'əмамийа ə'лалəта
wан р'абу, Иса бьрьнə
щəм Пилато. 2 У дəст бь хəйбе
кьрьн готьн: «Мə Əв мəрьва
дит кӧ мьлəте мə дьхальфинə
у нə жи дьһелə кӧ хəрщ бьдьнə
Qəйсəр. Бона Хwə жи дьбежə:
‹Əз Мəсиһ П'адша мə›». 3 Пи-
лато жь Wи пьрси у готе: «Тӧ
йи п'адше щьһуйа[ф]?» Əwи ле
вəгəр'анд у готе: «Тə бь дəве
хwə гот». 4 Пилато сəрəкед
к'аһина у ə'лалəтер'а гот: «Əз
т'ӧ нəһəqийе Ви мəрьвида
набиньм». 5 Ле əwана сəр йа
хwə ман у готьн: «Əви мəрьви
нава т'əмамийа Щьһустане, жь
Щəлиле дəстпекьри һ'əта вьра,
щьмə'т бь һинкьрьна Хwəва
т'əвиһəв кьрийə».

Иса ль бəр Һеродəс

6 Гава Пилато бона Щəлиле
бьһист, пьрси: «Əв мəрьва жь
Щəлиле йə?» 7 Гава пе һ'əсийа,
кӧ Əw бьн һ'ӧкӧме Һеродəсда
йə, Əw шандə щəм Һеродəс,
кӧ əw жи wан р'ожада һатьбу
Оршəлиме. 8 Гава Һеродəс ч'ə'в
Иса к'əт, гəлəки ша бу. Əwи
һе зува дьхwəст кӧ Əw бьдита,
чьмки əwи гəлəк тьшт бона
Wи бьһистьбун у һ'ьзрəта Wи
бу, кӧ к'əрəмəтəке бь дəсте
Wи бьбинə. 9 Һеродəс гəлəк
пьрс данə Wи, ле Иса щаба т'ӧ
пьрсе нəда. 10 Сəрəкед к'аһина
у qанунзана жи сəкьнибун у
гəлəки давитьнə Wи. 11 Һеро-
дəс жи бь əскəред хwəва Əw
беqəдьр кьр, пе к'əнийан, паше
к'ьнще р'əwш да ле кьрьне, ди-
са пашда шандə щəм Пилато.
12 We р'оже Пилато у Һеродəс

* 22:69 Зəбур 110:1.

ль һəв һатьн, чьмки пешийе
нава wанда дьжмьнати һəбу.

Диwанеда һ’ököме köштьне ль сəр Иса дəрдьхьн

(Мəтта 27:15-26; Марqос 15:6-15; Йуһ’əнна 18:39–19:16)

13 Пилато гази сəрəкед к’а-
һина, сəрwера у щьмə’те кьр,
14 wанр’а гот: «Wə Əв мəрьва ани
щəм мьн, чаwа Йəки щьмə’те
дьхальфинə. Аwа мьн ль бəр
wə һəр тьшт жь Wи пьрси, ле
жь wан хьрабийед кö һун гьли
дькьн, мьн т’ö тьшт ль сəр Ви
мəрьви нəдит. 15 У нə жи Һеро-
дəс дит, лəма жи wи Əw ль сəр
мəда вəгəр’анд. Əви тьштəки
öса нəкьрийə кö бе köштьне.
16 Əзе Wи бьдьмə бəр qамчийа
у бəр’дьм»*. 18 Ле т’əмамийа
ə’лалəте бь һəвр’а кьрə qир’ин
у гот: «Wи ль р’убари дьне нə-
һелə! Барабас бона мə бəр’дə!»
19 Барабас йəки бона сəрһьлдане
у меркöштьна бажерда буйи
һатьбу гьртьне. 20 Пилато диса
дəстпекьр хəбəр да, чьмки wи
дьхwəст кö Иса бьда бəр’дане.
21 Ле wана һе дькьрə qир’ин у
дьгот: «Хач[ф] кə! Əwи хач кə!»
22 Əwи щара сьсийа wанр’а гот:
«Əви чь хьраби кьрийə? Мьн
ль сəр Ви нəһəqи нəдит кö
Əw бе köштьне. Əз Wи бьдьмə
бəр qамчийа у бəр’дьм». 23 Ле
əwана бь дəнге бьльнд сəр йа
хwə бун у дьхwəстьн кö Əw бе
хачкьрьне. Сəwта wан сəрк’əт.
24 Пилато qьрара хwə да, кö бь
хwəстьна wан бə. 25 Анəгори
хwəстьна wан, йе кö бона сəр-
һьлдане у меркöштьне кəледа
бу, бəр’да. Ле Иса һьштə сəр
хwəстьна дьле wан.

Хачкьрьна Иса

(Мəтта 27:31-44; Марqос 15:21-32; Йуһ’əнна 19:17-27)

26 У гава əскəра Əw данə пеши-
йа хwə бьрьн, йəки курени наве
wи Шьмһ’ун, кö жь к’əwшен
дьһат, əw гьртьн у хач данинə
сəр мьле wи, кö ль пəй Иса бь-
бə. 27 У ə’лалəтəкə щьмə’тейə
гьран ль пəй Wи дьчу, öса жи
к’öлфəтед кö шина Wи дькьрьн
у дьгьрийан. 28 Иса ль сəр wанда
вəгəр’ийа у гот: «Qизед Оршə-
лиме! Сəр Мьнда нəгьрин, ле
сəр хwə у зар’ед хwəда бьгьрин.
29 Чьмки ва wе р’оже бен кö wе

* 23:16 Нав һьнəк дəстньвисарада р’еза 17-а жи һəйə: «Аwа ə’сəйи лазьм бу Пилато щəжьнеда гьртик wанр’а бəр’да».

бежьн: ‹Xwəзи ль wан к’ӧлфə-
тед безӧр’əт, кӧ зар’ нəанинə у
нəмежандьнə›*. **30** Һьнге мəрьве
дəстпекьн бежьн: ‹Ч’ийано! Ль
сəр мəда бьк’əвьн. Гьрно! Мə
вəшерьн›*. **31** Һəгəр сəре дара
Тəр’ аһа дькьн, ле һ’але дара
һ’ьшк wе чаwа бə?»

32 Дӧ мəрьвед нəһəq жи анин,
кӧ Пер’а бенə кӧштьне. **33** У гава
гьһиштьнə wи щийе кӧ Qаф те
готьн, ль wьр Əw хач кьрьн.
У əwед нəһəq жи йəк ль мьле
р’асте хач кьрьн у йəк жи ль
мьле ч’əпе. **34** Һьнге Иса гот:
«Баво, бьбахшинə ван, чьмки
ньзаньн чь дькьн». Сəр к’ьнщед
Wи п’əшк авитьн wəки нава
хwəда бəла кьн*. **35** У щьмə’т
сəкьнибу дьньһер’и. Сəрwерa
жи qəрфе хwə ль Wи дькьрьн у
дьготьн: «Хəлq хьлаз кьрьн, дə
бьра Xwə жи хьлаз кə, һəгəр Əw
ə Мəсиһ, бьжартийе[ф] Xwəде».
36 Əскəр жи ль Wи дьк’əнийан,
пешда дьһатьн, сьркə[ф] дьда-
не **37** у дьготьн: «Һəгəр Тӧ йи
п’адшайе щьһуйа, дə Xwəха
Xwə хьлаз кə». **38** У феза сəре
Wи жи ньвисар бу*, кӧ: «ƏВА
П’АДШАЙЕ ЩЬҺУЙА ЙƏ».

39 Жь wан нəһəqед дардакь-
ри, йəки Иса беһӧрмəт дькьр
у дьготе: «Тӧ нə Мəсиһ и? Дə
мə хьлаз кə, Xwə жи пер’а».
40 Ле һəвале wи ле һьлат у гот:
«Тӧ жь Xwəде натьрси? Нə тӧ
жи хут wи щəзайида йи? **41** Əв
һəqе мə йə, кӧ əз у тӧ анəго-
ри ə’мəлед хwə дьк’ьшиньн,
ле Əви т’ӧ хьраби нəкрийə».
42 У Исар’а гот: «Иса, мьн бир
бини, гава П’адшатийа Xwə-
ва бейи*». **43** Иса wир’а гот:
«Əз р’аст тəр’а дьбежьм, иро
те т’əви Мьн бӧһьштеда[ф] би».

Мьрьна Иса

*(Мəтта 27:45-56; Марqос
15:33-41; Йуһ’əнна 19:28-30)*

44 Гава нивро сьһ’əт незики
донздəһа бу, т’əмамийа ə’рде

---

* 23:29 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Xwəзи ль wан к’ӧлфəтед безӧр’əт у wан бəт’ьна кӧ зар’ нəанинə у wан бьстана кӧ нəмежандьнə».

* 23:30 Һосейа 10:8.

* 23:34 Зəбур 22:18.

* 23:38 Нав һьнəк дəстньвисарада аһа йə: «У феза сəре Wи бь йунани, латини у ибрани[ф] ньвисар бу».

* 23:42 Нав һьнəк дəстньвисарада аһа йə: «Гава Тӧ бьгьһижи П’адшатийа Xwə».

һ’әта сьһ’әта сьсийа бу тә’ри
45 у р’уйе р’ойе һатә гьртьне.
П’әр’да п’арьстгәһе нивида
бу дӧ тиша[ф]. 46 У Иса бь дәнге
бьльнд кьрә гази у гот: «Баво,
р’ӧһ’е Xwә дьдьмә дәсте Тә»*. У
гава әв йәк гот, р’ӧһ’е Xwә да.
47 Сәрсәд әв тьште буйи кӧ дит,
шькьри да Xwәде у гот: «Р’асти
Әва мәрьвәки р’аст бу». 48 У
т’әмамийа ә’лаләте, кӧ ль wьр
бона т’әмаше щьвийайи бу, әв
йәка дит, сингед xwә дьхьстьн,
пашда вәдьгәр’ийанә малед
xwә. 49 Һ’әму насед Wи жи у
әw к’ӧлфәтед кӧ жь Щәлиле
һатьбун, дур сәкьни бун у әв
тьшт дьдитьн.

Дәфьнкьрьна[ф] Иса

(Мәтта 27:57-61; Марqос 15:42-47; Йуһ’әнна 19:38-42)

50 Мәрьвәки qәнщи ширһ’ә-
лал у әндәме щьвина гьрәгьра
щьһуйа һәбу, наве wи Усьв[ф].
51 Әва жь бажаре Аримәтйа
Щьһустане бу у xwәха жи һи-
вийа П’адшатийа Xwәде бу. Әw
т’әви шеwьр у кьрьна щьвина
wан нәбьбу. 52 Әw р’абу чу щәм
Пилато у щьнйазе Иса жь wи
xwәст. 53 Щьнйаз жь хаче ани
xwape, qәдәке к’ьтанида к’әфән[ф]
кьр у дани нав т’ьрба qәйеда
к’олайи, кӧ т’ӧ щар wеда кәсәк
нәһатьбу данине. 54 У әw р’ожа[ф]
т’ьвдарәккьрьнеда бу у евара
шәмийе дәстпедькьр. 55 У әw
к’ӧлфәтед кӧ жь Щәлиле т’әви
Иса һатьбун, әw жи пәй wи чун
у әw т’ьрба кӧ чаwа щьнйазе Wи
теда һатә данине, дитьн. 56 У
пашда вәгәр’ийан, бьһарәт[ф] у
р’уне[ф] бинхwәш һазьр кьрьн у
анәгори т’әмийа Qануне р’ожа
шәмийе р’ьһ’әт бун.

Иса жь мьрне р’адьбә

(Мәтта 28:1-10; Марqос 16:1-8; Йуһ’әнна 20:1-10)

24 1 Р’ожа йәкшәме сьбәһе
зу, wан к’ӧлфәта бьһа-
рәтед һазьркьри һьлдан чунә
сәр т’ьрбе. 2 Ле wана кәвьр жь
бәр т’ьрбе һолкьри дит. 3 Гава
к’әтьнә һьндӧр’, щьнйазе Xӧ-
дан Иса нәдитьн. 4 Гава әwана
һе бона ве йәке мәт’әлмайи
мабун, ньшкева дӧ мәри бь
к’ьнще нурани ль бәр wан
сәкьнин. 5 У гава к’ӧлфәт жь
тьрса к’әтьнә сәр р’уйе xwә,
wан мәрьва wанр’а гот: «Һун
чьма ль Йе сах нава мьрийада

* 23:46 Зәбур 31:5.

дьгəр’ьн? 6 Əw нə ль вьр ə, Əw
жь мьрьне р’абуйə. Биньнə бира
хwə, кö чахе һе Щəлиледа бу,
чь wəр’а гот: 7 ‹Гəрəке Кöр’е
Мерьв бьк’əвə дəсте мəрьвед
нəр’аст, бе хачкьрьне у р’ожа
сьсийа жь мьрьне р’абə›». 8 У
wана готьна Иса бир анин
9 у жь т’ьрбе вəгəр’ийан, əва
йəка һəр йанздəһа у һ’əму-
йед майинр’а готьн. 10 Йед кö
шандийар’а готьн, əвана бун:
Мəрйəма Мəждəлани, Йоһана
у Мəрйəма дийа Аqуб, бь т’əви
һьнəкед майин. 11 Шандийава
чаwа готьнəкə п’уч’ хöйа бу у
wана к’öлфəт баwəр нəкьрьн.
12 Ле Пəтрус р’абу бəрбь т’ьрбе
бəзи, qуз бу ньһер’и, т’əне к’ə-
фəне Wи wьр бу у мəт’əлмайи
чу, дьфькьри гəло чаwа бу.

Ль сəр Р’ийа Əмwace

(Марqос 16:12-13)

13 We р’оже дö шагьрт дьчу-
нə гöндəки, кö жь Оршəлиме
донздəһ километьри дур бу,
наве wи Əмwac бу. 14 Wана бь
һəвр’а бона һəр тьште qəwьми
хəбəр дьдан. 15 У гава əwана нав
һəвда хəбəр дьдан у дьшеwьрин,
Иса Хwəха жи незики wан бу,
т’əви wан чу. 16 Ле ч’ə’вед wан
гьрти бун, кö Wи нас нəкьн.
17 Иса wанр’а гот: «Һун ве р’е-
йеда чь һəвр’а хəбəр дьдьн?»
Əwана мə’дəкьри сəкьнин*.
18 Йəки жь wан, кö наве wи
Клепас бу, ле вəгəр’анд у гот:
«Əw чаwа жь Оршəлиме т’əне
Тə нəбьһистийə кö ван р’ожед
пашьнда wьр чь qəwьмийə?»
19 Əwи жь wан пьрси у гот: «Чь
буйə?» Wана ле вəгəр’анд го-
те: «Бона Исайе Ньсрəте, кö
Əw бь ə’мəл у хəбəред Хwə ль
бəр Хwəде у т’əмамийа мьлəт
п’ехəмбəрəки зор бу 20 у чаwа
сəрəкед к’аһина у сəрwеред
мə нəмамийа кöштьна Wи
кьрьн, хач кьрьн. 21 Əм we гö-
мане бун кö Əwи we Исраеле
аза бькьра. Wəки дьн жи əва
р’ожа сьсийа йə, кö əв тьшт
бунə. 22 Ле чəнд к’öлфəтед нав
мəда жи əм ə’щебмайи кьрьн.
Əwана сьбəһе зу чубунə сəр
т’ьрбе 23 у щьнйазе Wи ль wьр
нəдитьбун, вəгəр’ийан һатьн
мəр’а готьн, кö: ‹Мə мьлйак’əт
дитьн, мəр’а готьн, кö Əw сах
ə›. 24 У жь мə һьнəк жи чунə сəр

* 24:17 Нав һьнəк дəстньвисарада аһа йə: «Һун ве р’ейеда чь һəвр’а хə-
бəр дьдьн у мə’дəкьри нə?»

т'ьрбе, чаwа кӧ wан к'ӧлфәта
готьбу, ӧса бу, ле Әw нәдитьн».
25 Һьнге Әwи wанр'а гот: «Һәй
инсанед бе фькьр, һун чьqаси
гьран һ'әму готьнед п'ехәмбә-
ра баwәр дькьн? **26** Нә гәрәке
Мәсиһ щәфа бьк'ьшанда у
бьк'әта р'умәта Хwә?» **27** У Wи
дәстпекьр жь Муса у һ'әму п'е-
хәмбәра, чь кӧ wан к'ьтебада
бона Wи ньвисар бун, wанар'а
шьровәкьрьн.

28 Гава незики wи гӧнде кӧ
дьчуне бун, Әwи ӧса да к'ьф-
ше, йанчийә Әw дьчә щики
дур. **29** Ле wана зор ль Wи кьр
у гот: «Ишәв ль щәм мә бь-
минә, чьмки евар ә, р'о чуйә
ава». У Әw чу һьндӧр', кӧ ль
щәм wан бьминә. **30** Ле гава Әw
т'әви wан сәр сьфре р'уньшт,
нан һьлда, шькьрийа Хwә жь
Хwәде ани, кәркьр да wан.
31 Һьнге ч'ә'вед wан вәбун, Әw
нас кьрьн у Әw бәр ч'ә'ве wан
бәтавәбу. **32** Wана һәвр'а гот:
«Ләма, гава Әwи р'еда мәр'а
хәбәр дьда у ньвисар мәр'а
шьровәдькьрьн, агьр дьле мә
дьк'әт». **33** Әw wе гаве р'абун
вәгәр'ийанә Оршәлиме у һәр
йанздәһ т'әви йед майин щь-
вийайи дитьн, **34** готьн: «Р'асти
Хӧдан сах буйә у Шьмһ'унва
хӧйа буйә!» **35** Паше wан һәр
дӧйа гьли кьр, кӧ чаwа р'еда
р'асти Wи һатьн у чахе Wи нан
кәркьр, Әw нас кьрьн.

Иса Хwә нишани шагьртед Хwә дькә

(Мәтта 28:16-20; Марqос 16:14-18; Йуһ'әнна 20:19-23; К'аред Шандийа 1:6-8)

36 Wана һе бона ве йәке хәбәр
дьда, Иса нава wанда сәкьни у
wанр'а гот: «Ә'дьлайи wәр'а».
37 Әwана жь тьрса бьздийан у
wан т'ьре хәйаләки[ф] дьбиньн.
38 Ле Әwи wанр'а гот: «Һун
чьма шашмайи манә у дӧдь-
ли нә? **39** Аwа ль дәст у п'ийед
Мьн бьньһер'ьн, кӧ Әз Хwәха
мә. У дәсте хwә бьдьнә Мьн у
бьбиньн, чьмки гошт у һәсту-
йед р'ӧһ' т'ӧнәнә, чаwа кӧ һун
дьбиньн йед Мьн һәнә». **40** Гава
әв йәк гот, дәст у п'ийед Хwә
нишани wан кьрьн. **41** У һе
жь шабуна баwәр нәдькьрьн,
һ'әйр-һ'ӧжмәк'ар мабун, Әwи
wанр'а гот: «Qәт тьштәки хwа-
рьне ль щәм wә һәйә?» **42** Wана
чити мә'сийе пьжанди да Wи*.

* 24:42 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У мьрт'оха һьнгьв».

43 Əwи һьлда ль бəр ч'ə'ве wан
хwар 44 у wанар'а гот: «Əв бун
əw готьнед кö гава Əз т'əви
wə бум, Мьн wəр'а готьбун:
‹Гəрəке һəр тьштед кö бона
Мьн Qануна Муса, ньвисаред
п'ехəмбəра у Зəбурадаф ньвисар
бун бьһатана сери›». 45 Һьнге
фə'ме wан вəкьр, кö ньвисара
фə'м бькьн. 46 У wанр'а гот:
«Awa ньвисар ə, кö Мəсиһ гə-
рəке щəфа бьк'ьшинə у р'ожа
сьсийа жь мьрьне р'абə 47 у жь
Оршəлиме гьрти бь наве Wи
т'обəйи у бахшандьна гöна нав
һ'əму мьлəтада wе бе данна-
синкьрьне. 48 У һун ьн шə'дед
ван һ'əму тьшта. 49 У ва Əзе
созе Баве Хwə wəр'а бьшиньм.
Оршəлимеда бьминьн, һ'əта
һун qəwате жь жор бьстиньн».

Жорһьлатьна Иса

(Марqос 16:19-20;
К'аред Шандийа 1:9-11)

50 У əw һ'əта Бəйтанйайе
бьрьн, дəсте Хwə бьльнд кьр,
дöа wан кьр. 51 У һе дöа дькьр,
жь wан qəтийа, бəрбь ə'змен
һатə һьлатьне. 52 Шагьрта жи
сəре хwə бəр Wи дани, бь əшq
у ша вəгəр'ийанə Оршəлиме.
53 У һəр гав п'арьстгəһеда бун,
пəсьне Хwəде дьдан.

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА ЙУҺ’ӘННА

Пешготьн

Ль гора фькьра гәләк зана, ньвиск’аре ве к’ьтебе хьлазийа сәдсалийа пешьнда әва сәрһатийа ньвисийә. Ньвиск’ар хԝәха наве хԝә к’ьтебеда надә. Ле те фә’мкьрьне, кӧ ньвиск’ар йәк жь һәр донздәһ шагьртед[ф] Иса[ф] буйә, аԝа готи Йуһ’әннайе[ф] кӧр’е Зәбәди. Иса һьнге гази ԝи кьр, гава әԝ һе мә’сигьр бу (Мәтта 4:21; Марԛос 1:19; Луԛа 5:10). Ӧса жи те фә’мкьрьне, кӧ Йуһ’әнна әԝ шагьрт бу, бона к’ижани кӧ аһа ньвисар ә: «Шагьрте кӧ Иса же һ’ьз дькьр» (Йуһ’әнна 13:23; 19:26; 20:2; 21:7, 20, 24).

Йуһ’әнна сәр пьрса жийина[ф] һ’әта-һ’әтайе дьсәкьнә, к’ижани кӧ мәрьв[ф] дькарә бьстинә. Бәле Йуһ’әнна дьньвисә кӧ мәрәме ве ньвисаре әв ә, ԝәки хԝәндәван баԝәр бькә, кӧ Иса йә Хьлазкьре[ф] создайи, Кӧр’е[ф] Хԝәде у пе ве баԝәрийе[ф] жийина һ’әта-һ’әтайе бьстинә (20:31).

«Мьзгинийа[ф] ль гора Йуһ’әнна» һьндава һәр се Мьзгинийед майинда (йа Мәтта, Марԛос у Луԛа) тьһәрәки дьн бәрч’ә’в дьбә. Ве Мьзгинийеда хԝәндәван р’асти чәнд ԛәԝьмандьна тен, йед кӧ мьзгиндаред[ф] майин ньвисаред хԝәда нәданә к’ьфше. Мәсәлә: дә’ԝата Ԛанайеда, хәбәрдана Исайә т’әви Никодемо, к’ӧлфәта[ф] самәри[ф], ԛәнщбуна йе Бәйтһастайеда у йе жь зькмакийеда кор, ӧса жи сахкьрьна Лазаре мьри. Мьзгиндаред майин Мәтта, Марԛос у Луԛа гәләки ль сәр кьред Исайә Щәлиледа[ф] дьсәкьньн, ле Йуһ’әнна ль сәр кьред Оршәлимеда[ф] дьсәкьнә. Ӧса жи к’ьтебеда чәнд щара әв готьн һәнә: «Әз ьм фьлан тьшт йан беван тьшт» у гәләк жь ԝан готьна жи бь нишанед (к’әрәмәтед) Исава гьредайи нә. Мәсәлә, Әԝ дәрһәԛа Хԝәда аһа дьбежә: «Әз ьм нане жийине» (6:35), «Әз ьм р’онайа дьнйайе» (8:12), «Әз ьм дәре пез» (10:7), «Әз

ьм шьване qәнщ» (10:11), «Әз ьм р’абун у жийин» (11:25), «Әз ьм р’е, р’асти у жийин» (14:6) у «Әз ьм к’ола тьрийейә р’аст» (15:1).

Мьзгиндаред майин һинкьрьна Иса бь мәсәла дьбежьн, ле Йуһ’әнна ашкәрә бона һәләqәтийа Исайә т’әви Бавеᶲ Хwә Хwәде дьбежә. Ӧса жи Иса наве Хwәдетийе бона Хwә бь к’ар тинә: «ӘЗ ӘW ЬМ» (8:24, 28; 13:19) у «ӘЗ ҺӘМӘ» (8:58).

К’ьтеб бәлайи сәр чәнд п’ара дьбә. Пешготьна хwәда Йуһ’әнна дьньвисә кӧ Хәбәра Хwәдейә һ’әта-һ’әтайе у Иса йәк ьн.

П’ара к’ьтебейә пешьн жь сәре 2-а һ’әта 11-а бона гәләк к’әрәмәта дьбежә у әw һ’әму жи ә’йан дькьн кӧ Иса Мәсиһᶲ ә, Әw Хьлазкьре создайи йә у Кӧр’е Хwәде йә. Әв п’ара к’ьтебе дәрһәqа wан мәрьвада дьбежә, йед кӧ баwәрийа хwә Иса анин бунә пәйчуйед Wи, ле һ’әрче майин мьqабьли Wи сәкьнин у нәхwәстьн Wи баwәр бькьн.

П’ара дӧда жь сәре 13-а һ’әта 17-а дьбежә, кӧ Иса бәри гьртьн у хачбунаᶲ Хwә т’әви шагьрта чаwа пьсмам хәбәр дьдә, кӧ wан бьшьдинә.

П’ара сьсийада жи жь сәре 18-а һ’әта 21-е дәрһәqа гьртьн, хачбун, мьрьн, жь мьрьн-р’абуне у жорһьлатьна Wида дьбежә.

К’ьтеба Мьзгинийа Йуһ’әнна дьдә к’ьфше кӧ Иса «Хәбәра Хwәде» йә, кӧ бь бәдәни һат нава мәда һеwьри. Әw ә Хьлазкьре дьнйайе (4:42), Р’онайийа кӧ һ’әму мәрьва р’онайи дькә (1:9), Әw Хwәха нишана һ’ьзкьрьна Хwәде йә, һьндава һ’әму мәрьвед дьнйайеда (3:16). Йуһ’әнна дина хwә дьдә сәр даннасини у фькьра Иса, бь к’ижана Хwәдетийа Иса у гәләк р’астийед дьн ә’йан дьбьн. Нава даннасинийед Исада фькьра мерьв дьчә сәр wан хәбәра, йед кӧ һәр р’ож тенә бьк’аранине, ле Иса әw чаwа нишанед сӧр’ нава р’астийа р’ӧһ’анида данә хәбате, кӧ йәк бькарьбә фә’м бькә. Аwа мәсәлә: нан, ав, р’онайи, шьван, пәз, бахчә у тьштед майин.

Сәрәщәма фькьра к’ьтебе

Пешготьн (1:1-18)
Йуһ’әннайеᶲ ньхӧмдарᶲ у шагьртед Исайә пешьн (1:19-51)
Шьхӧлед Исайә ль дор-бәре ч’әме Урдӧне у нав Щәлиле (2:1–12:50)

Иса хатьре Хwә жь шагьртед Хwә дьхwазә, дьл дьдә ль бәр
wан у бона wан дӧа дькә (13:1–17:26)
Гьртьн, диwанкьрьн, хачкьрьн у дәфьнкьрьна[ф] Иса (18:1–19:42)
Р’абуна Исайә жь мьрне у хӧйабуна Wи (20:1-31)
Пашготьн: Хӧйабунәкә дьн Щәлиледа (21:1-25)

Пешготьна Йуһ’әнна: Дәстпебунеда Хәбәр һәбу

1 1 Дәстпебунеда Хәбәр һәбу.
Хәбәр т’әви Хwәде бу у Хәбәр
Хwәха Хwәде бу. 2 Әw дәстпебу-
неда т’әви Хwәде бу. 3 Һәр тьшт
бь Wи ә’фьрин у бейи Wи т’ӧ
тьшт нәqәwьми, чь кӧ qәwьми.
4 Канийа жийине Әw бу у жийин
жи р’онайа мәрьва[ф] бу. 5 Р’она-
йи тә’ристанийеда шәwq дьдә
у тә’ристанийе Пе нькарьбуйә.

6 Мәрьвәки жь алийе Хwәдеда
шанди һәбу, кӧ наве wи Йуһ’ән-
на[ф] бу. 7 Әw бона шә’дәтийе һат,
wәки бона Р’онайе шә’дәтийе
бьдә, кӧ һ’әму пе wи баwәр бь-
кьн. 8 Әw хwәха нә әw Р’онайи
бу, ле әw һат кӧ шә’дәтийа Р’о-
найе бьдә. 9 Р’онайа р’аст Әw ә,
к’ижан кӧ те дьнйайе у һ’әму
мәрьва р’онайи дькә. 10 Әw дьн-
йайеда бу у дьнйа пе Wи ә’фьри,
ле дьнйайе Әw нас нәкьр. 11 Әw
һатә сәр wаре Хwә, ле щьмә’та
Wи Әw qәбул нәкьр. 12 Ле әwед
кӧ Әw qәбул кьрьн у баwәрийа[ф]
хwә наве Wи анин, Әwи да, кӧ
һәqийа wан һәбә бьбьнә зар’ед
Хwәде. 13 Әвана нә жь хуне, нә
жь хwәстьна бәдәне у нә жи жь
хwәстьна мәрьвайе бунә, ле әw
жь Хwәде бунә.

14 У Хәбәр бу хун у гошт, бь
к’әрәм[ф] у р’астийева т’ьжи нав
мәда коне Хwә дани. Мә р’у-
мәта Wи дит, әw р’умәта Кӧр’е
Бавейи[ф] тайе т’әне. 15 Йуһ’әнна
бона Wи шә’дәти да у бь дән-
гәки бьльнд гот: «Әва йә, бона
К’ижани мьн готьбу: ‹Әwе кӧ
пәй мьн те Әw сәр мьнр’а йә,
чьмки Әw бәри мьн һәбу›». 16 Мә
һ’әмуйа жь т’ер-т’ьжийа Wи
к’әрәм сәр к’әрәмеда станд*.

* 1:16 Аһа жи те фә’мкьрьне: «К’әрәм жь бәр к’әрәмева станд», аwа готи к’әрәма Пәймана[ф] Нуйә Иса[ф] Мәсиһ[ф] щийе к’әрәма Пәймана[ф] Кәвьнә ч’ийайе Синайе[ф] гьртийә. Һьнәк жи фә’м дькьн, кӧ жь к’әрәма Иса, к’әрәм ә’мьре баwәрмәндада һәйә у һе зедә дьбә.

17 Чьмки Qанун бь дәсте Муса[ф]
һатә дайине, к’әрәм у р’асти бь
дәсте Иса[ф] Мәсиһ[ф]. 18 Т’ӧ кәси
т’ӧ щар Хwәде нәдитийә, ле Йе
Тайе Т’әнейи кӧ хут Хwәде йә*
у һ’әмеза Баведа йә, Әwи Әw
да ә’йанкьрьне.

Шә’дәтийа Йуһ’әннайе ньхӧмдар[ф]

(Мәтта 3:1-12; Марqос 1:1-8; Луqа 3:15-17)

19 Әв бу Шә’дәтийа Йуһ’әнна:
Гава щьһуйа[ф] жь Оршәлиме[ф]
к’аһин[ф] у леwи[ф] шандьн, wәки
жь Йуһ’әнна бьпьрсьн, кӧ әw
к’и йә, Йуһ’әнна һьлда сәр
хwә, 20 инк’ар[ф] нәкьр у аш-
кәрә гот: «Әз нә Мәсиһ мә».
21 Wана же пьрси: «Ле тӧ к’и
йи? Елйас[ф] и?»* Әwи гот: «На».
«Әw п’ехәмбәре[ф]** создайи
йи?» Щаб да: «На». 22 Һьнге
жер’а готьн: «Дә бежә, тӧ к’и
йи, wәки әм щабәке wанр’а
бьбьн, йед кӧ әм шандьнә. Тӧ
бона хwә чь дьбежи?» 23 Әwи
гот: «Әз әw дәнг ьм кӧ бәр’и-
йеда[ф] дькә гази: ‹Р’ийа Хӧдан[ф]
р’аст бькьн!›* чаwа кӧ Ишайа[ф]
п’ехәмбәр готийә». 24 Әwед кӧ
һатьбунә шандьне жь ферьси-
йа[ф] бун. 25 Wана же пьрси: «Ле
иди чьма дьньхӧмини[ф], һәгәр
тӧ нә Мәсиһ и, нә Елйас у нә
жи п’ехәмбәр?» 26 Йуһ’әнна
ль wан вәгәр’анд у гот: «Әз
бь аве дьньхӧминьм, ле Йәк
нав wәда һәйә, кӧ һун Wи нас
накьн. 27 Әw ә, Йе кӧ пәй мьн
те, кӧ әз нә һежа мә, wәки
бәне чарьхед Wи жи вәкьм».
28 Әв һ’әму ль wи бәри Урдӧне,
ль Бәйтанйайе, wи щийе кӧ
Йуһ’әнна ль wьр дьньхӧманд
qәwьмин.

Бәрхе Хwәде

29 Р’ожа дьне Йуһ’әнна дит
кӧ Иса бәрбь wи те, әwи гот:
«Ва йә! Бәрхе Хwәде, Йе кӧ
гӧнед дьнйайе һьлдьдә! 30 Әв ә

* 1:18 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда аһа йә: «Йе Бешьрики-Беһәвал кӧ һ’әмеза Баведа йә». Нав һьнәк дәстньвисаред дьнда жи аһа йә: «Кӧр’е Бешьрики-Беһәвал кӧ һ’әмеза Баведа йә».

* 1:21 Малахи 4:5.

** 1:21 Гәләк щьһу[ф] ль һивийа п’ехәмбәрәки бун, йәки мина Муса йан жи йәки жь wи qәwаттьр, кӧ wе бьһата wәхте һатьна Мәсиһ ә’лам бькьра (Qануна Дӧщари 18:15, 18; Йуһ’әнна 6:14; 7:40).

* 1:23 Ишайа 40:3.

бона К’ижани мьн готьбу: ‹Пәй
мьнр’а Йәке бе, кӧ сәр мьнр’а
йә, чьмки Әw бәри мьн һәбу›.
31 Мьн ньзаньбу Әw к’и йә, ле
әз һатьмә бь аве дьньхӧминьм,
wәки Wи Исраелева[ф] бьдьмә
ә’йанкьрьне».

32 Йуһ’әнна әва шә’дәтийа
да у гот: «Мьн дит кӧ Р’ӧһ’
жь ә’змен мина кәвоткәке һат
сәр Wи дани у ма. 33 Мьн ньза-
ньбу Әw к’и йә, ле Әwе кӧ әз
шандьм, кӧ бь аве бьньхӧми-
ньм, мьнр’а гот: ‹Тӧ к’ижани
бьбини кӧ р’ӧһ’ те сәр датинә
у дьминә, Әw ә кӧ бь Р’ӧһ’е[ф]
Пироз дьньхӧминә›. 34 Мьн
жи дит у шә’дәти да кӧ Әв ә
Кӧр’е[ф] Хwәде».

Шагьртед[ф] пешийе

35 Р’ожа дьне Йуһ’әнна диса
т’әви дӧ шагьртед[ф] хwә сәкьни
бу. 36 Дит кӧ Иса wьрар’а дәрбаз
дьбә, гот: «Ва йә Бәрхе Хwәде!»
37 Әв йәк кӧ бьһистьн, һәр дӧ
шагьрт пәй Иса чун. 38 Иса ль
пьшт Хwәва вәгәр’ийа у дит кӧ
wана дайә пәй Wи тен, wанр’а
гот: «Һун чь дьхwазьн?» Wана
жер’а гот: «Р’абби», кӧ те фә’м-
кьрьне: «Дәрсдар[ф]», «Тӧ ль к’ӧ
дәре дьмини?» 39 Әwи wанр’а
гот: «Wәрьн һуне бьбиньн».
Wана чу у дит кӧ Әw ль к’ӧ
дьминә. Иди сьһ’әт незики
чара бу у wе р’оже әw ль щәм
Wи ман.

40 Жь wан һәр дӧйа, йед кӧ
жь Йуһ’әнна бьһистьн у пәй
Иса чун, йәк Әндраwьсе бьре
Шьмһ’ун-Пәтрус бу. 41 Әwи
пер’а-пер’а бьре хwә Шьмһ’ун[ф]
дит у жер’а гот: «Мә Мәсиһ[ф]
дит», кӧ те фә’мкьрьне: «Йе
К’ьфшкьри»*. 42 Wи әw ани
щәм Иса. Иса ль Шьмһ’ун
ньһер’и у готе: «Тӧ, Шьмһ’уне
кӧр’е Йуһ’әнна, те Кифас бейи
готьне» (аwа готи «Пәтрус[ф]»,
кӧ те фә’мкьрьне: «Qәйа»).

Иса гази Филипо у Натанйел дькә

43 Р’ожа дьне Иса qьрар кьр
кӧ һәр’ә Щәлиле[ф]. Wи Филипо
дит у жер’а гот: «Пәй мьн wәрә!»
44 Филипо жь Бәйтсайдайе бу,
жь бажаре Әндраwьс у Пәтрус.
45 Филипо чу Натанйел дит у

* 1:41 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «ХРИСТОС». «ХРИСТОС» бь зьмане йунани те фә’мкьрьне: «Йе К’ьфшкьри», «Йе Бьжарти[ф]» у «Йе Р’ункьри[ф]».

жер’а гот: «Мә Әw дит, бона
к’ижани Муса Qанунеда у п’е-
хәмбәра жи ньвисаред хwәда
сальхе Wи дабун, Исайе Кӧр’е
Усьве[ф] жь Ньсрәте». 46 На-
танйел же пьрси: «Qәт дьбә
кӧ тьштәки п’ак жь Ньсрәте
дәрк’әвә?» Филипо жер’а гот:
«Wәрә у бьбинә!» 47 Гава Иса
дит кӧ Натанйел бәрбь Wи
те, дәрһәqа wида гот: «Ва йә
исраелики һәqи-һ’әлал кӧ дьле
wида мьхәнәти т’ӧнә». 48 На-
танйел же пьрси: «Чаwа мьн
нас дьки?» Иса ле вәгәр’анд
у готе: «Һе Филипо гази тә
нәкьрьбу, гава кӧ тӧ ль бьне
дара һежире р’уньшти буйи,
Мьн тӧ дити». 49 Натанйел
жер’а гот: «Дәрсдар, Тӧ Кӧр’е
Хwәде йи! Тӧ П’адше Исраеле
йи!» 50 Иса ле вәгәр’анд у готе:
«Тӧ бона ве йәке баwәр дьки,
wәки Мьн тәр’а гот: ‹Мьн тӧ
ль бьне дара һежире дити?›
Те тьштед жь ве мәстьр бьби-
ни». 51 У жер’а гот: «Әз р’аст
бе хельф wәр’а дьбежьм, һуне
бьбиньн ә’зман вәбуйә у мьл-
йак’әтед[ф] Хwәде чаwа жь сәр
Кӧр’е[ф] Мерьв һьлдьк’ьшьн,
пәйа дьбьн»*.

Дә’wата ль гӧнде Qанайа Щәлиле

2 1 Дӧ р’ожа шунда бажаре
Qанайа Щәлиледа дә’-
wатәк һәбу. Дийа Иса жи ль
wе дәре бу, 2 Иса у шагьртед
Wи жи бона дә’wате һатьбунә
т’әглифкьрьне. 3 Гава кемаси
к’әтә шәраве, дийа Иса жер’а
гот: «Шәрава wан нәма». 4 Иса
ле вәгәр’анд у готе: «Ә’вде, чи
тә Мьн к’әтийә? Һе нә wәхте
Мьн ә». 5 Дийа Wи бәрдәсти-
йар’а гот: «Чь кӧ wәр’а бежә,
бькьн». 6 У шәш к’упед кәвьри
һәбун, кӧ ль гора ә’дәтед щь-
һуйа бона шуштьн-вәшуштьна
wана ль wьр данибун. Жь wана
һәр йәки жь һ’әйште һ’әта сәд
бист литьр ав һьлдьда. 7 Иса
wанр’а гот: «Ван к’упа т’ьжи
ав кьн». У wана жи левар’а
дагьрт. 8 Паше wанар’а гот:
«Ньһа һьнәки дагьрьн, бьбьн
бьдьнә сәрдә’wати». Әwана
жи әw бьр. 9 Гава сәрдә’wати
жь wе ава кӧ бьбу шәрав тә’м
кьр, wи те дәрнәхьст кӧ әw жь
к’ӧ һат, ле бәрдәстийед кӧ ав
к’ьшандьбун заньбун. Сәрдә’-
wати гази зә’ве кьр 10 у жер’а

* 1:51 Дәстпебун 28:12.

гот: «Һәр кәс пешийе шәрава
хwәйә р’ънд датинә сәр т’әхтә
у паше гава вәхwари нә, әw йа
нәр’ънд дәрдьхә. Ле тә шәрава
р’ънд һ’әта ньһа хwәй кьрийә».
11 Әва нишана Исайә пешьн
бу, кö Wи Qанайа Щәлиледа
кьр. Бь ви аwайи Әwи р’умәта
Хwә да хöйакьрьне у шагьртед
Wи баwәрийа хwә Wи анин.
12 Пәй ве йәкер’а, Иса т’әви
дийа Хwә, бьред Хwә у шагьртед
Хwә чу Кәфәрнаһуме, ле гәләк
р’ожа Әw ль wе дәре нәман.

Иса п’арьстгәһеф паqьж дькә

(Мәтта 21:12-13; Марqос 11:15-17; Луqа 19:45-46)

13 Щәжьнаф щьһуйайә Дәр-
базбуне незик бу, Иса һәвраз
чу Оршәлиме. 14 П’арьстгәһедаф
Әwи йед кö дәwар, пәз у кә-
вотк дьфьротьн, öса жи йед
п’әрәгöһер’ р’уньшти дитьн.
15 Дә ижар Wи жь бәна qамчик
чекьр, һ’әму жь п’арьстгәһе
пәз у дәwаред wанва дәрхьс-
тьн, п’әред п’әрәгöһер’а р’етьн
у т’әхтед wан wәлгәр’андьн.
16 Кәвоткфьрошар’а гот: «Вана
жь ве дәре һьлдьн! Иди мала
Баве Мьн нәкьнә базаргәһ!»
17 Һатә бира шагьртед Wи кö
аһа һатийә ньвисаре: «Хирәта
һьндава мала Тәда агьр Мьн
дьхә»*. 18 Һьнге щьһуйа же
пьрси: «Те чь нишане ниша-
ни мә ки, кö һ’öкöме Тә һәйә
ван тьшта бьки?» 19 Иса ль
wан вәгәр’анд у гот: «Ве п’а-
рьстгәһе һьлшиньн, Әзе нава
се р’ожада р’акьм». 20 Һьнге
щьһуйа жер’а гот: «Нава чьл
шәш салада әва п’арьстгәһа
һатийә чекьрне. Чаwа Те wе
нава се р’ожада р’аки?» 21 Ле
Иса дәрһәqа п’арьстгәһа бәдәна
Хwәда хәбәр дьда. 22 Пәйр’а гава
Әw жь мьрне р’абу, шагьрта
әw готьна Wи ани бира хwә у
wана әw ньвисар у готьна Иса
баwәр кьрьн.

Дьлеф һәр мәрьви Исава ә’йан ә

23 Аwа гава кö Иса Щәжьна
Дәрбазбунеда ль Оршәли-
ме бу, гәләка әw нишанед кö
Wи дькьрьн дитьн, баwәрийа
хwә наве Wи анин. 24 Ле Иса
баwәрийа Хwә ль wан нәда-
ни, чьмки дьлеф һ’әму мәрьва
Wива ә’йан бу. 25 Нә һ’әwщә бу,

* 2:17 Зәбур 69:9.

кӧ йәки һьндава мәрьвәкида
шә'дәти бьда, чьмки Wи дьле
мәрьва заньбу.

Иса у Никодемо

3 1 Жь ферьсийа мәрьвәк
һәбу, наве wи Никодемо,
кӧ сәрәкәки щьһуйа бу. 2 Әва
шәв һатә щәм Иса у жер'а гот:
«Мамоста, әм заньн кӧ Тӧ жь
Хwәдеда чаwа дәрсдар һатийи,
чьмки әw нишанед кӧ Тӧ дьки,
һәгәр Хwәде нә пер'а бә, т'ӧ
кәс нькарә бькә».
3 Иса ле вәгәр'анд у готе: «Әз
р'аст бе хельф тәр'а дьбежьм,
һәгәр мәрьвәк диса ну нәбә*,
әw нькарә П'адшатийа[ф] Хwә-
де бьбинә». 4 Никодемо же
пьрси: «Мәрьв кӧ иди мәзьн
буйә, әw чаwа дькарә диса ну
бьбә? Qәт дьбә кӧ әw щарәкә
дьн бьк'әвә зьке дийа хwә у жь
дийа хwә диса бьбә?» 5 Иса ле
вәгәр'анд у готе: «Әз р'аст бе
хельф тәр'а дьбежьм, һ'әта кӧ
мәрьв жь аве у Р'ӧһ' нәбә, әw
нькарә бьк'әвә П'адшатийа
Хwәде. 6 Йе кӧ жь бәдәне дьбә
бәдән ә, йе кӧ жь Р'ӧһ' дьбә
р'ӧһ' ә. 7 Тӧ ә'щебмайи нәминә
кӧ Мьн тәр'а гот: Гәрәке һун
диса ну бьбьн*. 8 Ба* ль к'ӧ дәре
дьхwазә р'адьбә. Тӧ дәнге wи
дьбьһейи, ле ньзани әw жь к'ӧ
те у к'ӧда дьчә. Һәр кәсе кӧ жь
Р'ӧһ'* дьбә жи ӧса йә».
9 Никодемо же пьрси: «Әw
чаwа дьбә?» 10 Иса ле вәгәр'анд
у готе: «Тӧ дәрсдаре Исраеле
йи у һе ван йәка ньзани? 11 Әз
р'аст бе хельф тәр'а дьбежьм,
тьште кӧ әм заньн wе дьбежьн,
тьште кӧ мә дитийә шә'дә-
тийа wе дьдьн. Ле бәле һун
шә'дәтийа мә qәбул накьн.
12 Һәгәр Әз дәрһәqа тьштед ль
ве дьнеда wәр'а дьбежьм һун
баwәр накьн, ле wәки дәрһә-
qа тьштед ль ә'змана бежьм,
һуне чаwа баwәр бькьн? 13 Кә-
сәк һьлнәк'ьшийайә ә'змен,
пештьри Әwи кӧ жь ә'змен
пәйа бу, Кӧр'е Мерьв. 14 Ча-
wа кӧ Муса бәр'ийеда[ф] мә'р
бьльнд кьр, ӧса жи гәрәке
Кӧр'е Мерьв бе бьльндкьрьне,
15 wәки һәр кәсе кӧ баwәрийа
хwә Wи бинә, жийина wийә
һ'әта-һ'әтайе һәбә.

* 3:3 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Һәгәр мәрьвәк жь жор нәбә».
* 3:7 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Гәрәке һун жь жор бьбьн».
* 3:8 Бь зьманед йунани у ибрани[ф] хәбәра «Ба» у «Р'ӧһ'» йәк ьн.

16 Чьмки Хԝәде ӧса дьнйа
һ’ъз кьр, кӧ Кӧр’е[ф] Хԝәйи тайе
т’әне бәрва да, ԝәки һәр кәсе
кӧ баԝәрийа хԝә Ԝи бинә ӧнда
нәбә, ле жийина ԝийә һ’ә-
та-һ’әтайе һәбә. 17 Чьмки Хԝәде
Кӧр’е Хԝә нәшандә дьнйайе,
кӧ диԝана дьне бькә, ле ԝәки
дьнйа пе Ԝи хьлаз[ф] бә. 18 Йе кӧ
баԝәрийа хԝә Ԝи бинә, диԝана
ԝи набә, ле әԝе кӧ баԝәрайи
хԝә Ԝи найнә, иди диԝана
ԝи буйә жи, чьмки әԝи баԝә-
рийа хԝә наве Кӧр’е Хԝәдейи
тайе т’әне нәани. 19 Диԝан бь
ви аԝайи дьбә: Р’онайи һатә
дьнйайе, ле мәрьва тә’ристани
жь р’онайе зедәтьр һ’ъз кьр,
чьмки кьред ԝан хьраби бун.
20 Һәр кәсе кӧ хьрабийе дькә,
р’онайи бәр ч’ә’ва р’әш ә. Әԝ
хԝә ль р’онайе нагьрә, ԝәки
кьрьнед ԝи хӧйа нәбьн. 21 Ле
әԝе кӧ р’астийе дькә, әԝ хԝә
ль р’онайе дьгьрә, ԝәки ә’йан
бә, кӧ кьред ԝи Хԝәдеда һать-
нә кьрьне».

Иса у Йуһ’әннайе ньхӧмдар[ф]

22 Пәй ве йәкер’а Иса у шагьр-
тед Ԝи чунә ԛәза Щьһустане[ф].
Иса ль ԝе дәре т’әви ԝан дьма
у дьньхӧманд. 23 Йуһ’әнна жи
ль Ә’йнона незики Салиме
дьньхӧманд, чьмки ав ль ԝьр
гәләк бу. Мәрьв дьһатьнә ԝе
дәре у дьньхӧмин. 24 Йуһ’әнна
һе нәавитьбунә кәле.

25 Һьнге нав шагьртед Йу-
һ’әнна у щьһукида ль сәр пьрса
ә’дәтед шуштьн-вәшуштьне
дә’ԝ пешда һат. 26 Әԝ шагьрт
чунә щәм Йуһ’әнна у жер’а
готьн: «Дәрсдар, Әԝи кӧ ль
ԝи бәри ч’әме Урдӧне т’әви тә
бу у тә бона Ԝи шә’дәти да, ва
Әԝ Хԝәха дьньхӧминә у һ’әму
дьчьнә щәм Ԝи».

27 Йуһ’әнна щаб да у гот:
«Мәрьвәк нькарә тьштәки
һьлдә сәр хԝә, һәгәр әԝ жь
ә’змен жер’а нәһатьбә дайине.
28 Һун хԝәха шә’дед мьн ьн, кӧ
мьн готийә: ‹Әз нә Мәсиһ ьм,
ле йе ль пешийа Ԝи шанди
мә›. 29 Бук бона к’е бә зә’ва әԝ
хԝәха йә. Ле чаԝа дәстәбьраке
зә’ве сәкьни бона ԝи дьбьһе у
бь дәнге ԝи ша дьбә, ӧса жи
ньһа дьле мьн шабунева т’ьжи
бу. 30 Әԝ гәрәке мәзьн бә, ле
әз бьч’ук бьм.

Йе кӧ жь ә’змана те

31 Әԝе кӧ жь жор һатийә, Әԝ
сәр һ’әмуйар’а йә. Әԝе кӧ жь
ве дьне йә, әԝ йе ве дьне йә у
әԝ жь ве дьне хәбәр дьдә. Ле

Әwe кӧ жь ә’змен һатийә, Әw
сәр һ’әмуйар’а йә. 32 Wи чь
дит у чь бьһист бона wе йәке
шә’дәтийе дьдә, ле т’ӧ кәс шә’-
дәтийа Wи qәбул накә. 33 Йе
кӧ шә’дәтийа Wи qәбул дькә,
әw мак дькә кӧ Хwәде р’аст ә.
34 Әwe кӧ Хwәде шандийә Әw
готьнед Хwәде дьбежә, чьмки
Хwәде Р’ӧһ’ бе чап дьдә Wи.
35 Бав Кӧр’ һ’ъз дькә у һәр тьшт
дайә дәсте Wи. 36 Әwe кӧ баwә-
рийа хwә Кӧр’ тинә, жийина
wийә һ’әта-һ’әтайе һәйә. Әwe
кӧ гӧр’а[ф] Кӧр’ накә, әw жийи-
не набинә, ле хәзәба Хwәде ль
сәр wи дьминә».

Ава жийина[ф] һ’әта-һ’әтайе у һ’әбандьна бь р’ӧһ’ у р’астийе

4 1 Ферьсийа бьһист кӧ Иса
жь Йуһ’әнна зедәтьр ша-
гьрта дьщьвинә у бь аве дьнь-
хӧминә, 2 ле р’аст Иса Хwәха
нәдьньхӧманд, ле шагьртед Wи
дьньхӧмандьн. 3 Һьнге Иса кӧ
ве йәке пе һ’әсийа, Әwи Щь-
һустан һьшт у диса чу Щәлиле.
4 Ӧса qәwьми кӧ гәрәке Әw
Самәрйайер’а[ф] дәрбаз бьбуйа.
5 Әw һатә бажарәки Самәрйайе
кӧ наве wи Сухар бу. Әw дәр
незики wи ә’рди бу, кӧ Аqуб[ф]
дабу кӧр’е хwә Усьв[ф]. 6 Бира
Аqуб ль wе дәре бу. Иса ӧса
жь р’еwитийе wәстийайи, ль
к’еләка[ф] бире р’уньшт. Иди
р’ож ниврo бу.
7 К’ӧлфәтәкә самәри[ф] һат кӧ
аве бьк’ьшинә. Иса wер’а гот:
«Авәке бьдә Мьн, Әз вәхwьм».
8 Шагьртед Wи жи чубунә ба-
жер, кӧ хӧрәк бьк’ьр’ьн. 9 We
к’ӧлфәта[ф] самәри жер’а гот: «Тӧ
щьһу йи у әз жи к’ӧлфәтәкә
самәри мә. Тӧ чаwa жь мьн аве
дьхwази?» Чьмки т’ӧ һәләqә-
тийа щьһуйа т’әви самәрийа
т’ӧнәбу*. 10 Иса ле вәгәр’анд у
готе: «Һәгәр тә дайина Хwәде
бьзаньбуйа у бьзаньби К’и йә
кӧ тәр’а дьбежә: ‹Авәке бьдә
Мьн Әз вәхwьм›, тәйе жь Wи
ав бьхwәста у Әwи wе ава жи-
йине бьда тә». 11 К’ӧлфәте жер’а
гот: «Әз хӧлам, тьштәки Тәйи
кӧ Тӧ пе аве бьк’ьшини т’ӧнә
у бир жи к’ур ә! Дә ижар Те
ава жийине жь к’ӧ дәре бини?
12 Чьма Тӧ жь баве мә Аqуб
мәстьр и, йе кӧ әва бира дайә

* 4:9 Аһа те фә’мкърьне, әw дәрданед[ф] кӧ самәрийа дьданә хәбате щь-
һуйа әw һ’әрам[ф] һ’әсаб дькърьн.

мә у жь ве әwи, зар’ед wи, пәз
у дәwаред wи же вәхwарьнә?»
13 Иса щаба wе да у готе: «Һәр
кәсе кӧ жь ве аве вәхwә, әwе
диса т’и бә. 14 Ле әwе кӧ жь wе
аве вәхwә, йа кӧ Әз бьдьме,
әwе т’ӧ щар т’и нәбә. Бәле әw
ава кӧ Әзе бьдьмә wи, wе дьле
wида бьбә каникә аве, кӧ wе
бона жийина һ’әта-һ’әтайеᶲ
бьлq бьдә». 15 К’ӧлфәте жер’а
гот: «Әз хӧлам, дә бьдә мьн
wе аве, кӧ әз иди т’и нәбьм у
нәйем жь вьр аве нәк’ьшиньм».

16 Иса ле вәгәр’анд у готе:
«Һәр’ә гази мере хwә кә у wәрә
вьра». 17 К’ӧлфәте щаба Wи да
у гот: «Мере мьн т’ӧнә». Иса
жер’а гот: «Тә р’аст гот: ‹Ме-
ре мьн т’ӧнә›, 18 чьмки пенщ
меред тә һәбунә у йе кӧ ньһа
жи тӧ пер’а йи нә мере тә йә.
Тә әв йәка р’аст гот». 19 К’ӧл-
фәте жер’а гот: «Әз хӧлам, әз
дьбиньм Тӧ п’ехәмбәр и. 20 Кал
у бавед мә ль сәре ви ч’ийайи
Хwәде һ’әбандьнә, ле һун дь-
бежьн щийе Хwәде һ’әбандьне
гәрәке ль Оршәлиме бә». 21 Иса
жер’а гот: «Ә’вде, Мьн баwәр
бькә, wәхте бе, кӧ һуне нә ль
ви ч’ийайи у нә жи ль Оршә-
лиме Баве бьһ’әбиньн. 22 Һун
самәри Wи дьһ’әбиньн, К’и-
жани кӧ һун нас накьн, ле әм
щьһу Wи дьһ’әбиньн, К’ижани
әм нас дькьн, чьмки хьлазбун
жь щьһуйа те. 23 Ле бәле wәхте
бе, иди пер’а гьһиштийә жи,
кӧ йед р’аст дьһ’әбиньн wе бь
Р’ӧһ’ у Р’астийе Баве бьһ’әби-
ньн, чьмки Бав йед аһа дьһ’ә-
биньн дьгәр’ә. 24 Хwәде Р’ӧһ’
ә у йед кӧ Wи дьһ’әбиньн жи
гәрәке бь Р’ӧһ’ у Р’астийе Wи
бьһ’әбиньн». 25 К’ӧлфәте жер’а
гот: «Әз заньм кӧ Мәсиһеᶲ бе»,
(аwа готи «Йе К’ьфшкьри»).
«Гава Әw бе, Әwе дәрһәqа һәр
тьштида мәр’а гьли кә». 26 Иса
жер’а гот: «ӘЗ ӘW ЬМ*, кӧ т’әви
тә хәбәр дьдьм».

27 Сәр хәбәрдана wанда ша-
гьртед Иса һатьн. Әw гәләки
ә’щебмайи ман, кӧ Wи т’әви
к’ӧлфәте хәбәр дьда, ле кәси
нәготе: «Тӧ чь дьхwази?» йан
«бона чь т’әви wе хәбәр дьди?»
28 Һьнге к’ӧлфәте щер’е хwә
һьшт, чу бажер у щьмә’тер’а

* 4:26 Аһа жи те фә’мкьрьне: «ӘЗ ҺӘМӘ, кӧ т’әви тә хәбәр дьдьм». Пәймана Кәвьнда «ӘЗ ҺӘМӘ» навәки Хwәде йә (Дәрк’әтьн 3:13-14). Шьровәкьрьна ве бьн р’еза Йуһ’әнна 8:58-да бьхуньн.

гот: 29 «Wәрьн Wи мәрьви бь-
биньн, Йе кӧ һ’әму тьштед кӧ
мьн бәре кърьбун мьнр’а го-
тьн. Гәло Әв ә Мәсиһ?» 30 Әw
жь бажер дәрк’әтьн у һатьнә
щәм Wи.

31 Wи wәхтида шагьртед Wи
лава же дькьрьн у дьготьне:
«Дәрсдар, тьштәки бьхwә!»
32 Ле Әwи wанр’а гот: «Хӧрәке
Мьни хwарьне һәйә, һун нь-
заньн». 33 Шагьрта жь һәвдӧ
пьрси: «Гәло кәсәки жер’а
хwарьн анийә?»

34 Иса wанр’а гот: «Хwарьна
Мьн әw ә, кӧ Әз хwәстьна Йе
кӧ Әз шандьмә бькьм у шьхӧлед
Wи биньмә сери[ф]. 35 Чьма һун
хwәха набежьн: ‹Һ’әта нандь-
руне[ф] һе чар мәһ һәнә›? Ва йә
Әз wәр’а дьбежьм, ч’ә’вед хwә
вәкьн у дина хwә бьдьнә зәвийа,
әw чаwа зәр бунә, дьрутьнер’а
һазьр ьн! 36 Йе кӧ дьдьру һәqе
хwә дьстинә у бона жийина
һ’әта-һ’әтайе бәр т’оп дькә,
wәки йе дьчинә у йе дьдьру бь
һәвр’а ша бьн. 37 Вьра әв готьн
р’аст ә, кӧ: ‹Йәк дьчинә у йәки
дьн дьдьру›. 38 Мьн һун шандьн
кӧ һун wе бьдьрун, сәр к’ижане
һун нәхәбьтинә, һьнәкед дьн
хәбьтин у һун ль сәр хәбата
wан р’уньштьн».

Щьмә’та самәрийе бawәрийа хwә Иса тиньн

39 Гәләк самәрийед жь wи
бажари бawәрийа хwә ль Wи
анин, бона готьна wе к’ӧлфәте
кӧ дьгот: «Һ’әму тьштед кӧ мьн
кърьбун, Әwи мьнр’а готьн». 40 У
гава самәри һатьнә щәм Wи,
лава же кьрьн, кӧ Әw ль щәм
wан бьминә. Әw жи дӧ р’ожа ль
wе дәре ма. 41 Гәләка бона wе
хәбәрдана Wи бawәрийа хwә
ль Wи анин 42 у wе к’ӧлфәтер’а
готьн: «Әм иди нә кӧ пе готьна
тә бawәр дькьн, ле мә хwәха
бьһист у әм заньн кӧ әв ә р’аст
Хьлазкьре[ф] дьнйайе».

Иса кӧр’е qӧльхк’арәки qәнщ дькә

(Мәтта 8:5-13; Луqа 7:1-10)

43 Пәй ван һәр дӧ р’ожар’а
Иса жь wьр р’абу чу Щәлиле.
44 Иса хwәха шә’дәти дабу, кӧ
р’умәта п’ехәмбәр щи-мьск’ә-
не wида т’ӧнә. 45 Гава кӧ Әw
һатә Щәлиле, щәлилийа Әw
qәбул кьр, чьмки әwана хwәха
жи бона Щәжьна Дәрбазбуне
чубунә Оршәлиме у тьштед кӧ
Wи кьрьбун дитьбун.

46 Иса диса чу Qанайа Щәли-
ле, к’идәре ав кьрьбу шәрав. We

дәре qӧльхк’арәки qәсьре һәбу,
кӧ кӧр’е wи ль Кәфәрнаһуме
нәхwәш бу. 47 Гава әwи бьһист
кӧ Иса жь Щьһустане һатийә
Щәлиле, һатә щәм Wи у лава
же кьр, кӧ һәр’ә Кәфәрнаһуме
кӧр’е wийи бәртәләф qәнщ кә.
48 Иса wир’а гот: «Һ’әта кӧ һун
нишан у к’әрәмәта нәбиньн,
һун т’ӧ щар баwәр накьн». 49 Qӧ-
льхк’аре qәсьре жер’а гот: «Әз
хӧлам, wәрә әм һәр’ьн, һәла һе
кӧр’е мьн нәмьрийә». 50 Иса ле
вәгәр’анд у готе: «Һәр’ә, кӧр’е
тә сах-сьламәт ә». Wи мәрьви
жи әw готьна Иса баwәр кьр
у чу. 51 Әw һе нәгьһиштьбу-
йе, хӧламед wи пешийа wида
һатьн у жер’а готьн: «Кӧр’е
тә сах-сьламәт ә». 52 Әwи жь
хӧламед хwә пьрси: «К’ижан
сьһ’әтеда әw бәрбь qәнщбуне
чу?» Wана готә wи: «Дӧһӧ пәй
ниврор’а сьһ’әта йәке т’айе же
бәр’да». 53 Һьнге баве кӧр’ьк те
дәрхьст, кӧ әw wе сьһ’әтеда бу,
гава Иса жер’а гот: «Кӧр’е тә
сах-сьламәт ә». Бь ви аwайи
wи у т’әмамийа нәфәред мала
wи баwәр кьрьн. 54 Әва нишана
дӧда бу кӧ Иса кьр, гава Әw
жь Щьһустане һатә Щәлиле.

Нәхwәше си у һ’әйшт сала qәнщ дьбә

5 1 Пәй ве йәкер’а щәжьнәкә
щьһуйа һат у Иса һәвраз
чу Оршәлиме.
2 Ль Оршәлиме, ль бәр дәр-
гәһе Пез һ’әwзәк һәбу, кӧ бь
ибрани[ф] жер’а дьбежьн Бә-
йтзат’а, пенщ һеwангәһед wе
һәбун. 3 Wан һеwангәһада гәләк
нәхwәш п’алдайи бун: Йед
кор, шьлушә’т у к’ут. 4 Әвана
һивийа льһәвк’әтьна аве бун,
чьмки щар-щара мьлйак’әтәки
Хӧдан дьк’әтә аве у ль һәв дь-
хьст. У пәй льһәвк’әтьна авер’а,
к’е бәри һ’әмуйа бьк’әта аве,
әw жь нәхwәшийа хwә qәнщ
дьбу*. 5 Мәрьвәк ль wе дәре
һәбу, кӧ нәхwәше си һ’әйшт
сала бу. 6 Иса гава әw ль wьр
п’алдайи дит у заньбу жи кӧ
әw зува нәхwәш ә, wир’а гот:
«Тӧ дьхwази qәнщ би?» 7 Йе
нәхwәш ле вәгәр’анд у готе:
«Әз хӧлам, кәсәки мьн т’ӧнә,
wәки гава ав ль һәв дьк’әвә,
мьн бавежә һ’әwз. Һ’әта әз һ’ьзи
дьдьмә хwә хwә бавежьме, йә-
ки дьн бәри мьн хwә давеже».
8 Иса жер’а гот: «Р’абә бәр’а хwә

* 5:4 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р’еза 4-а т’ӧнә.

һьлдә у бьгәр’ә». 9 Пер’а-пер’а
әw мәрьв qәнщ бу, бәр’а хwә
һьлда у гәр’ийа.

Әw р’ожа[ф] шәмийе бу. 10 Һьнге
щьһуйа wи мәрьве qәнщбуйир’а
гот: «Иро шәми йә! Qанун изьне
надә кӧ тӧ бәр’а хwә һьлди».
11 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«К’е әз qәнщ кьрьм Әwи мьнр’а
гот: ‹Бәр’а хwә һьлдә у бьгәр’ә›».
12 Wана же пьрси: «Әw к’и бу
кӧ тәр’а гот: ‹Бәр’а хwә һьлдә
у бьгәр’ә?›» 13 Ле йе qәнщбуйи
ньзаньбу Әw к’и бу, чьмки Иса
Хwә нава ә’лаләта wьрда бәта-
вәкьр. 14 Пәй ве йәкер’а Иса әw
п’арьстгәһеда дит у жер’а гот:
«Бьньһер’ә, тӧ qәнщ буйи! Иди
гӧна нәкә, wәки тьштәки һе
хьраб нәйе сәре тә».

15 Wи мәрьви чу щьһуйар’а
гьли кьр, Йе кӧ әw qәнщ кьри-
йә Иса йә. 16 Бона ве йәке иди
щьһу пәй Иса к’әтьн, чьмки
Wи әв йәкана р’ожа шәми-
йеда дькьрьн. 17 Һьнге Иса
ль wан вәгәр’анд у гот: «Баве
Мьн һ’әта ньһа шьхӧле Хwә
дькә, Әз жи дькьм». 18 Бона ве
йәке щьһуйа һе дькьр кӧ Wи
бькӧжьн, чьмки Wи нә т’әне
р’ожа[ф] шәмийе т’әр’ьбандьбу,
ле Хwәде кьрьбу Баве Хwә у
Хwә һьмбәри Хwәде кьрьбу.

Хwәде һ’ӧкӧм дайә Кӧр’

19 Ләма Иса wанр’а гот: «Әз
р’аст бе хельф wәр’а дьбежьм,
кӧ Кӧр’ нькарә хwәсәрихwә
тьштәки бькә, әw т’әне wан
тьштед кӧ дьбинә Бав дькә,
Әw жи дькә. Бав чь дькә Кӧр’
жи ӧса дькә. 20 Чьмки Бав Кӧр’
һ’ъз дькә у һәр тьштед кӧ Хwәха
дькә нишани Wи дькә. Әwе һе
тьштед мәзьн нишани Wи бь-
кә у һуне ә’щебмайи бьминьн.
21 Чаwа кӧ Бав дькарә мьрийа
сах кә у жийине бьдә wан, ӧса
жи Кӧр’[ф] дькарә к’ижана Әw
дьхwазә, жийине бьдә wан.
22 Сәрда жи Бав диwана т’ӧ
кәси накә, ле һ’әму һ’ӧкӧме
диwанкьрьне дайә Кӧр’, 23 wәки
һ’әму qәдьре Кӧр’ бьзаньбьн,
чаwа qәдьре Баве заньн. Йе
кӧ qәдьре Кӧр’ ньзанә, әw
qәдьре Баве кӧ Әw шандийә
жи ньзанә.

24 Әз р’аст бе хельф wәр’а
дьбежьм: Һәр кәсе кӧ гӧһ бьдә
готьнед Мьн у Wи баwәр бькә,
Йе кӧ Әз шандьмә, жийина
wийә һ’әта-һ’әтайе һәйә. Ди-
wана wи найе кьрьне, ле әw
жь мьрьне дәрбази жийине
буйә. 25 Әз р’аст бе хельф wә-
р’а дьбежьм, wәхт те у пер’а

гьһиштийә жи, кӧ мьрийе дәнге
Кӧр’е Хwәде бьбьһен у әwед кӧ
бьбьһен wе бьжин. 26 Чьмки
чаwа Бав канийа жийине йә,
ӧса жи кьр wәки Кӧр’ Хwәха
канийа жийине бә. 27 Әwи һ’ӧ-
кӧме диwанкьрьне жи да Wи,
чьмки Әw Кӧр’е[ф] Мерьв ә. 28 Ль
ве йәке ә’щебмайи нәминьн,
чьмки wәхт незик дьбә, кӧ
һ’әмуйед т’ърбада wе дәнге Wи
бьбьһен 29 у дәрк’әвьн. Йед кӧ
qәнщи кьрьнә wе бона жийине
р’абьн, йед кӧ хьраби кьрьнә
бона диwане.

30 Әз Хwәха нькарьм тьштәки
бькьм. Чаwа кӧ Әз дьбьһем, ӧса
жи диwане дькьм. Диwанкьрьна
Мьн р’аст ә, чьмки Әз нә кӧ
ль хwәстьна Хwә дьгәр’ьм, ле
хwәстьна Йе кӧ Әз шандьмә.

Шә’дәтийа бона Иса

31 Һәгәр Әз бона Хwә шә’дә-
тийе бьдьм, шә’дәтийа Мьн нә
р’аст ә. 32 Ле йәки дьн һәйә кӧ
бона Мьн шә’дәтийе дьдә у Әз
заньм әw шә’дәтийа кӧ Әw бона
Мьн дьдә р’аст ә. 33 Wә мәрьв
шандьнә щәм Йуһ’әнна у wи
шә’дәтийа р’астийе да. 34 Ле Әз
нә һ’әwще шә’дәтийа мәрьва
мә, Әз т’әне ван тьшта дьбежьм,
wәки һун хьлаз бьн. 35 Йуһ’әнна
ч’ърак бу кӧ дьшьхӧли у р’онайи
дьда. Wә хwәст кӧ һьнәк wәхт
бь р’онайа wи ша бьн. 36 Ле әw
шә’дәтийа бона Мьн сәр шә’-
дәтийа Йуһ’әннар’а йә. Чьмки
әw шьхӧлед кӧ Баве спартьнә[ф]
Мьн, wәки Әз wан биньмә
сери, һәма әw шьхӧл ьн, йед
кӧ Әз дькьм, шә’дәтийе бона
Мьн дьдьн, кӧ Баве Әз шан-
дьмә. 37 У Бав кӧ Әз шандьмә,
Wи Хwәха бона Мьн шә’дәти
дайә. Wә т’ӧ щар нә дәнге Wи
бьһистийә, нә р’уйе Wи дити-
йә 38 у нә жи готьна Wи дьле
wәда дьминә, чьмки һун Әwи
кӧ Wи шандийә баwәр накьн.
39 Һун ньвисарада к’ур дьбьн,
чьмки һун дьбежьн, жийина
wәйә һ’әта-һ’әтайе wанда йә
у һәма әw хwәха шә’дәтийа
Мьн дьдьн. 40 Ле һун нахwазьн
бенә щәм Мьн, wәки жийина
wә һәбә.

41 Әз нә һ’әwще шькьрдайина
мәрьвайе мә, 42 ле Әз wә нас
дькьм у заньм кӧ дьле[ф] wәда
һ’ъзкьрьна Хwәде т’ӧнә. 43 Әз бь
наве Баве Хwә һатьм у һун Мьн
qәбул накьн. Ле һәгәр йәки дьн
бь наве хwә бе, һуне wи qәбул
кьн. 44 Һуне чаwа бькарьбьн
Мьн баwәр бькьн, һәгәр һун
нав һәвда р’умәта наве хwә

дьгәр’ьн, ле әԝ р’умәта кӧ жь
Хԝәдейе бешьрики-беһәвалә
нагәр’ьн? 45 Нәфькърьн кӧ **Әзе**
ԝә ль бәр Баве нәһәԛ кьм. Йәк
һәйә, кӧ ԝә нәһәԛ дькә, һәма
әԝ **Муса** йә кӧ ԝә гӧмана хԝә
данийә сәр ԝи. 46 Һәгәр ԝә
Муса баԝәр бькьра, ԝәйе Әз
жи баԝәр бькьрама, чьмки әԝи
дәрһәԛа Мьнда ньвисийә. 47 Ле
һәгәр һун ньвисаред ԝи баԝәр
накьн, һуне чаԝа готьнед Мьн
баԝәр бькьн?»

Иса пенщ һ’әзара т’ер дькә

(Мәтта 14:13-21; Марԛос 6:30-44; Луԛа 9:10-17)

6 1 Пәй ве йәкер’а Иса дәр-
бази ԝи бәри гола Щәлиле
бу, кӧ жер’а Тәбәрийа дьбежьн.
2 Ә’лаләтәкә гьран пәй Ԝи
дьчу, чьмки ԝан әԝ нишанед
к’әрәмәт дитьбун, йед кӧ Ԝи
ль сәр нәхԝәша кьрьбун. 3 Иса
р’абу сәре ч’ийе у ль ԝе дәре
т’әви шагьртед Хԝә р’уньшт.
4 Щәжьна щьһуйайә Дәрбаз-
буне незик бу.

5 Гава Иса ль дора Хԝә нь-
һер’и, дит кӧ ә’лаләтәкә гьран
бәрбь Ԝи те, готә Филипо: «Әме
нен жь к’ӧ дәре бьк’ър’ьн, ԝәки
әв мәрьвана бьхԝьн?» 6 Әԝи әв
йәк гот, кӧ ԝи бьщер’ьбинә[ф],
чьмки Хԝәха заньбу кӧ ԝе чь
бькьра. 7 Филипо ле вәгәр’анд
у готе: «Баһе дӧсьд зиви[ф] нан
жи т’ера ван накә, һәма ԝәки
һәр йәкир’а пә’рик жи бьк’әвә!»
8 Жь шагьрта йәки, Әндраԝьсе
бьре Шьмһ’ун-Пәтрус готә Ԝи:
9 «Вьр хортәк һәйә, кӧ пенщ
нанед щәһ у дӧ мә’сийед ԝи
һәнә. Ле бона һаԛас мәрьва
әв чь йә?»

10 Иса гот: «Мәрьва ль ә’рде
бьдьнә р’уньштандьне». Ши-
найийа ԝьр гәләк бу, әԝ меред
кӧ р’уньштьн, ԝәкә пенщ һ’ә-
зара бун. 11 Һьнге Иса әԝ нан
һьлдан шькьри да у бәлайи
р’уньштийа кьр. Бь ви аԝайи
жи мә’си бәла кьрьн, чьԛас кӧ
хԝәстьн. 12 У гава т’ер хԝарьн,
Әԝи шагьртед Хԝәр’а гот: «Ԝан
һурькед бәрмайи бьдьнә һәв,
ԝәки тьштәк п’уч’ нәбә». 13 Ша-
гьрта жи жь бәр әԝед кӧ пенщ
нанед щәһ хԝарьбун, донздәһ
сәлә жь һурькед бәрмайи т’ьжи
бәрәв кьрьн.

14 Гава ван мәрьва дит кӧ Иса
әв нишан кьр, готьн: «Р’аст Әв
ә әԝ п’ехәмбәре кӧ ԝе бьһата
дьнйайе!» 15 Һьнге Иса пе һ’ә-
сийа кӧ әԝе бен у Ԝи бь зоре
бьбьн бькьнә п’адша, диса Әԝ
т’әне һьлк’ьшийа ч’ийе.

Иса п’ийа ль сәр авер’а дьчә

*(Мәтта 14:22-27;
Марqос 6:45-52)*

16 Гава р’о чу ава, шагьртед
Wи бәржери дәве голе бун. 17 Әw
к’әтьнә qәйькәке у р’е к’әтьн,
wәки дәрбази Кәфәрнаһуме,
wи бәри голе бьн. Иди тә’ри
к’әтьбу ә’рде, ле Иса һе Хwә
wанр’а нәгиһандьбу. 18 Фьрто-
нәкә[ф] qайим р’абу, голе да бәр
пела. 19 Гава wан бер к’ьшандьн
qаси пенщ-шәш километьра
пешда чун, wан дит кӧ Иса пәйа
сәр голер’а те незики qәйьке
дьбә. Р’ьсасе әw гьртьн, 20 ле
Иса wанр’а гот: «Нәтьрсьн,
Әз ьм!» 21 Һьнге wан хwәст кӧ
Әw һьлдана qәйьке. Qәйьк пе-
р’а-пер’а гьһиштә wи алийе кӧ
wан дьхwәст бьчунайе.

Мәрьв ль Иса дьгәр’ьн

22 Р’ожа дьне әw ә’лаләта кӧ
ль wи бәри голе мабу, заньбу кӧ
ль wьр алийе wан т’әне qәйькәк
һәбу, әw жи шагьртед Wи т’әне
к’әтьбуне дәрбаз бьбун, ле Иса
нәк’әтьбу wе qәйьке. 23 Жь али-
йе Тәбәрийайе һьнәк qәйькед
дьн һатьн незики wи щийи
бун, к’идәре пәй шькьрдайина
Хӧданр’а нан хwарьбун. 24 Гава
мәрьва дит кӧ нә Иса ль wьр
ә у нә жи шагьртед Wи, һьнге
әw хwәха жи к’әтьнә qәйька у
чунә Кәфәрнаһуме, wәки ль
Иса бьгәр’ьн.

Иса йә нане жийина һ’әта-һ’әтайе

25 Гава wан Иса ль wи бәри
голе дит, жер’а готьн: «Дәрсдар,
Тӧ к’әнге һати ве дәре?» 26 Иса
ль wан вәгәр’анд у гот: «Әз р’аст
бе хельф wәр’а дьбежьм, һун
ль Мьн дьгәр’ьн, нә кӧ бона
we йәке, кӧ wә нишан дитьнә,
ле бона we йәке, кӧ wә жь wи
нани хwар у т’ер бун. 27 Бона
хwарьна п’уч’ нәхәбьтьн, ле
бона we хwарьне бьхәбьтьн,
йа кӧ жийина һ’әта-һ’әтайеда
дьминә, к’ижане Кӧр’е Мерьв
we бьдә wә, чьмки Бав Хwәде
мора Хwә ль Wи хьстийә».
28 У wан же пьрси: «Гәрәке әм
чь бькьн, wәки wан шьхӧлед
Хwәде биньнә сери?» 29 Иса ль
wан вәгәр’анд у гот: «Шьхӧле
Хwәде әв ә, кӧ һун баwәрийа хwә
Wи биньн, Йе кӧ Әwи шанди-
йә». 30 Wана сәр ве йәке жер’а
гот: «Кӧ ӧса йә Те чь нишане
бьки, wәки әм бьбиньн у Тә
баwәр бькьн? Те чь шьхӧли бь-
ки? 31 Кал у бавед мә бәр’ийеда

манаᶠ xwaрьн, чаwa кӧ һатийә
ньвисаре: ‹Wи жь ә’змен бона
xwaрьна wан нан да›*».
32 Иса wанр’а гот: «Әз р’аст
бе хельф wәр’а дьбежьм, әw нә
кӧ Муса бу кӧ жь ә’змен нан да
wә, ле Баве Мьн бу. Бәле Әw
Баве Мьн ә, кӧ wи нане р’аст
жь ә’змен дьдә wә! 33 Чьмки әw
нане Xwәде дьдә әw ә, кӧ жь
ә’змен те xwaре у жийине дьдә
дьнйайе». 34 Wан ле вәгәр’анд у
готьне: «Әм хӧлам, дә һәр гав
ви нани бьдә мә».
35 Иса wанр’а гот: «Әз ьм
нане жийине. Һәр кәсе кӧ бе
щәм Мьн, әw қәт бьр’чи набә
у һәр кәсе кӧ баwәрийа xwә
Мьн бинә, т’ӧ щар т’и набә.
36 Ле чаwa кӧ Мьн wәр’а гот, wә
Әз дитьм жи, ле һун һе баwәр
накьн. 37 Әw һ’әмуйед кӧ Бав
дьдә Мьн, wе бенә щәм Мьн
у һәр кәсе кӧ бе щәм Мьн,
Әз т’ӧ щар бәри wи надьм.
38 Чьмки Әз жь ә’змен һатьмә
xwaре, нә кӧ хwәстьна Xwә
бькьм, ле хwәстьна Wи, Йе кӧ
Әз шандьмә. 39 Xwәстьна Йе
кӧ Әз шандьмә әв ә, wәки Әз
жь һ’әмуйед кӧ Wи данә Мьн
т’ӧ кәси ӧнда нәкьм, ле Р’ожаᶠ
Ахрәтеда жь мьрьне р’акьм.
40 Чьмки хwәстьна Баве Мьн
әв ә, wәки һәр кәсе кӧ Кӧр’
бьбинә у баwәрийа xwә Wи
бинә, жийина Wийә һ’әта-һ’ә-
тайе һәбә. У Р’ожа Ахрәтеда
жи Әзе wи жь мьрьне р’акьм».
41 Щьһуйа һьндава Wида
бина xwә тәнг кьр, чьмки Wи
гот: «Нане кӧ жь ә’змен һатә
xwaре Әз ьм». 42 У дьготьн: «Нә
әва Исайе кӧр’е Усьв ә, кӧ әм
де у баве Wи нас дькьн? Иди
әва чаwa дьбежә: ‹Әз жь ә’змен
һатьмә xwaре›?»
43 Иса щаб да у wанр’а гот: «Нав
һәвда нәкьнә п’ьстә-п’ьст. 44 Т’ӧ
кәс нькарә бе щәм Мьн, һ’әта
Баве кӧ Әз шандьмә, wи бәрбь
Мьн нәк’ьшинә. У Р’ожа Ахрәте
Әзе wи жь мьрьне р’акьм. 45 Ль
алийе ньвисаред п’ехәмбәрада
һатийә ньвисаре: ‹Һ’әмуйе жь
алийе Xwәдеда бенә һинкьрь-
не›*. Һәр кәсе кӧ жь Бав бьбьһе
у һин бә wе бе щәм Мьн. 46 Бь
ве йәке Әз набежьм, кӧ кәсәки
Бав дитийә. Әwе кӧ жь Xwәде
йә, т’әне Әwи Бав дитийә. 47 Әз
р’аст бе хельф wәр’а дьбежьм,

* 6:31 Дәрк’әтьн 16:4; Зәбур 78:24.

* 6:45 Ишайа 54:13.

әwe кӧ бawәр дькә жийина
wийә һ’әта-һ’әтайе һәйә. 48 Әз
ьм нане жийине. 49 Кал у бавед
wә бәр’ийеда мана хwарьн у
мьрьн. 50 Ле әв ә әw нане кӧ жь
ә’змен һатийә хwape, wәки һәр
кәсе кӧ же бьхwә нәмьрә. 51 Әз
ьм нане жийине кӧ жь ә’змен
һатьмә хwape. К’и кӧ жь Ви
нани бьхwә, we һ’әта-һ’әтайе
бьжи. Әw нане кӧ Әзе бона
жийина дьнйайе бьдьм, әw
бәдәна Мьн ә».

52 Ль сәр ве йәке щьһу һәвр’а
к’әтьнә дә’we у готьн: «Әва
чаwa дькарә бәдәна Хwә бьдә
мә кӧ әм бьхwьн?» 53 Һьнге
Иса wанр’а гот: «Әз р’аст бе
хельф wәр’а дьбежьм, һ’әта
кӧ һун бәдәна Кӧр’е Мерьв
нәхwьн у хуна Wи вәнәхwьн,
жийине нава wәда т’ӧнәбә.
54 Йе кӧ бәдәна Мьн бьхwә у
хуна Мьн вәхwә, we жийина
wийә һ’әта-һ’әтайе һәбә у Әзе
wи Р’ожа Ахрәте жь мьрьне
р’акьм. 55 Чьмки бәдәна Мьн
хwарьна р’аст ә у Хуна Мьн
жи вәхwарьна р’аст ә. 56 Әwe
кӧ бәдәна Мьн дьхwә у хуна
Мьн вәдьхwә, әw нава Мьн-
да дьминә, Әз жи нава wида.
57 Чаwa Бав, канийа жийине*
Әз шандьм у бь дәсте Баве Әз
сах ьм, бь ви аwайи жи йе кӧ
Мьн бьхwә, we бь дәсте Мьн
сах бьминә. 58 Әв ә Әw нане
кӧ жь ә’змен һатийә хwape.
Әв нә мина wи манайи йә, кӧ
кал у бавед wә хwарьн, ле мь-
рьн. Әwe кӧ Ви нани бьхwә, we
һ’әта-һ’әтайе бьжи». 59 Иса әв
хәбәр к’ьништеда[ф] готьн, гава
Wи Кәфәрнаһумеда һин дькьр.

Хәбәред жийина һ’әта-һ’әтайе

60 Жь шагьртед Wи гәләка гава
әв хәбәр бьһистьн, готьн: «Әв
чь хәбәрнә гьран ьн! К’и дькарә
гӧһдарийа готьнед Wи бькә?»
61 Ле Исава ә’йан бу кӧ шагьрт
ль сәр ве йәке нава һәвда дькь-
нә п’ьстә-п’ьст, wанр’а гот: «Әв
йәк wә п’ьшк[ф] дькә? 62 Ле һьнге
һуне чь бежьн, һәгәр бьбиньн
Кӧр’е Мерьв р’адьбә wи щийе
кӧ бәре ле бу? 63 Р’ӧһ’ жийине
дьдә, бәдән бәрга тьштәки на-
гьрә. Әw хәбәред кӧ Мьн wәр’а
готьн, Р’ӧһ’ у жийин ьн. 64 Ле
нава wәда һьнәк һәнә бawәр

* 6:57 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Баве сах» кӧ те фә’мкьрьне, жийин жь wи дәрте.

накьн». Иса һе сәре серида за-
ньбу кӧ к’и баwәр накә у к’и йә
әwи кӧ wе нәмамийа[ф] Wи бькә.
65 У Wи гот: «Бона ве йәке Мьн
wәр’а гот: Кәсәк нькарә бе щәм
Мьн һ’әта кӧ әw жь алийе Ба-
веда жер’а нәһатьбә дайине».

66 Бона ве йәке жь шагьртед
Wи гәләк пашда чун у иди т’ә-
ви Wи нәдьгәр’ийан. 67 Һьнге
Иса жь һәр донздәһа пьрси:
«Дьбә кӧ һун жи дьхwазьн
һәр’ьн?» 68 Шьмһ’ун-Пәтрус
ле вәгәр’анд у готе: «Хӧдан,
әме һәр’ьнә щәм к’е? Готьнед
жийина һ’әта-һ’әтайе щәм Тә
нә. 69 У мә баwәр кьрийә у әм
заньн кӧ Тӧ йи Пирозе Хwәде».
70 Иса ль wан вәгәр’анд у гот:
«Чьма Мьн һун һәр донздәһ
нәбьжартьн? Ле бәле йәк жь
wә щьн[ф] ә». 71 Wи әв йәк бона
Щьһудайе[ф] кӧр’е Шьмһ’уне
Исхәрйоти дьгот, чьмки р’аст ә
әw йәк жь һәр донздәһа бу, ле
диса wе нәмамийа Иса бькьра.

Иса у бьред Хwәва

7 1 Пәй ве йәкер’а Иса Щә-
лиледа дьгәр’ийа. Wи нә-
дьхwәст кӧ Щьһустанеда бьгә-
р’ийа, чьмки щьһу пәй к’әтьбун
кӧ бькӧштана. 2 Гава Щәжьна[ф]
щьһуйайә Һ’олькчекьрьне незик
бу, 3 бьред Wи жер’а готьн: «Жь
вьр р’абә һәр’ә Щьһустане, wә-
ки шагьртед Тә әw кьред кӧ Тӧ
дьки бьбиньн. 4 Чьмки мәрьве
кӧ дьхwазә ашкәрә хwә бьдә нас-
кьрьне, кьрнед хwә вәнашерә.
Һәгәр Тӧ хwәйе ван кьра йи, хwә
дьнйайева ә’йан кә». 5 Бьред Wи
жи баwәрийа хwә же нәданин.
6 Иса wанр’а гот: «Wәхте Мьн һе
нәһатийә, ле һәр т’ьм wәхт дәсте
wәда йә. 7 Дьнйа нькарә бьжәнә
wә, ле дьжәнә Мьн, чьмки Әз
шә’дәтийе дьдьм, кӧ кьред wе
хьраб ьн. 8 Һун хwәха һәвраз
һәр’ьнә ве щәжьне, ле Әз һәла
һе* найеме, чьмки wәхте Мьн һе
т’ам нәһатийә». 9 Әw йәк wанр’а
гот у ль Щәлиле ма.

Иса т’әви щәжьне дьбә

10 Ле чахе бьред Wи һәвраз
чунә щәжьне, Әw жи р’абу чу
wьр, нә кӧ ашкәрә, ле бь дзива.
11 Wи чахи щьһу щәжьнеда ле
дьгәр’ийан у дьготьн: «Әw к’ане
йә?» 12 Нав ә’лаләтеда бона Wи
гәләк хәбәрдан дьчу. Һьнәка
дьгот: «Әw мәрьвәки qәнщ
ә», һьнәка жи дьгот: «На, Әw

* 7:8 Нав дәстньвисаред qәнщда «һәла һе» т’ӧнә.

щьмə’те жь р’е дəрдьхə». 13 Ле
жь тьрса щьһуйа, кəси нəwерьбу
ашкəрə бона Wи тьштəк бьгота.

14 Ле ниве щəжьнеда Иса
һəвраз чу к’əтə п’арьстгəһе у
дəст бь һинкьрьне кьр. 15 Щь-
һу ə’щебмайи дьман у дьготьн:
«Əви нəхwəндийə, əw чаwа һаqас
ньвисар занə?» 16 Иса ль wан вə-
гəр’анд у гот: «Һинкьрьна Мьн
нə жь Мьн ə, ле жь Wи йə, Йе кӧ
Əз шандьмə. 17 Һəгəр мəрьвəк
бьхwазə ə’мьре Wи бьqəдинə,
wе һьнге бьзаньбə əв һинкьрьна
Мьн гəло жь Хwəде йə, йан Əз
хwəсəрихwə хəбəр дьдьм. 18 Йе
кӧ хwəсəрихwə хəбəр дьдə, əw
ль наве хwə дьгəр’ə, ле Əwе
кӧ ль наве Йе кӧ Əw шанди-
йə дьгəр’ə, Əw йəки р’аст ə у
ль щəм Wи qəлпи т’ӧнə. 19 Нə
Муса Qанун да wə? У жь wə т’ӧ
кəс жи Qануне наqəдинə. Һун
чьма дьхwазьн Мьн бькӧжьн?»
20 Щьмə’те ле вəгəр’анд у готе:
«Тӧ щьнак’əти[ф] йи! К’и дьхwазə
Тə бькӧжə?» 21 Иса ль wан вə-
гəр’анд у гот: «Мьн к’əрəмəтəк
кьр, һун һ’əму жи ə’щебмайи
манə. 22 Муса сьнəткьрьн[ф] да
wə, (əw жи нə кӧ жь Муса һат,
ле жь кал у бава) у һун р’ожа
шəмийе мерьв сьнəт дькьн.
23 Һəгəр һун р’ожа шəмийе зар’а
сьнəт дькьн wəки Qануна[ф] Муса
нəт’əр’ьбə, иди чьма һун һерса
хwə ль сəр Мьн р’адькьн, wəки
Мьн р’ожа шəмийеда мəрьвəк
сəрда-педа qəнщ кьр? 24 Ль анə-
гори дитьна ч’ə’вед хwə диwане
нəкьн, ле ль анəгори р’астийе
диwане бькьн».

Шька сəр Иса

25 Һьнге һьнəкə жь Оршəли-
ме готьн: «Əва нə əw ə, йе кӧ
дьхwəстьн бькӧштана? 26 У ва
йə Əw ашкəрə хəбəр дьдə у т’ӧ
кəс жи жер’а тьштəки набежə.
Дьбə кӧ сəрwер пе һ’əсийанə,
кӧ Əва Мəсиһ ə? 27 Ле р’аст əм
заньн кӧ əва жь к’ӧ йə. Ле гава
кӧ Мəсиһ бе, кəсе ньзаньбə кӧ
əw жь к’ӧ йə».

28 Һьнге Иса п’арьстгəһеда
wəхте һинкьрьне дəнге Хwə
бьльнд кьр у гот: «Һун Мьн
нас дькьн у заньн кӧ Əз жь к’ӧ
мə? Əз хwəсəрихwə нəһатьмə.
Ле Йе кӧ Əз шандьмə, Əw сəр
р’астийе йə, һун Wи нас накьн.
29 Əз Wи нас дькьм, чьмки Əз
жь Wи мə у Əwи Əз шандьмə».

30 Һьнге кьрьн кӧ Wи бьгрьн,
ле кəсəки ньк’арьбу Əw бьгрьта,
чьмки һе wəхте Wи нəһатьбу.
31 Ле жь ə’лалəте гəлəка баwə-
рийа хwə Wи ани у готьн: «Гава

кö Мәсиһ бе, Әwe жь кърьнед
ви зедәтър нишана бькә?»

Бона гъртьна Иса нобәдар тенә шандьне

32 Ферьсийа әw готә-гота
дәрһәqа Wида жь нава щьм-
ә’те бьһист у сәрәкед к’аһина
нобәдар шандьн, wәки Wи
бъгърьн. 33 Иса гот: «Әзе һьнәк
wәхт жи т’әви wә бьминьм,
паше Әзе һәр’ьмә щәм Wи,
Йе кö Әз шандьмә. 34 Һуне ль
Мьн бьгәр’ьн, ле Мьн набиньн.
Щийе кö Әзе ле бьминьм, һун
нькарьн бен». 35 Һьнге щьһуйа
һәвдöр’а готьн: «Әв мәрьве
к’öда һәр’ә, кö әме Wи нәби-
ньн? Qәй нета Wи һәйә һәр’ә
щәм щьмә’та мәйә кö ль нав
йунанада[ф] бәла буйә у йунана
һин кә? 36 Әв чь хәбәрдан ә әw
дькә: ‹Һуне ль Мьн бьгәр’ьн у
Мьн нәбиньн, щийе кö Әзе ле
бьминьм, һуне нькарьбьн бен›?»

Ч’әмед ава жийине

37 Р’ожа хьлазийе, р’ожа щә-
жьнейә һәрә ә’зиз, Иса сәкьни
у бь дәнгәки бьльнд гот: «Һәгәр
йәк т’и йә, бьра бе щәм Мьн у
вәхwә. 38 Әwe кö баwәрийа хwә
Мьн бинә*, чаwа кö ньвисар дь-
бежә: ‹We жь нав-дьле wи ч’әмед
ава жийине бьк’ьшьн›»**. 39 Иса
әв готьн бона wи Р’öһ’е Пироз
гот, к’ижан кö баwәрмәндед Wи
we бьстандана. Р’öһ’е Пироз һе
нәһатьбу дайине, чьмки Иса һе
нәһатьбу р’умәткьрьне.

Дöтирәтийа нав ә’лаләте

40 Гава wана әв готьн бьһист,
һьнәкед жь ә’лаләте готьн:
«Р’асти жи әва әw п’ехәмбәр ә».
41 Һьнәка жи гот: «Әва Мәсиһ
ә», ле һьнәкед дьн жи готьн:
«Чьма Мәсиһе жь Щәлиле бе?
42 Нә ньвисар дьбежә, кö Мәсиһе
жь зöр’әта Даwьд[ф] у жь гöн-
де Даwьд we бе, аwа готи жь
Бәйтләһ’ме[ф]?» 43 Бь ви аwайи
нав ә’лаләтеда, ль сәр Wи дö-
тирәти пешда һат. 44 Һьнәкед
жь wан хwәстьн Әw бъгъртана,
ле т’ö кәси дәст нәда Wи.

Нәбаwәрийа сәрwеред щьһуйа

45 Һьнге нобәдар вәгәр’ийанә
щәм ферьси у сәрәкед к’аһина.

* 7:38 Хьлазийа р’еза 37-а у сәре р’еза 38-а аһа жи те фә’мкьрьне: «Һәгәр йәк т’и йә, бьра бе щәм мьн у әwe кö Мьн баwәр бькә, бьра вәхwә».
** 7:38 Исайа 58:11; Һәзәкийел 47:1; Зәкәрийа 14:8.

Wана жь нобәдара пьрси: «Wә
чьма Әw нәани?» 46 Нобәдара
ль wан вәгәр’анд у готьн: «Т’ӧ
кәси т’ӧ щара мина wи мәрьви
хәбәр нәдайә!» 47 Һьнге ферьсийа
ль wан вәгәр’анд у готьн: «Иди
әwи һун жи жь р’е дәрхьстьнә?
48 Т’ӧ жь сәрwер у ферьсийа кә-
сәки баwәрийа хwә же анийә,
49 пештьри ве щьмә’та мә’рьм,
кӧ Qануне ньзанә у ньфьр’ ле
йә?» 50 Никодемо, йе кӧ бәре
чубу щәм Иса у жь ферьсийа
бу, wанр’а гот: 51 «Гәло Qануна
мә диwана мерьв дькә, һ’әта кӧ
гӧһдарийа wи нәкә у ньзаньбә
кӧ әw чь дькә?» 52 Ль wи вәгә-
р’андьн у готьн: «Дьбә кӧ тӧ жи
жь Щәлиле йи? К’ур ә’нәнә кә,
те бьбини кӧ жь Щәлиле т’ӧ
п’ехәмбәр дәрнак’әвьн».

Жьна гӧнәк’ар[ф] те бахшандьне

53 У һәр кәс чу мала хwә,

8

1 ле Иса чу ч’ийайе[ф] Зәй-
т’уне. 2 Сәре сьбәһе зу Әw
диса вәгәр’ийа п’арьстгәһе, т’ә-
мамийа щьмә’те һатә щәм Wи.
Әw р’уньшт у дәстпекьр әw һин
кьрьн. 3 Qанунзан[ф] у ферьсийа
жьнәкә кӧ зьнек’арийеда һатьбу
гьртьне анин у ль бәр һ’әмуйа
данә сәкьнандьне. 4 Wана жер’а
гот: «Дәрсдар, әва жьна зьнек’а-
рийеда һатә гьртьне. 5 Qанунеда
Муса т’әми дайә мә, кӧ әм йед
аһа бьдьнә бәр кәвьра. Аwа Тӧ
чь дьбежи?» 6 Бь ве готьне Әw
дьщер’ьбандьн, wәки ньге wан
щи бьгьрә, Wи нәһәq дәрхьн.
Ле Иса Хwә qуз кьр у бь т’ьлийа
Хwә ль сәр ә’рде ньвиси. 7 Ле
гава wан сәрһәв-сәрһәв дьпьр-
син, Әwи сәре Хwә бьльнд кьр
у wанр’а гот: «Нава wәда к’и
бегӧнә йә, бьра кәвьре пешьн
әw бавежә wе». 8 У диса Wи
Хwә qуз кьр у бь т’ьлийа Хwә
сәр ә’рде ньвиси. 9 Wана кӧ әв
йәк бьһист, жь мәзьна гьрти
йәк-йәк дәрк’әтьн. Иса т’әне
ма у к’ӧлфәт жи ль wьр сәкьни
мабу. 10 Иса сәре Хwә бьльнд
кьр у wер’а гот: «Ә’вде, к’ане
нә? Кәсәки тӧ нәһәq нәкьри?»
11 Әwе готә Wи: «Т’ӧ кәс нәма,
әз хӧлам!» У Иса готе: «Әз жи
тә нәһәq накьм. Һәр’ә у иди жь
вьр шунда гӧна нәкә»*.

Р’онайа дьнйайе

12 Иса диса т’әви wан хә-
бәр да у гот: «Әз ьм р’онайа

* 8:11 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда жь 7:53-а һ’әта 8:11-а т’ӧнәйә.

дьнйайе. Әԝе кӧ пәй Мьн бе,
ԝе т’ӧ щар тә’рийеда нәгәр’ә,
ле ԝе р’онайа ԝийә жийине
һәбә». **13** Ферьсийа ле вәгәр’анд
у готьне: «Тӧ шә’дәтийе бона
Хԝә дьди, шә’дәтийа Тә нә
р’аст ә». **14** Иса щаба ԝана да у
гот: «Һәгәр Әз Хԝәха бона Хԝә
шә’дәтийе дьдьм, шә’дәтийа
Мьн р’аст ә, чьмки Әз заньм
Әз жь к’ӧ һатьмә у к’ӧда дьчьм.
Ле һун ньзаньн кӧ Әз жь к’ӧ
тем, йан к’ӧда дьчьм. **15** Һун ль
анәгори дитьна ч’ә’ва диԝане
дькьн, ле Әз диԝана т’ӧ кәси
накьм. **16** Ле һәгәр Әз диԝане
бькьм жи, диԝанкьрьна Мьн
р’аст ә, чьмки Әз нә т’әне мә,
Әз у Бав әм һәвр’а нә, йе кӧ
Әз шандьмә. **17** Ԛануна ԝәда
жи ньвисар ә, кӧ шә’дәтийа
дӧ мәрьва р’аст ә*. **18** Әз бона
Хԝә шә’дәтийе дьдьм у Баве
кӧ Әз шандьмә жи бона Мьн
шә’дәтийе дьдә».

19 Һьнге ԝан же пьрси: «К’ане
йә Баве Тә?» Иса ль ԝан вәгә-
р’анд у гот: «Һун нә Мьн нас
дькьн, нә жи Баве Мьн. Һәгәр
ԝә Әз нас бькьрама, ԝәйе Баве
Мьн жи нас бькьра». **20** Иса әв
хәбәр п’арьстгәһеда ԝәхте һин-
кьрьна Хԝә готьн, ль ԝе ода кӧ
дийари теда дьһатә т’опкьрьне,
ле кәси Әԝ нәгьрт, чьмки һе
ԝәхте Ԝи нәһатьбу.

Иса нә жь ве дьне йә

21 Ԝи диса ԝанр’а гот: «Әз
дьчьм, һуне ль Мьн бьгәр’ьн
у һуне нав гӧнед хԝәда бь-
мьрьн. Һун нькарьн бенә ԝи
щийе кӧ Әзе һәр’ьме». **22** Сәр
ве йәке щьһуйа гот: «Дьбә кӧ
әве Хԝә бькӧжә кӧ дьбежә:
‹Һун нькарьн бенә ԝи щийе
кӧ Әзе һәр’ьме›?»

23 Иса ԝанр’а гот: «Һун жь
жере нә, Әз жь жоре мә, һун
жь ве дьнйайе нә, ле Әз нә жь
ве дьнйайе мә. **24** Бона ве йәке
Мьн ԝәр’а гот, кӧ һуне нав гӧ-
нед хԝәда бьмьрьн. Һәгәр һун
баԝәр нәкьн кӧ ӘЗ ӘԜ ЬМ*,
һуне нав гӧнед хԝәда бьмьрьн».
25 Һьнге же пьрсин: «Тӧ к’и
йи?» Иса ԝанр’а гот: «Әз Әԝ
ьм, Йе кӧ сәре серида ԝәр’а
дьбежьм. **26** Гәләк тьшт һәнә,
кӧ Әз дәрһәԛа ԝәда бежьм у
диԝана ԝә бькьм. Ле Йе кӧ Әз
шандьмә сәр р’астийе йә у чь

* 8:17 Ԛануна Дӧщари 19:15.

* 8:24 Шьровәкьрьне бьн р’еза Йуһ’әнна 8:58-да бьхуньн.

кӧ Мьн жь Wи бьһистийә, Әз
дьнйайер’а wе дьбежьм».

27 Wана хәбәрдана Wи фә’м
нәкьр, кӧ Wи ани сәр Баве.
28 Һьнге Иса wанр’а гот: «К’ән-
ге һун Кӧр’е Мерьв бьльнд
кьн, һуне һьнге бьзаньбьн
кӧ ӘЗ ӘW ЬМ* у Мьн qәт т’ӧ
тьшт хwәсәрихwә нәкьрийә,
ле Баве чаwа Әз һин кьрьмә,
Әз ӧса хәбәр дьдьм. 29 У Йе кӧ
Әз шандьмә т’әви Мьн ә у Wи
Әз т’әне нәһьштьмә, чьмки Әз
һәр гав кьрьнед кӧ Wи хwәш
тен, дькьм». 30 Гава Иса аһа
хәбәр да, гәләк мәрьва баwә-
рийа хwә Wи ани.

Р’астийе wә аза кә

31 Һьнге Иса готә wан щьһуйа,
йед кӧ баwәрийа хwә Wи анин:
«Һәгәр һун сәр һинкьрьна Мьн
бьминьн, һуне р’аст шагьр-
тед Мьн бьн. 32 Һуне р’астийе
нас кьн у р’астийе wә аза кә».
33 Wана ле вәгәр’анд у готьне:
«Әм жь зӧр’әта Бьраһим[ф] ьн
у т’ӧ щар мә хӧламти кәсир’а
нәкьрийә. Тӧ чаwа дьбежи:
‹Һуне аза бьн›?»
34 Иса ль wан вәгәр’анд у гот:
«Әз р’аст бе хельф wәр’а дьбе-
жьм, һәр кәсе кӧ гӧна дькә,
әw хӧламе гӧна йә. 35 Хӧлам
һ’әта-һ’әтайе маледа наминә,
ле кӧр’ һ’әта-һ’әтайе дьминә.
36 Аwа һәгәр Кӧр’е Хwәде wә
аза кә, һуне р’асти аза бьн.
37 Әз заньм кӧ һун жь зӧр’әта
Бьраһим ьн, ле һун дькьн кӧ
Мьн бькӧжьн, чьмки хәбәред
Мьн дьле wәда щи набьн. 38 Мьн
чь кӧ щәм Баве Хwә дитийә,
Әз wе дьбежьм, wә жи чь кӧ
щәм баве хwә бьһистьнә wе
йәке дькьн».

Зар’ед мирещьн

39 Wана ле вәгәр’анд у готь-
не: «Баве мә Бьраһим ә». Иса
wанр’а гот: «Һәгәр һун зар’ед
Бьраһим буна, wәйе кьред
Бьраһим бькьрана. 40 Ле ньһа
һун дькьн кӧ Мьн бькӧжьн,
йәки ӧса кӧ р’асти жь Хwә-
де бьһистийә, wәр’а дьбежә.
Бьраһим тьштәки аһа нәкьр.
41 Һун кьред баве хwә дькьн».
Һьнге Wир’а готьн: «Әм р’ийа
зьнек’арийеда дьне нәк’әтьнә!
Бавәки мә һәйә, Әw жи Хwәде
йә». 42 Иса wанр’а гот: «Һәгәр
Хwәде Баве wә буйа, wәйе Әз
һ’ьз бькьрама, чьмки Әз жь

* 8:28 Шьровәкьрьне бьн р’еза Йуһ’әнна 8:58-да бьхуньн.

щәм Xwәде р’абум һатьмә вьр.
Әз нә кӧ хwәсәрихwә һатьмә,
ле Әwи Әз шандьмә. 43 Чьма
һун тьштед кӧ Әз дьбежьм
фә’м накьн? Чьмки һун нька-
рьн готьнед Мьн бьбьн. 44 Һун
баве хwәда жь мирещьн ьн
у дьхwазьн хwәстьнед баве
хwә биньнә сери. Әw жь сә-
ре серида qәт’ьл бу у wи т’ӧ
щар хwә р’астийе нәгьртийә*,
чьмки нава wида р’асти т’ӧнә.
Гава әw дәрәwа дькә, әw гора
бьнйат’а хwә дькә, чьмки әw
дәрәwин ә у баве дәрәwа йә.
45 Ле чьмки Әз р’астийе дьбе-
жьм, һун Мьн бawәр накьн.
46 Жь wә к’и дькарә избат кә,
кӧ гӧне Мьн һәйә? Awa һәгәр
р’астийе дьбежьм, чьма һун
Мьн бawәр накьн? 47 Әwe кӧ
жь Xwәде йә, готьнед Xwәде
дьбьһе. Бона we йәке һун го-
тьнед Xwәде набьһен, чьмки
һун нә жь Xwәде нә».

Иса у Бьраһим

48 Щьһуйа ле вәгәр’анд у
готьне: «Чьма әм р’аст набе-
жьн, кӧ Тӧ самәри йи у щьна
дьк’әви?» 49 Иса wанр’а гот:
«Әз щьна нак’әвьм. Әз qәдь-
ре Баве Xwә дьгьрьм, ле һун
Мьн беһӧрмәт дькьн. 50 Әз
р’умәта наве Xwә нагәр’ьм, ле
йәк һәйә кӧ ле дьгәр’ә у сәрда
дьньһер’ә. 51 Әз р’аст бе хельф
wәр’а дьбежьм, һәгәр йәк го-
тьна Мьн хwәй кә, әw т’ӧ щар
мьрьне набинә». 52 Һьнге щь-
һуйа жер’а гот: «Иди әм заньн
кӧ Тӧ щьна дьк’әви! Бьраһим
жи мьр, п’ехәмбәр жи мьрьн
у ньһа Тӧ дьбежи: ‹Һәгәр йәк
готьна Мьн хwәй кә, т’ӧ щар
намьрә›. 53 Чьма Тӧ жь баве
мә Бьраһим четьр и? Әw мьр,
п’ехәмбәр жи мьрьн. Тӧ Xwә
дәwса к’е датини?»

54 Иса щаб да: «Һәгәр Әз хwәха
р’умәта наве Xwә бьльнд кьм,
р’умәта наве Мьн нә тьштәк ә.
Әw, Баве Мьн ә, Йе кӧ р’умәта
наве Мьн бьльнд дькә, к’ижа-
нир’а һун дьбежьн: ‹Xwәдейе мә
йә›. 55 Һун Wи qәт нас накьн,
ле Әз Wи нас дькьм. Һәгәр Әз
бежьм, Әз Wи нас накьм, Әзе
жи мина wә дәрәw дәрем, ле
Әз Wи нас дькьм у готьна Wи
хwәй дькьм. 56 Баве wә Бьраһим
һ’әйра we р’ожа Мьнда бу, wи
дит у ша бу». 57 Бона ве йәке
щьһуйа жер’а гот: «Тӧ һе пенщи

* 8:44 Aһa жи те фә’мкьрьне: «Әw т’ӧ щар нәбу алийе р’астийе».

сали т’ӧнə йи! Тə Бьраһим жи
дитийə?» 58 Иса wанр’а гот: «Əз
р’аст бе хельф wəр’а дьбежьм,
һе бəри Бьраһим ƏЗ ҺƏМƏ»*.
59 Һьнге wан кəвьр һьлдан кӧ
бавежьнə Wи, ле Иса Хwə жь
wан вəдьзи у жь п’арьстгəһе
дəрк’этə дəрва чу.

Вəбуна ч’ə’вед йəки зькмакийеда кор

9 1 Гава кӧ Иса дəрбаз дьбу,
Əwи мəрьвəки жь зькма-
кийеда кор дит. 2 Шагьртед Wи
же пьрсин: «Дəрсдар, гӧне к’е
йə кӧ əв мəрьва кор жь дийа
хwə буйə? Гӧне wи йə, йан йе
де у баве wи йə?» 3 Иса ль wан
вəгəр’анд у гот: «Нə гӧне wи
йə, нə жи йе де у баве wи йə,
ле əв йəк аһа буйə, wəки кьред
Хwəде ль сəр wи бенə ə’йан-
кьрьне. 4 Һ’əта кӧ р’ож һəйə,
гəрəке əм кьред Wи бькьн, Йе
кӧ Əз шандьмə. Шəв те, һьн-
ге т’ӧ кəсе нькарьбə тьштəки
бькə. 5 Һ’əта кӧ Əз дьнйайеда
мə, р’онайа дьнйайе мə».
6 Əwи əв йəк кӧ гот, т’уйи
ə’рде кьр, жь т’уке һ’əр’и чекьр,
əw һ’əр’и ч’ə’ве wи мəрьви да 7 у
жер’а гот: «Һəр’ə сəрч’ə’ве хwə
һ’əwзе Силwамеда бьшо», (кӧ
əв нав те фə’мкьрьн «Шанди»).
Əwи жи чу сəрч’ə’ве хwə шушт
у бь ч’ə’вед вəбуйи вəгəр’ийа.
8 Щинаред Wи у əwед кӧ бəре
əw дитьбун кӧ wи п’арс дькьр,
дьготьн: «Əва əwи кор нинə,
кӧ р’удьньшт у п’арс дькьр?»
9 Һьнəка дьгот: «Əва əw ə»,
һьнəка жи дьгот: «На, нə əw ə,
ле мина wи йə». Ле wи хwəха
дьгот: «Əз əw ьм». 10 Һьнге же
пьрсин: «Кӧ ӧса йə ч’ə’вед тə
чаwа вəбунə?» 11 Əwи ль wан
вəгəр’анд у гот: «Əw мəрьве
кӧ жер’а дьбежьн Иса, Əwи
һ’əр’и чекьр у ль ч’ə’вед мьн
дан у мьнр’а гот: ‹Һəр’ə һ’əwзе
Силwаме у сəрч’ə’ве хwə бьшо›.
Əз жи чум, мьн сəрч’ə’ве хwə
шушт у ч’ə’вед мьн вəбун».
12 Wана же пьрси: «К’а Əw к’ӧ
йə?» Əwи гот: «Əз ньзаньм».

Ферьси гьлийа жь йе qəнщбуйи дьк’ьшиньн

13 Wана əw мəрьве кӧ бəре
кор бу, бьрьнə щəм ферьсийа.
14 Əw р’ожа кӧ Иса һ’əр’и чекьр
у ч’ə’вед wи вəкьрьн, шəми бу.
15 Ферьсийа жи же пьрси, к’а

* 8:58 Дəрк’əтьн 3:13-14.

чаԝа ч’ә’вед ԝи вәбунә? Әԝи
ԝанр’а гот: «Һ’әр’и ль ч’ә’вед
мьн да, мьн сәрч’ә’ве хԝә шушт
у ньһа әз дьбиньм». 16 Һьнге
һьнәкә жь ферьсийа гот: «Әв
мәрьва нә жь Хԝәде йә, чьмки
Әԝ р’ожа шәмийе хԝәй накә».
Ле һьнәка жи дьгот: «Мәрьвәки
гӧнәк’ар чаԝа дькарә ван к’ә-
рәмәта бькә?» Бь ви аԝайи нав
ԝанда бу дӧтирәти. 17 Һьнге,
диса готьнә йе кӧ кор бу: «Тӧ
чь дьбежи бона Әԝи кӧ ч’ә’вед
тә вәкьрьн?» Әԝи жи гот: «Әԝ
п’ехәмбәр ә».

18 Ле щьһуйа баԝәр нәдькьр
кӧ әԝ кор буйә у ч’ә’вед ԝи
вәбунә, һ’әта гази де у баве
ԝи нәкьрьн 19 у жь де у баве
ԝи нәпьрсин: «Әв ә әԝ кӧ-
р’е ԝәйи кӧ һун дьбежьн, жь
зькмакийеда кор ә? Әва чаԝа
ньһа дьбинә?» 20 Де у баве ԝи ль
ԝан вәгәр’андьн у готьн: «Әм
заньн кӧ әва кӧр’е мә йә у жь
зькмакийеда кор ә. 21 Ле ньһа
әԝ чаԝа дьбинә, әм ньзаньн,
йан к’е ч’ә’вед ԝи вәкьрьнә,
әм ԝе жи ньзаньн. Әԝ иди
мәзьн ә, жь ԝи бьпьрсьн, бьра
әԝ щаба хԝә бьдә». 22 Де у баве
ԝи жь тьрса щьһуйа аһа готьн,
чьмки щьһуйа пешда йа хԝә
кьрьбунә йәк: «Һәгәр к’и бежә
Иса Мәсиһ ә, әԝе жь к’ьниш-
те бе дәрхьстьне». 23 Ләма де у
баве ԝи готьн: «Әԝ иди мәзьн
ә, жь ԝи бьпьрсьн».

24 Аԝа щара дӧда ԝана гази
ԝи мәрьве кӧ кор бу кьрьн у
готьне: «Бәр Хԝәде р’аст бе-
жә!* Әм заньн кӧ Әԝ Мәрьва
гӧнәк’ар ә». 25 Әԝи ль ԝан вә-
гәр’анд у гот: «Әз ньзаньм Әԝ
гӧнәк’ар ә, йан на, ле әз т’әне
тьштәки заньм кӧ әз кор бум
у ньһа дьбиньм». 26 Диса жь ԝи
пьрсин: «Әԝи чь тә кьр? Ч’ә’-
вед тә чаԝа вәкьрьн?» 27 Әԝи
ль ԝан вәгәр’анд у гот: «Мьн
һежа ԝәр’а гот, ле ԝә гӧһдари
нәкьр. Чьма һун дьхԝазьн
диса бьбьһен? Дьбә кӧ һун
жи дьхԝазьн бьбьнә шагьртед
Ԝи?» 28 Ԝана әԝ беһӧрмәт кьр
у готьн: «Тӧ йи шагьрте Ԝи, ле
әм шагьртед Муса нә! 29 Әм за-
ньн кӧ Хԝәде т’әви Муса хәбәр
дайә, ле бона Ви әм ньзаньн
кӧ Әԝ жь к’ӧ йә!»

30 Әви мәрьви ль ԝан вәгә-
р’анд у гот: «Һәма әв ә ә’щеба

* 9:24 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Шькрийе бьдә Хԝәде», чаԝа ԝи бьдьнә сонде (Йешу 7:19).

гьран, кӧ һун ньзаньн Әԝ жь
к’ӧ йә, ле Ԝи ч’ә’вед мьн вә-
кьрьн. [31] Әм заньн кӧ Хԝәде
дәнге гӧнәк’ара набьһе. Ле һәгәр
мәрьвәк хԝәденас ә у хԝәстьна
Ԝи дькә, Хԝәде дәнге ԝи дь-
бьһе. [32] Һе бәреда т’ӧ щара ԛәт
нәһатийә бьһистьне, кӧ йәки
ч’ә’вед мәрьвәки зькмакийеда
кор вәкърьбьн. [33] Һәгәр Әва
Мәрьва жь Хԝәдеда нибуйа
Ԝи нькарьбу т’ӧ тьшт бькьра».
[34] Щаба ԝи дан у готьн: «Тӧ
сәрда-педа нав гӧнада дьне
к’әти йи у мә һин дьки?» У әԝ
жь к’ьниште дәрхьстьнә дәр.

Корбуна р’ӧһ’ани

[35] Гава Иса бьһист кӧ әԝ дәр-
хьстьнә дәр, әԝ дит у жер’а гот:
«Тӧ баԝәрийа хԝә Кӧр’е Мерьв
тини?» [36] Әԝи пьрси у готе:
«Әз хӧлам, Әԝ К’и йә, ԝәки
әз баԝәрийа хԝә Ԝи биньм?»
[37] Иса жер’а гот: «Тә Әԝ дит у
Әԝ ә Йе кӧ ньһа т’әви тә хәбәр
дьдә». [38] Әԝи гот: «Хӧдан, әз
баԝәр дькьм!» у бәр Ԝи та бу.
[39] Иса гот: «Әз бона диԝанкь-
рьне һатьмә ве дьнйайе, ԝәки
йед кӧ набиньн бьбиньн у йед
кӧ дьбиньн кор бьн».

[40] Һьнәкә жь ферьсийа ль
ԝьр һазьр бун, гава әв йәк
бьһистьн, жер’а готьн: «Чьма
әм жи кор ьн?» [41] Иса готә ԝан:
«Һәгәр һун кор буна, гӧнед
ԝәйе т’ӧнәбуна. Ле ньһа һун
кӧ дьбежьн: ‹Әм дьбиньн›,
дьдьнә к’ьфше кӧ һун нава
гӧнед хԝәда дьминьн.

Шьван у пәзед ԝи

10 [1] Әз р’аст бе хельф ԝәр’а
дьбежьм, әԝе кӧ дерир’а
нак’әвә ахьле пез, ле щики
дьнр’а дьк’әве, әԝ дьз у ԛачах
ә. [2] Ле әԝе кӧ дерир’а дьк’әве,
әԝ шьване пез ә. [3] Дәргәһван
дәри ль бәр вәдькә, пәз дәнге
ԝи дьбьһе у әԝ бь нава гази
пәзед хԝә дькә у ԝан дәрдь-
хә дәрва. [4] Гава әԝ пәзед хԝә
гьшки дәрдьхә, пешийе дьк’әвә
у пәз жи пәй ԝи дьчә, чьмки
дәнге ԝи нас дькьн. [5] Әԝ т’ӧ
щар пәй йәки хәриб начьн, ле
жь ԝи дьр’әвьн, чьмки дәнге
йе хәриб нас накьн».

[6] Иса әв мәсәлә ԝанр’а гот,
ле ԝан фә’м нәкьр, кӧ Әԝ чь
ԝанр’а дьбежә.

Шьване ԛәнщ

[7] Аԝа Иса диса ԝанр’а гот: «Әз
р’аст бе хельф ԝәр’а дьбежьм,
Әз ьм дәре пез. [8] Әԝ һ’әмуйед
кӧ бәри Мьн һатьнә дьз у ԛачах

ьн, ле пез гöһдарийа ԝан нә-
кьрийә. 9 Әз ьм дәри. Йе кö бь
дәсте Мьн бьк'әвә һьндöр', ԝе
хьлаз бә. Әԝе бьк'әвә һьндöр',
дәрк'әвә у ч'ере бьбинә. 10 Дьз
т'әне бона дьзийе, кöштьне у
ԛьр'кьрьне те. Ле Әз һатьмә
кö жийина ԝан һәбә, жийина
сәр жийине.

11 Әз ьм шьване ԛәнщ. Шь-
ване ԛәнщ ә'мьре Хԝә бона
пәзе Хԝә дьдә. 12 Ле йе п'игар[ф],
кö нә шьван ә у пәз жи нә йе
ԝи йә, гава дьбинә гöр те, әԝ
пез дьһелә у дьр'әвә. Гöр жи
дьк'әвә нава пез т'ур'-т'ур'и
дькә. 13 П'игар дьр'әвә, чьмки
әԝ п'игар ә у ль бәр пез нак'ә-
вә. 14 Әз ьм шьване ԛәнщ. Әз
йед Хԝә нас дькьм у йед Мьн
жи Мьн нас дькьн, 15 чаԝа кö
Бав Мьн нас дькә, Әз жи öса
Ԝи нас дькьм у ә'мьре Хԝә
бона пәзед Хԝә дьдьм. 16 Пәзед
Мьнә дьн жи һәнә, йед кö нә
ви ахлида нә. Гәрәке Әз ԝана
жи биньм у әԝе дәнге Мьн
бьбьһен у бьбьнә кәрик бәр
шьванәки. 17 Бона ве йәке Бав
Мьн һ'ьз дькә, чьмки Әз ә'мьре
Хԝә дьдьм, ԝәки Әз ԝе диса
бьстиньм. 18 Т'ö кәс ԝи ә'мьри
жь Мьн настинә, ле Әз Хԝәха
ԝи дьдьм. Һ'öкöме Мьн һәйә,
Әз ԝи бьдьм у һ'öкöме Мьн һә-
йә диса ԝи бьстиньм. Мьн әв
т'әми жь Баве Хԝә стандийә».

19 Бона ве хәбәрдане диса
нава щьһуйада бу дöтирәти.
20 Жь ԝан гәләка дьгот: «Әва
щьнак'әти[ф] йә у дин ә. Чьма
һун гöһдарийа Ԝи дькьн?»
21 Һьнәкед дьн жи дьготьн:
«Әва хәбәрдана нә йа щьна-
к'әтийа йә. Ԛәт щьн дькарьн
ч'ә'вед кора вәкьн?»

Нәбаԝәрийа щьһуйа

22 Һьнге ль Оршәлиме Щә-
жьна[ф] Пирозкьрьна П'арьст-
гәһе* һат у зьвьстан бу. 23 Иса
ль п'арьстгәһе һеԝангәһа Сь-
леманда[ф] дьгәр'ийа. 24 Щьһуйа
ль дора Ԝи гьрт у же пьрсин:
«Һ'әта к'әнге Те мә шькеда
бьһели? Һәгәр Тö йи Мәсиһ,
мәр'а ашкәрә бежә!»

25 Иса ль ԝан вәгәр'анд у гот:
«Мьн ԝәр'а гот, ле ԝә баԝәр
нәкьр. Әԝ кьред кö Әз бь наве
Баве Хԝә дькьм, әԝ бона Мьн
шә'дәтийе дьдьн, 26 ле һун баԝәр
накьн, чьмки һун нә жь пәзед
Мьн ьн. 27 Пәзед Мьн дәнге

* 10:22 Бь готьнәкә дьн: «Бöһöрти-жьбарәкьрьна П'арьстгәһе».

Мьн дьбьһен, Әз жи ԝан нас
дькьм у әԝ пәй Мьн тен. **28** Әз
жийина һ’әта-һ’әтайе дьдьмә
ԝан у әԝ т’ö щар öнда набьн
у т’ö кәсе ԝан жь дәсте Мьн
дәрнәхә. **29** Әԝед кö Баве Мьн
данә Мьн, сәр һәр тьштир’а
нә* у т’ö кәс нькарә ԝан жь
дәсте Баве Мьн дәрхә. **30** Әз у
Бав йәк ьн».

31 Ль ԝьр щьһуйа диса кәвьр
һьлдан, кö Ԝи бьдьнә бәр кә-
вьра. **32** Иса ԝанр’а гот: «Мьн
жь Баве гәләк кьред ԛәнщ
нишани ԝә кьрьн. Һун бона
к’ижан кьри Мьн дьдьнә бәр
кәвьра?» **33** Щьһуйа ле вәгәр’анд
у готьне: «Әм бона кьред ԛәнщ
Тә надьнә бәр кәвьра, ле чьмки
Тö Хԝәде беһöрмәт дьки! Тö
мәрьв и, ле Хԝә дьки Хԝәде».

34 Иса ль ԝан вәгәр’анд у
гот: «Нә Ԛануна ԝәда ньвисар
ә, кö Хԝәде гот: ‹Һун Хԝәде
нә›*? **35** Һәгәр Әԝ ԝан ‹Хԝәде›
һ’әсаб дькә, к’ижанар’а хәбәра
Хԝәде һатийә дайине (у набә
жи кö әԝ ньвисар бәтал бә),
36 дә ижар һун Ԝир’а чаԝа
дьбежьн: ‹Тö Хԝәде беһöрмәт
дьки›, Йе кö Баве пироз[ф] кьр*
у шандә дьнйайе, чьмки Мьн
гот: ‹Әз Кöр’е Хԝәде мә›. **37** Һә-
гәр Әз кьред Баве Хԝә накьм,
Мьн баԝәр нәкьн. **38** Ле ԝәки
дькьм, һәгәр һун Мьн баԝәр
накьн жи, һәма ԝан кьред кö
Әз дькьм баԝәр бькьн, ԝәки
һун бьзаньбьн у фә’м кьн, кö
Бав нава Мьнда йә у Әз нава
Ԝида мә». **39** Һьнге диса хԝәс-
тьн кö Ԝи бьгрьн, ле Иса жь
дәсте ԝан дәрк’әт.

40 Иса диса дәрбази ԝи алийе
ч’әме Урдöне бу у ль ԝе дәре
ма, ԝи щийе кö Йуһ’әнна пеш-
да дьньхöманд. **41** Гәләк мәрьв
дьһатьнә щәм Ԝи у нав хԝәда
дьготьн: «Йуһ’әнна т’ö нишан
нәкьр, ле чь тьштед кö Йуһ’әнна
дәрһәԛа Ви мәрьвида готьнә,
һ’әму р’аст дәрк’әтьн». **42** У ль
ԝе дәре гәләка баԝәрийа хԝә
Ԝи ани.

Мьрьна Лазар

11 **1** Мәрьвәк һәбу наве ԝи
Лазар, әԝ нәхԝәш к’әт.

* 10:29 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Баве Мьни кö әԝ данә Мьн, сәр һ’әмуйар’а йә».
* 10:34 Зәбур 82:6.
* 10:36 Бь готьнәкә дьн: «Бöһöрти-жьбарә кьр, башԛә кьр».

Әw жь Бәйтанйайе бу, жь wи
гөнде Мәрйәме[ф] у хушка wе
Мәрт’айе. 2 Әва әw Мәрйәма[ф]
бу, йа кӧ р’уне бинхwәш ль Хӧ-
дан дабу у бь п’ор’е хwә ньгед
Wи паqьж кърьбун, әw Лазаре
бьре wе бу нәхwәш. 3 Аwа һәр
дӧ хушка Исар’а щаб шандьн
у готьн: «Хӧдан, ва әwи кӧ Тӧ
же һ’ъз дьки нәхwәш ә». 4 Иса
гава әв йәк бьһист, гот: «Әв
нә нәхwәшийа мьрьне йә, ле
бона р’умәта Хwәде йә, wәки
бь wе йәке р’умәта Кӧр’е Хwәде
бьльнд бә».

5 Иса Мәрт’а, хушка wе у
Лазаре бьре wан һ’ъз дькьрьн.
6 Ле гава Wи бьһист кӧ Лазар
нәхwәш ә, Әw дӧ р’ожед дьн
жи ль wи щийи дәрәнги бу.
7 Пәйр’а Wи шагьртед Хwәр’а
гот: «Wәрьн әм диса һәр’ьнә
Щьһустане». 8 Шагьрта жер’а
гот: «Дәрсдар, чәндәк пешда
щьһуйа дькьр кӧ Тә бьдьнә
бәр кәвьра, Тӧ диса дьчи wе
дәре?» 9 Иса ль wан вәгәр’анд
у гот: «Нә р’ож донздәһ сьһ’әт
ә? Һәгәр йәк р’оже бьгәр’ә әw
нальк’ӧмә, чьмки р’онайа ве
дьнйайе дьбинә. 10 Ле һәгәр
йәк шәве бьгәр’ә, әw дьльк’ӧ-
мә, чьмки т’әви wи р’онайа
т’ӧнә». 11 Пәй ве хәбәрданер’а
Әwи wанр’а гот: «Пьсмаме
мә Лазар хәwр’а чуйә, ле Әзе
һәр’ьм кӧ wи һ’ъшйар кьм».
12 Шагьрта жер’а гот: «Хӧдан,
һәгәр әw р’азайә, wе р’абә сәр
хwә». 13 Иса дәрһәqа мьрьна
wида дьгот, ле wан т’ьре[ф] кӧ
Әw бона р’азана wи дьбежә.
14 Һьнге Иса ашкәрә wанр’а
гот: «Лазар мьр. 15 У Әз ша мә
кӧ нә ль wьра бум, чьмки әва
йәка wе бона к’ара баwәрийа
wә бә. Ле диса wәрьн әм һәр’ь-
нә щәм wи». 16 Һьнге Т’умайе
кӧ дьготьне «Һәвал-щеwи»,
шагьртед һәвалед хwәр’а гот:
«Әм жи һәр’ьн, кӧ т’әви Wи
бьмьрьн».

Иса йә р’абуна мьрийа у жийин

17 Гава Иса чу, Wи дит кӧ
иди әw чар р’оже Лазар бу
дәфьн кърьбун. 18 Бәйтанйа
незики Оршәлиме бу, wәкә се
километьра же дур бу. 19 Гәләк
щьһу һатьбунә сәрхwәшийа
Мәрт’а у Мәрйәме, бона мь-
рьна бьре wан.

20 Гава Мәрт’айе бьһист кӧ
Иса те, әw пешийа Wида чу, ле
Мәрйәм малда ма. 21 Мәрт’айе
готә Иса: «Хӧдан, һәгәр Тӧ вьр
буйайи, бьре мьн нәдьмьр.

22 Ле ньһа жи әз заньм Тӧ чь
жь Хwәде бьхwази, Әwe бьдә
Тә». 23 Иса готә we: «Бьре тәйе
жь мрьне р’абә». 24 Мәрт’айе ле
вәгәр’анд: «Әз заньм Р’ожа Ах-
рәте, Р’ожа[ф] Р’абуне әwe р’абә».
25 Иса готә we: «Әз ьм р’абун у
жийин! Әwe кӧ баwәрийа хwә
Мьн бинә, һәгәр бьмьрә жи
we бьжи. 26 У әwe кӧ дьжи у
баwәрийа хwә Мьн тинә, әw
qәт намьрә. Тӧ ве йәке баwәр
дьки?» 27 Мәрт’айе Wир’а гот:
«Бәле Хӧдан, әз баwәр дькьм,
кӧ Тӧ Мәсиһ и, Кӧр’е Хwәде,
Йе кӧ we бьһата дьнийайе».

Иса дьгьри

28 Пәй ве готьнер’а, чу гази
хушка хwә Мәрйәме кьр у
дьзива готе: «Дәрсдар һати-
йә у гази тә дькә». 29 Гава кӧ
we бьһист, зу р’абу чу. 30 Иса
һе нәк’әтьбу гӧнд, ле ль wи
щийи мабу, к’идәре Мәрт’а
р’асти Wи һатьбу. 31 Щьһуйед
кӧ маледа т’әви we бун у ль
бәр дьле weда дьһатьн, гава
дитьн кӧ Мәрйәм зу р’абу
дәрк’әтә дәрва, данә пәй we
чун. Wан т’ьре кӧ әw дьчә сәр
т’ьрбе бьгьри. 32 Гава Мәрйәм
гьһиштә wи щийи кӧ Иса ле
бу, Әw дит, хwә авитә бәр
ньга у готе: «Хӧдан, һәгәр Тӧ
ль ве дәре буйайи, бьре мьн
нәдьмьр». 33 Гава кӧ Иса ч’ә’в
гьрийе we у гьрийе щьһуйед
кӧ пер’а һатьбун к’әт, к’әсәра
к’ур һате у дьле Wи ешийа. 34 У
жь wан пьрси: «Wә әw ль к’ӧ
дәфьн кьрийә?» Wир’а готьн:
«Хӧдан, wәрә у бьбинә». 35 Иса
гьрийа. 36 Һьнге щьһуйа гот:
«Дина хwә бдьне, чьqас же
һ’ьз дькьр!» 37 Жь wан һьнәка
жи гот: «Әви кӧ ч’ә’вед йе кор
вәкьрьн, нькарьбу ӧса бькьра,
кӧ әв мәрьва жи нәмьра?»

Иса Лазаре мьри сах дькә

38 Ль сәр ве йәке Иса диса
к’ур к’әсәр к’ьшанд у чу сәр
т’ьрбе. Әw т’ьрб шкәфтәк бу у
кәвьрәк бәр дәве we бу. 39 Иса
гот: «Ви кәвьри weда кьн».
Хушка йе мьри, Мәрт’айе Wи-
р’а гот: «Хӧдан, иди ньһа бин
к’әтийе, иро чаре wи йә мьри-
йә». 40 Иса готә we: «Мьн тәр’а
нәгот, һәгәр тӧ баwәр бьки, те
р’умәта Хwәде бьбини?» 41 Һьн-
ге кәвьр weда кьрьн. Иса сәре
Хwә бьльнд кьр у гот: «Баво,
Әз зә’ф р’ази мә кӧ Тә дәнге
Мьн бьһист. 42 Әз заньм кӧ Тӧ
һәр гав дәнге Мьн дьбьһейи,
ле Мьн бона хатьре ве щьмә’та

сәкьни гот, wәки баwәр бькьн
кӧ Тә Әз шандьмә».
43 Пәй ве готьнер’а бь дәнгә-
ки бьльнд кьрә гази: «Лазар,
дәрк’әвә!» 44 Йе мьри жи дәст
у п’ийед wи бь к’ьтан к’әфән-
кьри[ф] у сәрч’ә’ве wи бь дәстма-
ләке ньхамти дәрк’әтә дәрва.
Иса wанр’а гот: «Wи вәкьн у
бьһельн бьра һәр’ә».

Шеwьра кӧштьна Иса

*(Мәтта 26:1-5; Марqос 14:1-2;
Луqа 22:1-2)*

45 Һьнге гәләк щьһуйед кӧ
һатьбунә щәм Мәрйәме, әв
кьрьна Иса кӧ дитьн, баwәри-
йа хwә Wи анин. 46 Ле жь wан
һьнәк жи чунә щәм ферьсийа
у әв кьрьна Иса wанр’а готьн.
47 У һьнге ферьси у сәрәкед
к’аһина щьвина[ф] гьрәгьра
гиһандьнә һәв у готьн: «Әме
чь бькьн? Әва мәрьва гәләк
нишана дькә. 48 Һәгәр әм Wи
аһа бьһельн, һ’әму wе баwә-
рийа хwә Wи биньн у р’омайи
жи wе бен, щийе мәйи пироз[ф]
wеран кьн у к’ока мьләте мә
жи биньн».
49 Йәки жь wан, Qәйафайе
кӧ wе сале сәрәкк’аһин бу,
wанр’а гот: «Һун qәт тьштәки
фә’м накьн! 50 Нә жи дьгьһи-
жьнә гьлийа кӧ мәр’а һе дәст
дьдә мәрьвәк бьмьрә бона
щьмә’те, нә кӧ т’әмамийа мь-
ләт ӧнда бә». 51 Әв йәка әwи
һ’әмде хwә нәгот, ле чьмки
әw сәрәкк’аһине wе сале бу,
п’ехәмбәрти[ф] кьр, кӧ Исайе
бәр мьләтва бьмьрә. 52 У нә
кӧ т’әне бона мьләт, ле бона
зар’ед Хwәдейә бәлабуйи жи,
кӧ wан бьщьвинә у бькә йәк.
53 Аwа иди пәй wе р’ожер’а
шеwьра кӧштьна Иса кьрьн.
54 Бона ве йәке Иса иди ашкә-
рә нава щьһуйада нәдьгәр’ийа,
ле жь wьр чу бәр’ийе щики
незики бажаре кӧ жер’а Әфра-
йим дьготьн у т’әви шагьртед
Хwә ль wе дәре ма.
55 Щәжьна щьһуйайә Дәрбаз-
буне незик бу, гәләк мәрьвед
жь дор-бәра бәри щәжьне
һәвраз чунә Оршәлиме, wәки
ль гора ә’дәт хwә бьшон-вә-
шон. 56 Һьнге әwана ль wе дәре
Иса дьгәр’ийан у п’арьстгә-
һеда дьсәкьнин, жь һәвдӧ
дьпьрсин: «Һун чь дьбежьн?
Әwе ә’сә нәйе ве щәжьне?»
57 Ферьси у сәрәкед к’аһина
жи ә’мьр дәрхьстьбун, һәгәр
кәсәк бьзаньбә Әw ль к’ӧ дәре
йә, гәрәке гӧһе wан пе хьн,
wәки әw Wи бьгьрьн.

Иса Бәйтанйайеда те р’ункьрьнеф
(Мәтта 26:6-13; Марqос 14:3-9)

12 [1] Шәш р’ож бәри Щә-
жьна Дәрбазбуне, Иса
һатә Бәйтанйайе, wи щийе кӧ
Лазар ле дьма, йе кӧ Иса әw
жь нав мьрийа р’акьрьбу. [2] Ль
we дәре wана qәдьрәк жер’а
кьрьн. Мәрт’айе хьзмәтк’ари
дькьр, Лазар жи т’әви Иса нава
wанда ль сәр сьфре р’уньшти
бу. [3] Һьнге Мәрйәме литьрәки
р’омайи* бь р’уне нардейиф сафи
у бьһа һьлда, сәр ньгед Исада
кьр у пе п’ор’е хwә ньгед Wи
зьһа кьрьн. Бина р’уне нарде
мал һьлда. [4] Ле жь шагьртед Wи
йәки, Щьһудайе Исхәрйоти, йе
кӧ we паше нәмамийа Wи бь-
кьра гот: [5] «Чьма әв р’уне нарде
сесьд зиви* нәһатә фьротане,
кӧ ль бәләнгаза бьһата бәла-
кьрьне?» [6] Әwи әв йәк дьгот,
нә кӧ хәма wи бәләнгаз бун, ле
чьмки әw дьз бу, к’иське п’әра
щәм wи бу у чь кӧ дьк’әте, әwи
же дьч’опанд.
[7] Һьнге Иса готә wи: «Жь we
к’ӧлфәте вәгәр’ә. Иди чьма ви
р’уни һ’әта р’ожа дәфьнкьрнаф
Мьн хwәй кә?* [8] Фәqире һәр
гав т’әви wә бьн, ле Әзе һәр
гав т’әви wә нибьм».

Шеwьра кӧштьна Лазар

[9] Жь щьһуйа гәләка бьһист
кӧ Иса ль we дәре йә һатьн.
Әw нә кӧ т’әне бона Иса һа-
тьн, ле wәки Лазаре кӧ жь
нав мьрийа р’акьрийә жи
бьбиньн. [10] Һьнге сәрәкед
к’аһина шеwьрин кӧ Лазар жи
бькӧжьн, [11] чьмки р’уйе wида
гәләк щьһу дьчун баwәрийа
хwә Иса данин.

Иса бь р’умәт дьк’әвә Оршәлиме
(Мәтта 21:1-11; Марqос 11:1-11; Луqа 19:28-40)

[12] Р’ожа дьне ә’лаләтәкә
гьран кӧ һатьбу щәжьне, гава
бьһист кӧ Иса те Оршәлиме,
[13] wана ч’ьqьлед хӧрме һьлдан
чунә пешийа Wи у кьрьнә
qир’ин:

---

* 12:3 «Литьрәки р’омайи» һьнге wәкә 325 гьраме ньһа бу.

* 12:5 «Сесьд зив» һьнге wәкә хәбата п’аләки т’әмамийа сале бу.

* 12:7 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бьра ви р’уни бона р’ожа дәфьнкьрьна Мьн хwәй кә».

«Һосанна[ф]! Бьмбарәк ә Әwe
кӧ бь наве Хӧдан те*, П’ад-
ше Исраеле!»
14 Иса щә’шькәк дит у ле си-
йар бу, чаwa ньвисар ә:
15 «Нәтьрсә бажаре Сийоне[ф]*.
Ва йә П’адше тә те, ль щә’-
шька к’әре сийар буйи»**.
16 Шагьртед Wи пешийе әва
йәка фә’м нәкьрьн, ле гава
Иса к’әтә р’умәта Хwә, һьнге
һатә бира wан, кӧ әв йәк бона
Wи һатьбу ньвисаре у бона Wи
әва йәка кьрьн. 17 Әw щьмә’та
кӧ һьнге т’әви Wи бу, гава Wи
Лазар жь мьрьне р’акьр у ә’мьр
кьр кӧ жь гор’е дәре, шә’дәтийа
we йәке дьда. 18 Бона ве йәке
щьмә’т пешийа Wида чу, чьм-
ки wана бьһистьбу кӧ Әwи әва
нишана кьрийә. 19 Ферьсийа жи
һәвр’а гот: «Һун дьбиньн әва
йәка жь qәwата мә дәр ә. Ва
т’әмамийа дьнйайе пәй Wи чу!»

Һьнәк йунан ль Иса дьгәр’ьн

20 Нав wанда чәнд йунан[ф]
жи һәбун, кӧ бона һ’әбандь-
не щәжьнеда һәвраз чубунә
Оршәлиме. 21 Әвана һатьнә
щәм Филипойе жь бажаре
Бәйтсайда Щәлиле һиви же
кьрьн у готьне: «Әм хӧлам, әм
дьхwазьн Иса бьбиньн». 22 Фи-
липо чу әва йәка Әндраwьср’а
гот, Әндраwьс у Филипо жи
чун Исар’а готьн. 23 Иса ль wан
вәгәр’анд у гот: «Әw сьһ’әта кӧ
Кӧр’е Мерьв we бе р’умәткь-
рьне пер’а гьһишт. 24 Әз р’аст
бе хельф wәр’а дьбежьм, һәгәр
һ’әба геньм нәк’әвә ә’рде у
нәмьрә, әwe т’әне бьминә, ле
һәгәр әw бьмрә, we гәләк бәр
бьдә. 25 Йе кӧ ә’мьре хwә һ’ьз
дькә, әwe ӧнда кә, ле әwe кӧ
ль ве дьнйайе дьжәнә ә’мьре
хwә, әw wи бона жийина һ’ә-
та-һ’әтайе хwәй дькә. 26 Әwe кӧ
бьхwазә Мьнр’а хьзмәтк’арийе
бькә, бьра пәй Мьн бе. Әз ль
к’ӧ дәре бьм, хьзмәтк’аре Мьн
жи we ль we дәре бә. Һәгәр йәк
Мьнр’а хьзмәтк’арийе дькә,
Бав жи we qәдьре wи бьгьрә.

Иса мьрьна Хwә ә’лам дькә

27 Ньһа агьр дьле Мьн к’әти-
йә. Әз чь бежьм? Бежьм: ‹Баво,
Мьн жь ве сьһ’әте хьлаз кә›?

* 12:13 Зәбур 118:25-26.
* 12:15 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Qиза Сийоне».
** 12:15 Зәкәрийа 9:9.

Нә Әз бона ве сьһ’әте һатьмә?
28 Баво, наве Хwә бьльнд кә».
Һьнге дәнгәк жь ә’змен һат:
«Мьн бьльнд кьр у Әзе диса
бьльнд кьм!»
29 Әw ә’лаләта кö ль wьр сәкь-
нибу дьбьһист гот: «Гöр’инийа
ә’змен бу». Һьнәка жи дьгот:
«Мьлйак’әтәки т’әви Wи хәбәр
да». 30 Иса щаб да у гот: «Әва
дәнга бона Мьн нәһат, ле бона
wә. 31 Ньһа йә wәхте диwана
ве дьнйайе, ньһа сәрwере ве
дьнйайе wе бе авитьне дәрва.
32 Гава Әз жь ә’рде бәрбь жор
бемә һьлдане, Әзе һ’әмуйа
бәрбь Хwә бьк’ьшиньм». 33 Әwи
бь ве готьне дьда фә’мкьрьне,
кö Әwе бь чь щур’әйи бьмьрә.
34 Һьнге ә’лаләте ле вәгәр’анд
у готе: «Мә жь Qануне бьһис-
тийә кö Мәсиһе һ’әта-һ’әтайе
бьминә. Иди Тö чаwа дьбежи:
‹Гәрәке Кöр’е Мерьв бәрбь жор
бе һьлдане›? К’и йә әw ‹Кöр’е
Мерьв›?» 35 Иса wанр’а гот:
«Һьнәк wәхт жи р’онайи wе
т’әви wә бә. Һ’әта кö р’онайи
т’әви wә йә, бьмәшьн, нәбә
кö тә’ри сәр wәда бе. Әwе кö
тә’рийеда дьмәшә, әw ньзанә
к’öда дьчә. 36 Һ’әта кö р’онайи
т’әви wә йә, баwәрийа хwә р’о-
найе биньн, wәки һун бьбьнә
зар’ед р’онайе».

Нәбаwәрийа щьһуйа

Гава Иса әв йәкана готьн
чу у Хwә жь бәр wан вәшарт.
37 Сәр һаqас нишанар’а кö Wи
ль бәр wан кьрьн, ле wана диса
баwәрийа хwә ль Wи нәданин.
38 Әв йәк аһа бу, wәки әw готь-
на Ишайа п’ехәмбәр бе сери:

«Хöдан, к’е әw готьна кö мә
гот баwәр кьр?
У зәнда Хöдан к’ева ә’йан
бу?»*

39 Бона wе йәке wана нька-
рьбу баwәр бькьрана, чьмки
Ишайа аһа жи готийә:

40 «Хwәде ч’ә’вед wан кор кьрьн
у ава р’әш ани сәр һ’ьше
wан,
wәки бь ч’ә’ва нәбиньн,
бь һ’ьша фә’м нәкьн
у вәнәгәр’ьн кö Әз wан qәнщ
кьм»*.

41 Ишайа аһа гот, чьмки wи
р’умәта Иса дит у ль сәр Wи
хәбәр да. 42 Ле бәле диса жи жь
сәрwера гәләка баwәрийа хwә

* 12:38 Ишайа 53:1.

* 12:40 Ишайа 6:10.

Wи ани. Ле жь тьрса ферьсийа,
ль хwә мӧкӧр’ нәдьhатьн, кӧ
жь к’ьниште нәйенә дәрхьс-
тьне. 43 Ль wан hе хwәш дьhат
кӧ мәрьв пәсьне wан бдьн,
нә кӧ Хwәде.

Готьна Иса h’акьме Р’ожа Ахрәте йә

44 Һьнге Иса бь дәнгәки бь-
льнд гот: «Әwе кӧ бawәрийа хwә
Мьн тинә, әw бawәрийа хwә
Мьн найнә, ле Йе кӧ Әз шан-
дьмә. 45 У әwе кӧ Мьн дьбинә,
йе кӧ Әз шандьмә дьбинә. 46 Әз
чаwа р’онайидар hатьмә дьнйа-
йе, wәки hәр кәсе кӧ бawәрийа
хwә Мьн бинә, тә’рийеда нә-
минә. 47 Һәгәр йәк готьна Мьн
бьбьhе у нәqәдинә, Әз диwана
wи накьм. Әз нәhатьмә кӧ ди-
wана дьнйайе бькьм, ле wәки
дьнйайе хьлаз кьм. 48 Әwе кӧ
Мьн т’әхсир[ф] дькә у готьнед
Мьн qәбул накә, йәк hәйә кӧ
wе диwана wи бькә, аwа готи
әw готьна кӧ Мьн готийә, әwе
Р’ожа Ахрәте диwана wи бькә.
49 Чьмки Мьн хwәсәрихwә нә-
готьн, ле Баве кӧ Әз шандьмә,
Әwи т’әми дайә Мьн кӧ Әз чь
бежьм у чь хәбәр дьм. 50 У Әз
заньм кӧ т’әмийа Wи жийина
h’әта-h’әтайе йә. Аwа чь кӧ Әз
дьбежьм, чаwа Баве готийә
Мьн Әз ӧса дьбежьм».

Т’әми у готьнед Исайә ахьрийе

Иса ньгед шагьрта дьшо

13 1 Бәри Щәжьна Дәр-
базбуне, Иса заньбу кӧ
сьh’әта Wи пер’а гьhиштийә
кӧ жь ве дьнйайе дәре у hә-
р’ә щәм Баве. Әwи h’әмуйед
Хwәйә кӧ ве дьнйайеда h’ьз
кьрьбун, h’әта дәрәща hәрә бь-
льнд жи әw h’ьз кьрьн*. 2 Wәхте
шивхwарьне, мирещьн qәлпе
хьраб авитә дьле Щьhудайе
кӧр’е Шьмh’уне Исхәрйоти,
кӧ нәмамийа Иса бькә. 3 Иса
заньбу кӧ Баве hәр тьшт дайә
дәсте Wи, Әw жь щәм Хwәде
hатийә у wе диса вәгәр’ә щәм
Хwәде. 4 Һьнге Әw жь сәр шиве
р’абу, п’оте Хwә дани алики у
п’ешгирәк hьлда ль пьшта Хwә
гьреда. 5 Паше ав кьрә т’әште у
дәстпекьр ньгед шагьртед Хwә

* 13:1 Аhа жи те фә’мкьрьне: «У h’әта хьлазийе жи әw h’ьз кьрьн».

шуштьн у бь п’ешгира гьредайи
зьһа кьрьн. [6] Гава дор гьһиштә
Шьмһ’ун-Пәтрус, әwи готе:
«Хӧдан, Те ньгед мьн бьшойи?»
[7] Иса ле вәгәр’анд у готе: «Әз
ньһа чь дькьм тӧ фә’м наки, ле
паше те фә’м бьки». [8] Пәтрус
жер’а гот: «Т’ӧ щар Те ньгед
мьн нәшойи!» Иса ле вәгәр’анд
у готе: «Һәгәр Әз ньгед тә нә-
шом, п’ара тә wе т’әви Мьн
т’ӧнәбә». [9] Шьмһ’ун-Пәтрус
Wир’а гот: «Хӧдан, кӧ ӧса йә
нә т’әне ньгед мьн, ле дәст у
сәре мьн жи бьшо!» [10] Иса го-
те: «Әwе кӧ һатийә шуштьне,
пештьри ньга, wәки майин нә
һ’әwщә йә дәрәкә дьн бе шуш-
тьне. Әw хwәха т’әмам-пева
паqьж ә. Һун паqьж ьн, ле нә
кӧ һ’әму». [11] Чьмки Иса заньбу
к’и wе нәмамийа Wи бькә,
бона wе йәке гот: «Һун һ’әму
нә паqьж ьн».

[12] Гава ньгед wан шуштьн,
п’оте Хwә авитә сәр Хwә у диса
ль сәр сьфре р’уньшт. Жь wан
пьрси: «Гәло һун заньн кӧ Мьн
бона wә чь кьр? [13] Һун Мьн
Дәрсдар у Хӧдан һ’әсаб дькьн,
һун р’аст дькьн, Әз һәма ӧса
жи һәмә. [14] Аwа һәгәр Мьн бь
ве Хӧдан у Дәрсдарийа Хwәва
ньгед wә шуштьн, гәрәке һун
жи ньгед һәвдӧ бьшон. [15] Мьн
нәхшәк нишани wә кьр, wәки
чаwа Мьн бона wә кьр, һун жи
ӧса бькьн. [16] Әз р’аст бе хельф
wәр’а дьбежьм, хӧлам жь ахайе
хwә нә мәстьр ә, нә жи йе кӧ
һатийә шандьне жь йе кӧ әw
шандийә мәстьр ә. [17] Һәгәр һун
ве йәке заньн, һуне хwәзьли
бьн һәгәр бьqәдиньн.

**Иса гьртьна хwә
дьдә ә’йанкьрьне**

*(Мәтта 26:20-25; Марqос
14:17-21; Луqа 22:21-23)*

[18] Әз бона wә һ’әмуйа на-
бежьм, чьмки Әз заньм Мьн
к’ижан бьжартьнә. Ле гәрәке
ньвисар бе сери:

‹Йе кӧ нане Мьн хwар
п’әһ’ин авитә Мьн›*.

[19] Әз ньһава, һе бәри qәwь-
мандьне ван тьшта wәр’а дь-
бежьм, wәки, гава бьqәwьмьн
һун баwәр бькьн, кӧ ӘЗ ӘW
ЬМ*. [20] Әз р’аст бе хельф wәр’а
дьбежьм, әwе кӧ wи qәбул кә,
к’ижани кӧ Әз дьшиньм, әw

* 13:18 Зәбур 41:9.

* 13:19 Шьровәкьрьне бьн р’еза Йуһ’әнна 8:58-да бьхуньн.

Мьн qәбул дькә у әwe кӧ Мьн
qәбул дькә, Йе кӧ Әз шандьмә
qәбул дькә».
21 Иса гава әва йәка гот, р’ӧһ’-
да гәләки qьлqьли, Wи ашкәрә
шә’дәти да у гот: «Әз р’аст бе
хельф wәр’а дьбежьм, йәки жь
wә we нәмамийа Мьн бькә».
22 Шагьрта шашмайи ль һәв-
дӧ ньһер’и, гәло әw бона к’е
дьбежә. 23 Йәки жь шагьртед
Wи, йе кӧ Иса же һ’ьз дь-
кьр, хwә авитьбу һ’әмеза Иса.
24 Шьмһ’ун-Пәтрус wир’а бь
ч’ә’ва дькьр кӧ бьпьрсә: «К’а
Әw бона к’е дьбежә». 25 Әwи жи
хwә да бәр синге Иса пьрси:
«Хӧдан, әw к’и йә?»
26 Иса щаб да у гот: «Әw ә,
йе кӧ Әз ви пә’рийе нан хwа-
рьнеда кьм бьдьме». У пә’-
рийе нан хwарьнеда кьр, да
Щьһудайе кӧр’е Шьмһ’уне
Исхәрйоти. 27 Әwи һәма чаwа
пә’ри жь дест гьрт, мирещьн
к’әтә нава wи. Иса wир’а гот:
«Те чь бьки зу бькә». 28 Ле йед
кӧ ль сәр сьфре р’уньштьбун,
т’ӧ кәси фә’м нәкьр, кӧ Әwи
чьма wир’а аһа гот. 29 К’иське
п’әра кӧ щәм Щьһуда бу, лә-
ма һьнәка т’ьре, кӧ Иса wир’а
дьбежә: «Тьштед кӧ щәжьнеда
мәр’а лазьм ьн бьк’ьр’ә», йан
жи «тьштәки бьдә бәләнгаза».
30 Әwи жи гава әw пә’ри һьл-
да, пер’а-пер’а дәрк’әтә дәрва.
Иди шәв бу.

Т’әмийа ну: Жь һәвдӧ һ’ьз бькьн

31 Гава әw дәрк’әтә дәрва,
Иса гот: «Ньһа Кӧр’е Мерьв
һатә р’умәткьрьне у Хwәде
жи бь Wи һатә р’умәткьрьне.
32 Һәгәр Хwәде пе Wи һатә р’у-
мәткьрьне, Хwәде жи we пе Хwә
Wи р’умәт кә у зутьре we Wи
р’умәт кә. 33 Лаwно! Әз гәләк
wәхт т’әви wә наминьм. Һуне
ль Мьн бьгәр’ьн, ле ньһа Әз
wәр’а дьбежьм, чаwа кӧ Мьн
щьһуйар’а жи гот, һун нькарьн
бенә wи щийе кӧ Әз дьчьме.
34 Әз т’әмикә ну дьдьмә wә:
Һәвдӧ һ’ьз бькьн. Чаwа кӧ Мьн
һун һ’ьз кьрьн, һун жи ӧса
һәвдӧ һ’ьз бькьн. 35 Бь ве йәке
һ’әмуйе заньбьн һун шагьртед
Мьн ьн, һәгәр һун һәвдӧ һ’ьз
бькьн».

Иса дәрһәqа инк’арийа Пәтрусда дьбежә

(Мәтта 26:31-35; Марqос 14:27-31; Луqа 22:31-34)

36 Шьмһ’ун-Пәтрус готә Wи:
«Хӧдан, Те к’ӧда һәр’и?» Иса

ле вәгәр’анд у готе: «Ԝи щийе
кӧ Әз дьчьме, тӧ ньһа нькари
пәй Мьн бейи, ле паше те пәй
Мьн бейи». 37 Пәтрус готә Ԝи:
«Хӧдан, чьма әз ньһа нькарьм
пәй Тә бем? Әзе ә’мьре хԝә жи
бона Тә бьдьм». 38 Иса ле вә-
гәр’анд у готе: «Те ә’мьре хԝә
бона Мьн бьди? Әз р’аст бе
хельф тәр’а дьбежьм, һе бәри
бангдана дик те се щара Мьн
инк’ар ки.

Р’ийа кӧ дьбә бәрбь Баве

14 1 Бьра дьле ԝә нәԛьлԛь-
лә. Баԝәрийа хԝә Хԝәде
биньн у баԝәрийа хԝә Мьн
жи биньн. 2 Мала Баве Мьнда
гәләк щийед майине һәнә, Әз
ньһа дьчьм ԝәр’а щи һазьр кьм.
Һәгәр ӧса нибуйа, Мьн ԝәр’а
нәдьгот? 3 Гава Әз һәр’ьм у ԝәр’а
щи һазьр кьм, Әзе диса бем у
ԝә бьбьмә щәм Хԝә, ԝәки Әз
ль к’ӧ бьм, һун жи ль ԝе дәре
бьн. 4 Һун р’ийа ԝи щийе кӧ
Әз дьчьме заньн».
5 Т’ума жер’а гот: «Хӧдан,
әм ньзаньн Тӧ к’ӧда дьчи,
әме чаԝа р’е бьзаньбьн?» 6 Иса
ԝир’а гот: «Әз ьм, р’е, р’асти
у жийин. Т’әне пе Мьн йәк
дькарә бе щәм Баве. 7 Һәгәр
ԝә Әз нас кьрьмә, һуне Баве
Мьн жи нас бькьн*. Аԝа жь
вьр шунда һун Ԝи нас дькьн
у ԝә Әԝ дитийә».
8 Филипо жер’а гот: «Хӧдан,
к’а Баве нишани мә кә, бәси
мә йә!» 9 Иса жер’а гот: «Фи-
липо! Һаԛас ԝәхт Әз т’әви ԝә
мә у һе тӧ Мьн нас наки? Йе
кӧ Әз дитьмә, Бав дитийә. Тӧ
чаԝа дьбежи: ‹Баве нишани
мә кә›? 10 Тӧ баԝәр наки кӧ
Әз нава Баведа мә у Бав нава
Мьнда йә? Әв хәбәред кӧ Әз
ԝәр’а дьбежьм, нә кӧ хԝәсә-
рихԝә дьбежьм, ле әԝ Баве
кӧ нава Мьнда дьминә, Әԝ ә
кӧ йа Хԝә дькә. 11 Мьн баԝәр
бькьн, кӧ Әз нава Баведа мә
у Бав жи нава Мьнда йә. Ле
һәгәр на, һәма пе ван кьред
Мьн баԝәр бькьн. 12 Әз р’аст
бе хельф ԝәр’а дьбежьм, әԝе
кӧ баԝәрийа хԝә Мьн бинә,
әԝ кьред кӧ Әз дькьм, әԝе
хԝәха жи бькә. У жь ван кьра
мәстьр жи ԝе бькә, чьмки Әз
дьчьмә щәм Баве Хԝә. 13 Пе
наве Мьн һун чь бьхԝазьн,

* 14:7 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Һәгәр ԝә Әз нас бькьрама, ԝәйе Баве Мьн жи нас бькьра».

Әзе бькьм, wәки Бав пе Кöр’
бе р’умәткьрьне. **14** Һәгәр һун
пе наве Мьн тьштәки бьхwазьн
Әзе бькьм.

Иса соз дьдә
кö Р’öһ’е Пироз бьшинә

15 Һәгәр һун Мьн һ’ъз дькьн,
һуне т’әмийед Мьн хwәй кьн.
16 Әзе жи жь Баве һиви кьм у
Әwе Пьштованәки дьн бьдә
wә, wәки һ’әта-һ’әтайе т’әви
wә бьминә. **17** Әw ә әw Р’öһ’е*
кö р’астийе ә’лам дькә у дьнйа
нькарә Wи qәбул кә, чьмки
нә Wи дьбинә у нә жи Wи нас
дькә. Ле һун Wи нас дькьн,
чьмки Әw т’әви wә дьминә у
wе нава wәда бә.

18 Әз wә сеwи[ф] наһельм, Әзе
диса сәр wәда бем. **19** Һьнәки
шунда иди дьнйайе Мьн нә-
бинә, ле һуне Мьн бьбиньн.
Чьмки Әз дьжим, һуне жи
бьжин. **20** We р’оже һуне бьза-
ньбьн кö Әз нава Баве Хwәда
мә, һун нава Мьнда нә у Әз
жи нава wәда мә.

21 Әwе кö т’әмийед Мьн qә-
бул дькә у wан хwәй дькә, әw ә
йе кö Мьн һ’ъз дькә. У әwе кö
Мьн һ’ъз дькә, әwе жь алийе
Баве Мьнда бе һ’ъзкьрьне. Әзе
жи wи һ’ъз бькьм у Хwә wива
ә’йан кьм».

22 Щьһуда[ф], нә йе Исхәрйо-
ти готә Wи: «Хöдан, әwе чаwа
бә, кö Те Хwә мәва ә’йан ки,
ле дьнйайева на?»

23 Иса ле вәгәр’анд у готе:
«Һәр кәсе кö Мьн һ’ъз бькә,
wе готьна Мьн хwәй кә, Баве
Мьне жи wи һ’ъз бькә у Әме
бенә щәм wи, т’әви wи бьми-
ньн. **24** Әwе кö Мьн һ’ъз накә,
әw готьнед Мьн хwәй накә.
Әве готьна кö һун дьбьһен нә
йа Мьн ә, ле йа Баве Мьн ә, кö
Әз шандьмә. **25** Һәла һе кö Әз
ль щәм wә мә, Мьн әв йәкана
wәр’а готьн. **26** Ле Пьштован,
аwа готи Р’öһ’е[ф] Пироз, кö Бав
wе бь наве Мьн бьшинә, Әwе
wә һини һ’әму тьшти кә у һәр
тьштед кö Мьн wәр’а готьнә,
wе бинә бира wә.

27 Әз ә’дьлайийе wәр’а дьһе-
льм, wе ә’дьлайийа Хwә дьдьмә
wә. Әз öса надьм чаwа кö дьнйа
дьдә wә. Бьра дьле wә нәqьл-
qьлә у нәтьрсьн! **28** Wә бьһист
кö Мьн wәр’а гот: ‹Әзе һәр’ьм,

* 14:17 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Р’öһ’е Р’астийе кö дьнйа нькарә Wи qәбул кә».

ле диса сәр wәда бем!› Һәгәр
wә Әз һ’ъз бькърама, һуне ша
бьбуна кӧ Әз дьчьмә щәм Баве,
чьмки Бав сәр Мьнр’а йә. 29 У
ньһа әв йәкана Мьн бәри qә-
wьмандьне wәр’а готьн, wәки
гава әw йәк бьqәwьмьн, һун
баwәр бькьн. 30 Иди Әзе т’әви
wә гәләки хәбәр нәдьм, чьмки
ва йә сәрwере ве дьнйайе те.
Һ’ӧкӧме wи qәт сәр Мьн т’ӧнә,
31 ле бьра дьнйа бьзаньбә wә-
ки Әз Баве һ’ъз дькьм у Баве
чаwa т’әми ль Мьн кърийә Әз
ӧса дькьм.

Р’абьн, әм жь вьр һәр’ьн.

К’ола тьрийейә р’аст

15 1 Әз ьм к’ола тьрийе-
йә р’аст, Баве Мьн жи
р’әзван ә. 2 Һәр ч’ьqьле Мьнва
кӧ бәр надә әw дьбьр’ә. Ле әw
ч’ьqьле кӧ бәр дьдә жь чьрпийа
паqьж дькә, wәки һе гәләки
бәр бьдә. 3 Һун иди паqьж ьн
бь wе готьне йа кӧ Мьн wәр’а
готийә. 4 Нав Мьнда бьминьн,
Әз жи нав wәда. Чаwa ч’ьqьл
хwәха нькарә бәр бьдә, һәгәр
к’олева нәминә, ӧса жи һун
нькарьн, һәгәр Мьнва нәминьн.

5 Әз ьм к’ола тьрийе, һун жи
ч’ьqьл ьн. Әwе кӧ Мьнва дь-
минә у Әз жи wива дьминьм,
әwе гәләки бәр бьдә. Чьмки
бейи Мьн һун нькарьн т’ӧ тьш-
ти бькьн. 6 Һәгәр йәк Мьнва
нәминә, әw мина ч’ьqьләки
wеда авити йә, кӧ һ’ьшк дьбә.
У т’оп дькьн давежьнә нава
егьр дьшәwьтиньн. 7 Һәгәр һун
нава Мьнда бьминьн у готьнед
Мьн жи нава wәда бьминьн,
һун чь дьхwазьн бьхwазьн, wе
wәр’а бе дайине. 8 Бь ве йәке
Баве Мьне бе р’уметкърьне,
гава һун пе гәләк бәрдайине
бьдьнә к’ьфше, кӧ һун бунә
шагьртед Мьн.

9 Бав чаwa Мьн һ’ъз дькә, Әз
жи ӧса wә һ’ъз дькьм. Һ’ъзкърьна
Мьнда бьминьн. 10 Һәгәр һун
т’әмийед Мьн хwәй кьн, һуне
һ’ъзкърьна Мьнда бьминьн, ча-
wa кӧ Мьн т’әмийед Баве Хwә
хwәй кърьн у һ’ъзкърьна Wида
дьминьм. 11 Мьн әв йәкана wә-
р’а готьн, wәки шабуна Мьн
нава wәда бьминә у шабуна
wә т’әмам бә. 12 Әв ә т’әмийа
Мьн: Һәвдӧ һ’ъз бькьн, чаwa
кӧ Мьн һун һ’ъз кърьн. 13 Т’ӧ
һ’ъзкърьн сәр wе һ’ъзкърьне-
р’а т’ӧнә, кӧ йәк ә’мьре хwә
бәр достед хwәва бьдә. 14 Һун
достед Мьн ьн, һәгәр һун wан
т’әмийед кӧ Әз дьдьмә wә хwәй
дькьн. 15 Жь вьр шунда Әз wә

‹хӧлам› һ’əсаб накьм, чьмки
хӧлам һаш пе т’ӧнә кӧ ахайе
wи чь дькә. Мьн һун дост һ’ә-
саб кьрьн, чьмки һәр тьштед
кӧ Мьн жь Баве Хwә бьһистьн
wәва данә ә’йанкьрьне. **16** Нә
кӧ wә Әз бьжартьм, ле Мьн
һун бьжартьн у к’ьфш кьрьн,
wәки һун һәр’ьн бәр бьдьн у
бәре wә бьминә. Һьнге һун
чь кӧ пе наве Мьн жь Баве
бьхwазьн, Әwе бьдә wә. **17** Әз
т’әмийа ве йәке дьдьм, кӧ һун
һәвдӧ һ’ьз бькьн.

Нәйартийа дьнйайе

18 Һәгәр дьнйа бьжәнә wә,
бьзаньбьн кӧ бәри wә жәни-
йайә Мьн. **19** Һәгәр һун п’ара
дьнйайе буна, дьнйайе йед
хwә һ’ьз бькьра. Ле Мьн һун
жь дьнйайе бьжартьнә, һун
нә п’ара дьнйайе нә, ләма
дьнйа дьжәнә wә. **20** We хәбәра
кӧ Мьн wәр’а готийә биньнә
бира хwә, кӧ: ‹Хӧлам нә сәр
ахайе хwәр’а йә›. Һәгәр Әз
зерандьмә, we wә жи бьзери-
ньн. Һәгәр готьна Мьн хwәй
кьрьнә, we готьна wә жи хwәй
кьн. **21** Ле ван һ’әму тьшта бона
наве Мьн we биньнә сәре wә,
чьмки Wи нас накьн, Йе кӧ
Әз шандьмә.
22 Һәгәр Әз нәһатама у Мьн
wанр’а хәбәр нәда, гӧнед wане
т’ӧнәбуна. Ле әw ньһа нькарьн
щаба гӧнед хwә бьдьн. **23** Әwe
кӧ дьжәнә Мьн, әw дьжәнә
Баве Мьн жи. **24** Һәгәр Мьн нав
wанда нәкьрана, әw кьред кӧ
т’ӧ кәси нәкьрьнә, гӧнед wане
т’ӧнәбуна. Ле ньһа дитьн, һьн
жәнийанә Мьн, һьн жи Баве
Мьн. **25** Ле бәле әв йәк бу, wәки
әw готьна кӧ Qануна wанда
һатийә ньвисаре бе сери:

‹Щики бадиһәwа[ф] жәнийанә
Мьн›*.

26 Гава әw Пьштован бе, к’и-
жани Әзе жь Баве wәр’а бьши-
ньм, әw Р’ӧһ’е кӧ we р’астийе
wәр’а гьли кә, Йе кӧ жь Баве
дәрте, һьнге Әwe бона Мьн
шә’дәтийе бьдә. **27** Һуне жи
шә’дәтийе бьдьн, чьмки сәре
серида һун т’әви Мьн бунә.

16

1 Мьн әв йәкана wәр’а
готьн, wәки һун п’ьшк[ф]
нәбьн. **2** Әwe wә жь к’ьништа
дәрхьнә дәрва. Wәхте жи бе,
wәки к’и кӧ wә бькӧжә жи, we
бьфькрә йанчийә әw Хwәдер’а

* 15:25 Зәбур 35:19; 69:4.

qöльх дькә. **3** We ван тьшта бь-
кьн, чьмки wана нә Бав нас
кьр у нә жи Әз нас кьрьм.
4 Ле бәле Мьн әв йәкана wәр’а
готьн, wәки гава әw wәхт бе,
һун биньнә бира хwә кӧ Мьн
әв йәкана wәр’а готьнә.

К’аре Р’ӧһ’е Пироз

Мьн сәре серида әв тьшт wә-
р’а нәготьн, чьмки Әз т’әви wә
бум. **5** Ле ньһа Әз дьчьмә щәм
Йе кӧ Әз шандьмә у жь wә т’ӧ
кәс жь Мьн напьрсә: ‹Те к’ӧда
һәр’и?› **6** Мьн кӧ әв йәкана wәр’а
готьн, ләма дьле wә к’әсәрева
т’ьжи буйә. **7** Ле бәле Әз р’ас-
тийе wәр’а дьбежьм, бона wә
һе р’ьнд ә кӧ Әз һәр’ьм. Һәгәр
Әз нәчьм, Пьштован we нәйе
щәм wә, ле һәгәр Әз һәр’ьм, Әзе
Wи бьшиньмә щәм wә. **8** Гава
Әw бе, Әwе гӧнед мәрьвед дьне
бьдә р’уйе wан, һәqи-нәһәqи-
йе ль бәр wан вәкә у диwана
Хwәде wанва ә’йан кә. **9** Бона
гӧна we ә’йан кә, чьмки әwа-
на баwәрийа хwә Мьн найньн.
10 Бона һәqи-нәһәqийе we ә’йан
кә, чьмки Әз дьчьмә щәм Баве
Хwә у иди һуне Мьн нәбиньн.
11 Бона диwана Хwәде we ә’йан
кә, чьмки диwана сәрwере ве
дьнйайе буйә.

12 Һе гәләк тьшт һәнә кӧ
Әз wәр’а бежьм, ле ньһа һун
нькарьн wан бьбьн. **13** Ле гава
әw Р’ӧһ’е Р’астийе бе, Әwе wә
бәрбь т’әмамийа р’астийе бьбә.
Чьмки Әwе нә кӧ хwәсәрихwә
хәбәр дә, ле чь кӧ бьбьһе, Әwе
we йәке бежә у тьштед кӧ һе
нәqәwьминә we wәр’а гьли кә.
14 Әwе р’умәта наве Мьн бьльнд
кә, чьмки Әwе жь Мьн бьстинә
у wәр’а гьли кә. **15** Һәр тьштед
Баве кӧ һәнә әw йед Мьн ьн.
Ләма Мьн гот, кӧ Р’ӧһ’е жь
Мьн бьстинә у wәр’а гьли кә.

Бәрхwәк’әтьн у шабун

16 Һьнәки шунда һуне Мьн
нәбиньн у диса һьнәки шунда
һуне Мьн бьбиньн». **17** Һьнге
шагьртед Wи һьнәка һәвдӧ-
р’а готьн: «Әва чь готьн ә кӧ
Әw мәр’а дьбежә? ‹Һьнәки
шунда һуне Мьн нәбиньн› у
диса ‹һьнәки шунда һуне Мьн
бьбиньн›. Дьбежә жи: ‹Чьмки
Әз дьчьмә щәм Баве Хwә›?» **18** У
wана дьгот: «Әв ‹һьнәк wәхт›
кӧ дьбежә, әw чь йә? Әм фә’м
накьн кӧ Әw чь дьхwазә бежә».
19 Иса заньбу кӧ әw дьхwа-
зьн же бьпьрсьн, һьнге wанр’а
гот: «Һун бона ве готьна Мьн
жь һәв дьпьрсьн, кӧ Мьн гот:

‹Һьнәки шунда һуне Мьн нә-
биньн› у диса ‹һьнәки шунда
һуне Мьн бьбиньн›? 20 Әз р’аст
бе хельф wәр’а дьбежьм, һуне
шин у гьри бьн, ле дьнйайе
ша бә, һуне бәр хwә к’әвьн, ле
бәрхwәк’әтьна wәйе бьбә ша-
бун. 21 Гава жьнәк дьк’әвә бәр
зар’е, щәфе дьк’ьшинә, чьмки
сьһ’әта wе пер’а гьһиштийә. Ле
гава зар’ жер’а дьбә, иди щәфа
найе бире жь дәст wе шабуне,
кӧ мәрик һатә дьне. 22 Р’аст ә
һун жи ньһа бәр хwә дьк’әвьн,
ле Әзе wә диса бьбиньм у дьле
wәйе бь әшq у шабунева т’ьжи
бә у т’ӧ кәсе wе шабуне жь wә
нәстинә. 23 Әwе р’оже һуне жь
Мьн т’ӧ тьшти нәпьрсьн. Әз
р’аст бе хельф wәр’а дьбежьм,
кӧ һун пе наве Мьн чь жь Баве
бьхwазьн, Әwе бьдә wә. 24 Һ’әта
ньһа wә пе наве Мьн т’ӧ тьшт
нәхwәстийә. Бьхwазьн, һуне
бьстиньн, ӧса wәки шабуна wә
т’әмам бә.

Мьн дьнйа бьндәст кьр

25 Мьн әв йәкана wәр’а бь
мәсәла готьн. Wәхте бе Әзе
иди бь мәсәла wәр’а хәбәр
нәдьм, ле ашкәрә дәрһәqа Ба-
веда wәр’а бежьм. 26 We р’оже
һуне пе наве Мьн бьхwазьн.
Әз wәр’а набежьм кӧ Әзе бона
wә һиви жь Баве бькьм. 27 Бав
Хwәха wә һ’ьз дькә, чьмки wә
Әз һ’ьз кьрьмә у баwәр кьрийә
кӧ Әз жь щәм Хwәде һатьмә.
28 Әз жь Баве qәтийам у һать-
мә дьнйайе. Диса Әз дьнйайе
дьһельм у дьчьмә щәм Баве».
29 Шагьртед Wи готьне: «Ва
йә Тӧ ньһа ашкәрә хәбәр дь-
ди, нә кӧ пе мәсәла. 30 Ньһа әм
фә’м дькьн, кӧ Тӧ һәр тьшти
зани у нә һ’әwщә йә кӧ жь Тә
бьпьрсьн, Тӧ пешда щабе дьди.
Бона ве йәке әм баwәр дькьн,
кӧ Тӧ жь щәм Хwәде һатийи».
31 Иса wанр’а гот: «Ньһа һун
баwәр дькьн? 32 Ва wәхте бе у
һатийә жи, кӧ һуне бәла-бә-
лайи бьн, һәр кәсе һәр’ә щийе
хwә у Мьн т’әне бьһелә. Ле Әз
нә т’әне мә, чьмки Бав т’әви
Мьн ә. 33 Мьн әв йәкана wәр’а
готьн, wәки пе Мьн һун хwәйе
ә’дьлайийе бьн. Һуне дьнйа-
йеда тәнгасийе[ф] бьбиньн, ле
мерхас бьн! Мьн дьнйа кьрә
бьндәсте Хwә».

Иса бона баwәрмәнда дӧа дькә

17 1 Чахе Иса әв йәкана
готьн, бәре Хwә ә’змен-
да кьр у гот: «Баво, wәхт пер’а

гьһиштийә. Кöр'е Xwә р'умәт
кә, wәки Кöр' жи Тә р'умәт кә.
2 Тә һ'öкöме ль сәр т'әмамийа
мәрьвайе да Wи, wәки жийи-
на һ'эта-һ'әтайе бьдә һ'әмуйед
кö Тә данә Wи. 3 Әв ә жийина
һ'эта-һ'әтайе, wәки әw Тә нас
кьн, чаwa Xwәдейе р'асти бе-
шьрики-беһәвал у öса жи Иса
Мәсиһе кö Тә шандийә. 4 Мьн
Тö ль сәр р'уйе ә'рде р'умәт кь-
ри, әw шьхöле Тә дабу Мьн кö
Әз бькьм Мьн ани сери. 5 Баво,
бь we р'умәта Мьнә кö һе бәри
ә'фьрандьна дьнйайе ль щәм
Тә һәбу ньһа Мьн р'умәт кә
ль бәр Xwә.

6 Мьн Тö wан мәрьвава ә'йан
кьри, йед кö Тә жь дьнйайе
данә Мьн. Әw йед Тә бун, Тә
әw данә Мьн у wана готьна Тә
xwәй кьр. 7 Ньһа әw иди заньн
һәр тьштед кö Тә данә Мьн
әw жь Тә нә. 8 Әw хәбәред кö
Тә данә Мьн, Мьн жи данә
wан у wана әw ԛәбул кьр, әwe
р'астийе пе һ'әсийан, кö Әз
жь Тә һатьмә у бawәр кьрьн
кö Тә Әз шандьмә.

9 Әз бона wан һиви дькьм. Нә
кö бона дьнйайе һиви дькьм, ле
бона йед кö Тә данә Мьн, чьмки
әw йед Тә нә. 10 Чь кö йед Мьн
ьн, әw йед Тә нә, чь кö йед Тә
нә, әw йед Мьн ьн. У Әз бь wан
р'умәткьри мә. 11 Ньһа Әз темә
щәм Тә, Әз иди нә дьнйайеда мә,
ле әwана дьнйайеда нә. Йа Баве
Пироз! Пе wи наве Xwәйи кö Тә
дайә Мьн ван xwәй кә*, wәки
бьбьн йәк, чаwa Әз у Тö йәк ьн.
12 Гава Әз т'әви wан бум, Мьн
әw пе наве Тә xwәй дькьрьн, пе
wи наве кö Тә дайә Мьн, Мьн
xwәйити ль wан кьр. Жь wана
т'ö кәс öнда нәбу, пештьри йе
мьрьнер'а дайи, wәки ньвисар бе
сери. 13 Ле ньһа Әз темә щәм Тә
у ван йәка дьнйайеда дьбежьм,
wәки шабуна Мьн дьле wанда
т'әмам бә. 14 Мьн хәбәра Тә
гиһандә wан у дьнйа жәнийа
wан, чьмки әw нә жь дьнйайе
нә, чаwa кö Әз нә жь дьнйайе
мә. 15 Әз һиви накьм кö Тö wа-
на жь дьнйайе һьлди, ле wәки
Тö wан жь йе Xьраб xwәй ки.
16 Әw нә жь дьнйайе нә, чаwa кö
Әз нә жь дьнйайе мә. 17 Wан бь
р'астийа Xwә бöһöрти-жьбарә
кә. Xәбәра Тә р'асти йә. 18 Чаwa
кö Тә Әз шандьмә дьнйайе, Мьн

* 17:11 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Пе наве Xwә ван xwәй кә,
йед кö Тә данә Мьн».

жи әw шандьнә дьнйайе. 19 Бо-
на wан Әз Хwә бöhöрти-жьбарә
дькьм, wәки әw жи бь р’астийе
бöhöрти-жьбарә бьн.

20 Әз нә т’әне бона wан һиви
дькьм, ле бона wан жи, йед кö
бь готьна wан wе баwәрийа хwә
Мьн биньн, 21 wәки һ’әму жи
бьбьнә йәк. Баво, чаwа Тö нава
Мьнда йи у Әз нава Тәда мә,
öса жи бьра әw нава Мәда бьн*,
бь ви аwайи дьнйайе баwәр
бькә, кö Тә Әз шандьмә. 22 Әw
р’умәта кö Тә да Мьн, Мьн да
wан, wәки әw бьбьн йәк, чаwа
Әз у Тö йәк ьн: 23 Әз нава wан-
да, Тö жи нава Мьнда, wәки
әw т’ьфақеда[ф] лап гьһишти
бьн у дьнйа бьзаньбә кö Тә Әз
шандьм у öса wан һ’ъз дьки,
чаwа Мьн һ’ъз дьки.

24 Йа Баво, Әз дьхwазьм wә-
ки йед кö Тә данә Мьн, Әз ль
к’ö бьм, әw жи т’әви Мьн бьн,
wәки әw р’умәта кö Тә дайә
Мьн бьбиньн, чьмки һе бәри
ә’фьрандьна дьнйайе Тә Әз
һ’ъз кьрьмә. 25 Йа Баве р’аст!
Дьнйа Тә нас накә, ле Әз Тә
нас дькьм у әвана жи заньн
wәки Тә Әз шандьмә. 26 Мьн
Тö wанва дайи ә’йанкьрьне у
Әзе һе бьдьмә ә’йанкьрьне,
wәки әw һ’ъзкьрьна кö Тә Әз
пе һ’ъз кьрьмә нава wанда бә
у Әз жи нава wанда бьм».

Гъртьн, хачкьрьн[ф] у р’абуна Иса

Гъртьна Иса

(Мәтта 26:47-56; Марқос 14:43-50; Луқа 22:47-53)

18 1 Пәй ве хәбәрданер’а Иса
т’әви шагьртед Хwә дәр-
бази wи алийе нәwала Qьдроне
бу. Ль wе дәре бахчәк һәбу, Иса
шагьртед Хwәва к’әтьне. 2 Щь-
һуда жи йе кö wе нәмамийа Wи
бькьра әw щи заньбу, чьмки
Иса у шагьртед Хwәва гәләк
щара ль wе дәре дьщьвийан.
3 Аwа Щьһуда к’омәкә әскәра
у нобәдара хwәр’а жь алийе
ферьси у сәрәкед к’аһинада
һьлдабу, бь фәнәра, агьр у ч’әка
һатә wи щийи. 4 Иса һәр тьшт
заньбу кö wе чь бе сәре Wи,
пешда чу у wанр’а гот: «Һун ль

* 17:21 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «öса жи бьра әw нава Мәда бьн» аһа йә: «öса жи бьра әw т’әви Мә бьбьнә йәк».

к’е дьгәр’ьн?» 5 Wана ле вәгәр’анд
у готьне: «Ль Исайе Ньсрәте!»
Иса готә wан: «ӘЗ ЬМ».

Щьһудайе кӧ нәмамийа Wи
кьрьбу жи т’әви wан бу. 6 Гава
гот кӧ: «ӘЗ ЬМ*!» сәр пьште
чун у к’әтьнә ә’рде. 7 Һьнге Иса
диса жь wан пьрси: «Һун ль
к’е дьгәр’ьн?» Wан гот: «Исайе
Ньсрәте».

8 Иса ль wан вәгәр’анд у гот:
«Мьн wәр’а гот, кӧ Әз ьм. Аwа
һәгәр һун ль Мьн дьгәр’ьн, бь-
һельн бра әвана һәр’ьн». 9 Әв
йәк бу wәки әw хәбәра wийә кӧ
бәре готьбу р’аст дәре: «Әwед
кӧ Тә данә Мьн, Мьн жь wан
т’ӧ кәс ӧнда нәкьр»*.

10 Һьнге Шьмһ’ун-Пәтрус
әw шуре кӧ пер’а бу к’ьшанд
у авитә хӧламе сәрәкк’аһин у
гӧһе wийи р’асте пәканд. На-
ве wи хӧлами Малхо бу. 11 Иса
Пәтрусрʼа гот: «Шур текә qаве[ф]!
Әзе чаwа we к’аса кӧ Баве дайә
Мьн вәнәхwьм?»

Иса бәр сәрәкк’аһин

*(Мәтта 26:57-58;
Марqос 14:53-54; Луqа 22:54)*

12 Пәй ве йәкер’а к’ома әскә-
ра у сәрдаре wан у нобәдаред
щьһуйа Иса гьртьн у гьредан.
13 Пешийе Әw бьрьнә щәм
Һәнане хәзуре Qәйафа. Qә-
йафа сәрәкк’аһине we сале
бу. 14 Әва әw Qәйафа бу, йе кӧ
щьһу ширәт кьрьбун у готь-
бу: «Һе р’ьнд ә, бьра йәк бона
щьмә’те бьмьрә».

Пәтрус Иса инк’ар дькә

*(Мәтта 26:69-70;
Марqос 14:66-68; Луqа 22:55-57)*

15 Шьмһ’ун-Пәтрус у шагьр-
тәки дьн пәй Иса дьчун. Әw
шагьрт кӧ насе сәрәкк’аһин
бу, т’әви Иса к’әтә һ’әwша сә-
рәкк’аһин, 16 ле Пәтрус дәрва
ль бәр дери сәкьни. Паше
әw шагьрте насе сәрәкк’а-
һин дәрк’әт у т’әви дәргәһ-
ване хәбәр да, Пәтрус бьрә
һьндӧр’. 17 Һьнге we щарийа
дәргәһван жь Пәтрус пьрси:
«Дьбә кӧ тӧ жи жь шагьртед
Ви мәрьви йи?» Пәтрус готе:
«На, әз ниньм».

18 Wи чахи, һәwа кӧ сар бу,
хӧлам у нобәдара пе к’омьре
агьр вехьстьбун, сәкьнибун у
хwә гәрм дькьрьн. Пәтрус жи
ль щәм wан сәкьнибу, хwә
гәрм дькьр.

* 18:6 Шьровәкьрьне бьн р’еза Йуһ’әнна 8:58-да бьхуньн.
* 18:9 Йуһ’әнна 6:39.

Пьрса сәрәкк’аһин

(Мәтта 26:59-66;
Марqос 14:55-64; Луqа 22:66-71)

19 Һьнге сәрәкк’аһин жь Иса
дәрһәqа шагьртед Wи у һинкь-
рьна Wида пьрси. 20 Иса щаб да
у гот: «Мьн дьнйайер’а ашкәрә
хәбәр дайә, һәр гав к’ьништада
öса жи п’арьстгәһеда, к’идәре
кö һ’әму щьһу дьщьвийан һин
дькьрьн. Мьн т’ö тьшт дьзива
нәготийә. 21 Тö чьма жь Мьн
дьпьрси? Жь йед кö бьһистьнә
бьпьрсә, к’а Мьн wанр’а чь го-
тийә. Әw заньн Мьн чь готийә».
22 Гава Иса әв йәк гот, нобә-
дарәки ль wьр сәкьни шәмаqәк
ль Wи хьст у гот: «Тö чаwа щаба
сәрәкк’аһин дьди?» 23 Иса ле
вәгәр’анд у готе: «Һәгәр Мьн
хьраб хәбәр да, хьрабийа Мьн
бежә. Ле һәгәр Әз р’аст дьбежьм,
тö чьма Мьн дьхи?» 24 Һьнге
Һәнан Әw гьредайи шандә
щәм Qәйафайе сәрәкк’аһин.

Пәтрус диса Иса инк’ар дькә

(Мәтта 26:71-75;
Марqос 14:69-72; Луqа 22:58-62)

25 Шьмһ’ун-Пәтрус һе ль wьр
сәкьни хwә гәрм дькьр. Жь
wи пьрсин: «Дьбә кö тö жи жь
шагьртед Wи йи?» Әwи инк’ар
кьр у гот: «На, әз ниньм». 26 Хö-
ламәки сәрәкк’аһин, жь хwә-
хатийа wи, йе кö Пәтрус гöһе
wи пәкандьбу, же пьрси: «Нә
бахчәда мьн тö т’әви Wи дити?»
27 Һьнге Пәтрус диса инк’ар кьр
у wе дәме дик банг да.

Иса ль бәр Пилато[ф]

(Мәтта 27:1-2, 11-14;
Марqос 15:1-5; Луqа 23:1-5)

28 Wи чахи Иса жь щәм Qәйа-
фа бьрьнә qәсьра wәли[ф]. Сәре
сьбәһе зу бу у щьһу нәк’әть-
нә qәсьре, wәки хwә ль гора
ә’дәтед шуштьн-вәшуштьне
нәһ’әр’ьминьн, кö бькарьбьн
хwарьна Щәжьна[ф] Дәрбазбу-
не бьхwьн. 29 Һьнге Пилато[ф]
дәрк’әтә дәрва, һатә щәм wан
у пьрси: «Һун Ви мәрьви чьда
нәһәq дькьн?»
30 Wана ле вәгәр’анд у готьне:
«Һәгәр Әw нә йәки зöлмк’ар
буйа, мә Әw нәдьда дәсте тә».
31 Һьнге Пилато wанр’а гот:
«Һане һун хwәха Ви бьбьн у ль
анәгори qануна хwә диwана Wи
бькьн». Щьһуйа ле вәгәр’анд у
готьне: «Изьна мә т’öнә кö әм
т’ö кәси бькöжьн». 32 Әв йәка
бу, кö әw готьна Иса бе сери,
кö дабу фә’мкьрьне, Әwе чаwа
бьмьрә.

33 Һьнге Пилато диса к’әтә
қәсьра wәли, гази Иса кьр у же
пьрси: «Тӧ йи П’адше щьһуйа?»
34 Иса ле вәгәр’анд у готе: «Тӧ ве
йәке хwәха дьбежи, йан һьнәкед
дьн бона Мьн тәр’а готьнә?»

35 Пилато гот: «Чьма әз щьһу
мә? Мьләте Тә у сәрәкед к’аһина
Тӧ данә дәсте мьн. Тә чь кьрийә?»
36 Иса щаб да у гот: «П’адшатийа
Мьн нә жь ве дьнйайе йә. Һәгәр
п’адшатийа Мьн жь ве дьнйайе
буйа, бәрдәстийед Мьне шәр’
кьрана кӧ Әз нәк’әтама дәсте
щьһуйа. Ле п’адшатийа Мьн нә
жь ве дьнйайе йә».

37 Һьнге Пилато жер’а гот:
«Wәки ӧса йә Тӧ п’адша йи?»
Иса щаб да у гот: «Тӧ хwәха
дьбежи Мьн кӧ: ‹Тӧ п’адша йи›.
Әз бона ве йәке бумә у бона
ве йәке һатьмә дьнйайе, wәки
бона р’астийе шә’дәтийе бьдьм.
Һәр кәсе кӧ жь алийе р’астийе
йә, гӧһ дьдә дәнге Мьн».

38 Пилато же пьрси: «Р’асти
чь йә?»

Диwанеда һ’ӧкӧме кӧштьне ль сәр Иса дәрдьхьн

(Мәтта 27:15-31; Марqос 15:6-20; Луqа 23:13-25)

Пәй ве пьрсер’а, Пилато диса
дәрк’әтә дәрва щәм щьһуйа у
wанр’а гот: «Әз т’ӧ нәһәqийе
Вида набиньм. 39 Ле әв ә’дәте
wә йә кӧ әз Щәжьна Дәр-
базбунеда йәки гьрти бона
wә бәр’дьм. Һун дьхwазьн кӧ
әз бона wә П’адше щьһуйа
бәр’дьм?»

40 Һьнге wан һе кьрә qир’ин,
готьн: «Нә кӧ Ви мәрьви, ле
Барабас бәр’дә!» Барабас жи
qачахәк бу.

19

1 Һьнге Пилато Иса бьр у
да бәр qамчийа. 2 Әскәра
жи т’ащәк жь стьрийа вәгьртьн
у данә сәре Wи у чӧхәки ширк[ф]
ль Wи кьрьн. 3 Ль бәр Wи дь-
сәкьнин у дьготьн: «Хwәш бә,
П’адше щьһуйа!» У шәмаq ль
Wи дьхьстьн.

4 Пилато диса дәрк’әтә дәрва
у wанр’а гот: «Ва йә ньһа әз Wи
тиньмә дәрва щәм wә, wәки һун
бьзаньбьн кӧ мьн т’ӧ сущ Wида
нәдитийә». 5 Һьнге Иса т’аще
стьри ль сери у чӧхе ширк ле
дәрк’әтә дәрва. Пилато wанр’а
гот: «Ва йә Әw мәрьва!»

6 Гава сәрәкед к’аһина у но-
бәдара Әw дит, кьрьнә qир’ин
у готьн: «Wи хач[ф] кә, Wи хач
кә!» Пилато wанр’а гот: «Һун
Wи бьбьн хач кьн. Әз хwәха т’ӧ
сущи Wида набиньм».

7 Щьһуйа ле вәгәр’анд у го-
тьне: «Qанунәкә мә һәйә у
анәгори wе qануне* гәрәке
Әw бе кöштьне, чьмки Wи
Хwә Кöр’е Хwәде һ’әсаб кьр».
8 Гава Пилато әв йәк бьһист,
һе тьрс к’этә сәр. **9** Әw диса чу
һьндöр’е qәсьра wәли у Исар’а
гот: «Тö жь к’ö йи?» Ле Иса ща-
ба wи нәда. **10** Пилато готә Wи:
«Тö т’әви мьн хәбәр нади? Тö
ньзани кö һ’öкöме мьн һәйә әз
Тә бәр’дьм у һ’öкöме мьн һәйә
Тә бьдьмә хачкьрьне?»
11 Иса ле вәгәр’анд у готе:
«Һәгәр жь жор тәр’а нәһата
дайине, т’ö һ’öкöме тә wе ль
сәр Мьн т’öнәбуйа. Ләма гöне
wи, йе кö Әз дамә дәсте тә һе
мәзьн ә».
12 Пәй wе йәкер’а Пилато дь-
кьр кö Иса бәр’да, ле щьһуйа
кьрә qир’ин у готьн: «Һәгәр тö
Ви мәрьви бәр’ди, тö нә досте
Qәйсәр[ф] и! Һәр кәсе кö хwә
п’адша һ’әсаб дькә, әw нәйаре
Qәйсәр ә!»
13 Гава Пилато әв йәк бьһист,
Иса дәрхьстә дәрва у әw ль
һәрәма[ф] диwане р’уньшт, wи
щийе кö жер’а дьготьн «Сәле
Кәвьри», бь ибрани Габата.
14 Р’ожа[ф] т’ьвдарәккьрьна Щә-
жьна Дәрбазбуне бу, нивро
незики сьһ’әта дониздәһа Пи-
лато щьһуйар’а гот: «Ва йә
П’адше wә!»
15 Ле wана кьрә qир’ин: «Wи
бьбә, Wи бьбә! Wи хач кә!»
Пилато wанр’а гот: «П’адше wә
хач кьм?» Сәрәкед к’аһина ле
вәгәр’андьн: «Пештьри Qәйсәр
п’адшаки дьн бона мә т’öнә!»
16 Һьнге әwи Иса да дәсте wан,
wәки бе хачкьрьне.

Хачкьрьна Иса

(Мәтта 27:32-44;
Марqос 15:21-32; Луqа 23:26-43)

Wан Иса һьлда бьрьн. **17** Иса
Хwәха хаче Хwә һьлда у дәрк’ә-
тә wи щийе кö жер’а дьбежьн
«Щийе Qаф», бь ибрани «Гол-
гота». **18** Ль wе дәре Әw т’әви дö
мәрьвед дьн хач кьрьн, һәр йәк
ль к’еләкәке, Иса нава wанда
бу. **19** Пилато т’әхтәк жи ньвиси
у феза хаче хьст, кö аһа ньви-
сар бу: «ИСАЙЕ НЬСРӘТЕ,
П’АДШЕ ЩЬҺУЙА». **20** Гәләк
щьһуйа әв ньвисара сәр т’әхтә
хwәндьн, чьмки әw щийе кö
Иса ле һатьбу хачкьрьне незики
бажер бу у бь ибрани, латини

* [19:7] Qануна К’аһинтийе 24:16.

у йунани һатьбу ньвисаре.
21 Сәрәкед к’аһинед щьһуйа
Пилатор’а готьн: «Нәньвисә
‹П’адше щьһуйа›! Ле бьньвисә
кӧ ‹Wи гот: Әз П’адше щьһуйа
мә›». 22 Пилато гот: «Мьн чь
ньвиси, ньвиси».

23 Гава әскәра Иса хач кьрьн,
к’ьнщед Wи һьлдан, кьрьнә чар
п’ара, һәр йәкир’а п’арәк. Ле
к’ьнща Wийә сәр жи һәбу, кӧ
жь сери һ’әта бьни һунанди у
бедьрун бу. 24 Һьнге һәвдӧр’а
готьн: «Wәрьн әм ви нәqәле-
шьн, әм п’әшк бавежьн, к’а
we к’ер’а бьк’әвә». Әв йәк бу,
wәки ньвисар бе сери:

«К’ьнщед Мьн нав хwәда
п’арәвәкьрьн
у сәр п’оте Мьн п’әшк ави-
тьн»*.

Әскәра жи һәма әв йәк кьр.
25 Ль бәр хаче Иса дийа Wи,
хатийа Wи, Мәрйәма жьна
Клопас у Мәрйәма Мәждәла-
ни сәкьни бун. 26 Иса кӧ дийа
Хwә у әw шагьрте кӧ Wи же һ’ьз
дькьр ль we дәре сәкьни дитьн,
дийа Хwәр’а гот: «Ә’вде! Ва йә
кӧр’е тә!» 27 Паше готә шагьрт:
«Ва йә дийа тә!» Жь һьнгева
әви шагьрти әw бьрә мала хwә.

Мьрьна Иса

(Мәтта 27:45-56;
Марqос 15:33-41; Луqа 23:44-49)

28 Пәй ве йәкер’а Иса заньбу
һәр тьштед кӧ we бьбуна иди
qәwьмин, һьнге Wи гот: «Әз
т’и мә», wәки ньвисар бе се-
ри. 29 Ль wьр фьраqәкә сьркева
дагьрти һәбу. Wана луфьока[ф]
бә’ре сьркеда кьр, сәре дарька
зохева[ф] данин у дьрежи бәр
дәве Wи кьрьн. 30 Гава кӧ Иса
сьркә[ф] вәхwар, гот: «Т’әмам
qәwьми!» Сәре Хwә бәржер
кьр у р’ӧһ’е Хwә да.

Готьна п’ехәмбәр те сери

31 Әв йәк кӧ р’ожа[ф] т’ьвда-
рәккьрьнеда qәwьми, щьһуйа
нәдьхwәст wәки щьнйаз ль сәр
хаче бьмана, чьмки әw шәми
бона wана р’ожәкә гәләк ә’зиз
бу. Wана жь Пилато һиви кьр,
wәки һәстуйед р’ә’нед хачбуйи-
йа бенә шкенандьне у жь wьр
бенә һьлдане. 32 Һьнге әскәр
һатьн, пешийе һәстуйед р’ә’-
нед йәки шкенандьн у пәйр’а
р’ә’нед йе дьн, кӧ т’әви wи
һатьбу хачкьрьне. 33 Ле гава кӧ
әw незики Иса бун у дитьн кӧ

* 19:24 Зәбур 22:18.

Әw иди мьрийә, wана һәсту-
йед р’ә’нед Wи нәшкенандьн.
34 Ле диса жь әскәра йәки р’ьм
нәк’са Wир’а кьр у пер’а-пер’а
ав у хуне авит. 35 Йе кӧ әв йәк
дит шә’дәти да, wәки һун жи
баwәр бькьн. Шә’дәтийа wи
р’аст ә у әw занә кӧ р’астийе
дьбежә. 36 Әв йәка qәwьми,
wәки әw ньвисар бе сери:

«Т’ӧ һәстуйе Wи wе нәйе
шкенандьне»*.

37 Ньвисарәкә дьн жи аһа дь-
бежә:

«Әwе ль Wи бьньһер’ьн,
нәк’са к’ижани qӧл кь-
рьн»*.

Дәфьнкьрьна Иса

(Мәтта 27:57-61;
Марqос 15:42-47; Луqа 23:50-56)

38 Пәй ве йәкер’а, Усьвеᶲ жь
Аримәтйайе кӧ шагьрте Иса бу,
ле жь тьрса щьһуйа хwә ә’йан
нәдькьр, һиви жь Пилато кьр
кӧ щьнйазе Иса жь хаче пәйа кә
у Пилато изьн дайе. Һьнге әw
чу щьнйазе Иса жь хаче пәйа
кьр. 39 Никодемо жи т’әви wи
һат, йе кӧ пешда шәв һатьбу
щәм Иса, незики си килограм*
удᶲ у зьмьрᶲ т’әвһәвкьри ани.
40 Щьнйазе Иса һьлдан, ль
анәгори ә’дәте дәфьнкьрьна
щьһуйа, бьһарәтᶲ ле дан у Әw
qәдәке к’ьтанида к’әфән кь-
рьн. 41 Ль wи щийе кӧ Иса ле
һатьбу хачкьрьне бахчәк һәбу
у wи бахчәйида жи т’ьрбәкә ну
һәбу кӧ һе т’ӧ кәс теда нәһатьбу
данине. 42 Иса кьрьнә wе т’ьрбе,
чьмки р’ожа т’ьвдарәккьрьна
щьһуйа бу, т’ьрб жи незик бу.

Т’ьрба вала

(Мәтта 28:1-10;
Марqос 16:1-8; Луqа 24:1-12)

20 1 Р’ожа йәкшәме*, qә-
рәбәрбанга сьбәһе зу,
Мәрйәма Мәждәлани чу сәр
т’ьрбе. Дина хwә дайе, wе кәвьр
жь бәр дәре т’ьрбе wеда кьри
йә. 2 Дәстхwәда р’әви чу щәм
Шьмһ’ун-Пәтрус у wи шагьрте

---

* 19:36 Дәрк’әтьн 12:46; Жьмар 9:12; Зәбур 34:20.

* 19:37 Зәкәрийа 12:10.

* 19:39 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сәд литьр». Сәд литьред р’омайийайә һьнге qаси си килограмед иройин ә.

* 20:1 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Р’ожа һ’әфтийейә пешьн», чьмки бона щьһуйа р’ожа һ’әфтийейә пешьн йәкшәм бу, аwа готи «лә’д».

дьн, йе кö Иса же һ’ъз дькьр у
wанр’а гот: «Хöдан жь т’ьрбе
дәрхьстьнә у әм ньзаньн кö
Әw данинә к’ö дәре!»

[3] Һәма һьнге Пәтрус у ша-
гьрте дьн дәрк’әтьнә дәрва у
бәрбь т’ьрбе чун. [4] Һәр дö жи
һәвр’а дьр’әвийан, ле шагьрте
дьн жь Пәтрус зутьр дьр’әвийа
у әw пешийа wи гьһиштә сәр
т’ьрбе. [5] Wи хwә qуз кьр у ди-
на хwә дайе, wе к’әфән ль wьр
ә, ле хwәха нәк’әтә һьндöр’.
[6] Һьнге Шьмһ’ун-Пәтрус кö
пәй wи дьһат гьһиште, к’әтә
һьндöр’е т’ьрбе, дина хwә дайе,
wе к’әфән ль wьр ә [7] у дәстма-
ла сери нә т’әви к’әфән бу, ле
qаткьри алики дани бу. [8] Паше
шагьрте дьн жи к’әтә һьндöр’,
йе кö пешийе гьһиштьбу сәр
т’ьрбе. Әwи дит у баwәр кьр.
[9] Wан һе ньвисар фә’м нәкьрьбу,
кö гәрәке Иса жь мьрьне р’а-
буйа. [10] Пәй ве йәкер’а шагьрт
вәгәр’ийанә щийед хwә.

Иса Хwә нишани Мәрйәма Мәждәлани дькә

(Марqос 16:9-11)

[11] Ле Мәрйәм жь т’ьрбе дәр
сәкьнибу у дьгьрийа. We бь гьри
хwә qуз кьр у ль һьндöр’е т’ьрбе
ньһер’и, [12] һьнге дина хwә дайе,
wе дö мьлйак’әтед к’ьнщсьпи,
ль wи щийе кö щьнйазе Иса
ле данибу р’уньштьнә, йәк
бәрсәрийе у йе дьн бьнп’ийе.
[13] Мьлйак’әта wер’а гот: «Ә’вде!
Тö чьма дьгьрийи?» Мәрйәме
гот: «Хöдане мьн һьлданә у әз
ньзаньм Әw данинә к’ö дә-
ре». [14] Гава әwе әв йәк гот, ль
пьшт хwәва вәгәр’ийа у дит
кö Иса ль wе дәре сәкьнийә,
ле wе ньзаньбу кö әw Иса йә.
[15] Иса готә wе: «Ә’вде, тö чьма
дьгьрийи? Тö ль к’е дьгәр’и?»
Мәрйәме т’ьре qәй әw р’әзван
ә, әwе готе: «Әз хöлам, һәгәр
тә Әw һьлдайә, мьнр’а бежә тә
Әw данийә к’ö дәре, wәки әз
Wи жь wе дәре һьлдьм». [16] Иса
готе: «Мәрйәм!» Мәрйәме бәре
хwә да Wи у бь ибрани готе:
«Р’аббони!» кö те фә’мкьрьне:
«Дәрсдар».

[17] Иса готә wе: «Мьн нәгьрә,
чьмки Әз һе р’анәбумә щәм
Баве. Ле һәр’ә щәм бьред Мьн у
wанр’а бежә. ‹Әзе р’абьмә щәм
Баве Хwә у щәм Баве wә, щәм
Хwәдейе Хwә у щәм Хwәдейе
wә›». [18] Мәрйәма Мәждәлани
чу щәм шагьрта у wанр’а гот:
«Мьн Хöдан дит» у тьштед
кö Иса wер’а готьбу wанр’а
гьли кьр.

Иса Хwә нишани шагьртед Хwә дькә

(Мәтта 28:16-20; Марqос 16:14-18; Луqа 24:36-49)

19 Хут wе еваре, р’ожа йәкшәме,
гава шагьрт щьвийайи бун, жь
тьрса щьһуйа жи дәри ль сәр
wан дадайи бун, һьнге Иса һат
нава wанда сәкьни у wанр’а гот:
«Ә’дьлайи wәр’а». 20 Әв тьшт
гот, дәст у нәк’са Хwә ниша-
ни wан кьрьн. Һьнге шагьрт
гәләки ша бун, гава кӧ Хӧдан
дитьн. 21 Паше Иса диса wан-
р’а гот: «Ә’дьлайи wәр’а. Чаwа
кӧ Баве Әз шандьм, ӧса жи Әз
wә дьшиньм». 22 Әв йәк кӧ гот,
п’ьфи сәр wан кьр у wанр’а гот:
«Һане Р’ӧһ’е Пироз бьстиньн.
23 Һун гӧнед к’е бьбахшиньн,
әwе бенә бахшандьне, гӧнед
к’е нәбахшиньн, әwе нәйнә
бахшандьне».

Иса у Т’ума

24 Т’умайе йәки жь һәр донз-
дәһа, кӧ жер’а «Һәвал-щеwи»
дьготьн, нә т’әви wан бу гава
кӧ Иса һат. 25 Һьнге шагьртед
майин wир’а готьн: «Мә Хӧдан
дит». Әwи wанр’а гот: «Һ’әта
кӧ әз дәwса мьха дәстед Wида
нәбиньм, т’ьлийа хwә нәдьмә
сәр дәwса мьха у дәсте хwә жи
нәкьмә нәк’са Wи, әз т’ӧ щар
баwәр накьм».
26 Пәй һ’әйшт р’ожар’а, ша-
гьртед Иса диса малда бун у
Т’ума жи т’әви wан бу. Дәри
дадайи бун, ле Иса һат, нава
wанда сәкьни у гот: «Ә’дьлайи
wәр’а». 27 Паше Т’умар’а гот:
«Т’ьлийа хwә бинә вьр у дәстед
Мьн бьньһер’ә, дәсте хwә жи
бинә у бькә нәк’са Мьн. Нәба-
wәрийе нәкә, ле баwәр бькә!»
28 Т’ума ле вәгәр’анд у готе:
«Хӧдане мьн у Хwәдейе мьн!»
29 Иса готә wи: «Тә Әз дитьм ләма
баwәр кьр? Хwәзи ль wан, йед
кӧ нәдитьнә, ле баwәр дькьн!»

Мәрәме ве к’ьтебе

30 Иса ль бәр шагьртед Хwә
һе гәләк нишанед дьн жи кь-
рьн, кӧ ве к’ьтебеда нәһатьнә
ньвисаре. 31 Ле бәле әв һатьнә
ньвисаре, wәки һун баwәр бь-
кьн, кӧ Иса йә Мәсиһ, Кӧр’е
Хwәде у бь ве баwәрийа пе наве
Wи жийина wә һәбә.

Иса у гьртьна мә’сийа

21 1 Пәй ве йәкер’а Иса диса
Хwә ль дәве гола Тәбә-
рийайе нишани шагьртед Хwә
кьр. Әw бь ви аwайи qәwьми:

2 Шьмһ’ун-Пәтрус, Т’умайе
кӧ жер’а дьготьн «Һәвал-ще-
wи», Натанйеле жь Qанайа
Щәлиле, кӧр’ед Зәбәди у дӧ
шагьртед Исайә дьн һәвр’а бун.
3 Шьмһ’ун-Пәтрус wанр’а гот:
«Әз дьчьм кӧ мә’сийа бьгьрьм».
Wана wир’а гот: «Әм жи т’әви
тә тен». Һьнге әw р’абун чун
к’әтьнә qәйькәке, ле wе шәве
т’ӧ тьшт нәгьртьн.

4 Сьбәһ сафи бу, Иса ль дәве
голе сәкьни, ле шагьрта ньза-
ньбу кӧ Әw Иса йә. **5** Һьнге Иса
готә wан: «Лаwькно! Wә тьшт
нәгьртийә?» Wана ле вәгәр’анд
у готьне: «На». **6** Әwи готә wан:
«Т’ор’е бавежьнә алийе qә-
йькейи р’асте һуне бьгьрьн».
Wана жи т’ор’ авите у жь дәст
гәләкбуна мә’сийа нькарьбун
кӧ т’ор’ бьк’ьшандана.

7 Һьнге wи шагьрте кӧ Иса же
һ’ьз дькьр Пәтрусрʼа гот: «Әw
Хӧдан ә!» Гава Шьмһ’ун-Пәтрус
бьһист кӧ әw Хӧдан ә, к’ьнща
хwә авитә сәр хwә, чьмки әw
тә’зи бу у хwә авитә голе. **8** Ле
шагьртед майин т’ор’ мә’сийава
к’ьшандьн у пе qәйьке гьһиштьнә
бәже[ф], чьмки әw нә дур бун, ле
qаси сәд метьри дури бәже бун.

Иса т’әви шагьртед хwә нан дьхwә

9 Гава әw дәрк’әтьнә бәже,
wьр агьре жь к’омьре вехьс-
ти дитьн, мә’си ль сәр у нан
жи ль бәр. **10** Иса wанр’а гот:
«Һьнәк жь wан мә’сийед кӧ wә
һежа гьртьнә биньн». **11** Шьм-
һ’ун-Пәтрус жи к’әтә qәйьке у
т’ор’ к’ьшандә бәже, йа кӧ сәд
пенщи се мә’сийед гьр теда
бун. Һаqас гәләк бун жи, ле
диса т’ор’ нәqәльши.

12 Иса wанр’а гот: «Wәрьн
тә’ште бьхwьн». Жь шагьрта
т’ӧ кәси жи тӧрӧш нәкьр кӧ же
бьпьрсийа: «Тӧ к’и йи?» Чьмки
wана заньбу кӧ Әw Хӧдан ә.
13 Һьнге Иса незик бу, әw нан
һьлда да wан у ӧса жи мә’си.
14 Әва иди щара сьсийа бу кӧ
Иса пәй мьрьн-р’абуна Хwәр’а
шагьртед Хwәва хӧйа бу.

Иса у Пәтрус

15 Гава wан тә’ште хwар, Иса
жь Шьмһ’ун-Пәтрус пьрси:
«Шьмһ’уне кӧр’е Йуһ’әнна,
тӧ Мьн гәләки һ’ьз дьки, йан
әw Мьн гәләки һ’ьз дькьн?*»
Пәтрус жер’а гот: «Бәле Хӧдан,

* 21:15 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Тӧ Мьн жь wан зә’фтьр һ’ьз дьки?»

Тӧ зани кӧ əз Тə һ’ъз дькьм».
Иса wир’а гот: «Бəрхед Мьн
бьч’еринə».
16 Иса щара дӧда wир’а гот:
«Шьмһ’уне кӧр’е Йуһ’əнна,
тӧ Мьн һ’ъз дьки?» Əwи гот:
«Бəле Хӧдан, Тӧ зани əз Тə
һ’ъз дькьм». Иса жер’а гот:
«Шьвантийе пəзед Мьн бькə».
17 Иса щара сьсейа жь Пəт-
рус пьрси: «Шьмһ’уне кӧр’е
Йуһ’əнна, тӧ Мьн һ’ъз дьки?»
Һьнге дьле Пəтрус ешийа кӧ
Wи се щара wир’а гот: «Тӧ Мьн
һ’ъз дьки?» у гот: «Хӧдан, Тӧ
һəр тышти зани, Тӧ зани кӧ əз
Тə һ’ъз дькьм». Иса wир’а гот:
«Пəзед Мьн бьч’еринə. 18 Əз
р’аст бе хельф тəр’а дьбежьм,
гава кӧ тӧ хорт буйи, тə хwəха
qайиша хwə гьредьда у к’ӧда
тə дьхwəст дьчуйи. Ле гава
кӧ тӧ кал би, те дəстед хwə
бьльнд ки у йəки дьне пьшта
тə гьредə у тə ббə wи щийе
кӧ тӧ нахwази һəр’ейи». 19 Wи
əв йəк гот, да ə’йанкьрьне кӧ
əwе бь чь щур’ə мьрьне р’умə-
те бьдə Хwəде. Пəй ве йəкер’а
Wи Пəтрусрʼа гот: «Пəй Мьн
wəрə».

Иса у шагьрте һ’ъзкьри

20 Пəтрус пьшт хwəва зьвь-
р’и, дит əw шагьрте кӧ Иса же
һ’ъз дькə пəй wан те. Əва əw
шагьрт бу, йе кӧ шива евареда
хwə авитьбу һ’əмеза Иса у го-
тьбу: «Хӧдан əw к’и йə, кӧ wе
нəмамийа Тə бькə?» 21 Пəтрус
гава əw дит, жь Иса пьрси:
«Хӧдан, ле ижар əве чаwа бə?»
22 Иса wир’а гот: «Һəгəр Əз
бьхwазьм кӧ əw бьминə һ’əта
Əз бем, чи тəр’а йə? Тӧ пəй
Мьн wəрə!»
23 Əва готьна нава хушк-бьрада
бəла бу, йане əw шагьрте нəмьрə.
Ле бəле Иса бона wи нəготьбу,
кӧ əw намьрə, ле готьбу: «Һəгəр
Əз бьхwазьм кӧ əw бьминə һ’əта
Əз бем, чи тəр’а йə?»
24 Əва əw шагьрт ə, йе кӧ бона
ван йəка шə’дəтийе дьдə, ӧса
жи əв йəк ньвисин. Əм заньн
кӧ шə’дəтийа wи р’аст ə.
25 Һе гəлəк кьред дьн жи
һəнə, йед кӧ Иса кьрьнə. Һə-
гəр əw бь һур-гьли бьһатана
ньвисаре, бь т’əхмина мьн, əw
к’ьтебед ньвисар wе дьнйайеда
щи нəбуна.

К’АРЕД ШАНДИЙА

Пешготьн

К’ьтеба «К’аред Шандийа» думайийа «Мьзгинийа[ф] Луqа» йә, йа кӧ бь дәсте Луqа һатийә ньвисаре. Мәрәме к’ьтебе әw ә, кӧ шьровәкә пәйчуйед Мәсиһ[ф] чаwа бь р’ебәрийа Р’ӧһ’е[ф] Пироз ль Оршәлиме[ф], Щьһустане[ф], Самәрйайе[ф] у wәлатед майинда бунә шә’дед Wи (1:8). Ӧса жи дьдә к’ьфше, кӧ щьвина[ф] ну бь чь зәлулийе у тә’ли-тәнгийе һ’име хwә гьрт у бь алик’арийа Р’ӧһ’е Пироз чаwа нава wан охьрмед гьранда пешда дьчу. Алики дьнва жи гава һе к’ур дьби, дьбини кӧ әва к’ьтеба т’ариха мәсиһийе[ф] йә, кӧ жь Фьльстине нава щьһуйа[ф] дәстпебу у паше бу баwәрикә[ф] т’әмамийа дьнйайе.

Әм дькарьн К’аре Шандийа сәр се п’ара п’арәвәкьн:

1. Бәлабуна мәсиһийе Оршәлимеда, пәй жорһьлатьна Исар’а (1:1–8:3)

2. Бәлабуна мәсиһийе жь Оршәлиме у Щьһустанеда гьрти һ’әта Самәрйайе, Шаме у щийед дьнә дор-бәред Фьльстине (8:4–12:25)

3. Бәлабуна мәсиһийе нава wәлатед дор-бәре Бә’ра Сьпи (Бә’ра Навбәре), һ’әта Р’омайе[ф] (13:1–28:31)

Жь wан qәwьмандьнед ве к’ьтебеда йәкә һәрә бәрбьч’ә’в бона кьред Р’ӧһ’е Пироз ньвисар ә, кӧ Р’ожа[ф] Пенщийә һ’әсабда ль Оршәлиме сәр баwәрмәндада чаwа qәwат бари у р’ебәрийа щьвине кьр, щьвин у сәрwеред wе нав хәбата wанда qәwат кьрьн. Һинкьрьнед мәсиһийед пешьн нава даннасинкьрьнада хӧйа дьбә. Аwа мәсәлә, нава даннасинийа Пәтрусе[ф] шандида[ф] пәй стандьна Р’ӧһ’е Пирозр’а (2:14-36), нава даннасинийа п’арьстгәһеда[ф] пәй qәнщбуна йе ньгсәqәтр’а (3:11-26), щабдайина Стәйфанда бәр щьвина гьрәгьред Оршәлиме (7:1-53) у готьнед Паwлосда (13:16-41; 17:22-31; 20:18-35; 22:1-21; 24:10-21; 26:2-23). Әw qәwьмандьнед

к'ьтебеда кӧ тенә биранине дьдьнә к'ьфше, кӧ чаwа даннасинкьрьн у һинкьрьнед шандийа бь wе qӧдрәте тенә кьрьне, йа кӧ бь qәwата Р'ӧһ'е Пироз щьвинеда нава ә'мьре баwәрмәндада те к'ьфше у бь щьвине Мьзгинийа Иса Мәсиһ дьнйайеда бәла дьбә.

Сәрәщәма фькьра к'ьтебе

Һазьркьрьна шә'дәтийа шандийа (1:1-26)

1. Соз у т'әмийа Исайә хьлазийе (1:1-14)
2. Бьжартьна Матийо дәwса Щьһудайе[ф] Исхәрйот (1:15-26)

Шә'дәтийа Оршәлимеда (2:1–8:3)

Шә'дәтийа wәлатед Щьһустане у Самәрйайеда (8:4–12:25)

Qӧльхе Паwлос (13:1–28:31)

1. Р'еwитийа Паwлосе шандийә пешьн (13:1–14:28)
2. Шеwьра щьвина Оршәлимеда (15:1-35)
3. Р'еwитийа Паwлосе шандийә дӧда (15:36–18:22)
4. Р'еwитийа Паwлосе шандийә сьсийа (18:23–21:16)
5. Паwлосе гьрти Оршәлимеда, Qәйсәрийеда у р'еwитийа wийә һ'әта Р'омайе у ахьри (21:17–28:31)

Бона Р'ӧһ'е[ф] Пирози создайи

(Луqа 24:49)

1 [1]Т'ейофилойе хwәйиqәдьр,
мьн к'ьтеба хwәйә пешьн-
да* дәрһәqа wан һ'әму тьштада
ньвиси, чь кӧ Иса кьр у һин
кьр, жь серида [2]һ'әта wе р'ожа
кӧ бәрбь ә'змен һатә һьлатьне.
Ле һе бәри ә'змен һьлатьне
Әwи бь Р'ӧһ'е[ф] Пироз т'әми
ль шандийед[ф] Хwәйә бьжарти кьр.
[3]Пәй wан щәфайед
Хwәр'а Әwи гәләк щара Хwә
нишани wан дьда, р'аст дьда
избаткьрьне кӧ Әw сах ә. Навбәра чьл р'ожида wанва хӧйа
дьбу у дәрһәqа П'адшатийа[ф]
Хwәдеда wанар'а хәбәр дьда.
[4]Щарәке гава Әwи т'әви wан
нан дьхwар, т'әми да wан у гот:
«Жь Оршәлиме[ф] дәрнәк'әвьн,
ле бәле һивийа созе Баве[ф]

* [1:1] Луqа 1:1-4.

бьсəкьньн, бона к’ижани wə
жь Мьн бьhист*. [5] Йуh’əнна[ф]
бь аве ньхöманд, ле hуне чəнд
р’ожа шунда бь Р’öh’е Пироз
бенə ньхöмандьне[ф]»*.

Жорhьлатьна Иса

(Марqос 16:19-20;
Луqа 24:50-53)

[6] Гава шагьрт[ф] həвр’а щики
бун, жь Иса пьрсин у готьне:
«Хöдан[ф], ви зəманида Те П’ад-
шатийа Исраеле[ф] ль wан вəгə-
р’ини?» [7] Əwи ль wан вəгəр’анд
у гот: «Əw нə ише wə йə кö hун
wан wəхт у зəмана бьзаньбьн
йед кö Баве бь h’öкöме Хwə
к’ьфш кьрьнə. [8] Ле гава Р’öh’е
Пироз бе сəр wə, hуне qəwате
бьстиньн у жь Оршəлимеда
гьрти т’əмамийа Щьhустане[ф],
Самəрйайе[ф] у h’əта сəре дьне
жи бьбьнə шə’дед Мьн»*. [9] Га-
ва əв йəк гот, бəр ч’ə’ве wан
бəрбь ə’змен hатə hьлатьне у
ə’wрəки жь бəр ч’ə’ве wан Əw
вəшарт*.

[10] Əw hе зур’ бьбун ль чуйина
Wийə ə’змен дьньhер’ин, ва дö
мəрьвед[ф] к’ьнщсьпи щəм wан
сəкьнин [11] у готьн: «Гəли щə-
лилийа[ф]! Hун чьма öса сəкьни
нə у ль ə’змен дьньhер’ьн? Əw
Исайе кö жь нав wə hатə hь-
латьне, wе öса жи бе, чаwа wə
дит Əw чу ə’змен».

Бьжартьна Матийо дəwса Щьhудайе[ф] Исхəрйоти

(Мəтта 27:3-10)

[12] Hьнге əwана жь ч’ийайе[ф]
Зəйт’уне вəгəр’ийанə Оршəли-
ме, кö р’ийа р’ожəкə шəмийе*
дури Оршəлиме бу. [13] Гава hа-
тьнə бажер, чунə ода мəзьнə
жорьн, əw щийе кö Пəтрус[ф] у
Йуh’əнна[ф], Аqуб[ф], Əндраwьс,
Филипо, Т’ума, Бəртоломəйо,
Мəтта, Аqубе[ф] Hалфаwо, Шьм-
h’уне wəлатп’арьст[ф] у Щьhудайе[ф]
Аqуб теда дьман*. [14] Ван h’əмуйа
həр гав həвр’а т’əви к’öлфəта[ф] у
Мəрйəма[ф] дийа Иса у бьрайед
Wи дöа дькрьн.

---

* [1:4] Луqа 24:49.
* [1:5] Мəтта 3:11; Марqос 1:8; Луqа 3:16; Йуh’əнна 1:33.
* [1:8] Мəтта 28:19; Марqос 16:15; Луqа 24:47-48.
* [1:9] Марqос 16:19; Луqа 24:50-51.
* [1:12] Бь готьнəкə дьн: «Километьрəке».
* [1:13] Мəтта 10:2-4; Марqос 3:16-19; Луqа 6:14-16.

15 Wан р'ожада Пәтрус нава
баwәрмәндада р'абу, (кö ль wьр
qаси сәд бист мәрьви бун) у
гот: 16 «Гәли бьра! Гәрәке әв
ньвисара бьһата сери, чаwа
кö бәри ве йәке Р'öһ'е Пироз
бь дәве Даwьд[ф] бона Щьһуда[ф]
готьбу, кö әw бу р'ебәре wан,
йед кö Иса гьртьн. 17 Әw т'әви
мә нав һ'әсабе мәда бу у п'ара
wи жи нава ви qöльхида[ф] бу».

18 (Әwи бь һәqе кьре хwәйи
нәһәq ә'рдәк станд у ль wьр сәр
сери к'әт, зьк ле qәльши дьл-һ'ь-
наве wи һ'әму р'ьжийан. 19 Әва
йәка һ'әму бьнәлийед[ф] Оршә-
лимева ә'йан бу, һ'әта бь зьмане
хwә жи wи ә'рдир'а Ћәqьлдьма
готьн, аwа готи «Ә'рде хуне».)*

20 Пәтрус думайи кьр гот:
«Чаwа к'ьтеба Зәбурада[ф] жи
ньвисар ә:

‹Дә бьра мала wи хьрабә бә,
кәсәк теда нәминә›*

у:

‹Дә бьра qöльхе wийи сәрwер-
тийе йәки дьн бьстинә›**.

21 Аwа гәрәке йәк жь wан мера
бә, к'ижан кö т'әмамийа wи
wәхти т'әви мә бунә гава Хöдан
Иса т'әви мә дьчу дьһат, 22 жь
ньхöмандьна Йуһ'әннада гьрти
һ'әта wе р'ожа кö Әw жь нав мә
бәрбь ә'змен һатә һьлатьне. Әw
гәрәке т'әви мә бьбә шә'де р'а-
буна Wийә жь мьрьне».

23 Дö мәри данә сәкьнандьне,
йәк Усьве[ф] кö жер'а Барсабо
дьготьн (кö наве wи данибун
Йусто) у йе дьн Матийо. 24 Дöа
кьрьн у готьн: «Хöдан, Тö кö
дьле[ф] һәр кәси зани, жь ван
һәр дöйа к'ижани кö Тö дьбь-
жери бьдә к'ьфше, 25 wәки әви
qöльхе шандитийе бьстинә,
жь к'ижани Щьһуда[ф] же к'әт
кö һәр'ә щийе хwә». 26 П'әшк
сәр wан авитьн, п'ара Матийо
к'әт у әw сәр һ'әсабе йанздәһ
шандийада зедә бу.

Ћатьна Р'öһ'е Пироз Р'ожа[ф] Пенщийә һ'әсабда

2 1 Гава Р'ожа Пенщийә һ'ә-
саб һат*, һ'әму жи һәвр'а
щики бун. 2 Ньшкева жь ә'змен
мина дәнге байе qайим дәнгәк
һат у т'әмамийа wе мала кö

---

* 1:19 Мәтта 27:3-8.
* 1:20 Зәбур 69:25.
** 1:20 Зәбур 109:8.
* 2:1 Qануна К'аһинтийе 23:15-21; Qануна Дöщари 16:9-11.

теда р’уньштьбун т’ьжи кьр.
3 Һьнге зьманед мина алава
егьр wанва хöйа бун у ль сәр
һәр йәки жь wан данин. 4 Һ’ә-
му бь Р’öһ’е Пироз т’ьжи бун
у дәстпекьрьн зьманед майин
хәбәр дан, чаwа кö Р’öһ’е Пироз
әw дьданә хәбәрдане.

5 Wи чахи Оршәлимеда щь-
һуйед[ф] хwәдехоф дьман, әw жь
нав һ’әму мьләтед бьн п’әр’е
ә’зменда һатьбун. 6 Гава әw
дәнг һат, щьмә’тәкә гьран
щьвийа у т’әвиһәв бу, чьмки
дьбьһистьн кö әwана бь зьманед
wан һәр йәки хәбәр дьдан 7 у
һ’әйр-һ’öжмәк’ар, зәндәгьрти[ф]
майи дьготьн: «Әв һ’әмуйед кö
хәбәр дьдьн нә жь Щәлиле[ф]
нә? 8 Ле чаwа жь мә һәр йәк wи
зьмани дьбьһе, йе кö әм навда
дьне к’әтьнә? 9 Партойи, мәди,
ә’лами, бьнәлийед Мәсопотам-
йайе, Щьһустане, Кәпәдокйайе,
Понтосе, Асйайе*, 10 Фьригйайе,
Памфилйайе, Мьсьре[ф] у йед ль
алийе Либйайа незики Курене
у öса жи йед хәрибә жь Р’оме[ф]
һати, 11 щьһу[ф] у нәщьһуйед[ф] кö
һатьнә сәр баwәрийа[ф] щьһу-
йа, öса жи кьрети у ә’рәб. Әм
дьбьһен кö әwана бь зьмане мә
кьред Хwәдейә мәзьн дьбежьн».
12 Һ’әмуйа һ’әйр-һ’öжмәк’ар
шашмайи һәвдöр’а дьготьн: «Әв
чь һ’әwал ә?» 13 Ле һьнәка жи
qәрфе хwә дькьрьн у дьготьн:
«Пе шәрава ну сәрхwәш бунә».

Даннасинийа Пәтрусә пәй һатьна Р’öһ’е Пирозр’а

14 Һьнге Пәтрус т’әви һәр
йанздәһа р’абу дәнге хwә һьлда
у щьмә’тер’а гот: «Гәли щьһу-
йа у һ’әмуйед кö Оршәлимеда
дьминьн! Бьра әв йәка wәва
ә’йан бә у гöһ бьдьнә хәбә-
ред мьн. 15 Әвана нә сәрхwәш
ьн, чаwа кö һун дьфькьрьн,
һе сьбәһ зу сьһ’әт нәһә йә*.
16 Ле әва әw йәк ә, чь кö Йоел
п’ехәмбәр[ф] готийә:

17 ‹Р’ожед ахьрийеда Хwәде
дьбежә wе аһа бә:
Әзе жь Р’öһ’е Хwә сәр һ’әму
мәрьвада бьбариньм,
кöр’ у qизед wәйе п’ехәм-
бәртийе[ф] бькьн,
щаһьлед wәйе дитьнока
бьбиньн

* 2:9 Wи чахи «Асйа» кем у зедә wәкә Т’ьркйа иройин нас дькьрьн.
* 2:15 Щьһуйа ль гора ә’дәте хwә сәре сьбе нан нәдьхwарьн һ’әта сь-
һ’әта нәһа пәй дöар’а.

у кал-пиред wәйе жи хәwна.
18 Бәле, Әзе wан р'ожада Р'öһ'е
Хwә сәр хöлам у щарийед
Хwәда жи бьбариньм
у wе п'ехәмбәртийе бькьн.
19 Жор ль ә'змен
тыштед ә'щебмайи бьдьмә
к'ьфше
у жер сәр ә'рде жи нишана,
хун у агьр, ду у духан.
20 Р'ойе бьqарә
у һиве жи сор бә мина хуне,
һе бәри һатьна Р'ожа[ф] Хö-
данә мәзьн у навә нишан.
21 У wе öса бә, һәр кәсе кö гази
наве Хöдан кә wе хьлаз[ф]
бә›*.

22 Гәли исраелийа, ван хәбәра
бьбьһен! Исайе Ньсрәте, мә-
рьвәки кö жь алийе Хwәдеда
к'ьфшкьри бу, Хwәде пе Wи
нава wәда нишан, к'әрәмәт
у кьред qәwат кьрьн, чаwа кö
һун хwәха жи заньн. 23 Бо-
на Wи Хwәде һе пешда qьрар
кьрьбу у бь занәбуна Wи Әw
к'әтә дәсте wә, wә жи бь дәсте
нәр'аста дармьхе хьст кöшт*.
24 Ле Хwәде qәйдед мьрьнейә
щәфе вәкьрьн, Әw жь мьрьне
р'акьр, чьмки мьрьне нькарьбу
һ'öкöми сәр Wи бькьра*. 25 Да-
wьд бона Wи дьбежә:
‹Мьн т'ьме Хöдан пешийа
хwә дьдит,
чьмки Әw ль алийе мьни
р'асте йә, кö әз нәльк'öмьм.
26 Бона wе йәке дьле мьн ша
бу,
зьмане мьн жи жь әшqа
нәсәкьни,
бәдәна мьнә мьри жи wе бь
гöман бьжи,
27 чьмки Тö мьн дийаре[ф] мь-
рийада наһели,
нә жи Те бьһели кö Пирозе
Тә бьр'ьзә.
28 Тә р'ийед ә'мьр мьнва ә'йан
кьрьн
у Те шабуна диндара Хwәва
мьн т'ьжи ки›*.

29 Гәли бьра! Һ'әwщә йә кö әз
ашкәрә бона Даwьде бавә'шир
wәр'а бежьм, кö әw мьр дәфьн
кьрьн, т'ьрба wи һ'әта р'ожа
иро жи нава мәда йә. 30 Ле әw
кö п'ехәмбәр бу, wи заньбу кö
Хwәде бь сонд wир'а соз дайә,

* 2:21 Йоел 2:28-32.
* 2:23 Мәтта 27:35; Марqос 15:24; Луqа 23:33; Йуһ'әнна 19:18.
* 2:24 Мәтта 28:5-6; Марqос 16:6; Луqа 24:5.
* 2:28 Зәбур 16:8-11.

we жь бәдәна wи Йәки дайнә
сәр т’әхте wи*. 31 Әwи әв йәк
һе пешда дит у бона р’абуна
Мәсиһ[ф] гот, кӧ Әwe дийаре мь-
рийада нәминә, нә жи бәдәна
Wийе бьр’ьзә*. 32 Әва әw Иса
бу, йе кӧ Хwәде Әw жь мрьне
р’акьр, кӧ әм һ’әму жи шә’дә
нә. 33 Хwәде Әw һьлк’ьшанд да
к’еләка[ф] Хwәйә р’асте, Әwи жи
Р’ӧһ’е Пирози создайи жь Баве
станд у жорда баранд, чаwa кӧ
һун ньһа дьбиньн у дьбьһен.
34 Р’аст ә Даwьд нәчубу ә’змана,
ле wи хwәха әв йәк гот:

‹Хӧдан готә Хӧдане мьн,
к’еләка Мьнә р’асте р’уне,
35 һ’әта кӧ Әз дьжмьнед Тә
бькьмә бне п’ийед Тә›*.

36 Ньһа бьра т’әмамийа мала
Исраел р’ьнд заньбә әw Исайе
кӧ wә хач[ф] кьр, Хwәде Әw һьн
кьрә Хӧдан, һьн жи Мәсиһ».
37 Щьмә’те әв йәк кӧ бьһист,
мина тирәке дьле wан к’әт,
Пәтрус у шандийед майин-
р’а готьн: «Әм чь бькьн, гәли
бьра?» 38 Пәтрус wанр’а гот:
«Т’обә[ф] кьн у бьра жь wә һәр
йәк бь наве Иса Мәсиһ бона
бахшандьна гӧна бе ньхӧман-
дьне[ф] у һуне Р’ӧһ’е[ф] Пироз
п’ешк’еш[ф] бьстиньн. 39 Әв соз
бона wә у зар’ед wә йә, ӧса жи
бона һ’әмуйед дур ә кӧ Хӧдан
Хwәде мәйе гази wан кә».
40 Пәтрус бь гәләк хәбәред
майин бь мә’рифәти т’әми да
у һиви жь wан кьр у гот: «Хwә
жь ви ньсьле[ф] нәһәq хьлаз кьн».
41 Әwед кӧ хәбәред wи qәбул кь-
рьн, пе аве һатьнә ньхӧмандьне[ф]
у we р’оже wәкә се һ’әзара ль
һәв зедә бун. 42 Wан т’ьме хwә
ль һинкьрьна шандийа дьгьрт,
ль һәв дыщьвийан, нан кәрдь-
кьрьн* у дӧа дькьрьн.

Ә’мьре баwәрмәнда

43 Хоф у тьрс дьк’әтә сәр һәр
кәси у бь дәсте шандийа гәләк
к’әрәмәт у нишан дьбун. 44 Һ’ә-
му баwәрмәнд һәвр’а бун у һәр
тьштед wан йәк бу. 45 Һәбук[ф] у
мьлк’е хwә жи дьфьротьн у бә-
лайи һ’әмуйед һ’әwщә дькьрьн.

* 2:30 П’адшати IV, 7:12-13; Зәбур 132:11.
* 2:31 Зәбур 16:10.
* 2:35 Зәбур 110:1.
* 2:42 Ль ве дәре те фә’мкьрьне, кӧ баwәрмәнда пешийе нан дьхwар, паше Шива Хӧдан дәрбаз дькьрьн.

46 Һәр р'ож бь т'ьфаq[ф] дьчунә
п'арьстгәhе[ф], малада нан кәр-
дькьрьн у әшq-ша бь дьле сах
хwарьн дьхwарьн, 47 шькьрийа
хwә Хwәде данин у т'әмамийа
щьмә'те ль wан хwәш бу. Хӧдан
жи р'ож бь р'ож h'әсабе хьлаз-
буйийа[ф] зедә дькьр.

Qәнщбуна йе ньгада сәqәт п'арьстгәhеда

3 1 Щарәке Пәтрус у Йуh'әнна
wәхте дӧайе сьh'әта сьсийа
hьлдьк'ьшийанә п'арьстгәhе.
2 Мәрьвәки жь зькмакийеда
ньгада сәqәт hәбу, кӧ hәр р'ож
данин бәр дәргәhе п'арьстгә-
hейи кӧ Бәдәw дьhатә готьне
даданин, кӧ жь йед дьhатьнә
п'арьстгәhе п'арс кьра. 3 Әви
кӧ дит Пәтрус у Йуh'әнна дь-
к'әвьнә п'арьстгәhе, лава wан
кьр кӧ п'арсе бьдьне. 4 Пәтрус
т'әви Йуh'әнна ль wи ньhер'и у
готе: «Ль мә бньhер'ә!» 5 Әwи
жи ль wан ньhер'и у ч'ә'ве wи
ле бу, кӧ we тьштәки жь wан
бьстинә. 6 Һьнге Пәтрус готе:
«Зер' у зиве мьн т'ӧнә, ле чи
мьн hәйә әзе Wи бьдьмә тә. Бь
наве Иса Мәсиhе Ньсрәте р'абә
бьгәр'ә». 7 Дәсте wийи р'асте
гьрт р'акьр, пер'а-пер'а qӧдуме
чока у гузәкед wи шьдийан.
8 Әwи банзда сәр хwә сәкьни,
дәстпекьр гәр'ийа у т'әви wан
к'әтә п'арьстгәhе дьгәр'ийа,
банздьда у шькьри дьда Хwәде.
9 Гава т'әмамийа щьмә'те дит
кӧ әw дьгәр'ә у шькьрийе дьдә
Хwәде, 10 нас кьрьн кӧ әw ә, йе
кӧ бона п'арсе бәр дәргәhе п'а-
рьстгәhейи Бәдәw р'удьньшт у
бона тьште кӧ т'әви wи qәwьми
зәндәгьрти мабун у дьh'әйирин.

Пәтрус hewангәhа Сьлемандa[ф] даннасин дькә

11 Әви кӧ Пәтрус у Йуh'әнна
бәр'нәдьдан, т'әмамийа щьм-
ә'те ә'щебмайи бәрбьр'и wан
бәзи, h'әта wи щийе кӧ жер'а
дьготьн hewангәhа Сьлеман.
12 Пәтрус кӧ әв йәк дит, щьм-
ә'тер'а гот: «Гәли исраелийа!
Һун чьма бона ве йәке ә'щеб-
майи манә? Чьма тьhәрәки
ль мә дьньhер'ьн? Те бежи
qәй мә бь qәwат йан хwәде-
п'арьстийа хwә әw да гәр'е?
13 Хwәдейе Бьраhим[ф], Исhaq[ф],
Аqуб у Хwәдейе кал-бавед мә,
Бәрдәстийе Хwә Иса р'умәт
кьр*. Wә нәмамийа[ф] Wи кьр у

* 3:13 Дәрк'әтьн 3:14-15.

бәр Пилатоᶠ т'әхсир кьр, гава
әwи qьрар кырьбу кӧ Wи бәр'дә.
14 Wә йе Пирозᶠ у р'аст т'әхсир
кьр у йе меркӧж хwәст кӧ wәр'а
бе бәр'дане*. 15 Wә Ч'ә'вкани-
йе жийине кӧшт, ле Хwәде Әw
жь мьрьне р'акьр у әм хwәха
шә'дә нә. 16 У qәwата наве Wи
әва мәрьва qәнщ кьр, к'ижани
кӧ һун дьбиньн у нас дькьн.
Бәле wе баwәрийаᶠ бь наве
Wи әва бәр ч'ә'ве wә һ'әмуйа
сах-сьламәт кьр.

17 Ньһа гәли бьра, әз заньм
кӧ wә жи мина сәрwеред хwә
бь нәзанийа хwә кьрийә. 18 Ле
Хwәде чаwа бәри ве йәке бь дә-
ве һ'әму п'ехәмбәра бона щәфе
Мәсиһе Хwә готьбу, ӧса жи кьр.
19 Аwа т'обә кьн у бәрбь Хwәде
вәгәр'ьнᶠ, кӧ гӧнед wә бенә
р'әситкьрьне. 20 Һьнге wәхтед
жийиндарийе жь һ'ьзурийа Хӧ-
дан wе бен у Әwе Иса бьшинә,
wи Мәсиһе кӧ бәреда бона wә
к'ьфш кьрийә. 21 Лазьм ә Әw ль
әзмен бьминә, һ'әта кӧ Хwәде
һәр тьшти ну чекә*, чаwа кӧ
һе бәре пешда Хwәде бь дәве
п'ехәмбәред Хwәйә пироз го-
тьбу. 22 Бәле Мусаᶠ got: ‹Хӧдан
Хwәдейе wә wе жь нав бьрайед
wәда П'ехәмбәрәки мина мьн
wәр'а дәрхә. Һәр чь кӧ wәр'а
бежә, гәрәке һун гӧһдарийа
Wи бькьн. 23 Һәр к'и кӧ гӧһда-
рийа Wи п'ехәмбәри нәкә, жь
нав щьмә'те wе бе qәтандьн у
ӧндакьрьне›*. 24 У һ'әму п'ехәм-
бәра жи, жь Самуелᶠ гьрти у
йед пәйр'а чь кӧ готьнә, бона
ван р'ожа хәбәр данә. 25 Һун
мират'хӧредᶠ п'ехәмбәра у wе
пәйманеᶠ нә, йа кӧ Хwәде т'ә-
ви кал-бавед wә* гьреда. Әwи
готә Бьраһим: ‹Бь зӧр'әта тә
әзе дӧа һ'әму мьләтед дьнйайе
бькьм›**. 26 Хwәде Бәрдәстийе
Хwә Иса мьләтр'а дәрхьст у пе-
шийе шандә щәм wә, кӧ дӧа wә
бькә у бь ви аwайи wә һәр кәси
жь хьрабийед wә вәгәр'инә».

* 3:14 Луqа 23:13-23.
* 3:21 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Һ'әта кӧ Хwәде һәр тьшти бинә сери», аwа готи һәр тьштед кӧ бь дәве п'ехәмбәра дәрһәqа Иса Мәсиһда һатьнә готьне.
* 3:23 Qануна Дӧщари 18:15, 18, 19.
* 3:25 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «wә» «мә» һәйә.
** 3:25 Дәстпебун 22:18; 26:4.

Пәтрус у Йуһ'әнна ль бәр щьвина[ф] гьрәгьра

4 1 Пәтрус у Йуһ'әнна һе
щьмә'тер'а хәбәр дьдан,
к'аһина[ф] у сәрwере нобәдаред
п'арьстгәһе т'әви садуqийа[ф] сәр
wанда гьртьн. 2 Әwана ащьз
бьбун, чьмки wана щьмә'т
һин дькьр, кӧ Иса жь мырь-
не р'абуйә, избат дькьрьн кӧ
мьрийе р'абьн. 3 Әw гьртьн
кьрьнә кәле һ'әта р'ожа дьне,
чьмки иди евар бу. 4 Ле гәләкед
кӧ хәбәр дьбьһистьн баwәр
кьрьн, һ'әсабе wан гьһиштә
пенщ һ'әзара.

5 Р'ожа дьне сәрwер, р'успи[ф]
у qанунзан[ф] щьвийанә Оршә-
лиме. 6 Һәнане сәрәкк'аһин,
Qәйафа, Йуһ'әнна, Скәндәр у
һ'әмуйед майинә жь хун-qьнета
сәрәкк'аһин жи ль wьр бун,
7 Пәтрус у Йуһ'әнна нава хwәда
данә сәкьнандьне у пьрсин:
«Wә бь чь qәwате йан бь чь
нави әв йәка кьр?» 8 We дәме
Пәтрус бь Р'ӧһ'е Пироз т'ьжи
wанар'а гот: «Гәли сәрwеред
щьмә'те у р'успийа! 9 Һәгәр һун
иро бона ве qәнщийа кӧ ви сә-
qәтир'а бу жь мә дьпьрсьн, кӧ
әw чаwа qәнщ буйә, 10 бьра wә
у т'әмамийа мьләте Исраелева
ә'йан бә, кӧ әва бь сайа наве
Иса Мәсиһе Ньсрәте ль бәр wә
qәнщбуйи сәкьни йә, Әwe кӧ
wә хач кьр у Хwәде жь мырьне
р'акьр. 11 Әw ә ‹Әw кәвьре кӧ
жь wә һоста һатә бер'умәткь-
рьне у бу сәре ә'нишке[ф]›*. 12 Бь
кәсәки майин хьлазбун[ф] т'ӧнә,
чьмки бьн п'әр'е ә'зменда на-
вәки дьн мәрьвар'а нәһатийә
дайине, кӧ әм бькарьбьн бь wи
хьлаз бьн».

13 Гава wана мерк'имийа Пәт-
рус у Йуһ'әнна дит у пе һ'әсийан
кӧ әвана мәрьвнә нәхwәнди у
нәзан ьн, ә'щебмайи ман у нас
кьрьн, кӧ әвана т'әви Иса бу-
нә. 14 Ле әw мәрьве qәнщбуйи
кӧ т'әви wан сәкьни дитьн у
нькарьбун тьштәк бьготана.
15 Һьнге ә'мьри ль wан кьрьн,
кӧ әw жь щьвина[ф] гьрәгьра дә-
рен у һәвр'а шеwьрин, 16 готьн:
«Әм ван мәрьва чаwа бькьн?
Чьмки һ'әму бьнәлийед Ор-
шәлимева ә'йан ә кӧ бь дәсте
ван к'әрәмәтәкә бәрбьч'ә'в бу
у әм нькарьн инк'ар кьн. 17 Ле
wәки нава щьмә'теда һе бәла
нәбә, әм гәфе ль wан бьхwьн,

* 4:11 Зәбур 118:22.

кӧ т’ӧ щар бь Wи Нави кәсир’а
хәбәр нәдьн».
18 Диса гази wан кьрьн, т’әми
данә wан, кӧ т’ӧ щар бь наве
Иса хәбәр нәдьн у һин нәкьн.
19 Ле Пәтрус у Йуһ’әнна ль wан
вәгәр’андьн у готьн: «К’а һун
хwәха бьфькьрьн, гәло әв йәк
бәр Хwәде р’аст ә кӧ әм гӧр’а[ф]
wә бькьн, нә йа Хwәде? 20 Әм
нькарьн бона wан тьштед кӧ
мә хwәха дитьн у бьһистьн
нәкьнә дәнги». 21 Wана диса
гәф ль wан хwар у бәр’дан.
Бәр щьмә’те мә’ник сәр wан
нәдитьн кӧ щәза бьдана wан,
чьмки һ’әмуйа жи бона әw
тьште qәwьми шькьри дьданә
Хwәде. 22 Ә’мьре wи мәрьве кӧ
әв к’әрәмәта qәнщбуне жер’а
бу чьл сали жортьр бу.

Дӧайе баwәрмәнда

23 Гава Пәтрус у Йуһ’әнна
һатьнә бәр’дане, әw чунә щәм
к’ома хwә у wанр’а һәр тьшт
гьли кьрьн, чь кӧ сәрәкед
к’аһин у р’успийа wанар’а
готьбун. 24 Wана жи гава бь-
һист, һәвр’а дәнге хwә һьлдан
гази Хwәде кьрьн у готьн: «Йа
Хwәйи, Ә’фьрандаре ә’рд у
ә’змен, бә’ре у һ’әмуйед нав
wанда*, 25 Тә бь Р’ӧһ’е Пироз
пе дәве баве мә, бәрдәстийе
Хwә Даwьд гот:
‹Чьма нәщьһу qьлqьлин у
мьләт жи бона тьштед
п’уч’ фькьрин?
26 П’адшед дьнйайе һазьр сә-
кьнин у сәрwер һәвр’а
мьqабьли Хӧдан у Мәсиһе
Wи щьвийан›*.
27 Бәле р’аст ви бажарида сәр
бәрдәстийе Тә Исайе пироз,
Йе кӧ Тә бь р’ункьрьне[ф] к’ьфш
кьр, Һеродәс[ф] у Пилатойе Пон-
тийо т’әви нәщьһуйа у мьләте
Исраеле щьвийан*, 28 wәки
wан тьшта бькьн, чь кӧ Тә һе
бәреда анәгори qәwат у ә’мь-
ре Хwә к’ьфш кьрьбу бьбьн.
29 Ньһа йа Хӧдан, сәр гәф у
гӧр’ийа wанда бьньһер’ә, к’ә-
рәме хӧламед Хwәр’а бькә,
wәки әм мерк’ими хәбәра Тә
хәбәр дьн, 30 дәсте Хwә дьреж
кә, wәки бь наве бәрдәстийе
Тә Исайе пироз жь нәхwәшийа
qәнщ бьн, нишан у к’әрәмәт

* 4:24 Дәрк’әтьн 20:11; Нәһәмийа 9:6; Зәбур 146:6.
* 4:26 Зәбур 2:1-2.
* 4:27 Мәтта 27:1-2; Марqос 15:1; Луqа 23:1-11; Йуһ’әнна 18:28-29.

бьqəwьмьн». 31 Һəма чаwа wа-
на дöа хьлаз кьр, əw щийе кö
əw щьвийайи бун һ’əжийа у
һ’əму бь Р’öһ’е Пироз т’ьжи
бун, хəбəра Хwəде мерк’ими
хəбəр дьдан.

Һəр тьште баwəрмəнда йəк бу

32 Дьл у р’öһ’е т’əмамийа
щьмə’та баwəрмəнда йəк бу.
Жь wана т’ö кəси һəбука хwəр’а
нəдьгот кö: «Йа мьн ə», ле һəр
тьштед wан йəк бу. 33 Шандийа
бь qəwата зор шə’дəтийа мь-
рьн-р’абуна Хöдан Иса дьдан
у к’əрəмəкə[ф] мəзьн сəр wан
һ’əмуйа бу. 34 Нава wанда т’ö
кəс һ’əwще тьштəки нибу.
Əwед кö хwəйе ə’рда йан мала
бун, дьфьротьн у qимəте wан
тьштед фьроти данин 35 бəр
п’ийед шандийа даданин у
wана жи к’ер’а чь лазьм бу-
йа бəла дькьрьн. 36 Аwа йəки
леwи[ф] жь Qöбрьсе, наве wи
Усьв[ф], кö шандийа жер’а дьгот
Барнабас[ф], кö те фə’мкьрьне:
«Йе Дьлдайине*», 37 ə’рдəки wи
һəбу фьрот, qимəте wи ани бəр
п’ийед шандийа дани.

Гöне Һананийа у Саферийайе

5 1 Ле мəрьвəки наве wи
Һананийа т’əви жьна хwə
Саферийайе мьлк’əк фьрот,
2 жь qимəте wе һьнəк вəшарт,
кö жьн жи һаш пе һəбу, һьнəк
жи ани ль бəр п’ийед шандийа
дани. 3 Һьнге Пəтрус wир’а гот:
«Һананийа! Əв чаwа бу кö ми-
рещьн[ф] qəлпе хьраб кьрə дьле
тə, кö тö Р’öһ’е Пирозр’а дəрəwа
бьки у жь qимəте ə’рде һьнəки
вəшери? 4 Бəри фьротане нə əw
йа тə бу? У пəй фьротанер’а жи
qимəте wе дəсте тəда нибу? Тə
чьма əв йəк кьрə дьле хwə? Тə
нə кö мəрьвар’а дəрəw кьр, ле
Хwəдер’а». 5 Гава Һананийа əв
хəбəр бьһистьн, к’əт р’öһ’е хwə
да у тьрсəкə мəзьн һ’əмуйед кö
бьһистьн гьрт. 6 Хорт жи р’а-
бун əw к’əфəн[ф] кьрьн у бьрьнə
дəрва дəфьн кьрьн.

7 Wəкə се сьһ’əта дəрбаз бу,
жьна wи кö ньзаньбу чь qəwь-
мийə, к’əтə һьндöр’. 8 Пəтрус
же пьрси гот: «Мьнр’а бежə,
wə һəбука хwə һəма һаqаси
фьрот?» Əwе гот: «Бəле, һəма

* 4:36 Наве «Барнабас» бь зьмане арами[ф] хəбəр бь хəбəр: «Кöр’е Дьл-
дайине». Аһа те фə’мкьрьне: «Йе кö дьл дьда бəр инсен».

һаԛаси». 9 Һьнге Пәтрус ԝер’а
гот: «Һун чьма бунә йәк кö
Р’öһ’е Хöдан бьщер’ьбиньн[ф]?
Ва нә дәнге ньгед ԝан мәрьвед
кö мере тә дәфьн кьрьнә жь
пьшт дери тен, ԝе тә жи дәр-
хьнә дәрва». 10 Пер’а-пер’а әԝ
к’öлфәт к’әтә бәр ньгед ԝи у
р’öһ’е хԝә да. Һьнге хорт к’әть-
нә һьндöр’, әԝа мьрити дитьн,
һьлдан бьрьн к’еләка мере ԝе
дәфьн кьрьн. 11 Тьрсәкә мәзьн
к’әтә сәр т’әмамийа щьвине[ф] у
һ’әмуйед кö әв йәк бьһистьн.

К’әрәмәтед бь дәсте шандийа

12 Бь дәсте шандийа гәләк ни-
шан у к’әрәмәт нав щьмә’теда
дьбун. (Һ’әму баԝәрмәнд һәвр’а
һеԝангәһа Сьлеманда дьщьви-
йан. 13 Т’ö кәси жь йед майин
нәԝерьбу незики ԝан буйа, ле
бәле щьмә’те жи ԛәдьре ԝан
дьгьрт. 14 Ле диса ә’лаләта жьна
у мера һе-һе зедә дьбун, йед кö
баԝәрийа хԝә Хöдан данин.)
15 Бона ве йәке хәлԛе нәхԝәш
дәрдьхьстьнә сәре р’ийа, да-
данинә сәр дарбәста у бәр’а,
ԝәки гава Пәтрус дәрбаз бә,
т’әне сийа ԝи бьк’әвә сәр жь
ԝан һьнәка. 16 Ә’лаләт жи жь
бажаред дор-бәра дьһатьнә
Оршәлиме, т’әви хԝә нәхԝәш
у йед кö жь р’öһ’ед[ф] һ’әрам[ф]
щәфа дьк’ьшандьн данин у
һ’әму жи ԛәнщ дьбун.

Зерандьна шандийа

17 Сәрәкк’аһин[ф] у һ’әмуйед
т’әви ԝи, кö жь к’омәла саду-
ԛийа бун, һ’әвсудийева дагьрти
р’абун 18 дәст авитьнә шанди-
йа, авитьнә кәла[ф] щьмә’тийе.
19 Ле мьлйак’әтәки[ф] Хöдан ԝе
шәве дәргәһед кәле вәкьрьн,
әԝ дәрхьстьнә дәрва у готә
ԝан: 20 «Һәр’ьн п’арьстгәһеда
бьсәкьньн у щьмә’тер’а ван
һ’әму готьнед ве жийине бе-
жьн». 21 Ԝана жи гöһдари кьр,
сьбәһе зу к’әтьнә п’арьстгәһе,
дәстпекьрьн һин кьрьн.

Һьнге сәрәкк’аһин к’ома
хԝәва һат, т’әви т’әмамийа к’о-
ма р’успийед Исраеле, щьвина
гьрәгьра щьванд у шандьнә
кәле кö шандийа биньн. 22 Ле
гава бәрдәсти чун, әԝ кәледа
нәдитьн, вәгәр’ийан һатьн у
готьн: 23 «Кәла жь һәр алийа-
ва дадайи бу у нобәдар жи ль
бәр дәргәһа бун, ле гава мә
вәкьр, мә һьндöр’да т’ö кәс
нәдит». 24 Гава сәрԝере нобә-
даред п’арьстгәһе у сәрәкед
к’аһина әв хәбәр бьһистьн,

сәр wан ә’щебмайи ман дьго-
тьн: «Гәло чь qәwьмийә?» 25 We
дәме йәки һат wанр’а гот: «Ва
әw мәрьвед wә авитьбунә кә-
ле, п’арьстгәһеда сәкьни нә у
щьмә’те һин дькьн!» 26 Wи чахи
сәрwере нобәдара бәрдәстийава
т’әвайи чун әw анин, ле нә бь
зорбәтийе, чьмки жь щьмә’те
дьтьрсийан, кӧ wан нәдьнә
бәр кәвьра.

27 Әw бьрьн бәр щьвина гьрә-
гьра данә сәкьнандьне, сәрәк-
к’аһин жь wан пьрси 28 у гот:
«Мә һ’ьшк т’әми ль wә нәкьр,
кӧ бь Wи Нави һин нәкьн? Ле
ва wә Оршәлим бь һинкьрьна
хwәва т’ьжи кьрийә, һун дь-
хwазьн щабдарийа хуна Wи
Мәрьви бькьнә стуйе мә»*.
29 Пәтрус у шандийед майинва
щаб дан у готьн: «Әм гәрәке
гӧр’а Хwәде бькьн, нә кӧ йа
мәрьва. 30 Хwәдейе кал-бавед
мә Иса жь мьрне р’акьр, Әwе
кӧ wә дарва дардакьр кӧшт.
31 Хwәде Әw бьльнд кьр дани
ль мьле Хwәйи р’асте, кӧ бь-
бә Р’ебәр у Хьлазкьр[ф], wәки
мәщала т’обәйе у бахшандьна
гӧна бьдә Исраеле. 32 Әм шә’де
ван тьшта нә, ӧса жи Р’ӧһ’е
Пироз, к’ижан Хwәде да wан,
йед кӧ гӧр’а Wида нә».

33 Гава wана әв йәк бьһист,
гәләки һерс к’әтьн у дьхwәстьн
wан бькӧжьн. 34 Ле ферьсики[ф]
дәрсдаре[ф] Qануне һәбу, наве
wи Гамалйел у нава т’әмамийа
щьмә’теда жи хwәйиqәдьр бу.
Әва щьвина гьрәгьрада р’абу
сәкьни ә’мьр кьр кӧ шандийа
хеләке дәрхьнә дәрва 35 у wанр’а
гот: «Гәли исраелийа! Һьндава
ванда һаш жь хwә һәбьн кӧ һу-
не чь бькьн. 36 Wәхтәке Т’әwдас
пешда һат, кӧ хwә данибу дәwса
йәки мәзьн у wәкә чарсьд мәрь-
ви жи хwә ле гьртьбун, әw һатә
кӧштьне, һ’әму пәйчуйед wи
жи т’ур’-т’ур’и бун у кәс нәма.
37 Пәй wир’а Щьһудайе Щәлиле
жи р’ожед навньвисареда р’абу
ә’лаләтәкә гьран ль пәй хwә бьр,
ле әw һатә кӧштьне у һ’әмуйед
пәй wи дьчун жи бәла-бәлайи
бун. 38 У ньһа әз ви һ’алида
wәр’а дьбежьм, жь ван мәрьва
вәгәр’ьн у wан бәр’дьн. Һәгәр
әw шеwьр йан шьхӧл мәрьвати
бә, we бәтал бә, 39 ле һәгәр жь
Хwәдеда йә, һун нькарьн бәтал
кьн. Мьqати хwә бьн нәбә кӧ
һун р’абьнә бәр Хwәде».

* 5:28 Мәтта 27:25.

Щьвина гьрәгьра гӧр’а wи
кьр, 40 гази шандийа кьрьн, әw
данә бәр qамчийа, ә’мьри сәр
wан кьрьн, кӧ иди бь наве Иса
хәбәр нәдьн у бәр’дан. 41 Әвана
жи жь щьвина гьрәгьра чун, ша
дьбун кӧ бона наве Иса һежайи
р’әзилкьрьне бунә. 42 Һәр р’ож
ль п’арьстгәһе у малада т’ьме
Мьзгини[ф] дьдан у һин дькьрьн
кӧ Мәсиһ, Иса йә.

Бьжартьна һ’әфт к’омәкдара

6 1 Wан р’ожада гава шагьрт
зедә дьбун, щьһуйед кӧ
йунани[ф] хәбәр дьдан һьндава
щьһуйед ибранида[ф]* бина хwә
тәнг дькьрьн, чьмки хӧрәке кӧ
һәр р’ож дьһатә бәлакьрьне нә-
дьгьһиштә жьнәбийед wан. 2 Wи
чахи һәр донздәһа гази к’ома
шагьрта кьр у готьн: «Әв йәк
нә р’аст ә кӧ әм даннасинийа
хәбәра Хwәде бьһельн, хӧрәк
бәлакьрьнева мьжул бьн. 3 Ньһа
гәли бьра, жь нава хwәда һ’әфт
мәрьвед бь шә’дәтийа наве qәнщ
бьбьжерьн, кӧ бь избати Р’ӧһ’е
Пироз у сәрwахтийева[ф] т’ьжи
нә, wәки әм wан дайньнә сәр
ви шьхӧли. 4 Ле әме хwә бьдь-
нә дӧа у даннасинийа хәбәре».
5 Әва йәка һ’әму баwәрмәнда
хwәш һат у әв мәрьвана бь-
жартьн: Стәйфан, мәрьвәки бь
баwәри у Р’ӧһ’е Пирозва т’ьжи,
Филипо, Прокоро, Никанор,
Тимон, Парменас у Николойе
жь Әнтакйайе, кӧ жь п’утп’а-
рьстийе[ф] һатьбу сәр баwәрийа
щьһуйа. 6 Әвана бәр шандийа
данә сәкьнандьне, шандийа
жи дӧа кьрьн у дәстед хwә да-
нә сәр wан. 7 У хәбәра Хwәде
пешда дьчу, ә’лаләта шагьрта
Оршәлимеда гәләки зедә дьбу
у жь к’аһина жи гәләка баwәри
qәбул дькьрьн.

Гьртьна Стәйфан

8 Стәйфан, әw мәрьвәки бь
к’әрәм у qәwата Хwәдева т’ьжи
бу, нав щьмә’теда к’әрәмәт у
нишанед мәзьн дькьрьн. 9 Ле
һьнәкед жь к’ьништа[ф] кӧ Аза-
йи* дьһатә готьне, щьһуйед жь
Курене у Скәндәрйайе у ӧса жи
щьһуйед жь qәзайед Киликйайе

* 6:1 «Щьһуйед ибрани» әw бун кӧ ль wәлате хwәда мәзьн бьбун зьмане Ибрани йан Арами хәбәр дьдан.
* 6:9 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Льбәртин», кӧ те фә’мкьрьне: «Азайийа хӧлама».

у Асйайе р’абун т’әви Стәйфан
к’әтьнә дә’ԝе. 10 Ле нькарьбун ль
бәр ԝе сәрԝахтийе у ԝи Р’öһ’е
кö пе хәбәр дьда бьсәкьнийа-
на. 11 Ԝи чахи дьзива сәре чәнд
мәрийа т’ьжи кьрьн кö бежьн:
«Мә бьһист кö әва тьштед мь-
ԛабьли Муса у Хԝәде дьбежә».
12 Бь ви аԝайи щьмә’т, р’успи у
ԛанунзан т’әвиһәв кьрьн, р’а-
һьштьнә Стәйфан, әԝ гьртьн у
к’аши щьвина гьрәгьра кьрьн.
13 Шә’дед дәрәԝ анин данә
сәкьнандьне у ԝан гот: «Әва
т’әрка хәбәрдана мьԛабьли ви
щийе пироз у Ԛануна[ф] Муса
накә. 14 Мә жь дәве ԝи бьһист
кö гот: ‹Исайе Ньсрәте ԝе ве
П’арьстгәһе һьлшинә у ә’дәтед
кö Муса данә мә бьгöһезә›».
15 Һ’әмуйед щьвина гьрәгьрада
р’уньшти гава ль ԝи ньһер’ин,
дина хԝә дане р’әнг-р’уйе ԝи
мина р’әнг-р’уйе мьлйак’әта бу.

Щабдайина Стәйфан ль бәр щьвина гьрәгьра

7 1 Һьнге сәрәкк’аһин Стәй-
фанр’а гот: «Әв йәк р’аст
ьн?» 2 Әԝи гот: «Гәли бав у бьра,
бьбьһен! Гава баве мә Бьраһим
һе Мәсопотамйайеда дьма, кö һе
нәчубу бажаре Һ’аране, Хԝәдейе
р’умәте ԝива хöйа бу 3 у жер’а
гот: ‹Жь ԝәлат у пьсмамед хԝә
бьԛәтә у һәр’ә ԝи ԝәлате кö
әзе нишани тә кьм›*. 4 Һьнге
Бьраһим жь ԝәлате к’ьлдани-
йа дәрк’әт ль Һ’аране ма. Пәй
мьрьна баве ԝир’а Хԝәде әԝ
ԝаргöһастә ви ԝәлате кö һун
ньһа теда дьминьн. 5 Ль ве дәре
ԝаргәһ нәда ԝи, нә жи дәԝса
ньгәки, ле соз да кö ви ԝәлати
чаԝа мьлк’ бьдә ԝи у пәй ԝир’а
жи бьдә зöр’әта ԝи, гава кö һе
зар’ед ԝи т’öнәбун*. 6 Хԝәде
ԝир’а аһа гот: ‹Зöр’әта тәйе
ԝәлате хәлԛеда хәрибийеда бә,
ԝе ԝан бькьнә хöлам у чарсьд
сали бьдьнә щәфе. 7 Ле диԝана
ԝи мьләте кö ԝе жер’а бьбьнә
хöлам› Хԝәде гот, ‹Әзе бькьм,
пәй ԝе йәкер’а әԝе дәрен, ль
ви щийи Мьн бьһ’әбиньн›*.
8 Паше сьнәт[ф] чаԝа нишана
пәймане да Бьраһим. Аԝа гава
Исһаԛ жер’а бу, р’ожа һ’әйшта
әԝ сьнәт кьр у Исһаԛ жи Аԛуб
öса кьр, Аԛуб жи һәр донздәһ

* 7:3 Дәстпебун 12:1.
* 7:5 Дәстпебун 17:8; 48:8.
* 7:7 Дәстпебун 15:13-14; Дәрк’әтьн 3:12.

кӧр’ед хwәйә бавә’ширед мә
ӧса кьрьн*.

9 Бавә’шира жи жь һ’әвсудийе
Усьв[ф] чаwа хӧлам фьротьн, кӧ
wи бьбьнә Мьсьре, ле Хwәде
т’әви wи бу*, **10** әw жь һ’әму
тәнгасийед wи хьлаз кьр. Га-
ва әw бәр Фьрәwьне[ф] п’адше
Мьсьре сәкьни, Хwәде к’әрәм
у сәрwахти дайе, п’адше жи
Усьв сәр Мьсьре у т’әмамийа
мала хwә кьрә сәрwер*. **11** Һьн-
ге т’әмамийа wәлате Мьсьре у
Кәнанеда[ф] бу хәлайи у к’әтьнә
охьрме гьран, кал-бавед мә
нькарьбун хӧрәк дәстхьстана*.
12 Аqуб кӧ бьһист ль Мьсьре
гәньм дәст дьк’әвә, щара пе-
шьн кал-бавед мә шандьн.
13 Щара дӧда Усьв хwә бьрайед
хwәва да наскьрьне у ә’сьле wи
Фьрәwьнва ә’йан бу. **14** Һьнге
Усьв шанд гази баве хwә Аqуб
у т’әмамийа мала wи кьр, кӧ
сәрһәв һ’әфте пенщ нәфс бун.
15 Аqуб бәржери Мьсьре бу,
әw у кал-бавед мә wьр мьрьн.
16 Щьнйазед wан бьрьнә Шәхәме
кьрьнә wи мәзәле кӧ Бьраһим
бь qимәтәки зива жь кӧр’ед
Һаморе Шәхәме к’ьр’ибу*.

17 Гава әw wәхте кӧ Хwәде бь
сонд Бьраһимр’а соз дабу незик
дьбу, щьмә’т Мьсреда гәләки
зедә бьбу. **18** Wи чахи п’адшаки
дьн Мьсьреда р’абу, кӧ дәрһәqа
Усьвда тьштәк ньзаньбу*. **19** Әwи
һ’ьләк’ари ль мьләте мә кьр у
кал-бавед мә данә щәфе, п’ейи
сәр wан кьр, кӧ әw зар’окед хwә
бавежьнә дәрва, кӧ нәжин*.
20 Wи чахи Муса жь дийа хwә
бу, әw йәки гәләки бәдәw бу у
се мәһа мала баве хwәда мәзьн
бу*. **21** Гава әw һатә авитьне,
qиза Фьрәwьн әw һьлда бьр,
чаwа кӧр’ хwәр’а мәзьн кьр.
22 Муса т’әмамийа сәрwахтийа
мьсрийа һин бу, хәбәрдан у
шьхӧле хwәда жи зор бу.

23 Гава чьл салийа wи т’ә-
мам бу, дьле wир’а дәрбаз бу

* 7:8 Дәстпебун 17:10-14.
* 7:9 Дәстпебун 37:11-28; 39:2, 21.
* 7:10 Дәстпебун 37:1-36; 39:1—41:46.
* 7:11-15 Дәстпебун 41:53—47:31; 49:33.
* 7:16 Йешу 24:32.
* 7:18 Дәрк’әтьн 1:7-8.
* 7:19 Дәрк’әтьн 1:10-11, 22.
* 7:20-22 Дәрк’әтьн 2:1-10.

кö сәрики бьдә хушк-бьрайед
хwә зар’ед Исраел. **24** Әwи йәки
исраели дит кö йәки мьсьри
нәһәqи ле дькьр, чу пьшта wи,
һ’әйф һьлда йе мьсьри кöшт.
25 Муса т’ьре[ф] хушк-бьрайед
wийе фә’м бькьн, кö Хwәде wе
бь дәсте wи хьлазбуне бьдә wан,
ле фә’м нәкьрьн. **26** Р’ожа дьне
р’асти дö исраелийа һат кö шәр’
дькьрьн, хwәст кö wан ль һәв
бинә у гот: ‹Ә’вдно! Һун бьра
нә, чьма нәһәqийе ль һәвдö
дькьн?› **27** Ле әwе кö нәһәqи ль
һәвале хwә дькьр, әw дә’ф да
у готе: ‹К’е тö сәр мә сәрwер
у һ’акьм к’ьфш кьри? **28** Йан
тö дьхwази мьн жи мина wи
мьсьрийе дöһö бькöжи?›* **29** Га-
ва Муса әв йәк бьһист, р’әви
wәлате Мьдйане хәрибийеда
ма у ль wьр дö кöр’ жер’а бун*.

30 Пәй чьл салир’а бәр’ийеда
ль ч’ийайе Синайе[ф] мьлйак’ә-
тәк нава алава агьре дьр’ийеда
wива хöйа бу*. **31** Муса кö дит, ль
сәр wе йәке ә’щебмайи ма. Гава
незик дьбуйе кö ббинә, дәнге
Хöдан бьһист: **32** ‹Әз Хwәдейе
кал-бавед тә, Хwәдейе Бьраһим,
Исһаq у Аqуб ьм›. Муса дьлә-
рьзи у нәwерьбу бньһер’ийа.
33 Һьнге Хöдан готе: ‹Чарьхед
ньгед хwә бехә, чьмки әw щийе
кö тö ле сәкьни йи ә’рде пироз
ә. **34** Бәле Мьн щәфе щьмә’та
Хwә Мьсьреда дит у заринийа
wан бьһист, пәйа бум кö wан
хьлаз кьм. Дә ньһа wәрә Әз тә
бьшиньмә Мьсьре›.

35 Әw Мусайе кö т’әхсир кь-
рьн у готьне: ‹К’е тö сәр мә
сәрwер у һ’акьм к’ьфш кьри?›
Хwәде бь дәсте wи мьлйак’әте
кö нав дьр’ийеда wива хöйа
бу, әw чаwа сәрwер у хьлазкьр
шанд*. **36** Әwи әw жь Мьсьре
дәрхьстьн, Мьсьре, бә’ра Сор
у бәр’ийеда[ф] чьл сали нишан у
к’әрәмәт кьрьн*. **37** Муса һәма
әw бу, йе кö зар’ед Исраелр’а
гот: ‹Хwәде wе жь нав бьрайед
wәда п’ехәмбәрәки мина мьн
бона wә р’акә›*. **38** Муса әw бу,

* 7:28 Дәрк’әтьн 2:14.
* 7:29 Дәрк’әтьн 2:11-22; 18:3-4.
* 7:30-34 Дәрк’әтьн 3:1-10.
* 7:35 Дәрк’әтьн 2:14; 3:2.
* 7:36 Дәрк’әтьн 7:3; 14:21; Жьмар 14:33.
* 7:37 Qануна Дöщари 18:15.

йе кӧ бəр’ийеда нава щьмə’те
бу, ль сəре ч’ийайе Синайе жи
т’əви wи мьлйак’əти бу, к’ижа-
ни т’əви wи кал-бавед мəр’а
хəбəр дьда. Əва əw бу, йе кӧ
əw хəбəред жийине һьлдьдан
кӧ бьдə мə*.
39 Ле кал-бавед мə нəхwəстьн
гӧр’а wи бькьн, əw т’əхсирᶲ кь-
рьн, дьлед хwəда вəгəр’ийанə
Мьсьре 40 у Һарунр’аᶲ готьн:
‹Мəр’а хwəдейа чекə, кӧ пешийа
мə к’əвьн, чьмки əw Мусайе кӧ
əм жь wəлате Мьсьре дəрхьстьн,
əм ньзаньн чь һатə сəре wи›*.
41 Һəма wан р’ожада п’утəки
мина голька чекьрьн, qӧрбанᶲ
wи п’утир’а дан у бона шьхӧле
дəсте хwə к’еф кьрьн*. 42 Һьнге
Хwəде бəре Хwə жь wан гӧһаст
у һьшт кӧ əw стəйркед ə’змен
бьһ’əбиньн, чаwа к’ьтеба п’е-
хəмбəрада ньвисар ə:

‹Гəло чьл сали qӧрбан у һ’ə-
диᶲ wə бəр’ийеда Мьнр’а
дан, Мала Исраел?
43 На, ле wə коне Молох хwəде
у стəйрка Р’əмфан хwəдейе
хwə һьлдьдан,
əв сурəт ьн, йед кӧ wə че-
кьрьн,
wəки һун wан бьһ’əбиньн.
Бона ве йəке Əзе wə бьгӧ-
һезьмə wи алийе wəлате
Бабилонеᶲ›*.

44 Конеᶲ Шə’дəтийе бəр’ийе-
да т’əви кал-бавед мə бу. Əw
ӧса һатə чекьрьне, чаwа Əwе
кӧ Мусар’а хəбəр да, ə’мьр кьр
кӧ мина wи шькле кӧ дить-
бу чекə*. 45 Паше кал-бавед
мə жи əw коне кӧ жь пешийа
wанр’а мабу, һьлдан анинə
ви wəлати, wи wəхте кӧ wан
т’əви Йешуᶲ жь wан мьлəта
зəфт кьрьбун у Хwəде жь бəр
кал-бавед мəва бəри wан мь-
лəта дабу. Əw кон ль wьр ма
һ’əта wəхте Даwьд*. 46 Даwьд
жи к’əрəм жь Хwəде станд,
хwəст кӧ ханəке бона Хwəде-
йе Аqуб чекə*. 47 Ле Сьлеман

* 7:38 Дəрк’əтьн 19:1–20:17; Qануна Дӧщари 5.
* 7:40 Дəрк’əтьн 32:1.
* 7:41 Дəрк’əтьн 32:2-6.
* 7:43 Амос 5:25-27.
* 7:44 Дəрк’əтьн 25:8-9, 40.
* 7:45 Йешу 3:14-17.
* 7:46 П’адшати II, 7:1-16; Дирок I, 17:1-14.

бона Wи ханәк чекьр*. 48 Ле
бәле Йе Һәри Жорьн малед бь
дәста чекьрида наминә, чаwa
п’ехәмбәр дьбежә:

49 ‹Ә’зман к’ӧрсийа Мьн ә,
ә’рд жи бьне п’ийед Мьн ә.
Һуне чь мале Мьнр’а чекьн?
Хӧдан дьбежә.
Йан жи чь щийи бона р’ь-
h’әтийа Мьн?
50 Нә дәстед Мьн әв һәр тьшт
чекьрьнә?*›

51 Сәрh’ьшкно! К’афьр у гӧ-
һада кәр’но!* Һун т’ьме мьqa-
бьли Р’ӧh’е Пироз дьсәкьньн,
кал-бавед wә чаwa бунә, һун
жи ӧса нә**. 52 Кал-бавед wә жь
п’ехәмбәра к’ижан нәзерандьн?
Әwед кӧ һе бәреда бона һатьна
Йе Р’аст дьготьн, дькӧштьн. У
ва ньһа жи wә нәмамийа Wи
кьр у кӧшт. 53 Wәр’а Qанун бь
дәсте мьлйак’әта һатә дайине,
ле wә хwәй нәкьр!»

Кӧштьна Стәйфан

54 Гава әв тьшт дьбьһистьн,
һәwa wан дьк’әт у дьранед хwә
сәр wи дьч’ьр’ькандьн. 55 Ле
Стәйфан бь Р’ӧh’е Пироз т’ьжи
бәре хwә ә’зменда кьр, р’умәта
Хwәде у Иса ль мьле Хwәдейи
р’асте сәкьни дит 56 у гот: «Ва
йә әз ә’змана вәбуйи дьбиньм у
Кӧр’е[ф] Мерьв ль мьле Хwәдейи
р’асте сәкьни!» 57 Wи чахи wана
кьрә qир’ин у гӧһед хwә гьртьн,
h’әму һәвр’а р’аһьштьнә wи,
58 әw жь бажер дәрхьстьн, данә
бәр кәвьра. Шә’да жи к’ьнщед
хwә данинә бәр ньгед хортәки
наве wи Шаwул. 59 Гава кәвьр
давитьне, Стәйфан дӧа кьр
у гот: «Хӧдан Иса, р’ӧh’е мьн
бьстинә». 60 Һьнге wи чок да, бь
дәнге бьльнд кьрә гази: «Хӧдан,
ве йәке ванар’а гӧнә[ф] h’әсаб
нәкә». Аһа кӧ гот, һеньжи*.

8

1 Шаwул жи qайл бу, кӧ әw
бе кӧштьне.

Шаwул пәй баwәрмәнда дьк’әвә

Әwе р’оже мьqабьли щьви-
на[ф] Оршәлимеда зерандьнәкә

* 7:47 П’адшати III, 6; Дирок II, 3:1-17.
* 7:50 Ишайа 66:1-2.
* 7:51 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Дьл у гӧһада бе сьнәтно».
** 7:51 Ишайа 63:10.
* 7:60 Бь заравәки дьн: «К’әтә хәwе». Аһа те фә’мкьрьне: «Р’ӧh’е хwә да, мьр».

гьран дәстпебу. Пештьри шан-
дийа h’әмуйед бавәрмәнд бә-
лайи т’опрахед Щьhустане
у Самәрйайе бун. 2 Мәрьвед
хwәдехоф Стәйфан дәфьн кь-
рьн у шинәкә гьран сәр кьрьн.
3 Ле Шаwул гәләк зьрар дьда
щьвине, мал-мал дьгәр’ийа
жьн у мер к’аши дәрва дькьрьн
давитьнә кәле*.

Филипо Самәрйайеда Мьзгинийе дьдә

4 Әwед бәла-бәлайи бьбун
дьгәр’ийан, Мьзгинийа хәбәре
дьдан. 5 Филипо жи бәржери
бажарәки Самәрйайе бу, wанр’а
бона Мәсиh даннасин дькьр.
6 Ә’лаләте бь дьл гöhдарийа
готьнед Филипо дькьр, гава
дьбьhистьн у дьдитьн әw к’ә-
рәмәтед кö wи дькьрьн. 7 Жь
гәләк щьнак’этийа[ф] р’öh’ед
h’әрам бь дәнге бьльнд дькрь-
нә qир’ин дәрдьк’әтьн у гәләк
шьлушә’т, ньгада сәqәт qәнщ
дьбун. 8 Hьнге шабунәкә мәзьн
к’әтә wи бажари.

9 Мәрьвәк wи бажарида hәбу
наве wи Шьмh’ун, әwи hе зува
сербази[ф] дькьр у самәри[ф] ә’щеб-
майи дькьрьн у хwә жи данибу
дәwса йәки мәзьн. 10 Т’әмамийа
щьмә’те жь бьч’ука h’әта мәзьна
бь дьл гöh дьданә wи у дьготьн:
«Әв ә әw ‹Qәwата Хwәдейә мә-
зьн› кö дьбежьн». 11 Бь дьл гöh
дьданә wи, чьмки әwи зува бь
сербазийед хwә әw ә’щебмайи
кьрьбун. 12 Ле гава әwи әw мьз-
гинийа Филипо бавәр кьр, йа
кö бона П’адшатийа Хwәде у
наве Иса Мәсиh дьда, hьн мер
hьн жьн, h’әму жи пе аве hатьнә
ньхöмандьне. 13 Шьмh’ун хwәха
жи бавәр кьр hатә ньхöмандьне
у т’ьме т’әви Филипо бу. У гава
әw нишан у к’әрәмәтед зор кö
дьбун дьдит, ә’щебмайи дьма.

14 Шандийед Оршәлимеда
гава бьhистьн, wәки Самәрйа-
йе хәбәра Хwәде qәбул кьрийә,
Пәтрус у Йуh’әнна шандьнә щәм
wан. 15 Әw кö бәржер бун, бона
wан дöа кьрьн кö Р’öh’е Пироз
бьстиньн, 16 чьмки h’әта hьнге
hе Р’öh’е Пироз нәhатьбу сәр
жь wан т’ö кәси, т’әне бь наве
Хöдан Иса hатьбунә ньхöмандь-
не. 17 Hьнге Пәтрус у Йуh’әнна
дәстед хwә данинә сәр wан у
wана Р’öh’е Пироз станд.

18 Гава Шьмh’ун дит, wәки
бь дәст данина шандийа Р’öh’е

* [8:3] К’аред Шандийа 22:4-5; 26:9-11.

Пироз дьстиньн, п'әрә дьрежи
wан кьр 19 у гот: «Әви һ'ököми
бьдьнә мьн жи, kö әз дәсте хwә
дайньмә сәр к'е, Р'öh'е Пироз
бьстинә». 20 Ле Пәтрус wир'а
гот: «Зиве тә бьра т'әви тә бь-
т'әр'ьбә! Тә т'ьре п'ешк'еша
Хwәде п'әрәти те стандьне!
21 П'ара тә ве йәкеда тьштәк
т'öнә, чьмки дьле тә ль бәр
Хwәде нә р'аст ә. 22 Ньһа жь wе
хьрабийа хwә вәгәр'ә, р'әща жь
Хöдан бькә, бәлки әв нета тәйә
хьраб бе бахшандьне, 23 чьмки
әз тә нава тә'лайийа зьрав у
qәйдед нәһәqийеда дьбиньм».
24 Шьмһ'ун ле вәгәр'анд у гот:
«Һун бона мьн һиви жь Хöдан
бькьн, wәки жь әw готьнед wә
т'ö тьшт нәйе сәре мьн».

25 Гава wана шә'дәти да у хә-
бәра Хöдан хәбәр дан, пашда
вәгәр'ийанә Оршәлиме у ль
сәр р'ийа хwә гәләк гöндед Са-
мәрйайеда жи Мьзгини дьдан.

Филипо у нәмере[ф] жь wәлате Әтйупийе

26 Һьнге мьлйак'әтәки Хöдан
Филипор'а гот: «Р'абә һәр'ә
алийе башуре[ф], сәр wе р'ийа kö
жь Оршәлиме бәржери Газзайе
дьбә», kö чол-бәстәк бу. 27 Әw
жи р'абу чу у дина хwә дайе,
ва йә нәмерәки[ф] жь Әтйупи-
йе wәзире Кәндаке, аwа готи
п'адша Әтйупийе, kö wәк'иле
т'әмамийа хьзна wе бу, бона
һ'әбандьне һатьбу Оршәлиме.
28 Әw жь wьр вәдьгәр'ийа у ә'рәба
хwәда к'ьтеба Ишайа[ф] п'ехәмбәр
дьхwәнд. 29 Р'öh' Филипор'а гот:
«Пешда һәр'ә у р'әх ә'рәбева
һәрә». 30 Филипо жи бәзи не-
зик буйе, бьһист kö әw к'ьтеба
Ишайа п'ехәмбәр дьхунә у же
пьрси: «Чь kö тö дьхуни фә'м
дьки?» 31 Әwи готе: «Әзе чаwа
бькарьбьм фә'м бькьм, һәгәр
йәк мьнр'а шьровәнәкә?» У
һиви жь Филипо кьр kö р'абә
р'әх wи р'уне. 32 Әw щийе kö
wи ньвисареда дьхwәнд әв бу:

«Мина пәза бона сәржекь-
  рьне һатә бьрьне
у чаwа бәрха ль бәр qöсесе
  хwә накә к'алин,
дәве Хwә вәнакә.
33 Әw ньмьз кьрьн у һәqе Wи
  же стандьн.
Дәрһәqа зöр'әта Wида к'е
  wе гьли кә?
Чьмки ә'мьре Wи жь р'убаре
  дьне һатә һьлдане»*.

* 8:33 Ишайа 53:7-8.

34 Нәмер жь Филипо пьрси
у готе: «Әз һиви дькьм мьнр’а
бежә, п’ехәмбәр ван тьшта бона
к’е дьбежә? Бона хwә йан бона
йәки майин?» **35** Филипо р’абу
we ньвисареда дәстпекьр дәр-
һәqа Мьзгинийа Исада wир’а
шьровәкьр.

36-37 Гава р’ийа хwәда дьчун,
әw гьһиштьнә авәке у нәмер гот:
«Ва йә ав, иди чь наһелә кӧ әз
бемә ньхӧмандьне?»* **38** У нәмер
ә’мьр кьр, кӧ ә’рәбе бьдьнә сә-
кьнандьне, һәр дӧ жи к’әтьнә
аве у Филипо нәмер ньхӧманд.
39 Гава әwана жь аве дәрк’әтьн,
Р’ӧһ’е Хӧдан Филипо һьлда, иди
нәмер Филипо нәдит, әw әшq у
ша р’ийа хwәда чу. **40** Ле Филипо
Ашдодеда хӧйа бу у дьгәр’ийа,
Мьзгини дьда һәр бажари, һ’әта
Qәйсәрийе жи һат.

Чаwа Шаwул ль Иса вәдьгәр’ә

*(К’аред Шандийа 22:6-16;
26:12-18)*

9 **1** Шаwул жи һ’әта һьнге
һе гәф ль шагьртед Хӧдан
дьхwар кӧ wан бьдә кӧштьне.
Әw чу щәм сәрәкк’аһин, **2** дәс-
турнә’мә сәр к’ьништед Шаме
жь wи хwәстьн, wәки һ’ӧкӧме
wи һәбә жьн у меред кӧ ль пәй
ве Р’е дьчьн һәгәр бьбинә, wан
бьгьрә гьредайи бинә Оршәли-
ме. **3** Гава дьчу незики Шаме бу,
ньшкева жь ә’змен р’онайике
дора wи шәwq да. **4** Әw к’әтә
ә’рде у дәнгәк бьһист кӧ wир’а
дьгот: «Шаwул, Шаwул! Тӧ чьма
Мьн дьзерини?» **5** Әwи жи гот:
«Тӧ к’и йи, Хӧдан?» Wи дәнги
готе: «Әз әw Иса мә, Йе кӧ тӧ
дьзерини*. **6** Дә ньһа р’абә һәр’ә
бажер, we тәр’а бе готьне те чь
бьки». **7** Әw мәрьвед кӧ т’әви
wи дьчун сар бун сәкьнин у
зар-зьман к’әтьн. Wан әw дәнг
дьбьһист, ле кәсәк нәдьдитьн.
8 Шаwул жь ә’рде р’абу, ч’ә’вед
wи вәкьри бун, ле тьшт нәдьдит.
Һьнге дәсте wи гьртьн бьрьнә
Шаме. **9** Әw се р’ожа кор ма, нә
хwар у нә жи вәхwар.

10 Шамеда шагьртәки на-
ве wи Һананийа һәбу, Хӧдан

* 8:36-37 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Филипо wир’а гот: ‹Һәгәр тӧ бь т’әмамийа дьле хwә баwәр дьки, дькари›. Әwи ле вәгәр’анд у гот: ‹Әз баwәр дькьм, кӧ Иса Мәсиһ Кӧр’е^ф Хwәде йә›».

* 9:5 Нав һьнәк wәлгәр’андьнед кәвьнда әв жи һәйә: «‹Тӧ чьфта хwә нькари бавежи шьва сәртуж›. Әw жи ләрьзи у шашмайи гот: ‹Хӧдан, Тӧ чь дьхwази әз бькьм?› У Хӧдан wир’а гот».

дитьнокеда һатә бәр ч'ә'ва у
wир'а гот: «Һананийа!» Әwи гот:
«Әз вьра мә, Хӧдан». 11 Хӧдан
wир'а гот: «Р'абә һәр'ә wе к'уча
кӧ жер'а Р'аст дьбежьн, мала
Щьһудада бона йәки жь Тарсусе
наве wи Шаwул бьпьрсә, чьмки
ва йә әw дӧа дькә, 12 дина хwә
дайе, ва мәрик дитьнокеда һатә
бәр ч'ә'ва, наве wи Һананийа,
әw һат дәстед хwә данинә сәр
wи, кӧ әw диса бьбинә». 13 Һана-
нийа ле вәгәр'анд у гот: «Хӧдан,
бона ви мәрьви мьн жь гәләка
бьһистийә, wәки Оршәлимеда
wи чьqас хьраби ль щьмә'та Тә
кьрийә. 14 Вьр жи алийе сәрә-
кед к'аһинада һ'ӧкӧме wи һәйә,
һ'әмуйед кӧ гази наве Тә дькьн
бьгьрә». 15 Ле Хӧдан жер'а гот:
«Тӧ һәр'ә, чьмки Мьн әw ча-
wа һащәтәк бьжартийә, wәки
наве Мьн нәщьһуйа, п'адша у
зар'ед Исраелева бьдә наскь-
рьне. 16 Әзе Хwәха нишани wи
кьм, кӧ чьqаси гәрәке бона наве
Мьн щәфе бьк'ьшинә».

17 Һананийа жи чу к'әтә wе
мале, дәсте хwә дани сәр wи
у готе: «Шаwул бьра! Хӧдан
әз шандьмә, әw Исайе р'ева
р'асти тә һат, wәки тӧ диса бь-
бини у бь Р'ӧһ'е Пироз т'ьжи
би». 18 Дәстхwәда жь ч'ә'вед wи
мина капәке тьшт же wарийан,
дит, р'абу пе аве һатә ньхӧман-
дьне, 19 хwарьн хwар у qәwата
wи һатә щи.

Шаwул бажаре Шамеда Мьзгинийе дьдә

Чәнд р'ожа Шаwул щәм ша-
гьртед Шамеда ма. 20 Дәстхwәда
Шаwул дәстпекьр к'ьништада
бона Иса даннасин кьр у гот кӧ:
«Әw Кӧр'е Хwәде йә». 21 Һ'әму-
йед кӧ дьбьһистьн, ә'щебмайи
дьман у дьготьн: «Әва әw нинә,
кӧ Оршәлимеда йед кӧ гази Ви
Нави дькьрьн дькӧштьн? У
бона wе йәке һатийә вьр жи,
wәки wан бьгьрә у бьбә бьдә
дәсте сәрәкед к'аһина?» 22 Ле
Шаwул һинкьрьнеда һе qәwат
дьбу, избат дькьр кӧ Мәсиһ һәма
Иса йә у дәнге һ'әму щьһуйед
Шамеда дьда бьр'ине.

23 Гава гәләк р'ож дәрбаз бун,
щьһу шеwьрин кӧ wи бькӧжьн,
24 ле Шаwул нета wанә хьраб
һ'әсийа. Әw шәв у р'ож бәр дәр-
гәһед бажер бун кӧ wи бькӧжьн,
25 ле шагьртед wи жи шәв әw бь
зәмбиле диwерва дахьстьн*.

* 9:25 Корьнт'и II, 11:32-33.

Шаwул Оршәлимеда

26 Гава Шаwул һатә Оршәли-
ме, wи дькьр кӧ т'әви шагьрта
бә, ле һ'әму жь wи дьтьрсийан,
wан баwәр нәдькьрьн кӧ әw жи
буйә шагьрт. 27 Һьнге Барнабас
әw һьлда бьрә щәм шандийа у
wанр'а гьли кьр, кӧ әwи р'еда
чаwа Хӧдан дитийә у т'әви wи
хәбәр дайә, Шамеда жи чаwа
мерк'ими наве Иса даннасин
кьрийә. 28 Шаwул Оршәлимеда
т'әви wан р'адьбу-р'удьньшт у
бь наве Иса Хӧдан мерк'ими
даннасин дькьр. 29 Ӧса жи т'әви
щьһуйед кӧ бь йунаниᶲ хәбәр дь-
дан бь хәбәрдане дьк'әтә дә'wе,
wана жи дькьр кӧ әw бькӧшта.
30 Гава бьра ве йәке һ'әсийан,
әw бәржер бьрьнә Qәйсәрийе
у дәрбази Тарсусе кьрьн.

31 Аwа щьвин ль т'әмамийа
Щьһустане, Щәлиле у Самәр-
йайе дәмәке ә'дьлайийеда бу,
р'ӧһ'анийеда ава дьбу, бь хофа
Хӧдан у бь дьлдайина Р'ӧһ'е
Пироз пешда дьчу, баwәрмәнд
зедә дьбун.

Qәнщбуна Әйнейас

32 Пәтрус жи һ'әму щийа дь-
гәр'ийа у бәржери щәм щьмә'та
Хwәдейә Лидайе жи бу. 33 Wьр
мәрьвәк дит наве wи Әйнейас,
кӧ һ'әйшт салед wи бун, шь-
лушә'т щи-ньвинада п'алдайи
бу. 34 Пәтрус wир'а гот: «Әйне-
йас! Иса Мәсиһ тә qәнщ дькә.
Р'абә у ньвина хwә бьдә һәв».
Әw пер'а-пер'а р'абу сәр хwә.
35 Һ'әму бьнәлийед Лидайе
у дәшта Шароне әw дитьн у
бәрбь Хӧдан вәгәр'ийан.

Сахбуна Табит'айе

36 Йафайеда к'ӧлфәтәкә ша-
гьрт һәбу, наве wе Табит'а, кӧ
«Хәзал» те wәлгәр'андьне. Әва
нава һ'әму qәнщи у херкьрь-
нада мабу. 37 Wан р'ожада әwа
нәхwәш к'әт мьр у әw шуштьн
ода жорьнда данин. 38 Йафа не-
зики Лидайе бу. Гава шагьрта
бьһист кӧ Пәтрус ль wьр ә, дӧ
мәри шандьн һиви кьрьн у
готьн: «Дәрәнги нәбә зу wәрә
щәм мә». 39 Пәтрус жи р'абу
т'әви wан һат. Гава гьһиш-
тә wьр, әw бьрьнә ода жорьн,
һ'әму жьнәбийа дора wи гьрт
у бь гьри әw к'ьнщ у кьрасед
кӧ сахийа хwәда Хәзале бона
wан дьрутьбун, нишани wи
дьдан. 40 Һьнге Пәтрус һ'әму
дәрхьстьнә дәрва, чок да дӧа
кьр у сәр щьнйазда вәгәр'ийа
гот: «Табит'а! Р'абә сәр хwә».

Әwe ч’ә’вед хwә вәкьрьн, ль
Пәтрус ньһер’и, р’абу р’уньшт.
41 Әwи дәсте хwә да we р’акьрә
п’ийа, паше гази щьмә’та Хwә-
де у жьнәбийа кьр, әw сах бәр
wан да сәкьнандьне. 42 Әва йәка
т’әмамийа Йафайеда бәла бу
у гәләка баwәрийа хwә Хӧдан
анин. 43 Пәтрус гәләк р’ожа ль
Йафайе мала Шьмһ’уне ч’әрм-
кәрда ма.

Кор’нелйойе нәщьһу[ф] гази Пәтрус дькә у дитьнока Пәтрус

10 1 Qәйсәрийеда мәрьвәки
наве wи Кор’нелйо һәбу,
р’әфа «Ордийа Италйайеда»
сәрсәд[ф] бу. 2 Әw мала хwәва
йәки хwәйиман у хwәдехоф бу,
щьмә’та щьһуйар’а жи гәләк хер
дькьрьн у һәр гав бәр Хwәде
дӧа дькьр. 3 Әwи нивро незики
сьһ’әта сьсийа дитьнокеда бәр
ч’ә’ве хwә ашкәрә мьлйак’ә-
тәки Хwәде дит кӧ һатә щәм
wи у wир’а гот: «Кор’нелйо!»
4 Әwи кӧ ль wи ньһер’и, саw
к’әтә сәр у гот: «Чь йә Хӧдан?»
Мьлйак’әт готе: «Хwәде дӧа у
херед тә qәбул кьрьн у әw бир
накә. 5 Дә ньһа мәрийа бшинә
Йафайе, гази Шьмһ’ун[ф] кә, йе
кӧ жер’а Пәтрус дьбежьн. 6 Әw
чаwа мевам мала Шьмһ’уне
ч’әрмкәрда бәр бә’ре дьминә».
7 Гава әw мьлйак’әте кӧ wир’а
хәбәр дьда чу, әwи гази дӧ
хӧламед мале у әскәрәки бәр-
дәстийи хwәйиман кьр 8 у һәр
тьшт wанр’а гьли кьр шандьнә
Йафайе.

9 Р’ожа дьне әwана һе дьчун
у незики бажер дьбун, Пәтрус
незики сьһ’әта донздәһа р’абу
сәр хени кӧ дӧа бькә. 10 Әw бьр’-
чи бу хwәст кӧ нан бьхwә. Һе
гава нан һазьр дькьрьн, мина
сьһ’әтәке сәр wир’а дәрбаз
бу. 11 У wи дина хwә дайе, ва
ә’зман вәбу, тьштәки мина
дәстәхана мәзьн һәр чар го-
шава дардабу, дьһатә хwаре
сәр ә’рде. 12 Сәр we һәр щур’ә
һ’әйwанед чарп’е, шулькийед
ә’рде у тәйрәдед ә’змен һәбун.
13 Дәнг һатә wи: «Р’абә Пәтрус,
сәржекә у бьхwә». 14 Ле Пәтрус
гот: «Һ’аша жь мьн Хӧдан, мьн
т’ӧ щар тьштәки һ’әрам[ф] йан
п’ис нәхwарийә». 15 Щара дӧда
әw дәнг һатә wи: «Әw тьште кӧ
Хwәде һ’әлал[ф] кьрийә тӧ һ’әрам
һ’әсаб нәкә». 16 Әва йәка се
щара qәwьми у һьнге әw дәс-
тәхан ә’зменва һатә һьлатьне.

17 Пәтрус һе ә’щебмайи нав
хwәда дьфькьри: «Әв чь дитьнок

бу мьн дит?» ва әw мәрьвед кӧ
Кор’нелйо шандьбун ль бәр
дәргәһ сәкьнин у мала Шьм-
һ’ун пьрсин. 18 Дәнг дан готьн:
«Шьмһ’уне кӧ жер’а Пәтрус дь-
бежьн ль вьр меван ә?» 19 Пәтрус
һе сәр wе дитьноке дьфькьри,
Р’ӧһ’ жер’а гот: «Ва нә се мәри
ль тә дьгәр’ьн. 20 Дә иди р’абә
һәр’ә хwаре у дӧдьли нәбә т’әви
wан һәр’ә, чьмки Мьн әwана
шандьнә». 21 Пәтрус жи пәйа
бу, чу щәм wан мәрьва у гот:
«Әз ьм әwе кӧ һун ле дьгәр’ьн.
Һун бона чь һатьнә?» 22 Wан
гот: «Кор’нелйойе сәрсәд әм
шандьнә. Әw мәрьвәки р’аст,
хwәдехоф у алийе т’әмамийа
мьләте щьһуйада жи хwәйийе
шә’дәтийа qәнщ ә. Әwи ә’мьр
жь мьлйак’әтәки пироз станд,
кӧ тә гази мала хwә кә у хәбәр-
дана тә бьбьһе». 23 Һьнге Пәтрус
әw т’әглифи мале кьрьн, щийе
шәве да wан.

Р’ожа дьне Пәтрус р’абу т’әви
wан чу, чәнд баwәрмәндед Йа-
файе жи т’әви wи чун. 24 Р’ожа
дьн гьһиштьнә Qәйсәрийе,
Кор’нелйо жи гази хwәхати
у достед хwә кьрьбу у һивийа
wан бу. 25 Гава Пәтрус дьк’әтә
һьндӧр’, Кор’нелйо пешийа
wида чу у к’әтә бәр ньга у бәр
та бу. 26 Ле Пәтрус әw р’акьрә
п’ийа у готе: «Р’абә бьсәкьнә,
әз хwәха жи мәри мә». 27 Wир’а
бь хәбәрдане к’әтә һьндӧр’ у
ль wьр гәләк щьвийайи дитьн.
28 Әwи wанар’а гот: «Һун хwәха
заньн кӧ нә ә’дәте мере щьһу
йә, кӧ т’әви нәщьһуйа р’абә-р’у-
ни, йан һәвва һәр’ьн-бен. Ле
Хwәде бәр мьн вәкьр, wәки
әз т’ӧ кәси п’ис йан һ’әрам
һ’әсаб нәкьм. 29 Бона wе йәке
жи гава гази мьн кьрьн, мьн
на-на нәкьр р’абум һатьм. У
әз ньһа дьпьрсьм, wә бона чь
гази мьн кьрийә?»

30 Кор’нелйо гот: «Бәри чар
р’ожа, незики ви чахи мьн дӧа-
йе сьһ’әта сьсийа мала хwәда
дькьр*, ньшкева мәрьвәк бь
к’ьнще чил-qәрqаш ль бәр мьн
сәкьни 31 у гот: ‹Кор’нелйо!
Хwәде дӧайед тә бьһистьн у
херед тәйә кьри жи бир анин.
32 Ньһа мәрийа бьшинә Йафайе
гази Шьмһ’ун кә, йе кӧ жер’а
Пәтрус дьбежьн, әw чаwа меван
ль мала Шьмһ’уне ч’әрмкәрда

* 10:30 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Бәри чар р’ожа, һ’әта ви чахи мьн р’ожи дьгьрт у дӧайе сьһ’әта сьсийа мала хwәда дькьр».

бәр бә’ре дьминә›*. 33 Мьн жи
пер’а-пер’а шандьнә щәм тә
у тә жи qәнщ кьр кӧ тӧ һати.
Ньһа әм һ’әму жи ль бәр Хwәде
сәкьни нә, кӧ чь жь Хӧдан тәр’а
һатийә ә’мьркьрьне бежи, әм
жи бьбьһен».

Даннасинийа Пәтрус мала Кор’нелйода

34 Пәтрус дәст бь хәбәрдане
кьр у гот: «Әз ньһа фә’м дькьм,
wәки Хwәде р’асти жи фьрqи-
йе накә нава мьләта*. 35 Ле жь
нав һәр мьләтида, йе кӧ жь Wи
хоф дькә у р’астийе дькә ль Wи
qәбул ә. 36 Һун иди р’ьнд заньн
кӧ Хwәде әва хәбәра зар’ед
Исраелр’а шанд, бь Иса Мәсиһ
Мьзгинийа ә’дьлайийе да, Йе
кӧ Хӧдане һ’әмуйа йә. 37 Ӧса жи
заньн жь Щәлиле гьрти т’әма-
мийа Щьһустанеда чь qәwьми,
пәй wе ньхӧмандьнер’а, йа кӧ
Йуһ’әнна даннасин кьр, 38 чаwа
Хwәде Исайе Ньсрәте бь Р’ӧ-
һ’е Пироз у qәwате к’ьфш кьр,
кӧ бь qәнщикьрьне гәр’ийа у
һ’әмуйед кӧ бьн бьндәстийа
мирещьнда бун qәнщ кьрьн,
чьмки Хwәде т’әви Wи бу. 39 Әм
хwәха шә’дед wан һ’әму тьшта
нә, йед кӧ Әwи т’опрахед Щь-
һустане у Оршәлимеда кьрьн.
Паше Әw дарва дардакьрьн у
кӧштьн, 40 ле Хwәде Әw р’ожа
сьсийа жь мьрьне р’акьр, да
ә’йанкьрьне, 41 нә кӧ һ’әму
щьмә’тер’а, ле wан шә’дар’а, йед
кӧ пешийе жь алийе Хwәдеда
һатьбунә бьжартьне, аwа готи
мәр’а, йед кӧ пәй мьрьн-р’абуна
Wир’а т’әви Wи хwарьн у вәхwа-
рьн. 42 У Әwи т’әми ль мә кьр,
wәки әм щьмә’тер’а даннасин
кьн у шә’дәтийе бдьн кӧ Әw ә
һ’акьме мьрийа у зендийа жь
Хwәдеда к’ьфшкьри. 43 Һ’әму
п’ехәмбәр шә’дәтийа Wи дь-
дьн, кӧ һ’әмуйед баwәрийа хwә
Wи биньн, wе бь сайа наве Wи
бахшандьна гӧна бьстиньн».

Нәщьһу жи Р’ӧһ’е Пироз дьстиньн

44 Пәтрус һе әв тьшт дьготьн,
Р’ӧһ’е Пироз һатә сәр һ’әму-
йед кӧ әв готьн дьбьһистьн.
45 Баwәрмәндед ә’сьле хwәда
щьһу*, йед кӧ т’әви Пәтрус

* 10:32 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Әwе бе тәр’а хәбәр дә».
* 10:34 Qануна Дӧщари 10:17.
* 10:45 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сьнәткьри».

һатьбун, зәндәгьрти ман, кö
Р’öһ’е[ф] Пироз чаwа п’ешк’еш
сәр нәщьһуйада** жи бари,
46 чьмки бьһистьн кö wана бь
зьмана хәбәр дьдан у шькьри
дьданә Хwәде. Һьнге Пәтрус
гот: 47 «Иди к’и дькарә нәһелә
кö әвана пе аве бенә ньхöман-
дьне[ф], йед кö мина мә Р’öһ’е
Пироз жи стандьн?» 48 Wи чахи
ә’мьр кьр кö бь наве Иса Мәсиһ
бенә ньхöмандьне. Паше wана
һиви жь wи кьр кö чәнд р’ожа
ль wьр бьминә.

Пәтрус щьвина Оршәлимер’а шьровәдькә кö чьма чубу мала йәки нәщьһу[ф]

11 1 Шандийа у баwәрмән-
дед алийе Щьһустанеда
дьман, бьһистьн кö нәщьһу-
йа жи хәбәра Хwәде qәбул
кьрьнә. 2 Гава Пәтрус һәвраз
чу Оршәлиме, баwәрмәндед
ә’сьле хwәда щьһу әw нәһәq
дькьрьн у 3 дьготьн: «Тö чуйи
щәм мәрьвед нәсьнәткьри у
тә т’әви wан нан хwарийә!»
4 Һьнге Пәтрус дәстпекьр бь
һур-гьли wанр’а шьровәкьр у
гот: 5 «Мьн бажаре Йафайеда
дöа дькьр, мина сьһ’әтәке сәр
мьнр’а дәрбаз бу. У мьн дить-
нокеда ль бәр ч’ә’ве хwә дит,
дәрданәкә мина дәстәхана
мәзьн һәр чар гошава жь ә’з-
мен дардабу һатә хwаре, ль
бәр мьн сәкьни. 6 Әз һе зур’
бьбум мьн ле дьньһер’и, мьн
дина хwә дайе, ва нә һ’әйwа-
нед чарп’е, р’ә’wьр, шулькийед
ә’рде у тәйрәдед ә’змен. 7 Һьнге
мьн дәнгәк бьһист кö мьнр’а
гот: ‹Р’абә Пәтрус, сәржекә у
бьхwә›. 8 Ле мьн гот: ‹Һ’аша жь
мьн, Хöдан, т’ö щар тьштәки
һ’әрам йан п’ис нәк’әтийә дәве
мьн›. 9 Щара дöда әwи дәнги жь
ә’змен ль мьн вәгәр’анд у гот:
‹Әw тьштед кö Хwәде һ’әлал
кьрийә, тö һ’әрам һ’әсаб нәкә›.
10 Әва йәка се щара qәwьми у
һәр тьшт пашда ә’зменва һатә
к’ьшандьне. 11 Һәма wи чахи
се мәрийед кö жь Qәйсәрийе
шандьбунә пәй мьн бәр ма-
ла кö әм теда дьман сәкьнин.
12 Р’öһ’ мьнр’а гот: ‹Т’әви wан
һәр’ә, дöдьли нәбә›. Әв һәр
шәш бьра жи т’әви мьн һатьн
у әм чунә мала wи мәрьви.
13 Әwи мәр’а гот, кö чаwа ма-
ла хwәда мьлйак’әт дитийә,
кö сәкьни йә wир’а готийә:

** 10:45 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Нәсьнәткьрийада».

‹Мəрийа бьшинə Йафайе у
гази Шьмһ’ун кə, йе кö жер’а
Пəтрус дьбежьн. 14 Əwe тəр’а
wан готьна бежə, бь к’ижана
те у т’əмамийа нəфəред мала
хwəва хьлаз би›. 15 У мьн һəма
дəст бь хəбəрдане кьр, Р’öһ’е
Пироз һатə сəр wан, чаwа пе-
шийе һатə сəр мə. 16 Wи чахи
һатə бира мьн əw хəбəра кö
Хöдан готьбу: ‹Йуһ’əнна бь аве
ньхöманд, ле һуне бь Р’öһ’е Пи-
роз бенə ньхöмандьне›*. 17 Аwа
һəгəр Хwəде хут əw п’ешк’еш
да wан, к’ижан да мə, гава мə
баwəрийа хwə Хöдан Иса Мəсиһ
ани, əз к’и бум кö мьqабьли
Хwəде бьсəкьнийама?»

18 Гава кö əв йəка бьһистьн,
дəнге хwə бьр’ин, шькьри данə
Хwəде у готьн: «Wəки öса йə
Хwəде əва мəщала да нəщьһуйа
жи, кö жь гöнəкьрьне вəгəр’ьн
у бьжин».

Баwəрмəндед бажаре Əнтакйайе

19 Əwед кö жь дəст wе зеран-
дьна пəй кöштьна Стəйфанр’а
бəла-бəлайи бьбун, гьһиштьнə
һ’əта Финикйайе, Qöбрьсе у
Əнтакйайе у т’əне щьһуйар’а
хəбəр даннасин дькьрьн*. 20 Ле
нава wанда һьнəк жь мəрьвед
Qöбрьсе у Курене һəбун, кö
гава чун к’əтьнə Əнтакйайе,
йунанар’аᶠ* жи хəбəр дьдан,
Мьзгинийа Хöдан Иса дьдан.
21 Дəсте Хöдан wанр’а бу, гə-
лəка баwəр кьр, бəрбь Хöдан
вəгəр’ийан.

22 Бона wан əв дəнг-бə’са
гьһиштə щьвинаᶠ Оршəлиме,
Барнабас шандьнə Əнтакйайе.
23 Гава гьһиште у к’əрəма Хwə-
де дит, ша бу у дьл дьда wан
һ’əмуйа кö бь т’əмамийа дьле
хwəва Хöданр’а амьн бьминьн.
24 Барнабас мəрьвəки qəнщ,
Р’öһ’е Пироз у баwəрийева
т’ьжи бу. Гəлəк щьмə’т сəр
баwəрмəндед Хöданда зедə бу.
25 Һьнге Барнабас дəрбази
Тарсусе бу, кö ль Шаwул бьгə-
р’ə, 26 əw дит ани Əнтакйайе.
Əwана һəвр’а т’əмамийа салə-
ке т’əви щьвинеᶠ дьщьвийан
у гəлəк щьмə’т һин дькьрьн.

* 11:16 К’аред Шандийа 1:5.
* 11:19 К’аред Шандийа 8:1-4.
* 11:20 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Мəрьвед жь wəлатед майинə кö йуна-
ни хəбəр дьдан».

Пешийе Әнтакйайеда шагьрт
«мәсиһи[ф]» һатьнә навкьрьне.
27 Wан р’ожа жь Оршәлиме
п’ехәмбәр бәржери Әнтакйайе
бун. 28 Жь wан йәк, кӧ наве wи
Һагабо бу, р’абу бь Р’ӧһ’ ә’лам
кьр, кӧ wе т’әмамийа дьнйайе-
да бьбә хәлайикә гьран. У ӧса
жи әва хәлайа һена Клаwдйо
Qәйсәрда[ф] бу*. 29 Һьнге шагьр-
тед Әнтакйайе qьрар кьрьн
кӧ жь дәсте к’ева чьqас те
алик’арийе бона баwәрмәндед
Щьһустане бьшиньн. 30 Ӧса
жи кьрьн, бь дәсте Барнабас
у Шаwул бәрпьрсийаред щь-
винер’а шандьн.

Кӧштьна Аqуб[ф] у гьртьна Пәтрус

12 1 Wан чахада Һеродәс[ф]
п’адша дәсте хwә һьл-
да сәр һьнәкед жь щьвине кӧ
wан бьдә щәфе, 2 Аqубе[ф] бьре
Йуһ’әнна бь шур да кӧштьне.
3 Әwи дина хwә дайе, кӧ кьрьна
wи ль щьһуйа хwәш һат, р’абу
Пәтрус жи да гьртьне. Әв йәк
р’ожед Щәжьна[ф] Нане Шкәвада
qәwьмин. 4 Гава Пәтрус гьрт,
авитә кәле спартә[ф] чар т’ахьма,
кӧ һәр т’ахьмәк чар-чар әскәр
бун, wәки мьqати wи бьн. Нета
wи әw бу кӧ пәй Щәжьна Дәр-
базбунер’а wи дәрхә бәр щьмә’те,
диwана wи бькә. 5 Иди Пәтрус
кәледа гьрти бу, ле щьвине бона
wи бь дьл у щан, бь дӧа һиви
жь Хwәде дькьр.

Азабуна Пәтрус

6 We шәве, кӧ сьбәтьре Һеродәс
дьхwәст әw дәрхьста бәр щьм-
ә’те, бона диwанкьрьне, Пәтрус
бь дӧ зьнщира гьредайи нава дӧ
әскәрада р’азайи бу, нобәдара
жи бәр дери нобәдарийа кәле
дькьр. 7 Ньшкева мьлйак’әтә-
ки[ф] Хӧдан бәр сәкьни, р’онайе
wи щийи шәwq да у ньч’андә
к’еләка Пәтрус, әw һ’ьшйар
кьр у готе: «Зу р’абә». Зьнщир
жь дәстед wи к’әтьн. 8 Һьнге
мьлйак’әт wир’а гот: «Пьшта
хwә гьредә у чарьхед хwә сәр
ньгед хwәва кә». Әwи жи ӧса
кьр. Паше wир’а гот: «Qап’уте
хwә бавежә сәр хwә у пәй мьн
wәрә». 9 Пәтрус жи дәрк’әт
да пәй wи чу, ле ньзаньбу әw
кьрьна мьлйак’әт р’аст ә, wи
т’ьре хәwне дьбинә. 10 Әwана
жь нобәдаред пешьн у дӧда дәр-
баз бун, һ’әта дәргәһе һ’әсьни

* 11:28 К’аред Шандийа 21:10.

һатьн, к'ижани дәрдьхьстә нав
бажер. Дәргәһ хwәха ль бәр wан
вәбу, жь wьр дәрк'әтьн к'учәке
дәрбаз бун, ньшкева мьлйак'әт
жь wи qәтийа.

11 Һьнге Пәтрус сәр һ'ьше
хwәда һат, гот: «Әз ньһа р'аст
заньм кӧ Хӧдан мьлйак'әте
Хwә шанд, әз жь дәсте Һеро-
дәс у жь wан һ'әму тьштед кӧ
щьһу һивийе бун хьлаз кьрьм».
12 Гава әв йәк фә'м кьр, чу мала
Мәрйәма дийа Йуһ'әннайе кӧ
жер'а Марqос дьготьн, кӧ ль wьр
гәләк щьвийабун дӧа дькьрьн.
13 Пәтрус дәргәһ хьст, щарикә
наве wе Р'ода чу гӧһе хwә да
сәр. 14 Дәнге Пәтрус нас кьр,
жь шабуна дәргәһ вәнәкьр, ле
р'әви чу һьндӧр' гот: «Пәтрус ль
бәр дәргәһ сәкьни йә!» 15 Wана
wер'а гот: «Тә һ'ьше хwә ӧнда
кьрийә?» Ле әwа сәр йа хwә
бу, кӧ р'аст ә. Wана гот: «Qәй
мьлйак'әте wи йә?»

16 Пәтрус жи сәрһәв-сәрһәв
дәргәһ дьхьст. Гава вәкьрьн әw
дитьн, һ'ьше сәре wан чу. 17 Әwи
дәсте хwә һ'әжанд кӧ кәр' бьн
у гьли кьр чаwа Хӧдан әw жь
кәле дәрхьстийә, ӧса жи гот:
«Ве йәке Аqуб[ф] у хушк-бьра-
йед дьнр'а жи бежьн». Хwәха
жи р'абу чу щики дьн.

18 Сьбәһ кӧ сафи бу, әскәр
гәләки т'әвиһәв бун, гәло
чь һатә сәре Пәтрус? 19 Гава
Һеродәс ль wи гәр'ийа у әw
нәдит, жь әскәра һәр тьшт
пьрси у ә'мьр кьр кӧ бенә
кӧштьне. Паше Һеродәс жь
Щьһустане бәржери Qәйсә-
рийе бу у wьр ма.

Мьрьна Һеродәс П'адша

20 Һеродәс ль мьләтед Сур у
Сайдайе р'абьбу хәзәбе. Әвана
жи һәвр'а р'абун һатьн, Бьласто
wәк'иле мала Һеродәс анинә
р'айе у һиви кьрьн кӧ ль һәв
бен, чьмки бажаред wан жь
wәлате wи п'адшайи хӧрәк дьс-
тандьн. 21 Р'ожәкә к'ьфшкьри
Һеродәс к'ьнще п'адшатийе ле,
ль һәрәма[ф] диwане р'уньшт у
бь щьмә'ти wанар'а хәбәр дьда.
22 Ә'лаләте жи дькьрә qир'ин у
дьгот: «Әва дәнге хwәдеки йә,
нә йе мәрийа йә!» 23 Дәстхwәда
мьлйак'әтәки Хӧдан wи хьст,
бона кӧ wи шькьри нәда Хwә-
де, кӧрми бу мьр. 24 Ле хәбәра
Хwәде бәрфьрә у зедә дьбу.

25 Барнабас у Шаwул гава
qӧльхе хwә qәдандьн, жь Оршә-
лиме вәгәр'ийан, Йуһ'әннайе
кӧ жер'а Марqос дьготьн жи
т'әви хwә анин.

Р’еwитийа Пawлосə пешьн, т’əви Барнабас (13:1–14:28)

Р’öh’е Пироз Пawлос у Барнабас дьшинə

13 1 Щьвина Əнтакйайеда
чəнд п’ехəмбəр у дəрсдар
həбун, Барнабас, Шьмh’уне кö
жер’а Нигер* дьготьн, Лук-
йойе жь Курене, Мəнайине
кö т’əви Һеродəсе[ф] сəрwер**
мəзьн бьбу у Шаwул. 2 Əвана
кö нава h’əбандьна Хöданда
бун у р’ожи[ф] дьгьртьн, Р’öh’е[ф]
Пироз wанр’а гот: «Барнабас у
Шаwул Мьнр’а бона wи шьхöле
кö Мьн гази wан кьрийə щöдə
кьн». 3 Wи чахи р’ожи гьртьн,
дöа кьрьн, дəстед хwə данинə
сəр wан у əw шандьн.

Шанди гьрава[ф] Qöбрьседа Мьзгинийе дьдьн

4 Awa əвана кö жь Р’öh’е Пи-
роз hатьнə шандьне, бəржери
Селукйайе бун у жь wьр бь
гəмийе дəрбази Qöбрьсе бун.
5 Гава гьhиштьнə Сəламисе, к’ь-
ништед щьhуйайда хəбəра Хwəде
даннасин дькьрьн у Йуh’əнна
жи к’омəкдаре wан бу. 6 Əw
т’əмамийа wе гьраве гəр’ийан,
гьhиштьнə h’əта Пафосе. Ль
wьр п’ехəмбəрəки щьhуйайи
дəрəw у сербаз дитьн кö наве
wи Барйешу бу. 7 Əва йəки жь
бəрдəстийед Сəргийо Пawлосе
wəли[ф] бу. Сəргийо Пawлос жи
мəрьвəки аqьл бу, əви гази Бар-
набас у Шаwул кьр, кö хəбəра
Хwəде бьбьhе. 8 Ле Барйешуйе
сербаз, awa готи бь йунани
Елумас, мьqабьли wан р’абу
у дькьр кö wəли жь баwəрийе
бьхальфинə[ф]. 9 Һьнге Шаwуле
кö жер’а Пawлос жи дьбежьн,
бь Р’öh’е Пироз т’ьжи ль wи
сербази ньhер’и 10 у готе: «Һəй
мьхəнəто у h’əму фелбазийава
т’ьжийо! Щəwрьке мирещьн!
Дьжмьне т’əмамийа р’астийе!
Те h’əта к’əнге т’əрка хальфан-
дьна р’ийед Хöданə р’аст нəки?
11 Ва дəсте Хöдан ньhа wе сəр
тə гьран бə, те кор би у дəмəке
тə’ве нəбини». У дəстхwəда мьж

* 13:1 «Нигер» жи чаwа «мəрьве ч’əрме р’əш» те фə’мкьрьне.

** 13:1 Əва Һеродəса, awa готи Һеродəс-Антипас, сəрwере Щəлиле бу (Луqа 3:1).

у думан һатә сәр wи, вьрда-wеда
дьк’әт р’ебәр дьхwәстьн. 12 Wи
чахи wәли кӧ әв йәк дит, баwәр
кьр, сәр wе һинкьрьна бона
Хӧдан ә’щебмайи ма.

Паwлос у Барнабас ль бажаре Әнтакйа qәза Пьсидйайе

13 Һьнге Паwлос һәвалед
хwәва бь гәмийе жь Пафо-
се р’ек’әтьн һатьнә Пәргейа
Памфилйайе. Йуһ’әнна ль wьр
жь wан qәтийа, вәгәр’ийа Ор-
шәлиме. 14 Әwана жи жь Пәрге
чунә Әнтакйа Пьсидйайе, р’о-
жа[ф] шәмийе к’әтьнә к’ьниште
р’уньштьн. 15 Пәй хwәндьна
Qанун у ньвисаред п’ехәмбә-
рар’а сәрwеред к’ьниште йәк
шандьнә щәм wан у готьн:
«Гәли бьра, һәгәр готьнәкә wә
һәйә кӧ дьл бьдьнә щьмә’те,
к’әрәм кьн бежьн». 16 Паwлос
р’абу, дәсте хwә һ’әжанд у гот:
«Гәли щьмә’та Исраеле у
нәщьһуйед кӧ жь Хwәде дь-
тьрсьн гӧһдар бьн! 17 Хwәдейе
ви мьләте Исраеле кал-бавед
мә бьжартьн у мьләт ль wәлате
Мьсьре хәрибийеда зедә кьр.
Бь дәсте зор әw жь wьр дәр-
хьстьн*, 18 чьл сали бәр’ийеда*
ль wан сәбьр кьр**. 19 Wәлате
Кәнанеда к’ока һ’әфт мьләта
ани, ә’рде wан чаwа щи-wар да
щьмә’та Хwә*. 20 Һ’әта һьнге
чарсьд пенщи сал дәрбаз бу.
Жь wьр шунда һ’акьм данә wан
һ’әта һена Самуел п’ехәмбәр*.
21 Паше п’адша хwәстьн, Хwә-
де чьл сали йәки жь ә’шира
Бьнйамин[ф], Шаwуле кӧр’е
Кис да wан*. 22 Гава әw авит,
Даwьд сәр wан кьрә п’адша,
кӧ бона wи шә’дәти да у гот:
‹Мьн Даwьде Йеша[ф] мәрик
дьле Хwәр’а дит, wе хwәстьна
Мьн гьшки бинә сери[ф]›*. 23 Жь
зӧр’әта wи Хwәде анәгори созе
Хwә Исраелр’а Хьлазкьрәк
р’акьр, һәма хут Иса. 24 Бәри
һатьна Wи, пешийе Йуһ’әнна

---

* 13:17 Дәрк’әтьн 1:7; 12:51.
* 13:18 Жьмар 14:34.
** 13:18 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «ль wан сәбьр кьр» «әw хwәй кьрьн» һәйә.
* 13:19 Qануна Дӧщари 7:1; Йешу 14-19.
* 13:20 Һ’акьмти 2:16; П’адшати I, 3:20.
* 13:21 П’адшати I, 8:5; 10:21.
* 13:22 П’адшати I, 13:14.

т’әмамийа мьләте Исраелер’а
даннасин кьр, кӧ жь гӧнәкьрьне
вәгәр’ьн[ф] у бенә ньхӧмандь-
не*. **25** Гава Йуһ’әнна шьхӧле
хwә сәр һәвда ани, гот: ‹Һун
бона мьн чаwa дьфькьрьн, әз
к’и мә? Әз нә Әw ьм, бона
к’ижани һун дьфькьрьн. Ле
ва йә Әw пәй мьн те, кӧ әз нә
һежа мә бәне чарьхед ньгед
Wи вәкьм›*.

26 Гәли бьра, зар’ед хун-qьне-
та Бьраһим у нәщьһуйед нава
wәдайә кӧ жь Хwәде дьтьрсьн,
мәр’а әв хәбәра кӧ пе хьлаз
дьбьн һатә шандьне. **27** Бьнә-
лийед Оршәлиме у сәрwеред
wан Иса чаwa Хьлазкьр нас
нәкьрьн, ле гава диwана Wи
кьрьн, готьнед п’ехәмбәрайә кӧ
һәр шәми дьхуньн анинә сери.
28 Нәһәqийа бона кӧштьне жи
сәр Wи нәдитьн, ле диса һиви
жь Пилато кьрьн кӧ Wи бьдә
кӧштьне*. **29** Гава һәр тьштед кӧ
бона Wи ньвисар бун анинә се-
ри, жь дар анинә хwаре кьрьнә
т’ьрбе*. **30** Ле Хwәде Әw жь мь-
рьне р’акьр **31** у гәләк р’ожа Хwә
wанва да хӧйакьрьне, к’ижан
жь Щәлиле т’әви Wи һатьбунә
Оршәлиме. Ньһа жи әw ль бәр
щьмә’те шә’дед Wи нә*. **32** У әм
ве Мьзгинийе дьдьнә wә: Чь
кӧ Хwәде кал-бавед мәр’а соз
дабу, **33** Әwи бона мә кьр, аwa
готи зар’ед wанр’а, гава Иса
жь мьрьне р’акьр. Чаwa Зәбура
дӧдада жи ньвисар ә:

‹Тӧ Кӧр’е Мьн и,
Тӧ иро Мьнр’а буйи›*.

34 Бона ве йәке кӧ Әw жь мь-
рьне р’акьр у иди Әw т’ӧ щар
нар’ьзә, Хwәде аһа готийә:

‹Әзе wан дӧа-дьрозгед пирозә
амьн у Даwьдр’а создайи
сәр wәда бьбариньм›*.

35 Зәбурәкә дьнда жи дьбежә:
‹Тӧ наһели Пирозе Тә бьр’ьзә›*.
36 Бәле Даwьд зәмане хwәда
qьрара Хwәдер’а хӧламти кьр
мьр у гьһиштә пешийед хwә,

* 13:24 Луqа 3:3.
* 13:25 Луqа 3:16.
* 13:28 Луqа 23:21-23.
* 13:29 Луqа 23:50-56.
* 13:31 К’аред Шандийа 1:3.
* 13:33 Зәбур 2:7.
* 13:34 Ишайа 55:3.
* 13:35 Зәбур 16:10.

бәдәна wи р’ъзи. 37 Ле Әwе кӧ
Хwәде жь мърьне р’акър нәр’ъ-
зи. 38 Ньһа бьра әв йәк wәва
ә’йан бә, гәли бьра, кӧ бь сайа
Иса wәр’а бона бахшандьна
гӧна те даннасинкърьне. У
жь wан һәр тъштед кӧ һун бь
Qануна Муса нькарьбун бесущ
буна, 39 ньһа к’и кӧ баwәрийа
хwә Иса бинә wе бесущ бә.
40 Һаш жь хwә һәбьн, нәбә әв
тъште кӧ п’ехәмбәра готийә
бе сәре wә:

41 ‹Бьньһер’ьн к’ӧбар-бабах-
но,
ә’щебмайи бьн у бәтавәбьн,
чьмки Әзе р’ожед wәда кь-
рәки бькьм,
кърәки ӧса, кӧ йәк wәр’а
бежә жи
һуне баwәр нәкьн›*».

42 Гава Барнабас у Паwлос
жь wър дәрк’әтьн, һиви жь
wан кърьн, кӧ шәмийа дьн
жи бона wе йәке wанр’а хәбәр
дьн. 43 Гава щьвина к’ьниш-
те бәла бу, гәләк щьһу у жь
нәщьһуйед кӧ һатьбунә сәр
баwәрийа щьһуйа пәй Паw-
лос у Барнабас дьчун. Wана-
р’а хәбәр дьдан у дьл дьданә
wан, wәки т’ьме нава к’әрәма
Хwәдеда бьминьн.

44 Р’ожа шәмийа дьн незики
т’әмамийа бажер щьвийа, кӧ
хәбәра Хӧдан бьбьһе. 45 Гава
щьһуйа әw ә’лаләт дит, жь
һ’әвсудийе мьqабьли готьнед
Паwлос сәкьнин у әw беһӧр-
мәт кърьн. 46 Һьнге Паwлос
у Барнабас мерк’ими готьн:
«Гәрәке пешийе хәбәра Хwә-
де wәр’а бьһата хәбәрдане, ле
һун кӧ хәбәра Хwәде т’әхсир
дькьн у хwә лайиqи жийина[ф]
һ’әта-һ’әтайе накьн, ва әм
вәдьгәр’ьнә бәрбь нәщьһуйа.
47 Чьмки Хӧдан аһа ә’мьри мә
кър: ‹Мьн Тӧ кьри р’онайа
нәщьһуйа, wәки һ’әта сәре
дьнйайе бьби мәщала хьлаз-
буне›*».

48 Гава йед нәщьһу әв йәк
бьһистьн, ша бун шькьри дь-
данә готьна Хӧдан. У әwед кӧ
бона жийина һ’әта-һ’әтайе
к’ьфшкьри бун, баwәр кърьн.

49 Хәбәра Хӧдан т’әмамийа
wәлетда бәла бу. 50 Ле щьһуйа
һелан данә к’ӧлфәтед хwә-
дебаwәрә хwәйиqәдьр, т’әви
гьрәгьред бажер, мьqабьли

* 13:41 Һәбаqуq 1:5.
* 13:47 Ишайа 49:6.

Пawлос у Барнабас р'акьрьн
у жь синоред хwә дәрхьстьн.
51 Wана жи т'оза ньгед хwә сәр
wанда даwшанд, чунә Qонйайе*
52 у шагьрт бь шабуне у Р'öh'е
Пирозва т'ьжи бун.

Пawлос у Барнабас бажаре Qонйайеда

14 1 Qонйайеда жи әв йәк
мина һәр щар qәwьми:
Пawлос у Барнабас к'әтьнә
к'ьништа щьһуйа, öса хәбәр
дан, wәки ә'лаләтәкә гьран жь
щьһу у нәщьһуйа баwәр кьрьн.
2 Ле щьһуйед кö баwәр нәкьрьн
дьле нәщьһуйа qьлqьландьн у
р'акьрьнә мьqабьли бьра. 3 Awa
әwана гәләк wәхт ль wьр ман,
мерк'ими сәр Хöдан хәбәр дь-
дан, Хöдан жи хәбәра к'әрәма
Хwә избат дькьр, бь дәстед wан
нишан у к'әрәмәт дьданә кьрь-
не. 4 Ле дöтирәти к'әтә бажер,
һьнәк ль алийе щьһуйа бун,
һьнәк жи ль алийе шандийа.
5 Һьнге һьнәкә жь нәщьһуйа
у щьһуйа т'әви сәрwеред хwә
qьрар кьрьн кö wан беһöрмәт
кьн у бьдьнә бәр кәвьра, 6 ле әw
пе һ'әсийан р'әвинә Листрайе
у Дербе, бажаред Лукайонйа,
öса жи дор-бәред wан. 7 У ль
wан дәра Мьзгини дьдан.

Пawлос у Барнабас Листра у Дербеда

8 Листрайеда йәки жь зьк-
макийеда ньгада шьлушә'т
р'уньшти бу, кö т'ö щара нә-
гәр'ийабу. 9 Әwи жи гöһдарийа
Пawлос дькьр, Пawлос ль wи
ньһер'и у гава дит баwәрийа
wи бона qәнщбуне һәйә, 10 бь
дәнге бьльнд готе: «Р'абә сәр
ньгед хwә р'аст бьсәкьнә!» Әwи
жи банзда сәр хwә, дәстпекьр
гәр'ийа. 11 Ә'лаләте гава кьрьна
Пawлос дит, дәнге хwә һьлдан
бь лукайони готьн: «Хwәде
дьлqе инсенда һатьнә хwаре
щәм мә!» 12 Барнабаср'а Зәwсф
готьн, Пawлоср'а жи Һәрмесф,
чьмки хәбәрданеда йе пеш әw
бу. 13 К'аһине Зәwсе кö п'арьст-
гәһа wи ль пешбәри бажер бу,
га бь к'офийаваф анинә бәр
дәргәһ, хwәст кö т'әви ә'лаләте
шандийар'а бькә qöрбан. 14 Ле
гава шандийа, Барнабас у Паw-
лосва әв йәк бьһист, к'ьнщед
хwә qәлаштьн у р'әвинә нава
ә'лаләте, кьрьнә гази у готьн:
15 «Ә'вдно! Һун чьма ве йәке

* 13:51 Луqа 9:5.

дькьн? Әм жи бьнйат’а хԝәда
мәринә мина ԝә нә, Мьзгини-
йе дьдьнә ԝә, кӧ һун жь ԝан
тьштед п’уч’ вәгәр’ьн бәрбь
Хԝәдейе сах бен, Йе кӧ ә’рд у
ә’зман, бә’р у һ’әмуйед нава
ԝанда ә’фьрандийә*. **16** Әԝи
зәмане бьһӧрида һьшт кӧ һәр
мьләт р’ийа хԝәда һәр’ә. **17** Ле
Хԝәха Хԝә бе шә’дәти нәһьшт,
ԛәнщи ԝәр’а кьр, жь ә’змен ба-
ран баранд, р’әз[ф] жи дәмсалада
данә ԝә, бь хӧрәква һун т’ер
кьрьн у шабун жи кьрә дьле
ԝә». **18** Бь ван готьна ԝана бь
зорәке ә’лаләт зәфт кьр, кӧ
ԛӧрбана бона ԝан нәдьн.

19 Һьнге жь Әнтакйайе у
Ԛонйайе щьһу һатьн, ә’лаләт
данә алийе хԝә, Паԝлос данә
бәр кәвьра, жь бажер к’аши дәр
кьрьн, ԝан т’ьре мьрийә. **20** Ле
гава шагьрта дора ԝи гьрт, әԝ
р’абу к’әтә бажер у р’ожа дьне
т’әви Барнабас р’абу чу Дербе.

Паԝлос у Барнабас вәдьгәр’ьнә Әнтакйайа ԛәза Сурйайе

21 Ԝана кӧ ԝи бажарида Мьз-
гини дан у гәләк кьрьнә ша-
гьрт, вәгәр’ийанә Листрайе,
Ԛонйайе у Әнтакйайе. **22** Дьле
шагьрта дьшьдандьн у дьл
дьданә ԝан, кӧ баԝәрийеда
бьминьн у дьготьн: «Гәрәке
әм бь гәләк щәфак’ьшандьне
бьк’әвьнә П’адшатийа Хԝәде».
23 Ԝана бона һәр щьвинәке
бәрпьрсийар к’ьфш кьрьн, бь
р’ожи дӧа кьрьн у әԝ спартьнә
ԝи Хӧдане кӧ баԝәрийа хԝә
же анибун.

24 Әԝ нава Пьсидйайер’а
дәрбаз бун, паше һатьнә Пам-
филйайе. **25** Пәргеда жи хәбәра
Хԝәде даннасин кьрьн, бәржер
чунә Әнталйайе. **26** Жь ԝьр жи
бь гәмийе чунә Әнтакйайе, ԝи
щийе кӧ спарти к’әрәма Хԝәде
бьбун бона ԝи шьхӧле кӧ сәр
һәвда анин. **27** Гава һатьн, щь-
вин ль һәв щьвандьн у ԝанр’а
гьли кьрьн, кӧ Хԝәде т’әви ԝан
чь тьшт кьрьнә у чаԝа дәргәһе
баԝәрийе бәр нәщьһуйа жи
вәкьр. **28** Ль ԝьр гәләк ԝәхт
т’әви шагьрта ман.

Шеԝьра щьвина Оршәлимеда

15 **1** Һьнәк жь Щьһустане
бәржери Әнтакйайе бь-
бун у бьра һин дькьрьн дьготьн:

* 14:15 Дәрк’әтьн 20:11; Зәбур 146:6.

«Һәгәр һун ль гора ә’дәте Муса
нәйенә сьнәткьрьне, һун хьлаз
набьн»*. 2 Нава wан у Паwлос,
Барнабасда гәләк дә’w-доз
пешда һат, һьнге бьра qьрар
кьр кӧ бона ве пьрсе Паwлос у
Барнабас, ӧса жи жь wан чәнд
кәс һәвраз һәр’ьнә Оршәлиме,
щәм шанди у бәрпьрсийара.
3 Щьвине кӧ әw вәр’екьрьн,
әwана Финикйе у Самәрйайе-
ва дәрбаз бун у һ’әму баwәр-
мәндар’а бона вәгәр’андьна
нәщьһуйа гьли дькьрьн, бь ве
йәке әw гәләки ша кьрьн. 4 Гава
гьһиштьнә Оршәлиме, щьви-
не, шандийа у бәрпьрсийара
әw qәбул кьрьн у чь кӧ Хwәде
т’әви wан кьрьбу wанр’а гьли
кьрьн. 5 Ле һьнәк баwәрмәндед
жь к’омәла ферьсийа р’абун
готьн: «Гәрәке ван сьнәт кьн
у wанар’а бежьн, кӧ Qануна
Муса хwәй кьн».

6 Шанди у бәрпьрсийар щьви-
йан, кӧ бона ве йәке бышеwьрьн.
7 Пәй гәләк дә’w-дозер’а Пәтрус
р’абу сәр п’ийа у wанр’а гот:
«Гәли бьра! Һун хwәха заньн
кӧ Хwәде р’ожед пешьнда әз
нав wәда бьжартьм, кӧ нәщь-
һу хәбәра Мьзгинийе жь дәве
мьн бьбьһен у баwәр бькьн*.
8 Хwәдейе кӧ дьла занә да из-
баткьрьне, кӧ нәщьһу жи Wива
qәбул ьн, гава Р’ӧһ’е Пироз да
wан жи, чаwа да мә*. 9 Нава
мә у wанда т’ӧ фьрqи данәни,
бь баwәрийе дьле wан паqьж
кьр. 10 Иди чьма һун Хwәде
дьщер’ьбиньн, нирәки ӧса
датиньнә сәр стуйе шагьрта,
кӧ нә кал-бавед мә карьбунә
бьбьн, нә жи мә? 11 Әв йәк
аһа набә, ле әм баwәр дькьн,
кӧ чаwа әм бь к’әрәма Хӧдан
Иса хьлаз дьбьн, ӧса жи әw».

12 Һьнге т’әмамийа щьвате
дәнге хwә бьр’и у гӧһе хwә
данә сәр готьнед Барнабас у
Паwлос кӧ Хwәде бь дәстед wан
чьqас нишан у к’әрәмәт нава
нәщьһуйада кьрьбун. 13 Гава
әwана кәр’ бун, Аqуб[ф] дәнг
һьлда у гот: «Гәли бьра! Гӧһ
бьдьнә мьн. 14 Шьмһ’ун гьли
кьр, кӧ чаwа пешийе Хwәде
р’ә’ма Хwә ль нәщьһуйа кьрь-
бу, кӧ жь нава wан щьмә’тәке
дәрхә, wәки наве Wи һьлдьнә

* 15:1 Qануна К’аһинтийе 12:3.
* 15:7 К’аред Шандийа 10.
* 15:8 К’аред Шандийа 10:44; 2:4.

сәр хwә. **15** Ве йәкер’а готьнед
п’ехәмбәра жи ль һәв дьгьрьн,
чаwа ньвисар ә:

16 ‹Жь вьр шунда Әзе вәгәр’ьм,
коне Даwьди к’әти диса
вәгьрьм,
чи wи жи кӧ хьраб буйә Әзе
чекьм
у wи диса бьдьмә р’агьртьне,
17 wәки һ’әрче мәрьвед майин
у һ’әму нәщьһуйед кӧ наве
Мьн сәр wан ә,
ль Хӧдан бьгәр’ьн.
18 Әw Хӧдане кӧ ван тьшта һе
жь дәwред бәреда ә’йан
кьрийә дьбежә›*.

19 Бона ве йәке жи әз аһа р’е
тер’а дьбиньм кӧ әм зә’мәте
нәдьнә әwед кӧ жь нәщьһу-
йа бәрбь Хwәде тен, **20** ле әм
нә’мәке wанр’а бьньвисьн, кӧ
һ’әвза хwә жь wан qӧрбанед
кӧ п’утар’а тенә дайине бькьн,
ӧса жи жь бенамусийе, гоште
мьрар[ф] у хуне*. **21** Фә’мдари йә
кӧ һе qӧр’нед дәрбазбуйида
Qануна Муса һәр бажарида те
һинкьрьне у һ’әму р’ожед шә-
мийа к’ьништада wе дьхуньн».

Щабдайина щьвина Оршәлиме

22 Һьнге ль шандийа, бәр-
пьрсийара у т’әмамийа щьвине
хwәш һат, кӧ жь нава хwәда
чәнд мәрьва бьбьжерьн у т’әви
Паwлос у Барнабас бьшинь-
нә Әнтакйайе. Әв бун йед кӧ
һатьнә шандьне: Щьһудайе
кӧ жер’а дьготьн Барсабо у
Силас. Нава баwәрмәндада
әвана ә’йан бун. **23** Бь дәсте wан
әв нә’мә шандьн аһа ньвисар:

«Әм бьрайед wәйә шанди
у бәрпьрсийар сьлава ль wә
бьрайед жь нәщьһуйайә Ән-
такйайе, Сурйайе у Килик-
йайе дькьн.

24 Мә бьһистийә кӧ жь нава
мә һьнәк дәрк’әтьнә, кӧ мә
хwәха т’әми нәданә wан, ле wан
бь хәбәред хwә зә’мәт данә wә
у фькьред wә т’әвиһәв кьрьнә*.
25 Бона ве йәке ль т’әмамийа
шеwьра щьвина мә хwәш һат,
кӧ әм мәрьва бьбьжерьн т’әви
бьрайед мәйә дәлал Барнабас
у Паwлос бьшиньнә щәм wә,

* 15:18 Амос 9:11-12 у Ишайа 45:21.
* 15:20 Дәрк’әтьн 34:15-17; Qануна К’аһинтийе 18:6-23; 17:10-16.
* 15:24 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Дьбежьн: ‹Гәрәке һун бенә сьнәткьрьне у Qануна Муса хwәй кьн›».

26 йед кӧ ә’мьре хwә данә наве
Хӧдане мә Иса Мәсиһ. 27 Аwа
әм Щьһуда у Силас дьшиньн,
wәки әw жи ван тьшта бь дәве
хwә wәр’а бежьн. 28 Ль Р’ӧһ’е
Пироз хwәш һат, ӧса жи ль мә,
кӧ т’ӧ бари нәдьнә сәр мьле wә,
пештьри ван тьштед һ’әwщә:
29 Дури qӧрбанед п’ута, хуне,
мьрарийе[ф] у бенамусийе бьн.
Һәгәр һун хwә жь ван тьшта
хwәй кьн, qәнщ ә. Һун хwәш
бьн, дә ма хатьре wә».

30 Һьнге әw вәр’екьрьн, бәр-
жер чунә Әнтакйайе щьм-
ә’т щьвандьн, нә’мә данә
wан. 31 Гава хwәндьн, бона
we дьлдайине п’ьр’ ша бун.
32 Щьһуда у Силас жи кӧ п’е-
хәмбәр бун, бь гәләк хәбәра
дьл данә баwәрмәнда у әw
шьдандьн. 33-34 Гәләк wәхт ль
wьр ман, паше баwәрмәнда
әw бь хер у сьламәт пашда
шандьнә щәм wан, йед кӧ
әw шандьбун.* 35 Паwлос у
Барнабас жи Әнтакйайеда
дьман, т’әви гәләкед майин
хәбәра Хӧдан һин дькьрьн у
даннасин дькьрьн.

Р’еwитийа Паwлосә дӧда (15:36–18:22)

Паwлос у Барнабас жь һәвдӧ дьqәтьн

36 Чәнд р’ожа шунда Паw-
лос готә Барнабас: «Wәрә әм
вәгәр’ьн сәрики бьдьнә wан
хушк-бьра, к’ижанар’а мә һ’әму
бажарада хәбәра Хӧдан данна-
син кьрийә, дина хwә бьдьне к’а
һ’але wан чаwа йә». 37 Барнабас
дьхwәст Йуһ’әннайе кӧ жер’а
Марqос дьготьн жи т’әви хwә
бьбьрана, 38 ле Паwлос р’е тер’а
нәдьдит, йе Памфилйайеда жь
wан qәтийа у т’әви wан шьхӧл
нәкьр т’әви хwә бьбьрана*.
39 Һьнге йа wан ль һәв нәгьрт,
әв бу мә’ни жь һәв qәтийан.
Барнабас Марqос һьлда бь гә-
мийе чу Qӧбрьсе, 40 Паwлос жи
Силас бьжарт у жь бьра спарти
к’әрәма Хӧдан бун, р’ек’әтьн
чун. 41 Ль Сурйайе у Киликйайе
дьгәр’ийан, щьвин дьшьдандьн.

---

* 15:33-34 Нав һьнәк дәстньвисар у wәлгәр’андьнед кәвьнда әв жи һәйә: «Ле ль Силас хwәш һат, ль wьр бьминә».
* 15:38 К’аред Шандийа 13:13.

Тимот’ейо һəвалтийе Пawлос у Силаср’а дькə

16 [1] Һьнге Пawлос һатə
Дербе у Листрайе. Ль
wьр шагьртəк һəбу наве wи
Тимот’ейо, кöр’е к’öлфəтəкə
щьһуйә бawəрмəнд бу, ле баве
wи йунан бу. [2] Бawəрмəндед
Листрайе у Qонйайе һьндава
wида qəнщ хəбəр дьдан. [3] Пaw-
лос хwəст wи т’əви хwə бьбə у
бона wан щьһуйед wан дəра гьрт
əw сьнəт кьр, чьмки һ’əмуйа
жи заньбу кö баве wи йунан ə.
[4] Гава бажарар’а дəрбаз дьбун,
əw т’əмийед кö шандийа у бəр-
пьрсийаред Оршəлиме qьрар
кьрьбун, дьданə бawəрмəнда
кö хwəй кьн. [5] Awa щьвин жи
бawəрийеда дьшьдийан у р’ож
бь р’ож һ’əсабе wан зедə дьбу.

Мəкəдони хəwнеда гази Пawлос дькьн

[6] Нава синоред Фьригйа у
Галатйайеда гəр’ийан, чьмки
Р’öһ’е[ф] Пироз нəһьшт кö qəза
Асйайеда хəбəра Хwəде бежьн.
[7] Гава незики Мисйайе бун,
кьрьн кö һəр’ьнə Битенйайе,
ле Р’öһ’е Иса изьн нəда wан
[8] у бəр Мисйайева дəрбаз бун
бəржер чунə Тройайе. [9] Шəв
Пawлос дитьнокеда бəр ч’ə’ве
хwə дит, йəки мəкəдони сəкьни
бу һиви жь wи дькьр у дьгот:
«Wəрə Мəкəдонйайе али мə
бькə». [10] Гава wи əw дитьнок
дит, мə* дəстхwəда хwəст кö
һəр’ьнə Мəкəдонйайе. Мə фə’м
кьр, кö Хwəде мə дьшинə wьр,
wəки Мьзгинийе бьдьнə wан.

Филипйайеда Лидйа бəрбь Хöдан вəдьгəр’ə

[11] Əм жь Тройайе бь гəмийе
дəрк’əтьн р’аст чунə Самотрахе,
р’ожа дьне Нейаполисе. [12] Жь
wьр жи чунə Филипйайе, бажа-
рəки нə’йийа Мəкəдонйайейи
ə’йан, öса жи кö бажарəки
Р’омайе* йə. Wи бажарида
əм чəнд р’ожа ман. [13] Р’ожа

* 16:10 Луqайе ньвиск’аре ве к’ьтебе wи чахи щəм Пawлос бу, лəма жи дьбежə «мə».
* 16:12 Филипйа Мəкəдонйайеда бу, нə сəр ə’рде Италйайе бу, ле диса «бажарəки Р’омайе» дьһатə һ’əсабе (бь йунани хəбəр бь хəбəр дьбежə, кö əw «Колонийа Р’омайе» йə). Һəqе бажарванед Филипйайе wəкə һəqе һəр бажарванəки жь бажаред Италйайейə майин бу, мəсəлə,

шəмийе əм жь дəргəhе бажер
дəрк’əтьн чунə дəве ч’ем, əw
дəр чаwа əм дьфькьрин, щи-
йе дӧа бу. Мə р’уньшти т’əви
к’ӧлфəтед щьвийайи хəбəр
дьда, 14 к’ӧлфəтəкə хwəдеба-
wəр жь бажаре Тийатирайе,
наве we Лидйа кӧ к’ьнщед
ширк[ф] дьфьротьн, гӧhдари
дькьр. Хӧдан дьле we вəкьр
кӧ гӧh бьдə готьнед Паwлос.
15 Гава əw нəфəред хwəва пе
аве hатьнə ньхӧмандьне, hиви
жь мə кьр у гот: «Һəгəр hун
мьн баwəрмəнда Хӧдан h’əсаб
дькьн, к’əрəм кьнə мала мьн,
ль wьр бьминьн». У зор ль мə
кьр əм бьрьн.

Паwлос у Силас бажаре Филипйайеда тенə гьртьне

16 Щарəке əм дьчунə щийе
дӧакьрьне, щарик р’асти мə hат,
кӧ р’ӧh’е к’оч’əктийе пер’а бу,
əве бь we к’оч’əктийе хwəйед
хwəр’а п’ьр’ к’ар дани. 17 Əва
пəй Паwлос у мə к’əтьбу, дькьрə
qир’ин у дьгот: «Əв мəрьвана
хӧламед Хwəдейе Һəри Жорьн
ьн, кӧ wəр’а бона р’ийа хьлазбу-
не даннасин дькьн!» 18 Əв йəка
əwe гəлəк р’ожа дькьр, h’əта
кӧ Паwлос ащьз бу, вəгəр’ийа
у wи р’ӧh’ир’а гот: «Бь наве
Иса Мəсиh ə’мьри тə дькьм
жь we дəре!» У пер’а-пер’а əw
жь we дəрк’əт. 19 Гава хwəйед
we дитьн кӧ гӧмана к’ара wан
hатə бьр’ине, Паwлос у Силас
гьртьн, к’аши мəйдана бажер
щəм сəрwера кьрьн, 20 əw бь-
рьнə бəр сəрдаред Р’омайе у
готьн: «Əв мəрьвана щьhу нə
у бажаре мə т’əвиhəв дькьн.
21 Ə’дəте ӧса мə бажарванед[ф]
Р’омайе hин дькьн, кӧ нə мəр’а
щайиз ə qəбул кьн, нə жи бь-
кьн». 22 Ə’лалəте h’ьщуми сəр
wан кьр, сəрдара жи к’ьнщед
сəр wан qəлаштьн у ə’мьр кьрьн
кӧ wан бьдьнə бəр шьва. 23 Пəй
гəлəк леданер’а авитьнə кəле
у ə’мьри сəрwере кəле кьрьн,
кӧ р’ьнд мьqатийе wан бькə.
24 Əwи кӧ əв ə’мьр станд, əw
авитьнə зьндане у ньгед wан
qəйдада шьдандьн.

25 Незики ниве шəве Паwлос
у Силас дӧа дькьрьн у əшqи
Хwəде дьстьран, гьртийа жи
гӧhе хwə данибунə сəр wан.
26 Ньшкева ə’рд qайим h’əжийа,

хwəсəрихwə диwана хwə дькьрьн, хəрщ нəдьданə Р’оме. Лəма р’езед 16:21-да мəрьвед бажер хwə h’əсаб дькьн чаwа бажарванед[ф] Р’омайе.

һ’әта кӧ һ’имед кәле жи чун-һа-
тьн, дәстхwәда һ’әму дәри
вәбун, qәйд-зьнщиред һ’әмуйа
һатьнә вәкьрьне. 27 Гава сәрwере
кәле һ’ьшйар бу у дәред кәле
вәкьри дитьн, шур к’ьшанд кӧ
хwә бькӧжә, чьмки wи т’ьре
гьрти р’әвинә*. 28 Ле Паwлос бь
дәнге бьльнд кьрә гази у гот:
«Т’ӧ зийане нәдә ә’мьре хwә,
әм һ’әму жи вьра нә!» 29 Әwи
ч’ьра хwәст, р’әви һьндӧр’, лә-
рьзи хwә авитә бәр Паwлос у
Силас. 30 Әw дәрхьстьн у гот:
«Әз хӧлам! Әз чь гәрәке бькьм
кӧ хьлаз бьм?» 31 Wана жи гот:
«Баwәрийа хwә Хӧдан Иса
бинә, те нәфәред хwәва хьлаз
би». 32 Һьнге хәбәра Хӧдан wи
у wан һ’әмуйар’а готьн, йед
кӧ мала wида бун. 33 Һәма wе
шәве сәрwере кәле әw бьрьн,
бьринед wан шуштьн у пе-
р’а-пер’а әw нәфәред хwәва пе
аве һатьнә ньхӧмандьне. 34 Әw
анинә мала хwә, сьфрә ль бәр
wан дани у т’әмамийа нәфәред
хwәва ша бун, кӧ баwәрийа
хwә Хwәде анин.

35 Гава сьбәһ сафи бу, сәрдара
запьдед хwә шандьн у готьн:
«Wан мәрьва бәр’дә». 36 Сәрwе-
ре кәле әв йәк Паwлоср’а гот:
«Сәрдар мәри шандьнә wәки
һун бенә бәр’дане. Ньһа р’а-
бьн бь хер у сьламәт һәр’ьн».
37 Ле Паwлос wанр’а гот: «Әм,
бажарванед[ф] Р’омайе, бе ди-
wан бь щьмә’ти данә бәр шьва
авитьнә кәле! У ньһа дьхwазьн
бь дьзива мә дәрхьн? На, әв
йәк набә, бьра хwәха бен мә
дәрхьн». 38 Запьда әв хәбәра-
на гиһандьнә сәрдара. Гава
кӧ бьһистьн әw бажарванед
Р’омайе нә, тьрсийан 39 һатьн
хwә авитьнә wан, паше әw
дәрхьстьн у һиви кьрьн кӧ жь
бажаре wан һәр’ьн. 40 Әw жи
жь кәле дәрк’әтьн чунә мала
Лидйайе, ль wьр хушк-бьра
дитьн, дьл данә wан у паше
р’ек’әтьн чун.

Qалмә-qалма бажаре Т’есалоникеда

17 1 Әwана Әмфиполис у
Аполонйайева дәрбаз

* 16:27 Wи чахи гава гьртик жь кәле бьр’әвийа, һьнге чь щәза кӧ дьгь-һиштә гьрти, гәрәке сәрwере кәле дәwса wи бьк’ьшанда. Аwа готи, һәгәр йәки һежайи мьрьне бьр’әвийа, һьнге гәрәке сәрwере кәле дәwса wи бьһата кӧштьне.

бун һатьнә Т’есалонике, wи
щийе кö к’ьништа щьһуйа һәбу.
2 Паwлос жи мина ә’дәте хwә
чу нава wан у се р’ожед шәми-
йе wанар’а дьк’әтә хәбәрдане,
жь ньвисара 3 шьровәдькьр у
wанр’а избат дькьр, кö гәрәке
Мәсиһ щәфа бьк’ьшанда у жь
мьрне р’абуйа у дьгот: «Әв
Исайе кö әз wәр’а даннасин
дькьм, әw Мәсиһ ә». 4 Һьнәкед
жь wан баwәр кьрьн хwә ль
Паwлос у Силас гьртьн, öса
жи ә’лаләтәкә хwәдебаwә-
ред йунан[ф] у гәләк к’öлфәтед
хwәйиqәдьр.

5 Ле жь щьһуйа һьнәка жь
һ’әвсудийе чәнд мәрьвед беке-
рә нәр’аст щьвандьн, кьрьнә
qалмә-qалм, бажар т’әвиһәв
кьрьн у һ’ьщуми сәр мала Йа-
сон кьрьн, дьхwәстьн Паwлос
у Силас банина бәр щьмә’те.
6 Гава әw нәдитьн, Йасон т’әви
чәнд бьрава к’аши щәм сәр-
wеред бажер кьрьн, дькьрьнә
qир’ин дьготьн: «Әwед дьнйа
т’әвиһәв кьрьнә гьһиштьнә
вьра жи 7 у Йасон әw qәбул
кьрьнә мала хwә! Әвана һ’әму
жи мьqабьли ә’мьред Qәйсәр
дьчьн у дьбежьн: ‹П’адшаки
дьн һәйә, наве wи Иса йә›». 8 Бь
ван готьна ә’лаләт у сәрwеред
бажер т’әвиһәв кьрьн. 9 Һьнге
жь Йасон у йед майин к’әфил[ф]
стандьн, әw бәр’дан.

Паwлос у Силас бажаре Бәройайеда

10 Һәма чаwа тә’ри к’әтә ә’рде,
бьра Паwлос у Силас шандьнә
Бәройайе. Әw кö гьһиштьнә
wьр, чунә к’ьништа щьһуйа.
11 Әв щьһу жь йед Т’есалонике
сәрwахттьр бун, хәбәра Хwәде
бь дьл у щан qәбул кьрьн у һәр
р’ож ньвисарада к’ур дьбун,
к’а әв тьшт öса нә. 12 Жь wана
гәләка баwәр кьр, öса жи гәләк
к’öлфәтед йунанә хwәйиqәдьр
у мер жи нә кем бун. 13 Гава
щьһуйед Т’есалонике бьһис-
тьн кö Паwлос хәбәра Хwәде
Бәройайеда жи даннасин дькә,
һатьн wьр жи һелан данә ә’ла-
ләте у әw т’әвиһәв кьрьн. 14 Wи
чахи бьра Паwлос дәстхwәда
шандьнә бәр бә’ре, ле Силас
у Тимот’ейо Бәройайеда ман.
15 Әwед кö Паwлос вәр’едькьр-
ьн, әw һ’әта Ат’инайе бьрьн,
паше жь Паwлос т’әми стан-
дьн кö Силас у Тимот’ейо зу
һәр’ьн бьгьһижьнә wи, хwәха
жи пашда вәгәр’ийан.

Пашлос ль бажаре Ат’инайе

16 Гава Ат’инайеда Пашлос
һивийа шан бу, дьле ши нә р’ь-
һ’әт бу, чьмки дит бажар нава
п’утп’арьстийеда бу. 17 Аша әши
к’ьништеда щьһу у йунанед[ф]
хшәдебашәрр’а у ль мәйдане
бажерда жи һәр р’ож р’асти
к’е дьһат шанр’а дьк’әтә хә-
бәрдане. 18 Чәнд философед
епикури[ф] у стойхи[ф] шир’а к’ә-
тьнә һ’ӧщәте у һьнәка дьгот:
«Әви дәвбәлайи бет’әвшә чь
дьхшазә бежә?» Һьнәка жи
дьгот: «Ӧса те к’ьфше, кӧ әва
дәрһәqа хшәдейед хәрибда
даннасин дькә». Аһа дьготьн,
чьмки әши бона Иса у р’абуна
мьрийа даннасин дькьр. 19 Ши
чахи әш һьлдан бьрьнә бәр
щьвина Арйопагойе[ф] у готьн:
«Әм дькарьн бона ше һин-
кьрьна нуйә кӧ тӧ даннасин
дьки бьзаньбьн? 20 Тӧ тьштед
хәриб мә дьди бьһистьне, лә-
ма жи әм дьхшазьн мә’на шан
бьзаньбьн». 21 Һ’әму ат’ини у
хәрибед кӧ шьр дьман, тьштә-
ки майинва мьжул нәдьбун,
пештьри тьштед ну готьне йан
бьһистьне.

22 Һьнге Пашлос бәр щь-
вина Арйопагойеда сәкьни у
гот: «Гәли ат’инийа! Әз дина
хшә дьдьме, кӧ һун жь һ’әму
алийава гәләки һ’әбандьнева
мьжул ьн. 23 Чьмки гава әз
гәр’ийам, мьн дина хшә да
һ’әбандьнед шә, мьн горигә-
һәк[ф] дит кӧ сәр ше ньвисар
бу ‹ХШӘДЕЙЕ НӘНАСР’А›.
Аша Әше кӧ һун нас накьн
дьһ’әбиньн, әз бона Ши шәр’а
даннасин дькьм. 24 Хшәдейе кӧ
әв дьнйа у һ’әмуйед нава шеда
ә’фьрандийә, Әш Хӧдане ә’рд
у ә’змен ә у п’арьстгәһед бь
дәста чекьрида наминә*, 25 нә
жи ч’ә’ве Ши дәсте мәрьва йә
кӧ хьзмәтк’арийа Ши бькьн,
чаша Йәки һ’әвще тьштәки,
ле Әш хшәха ә’мьр, бине у һәр
тьшти дьдә һ’әмуйа. 26 Һ’әму
мьләтед дьнйайе жь хунәки
хӧльqанд, кӧ сәр р’уйе т’әма-
мийа дьнйайе бьжин. Әши
зәман у синоред щи-мьск’әна
шанр’а к’ьфш кьрьн. 27 Әши әв
йәкана кьрьн, шәки мәрьв ль
Ши бьгәр’ьн, бәлки бып’әлиньн
бьбиньн. Ле Әш Хшәде жь мә
һәр кәси нә дур ә жи, 28 чьмки
‹әм бь Ши дьжин, дьмәшьн у

* 17:24 П’адшати III, 8:27.

һәнә›*. Чаwа чәнд шайиред
wә жи готьнә: ‹Әм р’аст зар’ед
Wи нә›**.
29 Аwа кӧ әм жь Хwәде бунә,
гәрәке әм Хwәде аһа нәшьби-
ньн мина зер’, зив, йан кәвьре
кӧ бь һ’ьш у һостатийа мәрьва
һатьнә к’оландьне. **30** Хwәде
дина Хwә нәдайә һ’әму зә-
манед кӧ мәрьвайийе Әw нас
нәкьрийә, ле ньһа һәр дәра
т’әми ль һ’әму мәрьва дькә,
кӧ жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн[ф].
31 Чьмки Әwи р’ожәк к’ьфш
кьрийә, к’ижанеда wе диwана
дьне р’аст бь дәсте Мәрьвәки
бькә, Йе кӧ Әwи к’ьфш кьрийә.
Хwәде әв йәкана һ’әмуйар’а да-
нә избаткьрьне, гава Әw мәрьв
жь мьрне р’акьр».
32 Гава бона р’абуна мьрийа
бьһистьн, һьнәк пе к’әнийан,
ле һьнәка жи гот: «Бона wе
йәке әме щарәкә дьн жь тә
бьбьһен». **33** У Пawлос жь нав
щьвина wан дәрк’әт чу. **34** Ле
һьнәка хwә ль wи гьрт, баwәр
кьрьн. Нава wанда бун Дийо-
нисйойе әндәме Арйопагойе у
к’ӧлфәтәкә наве wе Дамәрис,
т’әви һьнәкед майин.

Пawлос бажаре Корьнт’еда

18 **1** Жь wьр шунда Пawлос
жь Ат’ине р’ек’әт һатә
Корьнт’е. **2** Ль wьр йәки щьһу
наве wи Акила дит, буйина
хwәда жь Понтосе. Әва т’әви
к’ӧлфәта хwә Прьскилайе ну жь
Италйайе һатьбу, чьмки Qәй-
сәр Клаwдйо ә’мьр кьрьбу, кӧ
һ’әму щьһу жь Р’оме дәрк’әвьн.
Пawлос чу щәм wан, **3** щәм wан
ма у т’әви wан хәбьти, чьмки
п’еше wан йәк бу, кон чедькь-
рьн. **4** Әw һ’әму р’ожед шәмийа
к’ьништада щьһу у йунанар’а[ф]
дьк’әтә хәбәрдане, әw дьданә
баwәркьрьне.
5 Гава Силас у Тимот’ейо жь
Мәкәдонйайе һатьн, Пawлос бь
хирәт т’әмамийа wәхте хwә да

* 17:28 Әва готьна жь занәки бь наве Әпименидәс бу. Әw йәки шайир бу у жь бажаре Кьнососе гьрава Кьретийе бу. Әw qаси 600 сали бәри Иса Мәсиһ бьбу.

** 17:28 Әва готьна жь ньвисарәкә Аратус шайир ә, кӧ бона хwәдеки хwә ньвисийә, к’ижани йунана дьһ’әбанд. Аратус шайир жь qәза Киликйайе бу, qаси 300 сали бәри Иса Мәсиһ бьбу. Пawлос хwәха жи жь qәза Киликйайе бу.

һинкьрьна Хәбәре* у щьһуйар’а
шә’дәти дьда кӧ Мәсиһ, Иса йә.
6 Гава әw мьдабьли wи р’абун у
әw беһӧрмәт кьрьн, әwи к’ьн-
ще хwә дашанд у готә wан:
«Хуна wә сәре wә бә, әз бесущ
ьм. Жь вьр шунда әзе һәр’ьмә
щәм нәщьһуйа». 7 Әw һьнге жь
wьр чу к’әтә мала йәки наве
wи Тито Йусто. Әw мәрьвәки
нәщьһу бу, ле хwәдебаwәр бу,
мала wи к’еләка к’ьнище бу.
8 Кьриспойе сәрwере к’ьнище
жи нәфәред хwәва баwәрийа
хwә Хӧдан ани у жь корьнт’ийа
гәләка кӧ бьһистьн, баwәр кьрьн
у пе аве һатьнә ньхӧмандьне.

9 Шәвәке Хӧдан дитьнокеда
һатә бәр ч’ә’ве Паwлос у готе:
«Нәтьрсә, хәбәр дә у хwә кәр’
нәкә. 10 Чьмки Әз т’әви тә мә
у кәсәке бәр тә р’анәбә зийане
нәдә тә, чьмки гәләк щьмә’та
Мьн ви бажарида һәйә». 11 Әw
ль wе дәре саләке у шәш мә-
һа ма, әw һини хәбәра Хwәде
дькьрьн.

12 Һена wәлийе Галийойе
Ахайайеда щьһу бунә йәк,
һ’ьщуми сәр Паwлос кьрьн
у бьрьнә бәр диwане 13 готьн:
«Әва щьмә’те һин дькә, кӧ нә ль
гора қануне Хwәде бьһ’әбиньн».
14 Гава Паwлос wе дәстпекьра
хәбәр да, Галийо щьһуйар’а гот:
«Һәгәр гьли бона нәһәқийе у
хьрабийе буйа, щьһуно, дьбу
кӧ мьн гӧһдарийа wә бькьра,
15 ле һәгәр пьрс сәр хәбәра,
нава у қануна wә йә, һун хwәха
бьньһер’ьн. Әз нахwазьм бь-
бьмә һ’акьме ван тьшта». 16 У
әw жь диwанхане дәрхьстьн.
17 Һьнге һ’әмуйа Состенисе
сәрwере к’ьнище гьртьн, ль
бәр диwанхане к’ӧтан, ле қәт
хәма Галийо жи нибу.

Паwлос вәдьгәр’ә Әнтакйайе

18 Паwлос гәләк р’ожа диса
ль wьр ма, паше хатьре хwә жь
баwәрмәнда хwәст, бь гәмийе
чу алийе Сурйайе. Прьскила
у Акила жи т’әви wи бун. Әwи
Кәнхерйайеда п’ор’е хwә кӧр’
кьрьбу, чьмки ад-қьраркьри*
бу. 19 Әw гьһиштьнә Әфәсе,

* 18:5 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Хәбәр» «Р’ӧһ’ва» һәйә, кӧ һьн
аһа фә’м дькьн: «Бь алава Р’ӧһ’ва гьредайи».
* 18:18 We ад-қьрарер’а «нәзир^{ф}» дьбежьн. Дәрһәқа қәйдә-қанунед нә-
зирда Жьмар 6:1-21-да бьхуньн.

Прьскила у Акила ль wьр һьш-
тьн, хwәха к'әтә к'ьнеште щь-
һуйар'а к'әтә хәбәрдане. 20 Wана
һиви жь wи кьр, кӧ һьнәки
дьреж ль wьр бьминә, әw qайл
нәбу. 21 Ле гава хатьре хwә жь wан
хwәст, гот: «Әзе диса сәр wәда
бем, һәгәр Хwәде һ'ьз бькә»*.
Бь гәмийе жь Әфәсе чу. 22 Гава
гьһиштә Qәйсәрийе, һәвраз чу
Оршәлиме сьлав да щьвине,
паше бәржер чу Әнтакйайе.
23 Гава һьнәк wәхт ль wьр ма,
р'абу бәрева к'әтә wәлате Га-
латйа у Фьригйа, һ'әму шагьрт
баwәрийеда дьшьдандьн.

Аполо бажаре Әфәседа Мьзгинийе дьдә

24 Щьһуки наве wи Аполо,
буйина хwәда жь Скәндәрйайе,
һатә Әфәсе. Әва готьнбежәки
сәрхwә у ньвисаред[ф] пирозда
занәки зор бу. 25 Әw Р'ийа Хӧ-
данда һинбуйи бу, агьре хирәте
сери к'әтьбу* бона Иса р'аст
хәбәр дьда у һин дькьр, ле т'әне
ньхӧмандьна Йуһ'әнна заньбу.
26 Әви дәстпекьр к'ьништеда
мерк'ими хәбәр да. Ле гава
Прьскилайе у Акила хәбәр-
дана wи бьһистьн, әw бьрьнә
щәм хwә, һе р'аст Р'ийа Хwәде
wир'а шьровәкьрьн. 27 Аполо кӧ
хwәст һәр'ә Ахайайе, бьра дьл
данә бәр у шагьртар'а жи нә'мәк
ньвисин кӧ wи qәбул кьн. Гава
гьһиштә wьр, әw гәләки кери
wан һат, йед кӧ бь к'әрәма Хwәде
бьбунә баwәрмәнд. 28 Чьмки бь
щьмә'ти хәбәрданеда йа wи ль
сәр йа щьһуйа дьк'әт, бь ньви-
саред пироз дьда избаткьрьне,
кӧ Мәсиһ, Иса йә.

Р'еwитийа Паwлосә сьсийа (18:23; 19:1–21:16)

Паwлос Әфәседа

19 1 Гава Аполо һе Корьн-
т'еда бу, Паwлос щийе
жорьнр'а дәрбаз бу бәржери
Әфәсе бу у ль wьр чәнд шагьрт
дитьн 2 у жь wан пьрси: «Гава
wә баwәр кьр, wә Р'ӧһ'е Пироз

* 18:21 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Әз гәрәке ә'сә әве щәжь-на кӧ те Оршәлимеда дәрбаз кьм. Ле әзе диса сәр wәда бем, һәгәр Хwәде һ'ьз бькә».
* 18:25 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Бь алава Р'ӧһ'е Хwәде».

станд?» Wана гот: «Мә qәт нә-
бьhистийә жи кӧ Р’ӧh’е Пироз
hәйә». 3 Әwи wанр’а гот: «Ле hун
бь чь hатьнә ньхӧмандьне?»
Wана гот: «Бь ньхӧмандьна
Йуh’әнна». 4 Паwлос гот: «Йу-
h’әнна бона гӧнәвәгәр’андьне
ньхӧманд у щьмә’тер’а гот: ‹Йе
кӧ пәй мьнр’а те баwәрийа хwә
Wи биньн›, аwа готи Иса»*.
5 Гава әв йәк бьhистьн, бь наве
Хӧдан Иса hатьнә ньхӧмандь-
не. 6 У гава Паwлос дәстед хwә
данинә сәр wан, Р’ӧh’е Пироз
hатә сәр wан, бь зьмана хәбәр
дан у п’ехәмбәрти кьрьн. 7 Әва-
на wәкә донздәh мәрийа бун.

8 Паwлос к’әтә к’ьнище, се
мәhа мерк’ими хәбәр дьда, бо-
на П’адшатийа Хwәде wанр’а
дьк’әтә хәбәрдане у әw дьданә
баwәркьрьне. 9 Ле гава hьнәкә
сәрh’ьшк мьqабьл дәрк’әтьн у
ль бәр щьмә’те Р’ийа Хӧдан бе-
hӧрмәт дькьрьн, Паwлос жь wан
qәтийа, шагьрт башqә кьрьн
у hәр р’ож дәрсхана Тиранода
wанр’а дьк’әтә хәбәрдане. 10 Әве
йәке дӧ сала к’ьшанд, h’әта
кӧ h’әму щьhу у йунанед[ф] кӧ
qәза Асйайеда дьман, Хәбәра
Хӧдан бьhистьн.

Һәр h’әфт кӧр’ед Скеwа

11 Хwәде бь дәсте Паwлос
гәләк к’әрәмәтед зор дькьрьн,
12 h’әта кӧ әw дәстмал у шалькед
кӧ Паwлос ле дьк’әтьн нәхwә-
шар’а дьбьрьн, әw qәнщ дьбун
у р’ӧh’ед хьраб дәрдьк’әтьн.
13 Чәнд щьhуйед гәр’ок hәбун
кӧ хwә дабунә щьндәрхьстьне,
wан дькьр кӧ сәр йед кӧ р’ӧh’ед
хьраб нава wанда hәбун, пе
наве Хӧдан Иса бәри wан дьн
у дьготьн: «Әм пе wи Исайе кӧ
Паwлос даннасин дькә бәри wә
дьдьн». 14 Әва йәка hәр h’әфт
кӧр’ед Скеwайе сәрәкк’аhинә-
ки щьhуйа дькьрьн. 15 Щарәке
р’ӧh’е хьраб ль wан вәгәр’анд у
гот: «Әз Иса нас дькьм, бона
Паwлос жи заньм, ле hун к’и
нә?» 16 Һьнге әw мәрьве кӧ р’ӧh’е
хьраб теда бу, бандза сәр wан,
qәwата wи wан h’әмуйада чу
әw ӧса к’ӧтан, wәки әw жь wе
мале тә’зи у бриндар р’әвин.
17 Бона ве йәке h’әму щьhу у
йунанед кӧ Әфәседа дьман пе
h’әсийан. Тьрс к’әтә сәр wан
h’әмуйа у наве Хӧдан Иса бь-
льнд дьбу. 18 Гәләк баwәрмәнд
жи дьhатьн гӧнед хwә дьданә

* 19:4 Луqа 3:1-18.

р’уйе хwə у кьред хwə дьго-
тьн. 19 Йед сербазийева жи кö
мьжул дьбун, гəлəка к’ьтебед
хwə т’оп дькьрьнə щики у ль
бəр h’əмуйа дьшəwьтандьн.
Qимəте wан h’əсаб кьрьн, пен-
щи h’əзар зив[ф] дəрк’əт. 20 Бь ви
аwайи Хəбəра Хöдан бь зорайи
hе пешда дьчу у qəwат дьбу.

Шəр’-дə’wа Əфəседа

21 Гава əв тьшт бун, Паwлос
qьрар кьр* кö Мəкəдонйайе
у Ахайайева дəрбаз бə həр’ə
Оршəлиме у гот: «Пəй чуйина
wьрар’а гəрəке əз həр’ьм Р’оме
жи бьбиньм». 22 Əwи дö к’омəк-
даред хwə Тимот’ейо у Ерасто
шандьнə Мəкəдонйайе у əw
hьнəки жи ль qəза Асйайе ма.
23 Wан чахада бона Р’ийа
Хöдан гəлəки шəр’-дə’w пешда
hат. 24 Йəки зивкəр həбу наве
wи Димитрийо. Əви п’арьст-
гəhед хwəдейа наве wе Артə-
мис[ф] щур’е йа ə’дəтида бь зив
бьч’ук чедькьрьн у гəлəк к’ар
hостар’а дани. 25 Əwи гази wан
h’əму hоста, öса жи йед мина
хwəйийе ви п’ешəйи[ф] кьрьн у
гот: «Гəли həвала! Һун заньн
кö к’ара мə ви шьхöлида йə.
26 Һун жи дьбьhен у дьбиньн
кö əви Паwлоси нə кö т’əне
Əфəседа, ле баwəрийа wə hə-
бə т’əмамийа qəза Асйайеда
жи сəре гəлəк щьмə’та т’ьжи
кьрийə жь р’е дəрхьстийə у
дьбежə: ‹Əw хwəдейед кö бь
дəста чекьри нə, əw нə хwəде
нə›. 27 Зийана wе нə т’əне əw
ə кö п’еше мə те беhöрмəткь-
рьне, ле п’арьстгəhа Артəмис
хwəдейа мəзьн wе бəр тьштəки
нəйе h’əсабе у wе qəдьре мəзь-
найийа wе бьк’əвə, йа кö h’əму
qəза Асйа у дьнйа дьh’əбинə».
28 Гава əв йəк бьhистьн, бь
к’ин-бох т’ьжи бун, дькьрьнə
qир’ин у дьготьн: «Артəмиса
əфəсийа мəзьн ə!» 29 Т’əмамийа
бажер qьлqьли, р’аhьштə Гайос
у Əристархойе мəкəдони, кö
həвал-р’ейед Паwлос бун, həвр’а
р’əвинə дитьндаре[ф]. 30 Паwлос
жи хwəст кö бьк’əвə нава wе
ə’лалəте, ле шагьрта нəhьшт.
31 Жь hьнəк сəрwеред qəза
Асйайе жи кö достед wи бун,
мəри шандьнə щəм wи у hиви
же кьрьн, кö нəчə дитьндаре.
32 Һəма wи wəхтида hьнəка
щур’əки, hьнəка жи щур’əки
дьн дькьрьнə qир’ин, чьмки

* 19:21 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Паwлос бь р’ебəрийа Р’öh’ qьрар кьр».

к'омбуна wан т'əвиhəвбуйи бу,
гəлəка жи ньзаньбу əw бона
чь жи щьвийанə. 33 Һьнəка жь
ə'лалəте Скəндəр пешда бьрьн,
чьмки щьhуйа əw пешда дə'ф
дан. Скəндəр дəсте хwə бьльнд
кьр, хwəст щаба хwə бьдə. 34 Ле
гава пе h'əсийан кӧ əw щьhу
йə, h'əмуйа бь дəнгəки wə-
кə дӧ сьh'əта кьрьнə qир'ин:
«Артəмиса əфəсийа мəзьн ə!»
35 Паше к'атьбе[ф]* бажер ə'ла-
лəт сəqьр'анд у гот: «Гəли əфə-
сийа! К'и ньзанə кӧ бажаре
Əфəсе хwəйитийе** п'арьстгəhа
Артəмиса мəзьн дькə, йа кӧ
кəвьре wейи пироз жь ə'змен
hатийə хwаре? 36 Чаwа ве йəкеда
кӧ тьштəки хельф т'ӧнə, лəма
жи гəрəке hун хwə р'ьh'əт хwəй
кьн у тьштəки бь бəрзəqийе
нəкьн. 37 Wə əв мəрьвана ани-
нə вьра, əвана нə т'аланкьред
п'арьстгəhе нə у нə жи хwəде-
йа мə беhӧрмəт кьрьнə. 38 Аwа
həгəр шькийате[ф] Димитрийо
у hостайед т'əви wи сəр йəки
həйə, бьра həр'ьнə диwанха-
не, h'акьм həнə. Ль wьр əw
дькарьн шькийате хwə həвдӧ
бькьн. 39 Ле həгəр хwəстьна
wə бона тьштəки дьн ə, бьра
щьватəкə ə'дəтида бе леньhе-
р'андьне. 40 Чьмки зийана мə
жи ве йəкеда həйə у бона шəр'е
иройин əме бенə нəhəqкьрьне[ф]
у мə'ник т'ӧнə, кӧ əм пе бька-
рьбьн бона ве к'омбуне щаба
хwə бьдьн». 41 Гава əв йəк гот,
щьват бəла кьр.

Паwлос дьчə бəрбь Мəкəдонйайе у Йунаньстане[ф]

20 1 Гава qалмə-qалм сə-
qьр'и, Паwлос гази ша-
гьрта кьр, дьл да wан у хатьре
хwə жь wан хwəст, р'абу чу
Мəкəдонйайе. 2 Ль wан али-
йа гəр'ийа, бь гəлəк готьна
дьл данə wан. Паше чу Йу-
наньстане[ф], 3 wəкə се мəhа
ль wьр дəрбаз кьр. Гава к'аре
хwə дькьр кӧ бчуйа Сурйайе,
щьhуйа бона wи шеwьрəкə мь-
хəнəтийе кьр, əw жи фькьри
Мəкəдонйайева вəгəр'ə. 4 Т'əви
wи жь Бəройайе Сопатройе
кӧр'е Пиро, жь Т'есалонике

* 19:35 К'атьбе бажер жь нава к'ома гьрəгьред бажерда йəки ə'йан бу. Хəбатəкə wи жи əw бу, wəки qьраред щьвина бажарвана бьньвисə у ə'лам бькə.
** 19:35 Бь готьнəкə дьн: «Мьщеwьр у бажаре wе п'уте нə».

Əристархо у Секундо, Гайосе
жь Дербе у Тимот’ейо, жь qəза
Асйайе Тъхико у Трофимо чун.
5 Əвана пешийа мə чунə Тро-
йайе, ль wър һивийа мə бун.
6 Əм жи пəй р’ожед Щəжьна
Нане Шкəвар’а бь гəмийе жь
Филипйайе чун, пенщ р’ожада
гьһиштьнə Тройайе, щəм wан.
Əм wър һ’əфт р’ожа ман.

Сахбуна Əйтухо Тройайеда

7 Р’ожа һ’əфтийейə пешьн əм
бона нанкəркърьне щьвийайи
бун, Паwлос кӧ we р’ожа дьн
бьчуйа, wанар’а хəбəр дьда у
һ’əта ниве шəве хəбəрдана
хwə дьреж кьр. 8 Əw ода əм те-
да щьвийайи бун, гəлəк ч’ьра
теда һəбун. 9 Хортəк жи наве wи
Əйтухо, сəр п’əнщəре р’уньш-
ти дьһеньжи у к’əтə хəwа к’ур.
У гава Паwлос хəбəрдана хwə
дьреж дькьр, əw хəwа к’урда жь
qате сьсийа жорда к’əт у мьрити
əw һьлдан. 10 Паwлос пəйайи
жере бу, хwə авитə сəр wи, да
һ’əмеза хwə у гот: «Хwə ӧнда
нəкьн, чьмки р’ӧһ’е wи wида
йə». 11 Паше һьлк’ьшийа һат,
нан кəркьр хwар у һ’əта сьбə-
һе дьреж хəбəр да у р’абу чу.
12 Хорт жи сах-сьламəт анинə
мал, беһ’əсаб дьл һатə бəр wан.

Жь Тройайе бəрбь Милəтосе

13 Əм чун к’əтьнə гəмийе
р’ек’əтьн у бəрбь Асосе чун, кӧ
жь we дəре мə гəрəке Паwлос
һьлда, чьмки əwи мəр’а готьбу:
«Əзе пəйа бем». 14 Гава ль Асо-
се р’асти мə һат, мə əw һьлда
чунə Мьтулане. 15 Жь wър жи
əм чун, р’ожа дьне гьһиштьнə
пешбəри Хийайе, р’ожтьра дьн
гьһиштьнə Самосе*, сьбəһтьра
дьн жи гьһиштьнə Милəтосе.
16 Паwлос нета хwə данибу бь
гəмийе бəр Əфəсер’а дəрбаз
буйа, кӧ нəбə wəхте хwə qəза
Асйайеда ӧнда кə, чьмки дь-
лəзанд кӧ һəгəр жер’а ль һəв
бе, Р’ожа Пенщийə һ’əсаб əw
ль Оршəлиме бə.

Паwлос хатьре хwə жь бəрпьрсийаред щьвина Əфəсе дьхwазə

17 Жь Милəтосе мəри шандə
Əфəсе у гази бəрпьрсийаред
щьвинеᶲ кьрьн. 18 Гава əw һа-
тьнə щəм wи, wанр’а гот: «Һун
хwəха заньн we р’ожа пешьнда
гава мьн ньге хwə авитə qəза

* 20:15 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Шəв манə Тригилйайе».

Асйайе, һ’əта ньһа wəр’а ча-
wа бумə. 19 Мьн Хӧданр’а т’ам
шкəсти бь гəлəк һесьра, нава
wан щер’ьбандьнада qӧльх кь-
рийə, к’ижан кӧ жь шеwьред
щьһуйа дьһатьнə сəре мьн,
20 Һун заньн кӧ мьн т’ӧ щар
хwə жь тьштед керһатийə бона
wə нəдайə паш, ле һ’əму wəр’а
готьнə у ашкəрə мал бь мал һун
һин кьрьнə. 21 Мьн бь мə’рифəти
һьн һиви жь щьһуйа, һьн жи
жь нəщьһуйа кьр, кӧ вəгəр’ьнə[ф]
бəрбь Хwəде у баwəрийа хwə
Хӧдане мə Иса биньн. 22 У ва
əз бьн дəсте Р’ӧһ’е Пирозда дь-
чьмə Оршəлиме, wьр wе чь бе
сəре мьн, əз ньзаньм. 23 Т’əне
Р’ӧһ’е Пироз һ’əму бажарида
т’əмийе дьдə мьн у дьбежə кӧ:
‹Qəйд у тəнгаси[ф] пешийа тə
нə›. 24 Ле əз ə’мьре хwə лайиqи
т’ӧ тьшти накьм, т’əне дькьм*
бьгьһижьмə мəрəме хwə у wе
qӧльха кӧ мьн жь Хӧдан Иса
стандийə биньмə сери, аwа го-
ти Мьзгинийа к’əрəма Хwəде
бь мə’рифəти даннасин кьм.

25 Ньһа əз заньм иди һун
һ’əмуйед кӧ əз нав wəда гə-
р’ийамə у П’адшатийа Хwəде
даннасин кьрийə р’уйе мьн на-
биньн. 26 Бона ве йəке əз р’ожа
иройин ль бəр wə шə’дəтийе
дьдьм, кӧ щабдаре хуна wə т’ӧ
кəси ниньм, 27 чьмки мьн хwə
нəда паш, т’əмамийа qьрара
Хwəде wəр’а гот. 28 Ньһа мьqати
хwə у т’əмамийа wи кəре пез
бьн, кӧ Р’ӧһ’е Пироз һун сəр
бəрпьрсийар* к’ьфш кьрьнə.
Шьвантийе щьвина Хwəде
бькьн, йа кӧ Wи бь хуна Хwə
qазьнщ кьр. 29 Əз заньм пəй
чуйина мьнр’а гӧред дəвхун
wе бьк’əвьнə нава wə у һ’əйфа
wан wе кери нəйе. 30 Жь нава
wəда жи мəрьве дəрен у тьштед
хельф wе хəбəр дьн, кӧ шагьр-
та пəй хwə бьбьн. 31 Бона ве
йəке һ’ьшйар бьминьн у бир
нəкьн, кӧ мьн һун һəр кəс, се
сала шəв у р’ож бе р’ьһ’əти бь
һесьра ширəт кьрьнə.

32 Ньһа əз wə дьсперьмə[ф]
Хwəде у Хəбəра к’əрəма Wи,
кӧ дькарə wə р’ӧһ’анийеда ава
кə у п’ара wə т’əви т’əмамийа
щьмə’та Хwə кə. 33 Мьн һавь-
жийа хwə зер’, зив у к’ьнще
т’ӧ кəси нəанийə. 34 Һун хwəха
заньн əз у йед т’əви мьн əм

* 20:24 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «бь əшq у ша».
* 20:28 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Сəрwер».

һ’әwще чь жи бунә, әв дәстед
мьн хәбьтинә. 35 Мьн пе һ’әму
шьхöлед хwә нишани wә кь-
рийә, кö чаwа гәрәке бьхәбь-
тьн к’омәке бьдьнә к’әтийа у
хәбәра Хöдан Иса бир биньн
кö гот: ‹Хwәзи ль дайийа, нә
кö ль стандийа›».

36 Гава әв йәк гот, т’әви һ’ә-
муйа чок да дöа кьр. 37 Һ’әму жи
гәләки гьрийан, хwә авитьнә
стуйе Паwлос у р’амусан. 38 Дь-
лед wан һе зедә бона wе хәбәра
wи дьшәwьти кö гот: «Һун иди
р’уйе мьн набиньн». Паше әw
һ’әта гәмийе вәр’екьрьн.

Паwлос дьчә Оршәлиме

21 1 Гава әм жь wан qәти-
йан, бь гәмийе р’ек’әтьн,
р’аст чун гьһиштьнә Косе,
р’ожа дьне Р’одосе у жь wьр
Патарайе. 2 Мә гәмик дит кö
дьчу Финикйайе, әм к’әтьнә
wе р’ек’әтьн. 3 Гава Qöбрьсе
хöйа кьр, мә әw мьле ч’әпева
һьшт. Әм бәрбь qәза Сурйайе
чун гьһиштьнә бажаре Суре,
чьмки баре гәмийе wьр гә-
рәке бьһата валакьрьне. 4 Мә
шагьрт дитьн, әм һ’әфт р’ожа
ль wьр ман. Wана бь Р’öһ’е
Пироз дьготә Паwлос кö нә-
чә Оршәлиме. 5 Ле гава мә әw
р’ож дәрбаз кьрьн, әм р’абун
чун у һ’әмуйа жьна у зар’ава
һ’әта бажер дәр әм вәр’екьрьн
у дәве бә’ре мә чок да дöа кьр.
6 Паше мә хатьре хwә жь һәв
хwәст к’әтьнә гәмийе, әwана
жи вәгәр’ийанә малед хwә.

7 Мә р’еwити бь гәмийе жь
Суре думайи кьр, әм гьһиштьнә
Пьтолемайе, мә wьр хушк-бьра
сьлав кьрьн, әм р’ожәке манә
щәм wан. 8 Р’ожа дьн әм жь
wьр р’ек’әтьн чунә Qәйсәрийе
мала Филипойе мьзгиндар[ф],
әw йәк жь wан һәр һ’әфт к’о-
мәкдаред к’ъфшкьри бу*. Әм
ль щәм wи ман. 9 Чар qизед
wийә бьк’ьр[ф] һәбун, кö п’е-
хәмбәрти дькьрьн. 10 Гава әм
гәләк р’ожа ль wьр ман, жь
Щьһустане п’ехәмбәрәки наве
wи Һагабо бәржер бу*. 11 Гава
һатә щәм мә, qайиша пьшта
Паwлос һьлда, дәст у п’ийед
хwә гьреда у гот: «Р’öһ’е Пироз
аһа дьбежә: ‹Әw мәрьве хwәйе
ве qайише щьһуйе Оршәли-
меда аһа wи гьредьн у бьдьнә

* 21:8 К’аред Шандийа 6:1-6; 8:5.

* 21:10 К’аред Шандийа 11:28.

дәсте нәщьһуйа›». 12 Гава әв
йәк мә бьһист, т'әви йед wьр
мә лава кьр, кӧ әw һьлнәк'ьшә
нәчә Оршәлиме. 13 Ле Паwлос
щаб да у гот: «Һун чь дькьн?
Чьма һун дьгьрин у дьле мьн
дьшкеньн? Әз Оршәлимеда
бона наве Хӧдан Иса нә кӧ
т'әне бона гьредане, ле бона
кӧштьне жи һазьр ьм». 14 Гава
мә нькарьбу әw банийа сәр йа
хwә, мә дәнге хwә бьр'и у гот:
«Бьра ә'мьре Хӧдан бә».

15 Чәнд р'ожа шунда мә к'а-
ре хwә кьр, әм һьлк'ьшийан
чунә Оршәлиме. 16 Т'әви мә
чәнд шагьртед Qәйсәрийе жи
һатьн, әм бьрьнә мала шагьр-
тәки зува, кӧ наве wи Мьнасо
бу, жь Qӧбрьсе, wәки әм ль
wьр бьминьн,

Паwлос сәрики Аqуб у бәрпьрсийара дьхә

17 Гава әм гьһиштьнә Оршә-
лиме, баwәрмәнда әм әшq у
ша qәбул кьрьн. 18 Р'ожа дьне
Паwлос т'әви мә чу щәм Аqуб,
һ'әму бәрпьрсийар жи һазьр
бун. 19 Паwлос сьлав да wан,
йәк-йәк чь кӧ Хwәде бь qӧльхе
wи нава нәщьһуйада кьрьбу,
wанар'а гьли кьр. 20 Wана кӧ
әв йәк бьһист, шькьри данә
Хwәде у ӧса жи Паwлоср'а
готьн: «Дина хwә бьде, чьqас
һ'әзара щьһуйед баwәрмәнд
һәнә у һ'әму жи хирәтк'ешед
Qануне нә. 21 Аwа wана бона
тә бьһистийә кӧ тӧ һ'әму щь-
һуйед нава нәщьһуйада һин
дьки, кӧ дәст жь Qануна Муса
бьк'ьшиньн у дьбежи кӧ әw
кӧр'ед хwә сьнәт нәкьн у пәй
ә'дәт жи нәчьн. 22 Ньһа әм чь
бькьн? Wе ә'сә бьбьһен кӧ тӧ
һатийи. 23 Дә р'абә әм чь тәр'а
дьбежьн бькә. Вьр щәм мә чар
мәрьв һәнә кӧ ад-qьрар* кьрь-
нә. 24 Wан хwәр'а һьлдә, т'әви
wан ль гора ә'дәт паqьж бә у
хәрще wан һьлдә сәр хwә, кӧ
п'ор'е сәре хwә кӧр' кьн. Һьнге
һәр кәсе заньбә әw тьштед кӧ
бона тә бьһистьнә дәрәw ьн у
тӧ хwәха жи пәй Qануна Муса
дьчи. 25 Ле бона wан нәщьһуйед
кӧ һатьнә сәр баwәрийе, мә
wанр'а qьрара хwә ньвисийә
шандийә, wәки әw һ'әвза хwә
жь wан qӧрбанед п'утп'арьс-
тийе, хуне, гоште мьрар[ф] у

* 21:23 We ад-qьрарер'а «нәзир[ф]» дьбежьн. Дәрһәqа qәйдә-qанунед нә-
зирда Жьмар 6:13-21-да бьхуньн.

бенамусийе бькьн»*. 26 Һьнге
Паԝлос әԝ мәри р’ожа дьне һьл-
дан, т’әви ԝан паԛьж бу, к’этә
п’арьстгәһе у хьлазийа р’ожед
паԛьжбуне да ә’ламкьрьне, кӧ
ԝе к’әнге бона ԝан һәр кәси
һ’әди* бе дайине.

Паԝлос п’арьстгәһеда те гьртьне

27 Гава һәр һ’әфт р’ож сәр
һәвда һатьн, жь щьһуйед ԛәза
Асйайе Паԝлос п’арьстгәһеда
дитьн, т’әмамийа ә’лаләте
т’әвр’акьрьн, дәст авитьне 28 у
кьрьнә ԛир’ин готьн: «Һәԝар,
исраелино! Алик’арийе бькьн!
Әва әԝ мәрьв ә, йе кӧ ль һәр
дәра һ’әмуйа мьԛабьли щьмә’та
мә, Ԛануна Муса у ви щийи
һин дькә, һе сәрда жи йунан
кьрьнә п’арьстгәһе, әв щийе
пироз һ’әр’ьманд». 29 Әв йәка
готьн, чьмки пешийе бажерда
Трофимойе жь Әфәсе т’әви ԝи
дитьбун у ԝан т’ьре Паԝлос әԝ
кьрийә п’арьстгәһе.
30 Т’әмамийа бажер һ’әжийа,
ә’лаләт бь ләз к’ом бу, Паԝлос
гьртьн жь п’арьстгәһе к’аши
дәрва кьрьн у дәред ԝе пер’а-пе-
р’а һатьнә гьртьне. 31 Гава ԝан
дькьр кӧ ԝи бькӧжьн, щаб гь-
һиштә сәрһ’әзаре[ф] р’әфа әскәра,
ԝәки т’әмамийа Оршәлиме
т’әвиһәв буйә. 32 Әԝи пер’а-пер’а
әскәр у сәрсәд һьлдан, бь ләз
чу сәр ԝан. Гава ԝана сәрһ’ә-
зар әскәрава дитьн, дәст жь
Паԝлос к’ӧтане к’ьшандьн.
33 Ԝи чахи сәрһ’әзар һатә не-
зик, әԝ гьрт, ә’мьр кьр кӧ бь
дӧ зьнщира ԝи гьредьн. Һьнге
пьрси: «Әв к’и йә у чь кьри-
йә?» 34 Нава ә’лаләтеда бона
ԝи һәр йәки щур’әки дькьрә
ԛар’ә-ԛар’. Әԝи гава жь дәст
ԛалмә-ԛалма щьмә’те нькарьбу
ә’сәйи бьзаньбуйа, ә’мьр кьр
ԝи бьбьнә әскәрхане. 35 Гава
Паԝлос гьһиштә п’епәлинга,
әскәра әԝ бьльндкьри бьрьн,
чьмки ә’лаләте зор дьда ԝи,
36 ль пәй ԝи дьчун, дькьрьнә
ԛир’ин у дьготьн: «Ԝи бькӧжьн!»

Паԝлос щаба хԝә ль бәр ә’лаләте дьдә

37 Иди Паԝлос ԝе бьбьра-
на һьндӧр’е әскәрхане, әԝи

* 21:25 К’аред Шандийа 15:29.
* 21:26 Бона щьһуйед кӧ хԝә паԛьж дькьрьн, чаԝа һ’әлал буйи, ԝанр’а ԛӧрбан дьһатә дайине.

сәрһ’әзарр’а гот: «Изьна мьн
һәйә т’әви тә хәбәр дьм?» Әwи
гот: «Тӧ йунани жи зани? 38 Кӧ
ӧса йә тӧ нә әwи мьсьри йи,
йе кӧ чәндәк пешда кьрә
шәр’-дә’w, чар һ’әзар qачахед
меркӧж дәрхьстьнә бәр’ийе».
39 Паwлос гот: «Әз мәрьвәки щь-
һу мә, жь Тарсуса Киликйайе,
нә бажарванәки бе нав-нишан
ьм. Әз һиви жь тә дькьм, изьне
бьдә кӧ әз ве щьмә’тер’а хәбәр
дьм». 40 Гава әwи изьн да, Паw-
лос сәр п’епәлинга сәкьни,
дәсте хwә бьльнд кьр, щьмә’-
те кӧ дәнге хwә бьр’и, әwи бь
зьмане ибрани хәбәр да у гот:

22

1 «Гәли бав у бьра! Ньһа
гӧһдарийа мьн бькьн,
кӧ әз щаба хwә бьдьм». 2 Гава
бьһистьн кӧ әw wанар’а бь зь-
мане ибрани к’әтә хәбәрдане,
кәр’ бун һе дәнге хwә бьр’ин.
У wи гот: 3 «Әз мәрьвәки щьһу
мә, бажаре Тарсуса Киликйа-
йеда жь дийа хwә бумә, ле ви
бажарида бьн дәсте Гамалйел-
да чаwа шагьрт мәзьн бумә у
һ’әму Qануна кал-бава жи бь
фәсал-р’аст һин бумә, һьндава
Хwәдеда жи хwәйихирәт бум,
чаwа кӧ һун һ’әму иро*. 4 Мьн
һ’әта кӧштьне жи йед кӧ пәй ве
Р’е дьчун, дьзерандьн у qьсьме
жьн у мера гьредьдан давить-
нә кәле*, 5 чаwа сәрәкк’аһин у
т’әмамийа щьвина р’успийа жи
шә’де мьн ьн. Мьн сәр бьрайед
щьһутийедайә Шаме нә’мә
жь wан һьлдабун дьчум wәки
йед wьр жи гьредайи биньмә
Оршәлиме кӧ бьдьнә щәзайе.
6 Гава әз һе р’е дьчум, нези-
ки Шаме бум, р’о нава р’оже
ньшкева жь ә’змен дора мьн
р’онайикә qайим шәwq да.
7 Әз к’әтьмә ә’рде у мьн дәнгәк
бьһист кӧ мьнр’а гот: ‹Шаwул!
Шаwул! Тӧ чьма Мьн дьзери-
ни?› 8 Мьн ле вәгәр’анд: ‹Тӧ
к’и йи, Хӧдан?› Әwи мьнр’а
гот: ‹Әз Исайе Ньсрәте мә,
Йе кӧ тӧ дьзерини›. 9 Әwед
т’әви мьн жи р’онайи дитьн,
ле дәнге кӧ мьнр’а хәбәр дьда
нәдьбьһистьн. 10 Һьнге мьн гот:
‹Әз чь бькьм, Хӧдан?› Хӧдан
мьнр’а гот: ‹Р’абә һәр’ә Шаме
у ль wьр һәр тьште кӧ бона тә
к’ьфшкьри йә бьки, wе тәр’а
бе готьне›. 11 Мьн кӧ жь дәст

* 22:3 К’аред Шандийа 5:34-39.
* 22:4 К’аред Шандийа 8:3; 26:9-11.

шәwqa we р'онайе нәдьдит,
hьнге йед т'әви мьн дәсте мьн
гьртьн, әз бьрьмә Шаме.

12 Йәки наве wи Һананийа,
анәгори Qануне хwәдехоф,
нав щьhуйед Шамеда жи әw
хwәйийе шә'дәтийа qәнщ бу,
13 әва hат щәм мьн сәкьни у
гот: ‹Шаwул бьра, бьбинә!› Мьн
дәстхwәда дит у ль wи ньhер'и.
14 Әwи мьнр'а гот: ‹Хwәдейе
кал-бавед мә тӧ к'ьфш кьри
кӧ ә'мьре Wи бьзаньби у Йе
Р'аст бьбини, хәбәра дәве Wи
бьбьhейи, 15 чьмки те бәр h'ә-
му мәрьва бона wан тьштед тә
дитьн у бьhистьн бьби шә'де
Wи. 16 Иди чьма дәрәнги дехи?
Р'абә wәрә ньхӧмандьне, гази
наве Wи кә жь гӧнед хwә wәрә
шуштьне›.

17 Гава әз вәгәр'ийамә Ор-
шәлиме у п'арьстгәhеда дӧа
дькьр, мина сьh'әте сәр мьнр'а
дәрбаз бу, 18 мьн Әw дит у Wи
мьнр'а гот: ‹Бькә бьләзинә
жь Оршәлиме дәре, чьмки
әw шә'дәтийа кӧ те бона Мьн
бьди әwе qәбул нәкьн›. 19 Мьн
гот: ‹Хӧдан, әw qәнщ заньн кӧ
әз бум, әwи h'әму к'ьништада
йед баwәрийа хwә Тә данин,
давитьнә кәле у әw дьк'ӧтан.
20 Гава хуна Стәйфане шә'де
Тә дьр'ьжийа, әз хwәха жи wьр
hазьр у р'ази бум, мьн нобә-
дари к'ьнщед йед әw кӧштьн
дькьр›*. 21 Һьнге Әwи мьнр'а
гот: ‹Һәр'ә, Әзе тә бшиньмә
дур щәм нәщьhуйа›».

Пawлос бажарвантийа хwәда р'омайи йә

22 Һ'әта ван хәбәра ә'лаләте
гӧhдарийа wи кьр, паше бь
дәнге бьльнд готьн: «Р'убари
дьне wи нәhелә! Йед мина
wи гәрәке нәжин!» 23 Wана
дькьрьнә qир'ин, к'ьнще хwә
дьqәлаштьн давитьн у хwәли
дьр'әшандьнә hәwa. 24 Сәрh'ә-
зар ә'мьр кьр, кӧ wи бьбьнә
әскәрхане у гот: «Бьдьн бәр
qамчийа же бьпьрсьн, бьзань-
бьн к'а суще wи чь йә, wәки
ӧса сәр wи дькьнә qар'ә-qар'».
25 Гава бь qайишед ч'әрм гьре-
дан, Пawлос сәрсәде сәкьнир'а
гот: «Гәло әва щайиз ә кӧ hун
ль бажарванәки Р'омайе хьн,
йе кӧ hе диwана wи нәбуйә?»
26 Сәрсәд гава әв йәк бьhист,
чу щәм сәрh'әзар у гот: «Тӧ чь
дьки? Әва мәрьва бажарване

* 22:20 К'аред Шандийа 7:58.

Р’омайе йә». 27 Сәрһ’әзар не-
зики Паwлос бу у wир’а гот:
«Мьнр’а бежә, тӧ бажарване
Р’омайе йи?» Әwи гот: «Бә-
ле». 28 Сәрһ’әзар ле вәгәр’анд
у гот: «Мьн бь гәләк п’әра әw
бажарванти стандийә». Паwлос
гот: «Ле әз йәкр’ожийа хwәда
бажарване wьр ьм». 29 У дәст-
хwәда әwед кӧ wе лехьстана у
гьли же бьк’ьшандана жь wи
дур к’әтьн. Сәрһ’әзар хwәха
жи тьрсийа, гава бьһист кӧ
бажарване Р’омайе йә, чьмки
әwи әw дабу гьредане.

Паwлос ль бәр щьвина гьрәгьра

30 Сьбәтьра дьн сәрһ’әзар
хwәст р’аст бьзаньбә к’а щьһу
чьма шькийате Паwлос дькьн.
Әw бәр’да у ә’мьр кьр, кӧ сәрә-
кед к’аһина щьвина гьрәгьрава
бе. Һьнге Паwлос ани ль бәр
wан да сәкьнандьне.

23

1 Паwлос дина хwә да
щьвина гьрәгьра у гот:
«Гәли бьра! Мьн бь исафа р’ь-
һ’әт ль бәр Хwәде ә’мьре хwә
һ’әта иро дәрбаз кьрийә». 2 Һа-
нанийайе сәрәкк’аһин ә’мьри
бәрдәстийед незики Паwлос
кьрьн кӧ девда бьдьне. 3 Һьнге
Паwлос wир’а гот: «Хwәдейе
жи ль тә хә, диwаре сиwахкь-
ри! Тӧ р’уньшти йи анәгори
Qануне диwана мьн дьки у жь
Qануне дәр ә’мьр дьки кӧ әw
мьн хьн»*. 4 Йед щәм Паwлос
сәкьни готьн: «Тӧ сәрәкк’а-
һине Хwәде беһӧрмәт дьки?»
5 Паwлос гот: «Бьрано, мьн
ньзаньбу кӧ әw сәрәкк’аһин
ә. Чаwа ньвисар ә: ‹Һьндава
сәрwере мьләте хwәда хьраб
хәбәр нәдә›*».
6 Һьнге Паwлос пе һ’әсийа
кӧ алики садуqи нә, алики жи
ферьси, wе щьвинеда кьрә гази
у гот: «Гәли бьра! Әз ферьси
мә, кӧр’е ферьсийа! Бона гӧ-
мана р’абуна мьрийа диwана
мьн дькьн». 7 Гава әв йәк гот,
ферьси у садуqи һәвр’а к’әтьнә
һ’ӧщәте у дӧтирәти к’әтә нава
к’оме, 8 (чьмки садуqи дьбежьн
нә р’абуна мьрийа һәйә, нә
мьлйак’әт, нә жи р’ӧһ’, ле фе-
рьси һәрсека жи qәбул дькьн)*.

* 23:3 Мәтта 23:27-28.
* 23:5 Дәрк’әтьн 22:28.
* 23:8 Мәтта 22:23; Марqос 12:18; Луqа 20:27.

9 Һьнге qалмә-qалма мәзьн һе
пешда һат, жь qанунзанед алийе
ферьсийа һьнәк р'абунә п'ийа
у дәнг һьлдан мерк'ими готьн:
«Әм ви мәрьвида т'ӧ хьраби-
йе набиньн. Бәлки р'ӧһ'әки
йан мьлйак'әтәки вир'а хәбәр
дайә?» 10 Гава шәр'-дә'w зедә
бу, сәрһ'әзар тьрсийа кӧ әw
Паwлос qәт-qәти кьн, ә'мьри
әскәра кьр кӧ һәр'ьнә жере
әwи жь нав wан бьгьрьн бьбьнә
әскәрхане.

11 Шәвтьра дьн Хӧдан ль бәр
wи сәкьни у готе: «Сәрхwә бә,
тә чаwа шә'дәтийа Мьн Ор-
шәлимеда да, ӧса жи гәрәке
Р'омеда шә'дәтийе бьди».

Щьһу т'әләке бона кӧштьна Паwлос һазьр дькьн

12 Сьбәһ кӧ зәлал бу, һьнәк
щьһу бунә йәк у сонд хwарьн,
кӧ һ'әта Паwлос нәкӧжьн, нә
бьхwьн, нә жи вәхwьн. 13 Әwед
кӧ әw сонд хwарьн жь чьли
зедәтьр бун. 14 Әвана чунә
щәм сәрәкед к'аһин у р'успи-
йа готьн: «Мә сонд хwарийә,
һ'әта кӧ әм Паwлос нәкӧжьн,
тьштәки тә'м нәкьн. 15 Аwа һун
т'әви щьвина гьрәгьра бежьнә
сәрһ'әзар кӧ әwи сьбе бинә щәм
wә, йанчийә[ф] һун дьхwазьн
дәрһәqа wида һәр тьшти һе
р'аст пе бьһ'әсьн, әме жи һе
бәри һатьна wи һазьр бьн кӧ
wи бькӧжьн».

16 Ле харзийе Паwлос бона ве
т'әләке бьһист, һат к'әтә әскәр-
хане Паwлоср'а гот. 17 Паwлос
жи гази сәрсәдәки кьр у готе:
«Әви хорти бьбә щәм сәрһ'әзар,
дьхwазә тьштәки wир'а бежә».
18 Әwи жи хорт бьрә щәм сәр-
һ'әзар у готе: «Паwлосе гьрти
гази мьн кьр, һиви кьр кӧ ви
хорти биньмә щәм тә, тьштә-
ки wийи готьне тәр'а һәйә».
19 Сәрһ'әзар дәсте wи гьрт,
бьрә алики у пьрси: «Тӧ чь дь-
хwази ә'лами мьн ки?» 20 Әwи
гот: «Щьһуйа qьрар кьрийә кӧ
һиви жь тә бькьн, wәки сьбе
Паwлос бьби щьвина гьрәгьра,
йанчийә дьхwазьн дәрһәqа wида
һәр тьшти һе р'аст бьзаньбьн.
21 Ле wан баwәр нәкә, чьмки
жь wан чьл мәрийа зедәтьр
хwә вәшартьнә, һивийа wи
нә. Wана сонд хwарийә, кӧ нә
бьхwьн, нә жи вәхwьн һ'әта
wи нәкӧжьн. Wана ньһа к'аре
хwә кьрийә, һивийа qьрара
тә нә». 22 Wи чахи сәрһ'әзар
хорт вәр'екьр у т'әми да wи:
«Кәсир'а нәбежә, кӧ тә әв йәк
мьнр'а готийә».

Паwлос дьшиньнә Qәйсәрийе щәм Фәликсе wәли

23 Сәрh’әзар гази дӧ сәрсәда
кьр у гот: «Дӧсьд әскәри hа-
зьр кьн, h’әфте сийари, дӧсьд
жи р’ьмдар, wәки шәв сьh’әта
нәhа h’әта Qәйсәрийе hәр’ьн.
24 Ӧса жи чәнд hәспа hазьр кьн,
wәки Паwлос ле сийар кьн, кӧ
бе qәдә бе бәла бьбьнә щәм
Фәликсе wәли». 25 Нә’мәк жи
бь ве фькьре ньвиси:
26 «Жь Клаwдйо Лусйо,
Сьлав Фәликсе wәлийе хwә-
йиqәдьрр’а!
27 Әва мәрьва жь щьhуйа hа-
тьбу гьртьне, wе бь дәсте wан
бьhата кӧштьне, әз пе h’әсийам
кӧ р’омайи йә, бь әскәрава гь-
hиштьме у мьн әw хьлаз кьр.
28 Мьн хwәст кӧ бьзаньбьм
к’а бона чь шькийате wи дь-
кьн, мьн әw бьрә бәр щьвина
гьрәгьред wан 29 у к’ьфш кьр,
кӧ шькийате wан сәр пьрсед
qануна wан ә, ле бона кӧшть-
не йан гьртьне хьрабийа wи
т’ӧнәйә. 30 Гава щаб гьhиштә
мьн, кӧ щьhуйа бона wи мәрь-
ви т’әләкәк hазьр кьрийә, мьн
дәстхwәда әw шандә щәм тә у
ә’мьри ль шькийаткьра кьр, кӧ
чи wани мьqабьли wи hәбә, ль
бәр тә бежьн*».
31 Әскәра жи анәгори wи
ә’мьре кӧ стандьн, Паwлос
шәв hьлдан бьрьнә Әнтипәт-
рисе. 32 Р’ожа дьне йед сийари
Паwлоср’а данин кӧ т’әви wи
hәр’ьн, ле йед пәйа хwәха вә-
гәр’ийанә әскәрхане. 33 Әwед
сийари гьhиштьнә Qәйсәри-
йе, нә’мә данә wәли, Паwлос
жи данә дәсте wи. 34 Әwи әw
нә’мә хwәнд, пьрси жь к’ижан
qәзайе йә, кӧ пе h’әсийа жь
Киликйайе йә, 35 гот: «Әзе hьн-
ге гӧhдарийа тә бькьм, к’әнге
шькийаткьред тә бен». У ә’мьр
кьр, кӧ әw qәсьра Ћеродәсда
бе хwәйкьрьне.

Щьhу шькийате Паwлос дькьн

24 1 Пенщ р’ожа шунда
Ћананийайе сәрәкк’а-
hин т’әви hьнәкә жь р’успийа
у Тәртулойе занәбеж[ф] бәржер
бу hатә Qәйсәрийе. Вана бона
Паwлос гьли-газьне хwә wәли-
р’а кьрьн. 2-3 Гава гази Паwлос
кьрьн, Тәртуло дәст бь шьки-
йата кьр у гот: «Әм т’ьме у hәр

* 23:30 Нав hьнәк дәстньвисарада әв жи hәйә: «Сахийа тә дьхwазьм».

дәра wан кьрьнед тә дьшекь-
риньн, Фәликсе хwәйиqәдьр,
кӧ сайа сәре тә әви мьләте мә
гәләк ә’дьлайи дитийә у гәләки
пешда чуйә. **4** Ле wәки гәләки
сәре тә нәешиньм, һиви дькьм
жь к’әрәма хwә кьн гӧһдарийа
мә бькә. **5** Мә әв мәрьва дит,
чаwа мина бәлаке к’әтийә
нава һ’әму щьһуйед сәр дьне
т’әвиһәв дькә у р’ебәре к’омәла
ньсрәтийа[ф] йә. **6** Әви кьр кӧ
п’арьстгәһе жи бьһ’әр’ьминә,
ле мә әw гьрт*. **8** Һәгәр тӧ жь
wи бьпьрси, те хwәха бькарьби
жь wи һәр тьшти бьзаньби к’а
бона чь әм шькийате wи дь-
кьн». **9** Щьһуйа жи готьна wи
ә’сәйи кьрьн, готьн: «Бәле, әв
йәк ӧса йә».

Паwлос щаба хwә ль бәр Фәликсе wәли дьдә

10 Гава wәли пе сәрийа кьр
кӧ әw хәбәр дә, Паwлос ле
вәгәр’анд у готе: «Әз заньм
кӧ гәләк сал ьн тӧ һ’акьме ви
мьләти йи, әзе жи бь р’әзәдь-
ли бона хwә щаба хwә бьдьм.
11 Чаwа кӧ тӧ дькари бьзаньби,
әва донздәһ р’ож т’ӧнә, кӧ әз
бона һ’әбандьне һәвраз чубумә
Оршәлиме. **12** Әвана әз нәди-
тьмә кӧ п’арьстгәһеда т’әви
йәки тек’әвьмә дә’wе, йан жи
к’ьништада ӧса жи щики дьн
бажерда ә’лаләте дора хwә т’оп
кьм. **13** У нә жи ньһа дькарьн
готьнед хwә избат кьн, кӧ бона
чь шькийате мьн дькьн. **14** Ле
әзе ашкәрә тәр’а бежьм, wәки
ль гора wе Р’ийа кӧ әwана жер’а
к’омәла шьһ’ьти[ф] дьбежьн, әз
һәма ӧса Хwәдейе кал-бавед
хwә дьһ’әбиньм. У чь кӧ Qанун
у ньвисаред п’ехәмбәрада жи
ньвисар ә, баwәр дькьм. **15** Әз
Хwәдеда жи гӧман ьм, чаwа кӧ
әw жи wе гӧмане нә, кӧ һ’әму
һәq у нәһәqе жь мьрьне р’абьн.
16 Бона ве йәке чьqас жь мьн
те, әз дьщә’диньм һ’әму wәхти
бь исафа р’ьһ’әт ль бәр Хwәде
у мәрьва бьм.

17 Аwа пәй гәләк салар’а әз
вәгәр’ийам һатьмә Оршәли-
ме, кӧ к’омәке бьдьмә мьләте
хwә у һ’әдийа бьдьм. **18** Һьнге

* 24:6 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Мә дьхwәст кӧ әм диwана wи анәгори qануна хwә бькьн, (р’еза 7) ле Лусийойе сәрһ’әзар сәр мәда гьрт, бь зоре жь дәсте мә станд у ә’мьр кьр, кӧ шькийаткьре wи бенә щәм тә».

wи шьхӧлида əз п’арьстгəhеда
паqьжбуйи дитьм ль гора ə’дəте
мə. Əз нə т’əви ə’лалəте бум,
нə жи шəр’уда. 19 Ле жь wан
чəнд щьhуйед qəза Асйайе ль
wьр бун. Һəгəр hьндава мьнда
тьштəки wани готьне həбуйа,
əw гəрəке бьhатана бəр тə
бьсəкьнийана шькийате мьн
бькьрана. 20 Йан жи бьра əвана
бежьн, гава əз бəр щьвина гьрəгьра
сəкьни бум, чь хьраби
сəр мьн дитьн, 21 пештьри ве
йəке, кӧ мьн бь дəнге бьльнд
нава wанда готийə: ‹Бона баwəрийа
р’абуна мьрийа hун иро
диwана мьн дькьн›»*.

22 Фəликсва əw Р’е кӧ р’ьнд
ə’йан бу, hьнге əwи шьхӧле
wан пашда авит у гот: «К’əнге
Лусйойе сəрh’əзар бəржер
бе, əзе hьнге бона шьхӧле
wə qьрара хwə бьдьм». 23 Əwи
ə’мьри сəрсəд кьр, кӧ Паwлос
п’ьр’и-hьндьки аза хwəй кьн
у изьна həвал-hогьред wи жи
бьдьн, йе кӧ wе к’омəкдарийа
wи бькьн.

Паwлос гьрти дьминə

24 Чəнд р’ожа шунда Фəликс
т’əви Дьрусила к’ӧлфəта хwəйə
щьhу hат, гази Паwлос кьр у
бона wе баwəрийа сəр Мəсиh
Иса жь wи бьhист. 25 Паwлос
hе бона р’астийе, хwəгьртьне у
диwана Хwəдейə кӧ wе бе хəбəр
дьда, Фəликс саw к’ьшанд у гот:
«Тӧ ньhа həр’ə. Гава wəхте мьн
həбə, əзе гази тə кьм». 26 Ӧса жи
əw wе гӧмане бу, кӧ жь Паwлос
п’əрə бьстанда, бона wе йəке
жи гəлəк щара гази wи дькьр
у т’əви wи хəбəр дьда.

27 Гава дӧ сал дəрбаз бун,
дəwса Фəликс Поркийо Фесто
бу wəли. Фəликс жи кӧ дьхwəст
qəнщи щьhуйар’а бькьра, Паwлос
гьрти hьшт.

Паwлос дə’wа диwана Qəйсəр дькə

25 1 Пəй се р’ожар’а, гава
Фесто дəрбази сəр qӧльха
хwə бу, əw жь Qəйсəрийе
həвраз чу Оршəлиме. 2 Сəрəкед
к’аhина у гьрəгьред щьhуйа
бона Паwлос шькийате хwə ль
wи кьрьн 3 у hиви кьрьн кӧ бькə
qəнщи wи бинə Оршəлиме,
чьмки wана т’əлəк чекьрьбу кӧ
р’ева wи бькӧжьн. 4 Ле Фесто ль
wан вəгəр’анд у гот: «Паwлос
wе ль Qəйсəрийе гьрти бьминə

* 24:21 К’аред Шандийа 23:6.

у әзе хwәха жи зутьре һәр'ьмә
wьр. 5 Аwа бьра сәрwеред wә
т'әви мьн бәржер бьн у һәгәр
нәһәqикә wи мәрьви жи һәбә,
бьра гөнәк'арийа wи бежә».
6 Wьр нәһә-дәһә р'ожа нав
wанда ма, паше бәржер чу Qәй-
сәрийе, р'ожа дьн ль һәрәма
диwане р'уньшт, ә'мьр кьр кӧ
Паwлос биньн. 7 Гава Паwлос
һат, щьһуйед кӧ жь Оршәлиме
бәржер һатьбун дора wи гьртьн
у гәләк бөхданед гьран ль wи
дькьрьн, ле ньнкарьбун избат
кьрьна. 8 Паwлос щаба хwә да
у гот: «Мьн һьндава Qануна
щьһуйа йан п'арьстгәһе йан
жи Qәйсәрда т'ӧ нәһәqи нә-
кьрийә».
9 Фесто жи хwәст кӧ щьһуйа-
р'а qәнщийе бькә, ль Паwлос
вәгәр'анд у гот: «Тӧ дьхwази
һәвраз һәр'и Оршәлиме, кӧ
бона ван тьшта диwана тә бәр
мьн wьр бе кьрьне?» 10 Паw-
лос гот: «Әз ль бәр диwана
Qәйсәр сәкьни мә, ль к'ӧ жи
диwана мьн гәрәке бьбә. Мьн
хьрабик ль щьһуйа нәкьрийә,
чаwа тӧ хwәха жи qәнщ зани.
11 Аwа һәгәр әз нәһәq ьм у
мьн тьштәки ӧса кьрийә кӧ
гәрәке бемә кӧштьне, әз жь
мьрьне вәнак'ьшьм, ле һәгәр
нәһәqийа мьн ве йәкеда т'ӧнә,
чаwа кӧ әwана шәр'а давежьнә
мьн, кәс ньнкарә мьн бьдә дәсте
wан. Әз дә'wа диwана Qәйсәр
дькьм». 12 Һьнге Фесто т'әви
ширәтк'ара хәбәр да, паше ль
wи вәгәр'анд у готе: «Тӧ дә'wа
Qәйсәр дьки, гәрәке тӧ һәр'и
щәм Qәйсәр».

Паwлос ль бәр Әгрипа[ф] у хушка wи Бәрньке

13 Чәнд р'ож дәрбаз бун, Әгри-
па п'адша у Бәрньке һатьнә
Qәйсәрийе, кӧ Фесто сьлав кьн.
14 Гава гәләк р'ож ль wьр дәр-
баз кьрьн, Фесто бона Паwлос
ә'лами п'адше кьр у гот: «Вьр
мәрьвәк һәйә кӧ жь һена Фә-
ликсда әw гьрти майә. 15 Гава
әз чумә Оршәлиме, сәрәкед
к'аһина у р'успийед щьһуйа
шькийате wи бәр мьн кьрьн
у һиви кьрьн кӧ әз диwана wи
бькьм. 16 Мьн ль wан вәгәр'анд
у гот, wәки нә ә'дәте р'омайийа
йә кӧ мәрьвәки бехәда бьдьнә
дәр, һ'әта мәщале нәдьнә йе
гөнәк'ар, кӧ ль бәр шькийат-
кьред хwә бьсәкьнә у р'у бь
р'у бәр wан щаба хwә бьдә.
17 Гава әwана һатьнә вьра, мьн
дәрәнги нәехьст, р'ожа дьне әз
ль һәрәма диwане р'уньштьм

у мьн ә’мьр кьр, кö wи мәрьви
биньн. 18 Гава йед кö әw гöнә-
к’ар дькьрьн р’абун кö хәбәр
дьн, мьн бона чь хьрабийед кö
шьк дьбьрә wи, т’ö кәси бона
wан йәка тьштәк нәгот. 19 Ле
дә’wa wан т’әви wи бона пьрса
h’әбандьна wан бу у сәр Исаки
мьри, кö Паwлос дьбежә Әw сах
ә. 20 Һьнге мьн ньзаньбу кö чаwа
әв пьрсана ә’сәйи бькьрана,
мьн жь wи пьрси: ‹Тö дьхwази
hәр’и Оршәлиме, кö бона ван
тьшта бәр диwане бьсәкьни?›
21 Ле чахе Паwлос хwәст кö шь-
хöле wи hәр’ә бәр Qәйсәр у бе
леньhер’андьне, мьн ә’мьр кьр
кö әw гьрти бьминә, h’әта кö
әз wи бьшиньмә щәм Qәйсәр».
22 Әгрипа Фестор’а гот: «Мьн
жи дьхwәст хәбәрдана wи мә-
рьви бьбьhиста». Әwи жи гот:
«Те сьбе wи бьбьhейи».

23 Р’ожа дьне Әгрипа у Бәр-
ньке бь р’әwша мәзьн т’әви
сәрh’әзар у гьрәгьред бажер
hатьнә к’оч’ьксәре, Фесто ә’мьр
кьр у Паwлос анин. 24 Фесто
гот: «Әгрипа п’адша у h’әму-
йед hазьр! Һун ви дьбиньн,
т’әмамийа щьмә’та щьhуйа
hьн Оршәлимеда, hьн жи вьра
шькийате ви бәр мьн дькьрьн у
дькьрьнә qир’ин дьготьн: ‹Әw
гәрәке сах нәминә!› 25 Ле мьн
к’ьфш кьр кö әви тьштәки öса
нәкьрийә кö бе кöштьне у хwәха
жи дә’wа диwана Qәйсәр дькә,
мьн qьрар кьр кö wи бьшиньм.
26 Ле бона ви тьштәки ә’сәйи
т’öнә хwәйе хwәр’а бньвисьм,
бона ве йәке мьн әв ани бәр wә,
илаhи[ф] бәр тә Әгрипа п’адша,
wәки әв йәк диса бе леньhе-
р’андьне, hьнге тьштәки мьни
ньвисаре wе hәбә. 27 Чьмки
тьштәки бе аqьли йә, hәгәр әз
гьртики бьшиньм у бона суще
wи тьштәки нәньвисьм».

Щабдарийа Паwлос
ль бәр Әгрипа

26

1 Һьнге Әгрипа Паwлос-
р’а гот: «Изьна тә hәйә
кö тö бона хwә хәбәр ди». Wе
дәме Паwлос дәсте хwә бьльнд
кьр, щаба хwә да. 2 «Әгрипа
п’адша, бона h’әму шькийатед
кö щьhу ль мьн дькьн, әз иро
хwә бәхтәwар h’әсаб дькьм кö
бәр тә сәкьни мә щаба хwә
дьдьм, 3 илаhи ве пьрседа кö
тö hаш жь h’әму ә’дәт у пьрсед
щьhуйа hәйи. Бона ве йәке әз
жь тә hиви дькьм, бь сәбьр
гöhдарийа мьн бьки.

4 Һ’әму щьhу заньн кö мьн
чаwа ә’мьре хwә жь зар’отийа

хwəда гьрти нава мьлəте хwə у
ль Оршəлимеда дəрбаз кьрийə.
5 Əwана зува мьн нас дькьн,
һəгəр бьхwазьн, дькарьн шə’-
дəтийе бьдьн, wəки əз анəгори
ə’дəте к’омəла дине мəйи һ’ышк
жи ферьси бумə. 6 У ньһа жи
бона гöмана wи созе кö Хwəде
дайə кал-бавед мə диwана мьн
те кьрьне, 7 хут бона wи созе кö
һəр донздəһ ə’ширед мə бь дьл
у щан, шəв у р’ож Хwəде һ’ə-
бандьнə, wəки бьгьһижьнə əwе
йəке. Бəле бона ве гöмане йə,
кö щьһу шькийате мьн дькьн,
п’адшайи хwəш бə. 8 Һун чьма
нькарьн баwəр бькьн, кö Хwəде
wе мьрийа жь мьрьне р’акə?

9 Мьн хwəха жи кьрьбу дəйне
стуйе хwə, кö мьqабьли наве
Исайе Ньсрəте гəлəк тьшт
бькьра 10 у мьн Оршəлимеда
кьр жи. Мьн жь сəрəкед к’а-
һина һ’öкöм станд у гəлəкед
жь щьмə’та Хwəде давитьнə
кəле у гава дьһатьнə кöштьне,
мьн жи дəнге хwə дьда. 11 Һ’əму
к’ьништада гəлəк щара мьн əw
дьданə щəзайе у дькьр кö зоре
бьдьмə wан кö wе баwəрийа
хwə инк’ар кьн. Мьн к’ина wан
гьртьбу, һ’əта бажаред хəрибда
жи əw дьзерандьн*.

12 Аwа əз щарəке бь һ’öкöм
у ə’мьре сəрəкед к’аһина дь-
чумə Шаме. 13 Р’ож нивро бу,
п’адшайи хwəш бə, р’ева мьн
дит жь ə’змен р’онайикə жь
р’онайийа тə’ве зортьр дора
мьн у йед т’əви мьн дьһатьн
шəwq да. 14 Əм һ’əму к’əтьнə
ə’рде, мьн дəнгəк бьһист кö
бь зьмане ибрани мьнр’а гот:
‹Шаwул! Шаwул! Тö чьма Мьн
дьзерини? Тö бь к’öлме нькари
һəр’и дьреше*›. 15 Мьн гот: ‹Тö
к’и йи, Хöдан?› Хöдан гот: ‹Əз
əw Иса мə, Йе кö тö дьзерини.
16 Ньһа р’абə сəр ньгед хwə, Əз
бона wе йəке тəва хöйа бум,
кö тə бькьмə бəрдəстийе Хwə
у шə’де wи тьште кö тə дит у
wан тьштед кö Əзе паше бəр
тə вəкьм. 17 Əзе тə жь дəсте
щьмə’та Исраеле у нəщьһуйа
хьлаз кьм. Ва Əз тə дшиньмə
нава wан, 18 wəки ч’ə’вед wан
вəки, жь тə’ристанийе бəрбь
р’онайе у жь һ’öкöме мирещьн
бəрбь Хwəде вəгəр’ини, wəки

* 26:11 К’аред Шандийа 8:3; 22:4-5.

* 26:14 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Тö чьфта нькари бавежи шьва сəртуж».

бь сайа we бawәрийа сәр мьн,
гöнед wан бенә бахшандьне у
т’әви п’ара щьмә’та Мьн бьн».
19 Аwа Әгрипа п’адша, әз
мьqабьли we дитьна ль бәр-
ч’ә’вайә жь ә’змен нәсәкьним.
20 Ле мьн пешийе йед Шаме,
Оршәлиме у т’әмамийа т’оп-
рахед Щьһустанер’а даннасин
кьр, öса жи нәщьһуйар’а, кö
т’обә кьн бәрбь Хwәде вәгә-
р’ьн у кьред qәнщ бькьн, wәки
бе к’ьфше әw жь гöнәкьрьне
вәгәр’ийанә*. 21 Бона ве йәке
щьһуйа әз п’арьстгәһеда гьр-
тьм, хwәстьн мьн бькöжьн. 22 Ле
мьн жь Хwәде к’омәк станд у
һ’әта иро әз мамә, шә’дәтийе
дьдьмә бьч’ук у мәзьна. Тьш-
тәки зедә жи жь wан тьштед кö
п’ехәмбәра у Муса готьбун we
бьбьн, мьн нәготийә: 23 Гәрәке
Мәсиһ щәфа бьк’ьшанда, бь-
буйа йе пешьн жь нава мьрийа
р’абуйи у р’онайа хьлазбуне
мьләтед щьһу у нәщьһуйар’а
даннасин кьра»*.
24 Гава Паwлос аһа щаба хwә
да, Фесто бь дәнге бьльнд гот:
«Тö хwә öнда дьки, Паwлос!
П’ьр’хwәндьна тә тә öнда дькә».
25 Паwлос готе: «Әз хwә öнда
накьм Фестойе хwәйиqәдьр,
ле хәбәред р’аст у че дьбежьм.
26 П’адша һаш жь ван тьшта һә-
йә, ләма жи әз аза хәбәр дьдьм
у бawәр накьм кö тьштәк жь wи
вәшарти мабә, чьмки әв йәка
qöлч’әкида нәбуйә. 27 Әгрипа
п’адша, тö п’ехәмбәра бawәр
дьки? Заньм кö тö бawәр дьки».
28 Әгрипа Паwлоср’а гот: «Тә
т’ьре тö öса зу дькари мьн бьки
мәсиһи[ф]?»* 29 Паwлос гот: «Әз
һиви жь Хwәде дькьм, зу-дә-
рәнг нә кö т’әне тö, ле һ’әмуйед
кö иро гöһдарийа мьн дькьн,
öса бьн чаwа әз ьм, пештьри
ван qәйда».
30 Һьнге п’адша р’абу п’ийа,
wәли, Бәрньке у һ’әмуйед т’әви
wи р’уньшти жи пер’а. 31 Әw
дәрк’әтьнә дәрва, һәвр’а хәбәр
дан у готьн: «Әва мәрьва тьш-
тәки öса накә кö бе кöштьне
йан гьртьне». 32 Ле Әгрипа
Фестор’а гот: «Мә дькарьбу
әва мәрьва бәр’да, һәгәр әви
дә’wа диwана Qәйсәр нәкьра».

* 26:20 К’аред Шандийа 9:20-29.
* 26:23 Корьнт’и I, 15:20; Ишайа 42:6; 49:6.
* 26:28 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Һьндьк ма кö тö мьн жи бьки мәсиһи».

Р'еwитийа Паwлосә пашьн ḣ'әта Р'оме (27:1–28:16)

Паwлос бь гәмийе дьбьнә бажаре Р'оме

27 1 Гава qьрар кьрьн кӧ
әм бь гәмийе ḣәр'ьнә
Италйайе, Паwлос у чәнд гьр-
тийед дьн данә дәсте сәрсәдә-
ки жь р'әфа әскәред Qәйсәр,
наве wи Йулйо. 2 Әм к'әтьнә
гәмикә жь Әдрәмите, кӧ wе
гәмиwаргәḣед qәза Асйайева
бьчуйа у р'ек'әтьн. Әристархойе
мәкәдони жи жь Т'есалонике
мәр'а бу. 3 Р'ожа дьне әм Сай-
дайе пәйа бун, Йулйо qәнщи
Паwлоср'а кьр, изьн да кӧ ḣәр'ә
щәм достед хwә, wәки бона
wи хәм бькьн. 4 Жь wьр р'ек'ә-
тьн, дәст байе пешийа мә, әм
тә'лде Qӧбрьсер'а дәрбаз бун.
5 Гава әм нава бә'ра пешбәри
Киликйайе у Памфилйайева
дәрбаз бун, гьḣиштьнә Лик-
йайе, бажаре Мирайе. 6 Wьр
сәрсәд гәмикә Скәндәрйайе
дит кӧ дьчу Италйайе, әм кь-
рьнә wе гәмийе. 7 Ḣеди-ḣеди
гәләк р'ожада әм бь зорәке
незики Кьнидйайе бун. Бе
кӧ р'е нәдьда мә, әм бьнат'ара
Кьретайе бәр Салмонер'а дәр-
баз бун. 8 Әм бь зорәке wьрр'а
дәрбаз бун гьḣиштьнә щики,
кӧ жер'а дьбежьн Гәмиwаргә-
ḣед[ф] Бәдәw, кӧ незики бажаре
Ласәйайе бу.

9 Гәләк wәхт кӧ ль wьр дәр-
баз бу, р'еwитийа гәмийе жи
бь qәзийава гьредайи бу, Р'ожа
Р'ожийа[ф]* жи иди дәрбаз бьбу.
Паwлос ширәт ль wан кьр у гот:
10 «Гәли мәрьва! Әз дьбиньм кӧ
әв р'еwитийа бь гәмийе гәләк
зийане у щәфава гьредайи йә,
нә кӧ т'әне бона бар у гәмийе,
ле бона ә'мьре мә жи». 11 Ле сәр-
сәд ḣе гӧр'а гәмиван[ф] у хwәйе
гәмийе дькьр, нә кӧ хәбәред
Паwлос. 12 Әw гәмиwаргәḣ бо-
на дәрбазкьрьна зьвьстане нә
qәнщ бу, ләма жи гәләка жь
wан qьрара хwә да кӧ жь wьр

* 27:9 Бь готьнәкә дьн: «Р'ожийа Р'ожа[ф] К'әwандьне» (Qануна К'а-ḣинтийе 16:29; 23:26-32). Р'ожа ве щәжьне ḣәр сал ḣәв нагьрә, щарна дьк'әвә мәḣа нәḣа, щарна жи йа дәḣа. Ḣәгәр әв сәрḣати сала 59-да qәwьмибә чаwа ḣьнәк занә баwәр дькьн, ḣьнге әв qәwьмандьн дьк'әвә 5-е мәḣа дәḣа ḣ'әсабе ньḣа.

һәр'ьн, бәлки бькарьбьн бь-
гьһижьнә бажаре Финиксе у
ль wьр зьвьстане дәрбаз кьн.
Әва бажара гәмиwаргәһәкә
гьрава Кьретайе йә, кӧ ль ба-
шур-р'оавайе у бакӧр[ф]-р'оавайе
дьньһер'ә.

Фьртона[ф] бә'ре

13 Гава байе башурейи нәрм
һат, wана т'ьре иди гьһиштьнә
мәрәме хwә, ләнгәрә к'ьшан-
дьн р'ек'әтьн у хwә ль һешийа[ф]
Кьретайе гьрти чун. 14 Ле хеләке
шунда фьртонәкә[ф] qайим ль мә
р'абу, кӧ жер'а дьбежьн Еври-
кьлон*. 15 Фьртоне ль гәмийе
хьст у гәми нькарьбу мьqабьли
wе бьчуйа, дәст же к'ьшанди
әм жь бе һатьнә ажотьне. 16 Мә
хwә да бәр тә'лде гьравәкә бь-
ч'ук, наве wе Каwда, ль wьр бь
зорәке qәйьк гьрт 17 к'ьшандә
жор у бь wәрьса гәми бьнива
шьдандьн. Әwана тьрсийан
кӧ нәбә гәми лила[ф] Суртьседа
р'уне, бап'еш[ф] анинә хwаре у
аһа жь бе дьһатьнә ажотьне.
18 Жь дәст qайимийа фьртоне,
баре гәмийе р'ожа дьн р'еть-
нә бә'ре. 19 Р'ожа сьсийа wана
бь дәсте хwә һащәтед гәмийе
авитьнә бә'ре. 20 Әw чәнд р'ож
бун тә'в у стәйрк нәдьһатьнә
хӧйане, фьртонә жи нәдьсәкь-
ни. Һәйнәсәр бона хьлазбуне
гӧмана мә һ'әму һатә бьр'ине.

21 Әw чәнд р'ож бун жи бьр'-
чи мабун, Паwлос нава wанда
сәкьни у гот: «Гәрәке wә гӧр'а
мьн бькьра ә'вдно, жь Кьре-
тайе дәрнәк'әтана, һьнге wәйе
әв зийан у щәфа нәк'ьшанда.
22 Ньһа жи әз һиви дькьм, кӧ
һун дьл бьдьнә бәр хwә, чьмки
пештьри гәмийе зийане ль мә
т'ӧ кәси нәбә. 23 Чьмки һәма
ве шәва дәрбазбуйи мьлйак'ә-
тәки[ф] wи Хwәдейе кӧ әз п'ара
Wи мә у Wи дьһ'әбиньм, мьнва
хӧйа бу 24 у гот: ‹Нәтьрсә, Паw-
лос! Гәрәке тӧ ль бәр Qәйсәр
бьсәкьни. Ва Хwәде һ'әмуйед
т'әви тә гәмийеда данә хать-
ре тә›. 25 Ньһа дьл бьдьнә бәр
хwә ә'вдно, чьмки әз Хwәдеда
баwәр ьм, кӧ чаwа мьнр'а һатә
готьне, wе ӧса жи бьбә. 26 Ле
т'әне әме бенә ажотьне у бәжа
гьравәке хьн».

27 Шәва чардәһа бу кӧ әм бә'ра
Адрийатикеда жь бе дьһатьнә

* 27:14 «Еврикьлон» бь зьмане йунани аһа те фә'мкьрьне: «Байе кӧ жь бакӧр-р'оһьлате те».

ажотьне. Ниве шәве гәмивана
к’ьфш кьр, кö дьгьһиштьнә
бәжәке[ф], 28 к’урпив авитьне,
дитьн кö qаси чьл метьри бу,
һьнәки жи пешда чун, диса
авитьне дитьн кö qаси си ме-
тьри бу. 29 Һьнге әм тьрсийан
кö нәбә әм щики кәвьри хьн,
пашийа гәмийева чар ләнгәрә
авитьн у бь дöа ч’ә’вньһер’и-
йа сьбәһе бун. 30 Ле гәмивана
хwәст кö жь гәмийе бьр’әвьн,
qәйьк жь гәмийе пәйа кьрьн,
бь we мә’нийе йанчийә дь-
хwазьн пешийа гәмийева жи
ләнгәра бавежьн, 31 Паwлос
сәрсәд у әскәрар’а гот: «Һәгәр
әвана гәмийеда нәминьн, һун
нькарьн хьлаз бьн». 32 Һьнге
әскәра капед qәйьке qәтандьн,
бәр’дан кö wеда һәр’ә.

33 Бәрбанга сьбәһе Паwлос
һиви жь wан һ’әмуйа кьр кö
нен бьхwьн у гот: «Әва чар-
дәһ р’ож ә кö һун ч’ә’вньһе-
р’и бьр’чи манә у wә т’ö тьшт
нәхwарийә. 34 Аwа әз һиви жь
wә дькьм, нане хwә бьхwьн, кö
әв жи бона хьлазбуна wә йә,
т’еләки п’ор’е сәре wәйе öнда
нәбә». 35 У гава әв йәк гот, нан
һьлда ль бәр һ’әмуйа шькь-
рийа хwә Хwәде ани, кәркьр
у дәстпекьр хwар. 36 Wи чахи
бин һатә бәр һ’әмуйа, wан жи
нан хwар. 37 Әм һ’әму һәвр’а
гәмийеда дöсьд һ’әфте шәш
мәри бун. 38 Гава нан хwарьн,
т’ер бун, гәньм р’етьнә бә’ре
гәми сьвьк кьрьн.

Qәзийа гәмийе

39 Сьбәһ кö зәлал бу, ә’рд нас
нәдькьрьн, ле дәлавәкә бә’ре
р’ач’ә’в кьрьн, кö һешийа we
һәбу у дьхwәстьн бәлки бькарь-
бьн бьне гәмийе wьр ә’рде хьн.
40 Ләнгәрә жь бьни qәтандьн,
бә’реда һьштьн, һьнге жи wә-
рьсед фьтьлокед[ф] зьвьр’андьне
кö дьгьртьн сьст кьрьн у ба-
п’еша пеш данә бе, хwә ль we
һешийа бә’ре гьртьн. 41 Ле ль
гьрәки бьне аве хьстьн, лиледа
р’уньшт, позе гәмийе теда ма у
иди нәһ’әжийа, пьшта we жи жь
дәст qайимийа пела һурдәхwә-
ши дьбу. 42 Һьнге әскәра qьрар
кьрьн кö гьртийа бькöжьн, wәки
собәк’арийе нәдьн нәр’әвьн.
43 Ле сәрсәд кö дьхwәст Паwлос
хьлаз кьра, нәһьшт кö әw ше-
wьра хwә биньнә сери. Һьнге
ә’мьр кьр кö йед собәк’арийе
заньн, пешийе хwә бавежьнә
аве дәренә бәже, 44 ле йед ма-
йин, һьнәк сәр т’әхта, һьнәк
жи сәр п’арч’ед гәмийе дәрен.

У бь ви awaйи aha h’əму хьлаз бун, дəрк’əтьнə бəже.

Гьрава Малтайеда

28 1 Гава əм хьлаз бун, hьнге əм пе h’əсийан, кö наве we гьраве Малта йə. 2 Бьнəлийед wьр гəлəк qəдьр-höрмəт[ф] мəр’а кьрьн, агьр вехьстьн, жь бəр we сəрмайе у барана кö дəст-пекьр əм qəбул кьрьн. 3 Ĥьнге Паwлос бəрмьлə qьрш бəрəв кьр дани сəр егьр, мə’рəк жь дəст гəрме дəрк’əт, дəв авитə дəсте wи гьрт. 4 Бьнəлийа гава р’ə’wьре дəсте wива дардабуйи дит, həвр’а готьн: «Əва р’асти меркöж ə, жь бə’ре хьлаз бу, ле хöдане Ĥəqийе нəhьшт кö əw бьжи». 5 Ле Паwлос р’ə’wьре дəсте хwəва даwшандə нава егьр у зийан ль wи нəбу. 6 Əwана жи hивийа we йəке бун кö we бьwəрьмə йан ньшкева бьк’əвə бьмьрə, гава гəлəки hивийе ман у дитьн кö т’ö тьшт ль wи нəhат, фькьре хwə гöhастьн у готьн: «Əва хwəдек ə».

7 Ль wи щийе дор-бəред waн бəргед сəрwере we гьраве həбун, кö наве wи Поплийо бу. Əwи höрмəт мəр’а кьр, се р’ожа əм щəм хwə хwəй кьрьн. 8 Баве Поплийо т’айеда бь зькешийе нəхwəш п’алдайи бу. Паwлос чу щəм wи, дöа кьр, дəстед хwə данинə сəр wи у əw qəнщ кьр. 9 Гава əв йəка qəwьми, нəхwəшед майинə we гьраведа жи дьhатьн qəнщ дьбун. 10 Wана гəлəк qəдьр-höрмəт мəр’а кьрьн у гава əм р’ек’əтьн, əw тьштед кö бона р’е we кери мə бьhатана мəр’а дагьртьн.

Жь Малтайе h’əта Р’оме

11 Се мəhа шунда əм бь гəмийа Скəндəрйайе р’ек’əтьн, кö we жи зьвьстан ль we гьраведа дəрбаз кьрьбу, шькьле həр дö хöданед Ĥəвал-щеwи* жи сəр бу. 12 Əм гьhиштьнə Сирəкусе, се р’ожа wьр ман. 13 Жь wьр жи əм чун гьhиштьнə Р’егийоме. Р’ожəке шунда байе башуре hат, əм дö р’ожада гьhиштьнə

* 28:11 Öса те фə’мкьрьне кö шькьле «хöданед Ĥəвал-щеwи» сəр позе гəмийе дарда к’олайи бун, йан жи «хöданед Ĥəвал-щеwи» наве гəмийе бу. «Хöданед Ĥəвал-щеwи» əw хwəха хwəдейед йунанайə həвал-щеwи бун, кöр’ед Зəwс, наве йəки Кастор, наве йе дьн жи Полукс бу. Гəмивана əw дьh’əбандьн, бь йунани жи wанр’а дьготьн: «Дийоскуро».

Потийоле. 14 Wьр мә хушк-бьра
дитьн у һиви жь мә кьрьн, кӧ
әм һ’әфтеке wьр бьминьн. У бь
ви аwайи әм гьһиштьнә Р’оме.
15 Хушк-бьрайед wьр жи бона
мә бьһистьбун, пешийа мәда
һатьн һ’әта Мәйдана Әпийу
у Се Меванхана. Пawлос кӧ
әw дитьн, шькьри да Хwәде у
дьле wи шьдийа.

Пawлос Р’омеда Мьзгинийе дьдә

16 Гава әм гьһиштьнә Р’оме*,
изьн данә Пawлос кӧ т’әне т’әви
wи әскәре кӧ нобәдарийе wи
дькә бьминә. 17 Се р’ожа шунда
Пawлос гази гьрәгьред щьһуйа
кьр, гава әw һатьн, wанр’а гот:
«Гәли бьра! Мьн тьштәки мь-
qабьли щьмә’те йан кал у бава
нәкьрийә, ле Оршәлимеда әз
гьртьм дамә дәсте р’омайийа.
18 Гава әз анимә бәр диwане,
хwәстьн мьн бәр’дьн, чьмки
сәр мьн бона кӧштьне т’ӧ хьра-
би нәдитьн. 19 Ле гава щьһуйа
мьqабьли wе йәке хәбәр дан,
мьн иди беч’арийа хwә дә’wа
Qәйсәр кьр, ле нә бона wе йә-
ке, кӧ шькийате мьләте хwә
бькьра*. 20 Ләма жи мьн һиви
кьр, кӧ wә бьбиньм у т’әви wә
хәбәр дьм. Бәле әз бона гӧмана
Исраеле ван qәйд-зьнщирада
мә». 21 Wана жи wир’а гот: «Мә
бона тә жь Щьһустане нә нә’мә
стандийә, нә жи жь бьрайед
мә кәс һатийә бона хьраби-
йа тә гьли кьрийә йан хәбәр
дайә. 22 Ле әм дьхwазьн жь тә
бьбьһен, к’а бир у баwәрийа тә
чь йә, чьмки бона wе к’омәле
мәва иди ә’йан ә кӧ һ’әму щи-
йа мьqабьли wе хәбәр дьдьн».
23 Аwа р’ожәк к’ьфшкьрьн
у wе р’ожеда гәләк һатьнә wи
щийе кӧ Пawлос теда дьма.
Әwи сьбе һ’әта еваре wана-
р’а бона П’адшатийа Хwәде
шьровәдькьр у бь мә’рифәти
даннасин дькьр, дәрһәqа Исада
жи бь Qануна Муса у ньви-
саред п’ехәмбәра әw дьданә
баwәркьрьне. 24 Һьнәка хwә
ль готьнед wи гьртьн, һьнәка
жи баwәр нәкьр. 25 Аwа бәри
чуйина wан нава wанда бу
дӧтирәти гава Пawлос әв йәк
гот: «Чаwа р’аст Р’ӧһ’е Пироз

* 28:16 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Сәрсәд гьрти спартьнә сәрәскәр».

* 28:19 К’аред Шандийа 25:11.

бь Ишайа п'ехәмбәр т'әви
кал-бавед мә хәбәр да [26] у гот:
‹Һәр'ә щәм ве щьмә'те у
бежә:
Һуне бьбьһен у гöһ бьдьне,
ле фә'м нәкьн,
һуне бьньһер'ьн у дина хwә
бьдьне, ле нәбиньн.
[27] Чьмки әва щьмә'та сәр-
һ'ьшк ә,
бь гöһа гьран дьбьһен
у ч'ә'вед хwә гьртьнә,
wәки бь ч'ә'ва нәбиньн,
бь гöһа нәбьһен
у бь һ'ьш фә'м нәкьн, вә-
нәгәр'ьн,
кö Әз wан qәнщ кьм›*.
[28] Аwа бьра wәва ә'йан бә, wәки
хьлазкьрьна Хwәде нәщьһуйар'а
һатә шандьне у әwе гöһдарийа
Wи бькьн»*.
[30] Паwлос т'ам дö сала мала
хwәйә к'ьрекьрида ма, к'и жи
дьһатә щәм wи, һ'әму qәбул
дькьрьн. [31] Әwи П'адшатийа
Хwәде бь мерк'ими бе пешигь-
ртьн даннасин дькьр у дәрһәqа
Хöдан Иса Мәсиһда һин дькьр.

* 28:27 Ишайа 6:9-10.
* 28:28 Нав һьнәк дәстньвисарада р'еза 29-а жи һәйә: «У гава әв йәк
гот, щьһу дәрк'әтьнә дәрва у qьр'ька һәв дьгьртьн».

НӘ’МА ПАWЛОС Р’ОМАЙИЙАР’А

Пешготьн

Пәй р’абуна Мәсиһә[ф] жь мьрьне, гава чәнд сал дәрбаз бун, мәсиһи[ф] гьһиштьнә Р’омайе[ф] жи, аwа готи п’айт’әхте Императорийа Р’омайе. Паwлосе кӧ qӧльхе шандитийе[ф] жь Хwәде стандьбу, wәки нава нәщьһуйада бьхәбьтә, хwәст һәр’ә Р’омайе у жь wьр жи һәр’ә һ’әта Спанйайе. Бәри wе р’еwитийе Паwлос баwәрмәндед Р’омайер’а әве нә’ме дьньвисә (15:24-28). Бь фькьра зана әwи әва нә’ма сала 56-а, 57-да бажаре Корьнт’еда ньвисийә. Нә’меда шьровәдькә, кӧ чаwа баwәри[ф] у к’әрәм[ф] ә’мьре баwәрмәндада щи дьгьрә у йа хwә дькә.

Паwлос аһа дәстпедькә. Әw пешийе щьвине[ф] сьлав дькә у паше бона баwәрмәнда дӧа дькә, пер’а-пер’а нет-мәрәме нә’ме ә’йан дькә у дьбежә: «Мьзгини[ф] дьдә к’ъфше, кӧ Хwәде чаwа мәрьва[ф] р’аст[ф] (бесущ) һ’әсаб дькә, дькә кьрасе хwә, әв йәк жь сери һ’әта бьни бь баwәрийе йә» (1:17).

Паwлос иди бь ве фькьре пешда дьчә бь һур-гьли дьньвисә: Т’әмамийа мәрьвайе, һәгәр щьһу[ф] бьн йан нәщьһу[ф], һ’әwще wе йәке нә, кӧ ль бәр Хwәде р’аст бенә һ’әсабе, чьмки һ’әму жи бьн һ’ӧкӧме гӧнада дьминьн. Әм дьбиньн кӧ ль бәр Хwәде йе р’аст әw ә, к’и баwәрийа хwә Иса Мәсиһ тинә. Пәйр’а Паwлос дәрһәqа жийина нуда (ә’мьре т’әзәда) дьньвисә, йа кӧ мәрьв йәктийа Мәсиһда дьстинә. Баwәрмәнд жи т’әви Хwәде ә’дьл дьбә у сайа Р’ӧһ’е[ф] Пироз жь бьндәстийа нире гӧнә[ф] у мьрьне хьлаз[ф] дьбә. Жь сәре 5-да һ’әта 8-а жи Паwлос мәрәме Qануна Хwәде у qәwата Р’ӧһ’е Хwәдейи нава ә’мьре баwәрмәндада шьровәдькә. Ӧса жи Паwлос ә’нәнә дькә, кӧ щьһу у нәщьһу нава qьрара Хwәдеда чь щийи дьгьрьн. Әw те сәр wе фькьре кӧ т’әхсиркьрьна[ф] щьһуйа һьндава Мәсиһда, әw п’арәкә

т'ьвдир у qьрара Хwəде йə, wəки бькарьбə т'əмамийа мəрьвайе бь сайа Иса Мəсиh бьгьhинə к'əрəма Хwəде. Пawлос бawəр бу, кö щьhу we т'ьме Иса т'əхсир нəкьн, зəмане бе кö əwe Иса qəбул кьн.

Паше Пawлос дньвисə, кö гəрəке ə'мьре бawəрмəнда чawa сəр h'име hъзкьрьне бə. Шанди пьрсед щур'ə-щур'ə ə'нəнə дькə, кö чawa Хwəде бьh'əбиньн у жер'а qöльх кьн. Öса жи дəрhəqа борще бawəрмəндайə hьндава h'öкöмəте у həвдöда дньвисə, пьрсед исафева[ф] гьредайи. Нə'ме бь сьлава, т'əмийа у шькьрдайине сəр həвда тинə.

Сəрəщəма фькра нə'ме

Пешготьн у фькра сəрə (1:1-17)
Мəрьв h'əwще хьлазбуне[ф] нə (1:18–3:20)
Соз-qьраред бона хьлазбуне (3:21–4:25)
Жийина нуйə йəктийа Мəсиhда (5:1–8:39)
Щьмə'та Исраеле[ф] нава qьрара Хwəдеда (9:1–11:36)
Р'абун-р'уньштьна бawəрмəнда (12:1–15:13)
Пашготьн у сьлавкьрьн (15:14–16:27)

Пəймана[ф] Нуда, илаhи нə'ма Р'омайийеда хəбəра «Qанун» бь h'əрфа мəзьн hатийə ньвисаре гава бə'са Qануна[ф] Муса[ф] дькə, awa готи Qануна Хwəде. Ле гава бə'са qанунед дьн дькə, хəбəра «qанун» бь h'əрфа бьч'ук hатийə ньвисаре.

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Пawлос, хöламе Мəсиh[ф]
Иса, шандитийер'а[ф] газикьри, бона бəлакьрьна we Мьзгинийа[ф] Хwəдейə к'ьфшкьри,
2 йа кö Wи he пешда ньвисаред[ф]
пирозда бь заре[ф] п'ехəмбəред[ф]
Хwə соз дабу. 3-4 Əва Мьзгинийа
бона Кöр'е[ф] Wи, Хöдане[ф] мə Иса
Мəсиh ə, кö бь бəдəни жь зöр'əта
Дawьд[ф] бу у бь Р'öh'е[ф] Пирозийе,
гава жь мьрьне р'абу, qöдрəтеда чawa Кöр'е[ф] Хwəде хöйа бу.
5 Бь Wи мə к'əрəма[ф] шандитийе
станд, wəки бона наве Wи h'əму
мьлəта hин кьн, кö бawəр бькьн
у гöhдар бьн. 6 Hун жи нава wanда hатьнə газикьрьне, кö бьбьнə п'ара Иса Мəсиh.
7 Жь wə h'əмуйар'а, h'ъзкьрийед Хwəдейə пирозбунер'а[ф]

газикьри, кӧ Р’омайеда дьминьн, к’ərəмᵠ у ə’дьлайи бə, жь Хwəдейе Бавеᵠ мə у Хӧдан Иса Мəсиh.

Пawлос h’əйра бawəрмəндед Р’омайеда йə

8 Бəре пешьн əз бь дəсте Иса Мəсиh бона wə h’əмуйа р’азибуне дьдьмə Хwəдейе хwə, чьмки бawəрийаᵠ wə т’əмамийа дьнйайеда те готьне. 9 Хwəде
шə’де мьн ə, əw Хwəдейе кӧ əз нава Мьзгинийа Кӧр’е Wида бь дьл у щан хӧламтийе дькьм, əз həр гав wə бир тиньм 10 у
т’ьме нава дӧайед хwəда hиви дькьм, кӧ бь ə’мьре Хwəде щарəке р’е бьк’əвə мьн, сəр wəда бем. 11 Чьмки əз гəлəки h’əйра дитьна wəда мə, wəки п’ешк’ешəкəᵠ р’ӧh’ани бьгьhиньмə wə, кӧ hун бawəрийеда бьшьдьн. 12 Awa готи əз жи т’əви wə, əм дьл бьдьнə бəр həв, бь we бawəрийа мьн у wəйə həр дӧ алийава.
13 Əз дьхwазьм кӧ hун заньбьн хушк-бьрано, wəки гəлəк щара мьн хwəстийə бемə щəм wə, кӧ к’əда мьн нава wəда жи həбə, чawa нава нəщьhуйедᵠ майинда, ле h’əта ньhа р’е нəк’əтийə мьн*. 14 Əз борщдаре h’əму мьлəта мə, hьн йе йунанед пешдачуйи у hьн жи йе мьлəтед пашдамайи, дəйндаре сəрwaхта у бефə’ма мə.
15 Awa əз бь дьл у щан дьхwазьм Мьзгинийе бьдьмə wə жи, йед кӧ Р’омайеда дьминьн.
16 Бəле əз Мьзгинийе шəрм h’əсаб накьм, чьмки əw qəwaта Хwəде йə, бона хьлазбунаᵠ h’əму бawəрмəнда, пешийе бона щьhуйаᵠ, паше нəщьhуйаᵠ. 17 Чьмки Мьзгини дьдə к’ьфше, кӧ Хwəде чawa мəрьваᵠ р’аст h’əсаб дькə, дькə кьрасе хwə*, əв йəк жь сери h’əта бьни

---

* 1:13 К’аред Шандийа 19:21.

* 1:17 Бь йунани хəбəр бь хəбəр aha йə: «Wеда (Мьзгинийеда) р’астийа Хwəде ə’йан дьбə». Ньвисаред пирозда «р’астийа Хwəде» бь чəнд щур’а те фə’мкьрьне. Щарна р’асти чawa «həqийа Хwəде» те фə’мкьрьне, əw h’ӧнӧрəки Wи йə, йане Хwəде Хwəха сəр р’астийе йə чawa Һ’акьме həq. Ле щарна жи «р’астийа Хwəде» те фə’мкьрьне чawa кьрьнəкə Wи йə, кӧ чawa Əw мерьв бесущ дькə у р’аст h’əсаб дькə, нə кӧ т’əне ве йəке, ле мерьв т’əви Хwə дькə йəк жи, awa готи Хwəде wи «дькə кьрасе Хwə». Һьнге инсан бəр ч’əве Wи мина Wи р’аст хӧйа дьбə. Ве нə’ма Пawлосда

бь баwәрийе йә, чаwа ньвисар
ә: «Йе р’аст wе бьжи, чьмки
баwәр дькә»**.

Һ’әму мәрьв гӧнәк’ар[ф] ьн

18 Хәзәба Хwәде жь ә’змен сәр
һ’әму бехwәдети у нәһәqийа wан
мәрьва хӧйа дьбә, к’ижан кӧ
бь нәһәqийед хwә наһельн кӧ
р’асти хӧйа бә. 19 Чьмки чь кӧ
гәрәке бона Хwәде бьзаньбьн
wанва ә’йан ә, чьмки Хwәде
wанва ә’йан кьрийә. 20 Р’аст
жь ә’фьрандьна дьнйайеда һ’ӧ-
нӧред Wийә нәхӧйа, аwа готи
qӧдрәта Wийә һ’әта-һ’әтайе
у Хwәдетийа Wи бь ә’фьрина
хӧйа дьбьн, зәлал тенә дитьне.
Бь ви аwайи кәс нькарә щабе
бьдә. 21 Бәле wан Хwәде нас дь-
кьр, ле пәсьне Wи нәдан чаwа
Хwәде, нә жи жь Wи р’ази бун,
ле бәле әw нава фькьред хwәда
п’уч’ бун у жь дәст бефә’мийе
шуна р’әшва чун. 22 Wана гот:
«Әмә сәрwахт ьн», ле бефә’м
дәрк’әтьн 23 у р’умәта Хwә-
дейе нәмьри шькьле мәрьве
п’уч’и-мьри, тәйрәда, чарп’е
у шулькийар’а гӧһер’ин*.
24 Ләма жи Хwәде әw бь хwәс-
тьна дьле wан данә дәсте һ’ә-
рамийе[ф], кӧ бәдәна хwә нава
һәвда бьһ’әр’ьминьн. 25 Wана
р’астийа һьндава Хwәдеда дә-
рәwийер’а гӧһер’ин у сәре хwә
ль бәр ә’фьрина данин, әw
һ’әбандьн, нә кӧ Ә’фьрандаре
һ’әта-һ’әтайе кӧ һежайи шькь-
рийе йә. Амин[ф].
26 Бона ве йәке Хwәде әw данә
бенамусийе, һ’әта жьнед wан
жи һ’әwщәтийа хwәйә ә’дәте
дьне һ’әwщәтийа әк’сиә’дәти-
йер’а гӧһер’ин. 27 Ӧса жи мера
һ’әwщәтийа жьнайә ә’дәти
һьштьн, пе тәмед хwәйә хьраб
бь һәвр’а шәwьтин, мера т’әви
мера р’обәти дькьр у һәqе жь-
р’ек’әтьна хwәйә qазьнщкьри

әw гәләк щара бь ви аwайи те фә’мкьрьне. Пәймана[ф] Кәвьнда жи те һинкьрьне, кӧ мәрийе р’аст әw ә, гӧнед к’ижани һатьнә бахшандьне (Зәбур 32; Р’омайи 4:4-8). Wәки дьн жи «р’астийа Хwәде» гәләк щара фькьра хьлазкьрьнева[ф] гьредайи йә: Хwәде р’аст ә, амьн ә у хwәйе созе Хwә йә у йе кӧ гази Wи дькә, гора созе Хwә хьлаз дькә (Зәбур 51:14; Ишайа 46:12-13).

** 1:17 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Йе бь баwәрийе р’астһ’әсаббуйи wе бьжи». Һәбаqуq 2:4.

* 1:23 Qануна Дӧщари 4:15-18.

һьлдьданә сәр хwә. 28 У чаwa
wана нәхwәст Хwәде занәбуна
хwәда хwәйкьрана, Хwәде жи
әw данә фькьред бет’әwшә,
кӧ әwана тьштед нәщайиз бь-
кьн. 29 Әвана һәр нәһәqийе,
нәqәнщийе*, тьмайийе, хь-
рабийава т’ьжи нә: Бь һ’әвсу-
дийе, меркӧжийе, бәрзәqийе[ф],
мьхәнәтийе, хернәхwазийева[ф]
дагьрти, гьлигәр’о, 30 бӧхдан-
беж, нәхwәдеһ’ьз, бешәрм,
позбьльнд, к’ӧбар-бабах, йе
хьрабийе чедькә, нә гӧр’а[ф]
де-бавада, 31 бефә’м, беамьн,
беисаф, бер’ә’м. 32 Бәле әвана
һаш жь qануна Хwәде һәнә, кӧ
йед ван тьшта дькьн һежайи
мьрьне нә, ле бәле нә кӧ т’әне
ван тьшта дькьн, ле һавьжийа
хwә жь кьрийа жи тиньн.

Диwана Хwәдейә һәq

2 1 Аwa ә’вдо, дьхwази к’и би,
гава лома дьки, тӧ нькари
хwә бесущ ки. Чаwa лома хәлqе
дьки, ӧса жи тӧ хwә ломәк’ар[ф]
дьки, чьмки тӧ кӧ лома дьки,
хут wан тьшта дьки*. 2 Ле әм
заньн кӧ диwана Хwәде wе бь
р’астийе сәр wанда бе, йед кӧ
тьштед ӧса дькьн. 3 Аwa ә’вдо,
тӧ кӧ лома хwәйе ван кьра дьки
у тӧ хwәха жи wан тьшта дьки,
тә т’ьре[ф] те жь диwана Хwәде
бьр’әви? 4 Йан жи тӧ кӧ дәwлә-
мәндтийа ширьнайи, бәрбьһери
у сәбьра Wи беһӧрмәт дьки, тӧ
ньзани кӧ ширьнайийа Хwәде
тә дьбә бәрбь т’обәкьрьне[ф]?
5 Ле тӧ бь сәрһ’ьшки у дьлкә-
вьрийа хwә хәзәбе сәр хwәда
дьщьвини, бона Р’ожа Хәзәбе,
гава диwана Хwәдейә һәq хӧйа
бә. 6 Әwe wәкә ә’мәле һәр кәси
бинә пешийа wан*. 7 Жийина
һ’әта-һ’әтайе we бьдә wан, йед
кӧ т’ьме бь думька дьреж нава
кьрьнед qәнщда нә, кӧ һӧрмәте,
р’умәте у нәмьрийе дьхwазьн.
8 Ле һерс у хәзәбе сәр wанда бә,
йед кӧ к’ара хwә дьгәр’ьн, дәст
жь р’астийе кьрьнә у хwә данә
хьрабийе. 9 Тәнгаси[ф] у зӧлме сәр
wан һ’әмуйада бе, йед хьрабийе
дькьн, пешийе сәр щьһуйа[ф],
паше сәр нәщьһуйа. 10 Ле һӧр-
мәт, р’умәт у ә’дьлайи we wан
һ’әмуйар’а бә, йед кӧ qәнщийе
дькьн, пешийе щьһур’а у паше

* 1:29 Нав һьнәк дәстньвисарада «qави[ф]» жи һәйә.
* 2:1 Мәтта 7:1-2.
* 2:6 Зәбур 62:12; Готьнед Сьлеман 24:12.

нәщьһур’а. 11 Чьмки ль щәм
Хwәде фьрqи т’öнә*.

12 Әwед бейи Qануна Муса[ф] кö
гöнә[ф] дькьн, бейи Qанун жи wе
öнда бьн, ле әwед хwәйиqанун
кö гöнә дькьн, бь Qануне жи
wе диwана wан бьбә. 13 Чьмки
нә кö әwед Qануне дьбьһен ль
бәр Хwәде р’аст[ф] ьн, ле әwед
кö Qануне дьqәдиньн wе р’аст
бенә һ’әсабе. 14 Нәщьһуйед
кö Qануна wан т’öнә, гава бе
һ’әмде хwә хwәстьнед Qануне
дьqәдиньн, бәле әwә бе Qанун
ьн, хwәха бона хwә дьбьнә
qанун. 15 Чьмки әвана дьдьнә
к’ьфше, кö хwәстьна Qануне
дьле[ф] wанда ньвисар ә. Исафа
wан жи шә’дәтийа ве йәке дьдә
у фькьред wан щарна ль wан
нәһәq дькьн, щарна бесущ
дькьн. 16 Wе Р’оже wе öса бә,
гава Хwәде бь дәсте Мәсиһ Иса
диwана тьштед мәрьвайә дьзива
бькә, анәгори Мьзгиниийа кö
әз даннасин дькьм.

Щьһу у Qанун

17 Аwа тö щьһу тейи һ’әсабе,
тә хwә спартийә[ф] Qануне у бь
Хwәдейе хwә дьфьр’и, 18 хwәс-
тьна Wи зани у жь Qануне һин
буйи, qәнщи-хьрабийе жь һәв
дәрдьхи. 19 У тö сәр хwә гöман
и, кö р’ебәре кора йи, р’онайийа
бәр йед тә’рийеда, 20 ширәтк’аре
бефә’ма, дәрсдаре хьшима. Тö
хwәда жи гöман и, кö бь Qануне
хут тö хwәйе т’әрзе занәбуне у
р’астийе йи. 21 Ле бәле аwа тö
кö һәвале хwә һин дьки, хwәха
хwә һин наки? Даннасин дь-
ки, кö нәдьзьн, ле тö дьдьзи?
22 Дьбежи: «Зьнийе нәкә», ле
зьнийе дьки? Жь п’ута[ф] зьвер
и, ле п’арьстгәһед[ф] wан т’алан
дьки*? 23 Бь Qануне дьфьр’и,
ле Qануне дьт’әр’ьбини, Хwәде
беһöрмәт дьки? 24 Чаwа нь-
висар ә: «Р’уйе wә щьһуйада
наве Хwәде нава нәщьһуйада
те беһöрмәткьрьне»*.

25 Бәле к’ара сьнәтийе[ф] wе һә-
бә, һәгәр Qануне бьqәдини. Ле
һәгәр тö Qануне дьт’әр’ьбини,
сьнәтбуна тә дьбә бесьнәти.
26 Öса жи, һәгәр йе нәсьнәтькь-
ри т’әмийед Qануне бьqәдинә,
нәсьнәтийа wи wе сьнәти нәйе
һ’әсабе? 27 У йе бьнйат’а хwәда

* 2:11 Qануна Дöщари 10:17.
* 2:22 Аһа жи те фә’мкьрьне: «П’арьстгәһе дьһ’әр’ьмини».
* 2:24 Ишайа 52:5.

нәсьнәткьри кö Qануне дьqә-
динә, wе диwана тә бькә, кö тö
хwәйе ньвисар у сьнәтийе йи, ле
Qануне дьт’әр’ьбини. 28 Чьмки
щьһу нә әw ә, кö дәрвава йә у
сьнәти нә әw ә, кö дәрвава сәр
бәдәне йә. 29 Ле щьһу әw ә, йе
кö дьле хwәда щьһу йә у сьнә-
тийа р’аст дьле сьнәтбуйи йә,
бь Р’öһ’, нә бь Qануна ньвисар.
Йе һа, нә кö мәрьв п’әйе wи
дьдьн, ле Хwәде*.

3

1 Иди щьһу чьва зедә йә?
Йан жи чь фәйда сьнәтийе
һәйә? 2 Гәләки, бь һәр алийа-
ва. Бәре пешьн wе йәкева, кö
готьнед Хwәде ль wан һатьнә
спартьне. 3 Аwа һәгәр жь wан
һьнәк амьн нәман, дьбә кö жь
дәст беамьнийа wан Хwәде wе
беамьн дәре? 4 Т’ö щар! Дә бьра
Хwәде р’аст бә у һ’әму мәрьв
дәрәw, чаwа ньвисар ә:

«Wәки готьнед Хwәда Тö
бесущ дәрейи
у диwана Хwәда Тö сәрк’ә-
ви»*.

5 Ле һәгәр нәһәqийа мә һә-
qийа Хwәде дьдә к’ьфше, әм
чь бежьн? Wәки öса йә Хwәде
нәһәq ә, кö хәзәбе тинә сәре
мә? (Бь мәрьвайи хәбәр дьдьм).
6 Т’ö щар! Һәгәр нә öса бә, Хwә-
де wе чаwа диwана дьне бькә?
7 Ле һәгәр р’астийа Хwәде,
бона р’умәта Wи, бь дәрәwийа
мьн һе к’ьфш дьбә, ле иди чьма
wе диwана мьн мина гöнәк’а-
рәки бе кьрьне? 8 У гәло һәq
ә кö әм аһа бежьн: «Хьрабийе
бькьн, кö бьбә qәнщи», чаwа
һьнәк шәр’а ль мә гьли дькьн,
йане әм öса дьбежьн? Әw мәрьв
wе р’аст сәр бәла хwә вәбьн.

Мәрьве р’аст т’öнә, һ’әму гöнәк’ар ьн

9 Аwа әм иди чь бежьн? Әм
щьһу тьштәкива жь нәщьһуйа
четьр ьн? На хер! Чьмки мә
иди жор да к’ьфше, чаwа щьһу,
öса жи нәщьһу, һ’әму жи бьн
һ’öкöме гöнәда[ф] нә. 10 Чаwа
ньвисар ә:

«Йәки р’аст т’öнә, т’ö кәс
т’öнә,
11 кәсәк т’öнә, кö фә’м бькә,
кәсәк т’öнә, ль Хwәде бьгә-
р’ә.
12 Һ’әму бәндә хальфи[ф] нә,
бь һәвр’а т’әвайи бекер бунә,

* 2:29 Qануна Дöщари 30:6.

* 3:4 Зәбур 51:4.

йəки qəнщийе бькə т'ӧнə,
т'ӧ кəс т'ӧнə.*
13 Гəwрийа wанə т'ърба вəкьри
йə,
зьмане wанə дəрəwин ə*,
жə'ра мə'ра бьн заре wан ə**.
14 Дəве wана т'ъжи ньфьр' у
тə'ли йə*,
15 ньге wанə хунр'етьнер'а
дьлəзинə.
16 Р'ийа wанə qəдə у бəла нə.
17 Р'ийа ə'дьлайийе наснəкьри
нə*,
18 тьрса Хwəде ль бəр ч'ə'ва
qəт т'ӧни нə*».
19 Аwа əм заньн Qанун чь
кӧ дьбежə, wанар'а дьбежə,
йед кӧ бьн һ'ӧкӧме Qанунеда
нə, wəки һ'əму дəв бенə гь-
редане у т'əмамийа дьнйайе
ль бəр диwана Хwəде щабдар
бə. 20 Чьмки бь кьред Qануне
т'ӧ qул-бəндə wе ль бəр Хwəде
р'астᶲ дəрнəйе, ле бь Qануне
гӧнə те наскьрьне.

Инсан ль бəр Хwəде
бь баwəрийе р'аст те
һ'əсабе

21 Ле ньһа бейи Qануне,
р'астһ'əсабкьрьна Хwəде хӧйа
буйə, бона к'ижане Qанун у
п'ехəмбəр жи шə'дəтийе дь-
дьн. 22 Əв ə р'астһ'əсабкьрьна
Хwəде: К'и баwəрийа хwə Иса
Мəсиһ тинə, Хwəде wан һ'ə-
муйа ль бəр Хwə р'аст һ'əсаб
дькə*. Фьрqи т'ӧнə, 23 чьмки
һ'əмуйа гӧнəᶲ кьр у нəгьһиш-
тьнə р'умəта* Хwəде. 24 Ле
жь к'əрəма Wи, бь азакьрьна
Мəсиһ Иса р'астһ'əсаббунеᶲ
п'ешк'еш дьстиньн. 25 Хwəде
Əw к'ьфш кьрьбу, кӧ Əw бь

* 3:10-12 Зəбур 14:1-3; 53:1-3; Занəбеж 7:20.
* 3:13 Зəбур 5:9.
** 3:13 Зəбур 140:3.
* 3:14 Зəбур 10:7.
* 3:15-17 Ишайа 59:7-8.
* 3:18 Зəбур 36:1.
* 3:22 Галати 2:16.
* 3:23 Хwəде мəрьв дьлqе Хwəда хӧльqанд у əв ə'фьрине Wи qəнщ бу, ле мерьв нəһəqи кьр у нəгьһиштə wе р'умəт у к'амьлтийе кӧ Хwəде бона wи һазьр кьрьбу. Дəрһəqа р'умəта Хwəдеда, йа кӧ баwəрмəнде бьстиньн ван р'еза бьхуньн: Р'омайи 8:18, 21, 29, 30; Филипи 3:21; Дəстпебун 1:26-27; Ə'йанти 21:9-11.

хуна Хwә ль бәр гӧнед wан
к'әвә, йед кӧ ве йәке баwәр
бькьн. Хwәде әв йәка кьр, кӧ
р'астһ'әсабкьрьна Хwә бьдә
к'ьфше, чьмки Wи бь сәбьра
Хwә гӧһ нәда wан гӧнед кӧ
пешда һатьбунә кьрьне. 26 Аwа
готи Хwәде бь Иса әв йәк кьр,
wәки р'астһ'әсабкьрьна[ф] Хwә
ви зәманида бьдә к'ьфше, кӧ
Хwәха р'аст ә у һәр кәсе кӧ
баwәрийа хwә Иса тинә, wан
р'аст[ф] һ'әсаб дькә.

27 Аwа иди чь майә кӧ әм пе
бьфьр'ьн? Һ'әму п'уч' бу чу. Чь-
ма п'уч' бу? Чьмки әм Qануне
дьqәдиньн? На хер, ле чьмки
әм баwәр дькьн. 28 Чьмки мәва
фә'мдари йә, кӧ мәрьв бь ба-
wәрийе р'аст һ'әсаб дьбә, бейи
кьред Qануне. 29 Йан Хwәде
т'әне Хwәде щьһуйа йә? Нә
йе нәщьһуйа йә? Бәле, йе нә-
щьһуйа йә жи, 30 чьмки Хwәде
йәк ә у әw йед сьнәтбуйи бь
баwәрийе р'аст һ'әсаб дькә
у нәсьнәтбуйиийа жи диса бь
wе баwәрийе. 31 Wәки ӧса йә
әм бь баwәрийе Qануне бәтал
дькьн? Т'ӧ щар, ле әм Qануне
мак дькьн.

Бьраһим[ф] бь баwәрийе р'аст һатә һ'әсабе

4 1 Әм иди чь бежьн бона
Бьраһиме[ф] бавә'шире хwә,
алийе бәдәнеда? Әwи чь дит?
2 Һәгәр Бьраһим бь кьред хwә
р'аст һ'әсаб бьбуйа, һьнге дь-
карьбу бь кьред хwә бьфьр'ийа,
ле нә ль бәр Хwәде. 3 Ле к'а
ньвисар чь дьбежә? «Бьраһим
Хwәде баwәр[ф] кьр у әw йәк
жер'а р'асти һатә һ'әсабе»*.
4 Аwа һәгәр йәк шьхӧләки дь-
кә, маше wи жер'а найе дайин
чаwа п'ешк'еш, ле чаwа дәйн.
5 Ле һәгәр гӧмана йәки нә сәр
шьхӧле wи йә, ле баwәрийа
хwә Wи тинә, Йе кӧ нәп'ака
бесущ дькә, бь ве баwәрийе әw
р'аст һ'әсаб дьбә. 6 Даwьд жи
аһа хwәзийа хwә ль wи мәрьви
тинә, йе кӧ Хwәде бейи кьра
wи р'аст һ'әсаб дькә.

7 «Хwәзи ль wан, кӧ нәһәqийед
wан һатьнә бахшандьне
у гӧнед wан һатьнә ньхам-
тьне.
8 Хwәзи ль wи бәндәйи, кӧ
Хӧдан wир'а гӧнә һ'әсаб
накә».*

* 4:3 Дәстпебун 15:6; Галати 3:6.
* 4:7-8 Зәбур 32:1-2.

9 Гәло әва хwәзийа ль сьнәт-
буйийа те дайине, йан нәсь-
нәтбуйийа? Чаwа мә гот, кö
баwәрийа Бьраhим жер’а р’асти
hатә h’әсабе*. 10 Ле бәле к’әнге
hатә h’әсабе? Пәй сьнәтбуне-
р’а, йан бәри сьнәтбуне? Нә
кö пәй сьнәтбунер’а, ле бәри
сьнәтбуне. 11 У паше әwи сьнәт-
бун нишан станд, чаwа мора
р’астh’әсаббуне, бь wе баwә-
рийа хwәйә бәри сьнәтбуне.
Бь ви аwайи Бьраhим бу баве
h’әму баwәрмәндед нәсьнәт-
буйи, wәки әw жи р’аст бенә
h’әсабе* 12 у öса жи бу баве
сьнәтбуйийа, нә кö т’әне йе
сьнәтбуйийа, ле йе wан жи,
к’ижан п’ега wе баwәрийеда
дьчьн, йа кö Бьраhиме баве мә
hе бәри сьнәтбуне баwәр кьр.

**Хwәде созе хwә
бь баwәрийе дьдә**

13 Әw созе Бьраhим у зöр’әта
wир’а hатә дайине кö дьнйайе
wар бьн, нә кö бь кьред Qануне
бу, ле бь wе йәке бу, кö wи баwәр
кьр у р’аст hатә h’әсабе*. 14 Һә-
гәр т’әне әwед жь кьред Qануне
бьбуна хwәйе wар, hьнге баwәри
wе п’уч’ буйа у созе жи бәтал
буйа*. 15 Чьмки Qанун hерсе
р’адькә. Дәра кö qанун т’öнә,
qанунт’әр’ьбандьн жи т’öнә.

16 Бь ви аwайи соз бь баwә-
рийе те стандьне, wәки соз
бона h’әму зöр’әтед Бьраhим
п’ешк’ешәкә әрекьри бә, нә кö
т’әне бона wанә йед кö qануне
дьqәдиньн, ле бона wан жи, йед
кö мина Бьраhим баwәр дькьн.
Чьмки Бьраhим баве мә h’әмуйа
йә*, 17 чаwа ньвисар ә: «Мьн тö
кьри баве гәләк мьләта»*. Әw
баве мә йә, ль бәр wи Хwәдейе
кö әwи баwәр кьр, wәки Әw
мьрийа сах дькә у гази тьштед
т’öнәнә дькә, чаwа кö hәнә.
18 Wи щийе кö гöман нәмабу,
Бьраhим бь гöман баwәр кьр,
кö әwе бьбә баве гәләк мьләта,
чаwа hатьбу готьне: «Зöр’әта
тәйе жи wе hаqаса бә»*. 19 У

* 4:9 Дәстпебун 15:6.
* 4:11 Дәстпебун 17:10.
* 4:13 Дәстпебун 17:4-6; Галати 3:29.
* 4:14 Галати 3:18.
* 4:16 Галати 3:7.
* 4:17 Дәстпебун 17:5.
* 4:18 Дәстпебун 15:5.

әw бawәрийеда сьст нәбу, нә
һ’але qальбе хwәда ньһер’и,
wәки иди мина мьрийа бу,
(чьмки әw незики сәд сали
бу) у нә жи бәт’ьна Сәрайейә
мьри ньһер’и*. 20 Ле бawәрийа
хwә ль созе Хwәде ани у дӧдьли
нәбу, бь бawәрийе сәр qәwата
хwәда һат, шькьрийа хwә Хwә-
де ани 21 у wе йәкеда бawәр бу,
кӧ Йе соз дайә wе бинә сери[ф]
жи. 22 Бона ве бawәрийе «жер’а
р’асти һатә һ’әсабе»*. 23 Ле әв
готьн нә т’әне бона Бьраһим
һатә ньвисаре, кӧ Хwәде әw
р’аст һ’әсаб кьр, 24 ле бәле әw
бона мә жи ньвисар ә. Р’астбуне
мәр’а жи бе һ’әсабе, к’ижанед
кӧ бawәрийа хwә Wи тиньн, Йе
кӧ Хӧдане мә Иса жь мьрьне
р’акьр. 25 Иса бона нәһәqийед
мә һатә кӧштьне у жь мьрьне
р’абу, кӧ әм р’аст бенә һ’әсабе*.

Бь Иса Мәсиһ әм т’әви Хwәде ль һәв һатьнә

5 1 Аwа кӧ әм бь бawәрийе
р’аст һатьнә һ’әсабе, ә’дь-
лайийа мә т’әви Хwәде һәйә бь
сайа Хӧдане мә Иса Мәсиһ.
2 Пе Wи мә бь бawәрийе мә-
щал дит т’әви wе к’әрәме бьн,
к’ижанеда әм сәкьнинә. У бь
wе гӧмана кӧ әме т’әви р’у-
мәта Хwәде бьн дьфьр’ьн. 3 У
нә т’әне бь ве йәке, ле әм бь
тәнгасийед хwә жи дьфьр’ьн,
чьмки әм заньн кӧ тәнгаси
сәбьре тинә, 4 сәбьр жи к’ә-
тьн-р’абуне, к’әтьн-р’абун жи
гӧмане. 5 У гӧман жи мә р’ур’әш
накә, чьмки һ’ьзкьрьна Хwәде
сәр мәда бь wи Р’ӧһ’е Пироз
барийә, Йе кӧ мәр’а һатийә
дайине. 6 Чьмки гава әмә һе
беч’арә* бун, Мәсиһ бона мә
нәп’ака wәхтда мьр. 7 Дәгмә
бона мәрьвәки р’аст йәк бьмь-
рә, бәлки бона мәрьвәки qәнщ
йәке бьwерә бьмрә, 8 ле бәле
Хwәде һ’ьзкьрьна Хwә һьндава
мәда һьнге да к’ьфше, гава әмә
һе гӧнәк’ар бун, Мәсиһ бона
мә мьр. 9 Ньһа әм кӧ бь хуна
Wи ль бәр Хwәде р’аст һ’әсаб
бунә, һе чьqас зедә әме бь Wи
жь хәзәбе хьлаз бьн. 10 Һәгәр
әм т’әви Хwәде бь мьрьна Кӧр’е

* 4:19 Дәстпебун 17:17.
* 4:22 Дәстпебун 15:6.
* 4:25 Ишайа 53:4-5.
* 5:6 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бет’аqәт».

Ԝи ль һәв һатьн, гава әмә нә-
йар бун, ле һе чьԛас зедә пе ԝе
льһәвһатьне әме бь жийина Ԝи
хьлаз бьн. 11 У нә т’әне һаԛас,
ле бь Хԝәде жи әм дьфьр’ьн,
сайа Хӧдане хԝә Иса Мәсиһ,
бь К’ижани әм т’әви Хԝәде ль
һәв һатьнә.

Адәм[ф] у Мәсиһ

12 Аԝа бь мәрьвәки гӧнә к’әтә
дьне у жь гӧнә жи мьрьн һат.
Бь ви аԝайи мьрьн сәр һ’әму
мәрьва бәла бу, чьмки һ’әмуйа
жи гӧнә кьр*. 13 Бәри Ԛануне,
дьнйайеда гӧнә һәбу, ле дәра кӧ
ԛанун т’ӧнә, гӧнә найе һ’әса-
бе. 14 Ле бәле мьрьне жь Адәм[ф]
гьрти һ’әта Муса һ’ӧкӧм кьр,
һ’әта сәр ԝан жи, йед кӧ мина
Адәм гӧр’а Хԝәде дәрнәк’әтьн.
Адәм мина т’әрзәки Ԝи бу,
Йе кӧ ԝе пәйр’а бьһата. 15 Ле
п’ешк’еша Хԝәде мина нәһә-
ԛийа Адәм нинә. Чьмки һәгәр
бь нәһәԛийа мәрьвәки гәләк
мьрьн, һе чьԛас зедә к’әрәма[ф]
Хԝәде у дайина кӧ бь к’әрәма
Мәрьвәки, йане йа Иса Мәсиһ
сәр гәләка зедә бу. 16 У п’еш-
к’еш нә ӧса йә, чаԝа һәԛе гӧне
йәки, чьмки диԝане бь гӧнәки
сущдари ани, ле п’ешк’еше жь
гәләк нәһәԛийа бесущ кьр.
17 Чьмки һәгәр бь нәһәԛийа
мәрьвәки у р’уйе ԝида мьрьне
һ’ӧкӧм кьр, чьԛас зедә әԝед кӧ
к’әрәма Хԝәдейә дәԝләмәнд у
р’астһ’әсаббуне п’ешк’еш дьс-
тиньн ԝе жийинеда бь сайа
Йәки, аԝа готи Иса Мәсиһ
п’адшатийе бькьн.
18 Аԝа бь ви аԝайи пе нәһәԛике
диԝана т’әмамийа мәрьвайе бу,
ӧса жи бь кьрьнәкә р’аст һ’әму
мәрьв ԝе р’аст бенә һ’әсабе у
жийине бьстиньн. 19 Чаԝа бь
нәгӧһдарийа йәки гәләк бунә
гӧнәк’ар, ӧса жи бь гӧһдарийа
Йәки гәләк ԝе р’аст бенә һ’ә-
сабе. 20 Ле бәле Ԛанун к’әтә
наве, кӧ нәһәԛи зедә бә, ле ль
к’идәре гӧнә зедә бу, к’әрәм жи
ль ԝьр һе зедә бу, 21 ԝәки чаԝа
гӧнә бь мьрьне һ’ӧкӧм кьр, ӧса
жи к’әрәма Хԝәде бь р’астһ’ә-
сабкьрьне һ’ӧкӧм бькә, мә бьбә
бәрбь жийина[ф] һ’әта-һ’әтайе
бь сайа Хӧдане мә Иса Мәсиһ.

Бона гӧна мьри, ле бона Мәсиһ сах

6 1 Ле әм ньһа чь бежьн? Әм
нава гӧнада бьминьн, кӧ

* 5:12 Дәстпебун 3:6.

к’әрәма[ф] Хwәде сәр мәда зедә
бә? 2 Т’ö щар! Әм кö һьндава
гöнада мьрьн, чаwа дькарьн
һе нава wанда бьжин? 3 Һун
ньзаньн әм кö йәктийа Мәсиһ
Исада һатьнә ньхöмандьне[ф],
мьрьна Wида һатьнә ньхöман-
дьне? 4 Бь ньхöмандьне әм иди
т’әви мьрьна Wи бунә у т’әви
Wи һатьнә дәфьнкьрьне[ф], wәки
чаwа Мәсиһ бь р’умәта Баве жь
мьрьне р’абу, öса жи әме бь-
карьбьн жийина нуда бьжин*.
5 Чьмки һәгәр әм мина мь-
рьна Wи мьрьн т’әви Wи бун,
әме öса жи мина р’абуна Wи
жь мьрьне р’абьн. 6 Әм ве йәке
заньн кö бьнйат’а мәйә кәвьн
т’әви Wи хач[ф] бу, wәки qальбе
гöнәк’ар сәри һьлнәдә, кö жь
вьр шунда әм нәбьнә хöламед
гöнә. 7 Чьмки әwе кö мрийә,
әw жь гöнә азабуйи йә. 8 Аwа
һәгәр әм т’әви Мәсиһ мрьнә,
әм баwәр дькьн, кö әме т’әви
Wи бьжин жи. 9 Чьмки әм заньн
Мәсиһ кö жь мьрьне р’абуйә,
иди намрә, мьрьн сәр Wи иди
һ’öкöм накә. 10 Мьрьна Әw мьр,
һьндава гöнәда щарәке бона
һәр т’ьм мьр, ле жийина кö
ньһа дьжи, һьндава Хwәдеда
дьжи. 11 Öса жи һун хwә һьн-
дава гöнәда мьри һ’әсаб кьн,
ле һьндава Хwәдеда сах, бь
сайа Мәсиһ Иса.
12 Аwа бьра иди гöнә һ’öкöми
сәр qальбе wәйи п’уч’и-мьри
нәкә, кö һун гöр’а хwәстьнед
wи бькьн. 13 У әндәмед qаль-
бе хwә нәдьнә гöнә кö бьбьнә
һащәтед нәһәqийе, ле бәле
хwә бьдьнә дәсте Хwәде, чаwа
йәки жь мьрьне р’абуйи, бьра
әндәмед wә бьбьнә һащәтед
һәqийе, бона Хwәде. 14 У гöнә
wе сәрwертийе ль wә нәкә,
чьмки һун нә бьн qанунеда
нә, ле бьн к’әрәмеда.

Хöламед һәqийе

15 Иди чь? Әм гöна бькьн,
чьмки нә бьн qанунеда нә, ле
бьн к’әрәме? Т’ö щар! 16 Һун
һаqас тьшт ньзаньн кö һун
бона хöламтийе дәсте к’ева
дьчьн у гöр’а к’е дькьн, дьбьнә
хöламед wи? Һәгәр һун хöла-
мед гöнә бьн, дьчьнә бәрбь
мьрьне, ле һәгәр һун хöламед
Хwәде бьн, гöр’а Wида бьн,
дьчьнә бәрбь р’астһ’әсаббуне[ф].
17 Ле шькьр жь Хwәде, һун кö
wәхтәке хöламед гöнә бун, ле

* 6:4 Колоси 2:12.

wə бь дьл у щан гӧра т’əрзе we
hинкьрьне кьр, йа кӧ wə хwə
спарте. 18 Һун жь гӧнə аза бун
у бунə хӧламед həqийе. 19 (Əз
мина ə’дəте мəрьвайе дьбежьм,
бона бьнйат’а wəйə мəрьвайи-
йə бет’аqəт.) Wə чаwа wəхтəке
əндəмед хwə данə нəhəqийе
кӧ бьбьнə хӧламед h’əрамийе
у нəhəqийе, ӧса жи ньhа əндə-
мед хwə бьдьнə h’əлалийе[ф] кӧ
бьбьнə хӧламед həqийе.

20 Гава hун хӧламед гӧнə бун,
жь həqийе аза бун. 21 Һьнге wə
жь кьрьнед хwə чь бəр чьнин,
бона к’ижана ньhа hун шəрм
дькьн? Əw ахьрийе мерьв дь-
бьнə бəрбь мьрьне. 22 Ле ньhа
hун жь гӧнə кӧ аза бун у бунə
хӧламед Хwəде, бəре h’əла-
лийе дьчьньн у ахьрийа wан
жи жийина h’əта-h’əтайе йə.
23 Чьмки маше гӧнə мьрьн ə,
ле п’ешк’еша Хwəде жийина
h’əта-h’əтайе йə, бь сайа Хӧ-
дане мə Мəсиh Иса.

Т’əрзəки qəнщ жь qануна h’ал-зəwаще

7 1 Һун р’ьнд фə’м дькьн
хушк-бьрано, əзе ньhа дəр-
həqа чьда wəр’а хəбəр дьм, чьм-
ки əз т’əви wан хəбəр дьдьм,
йед кӧ hаш жь qануне həнə:
Qанун сəр мерьв haqac wəхт
h’ӧкӧм дькə, h’əта кӧ мəрьв
сах ə. 2 Мəсəлə, жьна меркьри
бь qануне мере хwəйи сахва
гьредайи йə, ле həгəр мер ле
дьмьрə, əw hьнге жь we qануна
кӧ мерва гьредайи бу аза дьбə.
3 Awa həгəр мере we he сах бə
əw бьбə жьна мерəки дьн, we
зьнек’ар бе h’əсабе, ле həгəр
мер ле бьмьрə, əw жь we qануне
аза дьбə у зьнек’ар набə, həгəр
бьбə жьна мерəки дьн. 4 Ӧса
жи hун хушк-бьрайед мьн, бь
бəдəна Мəсиh hьндава Qану-
неда мьрьн, кӧ бьбьнə п’ара
йəки дьн, Йе кӧ жь мьрьне
р’абуйə, wəки hун Хwəдер’а
бəр биньн. 5 Чьмки гава мə he
бь бьнйат’а мəрьвайе дьжит,
тəме гӧна, кӧ жь Qануне сəри
hьлдьдан, нава qальбед мəда йа
хwə дькьрьн, кӧ əм бəре мьрь-
не бьдьн. 6 Ле ньhа əм hьндава
Qанунеда мьрьн, жь we хьлаз
бун, бь к’ижане əм гьрти бун,
кӧ əм бь жийина нуйə р’ӧh’ани
хӧламтийе Хwəдер’а бькьн, нə
кӧ бь р’ийа Qануна ньвисар.

Qанун у гӧнə

7 Awa əм чь бежьн? Гəло
Qанун гӧнə йə? На хер! Ле
бəле мьне гӧнə нас нəкьра,

һәгәр Qануне нибуйа. Мәсәлә,
дьлһавьжи жи мьне ньзань-
буйа гӧнә йә, һәгәр Qануне
нәготьбуйа: «Дьлһавьжийе
нәкә»*. 8 Ле гӧнә жь т'әмийе
мәщал станд, нава мьнда һәр
щур'ә дьлһавьжи пешда анин.
Чьмки бе qанун гӧнә мьри
йә. 9 Әз хwәха wәхтәке бейи
qанун сах бум, ле гава т'әми
гьһиштә мьн, гӧнә сах бу 10 у
әз мьрьм. Әw т'әмийа кӧ wе
жийин бьда мьн, һәма әw жи
бу сәбәбе мьрьна мьн. 11 Чьмки
гӧнә жь т'әмийе мәщал станд
әз хапандьм у бь wе кӧштьм.

12 Аwа Qанун пироз ә у т'ә-
мийа wе пироз, р'аст у qәнщ ә.
13 Wәки ӧса йә йа qәнщ мьнр'а
бу мьрьн? На хер! Ле әв кьре
гӧнә бу, кӧ бь йа qәнщ мьрьн
сәр мьнда ани. Әв йәк аһа бу,
wәки һ'ӧнӧре гӧнә к'ьфш бә
у бь т'әмийе һе гӧнәк'арийа
гӧнә к'ьфш бә.

Шәр'е нәхӧйайи нава инсенда

14 Бәле әм заньн кӧ Qанун
р'ӧһ'ани йә, ле әз хун у гошт
ьм, хӧламәки гӧнәр'а фьроти.
15 Чьмки әз фә'м накьм чь дькьм.
Нә кӧ wи тьшти дькьм, чь кӧ
дьхwазьм, ле wи тьшти дькьм,
чь кӧ бәр ч'ә'ве мьн р'әш ә*.
16 Ле һәгәр әз тьште нә бь дьле
хwә дькьм, Qанунер'а qайл ьм,
кӧ әw qәнщ ә. 17 Ле аwа нә кӧ әз
wе йәке дькьм, ле бәле гӧне кӧ
нава мьнда дьминә дькә. 18 Әз
заньм кӧ нава мьнда, аwа готи
бьнйат'а мьнда, т'ӧ тьште qәнщ
наминә, чьмки хирәта мьн qә-
бул накә, ле әw йәк мьнр'а ль
һәв найе. 19 Бәле wе qәнщийа
кӧ дьхwазьм бькьм накьм, ле
хьрабийа кӧ нахwазьм wе дь-
кьм. 20 Һәгәр әз wи тьште нә
бь дьле хwә дькьм, иди нә кӧ
әз дькьм, ле әw гӧне кӧ нава
мьнда дьминә, әw дькә.

21 Аwа әз qанунәке дьбиньм:
Гава дьхwазьм кӧ qәнщийе бь-
кьм, бе һ'әмде мьн дьбә хьраби.
22 Әз бь к'урайийа дьле хwә
qануна Хwәде бәгәм дькьм,
23 ле qанунәкә дьн нава хwәда
дьбиньм кӧ мьqабьли wе qануна
һ'ьше мьн бәгәм кьрийә дькә
шәр' у мьн дькә һесире qануна
гӧна, йа кӧ нава мьнда йә. 24 Әз
чь мәрьвәки һесир-бәләнгаз
ьм! К'и wе мьн жь дәсте ви

* 7:7 Дәрк'әтьн 20:17; Qануна Дӧщари 5:21.
* 7:15 Галати 5:17.

qальбе п’уч’и-мьри хьлаз кə?
25 (Шькьр жь Хwəдер’а, бь сайа
Хöдане мə Иса Мəсиh!)

Бь ви аwайи əз хwəха бь
hъш-аqьле хwə хöламтийе
qануна Хwəдер’а дькьм у бь
qальбе хwə хöламтийе qануна
гöнар’а дькьм.

Жийина бь Р’öh’е Хwəде

8 1 Ньhа иди диwана wан
набə, йед кö т’əви Мəсиh
Иса бунə йəк*. 2 Чьмки qану-
на Р’öh’е кö жийине дьдə, бь
сайа Мəсиh Иса əз жь qануна
гöна у мьрьне хьлаз[ф] кьрьм.
3 Бəле чь кö Qануне жь дəст
бет’аqəтийа бьнйат’а мəрь-
вайе нькарьбу бькьра, Хwəде
əw йəк кьр, Кöр’е Хwə дьлqе
бьнйат’а мəрьвайийə гöнə-
к’арда бона гöна шанд. У аhа
Əwи wе бьнйат’еда диwана
гöнə кьр, 4 wəки р’астбуна
т’əмийед Qануне нава мəда бе
qəдандьне, əм кö бь бьнйат’а
мəрьвайи нажин, ле бь Р’öh’.
5 Йед кö ль гора бьнйат’а мə-
рьвайе дьжин, əw сəр тьштед
бьнйат’а мəрьвайе дьфькьрьн,
ле йед ль гора Р’öh’ дьжин, əw
сəр тьштед Р’öh’ дьфькьрьн.
6 Ахьрийа фькра бьнйат’а
мəрьвайе мьрьн ə, ле ахьрийа
фькра Р’öh’ жийин у əʼдьлайи
йə. 7 Чьмки фькра бьнйат’а
мəрьвайе дьжмьне Хwəде йə,
əw бəр qануна Хwəде хwə
нашкенə, нə жи дькарə. 8 Əwед
бь бьнйат’а мəрьвайе дьжин,
нькарьн ль Хwəде хwəш бен.

9 Ле hун бь бьнйат’а мəрьва-
йи нажин, ле бь Р’öh’ дьжин,
həгəр р’аст Р’öh’е Хwəде нава
wəда дьминə. Ле həгəр Р’öh’е
Мəсиh дьле йəкида т’öнə, əw нə
п’ара Wи йə. 10 У həгəр Мəсиh
дьле wəда йə, qальб мьри йə,
чьмки wə гöнə кьр, ле Р’öh’
жийин ə бона wə, чьмки hун
р’аст hатьнə h’əсабе. 11 У həгəр
əw Р’öh’е кö Иса жь мьрьне
р’акьр нава wəда дьжи, кö
öса йə Əwе Мəсиh жь мьрьне
р’акьр, wе бь wи Р’öh’е Хwəйи
нава wəда, жийине бьдə qальбе
wəйи п’уч’и-мьри жи.

12 Бона ве йəке хушк-бьрано,
əм дəйндар ьн, ле нə дəйндаред
бьнйат’а мəрьвайе, кö ль гора wе
бьжин. 13 Чьмки həгəр hун ль
гора бьнйат’а мəрьвайе бьжин,

* 8:1 Нав дəстньвисаред пашwəхтийеда əв жи həйə: «Бь бьнйат’а мə-
рьвайи нажин, ле бь Р’öh’» (8:4 бььhер’ьн).

һуне бьмьрьн, ле һәгәр һун бь
Р’ӧһ’ кьред бьнйат’а мәрьвайе
бькӧжьн, һуне бьжин.
14 Әԝед кӧ бь Р’ӧһ’е Хԝәде те-
нә р’ебәрикьрьне, әԝ ьн лаԝед
Хԝәде. 15 Чьмки ԝә р’ӧһ’әки ӧса
нәстандийә, кӧ ԝә диса бькә
хӧлам бьтьрсьн, ле ԝә әԝ Р’ӧһ’
стандийә, Йе кӧ ԝә дькә лаԝед
Хԝәде, бь К’ижани гази Ԝи дь-
кьн: «Абба[ф]!» аԝа готи «Баво!»*
16 Һәма әԝ Р’ӧһ’ Хԝәха т’әви
р’ӧһ’е мә шә’дәтийе дьдә, кӧ
әм зар’ед Хԝәде нә. 17 У һәгәр
зар’ ьн, ӧса жи хԝәйиԝар ьн,
ԝаре Хԝәде нә у т’әви ԝартийа
Мәсиһ ьн. Бәле һәгәр әм т’әви
щәфайе Мәсиһ бунә, әме т’әви
р’умәта Ԝи бьн жи.

Р’умәта создайи

18 Әз аһа т’әхмин дькьм, кӧ
щәфе мәйи ви зәмани, ль бәр
р’умәта ԝе мәва* ә’йан бә, нә
т’ӧ тьшт ә. 19 Һ’әму ә’фьрин жи
бе сәбьр ч’ә’вньһер’и хӧйабуна
лаԝед Хԝәде нә. 20 Бәле ә’фьрин
жи бәр байе бәталийе к’әтьн,
нә кӧ бь һ’әмде хԝә, ле Хԝәде
әԝ данә ве йәке*. Ле бәле әԝ
гӧман һәбу, 21 кӧ ә’фьрине хԝә-
ха жи жь ԝе хӧламтийа п’уч’
аза бьн у т’әви азайи у р’умәта
зар’ед Хԝәде бьн. 22 Чьмки әм
заньн кӧ һ’әму ә’фьрин һ’әта
ньһа бь һәвр’а дькьнә зарә-зар
у мина еша к’ӧлфәте[ф] дьк’ьши-
ньн. 23 У нә т’әне ә’фьрин, ле
әм хԝәха жи, кӧ мә чаԝа бәре[ф]
дәрәмәта пешьн* Р’ӧһ’е Пироз
станд, нава хԝәда зарә-зар ьн
у ԝе һивийе нә, һ’әта әм һәԛе
лаԝтийа Хԝәде бьстиньн, аԝа
готи әм бьгьһижьнә азайийа
ԛальбе хԝә**. 24 Бәле ве гӧмане-
да әм хьлаз бун. Ле әԝ гӧмана
кӧ те дитьне, әԝ нә гӧман ә,
чьмки йәк чаԝа дькарә гӧмана
ԝи тьшти бә, к’ижан ль бәр
ч’ә’ва йә? 25 Ле һәгәр гӧмана
мә ль тьште нәдити йә, әм бь
сәбьре һивийе бьминьн.
26 Ӧса жи Р’ӧһ’е[ф] Пироз те
һәԝара бет’аԛәтийа мә, чьмки

* 8:15-17 Галати 4:5-7.
* 8:18 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Нава мәда».
* 8:20 Дәстпебун 3:17.
* 8:23 Аһа те фә’мкьрьне: «Хԝәде чаԝа п’ешк’еша пешьн Р’ӧһ’е Пироз дьдә» йан жи: «Р’ӧһ’е Пироз чаԝа бәре дәрәмәта Хԝәдейә пешьнә кӧ Хԝәде дьдә баԝәрмәнд дьстиньн».
** 8:23 Корьнт’и II, 5:1-4.

әм ньзаньн гәрәке чаԝа дӧа
бькьн*, ле Р’ӧһ’е Пироз Хԝәха
бь готьнед к’әсәрә найенә сәр
зар-зьмана, бона мә лава-нав-
четийе дькә. 27 У Йе дьла ә’нәнә
дькә занә фькьра Р’ӧһ’е Пироз
чь йә, чьмки Әԝ ԝәкә ԛьрара
Хԝәде бона мәрьвед Хԝәде
лава-навчетийе дькә.

28 Әм заньн кӧ һәр тьштида
Хԝәде дькә кӧ ԝанр’а бьбә
ԛәнщи, йед кӧ Ԝи һ’ьз дькьн*
у ль гора ԛаз-ԛӧдрәта Ԝи га-
зикьри нә. 29 Чьмки Хԝәде
к’ижан пешда бьжартьн, әԝ жи
пешда к’ьфш кьрьн, кӧ бьбьнә
мина Кӧр’е Ԝи, ԝәки Иса нава
гәләк хушк-брада ньхӧри бә.
30 К’ижан пешда к’ьфш кьрьн,
гази ԝан жи кьр у гази к’ижа-
на кьр, әԝ жи бесущ кьрьн у
к’ижан бесущ кьрьн, әԝ жи
хԝәйир’умәт кьрьн.

Һ’ьзкьрьна Хԝәде: Һәгәр Иса йар ә, к’и ԝе нәйар бә?

31 Аԝа әм чь бежьн бона ван
тьшта? Һәгәр Хԝәде пьшта мә
йә, к’и дькарә мьԛабьли мә бә?
32 Әԝе кӧ һ’әйфа Ԝи Кӧр’е Ԝи
нәһат, ле бона мә һ’әмуйа да
дәр, иди ԝе чаԝа һәр тьшти
т’әви Ԝи п’ешк’еши мә нәкә?
33 К’и дькарә бьжартийед Хԝәде
гӧнәк’ар кә? Хԝәде йә, кӧ ԝан
бесущ дькә. 34 К’и дькарә ԝан
нәһәԛ кә? Мәсиһ Иса йә кӧ бона
ԝан мьр, ле бәле жь мьрьне р’абу
жи у к’еләка[ф] Хԝәдейә р’асте
йә, бона мә лава-навчетийе
дькә. 35 Чь ԝе бькарьбә мә жь
ԝе һ’ьзкьрьна Мәсиһ бьԛә-
тинә? Дәрд-кӧл, тә’ли-тәнги,
зерандьн, хәлайи-щәлайи,
бесьт’ари, ԛәдә-бәла йан шур?
36 Чаԝа ньвисар ә:

«Бона Тә әм һәр р’ож бәр
мьрьне нә,
мина пәза сәржекьрьне һ’ә-
саб дьбьн»*.

37 Ле әм нава ван һ’әму тьшта-
да һе зедә сәрдьк’әвьн, бь сайа
Әԝи кӧ әм һ’ьз кьрьн. 38 Чьмки
әз ә’сәйи заньм кӧ нә мьрьн,
нә жийин, нә мьлйак’әт[ф], нә
шәхсәк, нә тьштед һазьр, нә

* 8:26 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бона чь дӧа бькьн».
* 8:28 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Әм заньн кӧ һәр тьшт ԝанр’а дьбьнә ԛәнщи йед кӧ Хԝәде һ’ьз дькьн».
* 8:36 Зәбур 44:22.
* 8:39 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Нә бьльндайи, нә к’урайи».

тыштед we бен, нә т’ö qәwat,
39 нә йед жорьн, нә йед жерьн*
у нә жи ә’фьринәки майин дь-
карә мә жь h’ьзкьрьна Хwәде
бьqәтинә, йа кö бь дәсте Хöдан
Мәсиh Иса п’ара мә к’әтийә.

Хwәде у мьләте wи щьhуйе бьжарти

9 1 Әз бь Мәсиh бе хельф
р’аст дьбежьм у исафа[ф]
мьн жи бь сайа Р’öh’е Пироз
мьнр’а шә’дәтийе дьдә, 2 кö
әз гәләки бәр хwә дьк’әвьм у
кöла дьле мьн жи к’ур ә. 3 Чьм-
ки мьн хwәха дьхwәст ньфьр’
ль мьн бьбуйа, т’ела мьн жь
Мәсиh бьqәтийа, бона мьләте
мьни жь хун-гоште мьн, 4 кö
исраели[ф] нә. Ль wан дьк’әвә
бьбьнә лаwед Хwәде, Хwәде
р’умәта Хwә нишани wан да,
пәйман[ф] т’әви wан гьредан,
qанунед Хwә данә wан у кьрьнә
хwәйед h’әбандьн у созед да-
йи*. 5 Кал-бав жи жь wан ьн у
Мәсиh жи алийе хун у гоштда
жь нав wан hат, кö сәр h’әму-
йар’а Хwәдейе h’әта-h’әтайейи
hежайи шькрийе йә. Амин.
6 Ле бәле наqәwьмә кö созе
Хwәде хельф дәре, чьмки нә кö
әw h’әму нә исраели, йед кö жь
Исраел дьне к’әтьнә 7 у нә жи
h’әмуйед жь бәдәна Бьраhим
бунә зар’ед wийә hәq-h’әлал
ьн, ле hатийә готьне: «Зöр’әта
тәйе Исhaqда[ф] бе навкьрьне»*.
8 Awa готи зар’ед Хwәде нә әw
ьн, йед кö жь бәдәна т’әби-
йәти нә, ле зар’ед создайи we
зöр’әт бенә h’әсабе. 9 Чьмки
созе готи әв бу: «Саләкә дьн
ви чахи әзе ль сәр тәда бем у
кöр’әке Сәрайер’а бьбә»*. 10 Ле
нә т’әне әв бу, Р’евека[ф] жи бь дö
кöр’а жь бавәки h’әмлә дәрк’әт,
awa готи жь баве мә Исhaq.
11-12 Гава кöр’ьк hе нәбьбун,
hе qәнщи-хьраби нәкьрьбун,
Р’евекайер’а hатә готьне: «Йе
мәзьн we хöламтийе ль йе бь-
ч’ук бькә».* Әв йәк бу, wәки
qьрара Хwәде wәкә бьжартьна
Wи дәре, нә кö кьрава гьредайи
бә, ле ль гора газийа Хwәде бә.

* 9:4 Бь йунани хәбәр бь хәбәр aha йә: «Ль wан дьк’әвә бьбьнә зар’ед Хwәде, хwәйед р’умәт, пәймана, Qануна дайи, h’әбандьн у созед дайи».
* 9:7 Дәстпебун 21:12.
* 9:9 Дәстпебун 18:10, 14.
* 9:11-12 Дәстпебун 25:23.

13 Чаwа ньвисар ә: «Мьн Аqуб[ф]
һ'ьз кьр, ле жь Әсаw[ф] чум»*.
14 Әм иди чь бежьн? Гәло
нәһәqийа Хwәде һәйә? На хер!
15 Чьмки Мусар'а дьбежә: «Әз
к'ижани бемә р'ә'ме, Әзе бемә
р'ә'ме у дьле Мьн сәр к'е бь-
шәwьтә, wе бьшәwьтә»*. 16 Әв
йәк иди нә жь хwәстьн йан
хирәта мерьв ә, ле жь р'ә'ма
Хwәде йә. 17 Чьмки ньвисара
пироз Фьрәwьнр'а[ф] дьбежә:
«Бона wе йәке Мьн тӧ кьри
п'адша, wәки qәwата Хwә бь
тә бьдьмә к'ьфше у наве Мьн
т'әмамийа дьнйайеда бе го-
тьне»*. 18 Аwа Хwәде к'ижана
дьхwазә те р'ә'ме у к'ижана
дьхwазә wан сәрһ'ьшк дькә.

Һерс у р'ә'ма Хwәде

19 Кӧ ӧса йә те мьнр'а бежи:
«Ле иди чьма Хwәде мә нәһәq
дькә? К'и дькарә ль бәр qьра-
ра Wи р'абә?» 20 Ле тӧ к'и йи,
ә'вдо, кӧ ль бәр готьна Хwә-
де р'адьби? Гәло щер' дькарә
щер'кәрр'а бежә: «Тә чьма әз
аһа чекьрьмә?»* 21 Чьма һ'ӧкӧме
щер'кәр сәр ахе т'ӧнә кӧ жь wе
һ'әр'ийа стьрайи һьн дәрданед[ф]
бона р'умәте чекә, һьн жи бона
бер'умәте? 22 Ле чь ве йәкер'а
һәйә, һәгәр Хwәде хwәст бәри
к'ьфшкьрьна һерс у qәwата Хwә,
бь думька дьреж гәләки сәбьра
Хwә ль wан дәрданед һежайи
һерсе бинә, йед кӧ ӧндабунер'а
һазьр сәкьни нә?* 23 Wи әв йәк
кьр, wәки дәwләмәндтийа р'у-
мәта Хwә wан дәрданар'а бьдә
к'ьфше, йед кӧ бунә хwәйе ве
р'ә'ме, к'ижан кӧ Wи пеш-
да һазьр кьрьбун, wәки әw
т'әви р'умәта Wи бьбуна. 24 У
әw дәрданед газикьри әм ьн,
нә кӧ т'әне жь щьһуйа, ле жь
нәщьһуйа жи, 25 чаwа к'ьтеба
Һосейада Әw дьбежә:

«Щьмә'та кӧ нә щьмә'та Мьн
ә, Әзе бежьме: ‹Щьмә'та
Мьн›

* 9:13 Малахи 1:2-3.
* 9:15 Дәрк'әтьн 33:19.
* 9:17 Дәрк'әтьн 9:16.
* 9:20 Ишайа 29:16; 45:9.
* 9:22 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Ле чь ве йәкер'а һәйә, һәгәр Хwәде бь думька дьреж ль wан дәрдана сәбьр дькә, к'ижан һежайи wе һерсе нә у ӧндабунер'а һазьр сәкьни нә, чьмки Wи хwәст һерса Хwә бьдә к'ьфше у qәwата Хwә wанва ә'йан кә?»

у йа нә дәлал Әзе бежьме:
‹Дәлал›»*.
26 У «wе дәра кӧ wанр’а һатә
готьне: ‹Һун нә щьмә’та
Мьн ьн›,
һәма ль wър жи әwе лаwед
Хwәдейе сах бенә готьне»*.
27 Ишайа[ф] жи бона Исраел дькә
гази дьбежә:
«Һәгәр һ’әсабе зар’ед Исраел
wәкә qума бә’ре бә, т’әне
һьнәк wе же хьлаз бә.
28 Чьмки Хӧдан wе кьн у кӧрт
зутьре диwана дьне бькә».*
29 У чаwа Ишайа бәри ве йәке
гот: «Һәгәр Хӧдане Зор мәр’а
зӧр’әт нәһьшта, әме бьк’әтана
р’ожа Содоме[ф] у бьбуна мина
Гоморайе»**.

Исраел у Мьзгини

30 Әм иди чь бежьн? Нәщь-
һуйед кӧ пәй р’астһ’әсаббуне
нәдьчун, гьһиштьнә р’астһ’ә-
саббуне, wе р’астһ’әсаббуна жь
баwәрийе, 31 ле Исраел кӧ пәй
Qануне дьчу кӧ р’аст бе һ’әсабе,
нәгьһиштә wе йәке. 32 Чьма?
Чьмки әw нә кӧ бь баwәрийе
бу, ле бь кьред хwә. У әw сәр
кәвьре льк’ӧмандьнеда к’әт
һол бу, 33 чаwа ньвисар ә:
«Ва Әз кәвьрәки льк’ӧман-
дьне Сийонеда[ф] датиньм,
зьнарәки же һолбуне
ле һәр кәсе кӧ баwәрийа
хwә Wи бинә, wе шәрми
нәбә»*.

10

1 Хушк-бьрано! Дӧа у хwәс-
тьна дьле мьн жь Хwәде
бона хьлазбуна Исраеле йә. 2 Әз
шә’де wана мә, кӧ әw һьндава
Хwәдеда хwәйихирәт ьн, ле әв
йәк бе занәбун ә. 3 Wана фә’м
нәкьр, кӧ Хwәде чаwа мерьв р’аст
һ’әсаб дькә, хwәстьн бь щур’е
хwә һ’име һәqийе дайньн у ль
бәр һәqийа Хwәде та нәбун.
4 Чьмки бь Мәсиһ Qанун сәр
һәвда һат, кӧ һәр баwәрмәнд
бь wи р’аст бе һ’әсабе.

Һәр кәс дькарә хьлаз бә

5 Бона wе р’астһ’әсаббуна жь
Qануне Муса аһа дьньвисә:

* 9:25 Һосәйа 2:23.
* 9:26 Һосәйа 1:10.
* 9:27-28 Ишайа 10:22-23.
* 9:29 Ишайа 1:9.
** 9:29 Дәстпебун 19.
* 9:33 Ишайа 8:14; 28:16.

«Мәрьве кӧ Qанунe бьqәдинә,
бь we жи әwe бьжи»*. 6 Ле р’аст-
h’әсаббуна кӧ жь баwәрийе йә,
аhа дьбежә: «Дьле хwәда нәбе-
жә: К’е we р’абә ә’змен?»* (аwа
готи Мәсиh жорда бинә), 7 йан:
«К’е we hәр’ә дийаре мьрийа?»*
(аwа готи Мәсиh жь нава мьри-
йа дәрхә). 8 Ле бәле ньвисар чь
дьбежә? «Хәбәра Хwәде ль щәм
тә йә, ль сәр заре тә йә у дьле
тәда йә»*, (аwа готи әw хәбәра
баwәрийе, йа кӧ әм даннасин
дькьн). 9 Һәгәр тӧ бь дәве хwә
иqрар[ф] бьки, кӧ Иса Хӧдан ә
у дьле хwәда баwәр бьки, кӧ
Хwәде Әw жь нава мьрийа р’а-
кьрийә, те хьлаз би. 10 Чьмки
бь дьл йәк баwәр дькә, р’аст
те h’әсабе у бь дәв иqрар дькә,
хьлаз дьбә. 11 Чаwа ньвисар
дьбежә: «Һәр кәсе кӧ баwә-
рийа хwә Wи бинә, we шәрми
нәбә»*. 12 Ль вьр фьрqи т’ӧнә
нава щьhу у нәщьhуйада, чьмки
Хӧдане h’әмуйа йәк ә, hьндава
wан h’әмуйада жи мәр’д ә, к’и-
жанед гази Wи дькьн. 13 Чьмки
ньвисар дьбежә: «К’и гази наве
Хӧдан кә, we хьлаз бә»*.

Qӧсура Исраеле

14 Ле we чаwа гази Wи кьн,
hәгәр баwәрийа хwә Wи нә-
анинә? Йан we чаwа баwәрийа
хwә Wи биньн, hәгәр бона Wи
нәбьhистьнә? Йан we чаwа бь-
бьhен, hәгәр хәбәр даннасин
нәбә? 15 Йан we чаwа хәбәре
даннасин кьн, hәгәр нәйе-
нә шандьне? Чаwа ньвисар ә:
«Чьqаси h’әwас ьн гавед йед
мьзгинийа хере дьдьн!»*
16 Ле h’әмуйа гӧр’а Мьзгинийе
нәкьр, чьмки Ишайа дьбежә:
«Хӧдан, к’е әw готьна кӧ мә гот
баwәр кьр?»* 17 Аwа баwәри жь
бьhистьне те у бьhистьн жи жь
готьнед бона Мәсиh.
18 Ле бәле әз дьпьрсьм: Гәло
wана нә бьhист? Наqәwьмә.
Чьмки ньвисар ә:

* [10:5] Qануна К’аhинтийе 18:5.
* [10:6] Qануна Дӧщари 30:12.
* [10:7] Qануна Дӧщари 30:13.
* [10:8] Qануна Дӧщари 30:14.
* [10:11] Ишайа 28:16.
* [10:13] Йоел 2:32.
* [10:15] Ишайа 52:7.
* [10:16] Ишайа 53:1.

«Дәнге wан т'әмамийа ә'р-
де һьлда у хәбәра wан ль
qӧлбед дьнйайе бәла бу»*.
19 Әз диса дьпьрсьм: Гәло Исра-
ел пе нәһ'әсийа? Пешийе Муса
дьбежә:
«Әзе бь мьләте нә мьләт
һелана бьдьмә wә
у бь мьләтәки бефә'м һерса
wә р'акьм»*.
20 У Ишайа мерк'ими дьбежә:
«Әз wанва дәрк'әтьм, к'и-
жан ль Мьн нәдьгәр'ийан
у Әз wанва ә'йан бум, к'и-
жана бона Мьн нәдьпьр-
син»*.
21 Ле бәле бона Исраеле дь-
бежә: «Т'әмамийа р'оже Мьн
дәсте Хwә дьрежи мьләтәки
сәрһ'ьшк у хwәсәрихwә кьр»*.

Р'ә'ма Хwәде һьндава мьләте Wи Исраеледа

11 1 Аwа әз дьпьрсьм: Гәло
Хwәде дәст жь щьмә'та
Хwә кьр? На хер! Әз хwәха жи
исраели мә, жь зӧр'әта Бьраһим
ьм, жь qәбила Бьнйамин[ф]*.
2 Хwәде дәст жь щьмә'та Хwә
нәкьр, к'ижан пешда бьжарть-
бу. Йан һун ньзаньн сәрһатийа
Елйасда[ф] ньвисар чь дьбежә
чаwа, wи шькийате[ф] Исраеле
ль Хwәде дькьр дьгот? 3 «Хӧдан,
п'ехәмбәред Тә кӧштьн, гори-
гәһед[ф] Тә хьраб кьрьн, т'әне әз
мамә у пәй мьн жи к'әтьнә кӧ
бькӧжьн»*. 4 Ле щаба Хwәде чь
бу? «Мьн Хwәр'а һ'әфт һ'әзар
мәри хwәй кьрьнә, йед кӧ ль
бәр Баә'л[ф] чок нәданә»*. 5 Ӧса
жи ньһа ви зәманида һьнәкә бь
к'әрәма Хwәде бьжарти манә.
6 У һәгәр бь к'әрәме йә, иди
нә жь кьра йә, һәгәр ӧса бу-
йа, к'әрәм иди нәдьбу к'әрәм.
7 Иди чь? Исраел нәгьһиштә
wе чь кӧ дьгәр'ийа, ле йед бь-
жарти гьһиштьне у йед майин
кор бун, 8 чаwа ньвисар ә:
«Хwәде шәвәр'әша кора ани
сәр wан,

* 10:18 Зәбур 19:4.
* 10:19 Qануна Дӧщари 32:21.
* 10:20 Ишайа 65:1.
* 10:21 Ишайа 65:2.
* 11:1 Филипи 3:5.
* 11:3 П'адшати III, 19:10, 14.
* 11:4 П'адшати III, 19:18.

кӧ бь ч'ә'ва нәбиньн у бь
гӧһа нәбьһен, һ'әта р'ожа
иройин»*.
9 У Даwьд дьбежә:
«Дә бьра т'әхт-сьфьред wан
ль wан бьбьнә т'ор' у т'ә-
ләк,
qәдә-бәла жи һәqе wан бә.
10 Бьра ава р'әш бе сәр ч'ә'вед
wан, нәбиньн
у пьшта wан т'ьме тәwийайи
бә».*
11 Аwа әз дьпьрсьм: Гәло әw
жь р'е дәрк'әтьн, кӧ ӧнда бьн?
На хер! Ле нәһәqийа wан бу
сәбәбе хьлазбуна нәщьһуйа, кӧ
позе wан жи бьшәwьтә. 12 Һәгәр
нәһәqийа wан бу сәбәб кӧ дьн-
йа дәwләти бә у к'әтьна wан бу
сәбәб кӧ нәщьһу дәwләти бьн,
ле wе һе чьqас к'ар бә гава т'ә-
мамийа wан хьлаз бә!

Хьлазбуна нәщьһуйа

13 Ньһа әз wә нәщьһуйар'а
дьбежьм: Бәле әз шандийе нә-
щьһуйа мә, qӧльхе хwә бьльнд
дькьм, 14 бәлки бькарьбьм позе
йед жь хун у гоште хwә бьдь-
мә шәwате у жь wан һьнәка
жи хьлаз кьм. 15 Чьмки һәгәр
т'әхсирбуна[ф] wан бу сәбәбе ль-
һәвһатьна дьнйайе т'әви Хwәде,
иди ле qәбулбуна wане бьбә
чь, һәгәр нә сахбуна мьрийа?
16 Һәгәр гърька һәвир, чаwа
бәре[ф] дәрәмәта пешьн Хwәдер'а
дайи һ'әлал ә, кӧ ӧса йә т'әма-
мийа шкәве пева һ'әлал ә*. У
һәгәр р'аw пироз ьн, ч'ьqьл жи
пер'а пироз ьн. 17 Һәгәр жь wан
ч'ьqьла һьнәк шкәстьн, ле тӧ,
нәщьһу дара зәйт'унейә бәйани
буйи, дәwса wан һати сәрва-
кьрьне у т'әви qьнйата р'аwед
зәйт'уне буйи, 18 тӧ дьле хwә ль
wан ч'ьqьлед шкәсти ша нәкә. Ле
һәгәр дьле хwә ша ки, бир бинә,
wәки нә кӧ тә р'аw жор гъртьнә,
ле р'аwа тӧ гъртийи. 19 Иди те
бежи: «Ч'ьqьл шкәстьн, wәки
әз бемә сәрвакьрьне». 20 Р'аст
ә. Әwана жь дәст нәбаwәрийе
шкәстьн у тә бь баwәрийе һ'им
гърт. К'ӧбар нәбә, ле бьтьрсә.
21 Чьмки һәгәр һ'әйфа Хwәде
ч'ьqьлед бьнйат'и нәһат, һ'әйфа
Wи wе тә жи нәйе. 22 Аwа дина
хwә бьдә ширьнайи у һ'ьшкийа
Хwәде, Әw һ'ьшк ә һьндава жь

* 11:8 Qануна Дӧщари 29:4; Ишайа 29:10.
* 11:9-10 Зәбур 69:22-23.
* 11:16 Жьмар 15:19, 20.

р’ек’әтийада у ширьн ә һьндава
тәда, һәгәр нава ширьнайийе-
да бьмини. Ле һәгәр на, те жи
бейи бьр’ине. 23 Ле һәгәр щьһу
нава нәбаwәрийеда нәминьн,
wе бенә сәрвакьрьне, чьмки
Хwәде диса дькарә wан сәрва-
кә. 24 Чьмки һәгәр тӧ, нәщьһу
wәки бьнйат’а хwәда ч’ьqьле
зәйт’уна бәйани буйи у һати
бьр’ин, сәр wе зәйт’уна qәнщә
нә жь бьнйат’а хwә һати сәрва-
кьрьне, ле һе чьqас р’ьһ’әт әwе
кӧ ч’ьqьлед бьнйат’и нә, wе сәр
зәйт’уна хwә бенә сәрвакьрьне.

Р’ә’ма Хwәдейә һьндава һ’әмуйада

25 Әз нахwазьм хушк-бьрано,
кӧ һун һаш жь ве сӧр’е т’ӧнә-
бьн, кӧ һун хwә дәwса зана
данәйньн. П’арәкә мьләте
Исраеле wе сәрһ’ьшк бьминә,
һ’әта һ’әсабе wан нәщьһуйед
кӧ wе хьлаз бьн т’әмам бә. 26 Бь
ви аwайи т’әмамийа Исраеле
wе хьлаз бә, чаwа ньвисар ә:

«Азакьр wе жь Сийоне бе
у бехwәдетийе жь Аqуб дур
хә.
27 У әв ә пәймана Мьнә т’әви
wан,
гава Әз гӧнед wан һьлдьм»*.

28 Мьзгинийе кӧ дньһер’и,
әwана дьжмьн ьн бона хатьре
wә, ле бьжартьне кӧ дньһер’и,
әwана һ’ьзкьри нә, бона хатьре
кал-бавед wан. 29 Чьмки Хwәде
к’ижана дьбьжерә у п’ешк’еша
дьдә к’е, wе йәкеда нә п’ошман
ә. 30 Чаwа wә жи wәхтәке гӧһ-
дарийа Хwәде нәдькьр, ле ньһа
бь нәгӧһдарийа wана wә р’ә’м
дит, 31 ӧса жи әwана ньһа бунә
нәгӧһдар, wәки бь р’ә’мдить-
на wә әw жи р’ә’ме бьбиньн.
32 Чьмки Хwәде һ’әму кьрьнә
гьртийед нәгӧһдарийе, wәки
һ’әмуйа жи бе р’ә’ме.

Пәсьндайина занәбуна Хwәде

33 Чьqаси к’ур ьн дәwләмәнд-
ти, сәрwахти[ф] у занәбуна Хwә-
де! Qьраред Wи чьqаси жь
һ’ьш-аqьла дур ьн у кәс сәрә-
дәрийе жь р’ийед Wи накә!*
34 Чаwа ньвисар ә:

«К’е нета Хӧдан пе һ’әсийа?
Йан к’е бу ширәтк’аре Wи?*

* 11:27 Ишайа 59:20-21; 27:9.
* 11:33 Ишайа 55:8-9.
* 11:34 Ишайа 40:13; Йерәмийа 23:18.

35 Йан к’е пешда тьштәк дайә
Wи,
wәки Әw диса ль wан вәгә-
р’инә?»*
36 Чьмки һәр тышт жь Wи, бь
Wи у бона Wи нә. Шькьр жь
Wир’а һ’әта-һ’әтайе. Амин*.

Qöрбанед[ф] сахә дöрöфкьри

12 1 Awa әз һиви жь wә
дькьм хушк-брано,
бона we дьлшәwатийа Хwә-
де, qальбе хwә дийари Хwәде
кьн, чаwа qöрбанәкә[ф] сахә
дöрöфкьри, ль Wи qәбул, йа
кö һ’әбандьна wәйә р’öһ’ани*
йә. 2 У нәк’әвьнә кьрасе бәнде
ве дьнйайе, ле бь нубуйина
һ’ьше хwә wәрьнә гöһастьне,
wәки бьзаньбьн чь йә qьрара
Хwәде, кö qәнщи, хwәши у
к’амьли йә.
3 Әз бь we к’әрәма кö Хwәде
да мьн, wә һәр кәсир’а дьбе-
жьм: Чьqас жь wә дьк’әвә, жь
we зедәтьр нәфькьрьн, ле сәр
хwә бьн, бьра һәр кәс wәкә we
баwәрийа кö Хwәде п’арәвә-
кьр, бьфькьрә. 4 Чаwа qальбе
мәда гәләк әндәм һәнә у һ’әму
әндәм кьрәки накьн*, 5 öса
жи әм гәләк ьн, ле йәктийа
Мәсиһда әм бәдәнәк ьн у һәр
кәс жь мә әндәмед һәв ьн.
6 Awa анәгори we к’әрәма мәр’а
һатийә дайине, п’ешк’ешед
хwәйә щур’ә-щур’ә бьдьнә
хәбате. Һәгәр п’ешк’еша п’е-
хәмбәртийе[ф] йә, бьра wәкә we
чапа баwәрийе бьдьнә хәбате,
7 һәгәр хьзмәтк’ари йә, бьра
нава хьзмәтк’арийеда бьн,
һәгәр һинкьрьн ә, бьра пәй
һинкьрьне бьн, 8 йе дьл дьдә
мерьв, бьра ль пәй we йәке
бә, әwе п’арәвәдькә, бьра бь
мәр’дани бькә, әwе сәрwер ә,
бьра хирәт бә, әwе qәнщийе
дькә, бьра бь әшq у ша бькә.
9 Һ’ьзкьрьна wә һ’ьләк’ари
нибә, жь хьрабийе зьвер бьн,
хwә ль qәнщийе бгьрьн. 10 Һ’ьз-
кьрьнеда чаwа хушк-бьра сәр
һәв шәwат бьн, qәдьркьрьнеда
жь һәвдö дәрбазтьр бьн, 11 хи-
рәтеда хwәр’анәдити нибьн,

---

* 11:35 Ибо 41:11.

* 11:36 Корьнт’и I, 8:6.

* 12:1 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Һ’әбандьна wәйә р’аст», йан «Һ’әбандьна wәйә т’әбийәти».

* 12:4-8 Корьнт’и I, 12:4-12.

р’ӧһ’е хwәда* алав дьн, хьз-
мәтк’арийа Хӧдан бькьн, 12 бь
гӧмане ша бьн, тәнгасийада
сәбьр кьн, һәр гав дӧа бькьн,
13 дәсте хwә дьрежи щьмә’та
Хwәдейә дәсттәнг кьн, пәй
меванһ’ьзийе бьн.

14 Йе wә дьзериньн һун дӧа
wан бькьн, бәле дӧа бькьн у
ньфьр’а ль wан нәкьн*. 15 Т’әви
йед ша дьбьн ша бьн у т’әви йед
дьгьрин бьгьрин. 16 Фькьра wә
һәр кәси һьндава һәвда йәк бә,
к’ӧбар-бабах нибьн, ле т’әви
п’әришана ньмьз бьн, хwә
дәwса зана данәйньн*.

17 Жь бәр хьрабийева хьра-
бийе ль т’ӧ кәси нәкьн. Чь ль
бәр ч’ә’ве һ’әму мәрьва qәнщ
ә, wе бькьн. 18 Чьqас жь дәст
wә те, т’әви һ’әму мәрьва ә’дь-
лайийеда бьн. 19 Һ’әйфе һьл-
нәдьн, дәлално, ле щи бьдьнә
һерса Хwәде, чьмки ньвисар
ә: «Һ’әйфһьлдан дәсте Мьн
ә, Әзе һ’әйфе һьлиньм, Хӧдан
дьбежә»*. 20 Ле бәле әв жи һә-
йә: «Һәгәр дьжмьне тә бьр’чи
йә, нен бьде у һәгәр т’и йә,
аве бьде, чьмки тӧ бь ве йәке
пьриске егьр сәр сәре wи т’оп
дьки»*. 21 Нәһелә хьраби сәр
тә к’әвә, ле бь qәнщийе тӧ сәр
хьрабийе к’әвә.

Һәләqәтийа бawәрмәнда т’әви сәрwер у һ’ӧкӧмәтед ве дьне

13 1 Һәр мәрьвәк бьра гӧ-
р’а wан һ’ӧкӧмәтийада
бә, кӧ сәр wир’а нә, чьмки т’ӧ
һ’ӧкӧмәти бейи дәстура Хwә-
де т’ӧнә у әwе кӧ һәнә жи, жь
Хwәдеда нә. 2 Аwа к’и кӧ бәр
һ’ӧкӧмәтийе р’адьбә, әw бәр
ә’мьре Хwәде р’адьбә у әwе кӧ
р’адьбьн, диwана Хwәде сәр
хwәда тиньн. 3 Чьмки сәрдар
йед qәнщийе дькьн натьрси-
ньн, ле йед хьрабийе. Тӧ дь-
хwази жь һ’ӧкӧмәте нәтьрси?
Хwә ль qәнщийе бьгьрә, те
бьби ширьне wе. 4 Чьмки әw
хьзмәтк’аре Хwәде йә бона
qәнщийед тә. Ле һәгәр хwә
ль хьрабийе бьгьри, же бь-
тьрсә, чьмки wи бадиһәwа[ф]

* 12:11 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бь Р’ӧһ’е Хwәде алав дьн».
* 12:14 Мәтта 5:44.
* 12:16 Готьнед Сьлеман 3:7.
* 12:19 Qануна Дӧщари 32:35.
* 12:20 Готьнед Сьлеман 25:21, 22.

шур гьренәдайә. Әw хьзмәт-
к’аре Хwәде йә, кö һерса Wи
сәр wанда бьр’ежә, к’ижанед
кö хьрабийе дькьн. 5 Ләма әм
гәрәке гöра h’öкöмәтада бьн,
нә т’әне wәки әм ль бәр һерсе
нәк’әвьн, ле бәле wәки исафа
мә жи дьле мә р’ьh’әт бьһелә.

6 Бона ве йәке жи һун хәрщ
жи дьдьн, чьмки әw хöламед
Хwәде нә, борщдаред хәрщ-
стандьне нә*. 7 Аwа к’ер’а чь
дьк’әвә, ль wан вәгәр’иньн,
к’ер’а хәрщ дьк’әвә, хәрщ бь-
дьне, к’ер’а сәләф дьк’әвьн,
сәләфа бьдьне, жь к’е гәрәке
бьтьрсьн, бьтьрсьн, к’ер’а qәдьр
дьк’әвә, qәдьре wи бьгьрьн.

Һ’ьзкьрьна һьндава һәвда

8 Т’ö тьштида дәйндаре т’ö
кәси нәминьн, пештьри ль һәв
h’ьзкьрьне, чьмки к’и кö һәвале
хwә h’ьз дькә, т’әмамийа Qану-
не дьqәдинә. 9 Әв т’әмийед кö
һәнә: «Зьнийе нәкә, нәкöжә,
нәдьзә, дьлһавьжийе нәкә»* у
һәр чь т’әмийед кö һәнә, дьк’ә-
вьнә нава ве готьне: «Һәвале
хwә wәкә хwә h’ьз бькә»**.
10 Һ’ьзкьрьн хьрабийе ль һәвале
хwә накә. Аwа h’ьзкьрьн сәре
Qануне дьгьрә.

11 Ве йәке бькьн, чьмки һун
заньн әв чь зәман ә. Ньһа иди
wәхт ә һун жь хәwе h’ьшйар
бьн, чьмки ньһа хьлазбун һе
незики мә йә, нә кö һьнге га-
ва мә баwәр кьр. 12 Шәв гәләк
чуйә, сьбәһ незик буйә, аwа
кьред тә’ристанийе әм жь хwә
дур хьн у ч’әкед р’онайийе сәр
хwәва кьн. 13 Öса бьжин чаwа
р’онайа р’оже, бе куч’ьксан-
тийе, сәрхwәшийе, бенаму-
сийе, h’әрамийе, шәр’удийе
у h’әвсудийе. 14 Ле Хöдан Иса
Мәсиһ ль хwә бькьн мәрт’ал
у гöh нәдьнә wан хwәстьнед
бьнйат’а хwәйә мәрьвайи.

Лома ль бьрайе хwә нәкә

14 1 Әwе кö баwәрийеда сьст
ә, qәбул кьн, ле нә кö
бона бир-баwәрийа wи жер’а
бьк’әвьнә дә’wе. 2 Йәк баwәр
дькә, кö һәр тьшти дькарә
бьхwә, ле йе сьст ә, т’әне п’ьн-
щар’е дьхwә. 3 Әwе кö дьхwә,
бьра йе нахwә беһöрмәт нәкә

* 13:6 Мәтта 22:21.
* 13:9 Дәрк’әтьн 20:13-15, 17; Qануна Дöщари 5:17-19, 21.
** 13:9 Qануна К’аһинтийе 19:18.

у əwe кӧ нахwə, бьра лома йе
дьхwə нəкə, чьмки Хwəде əw
qəбул кьрийə. 4 Тӧ к'и йи кӧ
лома хӧламе хəлqе дьки? Һəгəр
сəкьни бə йан к'əти бə, əw ише
Хwəйе wи йə. Ле we бьсəкьнə,
чьмки Хӧдан дькарə wи бьдə
сəкьнандьне.

5 Йəк р'ожəке сəр р'оже дьн-
р'а дьгьрə, йəк жи һ'əму р'ожа
wəкə һəв дьгьрə. Бьра һəр кəс
фə'мина хwəда баwəр бə. 6 К'е
р'ожəке хwəр'а ə'зиз һ'əсаб
дькə, бона Хӧдан ə'зиз һ'əсаб
дькə, ӧса жи əwe дьхwə бона
Хӧдан дьхwə, чьмки шькьри-
йе дьдə Хwəде. У йе нахwə жи
бона Хӧдан нахwə у шькьрийе
дьдə Хwəде. 7 Жь мə тӧ кəс
бона хwə нажи у т'ӧ кəс жи
бона хwə намьрə. 8 Һəгəр əм
дьжин, бона Хӧдан дьжин у
һəгəр əм дьмьрьн бона Хӧдан
дьмьрьн. Аwа һəгəр əм бьжин
йан бьмьрьн, п'ара Хӧдан ьн.
9 Бона ве йəке жи Мəсиһ мьр
у сах бу, wəки һьн һ'ӧкӧми
сəр мьрийа бькə, һьн жи сəр
зендийа. 10 Иди тӧ чьма лома
бьре хwə дьки? Йан тӧ чьма
бьре хwə беһӧрмəт дьки? Əм
һ'əмуйе жи ль бəр диwана
Хwəде бьсəкьньн*. 11 Чьмки
ньвисар ə: «Əз сахийа Хwə кьм,
Хӧдан дьбежə, кӧ һəр чок we
ль бəр Мьн бьтəwə у һəр кəсе
бежə: ‹Тӧ йи Хwəде›»*. 12 Аwа
жь мə һəр кəсе бона хwə щабе
ль бəр Хwəде бьдə.

Бьре хwə п'ьшк[ф] нəкə

13 Дə иди əм лома һəвдӧ нə-
кьн, ле һун хwəр'а бьдьнə бəр
һ'əсаба, чаwа бькьн кӧ ньг
нəдьнə ль бəр бьра, кӧ нə-
льк'ӧмьн йан п'ьшк[ф] нəбьн.
14 Əз ве йəке заньм у Хӧдан
Исада гӧман ьм, кӧ тьштəки
жь хwə һ'əрам[ф] т'ӧнə, ле бона
wи һ'əрам ə, йе кӧ һ'əрам һ'ə-
саб дькə. 15 Һəгəр бь хwарьна
хwə тӧ дьле бьре хwə жь хwə
дьһели, иди жийина тə нə бь
һ'ьзкьрьне йə. Бь хwарьна хwə
wи ӧнда нəкə, бона к'ижани
Мəсиһ мьр. 16 Бьра əw тьштед
кӧ тӧ бона хwə qəнщ дьбини,
нəбə мə'ни кӧ хьраби бе готьне.
17 Чьмки П'адшатийа[ф] Хwəде
хwарьн у вəхwарьнеда нинə,
ле һəqи, ə'дьлайи у шабунеда
йə, кӧ дайина Р'ӧһ'е Пироз ьн.

* 14:10 Корьнт'и II, 5:10.

* 14:11 Ишайа 49:18; 45:23.

18 К’е бь ван хöламтийе Мәсиһ-
р’а дькә, әԝ ль Хԝәде хԝәш те
у дьбә ширьне мәрьва.

19 Аԝа әм һьндава һәвда сәр
нета ә’дьлайийе у баԝәри ава-
кьрьне бьн. **20** Р’уйе хԝарьнеда
шьхöле Хԝәде хьраб нәкьн.
Һәр тышт һ’әлал ә, т’әне бона
ԝи мәрьви нә р’аст ә, йе кö бь
хԝарьна хԝә дьбә байисе к’ә-
тьна хәлԛе. **21** Ԛәнщ ә нә гошт
бьхԝи, нә шәраве вәхԝи у нә
жи тыштәки öса бьки, кö бьре
тә бьк’әвә. **22** Тö чаԝа баԝәр
дьки, бьра нава тә у Хԝәдеда
бьминә. Хԝәзи ль ԝи, йе кö
бь ван тыштед кö фә’м дькә
кö р’аст ьн, хԝә гöнәк’ар накә.
23 Ле һәгәр йәк дьхԝә дöдьлийе
дькә, диԝане сәр хԝәда тинә,
чьмки бь баԝәрийе нахԝә. У
һәр тыште кö нә бь баԝәрийе
йә, гöнә йә.

Тö ль хәлԛе хԝәш ԝәрә, нә кö ль хԝә

15 **1** Әм кö баԝәрийеда ԛә-
ԝат ьн, гәрәке бьк’әвьнә
бьн баре сьста, нә кö әм ль хԝә
хԝәш бен. **2** Бьра жь мә һәр кәс
алийе ԛәнщийеда ль һәвале
хԝә хԝәш бе, кö баԝәрийеда
бьшьдә. **3** Чьмки Мәсиһ жи нә
кö ль Хԝә хԝәш һат, ле чаԝа
ньвисар ә: «Әԝ ԛаред кö ль Тә
дькьн, ль Мьн дькьн»*. **4** Ле чь
кö пешда к’ьтебада һатә ньви-
саре, бона һинбуна мә һатә
ньвисаре, ԝәки әм бь сәбьре у
ԝан готьнед ньвисарада кö би-
не дьдьнә бәр мә, хԝәйигöман
бьн. **5** Дә бьра Хԝәдейе сәбьре
у бина ль бәр һәр кәси бьдә
ԝә, кö һун һьндава һәвда сәр
нетәке бьн, ԝәкә нәхш-т’әрзе
Мәсиһ Иса, **6** кö һун һ’әму бь
дьл у зарәки шькьрийе бьдьнә
Хԝәдейе Баве Хöдане мә Иса
Мәсиһ.

Мьзгини бона нәщьһуйа

7 Бона ве йәке бона шькь-
рийа Хԝәде һәвдö ԛәбул кьн,
чаԝа Мәсиһ әм ԛәбул кьрьн.
8 Чьмки әз ԝәр’а дьбежьм, кö
Мәсиһ бу хьзмәтк’аре щьһу-
йа, бона амьнийа Хԝәде ә’йан
кә, ԝәки әԝ созе кал-бавар’а
һатийә дайине, мак кә **9** у
нәщьһу бона р’ә’ма Ԝи шь-
кьрийе бьдьнә Хԝәде. Чаԝа
ньвисар ә:

«Бона ве йәке Әзе нав нәщь-
һуйада пәсьне Тә бьдьм

* 15:3 Зәбур 69:9.

у әшqи наве Тә бьстьрем»*.
10 У диса дьбежә:
«Гәли нәщьһуйа, ша бьн т'әви мьләте Wи!»*
11 У диса дьбежә:
«Шькьрийе бьдьнә Хӧдан гәли нәщьһуйа
у пәсьне Wи бьдьн, һ'әму щьмә'тно»*.
12 Ишайа жи дьбежә:
«Тамарәкә Йеша[ф] wе дәре,
бьбә мире нәщьһуйа
у нәщьһу wе гӧмана хwә бьдьнә сәр Wи»*.
13 Бьра Хwәдейе гӧмане дьле
wә бь шабуне у ә'дьлайийева бьк'ьмк'ьминә, бона wе бавәрийа wә, wәки гӧмана wә бь qәwата Р'ӧһ'е Пироз зедә бә.

Хьзмәтк'арийа Пawлосә бона нәщьһуйа

14 Әз хwәха wәда гӧман ьм
хушк-бьрайед мьн, кӧ һун qәнщийада манә у занәбунева жи дагьрти нә, дькарьн һәвдӧ ширәт кьн.
15 Ле аликива мьн
тӧрӧш кьр wәр'а ньвиси, кӧ wан тьшта бькьмә бира wә, бона wе к'әрәма кӧ жь Хwәдеда мьнр'а һатийә дайине,
16 wәки әз нава нәщьһуйада бьбьмә бәрдәстийе Мәсиһ Иса. Әз нава Мьзгинидайина Хwәдеда мина к'аһинәки[ф] хьзмәтк'арийе дькьм, кӧ һ'әдибуна[ф] нәщьһуйа qәбул бә, бь Р'ӧһ'е Пироз бӧһӧрти-жьбарә
бә. 17 Аwа әз дькарьм бь сайа Мәсиһ Иса пе хьзмәтк'арийа хwәйә бона Хwәде бьфьр'ьм.
18 Әз тӧрӧш накьм бона тьштәки ӧса хәбәр дьм, пештьри wан тьштед кӧ Мәсиһ бь дәсте мьн кьрьнә, бона гӧһдарийа нәщьһуйа, һәгәр бь хәбәра бә
йан кьра бә, 19 бь qәwата нишана у к'әрәмәта, бь qәwата Р'ӧһ'е Хwәде. У бь ви аwайи әз жь Оршәлиме[ф] гьрти һ'әта Илиркуме гәр'ийам, Мьзгинийа Мәсиһва т'ьжи кьр.
20 Мьн
дьщә'данд кӧ wан дәра Мьзгинийе даннасин кьм, к'идәред бона наве Мәсиһ нәһатьбу бьһистьне, wәки нәбә кӧ әз сәр һ'име һьнәкед дьн чекьм.
21 Ле бәле чаwа ньвисар ә:

* 15:9 Зәбур 18:49.
* 15:10 Qануна Дӧщари 32:43.
* 15:11 Зәбур 117:1.
* 15:12 Ишайа 11:10.

«К'ижанар'а бона Wи нәһа-
тийә готьне, we бьбиньн
у к'ижана бона Wи нә бь-
һистийә, we бьзаньбьн»*.

Т'ьвдира Пашлосә бона р'омайийа

22 Ләма гәләк щара р'е нәдь-
к'әтә мьн сәр wәда бьһатама.
23 Ле ньһа иди ван алийа щийе
öса т'öнә п'егәһ ле нәк'әтьбә у
әв чәнд сал ә әз дькьм бемә щәм
wә, 24 гава һәр'ьмә Спанйайе.
Аwа гöмана мьн һәйә, кö әзе
сәр р'ийа хwә сәрики ль wә хьм
у жь wьр һун мьн вәр'екьн әз
һәр'ьмә Спанйайе, гава бина
мьн һьнәки пе wә дәре. 25 Ле
ньһа әз дьчьмә Оршәлиме, кö
бь к'омәкдайине хьзмәтк'арийа
щьмә'та Хwәде бькьм. 26 Чьмки
хушк-бьрайед Мәкәдонйайе
у Ахайайе бь һәвр'а qайл бун,
кö алик'арике бьднә щьмә'-
та Хwәдейә бәләнгаз, йед кö
Оршәлимеда дьминьн. 27 Әw
qайл бун у дәйндаре wан ьн
жи. Чьмки нәщьһуйа алийе
р'öһ'анида к'омәк жь щьһуйа
стандьн, гәрәке әw жи алийе
һәбукаᶠ дьнеда к'омәке бьднә
wан. 28 Аwа пәй ве кьрьнер'а,
гава к'омәка т'опкьри бьгьһи-
ньмә щи, әзе бем щәм wә, жь
wьр дәрбази Спанйайе бьм.
29 Әз заньм гава бемә щәм wә,
әзе бь дәwләмәндтийа дöа-дь-
розгед Мәсиһ* бем.
30 Әз һиви жь wә дькьм
хушк-бьрано, бь сайа Хöдане
мә Иса Мәсиһ у we һ'ьзкьрьна
жь Р'öһ', wәки һун бь дöайед
хwәйә ль бәр Хwәде т'әви шәр'-
к'арийа мьн бьн. 31 Дöа бькьн,
wәки әз жь дәсте wан хьлаз бьм,
йед кö Щьһустанедаᶠ нәбаwәр
ьн у wәки хьзмәтк'арийа мьнә
бона к'омәкдайине Оршәлиме-
да ль щьмә'та Хwәде хwәш бе.
32 У бь ви аwайи әзе бь ә'мьре
Хwәде, бь дьләки ша бемә щәм
wә у һьнәки т'әви wә һеса бьм.
33 Дә бьра Хwәдейе ә'дьлайийе
т'әви wә һ'әмуйа бә. Амин.

Сьлавед Пашлосә ахьрийе

16 1 Әз т'әмийа хушка Фой-
бе дьдьмә wә, йа кö бәр-
дәстийа щьвина Кәнхерйайе
дькә. 2 Һун we бь наве Хöдан

---

* 15:21 Ишайа 52:15.
* 15:29 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Бь дәwләмәндтийа дöа-дьрозгед Мьзгинийа Мәсиһ».

qəбул кьн, чаwa ль щьмә’та
Хwәде дьк’әвә у гава дьбә h’әw-
ще тьштәки, дәсте хwә дьрежи
we кьн, чьмки әwe жи хwәйити
гәләка кьрийә у öса жи мьн.
3 Сьлаве бьдьнә Прьскилайе
у Акила*, hәвал-хәбатед мьнә
шьхöле Мәсиh Исада. 4 Wana
бона мьн дәст жь ә’мьре хwә
к’ьшанд, нә кö т’әне әз жь wан
р’ази мә, ле т’әмамийа щьвинед
жь нәщьhуйа жи. 5 У ль щьви-
на мала wанда жи сьлав кьн.

Апенәтойе дәлале мьн жи
сьлав кьн, кö Асйайеда ба-
wәрмәнде Мәсиhи[ф] пешьн ә.
6 Сьлаве бьдьнә Мәрйәме, кö
бона wә гәләк худан р’етийә.
7 Сьлаве бьдьнә Әндронико у
Йунйасе пьсмам у hәвалед мь-
нә кәледа. Әw нава шандийада
ә’йан ьн у бәри мьн баwәрийа
хwә Мәсиh анинә.

8 Сьлаве бьдьнә Әмплийато,
дәлале мьни жь Хöдан. 9 Сьлаве
бьдьнә Урбано hәвал-хәбате
мәйи шьхöле Мәсиhда у Ста-
хойе дәлале мьн. 10 Сьлаве
бьдьнә Апелис, кö бона Мәсиh
йәки к’әти-р’абуйи йә. Сьла-
ве бьдьнә мала Аристополо.
11 Сьлаве бьдьнә Ѣеродийоне
пьсмаме мьн. Сьлаве бьдьнә
wан, йед кö жь мала Нәркисо
нә, нав баwәрийа Хöданда нә.
12 Сьлаве бьдьнә Тьрифенайе
у Тьрифосайе, к’ижан бона
наве Хöдан дьхәбьтьн. Сьла-
ве бьдьнә Пәрсисейа дәлал,
кö гәләки худан р’етийә бона
Хöдан. 13 Сьлаве бьдьнә Р’уфо-
йе бьжартийе* Хöдан у дийа
wи у öса жи чаwa дийа мьн.
14 Сьлаве бьдьнә Асинкрито,
Флегон, Ѣәрмес, Патробас,
Ѣәрмас у хушк-бьрайед майи-
нә т’әви wан. 15 Сьлаве бьдьнә
Филолого у Йулийа, Неройис
у хушка wи, öса жи Олимпас
у т’әмамийа щьмә’та Хwәдейә
т’әви wан.

16 Сьлаве бьдьнә hәв бь р’а-
мусана шире h’әлал. Ѣ’әму
щьвинед Мәсиh ль wә сьлав
дькьн.

Т’әмийед ахьрийе

17 Ньhа әз hиви жь wә дькьм
хушк-бьрано, кö hун h’әвза
хwә жь wан бькьн, йед кö жь
we hинбуне дәр, йа кö hун hин
бунә, щöдәбуне пешда тиньн у

* 16:3 К’аред Шандийа 18.
* 16:13 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Р’уфойе нав шьхöле Хöданда ә’йан».

хəлqе п’ышк дькьн. Жь wан дур
бьн. 18 Чьмки йед öса хöламтийе
ль Хöдане мə, Мəсиh накьн, ле
зьке хwə дьч’ериньн. Бь заре
хwəш у h’ьлəк’арийе, йед сахьке
дьле хwə дьхапиньн. 19 Гöhда-
рийа wə нав h’əмуйада бь нав
у дəнг ə у əз бона wə ша мə, ле
дьхwазьм кö hун сəрwахт бьн
hьндава qəнщийеда у дьлсах
бьн hьндава хьрабийеда. 20 У
Хwəдейе ə’дьлайийе зутьрəке
wе сəре мирещьн[ф] бьне ньгед
wəда бьп’əлехə.

К’əрəма Хöдане мə Иса
Мəсиh т’əви wə бə.

21 Тимот’ейойе həвал-хəбате
мьн ль wə сьлав дькə, öса жи
Лукйо, Йасон у Соспатройе
пьсмамед мьн.

22 Əз Тəртийо жи бь наве
Хöдан ль wə сьлав дькьм, йе
кö əв нə’мə ньвиси.

23 Гайос ль wə сьлав дькə,
qонахе мьн у йе т’əмамийа
щьвине. Ерастойе сəр хьзна
бажер ль wə сьлав дькə у öса
жи бьрайе Кьwарто. 24 К’əрəма
Хöдане мə Иса Мəсиh т’əви wə
h’əмуйа бə. Амин*.

Дöа у шькьрдайин

25 Ньhа шькьр жь Wир’а, Йе
кö дькарə wə баwəрийеда бь-
шьдинə, wəкə wе Мьзгинийа
кö əз бона Иса Мəсиh данна-
син дькьм, wəкə ашкəрəбуна
wе сöр’а кö hе дəwред бəрейə
бьhöрида вəшарти мабу, 26 ле
ньhа бь ньвисаред п’ехəмбəра
ə’йан бу у бь ə’мьре Хwəдейе
h’əта-h’əтайе hатə наскьрьне,
wəки h’əму мьлəт баwəр бькьн у
гöhдар бьн. 27 Шькьр жь Хwəдейе
т’əнейи сəрwахтр’а, бь сайа Иса
Мəсиh, h’əта-h’əтайе. Амин*.

---

* 16:24 Нав дəстньвисаред həрə qəнщда р’еза 24-а т’öнə.
* 16:27 Нав hьнəк дəстньвисарада р’еза 25 h’əта 27-а т’öнəнə.

НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН КОРЬНТ’ИЙАР’А

Пешготьн

Корьнт’ бажарәки Йунаньстанейи[ф] ә’йан бу, әw п’айт’әхте qәза Ахайайейә Р’омайе бу. Бь дәсте Пawлос һ’име щьвина[ф] Мәсиһ ль wьр һатә данине, гава дәма р’еwитийа хwәйә дӧдада әw ль wьр 18 мәһа ма (К’аред Шандийа 18:11, 18). Корьнт’ бажарәки гӧл у гәш у нави-дәнг бу, нә кӧ т’әне алийе т’ӧщарәтийеда[ф], ле ӧса жи алийе р’абун-р’уньштьне, занәбун у һ’әбандьнеда, чьмки һәр мьләт ль wьр дьман. Ле бәле аликива жи бенамусийеда һ’әwла хwә дәwле авитьбун. У ве йәке гәләки һ’ӧкӧми сәр щьвина ну дькьр у һәр щур’ә зә’мәти пешда дани.

Аһа к’ьфш дьбә кӧ әва нә’ма незики сала 54-а Әфәседа корьнт’ийар’а һатийә ньвисаре, дәма р’еwитийа Пawлосә 3-а (Корьнт’и I, 16:8; К’аред Шандийа 19:1). Шанди[ф] бь ве нә’ме сәр wан пьрса дьсәкьнә, к’ижан кӧ сәр ә’мьре щьвина ну бьбунә гьрани, ӧса жи сәр һәләqәтийа wан р’абун-р’уньштьн у чь кӧ баwәрийа[ф] баwәрмәндава гьредайи бу.

Хәме Пawлос дӧп’а бона дӧтирәтийа щьвине у ч’ә’вдәрийа[ф] wан бу (сәред 1-е һ’әта 6-а). Ӧса жи әw пьрсед һ’ал-зәwаще (сәре 7-а), исафе[ф] (сәред 8-а һ’әта 11:1), qәйдә-qанунед щьвине, п’ешк’ешед[ф] Р’ӧһ’е[ф] Пироз (сәред 11-а һ’әта 14-а) у фькьра р’абуна мьрийа (сәре 15-а) ә’нәнә дькә. У к’ур дьдә к’ьфше, кӧ Мьзгини[ф] чаwа ван пьрса дьньһер’ә у щаба wан дьдә.

Сәре 13-да дәрһәqа һ’ьзкьрьнеда хәбәр дьдә, кӧ әw жь Хwәдеда мерьвр’а п’ешк’ешәкә һәрә мәзьн ә. Бәлки әв сәри п’ара һәрә ә’йан ә, нава ве п’ареда.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1:1-9)
Дӧтирәтийа нава щьвине (1:10–4:21)
Пьрса бона һ’ал-зәwаще (5:1–7:40)
Пьрса исафе у хwә дур хwәйкьрьна баwәрмәнда жь р’аw-р’ъзьмедᶲ мьләта (8:1–11:1)
Ә’мьр, һ’әбандьн у т’әрбәтийа щьвине (11:2–14:40)
Р’абуна Мәсиһ у баwәрмәнда жь мьрьне (15:1-58)
К’омәкт’опкьрьна баwәрмәнда бона щьвина Щьһустанеᶲ (16:1-4)
Чәнд т’ьвдиред Пашлос у пашготьн (16:5-24)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь Пашлосе кӧ бь ә’мьре
Хwәде шандитийаᶲ Мәсиһ
Исар’а газикьри, т’әви Состе-
нисе бьра,
[2] щьвинаᶲ Хwәдейә Корьн-
т’ер’а, бӧһӧрти-жьбарәбуйийед
йәктийа Мәсиһ Исада, йед
пирозбунер’аᶲ газикьри, т’әви
wан һ’әмуйед кӧ һәр дәра гази
наве Хӧданеᶲ мә Иса Мәсиһ
дькьн, Әw Хӧдане wан у мә йә:
[3] Дә бьра к’әрәмᶲ у ә’дьлайи-
йа Хwәдейе Бавеᶲ мә у Хӧдан
Иса Мәсиһ ль wә бә.

Шькьрдарийа Пашлос

[4] Әз һәр гав бона wә шькьри-
йе дьдьмә Хwәдейе хwә, бона
wе к’әрәмаᶲ Wи, йа кӧ бь сайа
Мәсиһ Иса wәр’а һатийә дайи-
не. [5] Бәле һун бь йәктийа Wи
һәр тьштида дәwләти бун, һәр
хәбәрдане у һәр занәбунеда.
[6] Һинкьрьна дәрһәqа Мәсиһ-
да нава wәда һ’име хwә ӧса
гьртийә, [7] кӧ һун кемасийа т’ӧ
п’ешк’ешеᶲ нак’ьшиньн, гава
һивийа хӧйабуна Хӧдане мә
Иса Мәсиһ ьн. [8] Әwе wә һ’әта
хьлазийе һ’имгьрти хwәй кә,
кӧ һун Р’ожа һатьна Хӧдане мә
Иса Мәсиһ беләк’ә бьн. [9] Амьн
ә әw Хwәдейе кӧ гази wә кьр,
wәки һун т’әви Кӧр’е Wи Иса
Мәсиһе Хӧдане мә бьн.

Дӧтирәтийа щьвина Корьнт’еда

[10] Дә әз иди һиви жь wә
дькьм хушк-бьрано, бь наве

Хӧдане мә Иса Мәсиһ, бьра
готьна wә һ’әмуйа йәк бә у
дӧтирәти нава wәда т’ӧнәбьн,
ле һ’әму жи бь һәвр’а бьн у сәр
нет-мәрәмәки бьн. 11 Чьмки
мьн сальхе wә жь мала Хьлойе
һьлда хушк-бьрано, кӧ нава
wәда дә’w-доз һәнә. 12 Аwа
готи дьхwазьм бежьм, wәки
нава wәда йәк дьбежә: «Әз
Паwлоси мә», йәк дьбежә: «Әз
Аполойи мә», йәк жи дьбежә:
«Әз Пәтруси[ф]* мә» у йәки дьн
жи дьбежә: «Әз Мәсиһи мә».
13 Чьма Мәсиһ п’арәвәбуйи
йә? Чьма Паwлос бона wә хач[ф]
буйә? Йан бь наве Паwлос һун
пе аве һатьнә ньхӧмандьне[ф]?
14 Әз жь Хwәде р’ази мә, кӧ
мьн жь wә т’ӧ кәс нәньхӧманд,
пештьри Кьриспо у Гайос.
15 Ньһа т’ӧ кәс нькарә бежә,
кӧ һун бь наве мьн һатьнә
ньхӧмандьне. 16 (Р’аст ә мьн
мала Стәйфан жи ньхӧманд.
Ле wәки майин найе бира
мьн, кӧ мьн йәки дьн ньхӧ-
мандьбә.) 17 Чьмки Мәсиһ әз
ньхӧмандьнер’а нәшандьм, ле
Мьзгинидайинер’а[ф] у әз ве йәке
надьмә зора хәбәрдана зьмен,
кӧ нәбә qәwата хаче Мәсиһ бәр
тьштәки нәйе һ’әсабе.

Мәсиһ qӧдрәта Хwәде у сәрwахтийа[ф] Хwәде йә

18 Р’аст ә һинкьрьна дәрһәqа
хачда ӧндабуйиййар’а беһ’ьши йә,
ле мә хьлазбуйиййар’а[ф], qәwата
Хwәде йә. 19 Чаwа ньвисар ә:

«Әзе сәрwахтийа[ф] сәрwахта
ӧнда кьм
у билантийа[ф] билана бәтал
кьм»*.

20 К’анен сәрwахт? К’анен занә?
К’анен аqьлмәндед ве дьнйа-
йе? Нә сәрwахтийа ве дьнйайе
Хwәде кьрә беһ’ьши? 21 Чьмки
сәрwахтийа Хwәде нәһьшт кӧ
дьнйа бь сәрwахтийа хwә Wи
нас кә, ле ль Хwәде хwәш һат, бь
wе һинкьрьна «беһ’ьши» йед кӧ
баwәр дькьн хьлаз[ф] кә. 22 Щьһу[ф]
к’әрәмәта дьхwазьн у йунан
жи сәрwахтийе дьгәр’ьн. 23 Ле
әм, Мәсиһе хачбуйи даннасин
дькьн, щьһуйар’а п’ьшкбун[ф] ә,
нәщьһуйар’а[ф] жи беһ’ьши, 24 ле
бона йед кӧ Хwәде гази wан дькә,
һәгәр щьһу бьн, һәгәр нәщьһу,

* 1:12 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Кифас». «Кифас» бь зьмане арами[ф] те фә’мкьрьне: «Пәтрус».
* 1:19 Ишайа 29:14.

әw хәбәр Мәсиһ ә, qәwата Хwәде
у сәрwахтийа Хwәде. 25 Чьмки
әw кьред Хwәдейә кӧ бәр ч’ә’ве
мәрьва[ф] беһ’ьши хӧйа дьбьн,
әw жь сәрwахтийа мәрьвайе
сәрwахттьр ьн у бәр ч’ә’ве мә-
рьва чьqас сьстийа Хwәде хӧйа
дьбә, әw жь qәwата мәрьвайе
qәwаттьр ә*.

26 Дина хwә бьдьне хушк-бь-
рано, һун к’и бунә кӧ Хwәдеда
һатьнә газикьрьне: Алийе дь-
неда жь wә гәләк нә сәрwахт
бунә, жь wә гәләк дьнеда нә
зор бунә у нә жи жь wә гәләк
малед р’әнгинда бунә. 27 Ле
Хwәде беһ’ьшед дьне бьжартьн,
wәки сәрwахта бьдә шәрме у
сьстед дьне бьжартьн, wәки йед
qәwат бьдә шәрме 28 у Хwәде
йед дьнебехәбәрә бер’умәт у
йед нә т’ӧ тьшт бьжартьн, кӧ
һәйинед бәрбьч’ә’в р’әт кә
һәр’ә, 29 wәки т’ӧ qул-бәндә
ль бәр Хwәде пе хwә нәфьр’ә.
30 Әwи һун т’әви Мәсиһ Иса
кьрьн у Мәсиһ бона мә кьрә
сәрwахти. Әм бь Wи р’аст[ф]
тенә һ’әсабе, пироз[ф] у аза
дьбьн. 31 Аwа чаwа ньвисар ә:
«Йе кӧ дьфьр’ә, бьра бь Хӧдан
бьфьр’ә»*.

Һинкьрьна дәрһәqа Исайе хачбуйида

2 1 Әз жи гава һатьмә щәм
wә хушк-бьрано, әз бь хә-
бәр йан сәрwахтийа к’әмалә
гьран нәһатьм сӧр’а* Хwәде
wәва ә’йан кьм. 2 Чьмки гава
әз нава wәда бум, мьн нета
хwәда данәни кӧ тьштәки
дьн һин кьм*, пештьри Иса
Мәсиһ у Әw жи Йе хачбуйи.
3 Әз хwәха һ’аләки сьстда, бь
хоф у тьрс нава wәда бум. 4 У
готьн у һинкьрьна мьн, нә кӧ
бь хәбәред сәрwахтийа мәрь-
вайийә зархwәшийе бу, ле бь
избатийа qәwата Р’ӧһ’е[ф] Пи-
роз бу*. 5 Әв йәк аһа бу, wәки
баwәрийа[ф] wә бь сәрwахтийа

* 1:25 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Чьмки беһ’ьшийа Хwәде жь (сәрwахтийа) мәрьва сәрwахттьр ә у сьстийа Хwәде жь (qәwата) мәрьвайе qәwаттьр ә».
* 1:31 Йерәмийа 9:24.
* 2:1 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Шә’дәти» (чаwа «һинкьрьн»).
* 2:2 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Заньбьм». Аwа готи Паwлос нәхwәст пештьри Иса тьштәки дьн чаwа занәбун һин бькьра.
* 2:4 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ле әв йәк хӧйабуна qәwата Р’ӧһ’е Пироз бу».

мәрьвайе нибә, ле бь qәwата
Хwәде бә.

Сәрwахтийа Хwәде

6 Ле бәле дәрһәqа сәрwах-
тийеда әм йед р’öһ’анийә гь-
һиштир’а хәбәр дьдьн, ле нә
сәрwахтийа ве дьне у нә жи
йа сәрwеред ве дьне, кö һ’ö-
кöме wан бәтал дьбә. 7 Ле әм
дәрһәqа сәрwахтийа Хwәдейә
сöр’ә вәшартида хәбәр дьдьн,
йа кö Хwәде һе бәри ә’фьран-
дьна дьнйайе, бона р’умәта
мә qьрар кьр. 8 Жь сәрwеред
ве дьнйайе т’ö кәси әв сәр-
wахтийа фә’м нәкьр, чьмки
һәгәр фә’м бькьрана, wе Хö-
дане р’умәте хач нәкьрана.
9 Ле чаwа ньвисар ә:

«Әw тьштед кö ч’ә’ва нәди-
тьнә у гöһа нәбьһистьнә,
дьле[ф] мерьвр’а дәрбаз нә-
бунә,
Хwәде бона wан һазьр кьрьнә,
йед кö Wи һ’ъз дькьн»*.

10 Ле бәле Хwәде бь Р’öһ’е
Хwә әв йәк ль бәр мә вәкьр.
Чьмки Р’öһ’ һәр тьшти ә’нә-
нә дькә, һ’әта нет-мәрәмед
Хwәдейә к’ур жи. 11 К’и һаш
жь кел-мә’нийед мерьв һәйә,
пештьри wи р’öһ’е нава wида?
Öса жи кәс һаш жь йа Хwәде
т’öнә, пештьри Р’öһ’е Хwәде.
12 Мә нә кö р’öһ’е ве дьнйайе
стандийә, ле әw Р’öһ’е жь
Хwәде, wәки әм wан тьштед
жь Хwәдеда мәр’а дайи фә’м
бькьн. 13 Әм бона ван тьшта
бь готьнед жь сәрwахтийа
мәрьвайе һинбуйи хәбәр на-
дьн, ле бь готьнед һинкьрьна
жь Р’öһ’е Хwәде хәбәр дьдьн,
тьштед р’öһ’ани wанр’а шьро-
вәдькьн, йед кö хwәйи-Р’öһ’е
Хwәде нә*. 14 Ле мәрьве нәх-
wәйи-Р’öһ’ wан тьштед Р’öһ’е
Хwәде qәбул накә, бь йа wи әв
йәкана беһ’ъши нә у нькарә
жи фә’м бькә, чьмки һ’але wан
тьшта бь р’öһ’ани тенә ә’нәнә-
кьрьне. 15 Ле йе хwәйи-Р’öһ’е
Хwәде һәр тьшти ә’нәнә дькә,
ле бәле хwәха жь кәсәки найе
ә’нәнәкьрьне. 16 Чаwа ньвисар
ә: «К’е нет-фькьра Хöдан пе
һ’әсийа, кö ширәтәке бьдә
Wи?»* Ле нет-фькьра Мәсиһ
сәре мәда йә.

* 2:9 Ишайа 64:4.
* 2:13 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Тьштед р’öһ’ани, бь р’öһ’ани шьровәдькьн».
* 2:16 Ишайа 40:13.

Qöльхк'аред Хwəде

3 1 Ле мьн хушк-бьрано, нь-
карьбу т'əви wə хəбəр да
чаwа т'əви йед хwəйи-Р'öh'е
Хwəде, ле чаwа т'əви бəндед
ве дьне, чаwа т'əви хьшимед
баwəрийа Мəсиhда. 2 Мьн шир
да wə, ле нə кö хwарьна гьран,
чьмки wə hе нькарьбу бьхwара.
У hун ньhа жи нькарьн бьхwьн,
3 чьмки hун həла hе мина бəндед
ве дьне нə. H'əта кö нава wəда
h'əвсуди у həвр'ьк'и* həнə,
гəло əв йəкана нə мəрьвайи
нə? У hун мина бəндед ве дьне
нажин? 4 Мəсəлə кö гава йəк
дьбежə: «Əз Паwлоси мə» у йе
дьн: «Əз Апололойи мə», hун нə
мина бəндед ве дьне нə?

5 Иди к'и йə Аполо? К'и йə
Паwлос? Əw qöльхк'аред Хwəде
нə, бь к'ижана wə баwəр кьр.
Хöдан чьqас шьхöл дайə wан
həр кəси, hаqаси жи дькьн.
6 Мьн дач'ьканд, Аполо авда,
ле Хwəде гиhанд*. 7 Аwа нə йе
дач'ьканд тьштəк ə, нə жи йе
авда, ле йе гиhанд, кö Хwəде йə.
8 Йе дач'ьканд у йе авда йəк ьн
у həр кəсе həqе хwə бьстинə,
wəкə хəбата хwə. 9 Чьмки əм
т'əвайи бона Хwəде дьхəбьтьн,
hун жи зəвийа Хwəде нə, ава-
йийе Хwəде нə.

10 Мьн жи wəкə wе к'əрəма кö
Хwəде да мьн, мина чирəдəстə-
киᶲ сəрwахт h'им авит, ле йəки
дьн сəр чедькə. Ле бəле т'əне
бьра həр кəс hаш жь хwə həбə,
чаwа чедькə. 11 Чьмки h'имəки
дьн кəсəк нькарə бавежə, пеш-
тьри йе авити, кö Иса Мəсиh ə.
12 Ль сəр ви h'ими йəк дькарə
бь зер', зив, кəвьред qимəт, дар,
гиhе, йан кайе чекə, 13 ле бь чь
тьшти жи чекə, шьхöле həр кəси
wе ə'йан бə, чьмки əw Р'ож wе
бьдə к'ьфше, əwе бь егьр ə'йан
бə у кьре həр кəси чь h'алида
бə, агьре бьщер'ьбинəᶲ. 14 Həгəр
шьхöле йəки сəр ви h'име чекьри
бьминə, əwе həq бьстинə, 15 ле
həгəр шьхöле йəки бьшəwьтə,
əwе зийане бьк'ьшинə, ле хwə-
ха wе хьлаз бə, чаwа йəки нава
егьрр'а дəрбазбуйи.

16 Чьма hун ньзаньн кö hун
п'арьстгəhаᶲ Хwəде нə у Р'ö-
h'е Хwəде нава wəда дьминə?*

---

* 3:3 Нав hьнəк дəстньвисарада əв жи həйə: «Дöтирəти».
* 3:6 К'аред Шандийа 18:4-11; 18:24-28.
* 3:16 Корьнт'и I, 6:19; Корьнт'и II, 6:16.

17 Һəгəр йəк п’арьстгəhа Хwəде
weран кə, Хwəде жи we wи weран
кə, чьмки п’арьстгəhа Хwəде
пироз ə у hун ьн əw п’арьстгəh.
18 Бьра т’ö кəс хwə нəхапинə.
Һəгəр йəк жь wə ль гора qəйдед
ве дьнйайе хwə сəрwахт дьбинə,
бьра бьбə беh’ьш, wəки бьбə
сəрwахт. 19 Чьмки сəрwахтийа
ве дьнйайе ль бəр Хwəде бе-
h’ьши йə. Чаwа ньвисар ə: «Əw
сəрwахта нава h’ьлəк’арийа
wанда дьгьрə»* 20 у диса: «Хö-
дан занə кö шеwьред сəрwахта
п’уч’ ьн»*. 21 Дə бьра иди т’ö кəс
пе мəрьва нəфьр’ə! Бəле həр
тьшт жи п’ара wə нə. 22 Паwлос,
Аполо, Пəтрус*, дьнйа, жийин,
мьрьн, тьштед кö ньhа həнə,
йан йед we бен, həр тьшт п’ара
wə нə, 23 hун жи п’ара Мəсиh
ьн у Мəсиh жи п’ара Хwəде йə!

Бəрдəстийед Мəсиh

4 1 Аwа гəрəке мəрьв мə öса
h’əсаб кьн, чаwа бəрдəсти-
йед Мəсиh у wəк’илед сöр’ед
Хwəде. 2 Жь wəк’ил жи дьк’əвə
кö əw амьн бə. 3 Ле бона мьн əв
йəк нə т’ö тьшт ə, кö фькьред
wə йан йед диwана мəрьвайе
сəр мьн чь нə, əз хwəха жи
лома ль хwə накьм. 4 Исафа
мьн р’ьh’əт ə, нə кö бь ве йəке
əз хwə софи дькьм, ле h’акьме
мьн Хöдан ə. 5 Аwа жь wəхт зу-
тьр лома нəкьн, h’əта hатьна
Хöдан. Əwe тьштед тə’рийеда
вəшарти дəрхə р’онайе у ше-
wьред дьла[ф] бьдə ə’йанкьрьне.
У hьнге həр кəсе qимəте хwə
жь Хwəде бьстинə.
6 Əв йəкана хушк-бьрано, мьн
бона wə анинə сəр хwə у Аполо,
wəки hун ве йəке жь мə hин
бьн: «Жь ньвисаре дəрнəйен».
Һьнге жь wə т’ö кəс we йəк пе
йəки нəфьр’ə. 7 К’и тə жь хəл-
qе фьрqи дькə? Чи тə həйə, кö
тə п’ешк’еш[ф] нəстандийə? Ле
wəки тə стандийə, чьма п’əйе
хwə дьди чаwа тə нəстандьбə?
8 Һун иди т’ер бунə, иди h’ьр’
бунə! Бейи мə иди бунə п’адша!
Ах хwəзи hун бьбуна п’адша,
əме жи т’əви wə бьбуна п’ад-
ша! 9 Чьмки əз т’əхмин дькьм,
кö Хwəде əм шанди авитьнə
пашийа к’оч’а, чаwа жь мь-
рьнер’а дайи. Əм дьнеда бунə

* 3:19 Ибо 5:13.
* 3:20 Зəбур 94:11.
* 3:22 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Кифас».

итойин[ф], һьн ль бәр мьлйак’ә-
та[ф], һьн жи бәр мәрьва. **10** Әм
беһ’ьш ьн бона Мәсиһ, ле һун
сәрwахт ьн йәктийа Мәсиһда!
Әмә сьст ьн, ле һунә qәwат!
Һунә хwәйир’умәт ьн, ле әмә
бер’умәт! **11** Һ’әта ньһа жи әм
бьр’чи дьминьн, т’и дьминьн,
бе сьт’ар дьбьн, тенә к’ӧтане у
дәро-дәр дьбьн. **12** Әм бь дәсте
хwә дьхәбьтьн, бь худана хwә
дьжин. Гава мә р’әзил дькьн,
әм дӧа ль wан дькьн, гава мә
дьзериньн, әм сәбьр дькьн,
13 гава наве мәр’а дьлизьн, әм
ль бәр wан дадьхьн. Әм бунә
гәмара ве дьнйайе, һ’әта ньһа
жи һәр тьштида бунә хwәли!

14 Әз ве йәке wәр’а дьньви-
сьм, нә кӧ wә бьдьмә шәрме,
ле wәки wә мина зар’ед хwәйә
дәлал ширәт кьм. **15** Һәгәр wе
жийина wәйә т’әви Мәсиһда
бь һ’әзара т’әрбәтдаред[ф] wә һә-
бьн, ле т’әне бавәки wә һәйә,
чьмки wе жийина wәйә т’әви
Мәсиһ Исада һун жь мьн бь
Мьзгинидайине дьне к’әтьн.
16 Аwа һиви жь wә дькьм, ч’ә’в
бьдьнә мьн*.** **17** Бона ве йәке
мьн Тимот’ейо сәр wәда шанд,
лаwе хwәйи дәлал у һьндава
Хӧданда амьн. Әwе wан р’е-дьр-
бед мьнә Мәсиһ Исада гьрти
бькә бира wә, кӧ әз чаwа ль һәр
дәра, һ’әму щьвина һин дькьм.

18 Һьнәк жь wә бабах бунә,
wан т’ьре[ф] әзе нәйемә щәм
wә. **19** Ле әзе зутьрәке сәр wә-
да бем, һәгәр Хӧдан һ’ьз бькә
у әзе нә кӧ ль готьнед бабаха
бьньһер’ьм, ле һ’ӧнӧред wан.
20 Чьмки П’адшатийа[ф] Хwәде нә
кӧ хәбәрданеда йә, ле һ’ӧнӧрда
йә. **21** Һун чаwа дьхwазьн? Әз
бь к’ӧлме сәр wәда бем, йан
бь һ’ьзкьрьне у бәрбьһерийе?

Зьрара бенамусийа щьвинеда

5 **1** Дәнг һәйә кӧ нава wәда
бенамуси жи һәйә у әw жи
бенамусикә ӧса, wәки нава
п’утп’арьстада[ф] жи т’ӧнә, кӧ
йәк дәст давежә демар’ийа
хwә*. **2** У һун жь к’ӧбарийе
һ’ьр’ бунә! Нә гәрәке wә шин
бькьра у йе хwәйе ви кьри жь
нава хwә дәрхьста? **3-4** Ле бәле

* 4:16 Корьнт’и I, 11:1; Филипи 3:17.
** 4:16 Нав һьнәк дәстньвисаред пашwәхтийеда әв жи һәйә: «Чаwа мьн жи ч’ә’в да Иса».
* 5:1 Qануна Дӧщари 22:30.

чаwа əз бəдəни нə нава wəда
мə, ле р’öh’е хwəда hазьр ьм у
чаwа йəки hазьр, мьн иди бона
йе ви тьшти дькə qьрара хwə бь
наве Хöдане мə Иса дайə. Гава
hун щики дьщьвьн, р’öh’е мьн
жи т’əви wə, бь qəwата Хöда-
не мə Иса 5 wи мəрьви бьдьнə
дəсте мирещьн[ф], кö qальбе
wи öнда бə у р’öh’е wи хьлаз
бə Р’ожа[ф] Хöданда.

6 Нə qəнщ ə кö hун фьр’наq
дьбьн! Гəло hун ньзаньн кö
hьнəк həвиртьр’шк[ф] т’əмамийа
шкəве hьлтинə? 7 Ви həвир-
тьр’шке кəвьн жь хwə дур хьн,
кö hун бьбьнə həвире нуйи бе
həвиртьр’шк, чаwа hун öса нə
жи. Чьмки Бəрхе мəйи Щəжьна
Дəрбазбуне[ф], аwа готи Мəсиh
бона мə hатə сəржекьрьне. 8 Дə
əм ве щəжьне дəрбаз кьн, нə
кö бь həвиртьр’шке кəвьни
нəhəqийе у хьрабийе, ле бь
нане бе həвиртьр’шк, бь нане
h’əлалийе у р’астийе*.

9 Мьн wəр’а нə’меда ньвисибу,
кö т’əви qава[ф] нəбьн. 10 Нə кö
готьна мьн дəрhəqа qава, ть-
мак’ара, т’аланкьр йан п’утп’а-
рьстед ве дьнеда бу. Һəгəр öса
буйа, гəрəке hун лап жь дьне
дəрк’əтана. 11 Ле бəле мьн wəр’а
ньвиси, кö hун т’əви wи нəбьн,
йе кö наве хwəденасийе сəр ə,
ле qав ə, тьма йə, п’утп’арьст ə,
бöхданбеж ə, сəрхwəш ə, йан
жи т’аланкьр ə. Т’əви йе öса
h’əта нен жи нəхwьн! 12-13 Чи
мьнр’а йə əз диwана йед жь
щьвине дəр бькьм? Хwəде wе
диwана wан бькə. Ле диwана
йед щьвинеда дəстед wəда йə.
Аwа чаwа ньвисар ə: «Мəрьве
хьраб жь нава хwə дəрхьн»*.

Пьрса дəрhəqа дə’w-доза нава баwəрмəндада

6

1 Гəло əва к’аре кьрьне йə,
гава йəк жь wə, нава wи у
бьре wида дə’w-доз пешда те,
тöрöш дькə ль бəр нəп’ака wе
йəке дьдə сафикьрьне, нə кö
ль бəр щьмə’та Хwəде? 2 Чь-
ма hун ньзаньн кö щьмə’та
Хwəде wе диwана дьне бькə?
У həгəр бь дəсте wə wе диwана
дьнйайе бе кьрьне, гəло hун
нькарьн ван пьрсед сьвьк жи
сафи кьн? 3 Чьма hун ньзаньн
кö əме диwана мьлйак’əта жи
бькьн? Иди к’ö дьминə диwана

* 5:7-8 Дəрк’əтьн 12; 13:7.
* 5:12-13 Qануна Дöщари 17:7; 19:19; 22:21, 24; 24:7.

пьрсед ве дьнйайе нəкьн?
4 Awa һəгəр нава wəда пьрсед
ве дьнейə сафикьрьне һəбьн,
һун чаwa дькарьн һ’акьмтийе
бьдьнə дəсте йед öса, кö жь
алийе щьвинеда нə т’ö тьшт
ьн? 5 Əз аһа дьбежьм, кö һун
шəрм бькьн! Гəло нава wəда
йəки сəрwахт т’öнə, кö бька-
рьбə нава бьрада сəрəдəрийе
бькə? 6 Ле бьра бьрер’а дьк’əвə
дə’w-дозе, əw жи ль бəр нə-
баwəра!

7 Wə р’асти ве йəкеда лап дайə
дəр, кö һун һəвр’а дьк’əвьнə
дəргəһ-диwана. Гəло һе qəнщ
нинə, кö һун бенə нəһəqкьрьне?
Гəло һе qəнщ нинə, кö һун бенə
шеландьне? 8 Ле һун нəһəqи-
йе дькьн у дьшелиньн, əw жи
хушк-бьра! 9 Чьма һун ньзаньн
кö йед нəһəq wе П’адшатийа
Хwəде wap нəбьн? Нəхапьн!
Нə бенамус, нə п’утп’арьст, нə
зьнек’ар, нə жьнед һəвр'а дьбьн
р'обəт, нə меред һəвр'а дьбьн
р'обəт,* 10 нə дьз, нə тьмак’ар,
нə сəрхwəш, нə бöхданбеж,
нə жи т’аланкьр П’адшатийа
Хwəде wе wap нəбə. 11 У жь wə
һьнəк öса бун. Ле һун жь гöна
һатьнə шуштьне, һун һатьнə
бöһöрти-жьбарəкьрьне, һун
р’аст[ф] һатьнə һ’əсабе бь наве
Хöдан Иса Мəсиһ у бь Р’öһ’е
Хwəдейе мə.

Бьра бəдəнед wə Хwəдер’а хьзмəтк’арийе бькə

12 Дьбежьн: «Һəр тьшт мьнр’а
ə’дəт ə», бəле, ле һəр тьшт нə
к’ар ə. «Һəр тьшт мьнр’а ə’дəт
ə», ле т’ö тьшт гəрəке һ’öкö-
ми сəр мьн нəкə. 13 Дьбежьн:
«Хwарьн бона зьк ə, зьк жи
бона хwарьне йə», ле Хwəде
һəр дöйа жи wе öнда кə. Ле
бəдəн нə бона qавийе йə, ле
бона хьзмəтк’арийа Хöдан ə
у Хöдан жи бона бəдəне хəм
дькə. 14 У Хwəдейе кö Хöдан
жь мьрьне р’акьр, wе мə жи жь
мьрьне р’акə бь qəwата Хwə.
15 Чьма һун ньзаньн кö бəдə-
нед wə əндəмед Мəсиһ ьн? Əз
əндəмед Мəсиһ һьлдьм т’əви
qава кьм? Т’ö щар! 16 Йан һун
ньзаньн йе кö т’əви qава дьбə,
т’əви wе дьбə бəдəнəк? Чаwa
ньвисар дьбежə: «Һəр дö wе
бьбьнə бəдəнəк»*. 17 Ле əwе кö
т’əви Хöдан дьбə, дьбə р’öһ’əк.

* 6:9 Бьньһер'ə: Р'омайи 1:26-27.
* 6:16 Дəстпебун 2:24.

18 Жь ԛавийе бьр’әвьн! Һ’әму
гöнед майинә кö мәрьв дькә,
жь бәдәне дәр ә, ле әԝе кö
ԛавийе дькә, мьԛабьли бәдә-
на хԝә гöна дькә. 19 Чьма һун
ньзаньн кö бәдәнед ԝә п’арьст-
гәһа Р’öһ’е[ф] Пироз ьн, кö нава
ԝәда йә, К’ижан ԝә жь Хԝәде
станд? Һун нә хԝәйийе сәре
хԝә нә*. 20 Һун бь ԛимәтәки
бьһа һатьнә к’ьр’ине. Бона ве
йәке бькьн кö пе бәдәна ԝә
шькьри Хԝәдер’а бе дайине*.

Пьрсед һ’ал-зәԝаще

7 1 Ле ньһа дәрһәԛа ԝан пьр-
сед кö ԝә мьнр’а ньвисин:
«Ԛәнщ ә ԝәки мер незики жьне
нәбә?»* 2 Ле бона кö пешийа
һәр щур’ә ԛавийе бе гьртьне,
бьра мер бе жьн нәбә у жьн
жи бе мер. 3 Мер бьра дәйне
жьне бьде, жьн жи дәйне мер.
4 Жьн нә хԝәйа ԛальбе хԝә йә,
ле мер, öса жи мер нә хԝәйе
ԛальбе хԝә йә, ле жьн. 5 Жь
һәвдö на-на нәкьн, пештьри ԝе
дәме, гава һун бь һәвр’а бона
ԝәхтәке т’ьфаԛ[ф] ԛьрар дькьн
ԝәки хԝә бьдьнә дöакьрьне*,
ле паше диса ль һәв вәгәр’ьн,
кö мирещьн ԝә нәщер’ьбинә[ф]
жь дәст бет’аԝийа ԝә. 6 Әз ве
йәке дьһельмә сәр әхтәрийа
ԝә, нә кö ә’мьр дькьм. 7 Р’аст
ә, мьн дьхԝәст кö һ’әму мәрьв
мина мьн буна, ле һәр мәрь-
вәкир’а дайинәкә жь Хԝәде
һәйә, йәк һа йә, йәк жи аһа йә.
8 Ле йед бе жьн у жьнәбийа-
р’а әз дьбежьм: Ԛәнщ ә кö әԝ
мина мьн бьминьн. 9 Ле һәгәр
хԝә зәфт накьн, бьра бьзәԝь-
щьн-мер кьн, чьмки ԛәнщ ә кö
әԝ бьзәԝьщьн-мер кьн, нә кö
хԝәда бьшәԝьтьн.
10 Ле йед зәԝьщи-меркьрир’а,
нә кö әз ә’мьр дькьм, ле бәле
Хöдан: Бьра жьн жь мер нә-
ԛәтә*, 11 һәгәр бьԛәтә жи, бьра

* 6:19 Корьнт’и I, 3:16; Корьнт’и II, 6:16.

* 6:20 Нав һьнәк дәстньвисаред пашԝәхтийеда аһа йә: «Бона ве йәке пе бәдән у р’öһ’е хԝә Хԝәдер’а шькьрийе бьдьнә дайине, йед кö п’ара Хԝәде нә».

* 7:1 Дәрһәԛа «Ԛәнщ ә ԝәки мер незики жьне нәбә?» һьнәк фә’м дькьн кö әва щаба Паԝлос ә, һьнәкед майин жи дьбежьн кö әва пьрса корьнт’ийа йә йан жи бир-баԝәрийа ԝан ә.

* 7:5 Нав һьнәк дәстньвисаред пашԝәхтийеда әв жи һәйә: «р’ожи[ф]».

* 7:10 Мәтта 5:32; 19:9; Луԛа 16:18.

мер нәкә йан жи мере хԝәр’а
ль һәв бе. У мер жи бьра жьна
хԝә бәр’нәдә.
12 Ле йед майинр’а әз дьбе-
жьм, нә кӧ Хӧдан: Һәгәр жьна
бьраки нәбаԝәр бә у бьхԝазә
т’әви ԝи бьминә, бьра ԝе бәр’-
нәдә. 13 У жьнәкә кӧ мере ԝе
нәбаԝәр бә у әԝ бьхԝазә т’әви
ԝе бьминә, бьра жь ԝи нәԛәтә.
14 Чьмки мере нәбаԝәр бь жьна
баԝәрмәнд һ’әлал дьбә у жьна
нәбаԝәр жи бь мере баԝәрмәнд
һ’әлал дьбә. Һәгәр ӧса нибуйа,
зар’ед ԝәйе һ’әрам[ф] буна, ле ньһа
һ’әлал ьн. 15 Ле һәгәр нәбаԝәр
бьԛәтә, бьра бьԛәтә. Хушк йан
бьра ве дәрәщеда аза йә. Бәле
Хԝәде гази ԝә ә’дьлайийе кьр.
16 Тӧ чь зани к’ӧлфәте[ф], бәлки
те мере хԝә хьлаз ки? Йан жи
тӧ чь зани меро, бәлки те к’ӧл-
фәта хԝә хьлаз ки?

Баԝәрмәнд гәрәке ль гора ә’мьре Хԝәде бьжин

17 Ԝәки дьн әз дьбежьм: Хӧ-
дан чаԝа п’ара һәр кәси да у
чаԝа Хԝәде гази һәр кәси кьр,
бьра ԝәкә ԝе йәке жи бьжи. Әв
ә т’әмийа кӧ әз дьдьмә һ’әму
щьвина. 18 Һәгәр йәк сьнәткьри[ф]
бу гава һатә газикьрьне, бьра
сьнәтбуна хԝә иди нәгӧһезә.
Һәгәр йәк нәсьнәткьри бу гава
һатә газикьрьне, бьра иди сьнәт
нәбә. 19 Нә сьнәтбун тьштәк ә
у нә жи нәсьнәтбун, ле сәри
т’әмийед Хԝәде ԛәдандьн ә.
20 К’и чь һ’алида бу гава Хԝәде
гази кьре, бьра нава ԝеда жи
бьминә. 21 Хӧлам буйи гава
һати газикьрьне? Хәм нәкә. Ле
һәгәр дькари аза би, ԝе мәща-
ле жь дәсте хԝә нәкә. 22 Чьмки
әԝ хӧламе кӧ һатә газикьрьне,
ԝәки бьбә п’ара Хӧдан, әԝ азайе
Хӧдан ә, ӧса жи әԝе кӧ аза бу
гава һатә газикьрьне, әԝ хӧламе
Мәсиһ ә. 23 Һун бь ԛимәтәки
бьһа һатьнә к’ьр’ине, нәбьнә
хӧламед мәрьва. 24 Хушк-бьрано,
к’и чь һ’алида һатә газикьрь-
не, бьра нава ԝеда жи ль бәр
Хԝәде бьминә.

Пьрсед бона ԛиз у хорта

25 Ле ньһа чь жь ԛиз у хорта*
дьк’әвә, мьн дәрһәԛа ԝанда
ә’мьр жь Хӧдан нәстандийә, ле
т’әне әз фькьра хԝә дьбежьм,
чаԝа йәки жь Хӧдан р’ә’м станди
кӧ һьндава Ԝида амьн ә. 26 Әз
бона тәнгасийа[ф] ньһа аһа р’е

* 7:25 Бь йунани хәбәр бь хәбәр, дәԝса «ԛиз у хорта» «бьк’ьра[ф]» һәйә.

тер’а дьбиньм кӧ мәрьв чь дә-
рәщеда йә, бьра ӧса жи бьминә.
27 Жьнева гърeдайи йи? Нәкә
кӧ же бьqәти. Бе жьн и? Жьне
нәгәр’ә. **28** Ле һәгәр бьзәwьщи,
гӧнә[ф] наки у һәгәр qиз мер кә,
гӧнә накә. Ле йед ӧса wе р’асти
охьрмед гъран бен, әз дьхwазьм
wә жь wе йәке хwәй кьм.

29 Әз wәр’а дьбежьм бьрано:
Wәхт һьндьк майә. Жь вьр шун-
да әwе кӧ жьна wи һәйә бьра
ӧса бә чаwа йе бе жьн, **30** әwе
кӧ дьгьри чаwа йе нагьри, әwе
кӧ ша дьбә чаwа йе ша набә,
әwе кӧ дьк’ьр’ә чаwа нә хwәйе
wан тьшта бә, **31** у әwе кӧ шь-
хӧле дьнева мьжул дьбә чаwа
йе пева мьжул набә, чьмки әв
дьнйа ә’йан дәрбаз дьбә.

32 Ле әз дьхwазьм кӧ һун жь
хәма дур бьн. Йе нәзәwьщи шь-
хӧлед Хӧданва гиро йә, кӧ чаwа
бькә ль Хӧдан хwәш бе. **33** Ле йе
зәwьщи хәмед дьнева гиро йә,
кӧ чаwа бькә ль жьна хwә хwәш
бе **34** у сәр дӧ р’ийа сәкьни йә.
Жьна бемер йан qиз шьхӧлед
Хӧданва гиро йә*. Мәрәме wе
әw ә, кӧ әw р’ӧһ’ у qальбе хwәда
бӧһӧрти-жьбарә бә, ле йа мер-
кьри хәмед дьнева гиро йә, кӧ
чаwа бькә ль мере хwә хwәш
бе. **35** Әз ван тьшта бона к’ара
wә дьбежьм, нә кӧ бар дьдьмә
сәр мьле wә, ле дьхwазьм wәки
һун бь т’әрбәт у бь дьл у щан
шьхӧлед Хӧданва гиро бьн.

36 Ле һәгәр йәк фә’м дькә,
wәки һьндава дәргистийа хwәда
р’астийе накә, тәме wи жи хь-
раб буйә* кӧ гәрәке бьзәwьщә,
бьра ӧса бькә чаwа дьхwазә,
гӧнә накә, бьра һәвдӧ бьсти-
ньн. **37** Ле әwе кӧ гьрани сәр wи
т’ӧнә, ле ль тәме хwә дькарә у
дьле хwәда qьрар кьрийә кӧ
дәргистийа хwә ӧса хwәй кә
чаwа бәре, әw тьштәки qәнщ
дькә. **38** Аwа йе дәргистийа хwә
дьстинә, qәнщ дькә, ле йе кӧ wе
бьк’ьр дьһелә, һе qәнщ дькә*.

---

* 7:34 Нав һьнәк дәстньвисарада р’еза 34-а аһа дәстпедьбә: «Нава йа меркьри у нәмеркьрида[ф] фьрqи һәйә, йа нәмеркьри шьхӧлед Хӧданва гиро йә».

* 7:36 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ә’мьре wе дәрбаз дьбә».

* 7:36-38 Һьнәк занә дьбежьн, кӧ ль гора ә’дәте йунана хорт дькарьбу дәргистийа хwә бьк’ьр[ф] хwәй бькьра, һ’әта кӧ дьле wи дьхwәст. Һьнәкед дьн жи ван р’еза аһа фә’м дькьн: «(Р’еза 36) Ле һәгәр йәк фә’м дькә, wәки һьндава qиза хwәда р’астийе накә, чьмки ә’мьре wе

39 Жьн нә хwәсәрихwә йә һ’әта
кӧ мере we сах ә, ле һәгәр мер
ле бьмьрә, әw аза йә, т’әви к’е
бьхwазә дькарә мер кә, т’әне
баwәрмәнде Хӧдан бә. 40 Ле әwе
һе хwәзьли бә, кӧ ӧса бьминә.
Әв ә фькьра мьн у т’әхмина мьн
Р’ӧһ’е Хwәде нава мьнда һәйә.

Пьрса хwарьна qӧрбанед[ф] п’утп’арьстийе

8 1 Ле ньһа чь кӧ жь пьрса
qӧрбанед п’ута дьк’әвә:
Фә’мдари йә кӧ занәбуна мә
һәр кәси жи һәйә. Занәбун
п’ышка мерьв дьwәрьминә, ле
һ’ъзкьрьн ава дькә. 2 Һәгәр йәк
т’әхмин дькә, кӧ әw тьштәки
занә, әw р’аст һе тьштәки ӧса
ньзанә чаwа кӧ лазьм ә бьзаньбә.
3 Ле һәгәр йәк Хwәде һ’ъз дькә,
әw жь алийе Wива наскьри йә.
4 Аwа дәрһәqа wан qӧрбанед
п’утайә кӧ мәри дьхwьн: Әм за-
ньн кӧ п’ут һәйина хwәва п’уч’
ьн у Хwәдеки дьн т’ӧнә, пештьри
йәки*. 5 Һәгәр бь навед дьн жи
хwәде һәбьн, йан ль ә’рде йан
ль ә’змен, чаwа беһ’әсаб хwәде
у беһ’әсаб хӧдан һәнә жи, 6 ле
бона мә т’әне Хwәдек һәйә,
Бав, Ә’фьрандаре һәр тьшти,
әм жи бона Wи һәнә у т’әне
Хӧданәк һәйә, Иса Мәсиһ, бь
К’ижани һәр тьшт хӧльqи нә
у бь сайа Wи әм һәнә.
7 Ле әв занәбун щәм һәр кәси
т’ӧнә. Һ’әта ньһа һе дьле һьнәка
пәй п’утп’арьстийе йә, кӧ гава
wи гошти дьхwьн, һ’әсаб дь-
кьн чаwа qӧрбанед п’ута у хwә
дьһ’әр’ьминьн, чьмки исафа[ф]
хwәйә сьстда фькара дькә. 8 Ле
бәле хwарьн мә ль бәр Хwәде
надә сәкьнандьне. Һәгәр әм
бьхwьн, тьштәки зедә накьн
у һәгәр нәхwьн, тьштәки жи
кем накьн.
9 Ле һаш жь хwә һәбьн, нәбә
кӧ әw азайа wә бьбә кәвьрәк
ль бәр ньге сьста. 10 Әм бежьн,
һәгәр мәрьвәки кӧ исафа хwәйә
сьстда фькара дькә тә бьбинә,
wәки тӧ «хwәйизанәбун» и у
ль сьфра п’арьстгәһа п’утда
р’уньшти йи, нә әw кьре тә

дәрбаз дьбә, бьра ӧса бькә чаwа дьхwазә, гӧнә накә, бьра бьдә мер. (Р’еза 37) Ле әwе кӧ гьранийе сәр хwә к’ьфш накә, ле сәр йа хwә йә у дьле хwәда жи qьрар кьрийә кӧ qиза хwә нәдә мер, әw тьштәки qәнщ дькә. (Р’еза 38) Аwа йе qиза хwә дьдә мер qәнщ дькә, ле йе бьк’ьр дьһелә һе qәнщ дькә».

* 8:4 Qануна Дӧщари 6:4.

wе дьл бьдә wи, кӧ әw жи qӧр-
банед п’утп’арьстийе бьхwә?
11 У жь дәст wе «занәбуна» тә,
бьре тәйи сьст, бона к’ижани
Мәсиh мьр, wе ӧнда бә. 12 Бь
ви аwайи, гава тӧ нәhәqийе ль
хушк-бьред хwә дьки у исафа
wанә сьст бьриндар дьки, ль
бәр Мәсиh нәhәqийе дьки.
13 Аwа hәгәр хwарьн дьбә кәвьре
ль бәр п’ийе бьре мьн, гәрәке
иди т’ӧ щар әз гошт нәхwьм,
wәки бьре хwә п’ьшк[ф] нәкьм.

Изьн у мәщалед шандийа

9 1 Нә әз аза мә? Нә әз шан-
ди мә? Нә мьн Хӧдане мә
Иса бь ч’ә’ва дит? Нә hун пе
худана мьн п’ара Хӧдан к’әтьн?
2 Һәгәр әз шандийе hьнәкед
майин нибьм, ле бәле бе шьк
шандийе wә мә! Чьмки мора
шандитийа мьн hун ьн, кӧ
п’ара Хӧдан к’әтьн.

3 Щаба мьн бона йед кӧ дь-
кьн жь мьн гьлийа бьк’ьшиньн
әв ә: 4 Гәло изьна мә т’ӧнә әм
жь бәр хәбата хwәва бьхwьн у
вәхwьн? 5 Гәло изьна мә т’ӧнә
әм к’ӧлфәтәкә баwәрийеда
т’әви хwә бьгәр’иньн, чаwа
шандийед дьн, бьрайед Хӧдан
у Пәтрус* дькьн. 6 Йан гәрәке
әз у Барнабас[ф] т’әне бьхәбьтьн
сәре хwә хwәй кьн? 7 К’ижан
әскәр жь к’исе хwә әскәрийе
дькә? К’и р’әз[ф] датинә у бәре
wе нахwә йан йе ль бәр пез ә
шире пез вәнахwә? 8 Әз ван
тьшта бь мәрьвайи набежьм.
Нә Qанун жи wе йәке дьбежә?
9 Чаwа Qануна[ф] Мусада[ф] нь-
висар ә: «Дәве гайе бедәреда
дьхәбьтә гьренәдә»*. Гәло хәма
Хwәде бона га йә? 10 Йан wе йәке
бона мә дьбежә? Бәле, әв йәк
бона мә hатә ньвисаре, wәки
әwе кӧ щоте хwә дькә, гәрәке
бь гӧман щот кә у йе кам дькә,
гәрәке гӧман бә, кӧ wе к’әда
хwә бьхwә жи. 11 Һәгәр мә нава
wәда тьштед р’ӧh’ани чандьн,
гәло тьштәки мәзьн ә, кӧ жь
wә тьштед ве дьне бьдьрун?
12 Һәгәр изьна hьнәкед дьн
hәйә к’аре жь wә бьбиньн, нә
йа мә hе зедә hәйә?

Ле мә әв изьн пек нәани.
Сәрда жи ль hәр тьшти сә-
бьр кьр, кӧ нәбьнә пешибьр’е
Мьзгинийа[ф] Мәсиh. 13 Һун
ньзаньн әwед кӧ п’арьстгәhеда

---

* 9:5 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аhа йә: «Кифас».
* 9:9 Qануна Дӧщари 25:4.

дьхәбьтьн жь п’арьстгәһе жи
дьхwьн? У әwед хьзмәтк’арийа
горигәһе[ф] дькьн, жь горигәһе
жи п’ара хwә дьстиньн*. 14 Ӧса
жи Хӧдан ә’мьр кьр, кӧ йед
Мьзгиниййе даннасин дькьн,
жь Мьзгиниййе бьжин*.

15 Ле мьн жь ван изьна qәт
йәк пек нәани, нә жи ньһа
дьньвисьм кӧ ван изьна пек
биньм. Дә бьра әз бьмьрьм, нә
кӧ йәк р’успитийа мьн бәтал
кә. 16 Бәле әз нькарьм п’әйа
бьдьмә хwә һәгәр әз Мьзги-
ниййе даннасин кьм, чьмки әв
дәйне стуйе мьн ә. Wәй ль мьн
һәгәр әз Мьзгиниййе даннасин
нәкьм! 17 У һәгәр мьн әв йәка
бь һ’әмде хwә бькьра, һьнге
хәлата мьне һәбуйа, ле әз ве
йәке нә бь һ’әмде хwә дькьм,
чьмки әва qӧльхәк ә ль мьн
һатийә спартьне. 18 Awa иди
чь йә хәлата мьн? Әв ә, кӧ әз
даннасинийа хwәда Мьзги-
ниййе бе һәq бьдьм, изьна хwә
Мьзгинидайинеда бь зора хwә
пек нәйньм.

19 Р’аст ә әз жь һәр кәси аза
мә, ле әз диса хwә дькьмә хӧ-
ламе һ’әмуйа, wәки һе гәләка
qазьнщ кьм. 20 Бона щьһуйа,
дьбьмә мина щьһуйа, wәки
щьһуйа qазьнщ кьм. Awa готи
бона йед бьн Qануна Мусада,
дьбьмә мина йед бьн Qануне,
wәки йед бьн Qануneда qазьнщ
кьм, (ле нә кӧ әз бьн Qануне-
да мә). 21 Бона йед бе Qанун,
дьбьмә мина йед бе Qанун,
wәки йед бе Qанун жи qазьнщ
кьм, (нә кӧ әз бе qануна Хwәде
мә, ле әз бьн qануна Мәсиһда
мә). 22 Бона сьста дьбьмә мина
сьста, wәки йед сьст qазьнщ
кьм. Бона һ’әмуйа әз дьк’әвьмә
һ’але һәр кәси, wәки һәр дәрә-
щада бькарьбьм һьнәка хьлаз
кьм. 23 Ван һ’әму тышта әз иди
бона Мьзгиниййе дькьм, wәки
әз бьбьмә һәвал-п’аре дӧа-дь-
розгед сәр wе.

24 Һун ньзаньн йед ләщмәй-
данеда нә, һ’әму жи дьр’әвьн,
ле т’әне йәк хәлате дьстинә?
Ӧса бьр’әвьн, кӧ һун бьстиньн.
25 Әwед кӧ дьк’әвьнә ләще,
хwә һини гәләк тышти дькьн,
wәки wе к’офийа[ф] кӧ дьч’ьл-
мьсә бьстиньн, ле кьрьна мә
бона к’офийа һ’әта-һ’әтайе йә.
26 Бона wе йәке әз ӧса нар’әвьм

* 9:13 Qануна Дӧщари 18:1.
* 9:14 Луqа 10:7-8.

чаwа йед беморәм, йан жи
бь к’ӧлма һәр’ьмә бе. 27 Ле әз
зордарийе qальбе хwә дькьм у
wе зәфт дькьм, кӧ нәбә хәлqе
гази ләще кьм, ле әw хwәха жь
дәст мьн һәр’ә.

Хwәде нәщер’ьбиньн, чаwа щьмә’та Исраеле[ф] щер’ьбанд

10 1 Нахwазьм хушк-бьра-
но, кӧ һун ньзаньбьн
wәки кал-бавед мә һ’әму жи
бьн сийа ә’wрда бун у һ’әму
жи Бә’ра Сорр’а дәрбаз бун*.
2 Һ’әму жи т’әви Муса бунә
йәк, ә’wр у бә’реда һатьнә нь-
хӧмандьне[ф]. 3 Һ’әмуйа жи хут
әw хwарьна р’ӧһ’ани хwар* 4 у
һ’әмуйа жи хут әw вәхwарьна
р’ӧһ’ани вәхwар, чьмки жь wи
Qәйайе р’ӧһ’ани вәдьхwарьн,
Йе кӧ т’әви wан дьчу у әw Qәйа
Мәсиһ бу*. 5 Ле Хwәде гәләкед
жь wан бәгәм нәкьрьн, ләма
щьнйазед wан бәр’ийеда[ф] һәр
дәра к’әти ман*.
6 Иди әw тьшт бона мә бунә
мәсәлед готи, wәки әм һавьжи-
йа хwә жь тьштед хьраб нәйньн,
чаwа wан дьлһавьжи кьр*. 7 Нә
жи бьбьн п’утп’арьст, чаwа жь
wан һьнәк бун, бона к’ижана
ньвисар ә: «Щьмә’те р’уньшт
хwар, вәхwар у р’абун намуса
һәвр’а листьн»*. 8 Әм qавийе
нәкьн, чаwа жь wан һьнәка
qави кьр у р’ожәкеда бист се
һ’әзар мәри к’әтьн qьр’ бун*.
9 Мәсиһ* нәщер’ьбиньн, чаwа
жь wан һьнәка щер’ьбанд у бь
мә’ра һатьнә ледане мьрьн**.
10 У бина хwә тәнг нәкьн, чаwа
жь wан һьнәка бинтәнги кьрьн
у бь дәсте мьлйак’әте мьрьне
к’ока wан һат*.
11 Әв һ’әму тьшт чаwа мәсә-
лед готи дьһатьнә сәре wан,
ле бона мә кӧ әм ахьрийа ван

* 10:1 Дәрк’әтьн 13:21-22; 14:22-29.
* 10:3 Дәрк’әтьн 16:35.
* 10:4 Дәрк’әтьн 17:6; Жьмар 20:11.
* 10:5 Жьмар 14:29-30.
* 10:6 Жьмар 11:4.
* 10:7 Дәрк’әтьн 32:6.
* 10:8 Жьмар 25:1-18.
* 10:9 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Хӧдан».
** 10:9 Жьмар 21:5-6.
* 10:10 Жьмар 16:41-49.

дəwрада дьжин, чаwa ширəт
hатьнə ньвисаре. 12 Awa к’и дь-
фькьрə кӧ əw мьqəр’м сəкьни
йə, бьра hаш жь хwə həбə кӧ
нəк’əвə. 13 Щер’ьбандьнед ӧса
найенə сəре wə, пештьри wан
щер’ьбандьнед кӧ тенə сəре
мəрьвед майин. Ле Хwəде амьн
ə, Əw наhелə кӧ hун жь qəwата
хwə дəр бенə щер’ьбандьне.
Əwe щер’ьбандьнеда дəлилə-
ке жи бькə, кӧ hун бькарьбьн
тəйах кьн*.
14 Awa дəлалед мьн, жь п’ут-
п’арьстийе бьр’əвьн. 15 Əз чаwa
т’əви сəрwахта хəбəр дьдьм.
Һун хwəха бьдьнə бəр h’əса-
ба, əз чь дьбежьм. 16 Əw к’аса
Шива Хӧдан, йа кӧ əм пе шь-
кьрийе дьдьн, нə həлəqəтийа
хуна Мəсиh ə? Əw нане кӧ əм
кəрдькьн, нə həлəqəтийа бə-
дəна Мəсиh ə?* 17 Нанəк həйə,
лəма əм h’əму жи бəдəнək ьн,
чьмки əм h’əму жи жь wи нани
кəрдькьн.
18 Дина хwə бьдьнə щьмə’та
Исраеле: Əwед кӧ qӧрбана дь-
хwьн, т’əви wе п’ара горигəhе
набьн?* 19 Бəле əз чь бежьм?
Гəло п’ут жь хwə тьштəк ə, йан
qӧрбанед п’утар’а тенə дайине
бəрга тьштəки дьгьрьн? 20 На
хер! Ле готьна мьн əв ə, кӧ əw
тьштед п’утп’арьст дькьнə
qӧрбан, щьнар’а[ф] дькьн, нə
кӧ Хwəдер’а. У əз нахwазьм
кӧ həлəqəтийа wə т’əви щь-
на həбə*. 21 Һун нькарьн hьн
к’аса Хӧдан вəхwьн, hьн жи
к’аса щьна. Һун нькарьн hьн
жь сьфра Хӧдан бьхwьн, hьн
жи жь сьфра щьна. 22 Йан əм
бькьн кӧ хирəта Хӧдан qə-
бул нəкə?* Чьма əм жь Wи
qəwаттьр ьн?
23 Дьбежьн: «Һəр тьшт ə’дəт
ə», бəле, ле həр тьшт нə к’ар ə.

* 10:13 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Хwəде wе бькə кӧ hун тəйах кьн у бь ви аwайи hуне бькарьбьн жь wе йəке хьлаз бьн».
* 10:16 Мəтта 26:26-28.
* 10:18 Qануна К’аhинтийе 7:6.
* 10:20 Qануна Дӧщари 32:17.
* 10:22 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Йан əм бькьн кӧ hелане бьдьнə к’ӧмр’əшийа[ф] Хӧдан». К’ӧмр’əшийа Хӧдан р’ӧh’ани те фə’мкьрьне. Пəймана[ф] Кəвьнда, гава щьмə’та Хwəде дəст жь Хwəде к’ьшанд у п’ут h’əбандьн, əw ӧса дьhатə h’əсабе чаwа жьна йəки ч’ə’в бавежə мерəки дьн. Һосəйа 2:2-13; Йерəмийа 3:6-10, 20.

«Һәр тьшт ә’дәт ә», ле һәр тьшт
ава накә. 24 Нәбә кӧ йәк к’ара
хwә бьгәр’ә, ле йа һәвале хwә.
25 Чь кӧ qәсабханада те фь-
ротане бьхwьн, пәй пьрс-пьр-
сийара нәк’әвьн, бона фькар-
кьрьна исафе. 26 Чаwa ньвисар
ә: «Дьнйа бь хер-хьзна хwәва
йа Хӧдан ә»*. 27 Һәгәр жь нәба-
wәра йәк wә т’әглиф кә у һун
бьхwазьн һәр’ьн, чь бьдьнә бәр
wә бьхwьн, пәй пьрс-пьрсийара
нәк’әвьн, бона фькаркьрьна
исафе. 28 (Ле һәгәр йәк wәр’а
бежә: «Әва qӧрбан ә», иди
нәхwьн бона йе кӧ һун пе
һ’әсандьн у бона фькаркьрьна
исафе. 29 Готьна мьн нә бона
фькара исафа wә йә, ле йа һә-
вале wә.) Чьма гәрәке азайийа
мьн бона фькара исафа йәки
майин бе ломәк’аркьрьне[ф]?
30 Һәгәр әз шькьрийе дьдьмә
Хwәде дьхwьм, чьма бона wе
йәке хәйба мьн дькьн, wәки әз
шькьрийа хwә Хwәде тиньм?
31 Аwa һәгәр һун бьхwьн,
вәхwьн, йан чь шьхӧли кӧ
һун бькьн, һәр тьшти бона
шькьрдайина Хwәде бькьн.
32 Нә ньг бавежьнә бәр щьһуйа,
нә бәр нәщьһуйа, нә жи бәр
щьвина Хwәде, 33 чаwa әз жи
һәр алийава ль һ’әмуйа хwәш
тем у к’ара хwә нагәр’ьм, ле йа
гәләка, wәки хьлаз бьн.

11

1 Ч’ә’в бьдьнә мьн, ча-
wa әз жи ч’ә’в дьдьмә
Мәсиһ*.

Бона сәрньхамтьн у сәрqотийе дәма һ’әбандьнеда

2 Әз п’әйе wә дьдьм, wәки
һун һ’әму дәрәщада мьн бир
тиньн у әw р’аw-р’ъзьмед[ф] кӧ
мьн данә wә пек тиньн. 3 Ле әз
дьхwазьм кӧ һун заньбьн wәки
сәре һәр мери Мәсиһ ә, сәре
жьне мер ә у сәре Мәсиһ Хwәде
йә. 4 Һәр мере кӧ сәрньхамти
дӧа йан п’ехәмбәртийе[ф] дькә,
әw сәре хwә беһӧрмәт дькә. 5 У
һәр к’ӧлфәта кӧ сәрqот дӧа йан
п’ехәмбәртийе дькә, әw сәре
хwә беһӧрмәт дькә. Әw дьбә
мина йәкә п’ор’кӧр’кьри. 6 Аwa
готи, һәгәр к’ӧлфәт сәре хwә
нәньхемә, бьра п’ор’е хwә жи
бьбьр’ә. Ле һәгәр к’ӧлфәтер’а
ә’йб ә, кӧ п’ор’е хwә бьбьр’ә
йан бьдә бәр дузан, кӧ ӧса

* 10:26 Зәбур 24:1; 50:12; 89:11.
* 11:1 Корьнт’и I, 4:16; Филипи 3:17.

йә бьра сәре хwә бьньхемә.
7 Нә щайиз ә мер сәре хwә
бьньхемә, чьмки әw сурәт у
р’умәта Хwәде йә, ле жьн р’у-
мәта мер ә. 8 (Чьмки нә кӧ мер
жь жьне йә, ле жьн жь мер ә*
9 у мер бона жьне нәхӧльqи,
ле жьн бона мер.) 10 Бона ве
йәке гәрәке к’ӧлфәт сәре хwә
бьньхемә, чаwа нишана бьн
һ’ӧкӧмда, бона мьлйак’әтед кӧ
дьбиньн*. 11 Ле бәле йәктийа
Хӧданда нә жьн бе мер дьбә,
нә жи мер бе жьн. 12 Чьмки
чаwа жьн жь мер ә, ӧса жи
мер жь жьне йә, ле һ’әму жи
жь Хwәде нә.

13 Һун хwәха бьдьнә бәр һ’ь-
ша, гәло жь к’ӧлфәте дьк’әвә,
wәки сәрqот бәр Хwәде дӧа
бькә? 14 Нә т’әбийәт жи wә һин
дькә, кӧ п’ор’е дьреж р’әwша
мер давежә? 15 Ле р’әwша жьне
п’ор’е дьреж ә, чьмки әw п’ор’
жер’а бона ньхамтьне һатийә
дайине. 16 Ле һәгәр йәк бьхwазә
ве йәкер’а бьк’әвә дә’wе, ә’дә-
тәки мәйи дьн т’ӧнә у нә жи
йе щьвинед Хwәде.

Шива Хӧдан

(Мәтта 26:26-29; Марqос 14:22-25; Луqа 22:14-20)

17 Ле ве т’әмийеда әз п’әйе
wә надьм, чьмки гава һун дь-
щьвьн, әw набә к’ара wә, ле
зийана wә. 18 Бәри һәр тьшти,
әз дьбьһем, гава кӧ һун дьщь-
вьнә щьвине, нава wәда дьбә
дӧтирәти у кем-зедә әз баwәр
дькьм. 19 Бәле, ә’сәйи дӧтирәти
we бьк’әвә нава wә, wәки йед
нава wәдайә жьбарә к’ьфш бьн.
20 Аwа һун кӧ дьщьвьнә щики,
әва набә шива Хӧдан кӧ һун
дьхwьн, 21 чьмки гава һәр йәк
жь wә дьхwә, һ’әщә-һ’әща wи
йә сәр шиве дьк’әвә. Йәк бьр’чи
дьминә у йе дьн к’ефхwәш дьбә.
22 Чьма малед wә т’ӧнәнә, кӧ һун
wанда бьхwьн у вәхwьн? Йан
чьма щьвина Хwәде беһӧрмәт
дькьн у дәсттәнга дьдьнә шәр-
ме? Әз чь wәр’а бежьм? П’әйе
wә бьдьм бона ве йәке? Әз ве
йәке ньк’арьм!

23 Мьн әв йәк жь Хӧдан станд
у да wә, кӧ Хӧдан Иса we шәва

* 11:8 Дәстпебун 2:18-23.

* 11:10 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бона ве йәке у бона мьлйак’әтед кӧ дьбиньн, гәрәке к’ӧлфәт сәргьредайи бә, чаwа нишана кӧ һ’ӧкӧме we һәйә дӧа у п’ехәмбәртийе бькә».

кö һатə нəмамкьрьне, нан
һьлда **24** шькьри да, кəркьр у
гот: «Əва бəдəна Мьн ə бона
wə. Ве йəке бона биранина
Мьн бькьн». **25** Öса жи к’ас пəй
шивер’а һьлда у гот: «Əва к’аса
пəймана[ф] ну йə, пе хуна Мьн
гьредайи. Ве йəке бона бир-
анина Мьн бькьн, чь щар гава
һун же вəхwьн»*. **26** Һəр щар,
гава һун ви нани бьхwьн у жь
ве к’асе вəхwьн, мьрьна Хöдан
бькьнə дəнги, һ’əта һатьна Wи.

27 Awa к’и бь нəлайиqи на-
не Хöдан бьхwə йан к’аса Wи
вəхwə, we дəйндаре бəдəн у
хуна Wи бə. **28** Лəма бьра мəрьв
пешийе дьле хwə бьньһер’ə у
паше жь wи нани бьхwə у жь
we к’асе вəхwə. **29** Чьмки к’и бь-
хwə у вəхwə у фə’мина бəдəна
Хöдан* ньзаньбə, əw дишана
хwə дьхwə у вəдьхwə. **30** Лəма
жи нава wəда гəлəк нəхwəш
у хwəйизəдə һəнə у һьнəк жи
мьрьнə. **31** Ле һəгəр мə дишана
хwə бькьра, дишана мəйе нə-
һата кьрьне, **32** ле гава дишана
мə бьбə, əм жь Хöдан тенə
ширəткьрьне, wəки дишана
мə т’əви дьнйайе нəбə.

33 Awa хушк-бьрайед мьн, га-
ва бона шива Хöдан бьщьвьн,
һивийа һəвдö бьсəкьньн. **34** Ле
һəгəр йəк бьр’чи йə, бьра мала
хwəда бьхwə, кö нəбə, гава һун
бьщьвьн, дишане сəр хwəда
биньн. Бона пьрсед майин,
гава бем əзе һьнге сафи кьм.

П’ешк’ешед[ф] Р’öһ’е[ф] Пироз

12 **1** Ле ньһа чь жь п’еш-
к’ешед Р’öһ’ани дьк’əвə
хушк-бьрано, əз нахwазьм кö
һун нəзан бьн. **2** Wəва ə’йан ə
гава һун п’утп’арьст бун, һун
öса пəй п’утед кəр’ə лал к’əть-
бун, һəр алийава к’əтьбунə бьн
qолед wан. **3** Бона ве йəке жи
əз wəр’а дьбежьм, т’ö кəс т’öнə
кö бь р’ебəрийа Р’öһ’е Хwəде
хəбəр дə у бежə: «Бьра ньфьр’
ль Иса бə». У кəсəк жи нька-
рə бежə: «Иса Хöдан ə», һəгəр
нə бь р’ебəрийа Р’öһ’е Пироз.

4 Awa щур’ə-щур’ə п’ешк’ешед
Р’öһ’ани һəнə, ле хут дайина
wи Р’öһ’и нə*, **5** щур’ə-щур’ə

* 11:24-25 Луqа 22:18-19.
* 11:29 Нав һьнəк дəстньвисарада дəwса «бəдəна Хöдан» т’əне «бəдəн» һəйə.
* 12:4-12 Р’омайи 12:4-8.

qöльх жи һәнә, ле һәма wи Хö-
данир’а qöльх дькьн, 6 öса жи
щур’ә-щур’ә карин һәнә, ле хут
әw Хwәде йә, кö ван дайинада
карине дьдә һәр кәси. 7 Ле һәр
кәсир’а Р’öһ’ бона к’ара һ’әмуйа
хöйа дьбә. 8 Йәкир’а жь Р’öһ’
хәбәра сәрwахтийе те дайине,
йәкир’а хәбәра занәбуне хут жь
wи Р’öһ’и, 9 йәки дьнр’а баwәри[ф]
хут жь wи Р’öһ’и, йәки дьнр’а
п’ешк’ешед нәхwәшqәнщкь-
рьне хут жь wи Р’öһ’и, 10 йәки
дьнр’а qәwат, wәки к’әрәмәта
бькә, йәки дьнр’а п’ехәмбәр-
ти*, йәки дьнр’а фә’мина кö
р’öһ’а жь һәв дәрхә, йәки дьн-
р’а зьманед хәриб, йәкир’а жи
шьровәкьрьна wан зьмана.
11 Әв һ’әму жи хут Хwәха әw
Р’öһ’ дькә у һәр кәсир’а баш-
qә-башqә п’арәвәдькә, чаwа
кö дьхwазә.

Бәдән йәк ә, әндәм гәләк ьн

12 Чаwа бәдән йәк ә у гәләк
әндәмед wе һәнә, ле диса әw
һ’әму һәвр’а бәдәнәк ьн, öса
жи Мәсиһ ә. 13 Р’аст öса жи
йәктийа Р’öһ’әкида әм һ’әму
һатьнә ньхöмандьне[ф], кö бь-
бьнә бәдәнәк, һьн щьһу һьн
нәщьһу, һьн хöлам һьн аза у
әм һ’әму жи жь wи Р’öһ’и данә
вәхwарьне.

14 Бәле бәдән нә т’әне әндә-
мәк ә, ле жь гәләка йә. 15 Һәгәр
ньг бежә: «Әз нә жь бәдәне мә,
чьмки әз нә дәст ьм», гәло әва
мә’ни йә, кö әw нә жь бәдәне
йә? 16 У һәгәр гöһ бежә: «Әз
нә жь бәдәне мә, чьмки әз нә
ч’ә’в ьм», гәло әва мә’ни йә, кö
әw нә жь бәдәне йә? 17 Һәгәр
т’әмамийа бәдәне ч’ә’в бу-
йа, ле бьһистьне ль к’ö буйа?
Һәгәр һ’әму бәдән гöһ буйа,
бинһьлдане ль кö буйа? 18 Ле
р’аст Хwәде әw әндәм йәко-йәко
бәдәнәкеда щи кьрьн, чаwа Wи
хwәст. 19 Һәгәр һ’әму әндәмәк
буна, бәдәне ль кö буйа? 20 Ле
р’аст ньһа әндәм гәләк ьн, ле
бәдән йәк ә.

* 12:10 К’ьтеба[ф] Пирозда у илаһи[ф] нава ве нә’ма Паwлосда, хәбәра «п’ехәмбәрти» фьрә те фә’мкьрьне. Йе кö п’ехәмбәртийе дькә, әw бь р’ебәрийа Р’öһ’е Пироз готьнәкә жь Хwәде ә’лами мәрьва дькә. Чаwа Паwлос Корьнт’и I, 14:3-да дьбежә, йе кö п’ехәмбәртийе дькә, баwәрийа мәрьва ава дькә, дьл дьдә бәр wан у бәр дьле wанда те. Иди п’ехәмбәрти нә т’әне бона тьштед кö һе нәqәwьми йә.

21 Ч’ә’в нькарә бежә дәст:
«Тӧ кери мьн найейи!» У нә
жи сәри ньгар’а дькарә бежә:
«Һун кери мьн найен!» 22 Ле
сәрда әw әндәмед бәдәнейә кӧ
сьст к’ьфш дьбьн, әw һе фәрз
ьн 23 у әw әндәмед бәдәнейә
беqәдьр тенә һ’әсабе, әм һе
qәдьре wан заньн у йед ә’йбә
нава wеда, әм һе бь т’әрбәт
дньхемьн, 24 ле әндәмед мәйә
беә’йб нә һ’әwще wе йәке нә.
Ле Хwәде бәдән һәвва кьр, кӧ
йе беqәдьр һе qәдьр бьстинә,
25 wәки дӧтирәти нәк’әвә на-
ва бәдәне, ле һ’әму әндәм жь
һәвдӧр’а шәwат бьн. 26 Ләма,
гава әндәмәк еше дьк’ьшинә,
һ’әму әндәм һәвр’а дешьн, ле
гава әндәмәк те пәсьндайине,
һ’әму әндәм т’әви wе ша дьбьн.

27 Аwа һун бәдәна Мәсиһ
ьн у һәр йәк жь wә әндәмәки
бәдәна Wи йә. 28 У Хwәде пе-
шийе һьнәк щьвинеда кьрьнә
шанди, йа дӧда п’ехәмбәр[ф], йа
сьсийа дәрсдар, паше йед к’ә-
рәмәткьр, пәйр’а йед хwәйийе
п’ешк’ешед нәхwәшqәнщкь-
рьне, к’омәкдарийе, сә’витийе
у йед зьманед хәриб*. 29 Чьма
һ’әму шанди нә? Чьма һ’әму
п’ехәмбәр ьн? Чьма һ’әму дәрс-
дар ьн? Чьма һ’әму к’әрәмәта
дькьн? 30 Чьма һ’әму хwәйийе
п’ешк’ешед нәхwәшqәнщкь-
рьне нә? Чьма һ’әму бь зьма-
нед хәриб хәбәр дьдьн? Чьма
һ’әму зьмана шьровәдькьн?
31 Дә һун һ’әйра п’ешк’ешед
һе мәзьнда бьн.

Ле әзе р’екә һәрә qәнщ жи
нишани wә кьм.

Һ’ьзкьрьн

13 1 Һәгәр әз бь зьманед
мәрьва йан мьлйак’ә-
та хәбәр дьм, ле дьле мьнда
һ’ьзкьрьн т’ӧнәбә, әзе бьбьмә
мина wи зәнгьле кӧ дькә зьн-
гин йан жи болмед сьфрә кӧ
дькьнә шьнгин. 2 Һәгәр п’еш-
к’еша п’ехәмбәртийе мьнр’а
һәбә у сәр һ’әму сӧр’а вәбьм,
һ’әму занәбуне фә’м бькьм у
һәгәр баwәрийа мьн жи һаqас
һәбә, һ’әта ч’ийа жи жь щи
бьгӧһезьм, ле һ’ьзкьрьн дьле
мьнда т’ӧнәбә, әз нә т’ӧ тьшт
ьм*. 3 У һәгәр һәбука хwә пева
бәлайи бәләнгаза кьм у бәдә-
на хwә жи бьдьмә дәр бона

* 12:28 Әфәси 4:11.
* 13:2 Мәтта 17:20; 21:21.

шəwьтандьне, ле һ’ьзкьрьн
дьле мьнда т’öнəбə, т’ö к’ар
нагьһижə мьн.
[4] Һ’ьзкьрьн думькдьреж у
ширьн ə, һ’ьзкьрьн һ’əвсудийе
накə, һ’ьзкьрьн к’öбар набə,
п’ьшька хwəда наwəрьмə, [5] бе-
п’əргал нинə, йа хwə нагəр’ə, зу
һерс нак’əвə, к’ине нажо, [6] дьле
хwə ль нəһəqийе ша накə, ле
р’астийер’а ша дьбə. [7] Һ’ьзкьрьн
һəр гав дадьхə, һəр гав баwəр
дькə, һəр гав хwəйигöман ə,
һəр гав сəбьр дькə.
[8] Һ’ьзкьрьн т’ö щар к’öта набə.
Һəгəр п’ехəмбəрти һəбьн, we
бəтал бьн, һəгəр зьманед хə-
риб һəбьн, we дəнгед wан бенə
бьр’ине, һəгəр занəбун һəбə,
we дəрбаз бə һəр’ə. [9] Бəле əм
жь п’ьр’и-һьндьки заньн у жь
п’ьр’и-һьндьки п’ехəмбəртийе
дькьн. [10] Ле гава к’амьлти бе,
һьнге нəк’амьлти we дəрбаз
бə һəр’ə.
[11] Гава əз зар’ бум, мьн мина
зар’а хəбəр дьда, мина зар’а
дьфькьрим, мина зар’а дьда
бəр һ’əсеб. Гава əз мəзьн бум,
əw тьштед зар’отийе мьн жь
хwə дур хьстьн. [12] Ньһа əм
чаwа qəрəт’уки нəйнькеда
дьбиньн, ле һьнге əме р’у бь
р’у бьбиньн. Ньһа əз жь п’ь-
р’и-һьндьки заньм, ле һьнге
əзе т’ам нас бькьм, чаwа əз
һатьмə наскьрьне.
[13] Аwа ньһа əв һəрсек дьми-
ньн: Баwəри, гöман у һ’ьзкьрьн.
Ле һ’ьзкьрьн сəр wанр’а йə.

Бона п’ешк’ешед
Р’öһ’е Пироз:
П’ехəмбəрти у зьманед хəриб

14 [1] Дəмана һ’ьзкьрьнеда
бьн у һ’əйра п’ешк’е-
шед р’öһ’анида бьн, илаһи
п’ехəмбəртикьрьне. [2] Əwe кö
бь зьмане хəриб хəбəр дьдə,
əw нə кö мерьвр’а хəбəр дь-
дə, ле Хwəдер’а, чьмки кəсəк
Wи фə’м накə. Əw бь qəwата
Р’öһ’ сöр’а дьбежə. [3] Ле бəле
йе кö п’ехəмбəртийе дькə, əw
мерьвр’а хəбəр дьдə, баwəрийа
wан ава дькə, дьл дьдə бəр wан
у бəр дьле wанда те. [4] Əwe кö
бь зьманед хəриб хəбəр дьдə,
т’əне баwəрийа хwə ава дькə,
ле əwe кö п’ехəмбəртийе дь-
кə, щьвине пева ава дькə. [5] Əз
дьхwазьм кö һун һ’əму жи бь
зьманед хəриб хəбəр дьн, ле
əз һе дьхwазьм кö һун п’е-
хəмбəртийе бькьн, чьмки йе
п’ехəмбəртийе дькə, жь йед
бь зьманед хəриб хəбəр дьдə
четьр ə, пештьри wи wəхте кö

те шьровәкьрьне, wәки щьвин
бе авакьрьне.

6 Awa хушк-бьрано, һәгәр әз
бемә щәм wә бь зьманед хәриб
хәбәр дьм, әзе чь к’аре бьдьмә
wә? Т’ö к’аре надьм һәгәр әз
ә’йантийе, йан занәбуне, йан
п’ехәмбәртийе, йан һинкьрь-
не wәр’а нәйньм? 7 Һащәтед
нәбинбәрә кö дәнг дәрдьхьн,
әм бежьн бьлур бә, йан чәнг[ф],
һәгәр дәнге wан нәзәлал бә,
we чаwа заньбьн чь мьqам те
лехьстьне? 8 Йан жи, һәгәр
бор’и дәнгәки нәнас дәрхә,
к’е we к’аре хwә ль шер’ бькә?
9 Öса жи һун, һәгәр бь зьмен
хәбәрәкә фә’мдари нәбежьн,
we чаwа бьзаньбьн һун чь дь-
бежьн? Хәбәрдана wәйе мина
байе сар бә. 10 К’ьфш ә кö
дьнйайеда чьqас щур’ә-щур’ә
зьман һәнә, ле жь wан йәк жи
бе фә’мин нинә. 11 Ле, һәгәр әз
зьманәки фә’м накьм, әз бона
йе wи зьмани хәбәр дьдә хәриб
ьм у йе хәбәр дьдә жи бона
мьн хәриб ә. 12 Öса жи һун кö
һ’әйра п’ешк’ешед р’öһ’анида
нә, нава wан п’ешк’ешада һе
пешда һәр’ьн, к’ижан щьвине
ава дькьн.

13 Бона ве йәке әwe кö бь
зьманед хәриб хәбәр дьдә, бь-
ра дöа бькә кö шьровәкә жи.
14 Чьмки гава әз бь зьманед
хәриб дöа дькьм, әw р’öһ’е мьн
дöа дькә, ле һ’ьше мьнда тьшт
р’унани. 15 Әз чь бькьм? Әзе
һьн бь р’öһ’е хwә дöа бькьм,
һьн жи бь һ’ьше хwә, һьн бь
р’öһ’е хwә бьстьрем, һьн жи
бь һ’ьше хwә. 16 Һәгәр тö бь
р’öһ’е хwә шькьрийе бьди, әwe
кö мина нәзана сәкьни йә, we
чаwа р’азидарийа тәр’а qайл
бә бежә: «Амин[ф]»? Әw qәт
фә’м накә жи, тö чь дьбежи.
17 Бәле тö р’ьнд р’азибуне дь-
ди, ле баwәрийа йе дьн найе
авакьрьне.

18 Әз жь Хwәдейе хwә р’ази
мә, кö жь wә һ’әмуйа зә’фтьр
бь зьманед хәриб хәбәр дьдьм.
19 Ле бәле щьвинеда әз һе дь-
хwазьм пенщ хәбәред фә’мдари
бежьм, wәки һьнәкед дьн жи
һин бькьм, нә кö бь һ’әзара
хәбәред хәриб.

20 Хушк-бьрано, һ’ьше хwәда
зар’ нибьн! Һьндава хьрабийеда
мина зар’а бьн, ле һ’ьше хwә-
да гьһишти бьн. 21 Qанунеда
ньвисар ә:

«Әзе бь мәрьвед хwәйе зьма-
нед хәриб у заред[ф] хәриба
ве щьмә’тер’а хәбәр дьм,

ле бәле we һьнге жи гӧһда-
рийа Мьн нәкьн, Хӧдан
дьбежә»*.
22 Аwа п’ешк’еша зьманед хә-
риб нишанәк ә, нә кӧ бона
баwәрмәнда, ле бона нәбаwәра
у п’ехәмбәрти жи нә кӧ бона нә-
баwәра йә, ле бона баwәрмәнда*.
23 Һәгәр т’әмамийа щьвине пева
бьщьвә у һ’әму жи зьманед хәриб
хәбәр дьн, һьнге һьнәкә нәзан
йан нәбаwәр бьк’әвьнә һьндӧр’,
we нәбежьн: «Әвана дин бунә»?
24 Ле һәгәр һ’әму жи п’ехәмбәр-
тийе бькьн, һьнге йәки нәбаwәр
йан нәзан бьк’әвә һьндӧр’, we
жь һ’әму готьнед wан хwә мӧ-
кӧр’ бе у бе гӧнәк’аркьрьне[ф],
25 сӧр’ед дьле wида жи we бенә
ә’йанкьрьне у дәвәр’у ль бәр
Хwәде бьк’әвә, wи бьһ’әбинә
у дәнг һьлдә бежә: «Р’асти жи
Хwәде нав wәда йә!»

Ә’рф-ә’дәтед щьвине

26 Әм иди чаwа бькьн гәли
хушк-бьра? Гава һун дьщьвьнә
щики, һәр кәсе жь wә чи wи
һәбә, һәгәр к’ӧлам бә, һинкь-
рьн бә, ә’йанти бә, хәбәрдана
зьманед хәриб бә, шьровәкьрьна
зьманед хәриб бә, бьра һ’әму
жи бона авабуна щьвине бьн.
27 Һәгәр йәк бь зьмане хәриб
хәбәр дьдә, бьра дӧдӧ бьн, йан
йа лапә зә’ф сьсе, ле бьра йәк
пәй йәкир’а хәбәр дә у йәк
жи шьровәкә. 28 Ле һәгәр кә-
сәк т’ӧнә кӧ шьровәкә, бьра
әw щьвинеда дәнге хwә нәкә,
т’әне бәр хwәда Хwәдер’а хә-
бәр дә. 29 У жь п’ехәмбәра жи
бьра дӧдӧ бьн, йан йа лапә зә’ф
сьсе хәбәр дьн у йед дьн бьра
ә’нәнә кьн. 30 Ле һәгәр ль бәр
йәки жь нава р’уньштийа жи
тьштәк вәбә, иди бьра йе пе-
шьн дәнге хwә бьбьр’ә. 31 Чьмки
һун һ’әму жи, йәк пәй йәкир’а
дькарьн п’ехәмбәртийе бькьн,
wәки һ’әму жи һин бьн у һ’әму
жи дьл бьстиньн. 32 У р’ӧһ’ед
п’ехәмбәра бьн сә’витийа п’е-
хәмбәрада нә, 33 чьмки Хwәде
нә Хwәдейе беп’әргалийе йә,
ле Йе ә’дьлайийе йә.

* 14:21 Ишайа 28:11-12; Qануна Дӧщари 28:49.
* 14:22 Хәбәра «нишан» ль вьр бь дӧ щур’а те фә’мкьрьне, к’ар у зьрар. П’ехәмбәрти нишанәкә к’ар ә бона баwәрмәнда, чьмки пе we баwәрийа wан те шьдандьне, к’аре дьк’әвьн. Ле хәбәрдана бь зьманед хәриб бона нәбаwәра нишанәкә зьрар ә, чьмки фә’м накьн, к’аре нак’әвьн.

Чаwа нава һ’əму щьвинед
щьмə’та Хwəдеда*, 34 бьра жь-
нед wə щьвинеда хwə кəр’
кьн, чьмки изьна wан т’öнə
хəбəр дьн, ле бьра гöһдар бьн,
чаwа Qанун жи дьбежə. 35 Ле
һəгəр əw тьштəки дьхwазьн
бьзаньбьн, бьра ль мале жь
меред хwə бьпьрсьн, чьмки
нə щайиз ə кö жьн щьвинеда
хəбəр дə.

36 Т’ö хəбəра Хwəде жь wə
дəрк’əт? Йан т’əне гьһиштə
wə? 37 Һəгəр йəк дьфькьрə, кö
хwəха п’ехəмбəр ə йан р’öһ’а-
ни йə, бьра заньбə чь кö мьн
wəр’а ньвисин, т’əмийа Хöдан
ə. 38 Ле һəгəр йəк гöһ надə ван
тьшта, һун жи гöһ нəдьнə wи.

39 Аwа хушк-бьрано, һ’əйра
п’ехəмбəртикьрьнеда бьн у дəн-
ге йед бь зьманед хəриб хəбəр
дьдьн нəдьнə бьр’ине. 40 Т’əне
һəр тьшт бьра бь т’əрбəт, щи
бь щи у маqули бə.

Р’абуна Мəсиһə жь мьрьне

15 1 Əз wе Мьзгинийе[ф] дь-
хwазьм биньмə бира wə
хушк-бьрано, йа кö мьн wəр’а
даннасин кьр у wə qəбул кьр,
сəр wе жи сəкьнинə. 2 Бь wе жи
һун хьлаз дьбьн, һəгəр wе хə-
бəре, йа кö мьн wəр’а даннасин
кьр, qəwин бьгьрьн. Һəгəр на,
баwəрийа wəйе бадиһəwа[ф] бə.

3 Мьн əв йəка сəр һəр тьшти-
р’а, чаwа станд, öса жи да wə,
кö Мəсиһ бона гöнед мə мьр,
ль гора ньвисара* 4 у һатə дə-
фьнкьрьне[ф], р’ожа сьсийа Əw
Хwəдеда жь мьрьне р’абу ль гора
ньвисара*, 5 Пəтрусва* хöйа бу,
пəйр’а һəр донздəһ шандийа-
ва**. 6 Паше щарəкер’а пенсьд
хушк-бьрайи зедəтьрва хöйа
бу, жь wан гəлəк һ’əта ньһа
сах ьн, ле һьнəк жи мьрьнə.
7 Паше Аqубва[ф] хöйа бу, пəйр’а
һ’əму шандийава.

* 14:33 Аһа жи те фə’мкьрьне кö əв хəбəр «чаwа нава һ’əму щьвинед щьмə’та Хwəдеда» р’еза 33-ва гьредайи йə, нə кö р’еза 34-ва. Аwа готи əв те фə’мкьрьне чаwа фькьрəкə хwəсəрихwə йə: «Нава һ’əму щьвинед щьмə’та Хwəдеда аһа йə».
* 15:3 Ишайа 53:5-12.
* 15:4 Зəбура 16:8-10.
* 15:5 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Кифас».
** 15:5 Луqа 24:34-36; Мəтта 28:16-17; Марqос 16:14; Йуһ’əнна 20:19.

8 Ахьрийе, пәй һ’әмуйар’а
мьнва хӧйа бу, чаwa йәки нә
сәре хwә жь дийа хwә буйи*.
9 Чьмки әз жь шандийа йе
һәри паш ьм, кӧ нә лайиq ьм
шанди жи бемә готьне, чьмки
мьн щьвина Хwәде зеранд*.
10 Ле әз бь к’әрәма Хwәде мә
чь жи һәмә у к’әрәма Wи кӧ
бь мьнр’а йә, бош-бәтал ни-
бу. Ле сәрда әз жь wан һ’әму
шандийа зә’фтьр хәбьтим у нә
кӧ әз бум, ле к’әрәма Хwәдейә
кӧ бь мьнр’а йә. **11** Awa һәгәр
әз бьм, йан әw бьн, әм һ’әму
жи аһа даннасин дькьн у wә
аһа жи бawәр кьрийә.

Р’абуна бawәрмәндайә жь мьрьне

12 Awa һәгәр әм даннасин
дькьн, кӧ Мәсиһ жь мьрьне
р’абуйә, чаwa жь wә һьнәк
дьбежьн, кӧ р’абуна мьрийа
т’ӧнә? **13** Һәгәр р’абуна мьрийа
т’ӧнә, кӧ ӧса йә Мәсиһ жи жь
мьрьне р’анәбуйә. **14** У һәгәр
Мәсиһ жь мьрьне р’анәбуйә,
кӧ ӧса йә даннасинийа мә
жи бош-бәтал ә у бawәрийа
wә жи бош-бәтал ә. **15** У әме
жи бьбьнә шә’дед Хwәдейә
дәрәw, чьмки мә бона Хwәде
шә’дәти да, кӧ Әwи Мәсиһ жь
мьрьне р’акьр, ле һәгәр мьрийе
р’анәбьн, кӧ ӧса йә Әw жи жь
мьрьне р’анәкьрийә. **16** Чьмки
һәгәр мьрийе р’анәбьн, кӧ ӧса
йә Мәсиһ жи жь мьрьне р’а-
нәбуйә. **17** У һәгәр Мәсиһ жь
мьрьне р’анәбуйә, wәки ӧса
йә бawәрийа wә бадиһәwa йә,
һәла һе һунә нава гӧнед хwәда
нә **18** у әwед бawәрийа Мәсиһда
жи мьрьнә ӧнда бунә. **19** Һәгәр
т’әне әм бона ве жийине гӧмана
хwә Мәсиһ тиньн, кӧ ӧса йә әм
жь һ’әму мәрьва мә’рьмтьр ьн.
20 Ле р’аст Мәсиһ жь мьрьне
р’абуйә, чаwa бәре[ф] дәрәмәта
пешьн жь нава мьрийа р’абу-
йи. **21** Мьрьн р’уйе мәрьвәкида
бу, бь мәрьвәки жи wе р’абуна
мьрийа бьбә. **22** Чаwa һ’әмуйед
жь Адәм[ф] буйи дьмьрьн, ӧса жи
һ’әмуйед жь Мәсиһ буйи wе сах
бьн. **23** Ле һәр кәс дора хwәда:
Пешийе Мәсиһ чаwa бәре дә-
рәмәта пешьн, паше йед п’ара
Мәсиһ, wәхте һатьна Wида.
24 Һьнге ахьри wе бе, гава к’ока
һәр сәрwертийе, һ’ӧкӧмәтийе у

* 15:8 К’аред Шандийа 9:3-6.
* 15:9 К’аред Шандийа 8:3.

qəwate бинə у п’адшатийе бьдə
дəсте Бав Хwəде. 25 Чьмки Əw
гəрəке п’адшатийе бькə, һ’əта
кӧ Хwəде һ’əму дьжмьна бькə
бьне п’ийед Wи*. 26 Дьжмьне
хьлазийе кӧ wе к’оке ле бинə,
мьрьн хwəха йə, 27 чьмки ньвисар
дьбежə: «Хwəде һəр тьшт
бьне п’ийада ельмиᶠ Wи кьр».
Ле гава те готьне «һəр тьшт»
ельми Wи кьр, фə’мдари йə,
пештьри Wи Хwəдейи, Йе кӧ
һəр тьшт ельми Wи кьр*. 28 У
гава һəр тьшт ельми Wи бьн,
һьнге Кӧр’ Хwəха жи wе ельми
Wи Хwəдейи бə, Йе кӧ һəр
тьшт ельми Wи кьр, wəки һəр
тьштида Əw бьбə Хwəдейе
һəр тьшти.

29 Wəки дьн готи, əwед кӧ
бона мьрийа тенə ньхӧмандьне
wе чь бькьн? Һəгəр мьрийе
т’ӧ щар р’анəбьн, иди чьма
бона мьрийа тенə ньхӧмандьне?
30 Чьма əм жи һəр гав
хwə давежьнə сəр села сор?
31 Əw фьр’наqбуна мьн шə’дə
йə, хушк-бьрано, йа кӧ əз пе
wə фьр’наq дьбьм йəктийа
Мəсиһ Исайе Хӧдане мəда,
əз һəр р’ож дəст жь ə’мьре
хwə дьк’ьшиньм. 32 Һəгəр мьн
Əфəседа шəр’е хwə дəрəща
мəрьвайеда т’əви «сə’ва» кьр,
чь к’əтə к’исе мьн? Һəгəр
р’абуна мьрийа wе т’ӧнəбə,
дə иди «əм бьхwьн-вəхwьн,
чьмки əме сьбе бьмьрьн»*,
чаwа һьнəк дьбежьн. 33 Нəхапьн!
«Һəвалтийа хьраб мəрьве
хwəйип’əргал хьраб дькə»*.
34 Р’аст бьфькьрьн, сəр һ’ьше
хwəда wəрьн, иди гӧна нəкьн,
чьмки һьнəк жь wə һе Хwəде
нас накьн, əз ве йəке дьбежьм,
кӧ һун шəрм бькьн.

Qальбе нуйи пəй р’абуна мьрнер’а

35 Ле бəле йəке бежə: «Мьри
чаwа дькарьн р’абьн у qальбе
wане чаwа бə?» 36 Сəре аqьл!
Əw т’охьме кӧ тӧ дьчини, һ’əта
«нəмьрə» жийинер’а шин набə.
37 У əw тьште кӧ тӧ дьчини, нə
кӧ wи qальби дьчини, к’ижан

* 15:25 Зəбур 110:1.

* 15:27 Зəбур 8:6.

* 15:32 Ишайа 22:13; 56:12.

* 15:33 Əва готьнəкə йəки йунан ə, наве wи «Мəнандəр», бəри Иса жь сала 342-а һ’əта сала 291-а һəбу.

кö we бьгьhижә, ле h’әбәкә
садә йә, мәсәлә гәньм, йан
жи жь т’охьмед майин. 38 У
Xwәде qальб дьдә wи т’охьми,
чawa кö дьхwaзә у hәр т’охьмәк
qальбе хwә дьстинә. 39 Һ’әму
qальб хун-гоштәк ниньн, qa-
льбе мерьв башqә йә у qальбе
h’әйwен башqә, йе тәйрәда
башqә йә, йе мә’сийа жи башqә.
40 Qальбед ль ә’змен жи hәнә,
qальбед ль дьне жи hәнә, ле
р’әwша йед ә’змен башqә йә
у йед дьне башqә. 41 Р’әwша
тә’ве башqә йә, р’әwша hиве
башqә у р’әwша стәйрка жи
башqә йә у hәр стәйркәк бь
р’әwша хwә жь hәв тенә фьр-
qикьрьне. 42 Бь ви awaйи жи
р’абуна мьрийа йә: Qальбе
дерьс те чандьне, йе нәдерьс
we р’абә. 43 Әw бер’әwш те
чандьне, бь р’әwше we р’абә,
әw бет’аqәтийе те чандьне,
бь qәwате we р’абә. 44 Qальбе
бинбәр те чандьне у qальбе
р’öh’ани we р’абә.

Чawa кö qальбе бинбәр hәйә,
öса жи qальбе р’öh’ани hәйә.
45 Аhа жи ньвисар ә: «Мәрьве
пешьн Адәм[ф], бу бинбәрәки
сах»*, ле Адәме пашьн бу р’ö-
h’әки жийиндайине. 46 Ле бәле
пешийе йе р’öh’ани нәбу, ле
йе бинбәр, паше йе р’öh’ани.
47 Мәрьве пешьн жь хwәлийа
ә’рде бу, мәрьве дöда жь ә’змен
бу. 48 Чawa йе жь хwәлийе бу,
öса жи йед жь хwәлийе нә,
чawa йе жь ә’змен ә, öса жи
йед жь ә’змен ьн. 49 У мә чawa
кьрасе йе жь хwәлийе ль хwә
кьрийә, әме öса жи кьрасе йе
жь ә’змен ль хwә кьн.

50 Готьна мьн әв ә хушк-бь-
рано, wәки хун у гошт ль
П’адшатийа Xwәде ньќарьн
wap бьн, нә жи дерьсбун we
ль нәдерьсбуне wap бә. 51 К’а
бьбьhен, әз сöр’әке wәр’а бе-
жьм: Әм h’әмуйе нәмьрьн, ле
әм h’әмуйе жи бенә гöhастьне*,
52 ньшкева, чawa ч’ә’ве хwә
бьгьри-вәки, дәма бор’ийа
ахьрийе бе ледане. Чьмки гава
бор’и бе ледане, мьри we нәде-
рьсбуйи р’абьн, әме жи бенә
гöhастьне. 53 Чьмки гәрәке
әви дерьс нәдерьсийе ль хwә
wәргьрә у әви мьри нәмьри-
йе ль хwә wәргьрә. 54 Ле гава
әви дерьс нәдерьсийе ль хwә

* 15:45 Дәстпебун 2:7.
* 15:51-52 Т’есалоники I, 4:14-17.

wәргърә у әви мьри нәмьри-
йе ль хwә wәргърә, һьнге әw
готьне бе сери, кӧ ньвисар ә:

«Сәрк’әтьне мьрьн һ’уфи
хwә кър»*.

55 «Мьрьн, к’ане qиле жә’ра
тә?
Мьрьн, к’ане сәрк’әтьна
тә?»*

56 Qиле мьрьне гӧнә йә у qә-
wата гӧна жь Qануне йә. 57 Ле
шькър жь Хwәде, кӧ әм бь
дәсте Хӧдане мә Иса Мәсиһ
сәр хьстьн.
58 Аwа хушк-бьрайед мьнә
дәлал, qәwин бьминьн, жь
щийе хwә нәһ’әжьн, һәр гав
шьхӧле Хӧданда пешда һәр’ьн,
бьзаньбьн хәбата wә бош-бә-
тал нинә ль бәр Хӧдан.

Бона к’омәкт’опкьрьне

16 1 Ле ньһа дәрһәqа к’о-
мәкт’опкьрьна бона
щьмә’та Хwәде, мьн чаwа т’әми
да щьвинед Галатйайе, һун
жи ӧса бькьн: 2 Һәр йәкшәм,
дәсте жь wә һәр кәсива чьqас
те, бьра тьштәки дәсте хwәр’а
паш хә, нәбә кӧ гава әз бем,
һьнге бе т’опкьрьне. 3 У гава
әз бем, һун жи р’е к’ижанар’а
дьбиньн, әзе пе дәсте wан, бь
ньвисар п’ешк’ешед wә бьши-
ньмә Оршәлиме[ф]. 4 У һәгәр
мьнр’а жи бьк’әвә, кӧ әз һә-
р’ьм, иди әwе т’әви мьн бен.

Т’ьвдиред Паwлос

5 Пәй чуйина qәза Мәкә-
донйайер’а, әзе сәрики ль
wә хьм, чьмки әзе Мәкәдон-
йайер’а дәрбаз бьм. 6 Дьбә
кӧ ль щәм wә бьминьм, йан
жи зьвьстана хwә wьр дәрбаз
кьм у һьнге һун дькарьн мьн
вәр’екьн, әз к’ӧда кӧ һәр’ьм.
7 Чьмки әз ньһа нахwазьм кӧ
wә сәр р’ийа хwә бьбиньм
һәр’ьм, ле әз гӧман ьм кӧ хе-
ләке щәм wә бьминьм, һәгәр
Хӧдан һ’ъз бькә. 8 Ле ньһа әзе
һ’әта Р’ожа[ф] Пенщийә һ’әсаб,
ль Әфәсе бьминьм, 9 чьмки
дәргәһәки херейи мәзьн ль
бәр мьн вәбуйә у пәйк’әтийед
мьн гәләк ьн.
10 Һәгәр Тимот’ейо бе щәм wә,
ӧса бькьн кӧ әw жь wә вәнәк’ь-
шә, чьмки әw жи бона Хӧдан
дьхәбьтә, чаwа әз. 11 Ӧса бьра
тӧ кәс wи беqәдьр нәкә. Wи бь

* 15:54 Ишайа 25:8.
* 15:55 Һосәйа 13:14.

хер-сьламәт вәр’екьн, wәки бе
щәм мьн, чьмки әз һивийа wи
у бьрайед т’әви wи мә.
12 Ле дәрһәqа Аполойе бьра-
да, мьн гәләки лава же кьр,
кӧ т’әви бьра сәр wәда бьһата,
ле нета wи һатьне ньһа qәт
т’ӧнәбу, ле wе бе, гава мәщал
бьк’әве.

Готьнед ахьрийе

13 Һ’ьшйар бьминьн, баwәри-
йеда һ’имгьрти бьн, ә’гит бьн,
бьшьдьн, 14 бьра һәр кьрьнед
wә бь һ’ьзкьрьне бьн.
15 Ньһа һун заньн кӧ Стефа-
нас мала хwәва баwәрмәндед
qәза Ахайайейә пешьн ә у wан
хwә данә хьзмәтк’арийа щьм-
ә’та Хwәде. Иди әз һиви жь wә
дькьм хушк-бьрано, 16 кӧ һун
гӧр’аᶲ йед ӧсада бьн, ӧса жи
гӧр’а wан һ’әмуйада, йед кӧ
т’әви шьхӧле ве хәбате дьбьн.
17 Әз бона һатьна Стефанас,
Фортунато у Ахайико ша мә,
баре дьле мьнда wана дәwса
wә гьрт, 18 бь wе йәке дьле мьн
у wә жи р’ьһ’әт кьрьн. Qәдьре
йед ӧса бьгьрьн.
19 Щьвинед qәза Асйайеда
ль wә сьлав дькьн. Акила у
Прьскила т’әви щьвина мала
хwәда гәләки йәктийа Хӧдан-
да ль wә сьлав дькьн. 20 Һ’әму
хушк-бьрайед вьр ль wә сьлав
дькьн. Бь р’амусана шире һ’ә-
лал ль һәвдӧ сьлав кьн.
21 Әв сьлав, бь дәстньвисара
мьн Паwлос ә. 22 Һәгәр йәк Хӧдан
һ’ьз накә, бьра ньфьр’ ль wи бә.
«Маранат’а*». 23 К’әрәма Хӧдан
Иса ль wә бә. 24 Әз wә п’ара
Мәсиһ Иса к’әтийа һ’ьз дькьм.

* 16:22 «Маранат’а» бь зьмане арами те фә’мкьрьне: «Йа Хӧдан wәрә».

НӘ’МА ПАԜЛОСӘ ДӦДА КОРЬНТ’ИЙАР’А

Пешготьн

Хӧйа дьбә кӧ «Нә’ма Корьнт’ийайә Дӧда» жи мина нә’ма пешьн, Паԝлос дәма р’еԝитийа хԝәйә 3-да ньвисийә, незики сала 56-а. Гава әԝи ньвиси, һәләԛәтийа ԝи у щьвина[ф] Корьнт’е һәвр’а һаԛаси п’ак нибу. Хӧйа дьбә кӧ жь әндәмед щьвине һьнәк һьмбәри ԝи р’абьбун, әԝи жи бәрк’ ль ԝан һьлатьбу[ф], ле нә’ма хԝәда сәбьр у һ’ьзкьрьна хԝә һьндава ԝанда хԝәй кьрийә у гӧмана хԝә жи жь ԝан нәбьр’ийә, кӧ ԝе ахьрийе һәвр’а т’ьфаԛ[ф] бьн у мьԛабьлбуне т’ӧнәбә.

Паԝлос п’ара нә’мейә пешьнда һәләԛәтийа хԝә у щьвина Корьнт’е ә’нәнә дькә у шьровәдькә, кӧ чьма нә’ма бәреда ӧса һ’ьшк ль ԝан һьлатьбу, йед кӧ мьԛабьли ԝи бун. Әԝ ньһа ве нә’меда шькьрдайина хԝә ә’лам дькә, кӧ һьлатьна[ф] ԝийә һ’ьшк бу мә’ни, кӧ әԝ сәр кьрьна хԝә п’ошман бун, вәгәр’ийан у готьнед ԝир’а ԛайл бун (сәред 1-е һ’әта 7-а).

Паше Паԝлос р’е дьдә бәр баԝәрмәнда, кӧ әԝ алийе п’ешк’ешед[ф] бона алик’арийа баԝәрмәндед Щьһустанейә[ф] дәсттәнг мәр’д бьн (сәред 8-а һ’әта 9-а).

Сәред хьлазийеда жи Паԝлос дәрһәԛа ԛӧльхе шандити[ф] у р’абун-р’уньштьна хԝәда дьбежә. Әԝ бона ԝан дьбежә, йед кӧ хԝә чаԝа шандийед р’аст һ’әсаб дькьрьн, ле Паԝлос шандийе дәрәԝ (сәред 10-а һ’әта 13-а). Ле бәле ве нә’меда мәрәме Паԝлос т’ӧ щар нә әԝ бу, кӧ әԝи наве хԝә бьльнд кьра, йан хԝә бьльнд бьгьрта у п’әйе һинкьрьна хԝә бьда. Ле әԝ пьштгьрийе ԛӧльхе шандитийа хԝә дькә, ԝәки бькарьбә Мьзгинийа[ф] р’аст бьдә ԛәбулкьрьне, кӧ һ’әму жи Мәсиһ нас кьн у ԛәбул кьн чаԝа Хӧдан[ф].

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-11)
Паԝлос у щьвина Корьнт’е (1:12–7:16)
К’омәкдарийа бона баԝәрмәндед Щьһустане (8:1–9:15)
Щабдайина Паԝлос бона һ’ӧкӧме шандитийа хԝә (10:1–13:10)
Пашготьн (13:11-13)

Сълавкърн

1 1 Жь Паԝлосе бь ә’мьре
Хԝәде шандийе[ф] Мәсиһ
Иса у Тимот’ейойе бьрайе мә,
щьвина[ф] Хԝәдейә Корьн-
т’ер’а у ԝе т’әмамийа щьмә’та
Хԝәдер’а, йа кӧ т’әвайийа ԛәза
Ахайайеда йә:
2 Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайийа
Баве[ф] мә Хԝәде у Хӧдан[ф] Иса
Мәсиһ ль ԝә бә.

Паԝлос шькрийе дьдә Хԝәде

3 Шькьр Хԝәдейе Баве Хӧ-
дане мә Иса Мәсиһр’а, Баве
дьлшәԝатийе у Хԝәдейе һ’әму
бәрдьлийе[ф]. 4 Әԝ нава һ’әму
тә’ли-тәнгийада дьл дьдә бәр
мә, ԝәки әм жи бькарьбьн дьл
бьдьнә бәр ԝан, йед кӧ нава һәр
щур’ә тә’ли-тәнгийада нә, бь
ԝе бәрдьлийе, пе к’ижане әм
хԝәха жь Хԝәде тенә бәрдьли-
кьрьне. 5 Бәле чаԝа әм т’әви ԝан
щәфайед Мәсиһә гәләк дьбьн,
ӧса жи гәләки бь дәсте Мәсиһ
бәр дьле мәда те һатьне. 6 Һәгәр
әм тә’ли-тәнгийада нә, әԝ бона
бәрдьли у хьлазбуна[ф] ԝә йә у
һәгәр әм бәрдьликьри нә, әԝ
бона ԝе бәрдьлийа ԝә йә, кӧ
һун бькарьбьн бь сәбьре ԝан
тә’ли-тәнгийа бьк’ьшиньн,
к’ижана әм жи дьк’ьшиньн.
7 У әм ԝәда ә’сәйи гӧман ьн,
чьмки әм заньн кӧ һун чаԝа
т’әви щәфайед мә нә, ӧса жи
т’әви бәрдьлийа мә нә.
8 Әм нахԝазьн кӧ һун һаш
жь ԝан тә’ли-тәнгийа т’ӧнәбьн
хушк-бьрано, йед кӧ мә ԛәза
Асйайеда к’ьшандьн. Әм жь
ԛәԝата хԝә дәр һаԛаси к’әть-
нә бьн баред гьран, һ’әта кӧ
мә дәсте хԝә жь ә’мьре хԝә
жи к’ьшанд. 9 Бәле мә хԝәр’а
ԛьрара мьрьне һ’әсаб кьр, ле
әв йәк бу ԝәки әм гӧмана хԝә

нәдьнә сәр хwә, ле сәр Хwәде,
Йе кö мьрийа жь гор'а р'адькә.
10 Жь дәсте wе мьрьна тьрс у
хоф Әwи әм хьлаз[ф] кьрьн у wе
хьлаз кә жи. У гöмана мә hәйә
кö wе диса мә хьлаз кә, 11 бь
алик'арийа wан дöайед кö hун
бона мә дькьн. Бь ви аwайи бь
сайа дöайед гәләка к'әрәм[ф] wе
мәр'а бе дайине у гәләке бона
мә шькьрийе бьдьнә Хwәде.

Паwлос шьровәдькә чьма нәчуйә Корьнт'е

12 Р'успитийа мә әв ә: Исафа
мә шә'дәтийе дьдә, wәки мә бь
дьле сах у вәкьри* жь Хwәдеда ль
ве дьне ә'мьре хwә дәрбаз кьр,
илаhи[ф] hьндава wәда, нә кö бь
сәрwахтийа[ф] мәрьвайийе[ф], ле бь
к'әрәма Хwәде. 13 Әм тьштәки дьн
wәр'а наньвисьн, пештьри wан
тьштед кö hун дькарьн бьхуньн
у фә'м бькьн у әз гöман ьм кö
hуне т'ам фә'м бькьн, 14 чаwа
жь п'ьр'и-hьндьки wә әм фә'м
кьрьнә, wәки hун бьгьhижьнә
wе фә'мине кö әм р'успитийа
wә нә, чаwа hун жи йа мә нә,
Р'ожа hатьна Хöдан Иса.
15 Мьн бь ве гöмане шеwьра
хwә кьр, пешийе бьhатама щәм
wә, кö wә дö щара к'әрәм бьс-
танда, 16 аwа готи сәрик бьда
wә, жь щәм wә бьчума Мәкә-
донйайе у жь Мәкәдонйайе жи
диса сәр wәда вәгәр'ийама, кö
wә жи әз ль алийе Щьhустане-
да[ф] вәр'екьрама*. 17 Гава әз аhа
дьшеwьрим, гәло мьн сьвькайи
кьр? Йан шеwьра хwәда мина
бәнде ве дьнйайе шеwьрим, кö
«Бәле» у «На»-йа мьн сьбәh-евар
нәбә йәк? 18 Ле Хwәде шә'дә йә,
кö созе мә wәр'а нәбуйә «Бәле»
у паше «На». 19 Чьмки Кöр'е[ф]
Хwәде, Иса Мәсиh кö пе мә wәр'а
hатә даннасинкьрьне, (бь мьн,
Силас* у Тимот'ейо), «Бәле» у
«На» нәбу, ле нава Wида т'ьме
«Бәле» йә. 20 Чьмки h'әму созед
Хwәде бь Иса Мәсиh «Бәле» нә,
ләма жи әм бь Wи «Амин[ф]» дь-
бежьн, бона р'умәта Хwәде. 21 У
Хwәде йә, йе кö әм wәва т'әвайи
йәктийа Мәсиhда h'имгьрти
кьрьн. Хут Wи әм к'ьфш кьрьн
22 у мора Хwә дани сәр мә, Р'öh'е[ф]
Пироз кьрә дьле мә чаwа бьhе[ф]
жь бәр созе Хwәва.

* 1:12 Нав hьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Бь дьлсахийе у h'әлалийе».
* 1:16 К'аред Шандийа 19:21.
* 1:19 Бь йунани «Силвано» ньвисар ә, кö щур'әки наве «Силас» ә.

23 Ле сәр мьнр’а Хwәде шә’дә
йә, кӧ мьн ԛемиши wә нәкьр,
кӧ нәһатьмә Корьнт’е. 24 Әм
һ’ӧкӧми сәр баwәрийа[ф] wә
накьн, чьмки һун баwәрийеда
шьдийайи нә, ле әм т’әви wә
дьхәбьтьн бона шабуна wә.

2 1 Awa мьн хwәха хwәр’а ԛь-
рар кьр кӧ диса нәйем дьле
wә бешиньм. 2 Чьмки һәгәр әз
дьле wә бешиньм, иди к’е we
дьле мьн ша кә, пештьри әwед
кӧ мьн дьле wан ешандьнә?
3 Мьн әw йәк нә’ма хwәда нь-
висибу, кӧ нәбә гава әз бем,
йед кӧ гәрәке мьн ша кьн, әw
дьле мьн бешиньн. Чьмки әз
wә һ’әмуйада гӧман ьм, кӧ ша-
буна мьн шабуна wә һ’әмуйа
йә. 4 Мьн бь гәләк һесьра, бь
гәләк к’әдәр у к’әсәра дьле
хwә wәр’а ньвиси, wәки һун нә
кӧ ль бәр хwә к’әвьн, ле wәки
we к’урайийа һ’ьзкьрьна мьнә
һьндава хwәда фә’м бькьн.

Бәрбьһерийа
һьндава йе нәһәԛда

5 Awa һәгәр йәки дьлеши кьр,
нә кӧ т’әне дьле мьн ешанд, ле
йе һьнәка жи, wәки гәләки зедә
нәкьм, нәбежьм йе wә һ’әмуйа
жи. 6 Әw щәза бәси wи мәрьви
йә, кӧ жь wә гәләка wир’а һати-
йә дайине. 7 Ле ньһа һун гәрәке
бьбахшиньнә wи у ль бәр дьле
wида бен, wәки к’әрби бәрхwә-
к’әтьне хwә ӧнда нәкә. 8 Awa әз
һиви жь wә дькьм, һ’ьзкьрьна
хwә һьндава wида мак кьн.
9 Һәма бона we йәке жи мьн нь-
висийә, wәки wә бьщер’ьбиньм[ф]
бьзаньбьм к’а һун һәр тьштида
гӧһдар ьн. 10 Һәгәр һун тьштә-
ки дьбахшиньнә йәки, әз жи
т’әви wә мә. У һәгәр тьштәки
бахшандьне һәбә, бона wә ль
бәр диндара Мәсиһ дьбахши-
ньм, 11 wәки мирещьн[ф] пьште
ль мә нәшкенә, чьмки әм һаш
жь һ’ӧнӧред wи һәнә.

Хәмгинийа Паwлосә
ль Тройайе

12 Гава әз бона Мьзгини-
дайина[ф] Мәсиһ гьһиштьмә
Тройайе, мьн дит кӧ Хӧдан
дәрик ль бәр мьн вәкьрийә.
13 Ле дьле мьн нә р’ьһ’әт бу,
чьмки мьн бьре хwә Тито ль
wьр нәдит. Һьнге мьн хатьре
хwә жь wан хwәст, чумә ԛәза
Мәкәдонйайе*.

* 2:13 К’аред Шандийа 20:1.

Сəрк’əтьна бь сайа Мəсиһ

14 Ле шькьр жь Хwəде, кö
т’ьме мə п’ега к’ома Мəсиһə
сəрк’əтьнеда пешда дьбə* у
бина наскьрьна хwə бь мə һəр
дəра бəла дькə. **15** Чьмки əм
бина Мəсиһə хwəш ьн ль бəр
Хwəде, һьн нава хьлазбуйийада,
һьн нава öндабуйийада. **16** Бона
һьнəка əм бина мьрьне нə, кö
wан бəрбь мьрьне дьбə у бона
һьнəка жи бина жийине, кö
wан бəрбь жийине дьбə. У к’и
дькарə ви бари һьлдə? **17** Əм нə
мина һьнəка нə, йед кö хəбəра
Хwəде к’ара хwəва гьредьдьн,
ле бəле əм чаwа мəрьвнə жь
Хwəдеда шанди, ль бəр Хwəде
бь һəлəqəтийа Мəсиһ пе сьтqе
дьле р’аст хəбəр дьдьн.

Qöльхк’аред Пəймана Ну

3 **1** Гəло əм диса вəдьгəр’ьн,
хwəха пəсьне хwə бьдьн?
Йан мина һьнəка мəр’а лазьм
ə əм шə’дəнə’ма сəр wəда бь-
шиньн, йан жь wə бьстиньн?
2 Нə һун ьн шə’дəнə’мед мə
дьле мəда ньвисар, алийе һəр
мəрьвида наскьри у хwəнди?
3 К’ьфш ə кö һун нə’ма Мəсиһ
ьн бь хьзмəтк’арийа мə нь-
висар, нə кö бь һ’öбьре, ле бь
Р’öһ’е Хwəдейе сах, нə кö сəр
сəлед кəвьри, ле сəр т’əхтед
дьле хун у гошт*.

4 Əм ве йəке Хwəдеда гöман
ьн бь сайа Мəсиһ. **5** Нə кö əм
жь хwə һ’əсаб дькьн кö əм
лайиqи ве кьрьне нə, ле кари-
на мə жь Хwəде йə. **6** Əwи əw
карин да мə, wəки əм бьбьнə
qöльхк’аред пəймана[ф] ну, нə
кö йе ньвисаре, ле йе Р’öһ’,
чьмки qануна ньвисар дькöжə,
ле Р’öһ’ дьдə жийине.

7 Аwа һəгəр əw qöльхе кö сəр
кəвьра бь һ’əрфа к’олайи бу у
ахьрийе мьрьне пешда тинə
һаqас хwəйир’умəт бу, wəки
зар’ед Исраел[ф] нькарьбун р’уйе
Муса[ф] бьньһер’ийана, жь дəст
wе шəwqа р’уйе wийи кö диса
wе дəрбаз буйа бьчуйа*, **8** ле
бəле qöльхе Р’öһ’ wе һе чьqас
хwəйир’умəт бə? **9** Чьмки һə-
гəр əw qöльхе кö ахьрийе ди-
wан сəр мəрьвада дани, һаqас
хwəйир’умəт бу, һе чьqас зедə

* 2:14 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Кö т’ьме мə бь Мəсиһ сəр дьхə».
* 3:3 Дəрк’əтьн 24:12; Йерəмийа 31:33; Һəзəкийел 11:19; 36:26.
* 3:7 Дəрк’əтьн 34:29.

we xwəйир’умəт бə əw qöль-
хе кö мəрьв пе бесущ дьбьн.
10 Бəле йе кö xwəйир’умəт бу,
əw бер’умəт дəрк’əт жь бəр
we р’умəта кö сəр wер’а бу.
11 Һəгəр qöльхе кö we дəрбаз
бьбуйа бьчуйа xwəйир’умəт
бу, иди йе кö we бьминə, һе
чьqас xwəйир’умəт ə!
12 Awa əм xwəйе ве гöмане нə,
ләма хəбəрдана xwəда мерк’и-
ми нə. 13 Əм нə мина Муса нə,
чаwa wи хели авитьбу сəр р’уйе
xwə, wəки зар’ед Исраел һ’əта
хьлазийе əw р’умəта we дəр-
баз буйа нəдитана*. 14 Бəле əw
сəwдайе xwəда фə’мəкори бун
у һ’əта иро жи гава пəймана
кəвьн дьхуньн, хут əw хели сəр
фə’ме wан дьминə. Əw һьнге те
һьлдане, гава əw дьбьнə п’ара
Мəсиһ. 15 Бəле һ’əта иро жи,
гава Qануна[ф] Муса дьхуньн,
хели сəр фə’ме wан дьминə,
16 ле гава йəк ль Хöдан вəгəр’ə,
һьнге «əw хели те һьлдане»*.
17 У əw Хöдан Р’öһ’ ə у Р’öһ’е
Хöдан ль к’ö дəре бə, ль we
дəре жи азайи һəйə. 18 Awa əм
һ’əму жи р’уки бехеликьри
мина нəйньке шəwqa р’умəта
Хöдан вəдьгəр’иньн* у əм бь
дəрəщед р’умəт бь р’умəте тенə
гöһастьне, дьбьнə хут əw су-
рəте Wи, əв йəк бь алик’арийа
Хöдан ə, кö xwəха Р’öһ’ ə.

Хьзна р’öһ’анийə дəрданед[ф] һ’əр’ида

4 1 Бона ве йəке əм жь ви
qöльхи вəнак’ьшьн, йа кö
мə бь р’ə’ма Xwəде стандийə.
2 Ле бəле əм жь тьштед ə’йбə
дьзива дур ьн у фелбазийа на-
кьн, хəбəра Xwəдеда qəлпийе
накьн. Ле сəрда əм р’астийе
ə’йан дькьн у бь ви аwайи xwə
дийари исафа[ф] һəр мəрьви дь-
кьн ль бəр Xwəде. 3 Ле һəгəр
əв Мьзгинийа кö əм дьдьн
вəшарти йə жи, əw ль бəр öн-
дабуйийа вəшарти йə. 4 Мире
ве дьнйайейи нəһəq шəвəр’əша
кора анийə сəр фə’ме нəбаwə-
ра, wəки р’онайа Мьзгинийа
р’умəта Мəсиһ нəдə сəр wан,
Йе кö сурəте Xwəде йə. 5 Əм нə
кö xwə даннасин дькьн, ле Иса

* 3:13 Дəрк’əтьн 34:33.
* 3:16 Дəрк’əтьн 34:34.
* 3:18 Аһа жи те фə’мкьрне: «Əм һ’əму жи р’уки бехеликьри р’умəта Хöдан дьбиньн».

Мәсиh чаwа Хӧдан у хwә жи ча-
wа хӧламед wә, бона Иса. 6 Wи
Хwәдейе кӧ гот: «Бьра жь тә’рийе
р’онайи дәре»*, Wи хwәха дьле
мәда шәwq да, wәки әм р’умәта
Хwәде нас кьн, бь wе шәwqа кӧ
жь р’уйе Мәсиh дәрте.

7 Ле әв хьзнә нава мә дәрданед
h’әр’ида hәйә, wәки бе к’ьфше
кӧ зорайийа qәwате жь Хwәде
йә, нә кӧ жь мә. 8 Әм hәр али-
йава тә’ли-тәнгийада нә, ле нав
дәст-п’ийе тәнгасийада[ф] начьн,
дәрәще бегӧманда нә, ле бегӧ-
ман ниньн, 9 хwәйинәйар ьн,
ле нә бейар ьн, ледайи-к’әти
нә, ле нә ӧндабуйи нә. 10 Һәр
гав әм мьрьна Иса бәдәнед
хwәда дьбьн, wәки жийина
Иса жи бәдәна мәда к’ьфш бә.
11 Чьмки әмә кӧ сах ьн, бона
Иса мьрьнер’а тенә дайине,
wәки жийина Иса жи qальбе
мәйи мьрида к’ьфш бә. 12 Аwа
мьрьн нава мәда йа хwә дькә,
ле жийин нава wәда.

13 Чаwа ньвисар ә: «Мьн баwәр
кьр, ләма хәбәр да»*. Хут бь wи
р’ӧh’е баwәрийе әм жи баwәр
дькьн у ләма хәбәр дьдьн. 14 Әм
заньн Әwе кӧ Хӧдан Иса жь
мьрьне р’акьр, wе мә жи т’әви
Иса жь мьрьне р’акә у мә т’әви
wә бәр хwә бьдә сәкьнандьне.
15 Бәле әв h’әму бона wә йә, кӧ
гава к’әрәм hе сәр гәләкада
бьр’ьжә, шькьрдарийа р’умәта
Хwәде жи hе зедә бә.

16 Ләма әм жь ве йәке вәна-
к’ьшьн. Бәле әм жь дәрвава
дерьс дьбьн дьчьн, ле дьлда
р’ож бь р’ож нуйәжийин дьбьн.
17 Чьмки щәфед мәйә дәм-дә-
мә сьвьк мә дькьнә хwәйийе
р’умәта гьранә h’әта-h’әтайейә
бе hьмбәр. 18 Аwа әм дина хwә
надьнә тьштед хӧйа дьбьн, ле
йед нәхӧйа, чьмки тьштед хӧйа
бона wәхтәки нә, ле йед нәхӧйа
h’әта-h’әтайи нә.

5

1 Чьмки әм заньн, hәгәр
qальбе мәйи ахин мина
коне фьрари хьраб бә, маләкә
мәйә h’әта-h’әтайе ль ә’змана
hәйә, йа кӧ бе дәст жь Хwәдеда
чекьри йә. 2 У бәле әм ви кони-
да дьнә’льн, h’әйра wе йәкеда
нә, кӧ мала хwәйә ә’змани ль
хwә wәргьрьн, 3 wәки, гава әм
wе хwә wәргьрьн, бе сьт’ар
к’ьфш нәбьн. 4 Бәле h’әта кӧ әм

* 4:6 Дәстпебун 1:3.
* 4:13 Зәбур 116:10.

ви конида дьминьн, бьн баре
гьранда дьнә’льн, нә кӧ әм дь-
хwазьн ви жь хwә бехьн, ле йа
ә’змани сәр хwә wәргьрьн, wәки
йе хwәйимьрьн wе жийинеда
бәтавәбә[ф] һәрә. 5 Хwәде Хwәха
әм ве йәкер’а һазьр кьрьнә у
Р’ӧһ’е Хwә чаwа бьһе[ф] жь бәр
созе Хwәва да мә.

6 Аwа әм һәр гав ве йәкеда
ә’сәйи гӧман ьн. Әм заньн
һ’әта әм ви qальбида дьминьн
жь Хӧдан дур ьн, 7 чьмки әм
бь баwәрийе дьжин, нә кӧ бь
дитьна ч’ә’ва. 8 У гӧмана мәйә
ә’сәйи һәйә у һе дьхwазьн жь
ви qальби дәрен ль щәм Хӧдан
бьһеwьрьн. 9 Бона ве йәке әм
дьщә’диньн, кӧ һәгәр әм бь-
миньн йан дәрен, т’әне ль Wи
хwәш бен. 10 Чьмки гәрәке әм
һ’әму жи ль бәр диwана Мәсиһ
бьсәкьньн, wәки һәр кәс wәкә
wан ә’мәлед qальбе хwәда кьри
бьстинә, чь кӧ кьрьбә, qәнщи
йан хьраби*.

Qӧльхе шандитийе бона льһәванина т’әви Хwәде

11 Аwа әм кӧ һаш жь хофа
Хӧдан һәнә, дькьн кӧ мәрьва
биньнә р’айе. У әм Хwәдева жи
ә’йан ьн, гӧман һәйә, кӧ әм
исафа wәва жи ә’йан ьн. 12 Нә
кӧ әм бәр wә диса пәсьне хwә
дьдьн, ле мәщале дьдьнә wә,
кӧ һун бь мә бьфьр’ьн, wәки
тьштәки wәйи готьне wанр’а
һәбә, йед кӧ бь дитьна ч’ә’ва
дьфьр’ьн, нә кӧ бь йа дьлада.
13 Һәгәр мә һ’ьше хwә ӧнда
кьрийә, әw бона Хwәде йә, ле
һәгәр әм сәр һ’ьше хwә нә,
әw бона wә йә. 14 Һ’ьзкьрьна
Мәсиһә һьндава мәда п’ейи
сәр мә дькә, чьмки әм фә’м
дькьн, кӧ йәк бона һ’әмуйа
мьрийә, кӧ ӧса йә һ’әму жи
мьрьнә. 15 Мәсиһ бона һ’әмуйа
мьр, wәки әwед сах бона хwә
сах нибьн, ле бона Wи, Йе кӧ
бона wан мьр у жь мьрьне р’абу.

16 Чь ль мә дьк’әвә, әм иди
ньһа кәсәки бь тьһәре мәрь-
вайи наньһер’ьн. Р’аст ә wәх-
тәке мә бь тьһәре мәрьвайи
Мәсиһ ньһер’и, ле ньһа иди
әм ӧса наньһер’ьн. 17 Аwа һә-
гәр йәк йәктийа Мәсиһда йә,
әw ә’фьринәки ну йә, тьштед
кәвьн дәрбаз бун чун у ва йед
ну* һатьн. 18 Әв һәр тьшт жь

* 5:10 Р’омайи 14:10.
* 5:17 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «У ва һәр тьшт ну буйә».

Хwәдеда нә, кö әм бь Мәсиh
т’әви Хwә ль hәв анин у qöльхе
льhәванине да мә. **19** Аwа готи
Хwәде бь Мәсиh дьнйа т’әви
Хwә ль hәв ани, нәhәqийед wан
wанр’а нәhәqи h’әсаб нәкьрьн у
готьна льhәванине спартә[ф] мә.
20 Аwа әм жь алийе Мәсиhда
qасьдийе дькьн, чаwа кö Хwә-
де бь мә hиви жь wә дькә: Әм
алийе Мәсиhда р’әща жь wә
дькьн, т’әви Хwәде ль hәв wә-
рьн! **21** Әwи кö hәләqәтийа Wи
т’әви гöна т’öнәбу, Хwәде Әw
бона мә кьрә hәвал-п’аре гöна*,
wәки әм йәктийа Wида бьбьнә
hәвал-п’аред р’астийа[ф] Хwәде.

6 **1** Әм жи чаwа hәвал-хәба-
тед Хwәде иди hиви жь wә
дькьн, йед кö к’әрәма Хwәде
стандьнә, нәhельн кö әw к’ә-
рәм бефәйдә бә. **2** Чьмки Хwәде
дьбежә:

«Дәма р’ә’м-к’әрәме Мьн
дәнге тә бьhист
у р’ожа хьлазбунеда hатьмә
hәwара тә»*.

Ва ньhа йә дәма р’ә’м-к’әрәме!
Ва ньhа йә р’ожа хьлазбуне!

3 Әм дькьн т’ö тьштида нә-
бьнә байисе к’әтьна т’ö кәси,
wәки qöльхе мә нәйе ломә-
к’аркьрьне[ф]. **4** Ле hәр тьштида
әм хwә бь сәбьра хwәйә мәзьн
дьдьнә к’ьфше, чаwа qöльхк’а-
ред Хwәде: Тә’ли-тәнгийада,
hесири-бәләнгазийа у дәрд-кö-
лада, **5** леданада, кәлада[ф] у hәр
алийава h’ьщумкьри, к’әсьри,
бехәw, бьр’чи*, **6** бь ньхта h’әлал,
бь занәбуне, бь дьле фьрә, бь
ширьнайийе, бь Р’öh’е Пироз
у бь h’ьзкьрьна беh’ьләк’ари,
7 бь готьна р’астийе у qәwата
Хwәде. Әм бь дәсте ч’әп у р’асте
жи р’астh’әсабунева сильh’кьри
нә, **8** höрмәте у беhöрмәтийеда,
qәдьр у р’әзилийеда. Мә h’әсаб
дькьн чаwа йед дәрәwин, ле әм
сәр р’астийе нә, **9** мә h’әсаб дькьн
чаwа йед нәнас, ле йед бь нав у
дәнг ьн, чаwа йед мьри, ле ва йә
әмә сах ьн, чаwа щәза станди,
ле нәкöшти нә, **10** әм чаwа йед
зәлулийеда нә, ле әм hәр т’ьм
ша нә, чаwа йед бәләнгаз, ле
әм гәләка дәwләти дькьн, чаwа
к’ьфш дьбә йане тьштәки мә
т’öнә, ле hәр тьштед мә hәнә.

* 5:21 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Хwәде Әw бона мә кьрә qöрбан[ф] бона гöна».
* 6:2 Ишайа 49:8.
* 6:5 К’аред Шандийа 16:22-23; 17:1-10.

[11] Мә вәкьри wәр’а хәбәр дайә
гәли корьнт’ийа, дьле мә жи
һьндава wәда фьрә йә. [12] Һун
жь алийе мәда бинтәнг набьн,
ле һун бина хwә ль хwә тәнг
дькьн. [13] Әз чаwа т’әви зар’ед
хwә хәбәр дьдьм, һун жи wә-
кә wе йәке ль мә вәгәр’иньн
у дьле хwә мәр’а вәкьн.

П’утп’арьстийеваᶠ гьредайи нибьн

[14] Т’әви нәбаwәра нәк’әвьнә
бьне нирәки. Чь к’аре һәqийе
т’әви нәһәqийе һәйә? Йан чь
һәләqәтийа р’онайе т’әви тә’-
рийе? [15] У чь т’ьфаqийаᶠ Мәсиһ
т’әви щьнᶠ* һәйә? Йан чь п’ар
нава баwәрмәнда у нәбаwәрада
һәйә? [16] Йан жи чь һәвалтийа
п’арьстгәһаᶠ Хwәде т’әви йа
п’ута һәйә? Чьмки әм п’а-
рьстгәһа Хwәдейе сах ьн! Чаwа
Хwәде гот:

«Әзе нава wанда бьминьм,
нава wанда бьмәшьм,
Хwәдейе wан бьм
у әwe жи щьмә’та Мьн бьн»*.

[17] Бона ве йәке «Хӧдан дьбе-
жә:
Дә р’абьн жь нава wан дәрен,
щӧдә бьн.
Ль тьштед һ’әрамᶠ нәк’әвьн,
у Әзе wә qәбул кьм*,
[18] Баве wә бьм,
һуне жи кӧр’ у qизед Мьн
бьн,
Хӧдане Һ’әму Зорайийе дь-
бежә*».

7

[1] Әм кӧ хwәйе ван соза нә
дәлално, дә әм хwә жь һ’әму
к’ьретийа* qальб у р’öһ’е хwә
паqьж кьн у бь хофа Хwәде лап
бöһöрти-жьбарә бьн.

Шабуна Паwлос

[2] Мә дьле хwәда щи кьн! Мә
нәһәqи т’ö кәси нәкьрийә,
зийан нәдайә т’ö кәси у кәсәк
к’ара хwәр’а нәдайә хәбате.
[3] Әз ве йәке набежьм кö wә
нәһәq кьм, ле чаwа мьн пешда
готийә, һун дьле мәда нә, һә-
гәр әм бьмьрьн йан бьжин әм
т’әви wә нә. [4] Әз гәләки wәда

* 6:15 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Бәлиар». «Бәлиар» навәки щьн ә.
* 6:16 Qануна К’аһинтийе 26:12; Йерәмийа 32:38; Һәзәкийел 37:27.
* 6:17 Ишайа 52:11; Һәзәкийел 20:34, 41.
* 6:18 П’адшати II, 7:8, 14.
* 7:1 Бь готьнәкә дьн: «П’ис, мьр’дар’».

гӧман ьм, гәләки пе wә фьр’наq
дьбьм! Нава h’әму тә’ли-тән-
гийед мәда бәрдьлийа wә жь
сәре мьн зедәтьр ә у шабунеда
к’ьм-к’ьми мә.

5 Бәле гава әм гьhиштьнә
Мәкәдонийайе, мә qәт р’ьh’әти
нәдит, ле мә h’әму алийава тә’-
ли-тәнги к’ьшандьн, дор-бәра
шәр’-дә’w бун, дьлада жи хәм
у дәрд бун. 6 Ле Хwәдейе кӧ бәр
дьле шкәстийада те, бь hатьна
Тито дьл да бәр мә 7 у нә кӧ
т’әне пе hатьна wи, ле бь we
йәке жи, кӧ чаwa wә дьл дабу
бәр wи. Әwи мәр’а гьли кьр, кӧ
hун чьqаси дәмана мьнда нә,
шин у гьри нә у хирәта мьн
дьк’ьшиньн. Бь ве йәке дьле
мьн hе шабун к’әте.

8 Бәле hәгәр мьн пе we нә’ме
дьле wә ешанд, әз нә п’ошман
ьм. Р’аст ә әз п’ошман бум,
гава мьн дит кӧ we нә’ме hь-
нәк wәхт дьле wә ешанд. 9 Ле
ньhа әз ша мә, нә кӧ бона we
йәке кӧ hун бәр хwә к’әтьнә,
ле чьмки hун бона т’обәкь-
рьне[ф] бәр хwә к’әтьн. Һун ль
гора хwәстьна Хwәде бәр хwә
к’әтьн, ӧса кӧ wә т’ӧ зийан жь
мә нәдит. 10 Бәрхwәк’әтьна ль
гора хwәстьна Хwәде мерьв
бәрбь т’обәйийе дьбә кӧ хьлаз
кә у п’ошмани теда т’ӧнә, ле
бәрхwәк’әтьна жь ве дьнийайе
бәрбь мьрьне дьбә. 11 Дә дина
хwә бьдьнә we бәрхwәк’әть-
на ль гора хwәстьна Хwәде
кӧ чьqас к’ар да wә: Wә чаwa
щә’данд бь р’успити щаба хwә
да! Чь hерс, чь хоф, чь h’ьзрәт,
чь хирәт, чь щәзадайина бона
нәhәqийе! Wә h’әму алийава
хwә да к’ьфше, кӧ hун ван
йәкада сәр ньхта h’әлал ьн.
12 Аwа әw нә’ма кӧ мьн wәр’а
ньвиси, нә бона wи бу, йе кӧ
нәhәqи кьр у нә бона йе hатә
нәhәqкьрьне, ле бәле wәки әw
дәмана wәйә hьндава мәда ль
бәр Хwәде ә’йан бә. 13 Бона ве
йәке дьл hатә бәр мә.

Пештьри we бәрдьлhатьнеда,
hе гәләки дьл hатә бәр мә бона
шабуна Тито, чьмки wә h’әму-
йа дьле wи р’ьh’әт кьрьбу. 14 Ль
бәр wи әз пе wә фьр’наq бум
у әз р’ур’әш дәрнәк’әтьм. Ле
чаwa hәр тьште кӧ мә wәр’а гот
р’аст бу, ӧса жи әw фьр’наqийа
мәйә бәр Тито р’аст дәрк’әт.
15 У дьле wи hе сәр wә гәрм
буйә, гава бона гӧhдарийа wә
h’әмуйа бир тинә, кӧ wә чаwa
бь хоф у тьрс әw qәбул кьрийә.
16 Әз ша мә, кӧ hәр тьштида
wәда гӧман ьм.

Мәр’данийа бавәрмәнда

8 1 Ижар хушк-бьрано, әм ԝе
к’әрәма Хԝәде ԝәва дьдьнә
һ’әсандьне, йа кӧ щьвинед Мә-
кәдонйайер’а һатийә дайине*.
2 Нава ԝе һесири-бәләнгазийа
кӧ пе һатьнә щер’ьбандьне у
нава к’әсибийа хԝәйә гьранда
жи, шабуна ԝан һе зедә бу у һе
хԝә данә мәр’данийе. 3 Әз шә’дә
мә, кӧ ԝана ԝәкә ԛәԝата хԝә у
жь ԛәԝата хԝә зедәтьр жи бь
р’әзәдьли дьдан, 4 гәләки һиви
жи дькьрьн, кӧ әм ԛәдьре ԝан
бьгьрьн, бьһельн кӧ әԝ т’әви
ве к’омәкдайина бона щьмә’та
Хԝәде бьн. 5 У нә һаԛас чьԛас
кӧ гӧмана мә һәбу, ле щанийа
хԝә пева пешийе данә Хӧдан
у паше мә, бь ә’мьре Хԝәде.
6 Иди һьнге мә жь Тито һиви
кьр, кӧ әԝ ԝи шьхӧле ԛәнщи
кӧ нава ԝәда дәстпекьр, хьлаз
кә жи. 7 Чаԝа һун һәр тьштида
т’ерә-т’ьжи нә, бавәрийе, хә-
бәрдане, занәбуне, т’әмамийа
хирәтеда у ԝе һ’ьзкьрьна хԝәйә
һьндава мәда, ӧса жи ви шь-
хӧле ԛәнщда т’ер-т’ьжи бьн.

8 Әз ве хәбәрданеда ә’мьри
сәр ԝә накьм, ле ԝәки һун
ч’ә’в бьдьнә хирәта һьнәкед
дьн бона к’омәкдайине, дь-
хԝазьм ԝә бьщер’ьбиньм, к’а
һун һ’ьзкьрьнеда чьԛас шир-
һ’әлал ьн. 9 Чьмки һун к’әрәма
Хӧдане мә Иса Мәсиһ заньн:
Р’аст ә Әԝ йәки дәԝләти бу, ле
бона ԝә к’әсиб бу, ԝәки һун бь
к’әсиббуна Ԝи дәԝләти бьн.

10 Әз ве йәкеда фькьра хԝә
ԝәр’а дьбежьм: Әв йәк бона
к’ара ԝә йә, чьмки һе сала
парва нә кӧ т’әне ԝә пешийе
дәстпекьр ԝе йәке бькьн, ле
ӧса жи һун пешийе ԝе йәкер’а
р’ази бун. 11 Дә ижар ве кьрьна
хԝә биньнә сери[ф], ԝәки р’ә-
зәдьлийа хԝәда чьԛас хирәт
дькьн, һаԛас жи биньнә сери,
ԝәкә ԛәԝата хԝә. 12 Чьмки һә-
гәр һун бь р’әзәдьли к’омәке
бьдьн, әԝ ԝәкә ԝе йәке ԛәбул
ә, чьԛас дәсте к’ева те, ле нә
ԝәкә ԝе йәке, кӧ дестда т’ӧнә.

13 Әз нә кӧ фьреԛәтийа һь-
нәка дьхԝазьм у тәнгасийа ԝә,
ле ԝәки һәр тьшт ԝәкә һәв бә.
14 Ньһа зедәйа ԝә дькарә ке-
масийа ԝан т’ьжи кә у р’ожәке
жи зедәйа ԝане кемасийа ԝә
т’ьжи кә. Бь ви аԝайи ԝе ԝәкә
һәв дәре, 15 чаԝа ньвисар ә:

* 8:1 Р’омайи 15:26.

«К’е гәләк т’оп кьр, зедә нәбу
у к’е һьндьк т’оп кьр, кем нәбу»*.

Тито у һәвалед хwәва

16 Шькьр жь Хwәде кӧ әw
хирәт да Тито жи, кӧ али wә
бькә. 17 Әw нә кӧ т’әне һивикь-
рьна мәр’а р’ази бу, ле хирәта
wи жи qәбул нәкьр, хwәст бь
р’әзәдьли бе щәм wә. 18 Т’әви
wи әм wи бьрайи дьшиньн, йе
кӧ һ’әму щьвинада бона Мьз-
гинидайине пәсьне wи дьдьн
19 у нә кӧ т’әне һаqас, ле ӧса
жи жь алийе щьвинада һатә
бьжартьне, кӧ бьбә һәвале wе
р’еwитийа кӧ әм к’омәкдайи-
нер’а qӧльх дькьн, бона р’умәта
Хӧдан у wәки әм дьлхwәсть-
на хwә жи ве йәкеда бьдьнә
к’ьфше. 20 Әм һ’әвза хwә жь ве
йәке жи дькьн, кӧ нәбә йәк ви
qӧльхе мәйи мәр’ддайинеда мә
ломәк’ар кә. 21 Чьмки әм дькьн
р’аст дәрен, нә кӧ т’әне ль бәр
Хӧдан, ле ль бәр мәрьва жи.

22 Әм т’әви wан һәр дӧ бьра,
бьраки хwәйи дьн жи дьши-
ньн, йе кӧ мә гәләк тьштида
әw щер’ьбандийә у т’ьме жи
хирәтк’еш дитийә у ньһа жи
һе хирәтк’еш ә һьндава wәда,
чьмки әw гәләки wәда гӧман ә.
23 Һәгәр пьрс бе сәр Тито, әw
һәвал у хәбатк’аре т’әви мьн ә
бона wә. Ле һәгәр бе сәр wан
һәр дӧ бьрайед мә, әwана жь
алийе щьвинеда шанди нә,
бона р’умәта Мәсиһ дьхәбь-
тьн. 24 Аwа һ’ьзкьрьна хwә у
әw пәсьне кӧ мә бона wә дайә,
wанр’а бьдьнә избаткьрьне,
wәки һ’әму щьвин wе йәке
бьбиньн.

9

1 Дәрһәqа к’омәкдайи-
на щьмә’та Хwәдеда әв
тьштәки зедә йә, кӧ әз wә-
р’а бьньвисьм. 2 Чьмки әз wе
р’әзәдьлийа wә заньм у нава
мәкәдонийада пе wә фьр’наq
дьбьм дьбежьм, кӧ wә баwәр-
мәндед qәза Ахайайе һе сала
парва к’аре хwә к’омәкдайине
кьрийә у әв хирәтк’ешийа wә,
гәләк жь нав wанда ләqандь-
нә. 3 У әз жи wан бьрайед хwә
дьшиньм, wәки фьр’наqийа
мьнә һьндава wәда, wе йәке-
да бәтал дәрнәйе, ле һун ӧса
һазьр бьн, чаwа мьн wанр’а
готийә, 4 кӧ нәбә һәгәр мәкә-
дони т’әви мьн бен у бьбиньн
һун нә һазьр ьн, әм шәрми бьн

* 8:15 Дәрк’әтьн 16:18.

(нахwазьм бежьм һун жи) we
гöманеда, йа кö әм wәда гöман
бун. 5 Ләма жи мьн р’е тер’а
дит, һиви жь бьра кьр, кö бәри
мьн бенә щәм wә у т’ьвдарәке
we п’ешк’еша[ф] гöмрә, йа кö wә
соз дабу бьбиньн. Һьнге әwe
бь р’әзәдьлийе һазьр бә, нә
кö бь дәсте зоре.

Гöмрәдайин у бәред we

6 Ве йәке бир нәкьн: Йе дәст
дьдә бәр чандьне, we һьндьки
жи бьдьру, ле йе дәст надә бәр
чандьне, we гöмрә жи бьдьру.
7 Дьле һәр кәсир’а чьqас дәр-
баз дьбә, бьра һаqаси жи бьдә,
нә кö бьдә ле дьле wи пәй бә
йан бь борщдарийе бә, чьмки
Хwәде йе бь дьл у әшq дьдә
h’ъз дькә. 8 Хwәде дькарә h’әму
алийава сәр wәда бьбаринә,
wәки һәр алийада һәр гав h’әму
тьштед wәйә керһати һәбьн у
зедә бә жи бона һәр кьрьнед
qәнщ. 9 Чаwа ньвисар ә:

«Wи гöмрә да бәләнгаза,
qәнщикьрьна Wи* h’әта-h’ә-
тайе дьминә»**.

10 Әwe кö т’охьм дьдә т’охьм-
р’әш[ф] у нан жи бона хwарьне,
we т’охьм п’ешк’еши wә кә у
зедә кә, бәред qәнщикьрьна
wә* жи бьгьһинә**. 11 Һуне
һәр тьштива дәwләти бьн,
wәки һәр алийава мәр’д бьн
у әw qәнщийед һун бь дәсте
мә дькьн, бьбьнә мә’ни кö
шькьрийе бьдьнә Хwәде. 12 У
гава һун ви qöльхи дькьн,
нә кö т’әне кемасийа щьм-
ә’та Хwәде т’ьжи дькьн, ле
әв йәк дькә кö Хwәдер’а һе
шькьрдайин зедә бә. 13 Әв
кьрьна wә р’астийа баwәрийа
wә избат дькә, бь ви аwайи
шькьрийа хwә Хwәде тиньн
бона гöһдарикьрьна Мьзги-
нийа Мәсиһә кö һун иqрар[ф]
дькьн у бона we мәр’данийа
wә, кö һун алик’арийа wан у
h’әмуйа дькьн. 14 У әwe бона
wә дöа бькьн, h’әйра wәда
бьн, бона we к’әрәма Хwәде-
йә сәр к’әрәма, йа кö wәр’а
һатийә дайине. 15 Шькьр жь
Хwәде бона we дайина wийә
кö найе готьн!

---

* 9:9 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Һәqийа Wи».
** 9:9 Зәбур 112:9 (111:9).
* 9:10 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бәред һәqийа wә».
** 9:10 Ишайа 55:10.

Щабдайина Пашлос бона һ’ököме шандитийа хwə

10 [1] Əз, Паwлос хwəха һиви
жь wə дькьм, бь мьлукти
у ширьнайийа Мəсиһ, чаwа те
готьне кö əз р’у бь р’у нава wə-
да мина бəрхəки мə, ле дурва
һьндава wəда мина шерəки мə.
[2] Əз р’əща дькьм, öса нəкьн кö
гава бем жи ббьмə шер, чьмки
əз ә’сәйи заньм кö əз дькарьм
тöрöш кьм һьндава wанда жи
һ’ьшк бьм, йед кö бона мə öса
дьфькьрьн, йанчийə[ф] əм бь
мəрьвайи дькьн. [3] Бəле р’аст
ə əм мəрьв ьн, ле бь мəрьвайи
əскəрийе накьн. [4] Ч’əкед əскə-
рийа мə, нə йе мəрьвайи нə, ле
йед qəwатə жь Хwəде нə, бона
wеранкьрьна т’ә’бийа. [5] Əм wан
шеwьра у һ’əму бьльндщийед
к’öбарийейə мьqабьли занəбу-
на Хwəде бəтал дькьн у һ’əму
фькьра дькьнə һесир, ельми[ф]
Мəсиһ дькьн. [6] Əм һазьр ьн
щəза бьдьнə һ’əму нəгöһда-
ра, гава гöһдарийа wə т’ам бə.

[7] Һун р’əнг-р’уйа дьньһер’ьн.
К’и хwəда гöман ə, кö əw п’ара
Мəсиһ ə? Бьра ве жи бьфькьрə,
кö чаwа əw п’ара Мəсиһ ə, öса
жи əм ьн. [8] Чьмки һəгəр əз һь-
нəки жи зедə дьфьр’ьм, бона wе
һ’öкöмдарийа кö Хöдан да мə,
тьштəки шəрмийе теда т’öнə,
əw бона авабуна баwəрийа wə
йə, нə кö хьраббуне. [9] Аwа əз
дькьм кö öса к’ьфш нəбə, йане
əз бь нə’мəйед хwə wə дьтьр-
синьм. [10] Чаwа һьнəк дьбежьн:
«Нə’мəйед wи һ’ьшк ьн у бь
qəwат ьн, ле əw диндара хwəва
бəлəнгазəк ə у хəбəрданеда жи
йəки пенəбуйи йə». [11] Йед öса
бьра фə’м бькьн, əм дурва бь
хəбəр у нə’мəйед хwəва чаwа нə,
незик кьред хwəда жи öса нə.

[12] Р’аст əм нəwерьн, хwə сəр
мезине бьк’ьшиньн у һьмбəри
wан кьн, йед кö хwəха пəсьне
хwə дьдьн. Əwана надьнə бəр
һ’ьше хwə, гава нава хwəда хwə
пе һəв чап дькьн у хwə дьдьнə
бəр һəв. [13] Ле чь жь п’əйдайи-
на мə дьк’əвə, əм ньге хwə жь
бəр’а хwə дьрежтьр накьн, ле
wəкə wи синоре дайи, чьqас
Хwəде кьрə п’ара мə, кö дьгь-
һижə һ’əта щəм wə. [14] Əм жь
синор дəр гавəкə хwə навежьн,
чаwа һе нəгьһиштьбьнə щəм
wə, чьмки гава р’астийе к’əвə
əм бь Мьзгинидайина Мəсиһ
иди гьһиштьнə һ’əта щəм wə.
[15] Əм жь синор дəрнайен у пе
хəбата һьнəкед дьн нафьр’ьн. Ле
əм wе гöмане нə, кö баwəрийа

ԝə бьгьһижə, ԝəкə ԝе дайина
кö мə стандийə, хəбата мə жи
нава ԝəда һе зедə бəрфьрə бə.
16 Әм дьхԝазьн кö жь ԝə ԝедатьр
дəрбаз бьн, Мьзгиниийе щийед
дьн жи даннасин кьн, нə кö əм
бь кьре йəки дьн бьфьр'ьн, йе
кö синоре хԝəда кьрийə. 17 Ле
чаԝа ньвисар ə: «Йе кö дьфь-
р'ə, бьра пе Хöдан бьфьр'ə»*.
18 Чьмки нə кö əԝе п'əйе хԝə
дьдə, ль Хöдан ԛəбул ə, ле йе
кö Хöдан п'əйе ԝи дьдə.

Паԝлос у шандийед дəрəԝ

11 1 Әз дьхԝазьм кö һун
бькарьбьн һьнəки бе-
һ'ьшийа мьн бьбьһерьн! Ле
бькьн кö бьбьһерьн жи! 2 Әз
к'öмр'əшийе ԝə дькьм, бь ԝе
к'öмр'əшийа[ф] Хԝəде. Чьмки мьн
һун йəкир'а, аԝа готи Мəсиһр'а
нишан кьрьн, ԝəки ԝə мина
ԛизəкə бьк'ьр[ф] ль бəр Ԝи бь-
дьмə сəкьнандьне. 3 Ле т'əне əз
дьтьрсьм, тöԝəрə чаԝа мə'р бь
фелбазийа хԝə Һеԝа хапанд,
öса жи əԝ һ'ьше ԝə бьчəлԛинə
у һун дəсте хԝə жь ширһ'əла-
ли у дьлсахийа хԝəйə һьндава
Мəсиһда бькьн*. 4 Гава йəк те
у Исаки дьн даннасин дькə,
к'ижан мə даннасин нəкьрийə,
йан р'öһ'əки дьн һун дьстиньн,
к'ижан ԝə жь мə нəстандийə,
йан мьзгиникə дьн дьдə, кö мə
нəдайə ԝə, һун ван тьшта р'ьнд
дьбьн. 5 Ле бь т'əхмина мьн əз
т'ö тьштива жь ԝан шандийед
ə'йанə һа кемтьр ниньм! 6 Дьбə
əз хəбəрданеда нə сəр хԝə мə,
ле нə алийе занəбунеда. Мə əв
йəк һ'əму алийава һəр тьштида
нишани ԝə дайə.
7 Гəло мьн гöнə кьр[ф], кö Мьз-
гинийа Хԝəде бе һəԛ да ԝə, хԝə
жи бəр ԝə шкенанд, кö һун
бьльнд бьн? 8 Мьн щьвинед
майин т'алан кьрьн жь бəр
һəԛе хԝəва, ԝəки хьзмəтк'а-
рийе ԝəр'а бькьм. 9 У гава əз
ль щəм ԝə бумə һ'əԝще тьштə-
ки, мьн гьрани нəда жь ԝə т'ö
кəси, чьмки əԝ баԝəрмəндед
кö жь Мəкəдонйайе һатьбун,
чь кемасийед мьн һəбун, ԝа-
на дəсте хԝə дьрежи мьн кьр.
Бəле мьн һəр алийава кьрийə
кö гьранийе нəдьмə ԝə у дькьм
кö нəдьм жи*. 10 Бь ԝе р'астийа

* 10:17 Йерəмийа 9:24.
* 11:3 Дəстпебун 3:1-6, 13.
* 11:9 Филипи 4:15-18.

Мәсиh, йа кӧ нава мьнда йә,
р’успитийа мьн wе дор-бәред
qәза Ахайайеда жи бәтал дәр-
нәйе. 11 Чьма әз аhа дькьм? Әз
wә h’ъз накьм? We йәке Хwәде
занә! 12 У әз чаwа дькьм, әзе ӧса
жи бькьм, wәки р’е нәк’әвә wан,
йед кӧ мә’нийа дьгәр’ьн, wәки
п’әйе хwә бьдьн, йанчийә әw
жи мина мә дьхәбьтьн.

13 Ле на, йед ӧса шандийед
дәрәw ьн, п’алед qәлп ьн, хwә
дькьнә дьлqе шандийед Мәсиhә
р’аст. 14 У әв йәк нә тьштәки
ә’щебмайине йә! Мирещьн
хwәха жи хwә дькә дьлqе мьл-
йак’әте[ф] р’онайийе. 15 Һьлбәт
нә тьштәки мәзьн ә, кӧ хьзмәт-
к’аред wи жи бьк’әвьнә дьлqе
хьзмәтк’аред hәqийе. Ахьрийа
wане wәкә ә’мәлед wан бә.

Павлос п’әйе хwә тә’ли-тәнгийед хwәда дьдә

16 Диса дьбежьм, бьра т’ӧ кәс
мьн беh’ьш h’әсаб нәкә. Ле
hәгәр hун дькьн жи, иди бьра
мьн мина йәки беh’ьш qәбул
кьн, кӧ әз жи hьнәки п’әйа
бемә хwә. 17 Чь кӧ дьбежьм,
р’аст ә ль Хӧдан хwәш найе, ле
чаwа йәки бе h’әмди хwә, бәр
байе наве хwә к’әти. 18 Гәләк
бь мәрьвайи п’әйе хwә дьдьн,
әзе жи п’әйа бемә хwә. 19 Һун
мәрьвнә сәрwахт ьн, ләма бь
дьләки ша ль беh’ьша сәбьр
дькьн! 20 Бәле, hун сәбьр дь-
кьн, гава йәк wә дькә хӧлам,
йан hәбука[ф] wә дьхwә, йан wә
к’ара хwәр’а дьдә хәбате, йан
сәр wәр’а к’ӧбар дьбә, йан
р’уйе wә дьхә. 21 Әз бь шәрми-
йе дьбежьм, кӧ әм wе йәкеда
пенәбуйи бун!

Һәгәр йәк р’уйе wи дьгьрә бь
тьштәки бьфьр’ә, р’уйе мьн жи
дьгьрә, (әз ве йәке жь бефә’мийа
хwә дьбежьм). 22 Әwана ибрани[ф]
нә? Әз жи. Исраели нә? Әз жи.
Жь р’ьк’ьнйата Бьраhим[ф] ьн?
Әз жи. 23 Qӧльхк’аред Мәсиh
ьн? (Беh’ьши хәбәр дьдьм),
әз hе жь wан зедәтьр ьм! Жь
wан зә’фтьр хәбьтимә, жь wан
зә’фтьр к’әтьмә кәла, жь wан
зә’фтьр ледан хwарийә, гәләк
щара h’әта бәр дәре мьрьне
жи чумә. 24 Бь дәсте щьhуйа[ф]
пенщ щара, жь чьли йәк кем,
бь qамчийа hатьмә ледане*,
25 се щара бь дәсте р’омийа бь
шьва hатьмә ледане, щарәке әз
дамә бәр кәвьра, се щара р’асти

* 11:24 Qануна Дӧщари 25:3.

гәмиwәлгәр’андьне һатьмә,
шәв у р’ожәке бә’реда мамә*.
26 Гәләк р’еwитийед хwәда на-
ва щур’ә-щур’ә qәдә-бәлада
бумә: Жь ч’әма, жь р’ебьр’а,
жь мьләте хwә, жь нәщьһу-
йаᶲ, бажерда, чол-бәстада,
сәр бә’ре, жь бьрайед дәрәw*.
27 Дьхәбьтим, дьчәрчьрим, гә-
ләк щара хәwе шәва нәдькьр,
т’и-бьр’чи, гәләк щара бе нан,
сәрме у бесьт’арийеда бум.
28 Пештьри тьштед майин, хә-
мед һ’әму щьвинайә һәр р’ож
жи сәр мьн т’оп дьбьн. 29 Гава
йәк сәр һ’але хwәда дьгьри, әз
жи т’әви wи дьгьрим! Гава йәк
жь р’е те дәрхьстьне, дьле мьн
жи дьqьлqьлә!

30 Һәгәр лазьм бә әз п’ә-
йе хwә бьдьм, әзе сәр һ’алед
хwәйә сьст п’әйа бемә хwә.
31 Хwәдейе Баве Хӧдан Иса, кӧ
һ’әта-һ’әтайе һежайи шькрийе
йә, занә кӧ әз дәрәwа накьм.
32 Бажаре Шамеда wәлийеᶲ
бәрдәстийе Аретас п’адша,
бона кӧ мьн бьгьрә, нобәдар
дабунә бәр дәргәһед бажер*,
33 әз пе сәпәте п’әнщәрәкер’а
сурева дахьстьмә хwаре у жь
дәсте wи р’әвим.

Дитьн у ә’йантийед Пawлосә ә’змани

12 1 Мьн дьк’әвә әз п’әйа
бьдьмә хwә, ле р’асти
к’ара wе т’ӧнә. Ле бәле әзе ньһа
дәрбази сәр wан дитьн у ә’йан-
тийа бьм, йед кӧ Хӧдан нишани
мьн данә. 2 Әз баwәрмәндәки
Мәсиһ нас дькьм, чардәһ сал
пешда, (ньзаньм qальбда бу,
ньзаньм бе qальб бу, әw Хwәде
занә), һ’әта ә’змане сьсийа*
һатә һьлатьне. 3 У әз заньм
кӧ әв мәрьва, (qальбда бу, бе
qальб бу, әз ньзаньм, wе йәке
Хwәде занә), 4 һ’әта бӧһштеᶲ
һатә һьлатьне у тьштед найенә
готьне бьһистьн кӧ жь мерьв
нак’әвә бона wан тьшта хәбәр
дә жи. 5 Әзе бона йе һа п’әйа
бемә хwә, ле бона хwә п’әйа
надьмә хwә, пештьри сәр һ’а-
ле сьстийед хwә. 6 Ле һәгәр әз

* 11:25 К’аред Шандийа 16:22; 14:19.
* 11:26 К’аред Шандийа 9:23-25; 14:5.
* 11:32 К’аред Шандийа 9:23-25.
* 12:2 Һьнәк дьфькьрьн, кӧ дәма Пawлосда «ә’змане сьсийа» йе һәри жорьн бу.

бьхwазьм жи п'әйе хwә бьдьм,
әв нә беһ'ьши йә, чьмки әз
р'астийе дьбежьм. Ле әз хwә
дьгьрьм, кӧ нәбә йәк сәр мьн
тьштәки зедә бьфькьрә, пеш-
тьри тьште кӧ жь мьн дьбьһе
йан дьбинә.

7 У wәки нәбә әз бона гәләк
ә'йантийед нәбәрһ'ьша к'ӧбар
бьм, бәлакә мина дәрзике qа-
льбе мьнда мьнр'а һатә дайине,
мьлйак'әтәки жь мирещьн, кӧ
т'әпа бе мьн, wәки әз к'ӧбар
нәбьм. 8 Бона ве йәке мьн се
щара һиви жь Хӧдан кьр, кӧ ве
йәке жь мьн дур хә, 9 ле Әwи
мьнр'а гот: «К'әрәма Мьн бәси
тә йә, чьмки qәwата Мьн сьс-
тийада мийасәр дьбә». Аwа әзе
бь дьләки ша һ'але сьстийед
хwәда бьфьр'ьм, wәки qәwата
Мәсиһ нава мьнда бә. 10 Ләма
жи әз бона наве Мәсиһ сьсти-
йа, qара, һесири-бәләнгазийа,
зерандьна у тә'ли-тәнгийа
бәгәм дькьм, чьмки гава әз
сьст дьбьм, һьнге qәwат дьбьм.

Хәмед Пашлос
һьндава корьнт'ийада

11 Р'асти мьн беһ'ьши кьр кӧ
п'әйе хwә да, ле wә п'ейи сәр
мьн кьр! Гәрәке wә п'әйе мьн
бьда. Әз т'ӧ тьштива жь wан
шандийед wәйә ә'йан кемтьр
нимә, ле әз хwәха жи нә т'ӧ
тьшт ьм. 12 Нишанед шанди-
тийа р'аст, аwа готи нишан,
к'әрәмәт у кьред qәwат, нава
wәда бь т'әмамийа сәбьре һа-
тьнә кьрьне. 13 Мьн чь тьштива
qәдьре wә жь qәдьре щьвинед
майин кемтьр гьртийә, пеш-
тьри wе йәке кӧ мьн гьрани
нәда wә? Бьбахшиньнә мьн
ве нәһәqийе!

14 Әва се щар ә әз к'аре хwә
дькьм, кӧ сәр wәда бем. У әз
гьранийе надьмә wә. Ч'ә'ве мьн
нә ль һәбука wә йә, ле ль wә йә!
Чьмки нә кӧ гәрәке зар' бона
де-бава бькьн, ле де-бав бона
зар'а. 15 Әзе бь дьләки ша, хwә
жи у мал-һ'але хwә жи бона
wә бьдьм. Һәгәр әз һе гәләки
wә һ'ьз бькьм, гәло һуне мьн
һьндьки һ'ьз бькьн? 16 Әм һа
һьлдьн, кӧ мьн гьрани нәдайә
wә, ле бь йа һьнәка әзи һ'ьләк'ар
бумә у бь фелбазийа хwә һун
авитьнә т'әләка хwә. 17 Гәло мьн
бь дәсте әwед кӧ мьн сәр wәда
шандьн, һун к'ара хwәр'а данә
хәбате? 18 Мьн һиви жь Тито
кьр у әw бьра т'әви wи шанд.
Гәло Тито һун к'ара хwәр'а
данә хәбате? Мә бь р'ӧһ'әки
нәдькьр? Әм р'екеда нәдьчун?

19 Дьбә кӧ һун т’әмамийа
ви wәхтида дьфькьрьн, кӧ әм
дьхwазьн хwә ль бәр wә р’успи
кьн? На! Ле ль бәр Хwәде әм
йәктийа Мәсиһда хәбәр дьдьн
у һәр тьшти дәлално, бона к’а-
ра wә дьбежьн. 20 Әз дьтьрсьм,
гава әз бем, тӧwәрә wә ӧса
нәбиньм, чаwа әз дьхwазьм у
һун жи мьн ӧса нәбиньн, чаwа
һун дьхwазьн. Дьтьрсьм кӧ һе
нава wәда шәр’-дә’w һәбьн,
һ’әвсуди, һерск’әтьн, һәвр’ь-
к’и*, хәйб, бӧхдан, к’ӧбар-ба-
бахи у бет’әрбәти. 21 Дьтьрсьм,
кӧ гава әз диса сәр wәда бем,
Хwәдейе мьн сәре мьн ль бәр
wә бәржер кә у бона гәләка
шине бькьм, к’ижана пешда
гӧнә кьрьнә у жь кьред һ’әра-
мийе, бенамусийе у толтийе
т’обә нәкьрьбьн.

Т’әми у сьлавед ахьрийе

13 1 Әва щара сьсийа йә
әзе сәр wәда бем. Чаwа
ньвисар ә: «Гәрәке бь дәве дӧ
йан се шә’да һәр тьшт бе ә’сә-
йикьрьне»*. 2 Мьн бәре готийә
у ньһа жи дьбежьм, чаwа щара
дӧда нава wәда һазьр бум, ньһа
жи диса дурва wанр’а дьньви-
сьм, йед кӧ пешда гӧнә кьрьнә
у ӧса жи һ’әмуйар’а: Гава ди-
са бем, иди әз надьмә хатьре
т’ӧ кәси, 3 чьмки һун к’әтьнә
бьн ә’нәна, кӧ бьзаньбьн, гә-
ло Мәсиһ пе мьн хәбәр дьдә.
Әw һьндава wәда нә сьст ә, ле
нава wәда qәwат ә. 4 Р’аст ә Әw
бь сьстийе һатә хачкьрьне[ф],
ле бь qәwата Хwәде сах ә. Әм
йәктийа Wида сьст дьбьн, ле
бь qәwата Хwәде һьндава **wәда**
әме бьжин т’әви Wи.

5 Һун дьле хwә быщер’ьбиньн,
к’а һун нава баwәрийеда нә?
Хwә ә’нәнә кьн. Һун фә’м на-
кьн, кӧ Иса Мәсиһ нава wәда
йә, т’әне щер’ьбандьнеда һун
пенәбуйи нибьн? 6 Ле гӧман
һәйә, кӧ һуне фә’м бькьн, кӧ
әм нә пенәбуйи нә. 7 Ле әм дӧа
жь Хwәде дькьн, кӧ һун хьра-
бийе нәкьн, нә кӧ wәки әм
щер’ьбандьнеда qәнщ к’ьфш
бьн, ле wәки һун qәнщийе
бькьн, һәгәр әм пенәбуйи жи
к’ьфш бьн. 8 Чьмки әм нькарьн
тьштәки ль р’астийе бькьн,
ле т’әне бона к’ара wе. 9 Әм
ша дьбьн, гава әм сьст дьбьн

* 12:20 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Т’әне хwәр’а».

* 13:1 Qануна Дӧщари 19:15.

у һун qəwat дьбьн. У əм жи
бона wə дöа дькьн, wəки һун
т’ам бьгьһижьн. 10 Бона ван
йəка əз дурва wəр’а дньвисьм,
кö нəбə гава əз бем, һьндава
wəда һ’ьшкийе бькьм бь wи
һ’öкöме кö Хöдан дайə мьн,
йа кö бона авакьрьне йə, нə
бона хьрабкьрьне.

11 Һəйнəсəр хушк-бьрано,
хwəш бьн! Сəр хwəда wəрьн,
дьл бьдьнə һəвдö, сəр нетəке
бьн, ль пəй ə’дьлайийе бьн у
Хwəдейе һ’ьзкьрьне у ə’дьла-
йийе wе т’əви wə бə.

12 Сьлаве бьдьнə һəв бь р’аму-
сана шире һ’əлал. Т’əмамийа
щьмə’та Хwəде ль wə сьлав дькə.

13 К’əрəма Хöдан Иса Мəсиһ,
һ’ьзкьрьна Хwəде у һəлəqə-
тийа Р’öһ’е Пироз т’əви wə
һ’əмуйа бə.

НӘ’МА ПАWЛОС ГАЛАТИЙАР’А

Пешготьн

Галатйа Асйа Бьч’укда qәзакә Р’омайе бу. Паwлос дәма р’еwитийа шандитийа[ф] хwәйә пешьнда бажаред Әнтакйа Пьсидйайе, Листра, Дербә, Qонйайеда һ’име щьвинед[ф] баwәрмәнда авитьн у öса жи щарәке йан дö щара чуйә wьр (К’аред Шандийа 13:13–14:26, 16:6; 18:23).

Ле бәле пәй Паwлоср’а, чаwа щийед дәрәкә, öса жи нава Галатйайеда даннасинкьред башqә һатьн у щьвина wан т’әвиһәв кьрьн.

Гава Мьзгинийа[ф] Мәсиһ бәла бу у нав мьләтада һатә qәбулкьрьне, әв пьрс жи пешда һат у готьн: «Әwе кö т’обә[ф] дькә гәрәке ль гора Qануна[ф] Муса[ф] бе сьнәткьрьне[ф], кö бьбә мәсиһийе[ф] р’аст». Паwлос һе пешда шьровәкьрьбу, кö әw йәк т’ö щар нә öса йә. Чьмки әw р’ийа кö баwәрмәнда т’әви Мәсиһ дькә йәк, әw баwәри[ф] йә. Ле һьнәк һатьнә нава щьвинед Галатйайе, һьмбәри Паwлос р’абун у готьн: «Гәрәке Qануна Муса бе хwәйкьрьне, wәки бәр Хwәде р’аст бенә һ’әсабе».

Бь ве нә’ме Паwлос дьхwазә фькьред йед öса вәгәр’инә бәрбь баwәрийа р’аст, чьмки әw бь һинкьрьна нәр’аст жь баwәрийа хwә хальфи[ф] бун. Әw сәрһатийа хwә шьровәдькә, дьбежә чаwа әw у Барнабас[ф] чунә Оршәлиме[ф] у т’әви шандийед майин хәбәр дан у чаwа Аqуб[ф], Пәтрус[ф] у Йуһ’әнна[ф] qöльхе wан qәбул кьрьн у qайл бун, кö әw нава нәщьһуйа[ф] даннасин кьн. (Дьбә кö Паwлос бә’са wе чуйина хwәйә Оршәлиме дькә, йа кö К’аред Шандийа 15:1-4-да ньвисар ә).

Паwлос изьне дьдә хwә кö әw хwә шандийе Иса Мәсиһ һ’әсаб кә. Әw пьштгьрийе qöльхе хwә дькә у дьбежә, кö әв qöльхе wи нә жь алийе мәрьвада[ф] йә, ле дайина Хwәде йә у шандитийа wи бона мьләтед нәщьһу йә.

Əw мерк'ими дьбежə, кö мəрьв пе Qанун qəдандьне ль бəр Хwəде р'аст найе h'əсабе, ле т'əне бь баwəркьрьне. Мəрьв т'ö щар нькарə we хьлазбуна[ф] кö Хwəде дьдə бь кьред хwəйə qəнщ qазьнщ кə. Ахьрийе Паwлос дьбежə, кö ə'мьре баwəрмəнда гəрəке бь азайийе у h'ьзкьрьне бə, к'ижан кö Р'öh'е[ф] Пироз бь баwəркьрьна мəрьва п'ешк'еш[ф] дькə.

Сəрəщəма фькьра нə'ме

Пешготьн (1:1-10)
Һ'öкöме Паwлос чаwа шанди (1:11–2:21)
Мьзгини к'əрəма Хwəде йə (3:1–4:31)
Щабдари у азайийа баwəрмəнда (5:1–6:10)
Пашготьн (6:11-18)

Сьлавкьрьн

1 [1] Əз Паwлосе шанди[ф], нə
кö жь алийе мəрьвада йан
бь дəсте мəрьва к'ьфшбуйи мə,
ле бь дəсте Иса Мəсиh у Бав[ф]
Хwəде, Йе кö Əw жь мьрьне
р'акьр, [2] əз бь h'əму баwəр-
мəндава т'əвайи бəрбьр'и wə
щьвинед[ф] Галатйайеда дьбьм.
[3] Дə бьра к'əрəм[ф] у ə'дьла-
йийа Хwəде Баве мə у Хöдан[ф]
Иса Мəсиh ль wə бə, [4] Йе кö
щанийа Хwə анəгори ə'мьре
Баве мə Хwəде жь бəр гöнед
мəва да, wəки мə жь ви зəмане
ньhайи хьраб хьлаз[ф] кə. [5] Шь-
кьр жь Хwəдер'а h'əта-h'əтайе!
Амин[ф].

Р'асти т'əне Мьзгиникеда[ф] йə

[6] Əз ə'щебмайи дьминьм, кö
hун öса зу пьшта хwə дьдьнə
Хwəдейе кö бь сайа к'əрəма[ф]
Мəсиh гази wə кьр у бəре хwə
дьдьнə мьзгиникə дьн. [7] Р'аст
мьзгиникə дьн т'öнə, ле hьнəк
həнə wə т'əви həв дькьн у дь-
хwазьн Мьзгинийа[ф] Мəсиh
бьгöhезьн. [8] Ле həгəр əм йан
мьлйак'əтək[ф] жи жь ə'змен бе,
мьзгиникə öса бьдə wə, к'ижан
кö нə мина we Мьзгинийе йə,
йа кö мə дайə wə, бьра ньфьр'
ль wи бə! [9] Чаwа мə пешда гот,
ньhа жи диса дьбежьм: Һəгəр
йəк мьзгиникə нə мина we

Мьзгинийа кӧ wә qәбул кьр
дьдә wә, бьра ньфьр' ль wи бә!
10 Чьма әз ньһа дькьм мәрьв
жь мьн р'ази бьн, йан Хwәде?
Йан гәло әз дькьм кӧ ль мә-
рьва хwәш бем? Һәгәр мьн һе
бьхwәста әз ль мәрьва хwәш
бьһатама, мьн нькарьбу әз
бьбума хӧламе Мәсиһ.

Чаwа Хwәде Паwлос кьрә шанди

11 Әз ве йәке ль wә дьдьмә
һ'әсандьне хушк-бьрано, кӧ
әw Мьзгинийа мьн даннасин
кьр, нә йа мәрьвайи йә. 12 Мьн
әw жь мәрьва нәстанд, нә жи
жь кәсәки һин бум, ле Иса
Мәсиһ мьнва ә'йан кьр.
13 Wә бона беп'әргалийа мь-
нә бәрейә нава щьһутийеда
бьһистийә. Мьн беһ'әсаб щь-
вина Хwәде дьзеранд у дькьр
кӧ we хьраб кьм. 14 Әз нава
щьһутийеда[ф] жь гәләк һәвалед
хwәйә щьһу пешдатьр чубум,
алийе р'аw-р'ъзьма[ф] кал-бавада
жи гәләки хwәйихирәт бум*.
15 Ле гава Хwәде хwәст, (Йе кӧ
әз бьжартьм, чахе әз һе зьке
дийа хwәда бум у бь к'әрәма
Хwә әз к'ьфш кьрьм), 16 Кӧр'е
Хwә мьнва ә'йан кьр, кӧ нава
нәщьһуйада[ф] Wи даннасин
кьм, һьнге мьн шеwьра хwә
т'ӧ кәси нәкьр*, 17 нә жи р'а-
бумә Оршәлиме, щәм әwед кӧ
бәри мьн бьбунә шанди, ле әз
пер'а-пер'а чумә Ә'рәбьстане
у диса вәгәр'ийамә Шаме.
18 Паше се сала шунда р'абумә
Оршәлиме, кӧ Пәтрус[ф]* бьби-
ньм у панздәһ р'ожа щәм wи
мам**. 19 Ле бәле жь шанди-
йед майин мьн т'ӧ кәс нәдит,
пештьри Аqубе[ф] бьре Хӧдан.
20 Чь кӧ wәр'а дьньвисьм, әз
бәр Хwәде бехельф дьбежьм.
21 Паше чумә алийед Сурйайе
у Киликйайе. 22 Ле щьвинед
Мәсиһә Щьһустанеда[ф] әз р'у
бь р'у нас нәдькьрьм. 23 Wана
т'әне бьһистьбу кӧ: «Әwе wәх-
тәке әм дьзерандьн, ньһа хwәха
we баwәрийе[ф] даннасин дькә,
к'ижан wи wәхтәке дькьр кӧ

* 1:14 К'аред Шандийа 8:3; 22:3-5.
* 1:16 К'аред Шандийа 9:3-6.
* 1:18 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Кифас». «Кифас» бь зьмане арами[ф] те фә'мкьрьне: «Пәтрус».
** 1:18 К'аред Шандийа 9:26-30.

хьраб кә». 24 У бона мьн шькьри
дьданә Хԝәде.

Паԝлос у шандийед майин

2 1 Паше чардәһ сала шунда
т’әви Барнабас[ф] диса р’а-
бумә Оршәлиме, Тито жи мьн
т’әви хԝә бьр*. 2 Әз чум, чьмки
Хԝәде бәр мьн вәкьр, кö һәр’ьм.
У мьн әԝ Мьзгини ль ԝан да
һ’әсандьне, йа кö әз нава нә-
щьһуйада даннасин дькьм, ле
әв йәк мьн йед сәрәкәр’а башԛә
дьгот. Мьн нәхԝәст кö әз ба-
диһәԝа[ф] бьбәзьм йан бәзибьм.
3 Ле һ’әта Титойе т’әви мьн кö
йунан бу, п’ейи сәр ԝи жи нә-
кьрьнә, кö бе сьнәткьрьне[ф]. Әв
пьрс пешда һат, 4 чьмки чәнд
бьрайед дәрәԝ шулькинә нава
мә, ԝәки щә’сусийе азайийа мә
бькьн, йа кö бь сайа Мәсиһ Иса
мә дәст анийә. Ԝана дьхԝәст әм
бькьрана бьндәст. 5 Ле мә ԛәт
дәԛәке жи гöр’а[ф] ԝан нәкьр, кö
р’астийа Мьзгинийе нава ԝәда
һ’имгьрти бьминә.

6 Ле бона ԝан жи, йед кö сә-
рәкә к’ьфш дьбун, (ԛәт хәма
мьн нинә, кö әԝ бәре чь бунә,
Хԝәде фьрԛийе накә нава мә-
рьва), ԝан сәрәка жи т’ö тьште
ну мьнр’а нәготьн. 7 Ле сәрба-
ра-сәрда дитьн кö ль мьн һатийә
спартьне, ԝәки әз Мьзгинийе
бьдьмә нәщьһуйа*, чаԝа кö ль
Пәтрус жи һатийә спартьне,
ԝәки Мьзгинийе бьдә щь-
һуйа[ф]**. 8 Чьмки Хԝәдейе кö
Пәтрус кьрә шандийе щьһуйа,
һәма Ԝи жи әз кьрьмә шандийе
нәщьһуйа. 9 Гава Аԛуб[ф], Пәтрус*
у Йуһ’әннайе[ф] кö «Стун» дьһа-
тьнә һ’әсабе, бона ԝе к’әрәма
кö мьнр’а һатьбу дайине пе
һ’әсийан, дәстед хԝәйә р’асте
чаԝа нишана т’ьфаԛийе[ф] данә
мьн у Барнабас. Әԝ ԛайл бун,
кö әм һәр’ьнә нава нәщьһуйа
у әԝ жи һәр’ьнә нава щьһуйа.
10 Т’әне ԝан һиви кьр, кö әм
бәләнгаза бир нәкьн, йа кö әз
хԝәха жи дәмана ԝе йәкеда мә.

Паԝлос шашийа Пәтрус һьлте[ф]

11 Ле гава Пәтрус һатә Ән-
такйайе, әз ашкәрә мьԛабьли

* 2:1 К’аред Шандийа 11:30; 15:2.
* 2:7 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Нәсьнәткьрийа».
** 2:7 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сьнәткьрийа».
* 2:9 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Кифас».

wи р’абум, чьмки әwи шаш бу.
12 Бәри һатьна чәнд мәрьвед
кӧ Аqуб шандьбун, әwи т’әви
нәщьһуйед баwәрмәнд нан дь-
хwар. Ле гава әwана һатьн, әwи
хwә дьда алики у вәдьк’ьшийа,
жь тьрса әwед кӧ дьготьн, гәрәке
нәщьһу бенә сьнәткьрьне. 13 У
щьһуйед баwәрмәндә майин
жи т’әви wи дӧр’ути кьрьн,
һ’әта кӧ Барнабас жи хальфи[ф],
к’әтә нава wе дӧр’утийа wан.
14 Ле гава мьн дит кӧ әwана
нава р’астийа Мьзгинийеда
наминьн, һьнге ль бәр һ’әму-
йа мьн готә Пәтрус: «Һәгәр тӧ
щьһу йи, мина йәки нәщьһу
дьжийи у нә мина щьһуйа, тӧ
чаwа дьки сәр нәщьһуйа, кӧ
бьбьнә мина щьһуйа?»

Щьһу у нәщьһу һәр дӧ жи пе баwәрийе хьлаз[ф] дьбьн

15 Әмә кӧ ә’сьле хwәда щьһу
нә у нә жь «нәщьһуйед гӧнә-
к’ар[ф]» ьн, 16 заньн кӧ мәрьв бь
кьред Qануне нькарә р’аст бе
һ’әсабе, ле т’әне бь Иса Мәсиһ
баwәркьрьне. Мә жи Мәсиһ
Иса баwәр кьр, wәки бь Мәсиһ
баwәркьрьне әм р’аст бенә һ’ә-
сабе, нә кӧ бь кьред Qануне,
чьмки т’ӧ qул-бәндә бь кьред
Qануне нькарә р’аст бе һ’әса-
бе*. 17 Аwа һәгәр әм дькьн бь
Мәсиһ р’аст бенә һ’әсабе у wе
гаве хӧйа бә, кӧ әм хwәха жи
мина wан гӧнәк’ар ьн, һьнге
Мәсиһ бу wәк’иле гӧна? Т’ӧ
щар! 18 Һәгәр әw тьштед мьн
хьраб кьрьнә, диса дәстпедь-
кьм чедькьм, әз нәһәqийа хwә
дьдьмә избаткьрьне. 19 Чьмки
әз бь Qануни бона Qануне мь-
рьм, wәки бона Хwәде бьжим.
Әз т’әви Мәсиһ хач[ф] бум, 20 жь
вьр шунда нә кӧ әз дьжим, ле
Мәсиһ ә кӧ нава мьнда дьжи. У
ньһа кӧ әз ви qальбида дьжим,
бь Кӧр’е[ф] Хwәде баwәркьрьне
дьжим, Йе кӧ әз һ’ьз кьрьм у
щанийа Хwә бона мьн да дәр.
21 Әз к’әрәма[ф] Хwәде т’әхсир
накьм, чьмки һәгәр р’астһ’ә-
саббун[ф] бь Qануне буйа, кӧ
ӧса йә Мәсиһ бадиһәwа мьр.

Qанун у баwәри

3 1 Гәли галатийед беһ’ьш!
К’е сәре wә т’ьжи кьр?* Нә

* 2:16 Р’омайи 3:20-22.

* 3:1 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Кӧ һун гӧр’а р’астийе нәкьн».

ахьр Иса Мәсиh ль бәр ч’ә’ве
wә хачбуйи hатә дийаркьрьне?
2 Әз т’әне ве йәке дьхwазьм жь
wә бьзаньбьм: Wә Р’öh’е Хwә-
де бь Qанун qәдандьне станд,
йан бь Мьзгини бьhистьне у
баwәрийа хwә же анине? 3 Чьма
hун hаqас беh’ьш ьн, кö wә бь
Р’öh’е Хwәде дәстпекьр у нь-
hа бь мәрьвайи хьлаз дькьн?
4 Һаqас тьшт бадиhәwа hатьнә
сәре wә? Наqәwьмә кö бади-
hәwа бьн! 5 Чьма әw Хwәдейе
кö Р’öh’е Хwә п’ешк’еши[ф] wә
дькә у нава wәда к’әрәмәта
дькә, бона Qанун qәдандь-
на wә дькә, йан бона кö wә
Мьзгини бьhист у баwәрийа
хwә же ани?

6 Мәсәлә, бона Бьраhим[ф] аhа
ньвисар ә: «Бьраhим Хwәде ба-
wәр[ф] кьр у әw йәк жер’а р’асти
hатә h’әсабе»*. 7 Аwа заньбьн,
йед кö баwәр дькьн әw ьн за-
р’ед Бьраhим*. 8 Ньвисаре hе
пешда дабу к’ьфше, кö Хwәде
нәщьhу бь баwәрийе[ф] wе р’аст
h’әсаб бькьрана у зува Мьзгини
дабу Бьраhим кö: «Бь тә дöа-
йе h’әму мьләта бьбә»*. 9 Аwа
әwед кö баwәр дькьн, т’әви
Бьраhиме баwәрмәнд дöа ль
wан те кьрьне.

10 Әwед кö хwә спартьнә[ф] кь-
ред Qануне, әw бьне ньфьр’еда
нә, чьмки ньвисар ә: «Ньфьр’
ль hәр кәси йә, йе кö нава h’әму
ньвисаред к’ьтеба Qануneда
наминә у наqәдинә»*. 11 Ә’йан ә
т’ö кәс бь Qануне нькарә ль бәр
Хwәде р’аст[ф] бе h’әсабе, чьмки
ньвисар ә: «Йе р’аст wе бьжи,
чьмки баwәр дькә»*. 12 Ле Qа-
нун бь баwәрийе нинә, ле бәле
чаwа ньвисар дьбежә: «К’и кö
т’әмийед Qануне **бьqәдинә** бь
wан wе бьжи»*. 13 Мәсиh әм жь
wе ньфьр’а Qануне к’ьр’ин, әw
дәwса мә к’әтә бьн wе ньфьр’е,
чьмки ньвисар ә: «Ньфьр’ сәр
йе дарва дардакьри йә»*. 14 Әв
йәк бу, wәки бь Мәсиh Иса

* 3:6 Дәстпебун 15:6; Р’омайи 4:3.
* 3:7 Р’омайи 4:16.
* 3:8 Дәстпебун 12:3; 18:18; 22:18.
* 3:10 Qануна Дöщари 27:26.
* 3:11 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Йе бь баwәрийе р’астh’әсаббуйи wе бьжи». Һәбаqуq 2:4.
* 3:12 Qануна К’аhинтийе 18:5.
* 3:13 Qануна Дöщари 21:23.

дöайе Бьраһим бе сәр нәщь-
һуйа, кö бь бawәрийе әм Р’öh’е
создайи бьстиньн.

Созе Хwәде у Qанун

15 Хушк-бьрано! Әз тиньмә
сәр ә’дәте дьне. Һәгәр йәки
wәсийәтәк[ф] т’әстиq кърьбә, т’ö
кәс нькарә we бәтал кә, йан
жи тьштәки дьн сәрда зедә
кә. **16** Awa әw соз Бьраһим у
зöр’әта wир’а һатьнә дайине.
Ньвисареда найе готьне: «Зö-
р’әтед тә» чаwa бона гәләка, ле
бона йәки: «Зöр’әта тә»* у әw
зöр’әт Мәсиһ ә. **17** Awa готи әз
ве йәке дьбежьм, әw wәсийәта
кö пешда жь Хwәдеда һатьбу
т’әстиqкърьне, Qануна кö чар-
сьд си сали шунда дәрк’әт, нь-
карә öса бькә, wәки wәсийәта
создайи qәwата хwә öнда кә*.
18 Чьмки һәгәр wарти Qануневa
гьредайи буйа, we создайинева
гьредайи нибуйа, ле Хwәде бь
соз п’ешк’еши Бьраһим кьр*.
19 Иди мәрәме Qануне чь бу?
Qанун сәрда зедә бу кö нәһә-
qи бе наскьрьне у гәрәке әw
бьма һ’әта һатьна Зöр’әта wи,
к’ижанир’а соз дабу. Qанун жь
алийе мьлйак’әтада, бь дәсте
навчетийа йәки* һатә дайине**.
20 Бона wәсийәткьрьне навче-
ти нә лазьм ә гава wәсийәт бь
дәсте йәки те кьрьне у ль вьр
әw йәк т’әне Хwәде йә.

Wар у хöлам

21 Awa Qанун мьqабьли созед
Хwәде йә? Т’ö щар! Бәле һәгәр
qанунәк һәбуйа, кö бькарьбу-
йа жийин бьда, һьнге ә’сәйи
р’астһ’әсаббун we бь qануне
бьбуйа. **22** Ле ньвисар һ’әмуйа
бьн һесиртийа гöнәда[ф] дьдә
к’ьфше, wәки чь кö бь Иса
Мәсиһ бawәркьрьне һатьбу-
нә создайине, бawәрмәндар’а
бенә дайине.
23 Бәри һатьна бawәрийе,
әм бьн дәсте Qануневa чаwa
гьрти дьһатьнә хwәйикьрьне,
һ’әта хöйабуна we бawәрийе
кö we бьһата. **24** Бь ви awaйи
Qанун бу т’әрбәтдаре[ф] мә у әм

* 3:16 Дәстпебун 12:7; 13:15; 24:7.
* 3:17 Дәрк’әтьн 12:40.
* 3:18 Р’омайи 4:14.
* 3:19 Әw йәк Муса[ф] бу.
** 3:19 Qануна Дöщари 33:1-3; Ибрани 2:2; К’аред Шандийа 7:38, 52.

бәрбьр’и Мәсиh анин*, кö әм бь бавwәрийе р’аст бенә h’әсабе. 25 Ле ньhа кö бавwәри hат, әм иди нә бьн дәсте т’әрбәтдаре Qанунеда нә.

26 Бь бавwәрийе hун h’әму йәктийа Мәсиh Исада лаwед Хwәде нә*. 27 Һун h’әму кö йәктийа Мәсиhда hатьнә ньхöмандьне[ф], wә Мәсиh сәр хwә wәргьртийә. 28 Иди фьрqи нә нава щьhу у нәщьhуйада hәйә, нә нава хöлам у азайада, нә жи нава мера у жьнада, чьмки hун h’әму жи йәк ьн йәктийа Мәсиh Исада. 29 У hәгәр hун п’ара Мәсиh ьн, wәки öса йә зöр’әта Бьраhим ьн у wаред wи сози нә*.

4 1 Аwа әз дьбежьм, wаре кö хwәйе hәр тьшти йә, ле h’әта кö хьшим ә жь хöлем найе фьрqикьрьне. 2 Әw бьн дәсте хwәйкьрийа у хәмк’ешада йә, h’әта wи wәхте кö баве к’ьфш кьрийә. 3 Öса жи әм гава hе р’öh’анида «хьшим» бун, мә хöламти сьхьред[ф] ве дьнйайер’а* дькьрьн. 4 Ле гава wәхт пер’а гьhишт, Хwәде Кöр’е Хwә шанд, кö жь к’öлфәте[ф] бу у к’әтә бьн Qануне, 5 wәки йед бьн Qануне аза кә у әм жи hәqе лаwтийа Хwәде бьстиньн*. 6 Аwа hун кö лаwед Wи нә, Хwәде Р’öh’е Кöр’е Хwә шандә нава дьле мә, кö гази Хwәде дькә: «Абба[ф]!» аwа готи «Баво!» 7 Бь ви аwайи иди тö нә хöлам и, ле лаw и у hәгәр лаw и, öса жи Хwәде тö кьри wаре Хwә.

Хәмгинийа Пawлос бона галатийа

8 Бәре, гава wә Хwәде нас нәдькьр, wә хöламти йед öсар’а дькьрьн, кö р’аст нә хwәде бун. 9 Ле ньhа кö wә Хwәде нас кьрийә, ле бәле Хwәде жи hун нас кьрьнә, hун чаwа диса

* 3:24 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Qанун бу т’әрбәтдар h’әта hатьна Мәсиh».
* 3:26 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Һун h’әму жи кö бавwәрийа хwә Мәсиh Иса тиньн, лаwед Хwәде нә».
* 3:29 Р’омайи 4:13.
* 4:3 Бь готьнәкә дьн: «Qәwат йан h’öнöред р’öh’ед ве т’әбийәтеда, йан жи р’аw-р’ьзьм у qәйдә-qанунед ве дьнйайе».
* 4:5-7 Р’омайи 8:15-17.

вәдьгәр’ьнә сәр wан сьхьред ве
дьнейә беqәwатә нә т’ö тьшт
у диса дьхwазьн хöламтийе
wанр’а бькьн? 10 Һун гöһ дьдьнә
р’ожед һ’әсаб, мәһа, р’ожгар у
сала. 11 Әз бона wә дьтьрсьм,
кö әw шьхöле мьн бона wә
кьрийә дәйа һәр’ә.

12 Әз һиви жь wә дькьм
хушк-бьрано, ббьнә мина
мьн, чьмки әз жи мина wә бу-
мә. Wә т’ö зийан нәдайә мьн.
13 Һун заньн кö щара пешьн бе-
сьһ’әтийа qальбе мьн бу мә’ни,
мьн Мьзгини да wә. 14 У чь кö
һатә сәре qальбе мьн, әw йәк
бу щер’ьбандьнәк[ф] бона wә, ле
диса wә әз беһöрмәт нәкьрьм
йан пьшта хwә нәда мьн, ле
wәкә мьлйак’әтәки Хwәде әз
qәбул кьрьм у wәкә Мәсиһ Иса.
15 Әw шабуна wә чаwа бу? Әз
wәкә шире хwә, һәгәр жь дәст
wәва бьһата, wәйе ч’ә’ве хwә
жи дәрхьста бьда мьн. 16 Иди
әз бумә дьжмьне wә, wәки мьн
wәр’а р’аст хәбәр дайә?

17 Әwед майинә кö к’әтьнә
дәмана wә, әw хера wә нахwа-
зьн, ле бәле әwана дьхwазьн wә
жь мьн бьqәтиньн, wәки һун
бьк’әвьнә дәмана wан. 18 Qәнщ
ә кö мәри дәмана qәнщийеда
бә у нә кö т’әне гава әз нава
wәда бьм, ле һәр гав. 19 Лаwед
мьн, әз ньһа диса бона wә мина
еша к’öлфәта дьк’ьшиньм, һ’әта
кö Мәсиһ нава wәда бьгьһижә.
20 Хwәзи әз ньһа ль щәм wә
бума у мьн тьһәре хәбәрдана
хwә бьгöһаста, чьмки әз бона
wә нава мьталада мә!

Мәсәла Һащәр[ф] у Сәрайе

21 Жь мьнр’а бежьн, һун кö
дьхwазьн бьн Qанунеда бьн, wә
нәбьһистийә Qанун чь дьбежә?
22 Ньвисар ә кö: «Дö кöр’ед Бь-
раһим һәбун, йәк жь щарийе
бу, йәк жи жь жьна аза»*. 23 Әwе
жь щарийе бу, әw бь бьнйат’а
мәрьвайе ббу, ле әwе жь жьна
аза бу, әw ль гора созе Хwәде
бу. 24 Әва йәка щур’әки майин
те фә’мкьрьне, әв һәр дö жьн
дö пәйман[ф] ьн: Йәк жь ч’ийайе
Синайе[ф], бона хöламтийе тинә,
әw Һащәр[ф] бу*. 25 Һащәр Ә’рә-
бьстанеда те һ’әсабе ч’ийайе
Синайе у һьмбәри Оршәлима
ньһа дьбә, кö зар’ед хwәва хö-
ламтийе дькә. 26 Ле йа аза, әw

* 4:22 Дәстпебун 16:15; 21:2.
* 4:24 Дәстпебун 16.

Оршәлима жорьн те h’әсабе,
кӧ әw дийа мә h’әмуйа йә*.
27 Чьмки ньвисар ә:

«Ша бә, безӧр’әта кӧ тә зар’ нәданин.
Бь әшq бьстьре, дәнг бьльнд кә,
кӧ еша зар’анине тә нәк’ьшанд.
Чьмки зар’ед тә мербәр’дайийе
wе жь зар’ед йа хwәйимер гәләктьр бьн»*.

28 Аwа hун* хушк-бьрано,
мина Исhаqᶲ зар’ед wи сози
нә**. 29 Ле чаwа hьнге әwе жь
мәрьвайе бьбу, йе жь алийе
Р’ӧh’да дьзеранд, ӧса жи ньhа*.
30 Ле ньвисар чь дьбежә? «Әwе
щарийе кӧр’е wева бәрде дәрхә, чьмки кӧр’е щарийе гәрәке
т’әви кӧр’е жьна аза wар нәбә»*.
31 Аwа хушк-бьрано, әм нә зар’ед
щарийе нә, ле зар’ед йа аза нә.

Азайийа хwә хwәй кьн

5 1 Бона азайийе Мәсиh әм
аза кьрьнә! We азайийе
qәwин бьгьрьн у диса нәк’әвьнә бьн wи нире хӧламтийе.
2 Бьбьhен, әз Паwлос wәр’а
дьбежьм: Ьәгәр hун бьhельн
кӧ hун бенә сьнәткьрьне,
Мәсиh т’ӧ к’аре надә wә. 3 Әз
hәр мәрьвәкир’а диса мерк’ими дьбежьм, йе кӧ изьне дьдә
хwә кӧ әw бе сьнәткьрьне, әw
дәйндар ә кӧ т’әмамийа Qануне бьqәдинә. 4 У hәгәр hун
бь Qанун qәдандьне дьхwазьн
р’аст h’әсаб бьн, wәки ӧса йә
hун жь Мәсиh qәтийайи нә у
жь к’әр’әме к’әти нә. 5 Ле чь жь
мә дьк’әвә, әм бь сайа Р’ӧh’е
Пироз у пе баwәрийе h’әйра
we р’астh’әсаббунеда нә, йа
кӧ әм теда гӧман ьн. 6 Чьмки йәктийа Мәсиh Исада,
нә сьнәткьрьн тьштәк ә, нә
жи нәсьнәткьрьн, ле сәри
баwәри йә кӧ бь h’ьзкьрьне
йа хwә дькә.
7 Ьун р’ьнд пешда дьчун!
К’е hун данә сәкьнандьне, кӧ
ельмиᶲ р’астийе нәбьн? 8 Әва
hелана нә жь Wи йә, Йе кӧ

* 4:26 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Ле Оршәлима жорьн аза йә, әw дийа мә йә».
* 4:27 Ишайа 54:1.
* 4:28 Нав hьнәк дәстньвисарада дәwса «hун» «әм» hәйә.
** 4:28 Дәстпебун 17:18-22.
* 4:29 Дәстпебун 21:9.
* 4:30 Дәстпебун 21:10.

гази ԝә кьрийә. 9 «Һьнәк һә-
виртър’шк[ф] т’әмамийа һәвир
һьлтинә»*. 10 Ле әз бь йәктийа
мәйә Хöданда ԝәда гöман ьм,
кö һуне тьштәки майин нә-
фькърьн, ле әԝе фькред ԝә
т’әви һәв дькә ԝе сәр бәла хԝә
вәбә, к’и жи һәбә.
11 Ле әз хушк-бьрано, һәгәр
һәла һе сьнәткърьне даннасин
дькьм, иди чьма темә зеран-
дьне? Ԝәки öса йә гәрәке т’ö
кәсе жь хаче Мәсиһ п’ьшк[ф]
нәбуйа. 12 Хԝәзи йед кö фькь-
ред ԝә т’әви һәв дькьн, хԝәха
хԝә к’океда жи бьбьр’ийана!
13 **Һун** азайийер’а һатьнә
газикърьне хушк-бьрано, ле
т’әне әԝ азайийа ԝә бьра нә-
бә мәщала хԝәстьна бьнйат’а
инсен. Дәԝса ԝе бь һ’ъзкърьне
һәвдöр’а хöламтийе бькьн.
14 Чьмки т’әмамийа Ԛануне
бь ве готьне те сери: «Һәвале
хԝә ԝәкә хԝә һ’ъз бькә»*. 15 Ле
һәгәр һун дәв бавежьнә һәвдö,
һәвдö бьхԝьн, мьԛати хԝә бьн,
кö к’ока һәвдö нәйньн.

Бәред Р’öһ’е[ф] Пироз у бьнйат’а мәрьвайе

16 Аԝа әз дьбежьм, бь сайа
Р’öһ’е[ф] Пироз бьмәшьн у һуне
хԝәстьнед бьнйат’а инсен нә-
кьн. 17 Чьмки хԝәстьна бьнйат’а
инсен мьԛабьли Р’öһ’ ә, Р’öһ’
мьԛабьли бьнйат’а инсен ә. Әв
һәр дö ль һәв накьн, ләма һун
нькарьн хԝәстьнед хԝә бькьн*.
18 Ле һәгәр һун бь Р’öһ’ тенә
р’ебәрикърьне, һун нак’әвьнә
бьн дәсте Ԛануне.
19 Аԝа кьред бьнйат’а инсен
ә’йан ьн: Бенамуси, һ’әрами[ф],
толти, 20 п’утп’арьсти[ф], пи-
рәсерти, нәйарти, шәр’-дә’ԝ,
һ’әвсуди, һерск’әтьн, һәвр’ъ-
к’и*, дöтирәти, щöдәти, 21 ч’ә’ве
хьраб, меркöжи*, сәрхԝәш,
куч’ъксанти у чь кö мина ван
ьн. Әз ньһа ԝәр’а дьбежьм,
чаԝа кö мьн пешда жи ԝәр’а
готьбу, кö йед ван тьшта дькьн,
П’адшатийа[ф] Хԝәде ԝар набьн.
22 Ле бәред Р’öһ’ әв ьн:
Һ’ъзкърьн, шабун, ә’дьлайи,

* 5:9 Корьнт’и I, 5:6.
* 5:14 Ԛануна К’аһинтийе 19:18.
* 5:17 Р’омайи 7:15-23.
* 5:20 Аһа жи те фә’мкърьне: «Т’әне хԝәр’а».
* 5:21 Нав һьнәк дәстньвисарада «меркöжи» т’öнә.

сәбьркьрьн, ширьнайи, ԛәнщи,
амьни, 23 мьлукти, хԝәгьртьн.
Һьндава ван тьштада ԛанун
т'ӧнә. 24 У әԝед кӧ п'ара Мәсиһ
Иса нә, бьнйат'а хԝә бь т'әви
тәмед хьраб у һавьжийава сәр
хач кӧштьнә. 25 Әм кӧ бь сайа
Р'ӧһ' дьжин, бь р'ебәрийа Р'ӧһ'
бьмәшьн. 26 Әм к'ӧбар нәбьн,
агьре һәв гӧр' нәкьн у һ'әвсу-
дийе ль һәвдӧ нәкьн.

Баред һәвдӧ һьлдьн

6 1 Хушк-бьрано, һәгәр йәк
нәһәԛикеда бе гьртьне,
һун кӧ р'ӧһ'ани нә, ԝи биньнә
сәр р'ийа р'астийе, ле бь р'ӧһ'е
мьлуктийе. Ле һаш жь хԝә жи
һәбьн, кӧ һун нәк'әвьнә щер'ь-
бандьне. 2 Баред һәвдӧ һьлдьн
у бь ви аԝайи һуне ԛануна
Мәсиһ бьԛәдиньн. 3 Һәгәр йәк
хԝә дәԝса тьштәки датинә у
хԝәха нә т'ӧ тьшт ә, әԝ хԝәха
хԝә дьхапинә. 4 Бьра һәр кәс
кьрьнед хԝә бьдә сәр мезине
у паши һьнге жь хԝә р'ази бә,
нә кӧ хԝә һьмбәри һәвале хԝә
кә. 5 Чьмки һәр кәсе хӧрща
хԝә һьлгьрә.

6 Әԝе һини хәбәра Хԝәде
дьбә, гәрәке һәр тьштед ԛәнщ
т'әви дәрсдаре хԝә п'ар кә.
7 Нәхапьн, Хԝәде набә пек'ә-
ни. Чьмки мәрьв чь дьчинә,
ԝе жи дьчьнә. 8 К'и кӧ бона
бьнйат'а хԝә дьчинә, әԝе жь
ԝе бьнйат'е мьрьне бьчьнә, ле
к'и кӧ бона Р'ӧһ' бьчинә, ԝе
жь Р'ӧһ' жийина[ф] һ'әта-һ'әтайе
бьчьнә. 9 Жь ԛәнщикьрьне жи
ащьз нәбьн, чьмки әме ԝәхтда
бьчьньн һәгәр әм нәдьнә дәр.
10 Аԝа һ'әта кӧ ԝәхт дәстед мәда
йә, һ'әмуйар'а ԛәнщийе бькьн,
илаһи[ф] нәфәред мала Хԝәдер'а.

Т'әми у сьлавед ахьрийе

11 Дина хԝә бьдьне, әз бь чь
һ'әрфед гьр ньһа ԝәр'а дьнь-
висьм. 12 Әԝед кӧ дьхԝазьн жь
дәрвава хԝә бьдьнә к'ьфше,
әԝ п'ейи сәр ԝә дькьн, кӧ һун
бенә сьнәткьрьне. Ле әвана
ве йәке дькьн, кӧ т'әне бона
хаче Мәсиһ әԝ нәйенә зе-
рандьне. 13 Әԝед хԝәйисьнәт
хԝәха Ԛануне хԝәй накьн, ле
дьхԝазьн кӧ һун бенә сьнәт-
кьрьне, ԝәки әԝ бь нишана
ԛальбе ԝәйи мәрьвайи бьфь-
р'ьн. 14 Ле жь **мьн** нак'әвә кӧ
әз бь тьштәки дьн бьфьр'ьм,
пештьри бь хаче Хӧдане мә
Иса Мәсиһ, бь к'ижани дьн-
йа бона мьн хачбуйи йә, әз
жи бона дьнйайе. 15 Бәле нә
сьнәткьрьн тьштәк ә, нә жи

нәсьнәткьрьн, ле сәри әw ә,
кӧ бьбьн ә’фьринәки ну. 16 Дә
бьра ә’дьлайи у р’ә’м сәр wан
һ’әмуйа бә, к’ижанед кӧ анә-
гори ве йәке дьжин у ӧса жи
сәр Исраела[ф]* Хwәде бә.

17 Жь вьр шунда бьра т’ӧ кәс
зә’мәте нәдә мьн, чьмки мьн
даха бьринед Иса һьлдайә сәр
бәдәна хwә. 18 Дә бьра к’әрәма
Хӧдане мә Иса Мәсиһ т’әви р’ӧ-
һ’е wә бә хушк-бьрано. Амин.

* 6:16 «Исраел» р’ӧһ’ани те фә’мкьрьне (Р’омайи 3:28-29; 9:6-29; Галати 3:28-29).

НӘ’МА ПАWЛОС ӘФӘСИЙАР’А

Пешготьн

Әфәс qәза Асйа Р’омайеда бу. Әва бажаре һәри ә’йан бу, öса жи п’айт’әхте wе qәзайе бу. Т’әмамийа Императорийа Р’омайеда[ф] әw бажаре чара бу алийе мәзьнайийа хwәда. Әw бажарәки гәләки бәдәw у хwәш бу. Р’аст ә бь даннасинкьрьна Паwлос щьвин[ф] Әфәседа ченәбьбу, ле диса wәкә се сала ль wьр ма у әw һин кьрьн, дәма р’еwитийа хwәйә 3-а (К’аред Шандийа 19:1; 20:31). Әwи әв нә’ма хwә жь кәле баwәрмәндед Әфәсер’а ньвисийә (3:1; 4:1; 6:20). Нә т’әне әва нә’ма, ле öса жи нә’ма wийә Филипийа, Колосийа у Фьлимон кәледа һатьнә ньвисаре. Әвана «Нә’мәйед[ф] Кәле» тенә һ’әсабе.

Әва нә’ма чаwа qьрар у мәрәме Хwәдейи һ’әта-һ’әтайе ә’йан дькә, кö гава wәхт пер’а бьгьһижә, әw т’ьвдира Wи wе бе сери у һ’әму тьште «бьн сәрwертийа Мәсиһда гьредайи бьн, һьн һәр тьштед ль ә’рде, һьн жи ль ә’змен» (1:10). Öса жи гәрәке һ’әму мьләт, һьн щьһу[ф], һьн жи нәщьһу[ф] бьбьнә мьләтәк йәктийа Иса Мәсиһда, пе Хwәде һәвва гьредайи. Шанди[ф] гази щьмә’та Хwәде ве йәке дькә, кö нава ве qьрара Хwәдеда бьминьн, бь йәктийа т’әви Мәсиһ, т’әви йәкбуна т’әмамийа мәрьвайе[ф] бьн.

Паwлос п’ара нә’мейә пешьнда нет-фькьра йәктийа т’әви Хwәде пешда дьк’ьшинә, дәрһәqа wан мәщалада дьбежә, кö Бав[ф] Хwәде чаwа щьмә’та Хwә бьжарт, чаwа гиһандә гöнә-афубуне у сайа Кöр’е Хwә Иса Мәсиһ әw аза кьрьн. У öса жи дәрһәqа wи созе Хwәдейи мәзьнда дьбежә, аwа готи дәрһәqа Р’öһ’е[ф] Пирозда, кö әw чаwа бьһе[ф] бәр азабуна мәва те дайине (сәред 1-е һ’әта 3-а).

Ле п’ара дӧдада шанди хwәндәванар’а шьровәдькә, кӧ әw жийинәкә ӧсада бьжин, wәки әw йәктийа Мәсиhә нава wанда ӧса р’аст к’ьфш бә, чаwа hәйә. Ӧса жи щьвинеда, малда, hәвалтийеда у hьндава hәвда qәдьр-hӧрмәт бьн, бь мьлуктийе, h’ъзкърьне у хәмк’ешийе бәр hәв дахьн (сәред 4-а h’әта 6-а).

Шанди ве нә’меда сәр се фькьред сурәти (символи) дьсәкьнә у бь ван сурәта йәктийа щьмә’та Хwәдейә т’әви Мәсиh нишан дькә:
1. Щьвин мина бәдәнәке йә, сәре к’ижане Мәсиh Хwәха йә.
2. Щьвин мина wи авайийи йә, кәвьре ә’нишка[ф] к’ижани Мәсиh ә.
3. Щьвин мина к’ӧлфәтәке йә, малхе к’ижане Мәсиh ә.
Паwлос ве нә’меда гәләк дәрб дьдә сәр к’әрәма[ф] Хwәдейә йәктийа Иса Мәсиhда. Әw hәр тьшти h’ъзкърьн, хwәдайин, бахшандьн, к’әрәм у р’онайа пирозийа[ф] Мәсиhва гьре дьдә.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Мәсиh у щьвин (1:3–3:21)
Мәсиhда жийина ну (4:1–6:20)
Пашготьн (6:21-24)

Сьлавкьрьн

1 [1]Жь Паwлосе бь ә’мьре Хwә-
де шандийе[ф] Мәсиh Иса,
wан мәрьвед[ф] Хwәдер’а, йед кӧ
Әфәседа* дьминьн у йәктийа
Мәсиh Исада амьн ьн:
[2]Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайи-
йа Хwәдейе Баве[ф] мә у Хӧдан[ф]
Иса Мәсиh ль wә бә.

Дӧа-дьрозгед р’ӧh’анийә бь сайа Иса Мәсиh бона щьhу[ф] у нәщьhуйа[ф]

3 Шькьр жь Хwәдер’а, Баве
Хӧдане мә Иса Мәсиh,
кӧ пе h’әму дӧа-дьрозгед р’ӧ-
h’анийә ль дийаре ә’змана
йәктийа Мәсиhда дӧа ль
мә кьрьн.

* [1:1] Нав hьнәк дәстньвисарада «Әфәседа» т’ӧнә.

4 Бәри ә’фьрандьна дьнйайе
Хwәде йәктийа Wида әм
бьжартьн,
wәки әм пирозᶠ у беqөсур
бьн, ль бәр Wи һ’ьзкрь-
неда бьжин.
5 Әwи әм пешда к’ьфш кырь-
бун,
чаwа ль qьрара Wи хwәш
һат,
кө мә бь дәсте Иса Мәсиһ
бькә лаwед Хwә*.
6 Дә wәрьн әм пәсьне Wи
бьдьн, бона wе к’әрәмаᶠ
Wийә хwәйир’умәт,
пе к’ижане йәктийа Һ’ьзкь-
рийе Хwәда qәнщи ль мә
кьр.
7 Йәктийа Wида әм аза бунә
бь хуна Wи,
аwа готи афубунаᶠ гөна стан-
дийә*.
Әва йәка жь дәwләмәндтийа
к’әрәма Wи йә,
8 йа кө Wи бь мәр’дани сәр
мәда баранд,
пе һ’әму сәрwахти у фә’м-
дарийе.
9 Әwи сөр’а хwәстьна Хwә
мәва ә’йан кьр,
чаwа ль Wи хwәш һат, йа кө
һе пешда qьрар кьрьбу,
wәки йәктийа Мәсиһда
бинә сери,
10 кө гава wәхт пер’а бьгьһижә,
әw т’ьвдир* мийасәр бә,
һ’әму тьшт бьн сәрwертийа
Мәсиһда гьредайи бьн,
һьн һәр тьштед ль ә’рде,
һьн жи ль ә’змана.

11 Чаwа Хwәде qьрара Хwәда
пешда к’ьфш кьрьбу,
кө һәр тьшт ль гора хwәстьн
у ә’мьре Wи бә,
әм щьһуᶠ йәктийа Мәсиһда
п’ара Хwәде к’әтьнә,
12 wәки әм пәсьне р’умәта Wи
бьдьн
кө мә пешда гөмана хwә
данийә сәр Мәсиһ.
13 Йәктийа Wида һун нәщьһуᶠ
жи бунә п’ара Хwәде,
гава wә хәбәра р’астийе, аwа
готи Мьзгинийа хьлазбу-
наᶠ хwә бьһист.
Wә баwәрийаᶠ хwә Wи ани
у бь Р’өһ’еᶠ Пирози создайи
һатьнә моркьрьне.

* 1:5 Бь готьнәкә дьн: «Һәqе лаwтийа Хwәде бьстиньн».
* 1:7 Колоси 1:14.
* 1:10 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Wәк’илти».

14 Р’öһ’е Пироз чаwа бьһе[ф] һатийә дайине
һ’әта әм созе Хwәде wap бьн,
чахе Хwәде щьмә’та Хwә лап аза кә,
бона пәсьндайина р’умәта Хwә.

Дöайе Пawлос

15 Бона ве йәке мьн жь һьн-
гева кö бона баwәрийа wәйә
сәр Хöдан Иса у әw һ’ъзкрь-
на wәйә һьндава т’әмамийа
щьмә’та Хwәдеда бьһистийә,
16 бона wә мьн дәст жь шь-
кьрдайине нәк’ьшандийә. Әз
т’ьме нава дöайед хwәда wә
бир тиньм, 17 wәки Хwәдейе
Хöдане мә Иса Мәсиһ, Баве
хwәйир’умәт, Р’öһ’е сәрwах-
тийе у ә’йантийе бьдә wә, кö
һун Wи т’ам нас бькьн. 18 Бьра
ч’ә’вед р’öһ’е wә вәбьн, wәки
һун фә’м бькьн, чь йә әw гöма-
на кö Wи гази wә крийә у чь
йә әw дәwләмәндтийа р’умәта
Wи, йа кö щьмә’та Wи we wap
бә 19 у чь йә әw qәwата Wийә
мәзьнә беһьмбәр, йа кö нав мә
баwәрмәндада дьхәбьтә. Әв ә
әw qәwата Wийә зор, 20 йа кö
Хwәде сәр Мәсиһ да хәбате,
гава Әw жь нава мьрийа р’акьр
у ль дийаре ә’змана к’еләка[ф]
Хwәйә р’асте да р’уньштандь-
не*, 21 Әw дани сәр һ’әму сәр-
wертийа, һ’öкöмәтийа, qәwата,
хöдантийа у öса жи сәр һ’әму
навед кö тенә һьлдане, нә кö
т’әне ль ве дьне, ле we дьне жи.
22 У Хwәде һәр тьшт кьрә бн
п’ийед Wи* у Әw бона щьвине[ф]
к’ьфш кьр чаwа сәрwере һәр
тьшти**. 23 Щьвин жи бәдәна
Мәсиһ ә, т’әмамбуна Wи йә, кö
Хwәха һәр тьшт ә, һәр тьшти
т’әмам дькә.

Жь мьрьне бәрбь жийине

2 1 Һун жь дәст нәһәqи у
гöнед хwә мьри бун*, 2 га-
ва һун пәй ә’дәтед ве дьне
дьчун, ль гора хwәстьна мире
сәрwертийа ве һәwе, wи р’öһ’е
кö ньһа жи нава wан мәрьвада
йа хwә дькә, йед кö нә гöр’а[ф]
Хwәдеда нә. 3 Әм һ’әму жи
wәхтәке пәй wан тьшта дьчун,

* 1:20 Зәбур 110:1.
* 1:22 Зәбур 8:6.
** 1:22 Колоси 1:18.
* 2:1 Колоси 2:13.

бь дьлһавьжийед бьнйат’а мә-
рьвайе дьжит у дьл у фькьред
мәр’а чь дәрбаз дьбун мә әw
дькьрьн у бьнйат’а хwәда жи
һежайи хәзәба Хwәде бун,
чаwа йед майин. 4 Ле Хwәдейе
кӧ хwәйе р’ә’ма дәwләмәнд ә,
бь һ’ьзкьрьна Хwәйә мәзьн, бь
к’ижане әм һ’ьзкьрьн, 5 гава
әм һе жь дәст нәһәqийед хwә
мьри бун, Әwи т’әви Мәсиһ
әм сах кьрьн. Бь к’әрәме[ф] һун
хьлазбуйи нә! 6 Йәктийа Wида
әм жь мьрьне р’акьрьн у т’әви
Wи әм ль дийаре ә’змана данә
р’уньштандьне, бь сайа Мәсиһ
Иса. 7 Wи әв йәк кьр, wәки ль
нава wан зәманед кӧ wе бен,
дәwләмәндтийа к’әрәма Хwәйә
беһьмбәр, һьндава мәда бь сайа
Мәсиһ Иса, бь ширьнайи бьдә
к’ьфше. 8 Чьмки бь к’әрәме
һун хьлазбуйи нә, пе баwә-
рийе у әв йәк нә жь wә йә, ле
дайина Хwәде йә. 9 Әв йәк нә
жь кьрьна йә, wәки йәк п’әйе
хwә бьдә. 10 Бәле әм чекьрийед
Wи нә, йәктийа Мәсиһ Исада
хӧльqи, бона кьрьнед qәнщ, йа
кӧ Хwәде пешда һазьр кьр, кӧ
әм wанда бьминьн.

Һ’әму баwәрмәнд бь сайа Мәсиһ йәк ьн

11 Һун кӧ ә’сьле хwәда нәщьһу
нә у жь алийе щьһуйада «бе сь-
нәт[ф]» дьһатьнә һ’әсабе, йед кӧ
хwәха хwә «сьнәткьри» һ’әсаб
дькьрьн, бь сьнәтийа qальбә бь
дәста кьри, аwа бир биньн кӧ
һун һьнге чь бун. 12 Һьнге һун
бе Мәсиһ у хәриб бун һьндава
бажарвантийа Исраелда[ф] у жь
пәймана[ф] у созед wан дур бун
у ве дьнеда жи бе гӧман у бе
Хwәде бун. 13 Ле һун кӧ wәх-
тәке дури ван йәка бун, ньһа
т’әви Мәсиһ Иса бунә, бь хуна
Мәсиһ һун незик бунә. 14 Чьм-
ки Әw ә ә’дьлайийа мә, кӧ һәр
дӧ, щьһу у нәщьһу кьрьнә йәк.
Әwи диwаре навбьр’ийе, аwа
готи дьжмьнати бь бәдәна Хwә
хьраб кьр 15 у т’әми у ә’мьред
Qануна[ф] Мусада[ф] бәтал кьрьн,
wәки йәктийа Хwәда, жь һәр
дӧйа щьһу у нәщьһу мәрьвәки
ну бьхӧльqинә у бь ви аwайи
бькә ә’дьлайи*. 16 У Мәсиһ бә-
дәнәкеда һәр дӧ т’әви Хwәде бь
хаче[ф] Хwә ль һәв анин, чьмки
бь wе кьрьне дьжмьнати к’окева

* 2:15 Колоси 2:14.

* 2:16 Колоси 1:20.

р’акьр*. **17** У һат Мьзгинийа
ә’дьлайийе да wә нәщьһуйед
дури Хwәде у щьһуйед нези-
ки Wи*. **18** Чьмки бь сайа Wи,
изьна мә һәр дӧйа жи һәйә,
бь Р’ӧһ’әки незики Баве бьн.

19 Аwа һун иди нә хәлq у хәриб
ьн, ле бажарвантийа wә т’әви
щьмә’та Хwәде йә у нәфәред
мала Хwәде нә. **20** Һун сәр wи
р’ьк’ьне шандийа у п’ехәмбәра
авакьри нә, кәвьре ә’нишка[ф]
к’ижани Мәсиһ Иса Хwәха
йә. **21** Бь Wи т’әмамийа авайи
пева щи бь щи бона Хӧдан
п’арьстгәһәкә[ф] пироз бьльнд
дьбә. **22** Бь Wи һун жи бь һәв-
р’а тенә авакьрьне, чаwа хана
Хwәде бь Р’ӧһ’е Пироз.

Паwлос, шандийе нәщьһуйа

3 **1** Бона ве йәке әз Паwлос
бона Мәсиһ Иса гьрти мә,
бона wә нәщьһуйа... **2** Гәрәке
wә бьһистьбә, кӧ әв wәк’ил-
тийа к’әрәма Хwәде бона wә
мьнр’а һатийә дайине. **3** Әв
сӧр’а бь дайинәке ль бәр мьн
һатә вәкьрьне. Мьн ль жоре
кьн wәр’а ньвиси **4** у гава һун
бьхуньн, һуне бькарьбьн бьза-
ньбьн кӧ әз чаwа сӧр’а Мәсиһ
фә’м дькьм*. **5** Әва сӧр’а дәw-
ред бьһӧрида ль бәр бәндед
дьне вәнәбуйә, чаwа ньһа бь
Р’ӧһ’е Пироз ль бәр шанди у
п’ехәмбәред Wийә пироз вә-
буйә. **6** Әва сӧр’а вәбу, wәки
нәщьһу пе Мьзгинийе т’әви
Исраеле wар бьн, бьбьнә бә-
дәнәк у хwәйип’аред созе Wи
бьн, бь сайа Мәсиһ Иса.

7 Әз бумә бәрдәстийе ве Мьз-
гинийе, анәгори дайина жь
к’әрәма Хwәде, йа кӧ бь кьрь-
на qәwата Wи мьнр’а һатийә
дайине. **8** Бәле әз кӧ жь нава
щьмә’та Хwәдеда жь йе һәри
бьч’ук кемтьр ьм, ле әв к’әрәм
мьнр’а һатийә дайине, кӧ нава
нәщьһуйада дәwләмәндтийа
Мәсиһә нә ль бәр һ’ьша дан-
насин кьм **9** у ль бәр һ’әмуйа
вәкьм, кӧ чаwа т’ьвдира сӧр’а
Хwәде те хәбате, йа кӧ һе дәw-
ред бәреда щәм Хwәдейе кӧ һәр
тьшт ә’фьрандийә, вәшарти
мабу. **10** Мәрәме Хwәде әв бу,
wәки ньһа сәрwахтийа Хwәйә
щур’ә-щур’ә, бь дәсте щьви-
не[ф] ль сәрwерти у һ’ӧкӧмәтед

* 2:17 Ишайа 57:19.
* 3:4-6 Колоси 1:26-27.

дийаред ә’зманава ә’йан бь-
кә, 11 анәгори qьрара Wийә
һе дәwред бәреда, йа кӧ Wи
бь дәсте Мәсиһ Иса, Хӧдане
мә кьр. 12 Йәктийа Мәсиһда
у пе wе баwәрийа мәйә сәр
Wи әм дькарьн бь мерк’ими у
р’увәкьри незики Хwәде бьн.
13 Аwа әз жь wә һиви дькьм,
кӧ һун бәр хwә нәк’әвьн, бо-
на wан щәфайед кӧ әз бона
wә дьк’ьшиньм. Әвана бона
р’умәта wә нә.

Һ’ьзкьрьна Мәсиһ

14 Бона ве йәке әз ль бәр Бав
чок дьдьм, 15 жь к’ижани һәр
qәбиләкә ә’рд у ә’змана наве
хwә дьстинә. 16 Дә бьра Әw
wәкә дәwләмәндтийа р’умәта
Хwә qәwате бь сайа Р’ӧһ’е Хwә
бьдә wә, кӧ һун к’урайийа дьле
хwәда бьшьдьн, 17 бь баwәрийе
Мәсиһ дьле wәда бьжи у һун
һ’ьзкьрьнеда р’аw[ф] у р’ьк’ьне хwә
бавежьн, 18 кӧ т’әви т’әмамийа
щьмә’та Хwәде бькарьбьн фә’м
бькьн, кӧ бәрайи, дьрежайи,
бьльндайи у к’урайийа һ’ьз-
кьрьна Мәсиһ чь йә. 19 Бәле
бьра һун һ’ьзкьрьна Мәсиһ нас
кьн, йа кӧ жь һәр һ’ьш-аqьли
зедәтьр ә, wәки һун т’әмамийа
Хwәдева т’ьжи бьн.

20 Аwа шькьр жь Wир’а бә, Йе
кӧ дькарә һәр тьшти һе зедә
кә, нә чаwа әм дьхwазьн йан
дьфькьрьн, бь wе qәwата кӧ
нава мәда дьхәбьтә, 21 шькьр жь
Wир’а нава щьвинеда, бь сайа
Мәсиһ Иса, һ’әму зәманида,
һ’әта-һ’әтайе! Амин[ф].

Әм һ’әму жи бәдәнәк ьн

4 1 Аwа әзи гьртийе бона наве
Хӧдан, һиви жь wә дькьм,
кӧ һун ӧса бьжин, чаwа лайиqи
wе газийе йә, к’ижанер’а һун
һатьнә газикьрьне. 2 Һун бь
т’әмамийа мьлуктийе у шкәс-
ти, бь сәбьре һ’ьзкьрьнеда ль
бәр һәв дахьн*. 3 Бьщә’диньн,
кӧ йәктийа Р’ӧһ’ пе һәвгьре-
дана ә’дьлайийе хwәй кьн.
4 Чаwа бәдән йәк ә у Р’ӧһ’ йәк
ә, һун жи гӧманәкер’а һать-
нә газикьрьне. 5 Хӧдан йәк ә,
баwәри[ф] йәк ә, ньхӧмандьн[ф]
йәк ә, 6 Хwәде йәк ә, Әw Баве
һ’әмуйа йә, кӧ сәр һ’әмуйар’а
йә, бь һ’әмуйа йа Хwә дькә у
нава һ’әмуйада йә.

7 Бәле жь мә һәр кәсир’а жи
к’әрәм һатийә дайине, чаwа

* 4:2 Колоси 3:12-13.

Мәсиһ п’арәвәкьр. 8 Бона ве
йәке те готьне:
«Гава һьлк’ьшийа чу жоре,
һесир т’әви Хwә бьрьн
у п’ешк’ешᶠ данә мәрьва»*.
9 Әв «һьлк’ьшийа» чь те һ’әсабе?
Дьхwазә бежә, кӧ Әw пешда
бәржери wе дьнйа жерьн бу.
10 Әwе кӧ бәржер бу, һәма Әw
ә, Йе кӧ Хwә да феза һ’әму
ә’змана, wәки һәр тьшти һ’ь-
зурийа Хwәва т’ьжи кә. 11 Әва
Әw бу, Йе кӧ п’ешк’еш данә
мәрьва, кӧ һьнәк бьбьнә шан-
ди, һьнәк п’ехәмбәр, һьнәк
мьзгиндар, һьнәк жи сә’ви
у дәрсдар. 12 Әwи әв йәк кьр,
wәки щьмә’та Хwәде шьхӧлед
хьзмәтк’арийер’а һазьр бә, бона
авабуна бәдәна Мәсиһ, 13 һ’әта
кӧ әм һ’әму жи бьгьһижьнә
wе йәке, кӧ баwәрийе у Кӧр’еᶠ
Хwәде наскьрьнеда т’ьфаqᶠ бьн,
бьбьнә мәрьвед гьһишти, т’ам
wәкә бәжьн-бала Мәсиһ.
14 Wәки ӧса йә жь вьр шунда
әм нәбьнә мина зар’ока кӧ жь
пела вьрда-wеда дьк’әвьн у бь
дәрәwед мәрьва бәр байе һәр
һинкьрьнәке дьк’әвьн, йед
кӧ бь фелбазийа дьхапиньн
у дьхальфиньнᶠ. 15 Ле р’асти-
йе пе һ’ьзкьрьне бежьн*, һәр
алийада бьгьһижьнә сери, кӧ
Мәсиһ ә. 16 Жь Wи т’әмамийа
бәдәне һәвва нә у һ’әму жи бь
алик’арийа һәр севькәке һәвва
гьредайи йә. У гава һәр п’арә-
кә бәдәне шьхӧле хwә дькә,
һ’ьзкьрьнеда хwәха дьгьһижә
у мәзьн дьбә*.

Жийина нуйә т’әви Мәсиһ чаwа әндәмед Бәдәна wи

17 Аwа әз ве йәке мерк’ими
дьбежьм у бь наве Хӧдан т’ә-
ми ль wә дькьм, кӧ һун иди
т’ӧ щара wе р’еда нәчьн, чаwа
п’утп’арьстᶠ бь фькьред хwәйә
п’уч’ дьчьн. 18 Әwана фә’мед
хwәда шуна р’әшва чун у жь
жийина Хwәде дур к’әтьнә,
жь дәст нәзанийа нава хwә
у сәрһ’ьшкийа хwә. 19 Шәрма
р’уйе хwә ӧнда кьрьнә у ӧса
хwә данә дохине, һ’әта кӧ һәр
щур’ә кьрьнед һ’әрамᶠ дькьн
у т’ер набьн.
20 Ле wә Мәсиһ ӧса нас нәкьр!
21 Бәле wә бона Wи бьһистийә

* 4:8 Зәбур 68:18.
* 4:15 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Бь һ’ьзкьрьне пәй р’астийе бьн».
* 4:16 Колоси 2:19.

жи у чаwa йед п’ара Иса, һун
we р’астийа нава Wида һин
бунә. **22** Дә һун хәйсәте хwәйи
бәре жь хwә дур хьн, wи мә-
рьве кәвьни кö бь һавьжийед
һ’ьләк’арва дерьсбуйи йә* **23** у
бь р’öһ’ у фькьред хwәда ну-
йәжийин бьн, **24** мәрьве ну ль
сәр хwә wәргьрьн, кö кьрасе
Хwәдеда бь һәqи у һ’әлалийа
бе qәлпи хöльqи йә*.
25 Аwa дәрәwa жь хwә дур хьн,
жь wә һәр йәк һәвале хwәр’а
р’аст хәбәр дә*, чьмки әм бь
һәвр’а әндәмед Бәдәна Мәсиһ
нә. **26** Һәгәр һун һерс к’әвьн,
гöна нәкьн*, бьра р’о сәр һерса
wәр’а нәчә ава **27** у щи нәдьнә
мирещьн[ф]. **28** Әwe кö дьзийе
дькә, бьра иди нәдьзә, ле бь
худана хwәйә һ’әлал бь дәстед
хwә бьхәбьтә, кö бькарьбә дәст
бавежә к’әтийа жи. **29** Бьра жь
дәве wә qәт хәбәрәкә хьраб
дәрнәйе, пештьри тьштед кö
кери гöһдара тен у к’аре дь-
дьнә wан. **30** У Р’öһ’е Хwәдейи
Пироз нәешиньн, бь К’ижа-
ни һун бона Р’ожа Азайийе
һатьнә моркьрьне. **31** Дә бьра
һәр тә’лайи, һерс, бәрзәqи[ф],
qар’ә-qар’ у готьнед нәр’еда
жь wә дур бьн т’әви һәр щу-
р’ә к’ин-бохийева. **32** У һәвр’а
ширьн у дьлшәwат бьн, ль һәв
бьбахшиньн, чаwa Хwәде бь
Мәсиһ бахшандә wә.

Чаwa ч’ә’в бьдьнә Хwәде

5 **1** Аwa ч’ә’в бьдьнә Хwәде,
чаwa зар’ед һ’ьзкьри **2** у
хwә ль һ’ьзкьрьне бьгьрьн,
чаwa Мәсиһ жи әм һ’ьз кьрьн
у жийина Хwә бона мә да,
Хwәдер’а бу һ’әди[ф] у qöрбана[ф]
бинхwәш.
3 Ле һ’әта наве qавийе[ф] у һәр
һ’әрамийе, йан тьмайе жи гә-
рәке нава wәда нәйе һьлдане,
чаwa ль щьмә’та Хwәде нак’әвә.
4 Öса жи готьнед бемә’рифә-
ти, йан бефә’ми, йан һ’әнәкед
qәлпе хьраб, кö ль wә нак’әвьн,
бьра жь дәве wә дәрнәйен,
ле дәwсе шькьрдари. **5** Һун ве
йәке заньбьн кö т’ö qав, йан
һ’әрам, йан тьмак’ар (кö п’ут-
п’арьст[ф] ә) П’адшатийа Мәсиһ

* 4:22 Колоси 3:9; Р’омайи 6:6.
* 4:24 Колоси 3:10.
* 4:25 Зәкәрийа 8:16.
* 4:26 Зәбур 4:4.

у Xwәдеда wap набә. 6 Бьра т'ö
кәс бь хәбәред п'уч' wә нәха-
пинә, чьмки бона ван тьшта
һерса Xwәде ль wан мәрьвед
нәгöһдар р'адьбә. 7 Awa һун
т'әви йед öса нәбьн! 8 Һун жи
wәхтәке тә'ри бун, ле ньһа һун
кö п'ара Хöдан ьн, р'онайи нә.
Awa мина зар'ед р'онайе бьжин,
9 (чьмки бәре р'онайийе жь һәр
qәнщийе, һәqийе у р'астийе
дьбә) 10 у бьзаньбьн кö чь ль
Хöдан хwәш те. 11 Т'әви wан
кьред бебәрә тә'рийе нәбьн,
ле wан сәр аве хьн, 12 чьмки
бона wан тьштед кö әwана бь
дьзива дькьн шәрм ә жи кö бе
хәбәрдане. 13 Ле гава һәр тьшт
те бәр р'онайе, ашкәрә дьбә,
14 чьмки һәр тьште кö ашкәрә
дьбә, дьбә р'онайи. Бона ве
йәке һатийә готьне:

«Хәwьхийо, һ'ьшйар бә!
Жь нав мьрийа р'абә
у Мәсиһ we тә р'онайи кә»*.

15 Awa бьньһер'ьн кö һун ньге
хwә фәсал бавежьн, нәбьнә
мина бефә'ма, ле мина сәр-
waxтa. 16 Дәст бьдьнә бәр wәхт,
чьмки зәмани хьраб ә*. 17 Бона
ве йәке бефә'м нибьн, ле бәле
бьзаньбьн чь йә qьрара Хöдан.
18 У бь шәраве сәрхwәш нәбьн,
кö ә'мьре мерьв п'уч' дькә, ле
бь Р'öһ'е Пирозва т'ьжи бьн.
19 Зәбур[ф] у дьрозга, стьранед
р'öһ'ани һәвдöр'а бежьн, бьс-
тьрен у дьле хwәда Хöданр'а
бьловиньн*. 20 Һәр гав бона
һәр тьшти р'азибуне бьдьнә
Бав Xwәде, бь наве Хöдане мә
Иса Мәсиһ.

Борщдарийа жьн у мера

21 Бь хофа Мәсиһә нава хwәда
ль бәр һәвдö хwә бьшкеньн.

22 К'öлфәтно, öса хwә ль бәр
меред хwә бьшкеньн, чаwа ль
бәр Хöдан*, 23 чьмки мер сәре
жьне йә, чаwа Мәсиһ жи сәре
щьвине[ф] йә у Xwәха Хьлазкьре[ф]
бәдәна Xwә йә. 24 У чаwа щьвин
ль бәр Мәсиһ хwә дьшкенә,
бьра öса жи жьн һәр тьштида
бәр мере хwә шкәсти бә.

25 Мерно, жьнед хwә һ'ьз
бькьн, чаwа кö Мәсиһ щьвин
һ'ьз кьр у жийина Xwә бәр

* 5:14 Ишайа 26:19; 60:1.
* 5:16 Колоси 4:5.
* 5:19 Колоси 3:16-17.
* 5:22 Колоси 3:18; Пәтрус I, 3:1.

ԝева да*, **26** ԝәки ԝе бь хәбәре
бöһöрти-жьбарә кә, пе аве бь-
шо*, **27** кö щьвине ль бәр Хԝә
ԛәшәнг бьдә сәкьнандьне, кö
т’ö ләк’ә йан ԛәрч’ьмок, йан
тьштәки мина ван сәр т’öнәбә,
ле паԛьж у беԛöсур бә. **28** Öса
жи гәрәке мер жьна хԝә һ’ьз
бькә, чаԝа бәдәна хԝә. Йе кö
жьна хԝә һ’ьз дькә, әԝ хԝә һ’ьз
дькә. **29** Чьмки бәдәна т’ö кәси
бәр ч’ә’ве ԝи нә р’әш ә, ле ԝе
т’ер дькә у хԝәй дькә, чаԝа
Мәсиһ жи щьвине, **30** чьмки
әм әндәмед бәдәна Ԝи нә.
31 Чаԝа ньвисар ә:

> «Бона ве йәке мер ԝе де у
> баве хԝә бьһелә, хԝә ль
> жьне бьгьрә у һәр дö ԝе
> бьбьнә бәдәнәк»*.

32 Әва сöр’а к’ур ә, ле әз готь-
на хԝә тиньмә сәр Мәсиһ у
щьвине. **33** Бәле жь ԝә һәр кәс
жи бьра жьна хԝә һ’ьз бькә
чаԝа хԝә у жьн жь мере хԝә
хоф бькә.

Т’әмийед бона зар’а у де-бава

6 **1** Зар’но, чаԝа баԝәрмәндед
Хöдан гöр’а де у баве хԝә-
да бьн, чьмки әв йәк р’аст ә*.
2 «Ԛәдьре де у баве хԝә бьгьрә»
кö әв ә т’әмийа пешьн т’әви соз-
дайине, **3** «ԝәки чәрха тә р’аст
бә у сәр ә’рде ә’мьре тә дьреж
бә»*. **4** У һун бавно, зар’ед хԝә
һерс нәехьн, ле ԝан бь ширәт
у һинкьрьна Хöдан мәзьн кьн*.

Хöлам у аха

5 Хöламно, бь хоф у тьрс, дьле
сах гöр’а хԝәйийед хԝәйә ве
дьнеда бьн, чаԝа гöр’а Мәсиһ-
да*, **6** нә кö бь хöламтийа ль бәр
ч’ә’ва, кö ль мәрьва хԝәш бен,
ле чаԝа хöламед Мәсиһ бь дьл
ԛьрара Хԝәде бьԛәдиньн. **7** Бь
р’әзәдьли хöламтийе бькьн,
чаԝа Хöданр’а, нә кö мәрь-
вар’а. **8** Һун заньн кö һәр кәс,
һәгәр хöлам бә, һәгәр аза, чь

---

* 5:25 Колоси 3:19; Пәтрус I, 3:7.
* 5:26 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ԝәки ԝе бь хәбәре һ’әлал кә, пе ава һ’әԝз бьшо».
* 5:31 Дәстпебун 2:24.
* 6:1 Колоси 3:20.
* 6:3 Ԛануна Дöщари 5:16; Дәрк’әтьн 20:12.
* 6:4 Колоси 3:21.
* 6:5-8 Колоси 3:22-25.

qәнщийе кӧ бькә, wәкә we жи
we жь Хӧдан бьстинә.
9 Һун жи хwәйино, һьндава
wанда ӧса бьн. Дәст жь гәф-гӧ-
р’ийе бькьн. Һун заньн кӧ Хwәйе
wан жи, Йе wә жи ль әʼзмана
йә у щәм Wи т’ӧ фьрqи т’ӧнә*.

Ч’әкед Хwәде

10 Һәйнәсәр, йәктийа Хӧ-
данда qәwат бьн, бь зорайийа
qәwата Wи. 11 Һәр ч’әке Хwәде
ль хwә кьн, кӧ һун бькарьбьн
мьqабьли һ’ӧнӧред мирещьн[ф]
бьсәкьньн. 12 Чьмки шәр’е мә
нә мьqабьли хун у гошт ә, ле
мьqабьли сәрwерти у һ’ӧкӧ-
мәтийа йә, мьqабьли миред
ве дьнйа тәʼри йә у мьqабьли
ордийед р’ӧһ’анийә хьрабә
ль дийаре әʼзмана нә. 13 Бона
ве йәке ч’әкед Хwәде һьлдьн,
кӧ һун бькарьбьн ль бәр р’о-
жа охьрме гьран бьсәкьньн у
пьшти кьрьна һәр тьштир’а,
щийе хwәда qәwин бьсәкьньн.
14 Аwа щийе хwәда бьсәкь-
ньн, р’астийе мина к’әмбәре
ль пьшта хwә бьшьдиньн, һә-
qийе мина зьрьһ’е ль синге хwә
wәргьрьн* 15 у сол ньгед wәда,
бона Мьзгинийа әʼдьлайийе
һазьр сәкьни бьн*. 16 Ль сәр
һәр тьштир’а жи баwәрийе
мина мәрт’але бьгьрьнә хwә,
бь к’ижане һуне бькарьбьн
һ’әму тиред агьрийә кӧ йе Хь-
раб давежә, бьтәмьриньн. 17 У
хьлазбуне мина к’ӧмзьрьһ’е
һьлдьн, мина шур жи хәбәра
Хwәде, кӧ жь Р’ӧһ’е Пироз ә*.
18 Бь һ’әму дӧа у р’әща һәр гав
дӧа бькьн пе Р’ӧһ’е Пироз. Сәр
ве йәке һ’ьшйар бьминьн у
бона т’әмамийа щьмәʼта Хwә-
де т’ьме дӧа бькьн. 19 У бона
мьн жи дӧа бькьн, кӧ гава әз
хәбәр дьм, готьнәк мьнр’а бе
дайине, wәки мерк’ими сӧр’а
Мьзгиниййе әʼйан кьм, 20 бона
К’ижане әз бь ван qәйде хwә
qасьдийе дькьм. Дӧа бькьн,
wәки әз бона We тӧрӧш кьм
хәбәр дьм, чаwа лазьм ә.

Сьлавед ахьрийе

21 Wәки һун жи бона мьн бь-
заньбьн, һаш жь һ’ал-һ’әwале

* 6:9 Колоси 4:1; Qануна Дӧщари 10:17.
* 6:14 Ишайа 59:17.
* 6:15 Ишайа 52:7.
* 6:17 Ишайа 59:17.

мьн һәбьн, Тьхикойе бьрайе
дәлал у qӧльхк'аре амьн йәкти-
йа Хӧданда wе һәр тьшти wәр'а
бежә. 22 Әз бона wе йәке wи сәр
wәда дьшиньм, wәки һун һаш
жь мә һәбьн у әw бь ве йәке
дьл бьдә wә.

23 Дә бьра ә'дьлайи у һ'ьзкь-
рьн баwәрийева т'әвайи жь Бав
Хwәде у Хӧдан Иса Мәсиһ ль
хушк-бьра бә. 24 Бьра к'әрәм
т'әви wан һ'әмуйа бә, йед кӧ
бь һ'ьзкьрьна бе хьлази Хӧда-
не мә Иса Мәсиһ һ'ьз дькьн.

НӘ’МА ПАWЛОС ФИЛИПИЙАР’А

Пешготьн

Паwлосе шанди[ф] әва нә’ма жь кәле щьвина[ф] бажаре Филипйар’а ньвисийә. Әв щьвин, щьвина пешьн бу, йа кӧ аха Әwропайеда, qәза Мәкәдонйа бьн Императорийа Р’омайеда[ф] һ’име wе һатә авитьне. Әв нә’мә һьнге һатә ньвисаре, гава даннасинкьред мьqабьли Паwлос щьвинеда тьштед шашә мьqабьли һинкьрьна Мьзгинийе һин дькьрьн у Паwлос гәләки бәр хwә дьк’әт. Ле алийе дьнва жи әм ве нә’меда гӧман у әшqәкә мәзьн алийе Паwлосда дьбиньн, жь wе баwәрийа wийә сәр Иса Мәсиһ.

Сәбәбәкә дьн жи бона ньвисара ве нә’ме һәбу кӧ Паwлос бона баwәрмәндед Филипйайеда р’азибуне дьдә Хwәде, wәки нава тәнгасийед[ф] wида wана к’омәк дабунә wи (4:10-20). Ӧса жи хӧйа дьбә кӧ Паwлос хwәстийә ве мәщале бьдә хәбате, wәки баwәрмәнд хирәт у ә’гит бьн, тәнгасийа wи у хwә нәньһер’ьн. Әw һиви дькә, кӧ нава wанда т’ьфаq[ф] һәбә у мина Мәсиһ шкәсти бьн, нә к’ӧбар у бабах бьн. Әw бир тинә кӧ йәктийа Мәсиһда бь к’әрәма[ф] Хwәде жийине пе баwәрийе[ф] дьстиньн, нә кӧ пе qәдандьна Qануна[ф] Муса[ф]. Паwлос дәрһәqа wе әшq у шабунеда дьбежә, к’ижане кӧ Хwәде дьдә wан, йед кӧ йәктийа Иса Мәсиһда дьжин (сәре 2-а). Сәре 3-да, филипийа т’әглифи wе дәрәще дькә, кӧ әw быщә’диньн бьгьһижьнә мәрәме жийина Мәсиһ, аwа готи п’ега Мәсиһда һәр’ьн.

Әва нә’ма әшq, гӧман, йәкти у сәбьра бона пешдачуйина жийина баwәрмәнда дьдә к’ьфше. Ӧса жи дьдә к’ьфше, кӧ Паwлосе шанди гәләки ве щьвине һ’ьз дькә у qәдьре wан дьгьрә.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-11)
Һ’але кö Паwлос теда йә (1:12-26)
Жийина Мәсиһда (1:27–2:18)
Шеwьра бона Тимот’ейо у Епафродито (2:19-30)
Һ’әвза хwә дьжмьна у qәзийа бькьн (3:1–4:9)
Паwлос у достед wийә Филипйайеда (4:10-20)
Пашготьн (4:21-23)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Паwлос у Тимот’ейойе
хöламед Мәсиһ Иса,
т’әмамийа щьмә’та Хwәдер’а,
йед кö п’ара Мәсиһ Иса нә у
ль алийед Филипйайе дьми-
ньн, т’әвайийа бәрпьрсийар у
бәрдәстийед щьвинева[ф]:
2 Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайи-
йа Хwәдейе Баве[ф] мә у Хöдан[ф]
Иса Мәсиһ ль wә бә.

Дöайе Паwлос

3 Әз шькрийа хwә Хwәде-
йе хwә тиньм гава һәр гав wә
бир тиньм, 4 т’ьме нава һ’әму
дöайед хwәда, бона wә һ’әмуйа
бь дьле ша дöа дькьм, 5 чьмки
һун р’ожа пешьнда һ’әта иро
т’әви шьхöле Мьзгинидайине
бунә. 6 У әз ве йәкеда гöман
ьм, Әwе кö дьле wәда дәст бь
шьхöле Хwәйи qәнщ кьрийә,
we һ’әта Р’ожа һатьна Мәсиһ
Иса жи бьгьһинә сери. 7 Һун
дьле мьнда нә у һәq ә жи кö әз
бона wә һ’әмуйа аһа бьфькрьм.
Чьмки һун һ’әму жи т’әви wе
к’әрәме[ф] бунә, йа кö жь Хwә-
деда мьнр’а һатийә дайине,
чаwа әз ньһа qәйдада мә, öса
жи бона Мьзгинийе сәкьни
бум у мьн әw дьда маккьрьне.
8 Хwәде шә’де мьн ә, кö әз бь
һ’öба Мәсиһ Иса чьqаси һ’әйра
wә һ’әмуйада мә.
9 У әз ве дöайе дькьм, кö һ’ьз-
кьрьна wә һе-һе бь занәбун у
сәрwахтийа[ф] гьһиштива зедә
бә, 10 wәки к’ижан һәрә qәнщ
ә, һун we бьбьжерьн. Һьнге
һуне Р’ожа һатьна Мәсиһда
ширһ’әлал у беләк’ә бьн 11 у
бь сайа Иса Мәсиһ бь бәред
һәqийева т’ьжибуйи бьн, бона
р’умәт у пәсьне Хwәде.

Жийин Мәсиh ә

12 Әз дьхwазьм кӧ hун бьза-
ньбьн хушк-бьрано, wәки чь
кӧ hатә сәре мьн, әwe he к’ар
да пешдачуйийна Мьзгинийе.
13 Awa т’әвайийа к’ома к’о-
ч’ъксәрева, ӧса жи h’әмуйед
майинва ә’йан ә кӧ әз бона
наве Мәсиh нава ван qәйдада
мә. 14 У дьле п’ър’анийа бawәр-
мәнда жи бь ван qәйдед мьн
йәктийа Хӧданда шьдийан, кӧ
he бь мерк’ими хәбәра Хwәде
бе хоф у тьрс бежьн.

15 Р’аст ә hьнәк жь h’әвсудийе
у мьхәнәтийе Мәсиh даннасин
дькьн, ле hьнәк жи жь нета
qәнщийе. 16 Әвана жь h’ъзкь-
рьне даннасин дькьн, чьмки
әw заньн кӧ әз сәр ви qӧльхи[ф]
hатьмә данине, кӧ пьштгь-
рийе Мьзгинийе бькьм. 17 Ле
йед майин бона hәвр’ьк’ийе
Мәсиh даннасин дькьн, нә бь
дьле р’аст. Әw дьфькьрьн, кӧ
тәнгасийе[ф] сәр qәйдед мьнда
зедә кьн.

18 Ле фьрqи т’ӧнә! Чawa жи
бьбә, hәгәр әwана бь qәлпийе
йан бь р’астийе Мәсиh данна-
син дькьн, әз бь ве йәке ша мә.
Бәле әзе ша бьм жи, 19 чьмки әз
заньм кӧ әв йәк we ахьрийе ль
бәр азабуна мьн к’әвә, бь дӧа-
йед wә у алик’арийа Р’ӧh’е Иса
Мәсиh. 20 Әз гӧман у ч’ә’вньhе-
р’ийа ве йәке мә, кӧ т’ӧ тьштива
әзе шәрми нәминьм, ле бәле
he мерк’ими бьм, чawa hәр гав
ӧса жи ньhа пәсьне Мәсиh бь
qальбе мьн бе дайине, hәгәр
бь мьрьна мьн бә, йан жи бь
жийина мьн бә. 21 Чьмки бона
мьн жийин Мәсиh ә у мьрьн
жи к’ар ә. 22 Һәгәр жийина ви
qальбида he к’аре дьдә шьхӧле
мьн, әз ньзаньм к’ижани бьбь-
жерьм. 23 К’әтьмә нава дӧ кәвьра:
Әз h’ъзрәт ьм кӧ жь ви qальби
дәрем, hәр’ьмә щәм Мәсиh,
мьнр’а әва he гәләки qәнщ ә,
24 ле майина мьнә ви qальбида
he бона к’ара wә йә. 25 Әз ве йәке
кӧ бе шьк бawәр дькьм, ләма жи
заньм кӧ әзе бьминьм, т’әви wә
h’әмуйа бьм, wәки hун he пешда
hәр’ьн у бawәрийеда[ф] ша бьн.
26 Awa гава әз диса бемә щәм
wә, hун пе мьн бь сайа Мәсиh
Иса he фьр’наq бьн.

27 Ле т’әне чawa лайиqи Мьз-
гинийа Мәсиh ә, hун хwә ӧса
хwәй кьн, кӧ hәгәр сәр wәда бем
у wә бьбиньм йан дурва бьбь-
hем бьзаньбьм кӧ wә бь р’ӧh’ у
дьләки пьшт дайә пьшта hәв,
бона шәр’к’арийа бawәрийа

Мьзгинийе сәкьни нә. **28** Т'ö
алийава жь пәйк'әтийед хwә
вәнәк'ьшьн. Әв йәк нишанәкә
öндабуна wан у хьлазбуна[ф] wә
йә у әв жи жь Хwәде йә. **29** Әва
к'әрәма Хwәде бона хатьре
Мәсиһ дайә wә, wәки нә кö
т'әне һун бавәрийа хwә Wи
биньн, ле бона Wи щәфе жи
бьк'ьшиньн. **30** Ньһа жи һун
нава wи шәр'ида нә, к'ижан
кö wә сәр мьн дит у ньһа бона
мьн дьбьһен*.

Хwәньмьзкьрьна Мәсиһ у мәзьнайиийа wи

2 **1** Аwа һәгәр т'әвбуна wә-
йә т'әви Мәсиһ бина бәр
wә йә, һәгәр һ'ьзкьрьна Wи
дьл дьдә бәр wә, һәгәр Р'öһ'е[ф]
Пироз wә дькә йәк*, һәгәр
дьлшәwати у р'ә'ма wә һәйә,
2 әшqа дьле мьн бь т'ьфаqа[ф] хwә
һун бьгьһиньнә сери: Бьра әw
һ'ьзкьрьна нава wәда бә у сәр
нет у фькьрәке бьн. **3** Тьштә-
ки бь һәвр'ьк'ийе нәкьн у ль
наве хwә нәгәр'ьн, ле жь wә
һәр йәк бь мьлуктийе һәвале
хwә сәр хwәр'а бьгьрә. **4** Т'әне
ль к'ара хwә нәгәр'ьн, ле бьра
һәр кәс ль к'ара һәвале хwә
жи бьгәр'ә. **5** Мәсиһ Иса сәр
чь нет-фькьре бу, жь wә һәр
кәс жи öса бьфькьрә:

6 Әw кö бьнйат'а Хwәда Хwәде бу,
пәй wе йәке нәк'әт, кö бьма wәкә Хwәде,
7 ле Хwәха Хwә шкенанд,
к'әтә бьнйат'а хöламәки
у бу мина мәрьва[ф],
к'әтә дьлqе инсен.
8 Әwи Хwә ньмьз кьр,
һ'әта мьрьнер'а жи qайл бу,
әw жи мьрьна сәр хаче[ф].
9 Бона ве йәке Хwәде Әw һе бьльнд кьр
у навәки öса п'ешк'еши[ф] Wи кьр,
кö жь һ'әму нава бьльндтьр ә,
10 wәки һәр чок ль бәр наве Иса бьтәwә,
һәгәр ль ә'змен бә,
һәгәр сәр дьне бә,
һәгәр ль дийаре[ф] мьрийа бә
11 у һәр зар-зьман иqрар[ф] кә,
кö Иса Мәсиһ Хöдан ә,
бона р'умәта Бав Хwәде*.

---

* 1:30 К'аред Шандийа 16:19-40.
* 2:1 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Һәгәр Р'öһ'е[ф] Пироз wә т'әви Хwә дькә йәк».
* 2:11 Ишайа 45:23.

Дьнйайеда мина стәйрка бьч’ьрусьн

12 Awa дәлалийед мьнно,
чаwa әз нава wәда бум һун
т’ьме гöһдар бун, ньһа һе гә-
ләки гöһдар бьн, гава нә нава
wәда мә. Бона хьлазбуна хwә
бь хоф у тьрс бьхәбьтьн, кö we
йәке бьгьһиньнә сери, 13 чьмки
Хwәде Хwәха ве йәке дькә дьле
wә, кö һун дьхwазьн у дькьн,
чаwa ль Wи хwәш те.

14 Һәр тьшти бе бинтәнги у
бе шәр’ у дә’w бькьн, 15 wәки
һун нава ви ньсьле[ф] нәһәq у
хальфида[ф] беләк’ә у беqöсур,
зар’ед Хwәдейә бесущ бьн. Нава
ванда шәwq бьдьн мина р’она-
йед ә’змана*, 16 чаwa йед хәбәра
жийине һьлгьрти. Әзе һьнге
Р’ожа һатьна Мәсиһ р’успи
бьм, кö бадиһәwa[ф] нәбәзимә у
бадиһәwa нәхәбьтимә. 17 Бәле
һәгәр щи бе кö хуна мьн сәр
we баwәрийа wәда бе р’етьне,
йа кö хьзмәтк’арийа wәда чаwa
qöрбан[ф] Хwәдер’а те дайине,
әзе ша бьм у т’әви әшqа wә
бьм. 18 Öса жи һун ша бьн,
т’әви әшqа мьн бьн.

Тимот’ейо у Епафродито

19 Гöмана мьн сәр Иса Хöдан
һәйә, кö әзе зутьрәке Тимот’е-
йо сәр wәда бьшиньм, кö дьле
мьн р’ьһ’әт бә, гава әз һ’але wә
пе бьһ’әсьм. 20 Әз дьле хwәр’а
йәки мина wи набиньм, кö бона
һ’але wә мина пешәwьтики хәм
бьхwә. 21 Чьмки йед майин һәр
кәс ль пәй к’ара хwә к’әтийә,
нә кö йа Иса Мәсиһ. 22 Ле һун
хwәха заньн кö әw йәки чаwайи
щер’ьбанди[ф] йә у хwәха т’әви
мьн Мьзгинидайинер’а öса
хьзмәти кьр, чаwа кöр’ баве-
р’а. 23 Awa нета мьн һәйә, кö
әз әwи зу бьшиньмә щәм wә,
гава әз һаш жь һ’ал-һ’әwале хwә
һәбьм. 24 У әз Хöданда гöман
ьм, кö әзе хwәха жи зутьрәке
сәр wәда бем.

25 Ле мьн öса р’е тер’а дит,
wәки әз wи бьрайе мә Епа-
фродито бьшиньмә щәм wә,
йе кö т’әви мьн хәбьти у шәр’е
хwә кьр, к’ижан wә шандьбу
кö к’омәк бьда мьн. 26 Әwи жи
гәләки бира wә кьрийә у бәр
хwә дьк’әвә, wәки wә бона
нәхwәшийа wи бьһистийә.

* 2:15 Qануна Дöщари 32:5.

[27] Р’асти жи әw нәхwәш к’әт,
чу бәр дәре мьрьне. Ле Хwәде
ль wи һатә р’ә’ме, нә кö т’ә-
не ль wи, ле öса жи ль мьн,
wәки сәр к’әдәре к’әдәр сәр
мьнда нәйе. [28] Бона ве йәке
әз wи бь дьл дьшиньм, wәки
һун wи бьбиньн, диса ша бьн
у әз бәр хwә нәк’әвьм. [29] Аwа
бона хатьре наве Хöдан әwи
бь т’әмамийа әшqа дьле хwә
qәбул кьн. Qәдьре йед мина
wи гьран бьгьрьн, [30] чьмки әw
бона шьхöле Мәсиһ һ’әта бәр
дәре мьрьне жи чу у дәсте хwә
жь ә’мьре хwә жи к’ьшанд,
wәки дәwсa wе хьзмәтк’арийа
кö wәйе мьнр’а бькьра әwи
хwәха бькьра.

Р’ийа р’астә бона хьлазбуне

3 [1] Һәйнәсәр хушк-бьрайед
мьн, бь Хöдан ша бьн! Әз
ащьз набьм кö диса wан тышта
wәр’а дьньвисьм, ле әw бона
бехофийа wә йә. [2] Һ’әвза хwә
жь «сә-куч’ька» бькьн, һ’әвза
хwә жь п’алед хьраб бькьн,
һ’әвза хwә жь wан бькьн, йед
кö qальб дьбьр’ьн, сьнәт[ф] дь-
кьн. [3] Чьмки сьнәтийа р’аст
йа мә йә, кö бь Р’öһ’е Хwәде
әм дьһ’әбиньн* у бь Мәсиһ
Иса дьфьр’ьн. Гöмана мә нә
сәр нав-нишанед qальб ә,
[4] ле р’аст бежьм әз дькарьм
гöмана хwә бьдьмә сәр wан
нав-нишанед qальб. Һәгәр
йәк дьфькьрә, кö гöмана wи
сәр qальб һәйә, йа мьн һе зедә
һәйә. [5] Р’ожа һ’әйшта сьнәт
бумә, жь р’ьк’ьнйата Исраел[ф]
ьм, жь qәбила Бьнйамин[ф],
ибрани[ф] мә у кöр’е ибранийа,
алийе Qануне да ферьси[ф]*,
[6] мьн к’әрби хирәте щьвина
Хwәде дьзеранд, һьндава wе
р’астбуна кö жь Qануне те әз
беләк’ә бум*. [7] Ле чь кö к’ара
мьн бу, мьн бона Мәсиһ зийан
һ’әсаб кьрийә. [8] У сәрда жи әз
һәр тышти зийан һ’әсаб дькьм
у һьмбәри ве йәке накьм, кö
Хöдане хwә Мәсиһ Иса нас
бькьм, кö к’ара сәр к’ара йә!
Бона хатьре Wи әз жь һәр тышти
qәтийам у чаwа гәмар һ’әсаб
дькьм, wәки Мәсиһ qазьнщ
кьм [9] у т’әви Wи бьбьмә йәк.
Иди әв р’астийа[ф] мьн, нә кö

* 3:3 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Әм Хwәде бь Р’öһ’ дьһ’әбиньн».
* 3:5 Р’омайи 11:1; К’аред Шандийа 23:6; 26:5.
* 3:6 К’аред Шандийа 8:3; 22:4; 26:9-11.

жь qанунqәдандьна мьн те,
ле жь Хwәде йә, йа кӧ һ’име
wе жь баwәрийа сәр Мәсиһ
ә. 10 Әз дьхwазьм Wи у qәwата
р’абуна Wийә жь мьрьне нас
кьм у т’әви щәфайед Wи бьм,
бьк’әвьмә һ’але мьрьна Wи,
11 кӧ бь аwайики бькарьбьм
бьгьһижьмә р’абуна мьрийа.

Р’әвина бәрбь мәрәме хwә

12 Әз набежьм кӧ әз иди гь-
һиштьмә мәрәме хwә йан жи
иди к’амьл бумә, ле әз пәй
к’әтьмә, кӧ wе хәлате qазьнщ
кьм, бона к’ижане Мәсиһ Иса
әз qазьнщ кьрьмә. 13 Хушк-бь-
рано, әз хwә һ’әсаб накьм, кӧ
мьн әw йәк qазьнщ кьрийә, ле
сәри әw ә, кӧ әз тьштед пьшт
хwәва һьшти бир бькьм, хwә
бавежьмә йед пешийа хwә,
14 дьщә’диньм бьгьһижьмә
мәрәме хwә, wе ләщхәлата
жорчуйине, аwа готи газийа
Хwәдейә бь сайа Мәсиһ Иса
бьстиньм.

15 Аwа жь мә һ’әмуйа, иди
к’и «гьһишти» йә, гәрәке аһа
бьфькрә. Ле һәгәр тьштәки
дьн жи дьле wәда һәбә, әwе
йәке жи Хwәде wе бәр wә вә-
кә. 16 Ле т’әне әм гьһиштьнә
чь дәрәще, анәгори wе йәке
бьжин.

17 Ч’ә’в бьдьнә мьн хушк-бь-
рано у дина хwә бьдьнә wан,
йед кӧ ӧса хwә хwәй дькьн,
чаwа кӧ мә бь р’абун-р’уньш-
тьна хwә нишани wә кьрийә*.
18 Чьмки гәләк жийина хwәда
дьжмьнед хаче Мәсиһ ьн, бона
к’ижана мьн гәләк щара wәр’а
готийә, ньһа жи бь гьри дьбе-
жьм. 19 Ахьрийа wан ӧндабун
ә, хwәдейе wан зьке wан ә у
кьред wанә шәрми жи р’умәта
wан ә. Әwана т’әне сәр тьш-
тед ве дьне дьфькьрьн. 20 Ле
wәлате мә ль ә’змана йә, жь
к’ӧ әм ч’ә’вньһер’ийа Хьлаз-
кьр[ф], Хӧдан Иса Мәсиһ ьн.
21 Әwе qальбе мәйә т’әнгәзар
бьгӧһезә у бькә мина qальбе
Хwәйи хwәйир’умәт, бь wе
qәwата кӧ дькарә һәр тьшти
бькә бьндәсте Хwә.

Т’әмийед ахьрийе

4 1 Ньһа хушк-бьрайед мьнә
ширьн у һ’әйран, һун ьн
шабун у к’офийа[ф] сәре мьн
дәлално, йәктийа Хӧданда аһа
qәwин бьминьн.

* 3:17 Корьнт’и I, 4:16; 11:1.

2 Әз һиви жь Әйодийайе дь-
кьм у һиви жь Сьнтихайе дькьм,
чаwа т'әви Хӧдан йәкбуйи бьра
ль һәв бен. 3 Бәле әз һиви жь
тә жи дькьм һәвалбаре мьни
амьн, тӧ жи али wан к'ӧлфәта[ф]
бькә. Әвана т'әви мьн хәбата
Мьзгинидайинеда худан р'е-
тьнә, ӧса жи т'әви Клемес у
һәвал-хәбатед мьнә майин,
кӧ навед к'ижана к'ьтеба жи-
йинеда ньвисар ьн.

4 Т'ьме пе Хӧдан ша бьн,
диса дьбежьм т'ьме ша бьн!
5 Бьра бәрбьһерийа wә һ'әму
мәрьвава ә'йан бә. Хӧдан не-
зик ә*. 6 Бона т'ӧ тьшти хәм
нәкьн, ле хwәстьна wә бьра
бь дӧа-дьрозга, р'азибунева
т'әвайи, Хwәдева ә'йан бә. 7 У
ә'дьлайийа Хwәде кӧ жь һәр
һ'ьш-аqьли дәрбазтьр ә, we дьл
у фькьред wә йәктийа Мәсиһ
Исада хwәй кә.

8 Һәйнәсәр хушк-бьрано,
чь кӧ бь р'астийе йә, чь кӧ бь
маqултийе йә, чь кӧ бь һәqи-
йе йә, чь кӧ бь һ'әлалийе йә,
чь кӧ бь хwәшийе йә, чь кӧ бь
фьрасәтийе йә у һәр тьштед кӧ
ә'сьли у лайиqи qәнщготьне
нә, сәр ван тьшта бьфькьрьн.
9 Һун жь мьн чь һин бун, wә
чь станд, чь бьһист у чь дит we
йәке бькьн у Хwәдейе ә'дьла-
йийе we т'әви wә бә.

Р'азибуна Паwлос

10 Әз бь сайа Хӧдан гәләки ша
мә, кӧ wә пәй һаqас wәхтр'а әз
бир аним, бона мьн хәм хwар.
Бәле wә дькьр жи, ле мәщал
нәдьк'әтә wә. 11 Нә кӧ әз һ'әwще
тьштәки мә кӧ ве йәке wәр'а
дьбежьм. Әз һин бумә, кӧ һ'әму
һ'алида р'ази бьм. 12 Т'ӧнәбуне
заньм, һәбуне заньм, әз һәр
алийида у һәр һ'алида сәр ве
сӧр'е вәбумә у һин бумә кӧ
р'ази бьм, һәгәр т'ер бьм, һә-
гәр бьр'чи, йан һәбунеда бьм
йан жи т'ӧнәбунеда. 13 Әз һәр
тьшти бь сайа Wи дькарьм, Йе
кӧ qәwате дьдә мьн.

14 Ле wә qәнщ кьр, кӧ тән-
гасийа мьнда к'омәк да мьн.
15 У бәле һун жи заньн гәли
филипийа, кӧ жь сәре данна-
синийа Мьзгинийеда гава әз
жь Мәкәдонйайе дәрк'әтьм,
т'ӧ щьвине т'әвк'арийеда дәсте
хwә дьрежи мьн нәкьр, пештьри

* 4:5 «Хӧдан незик ә» бь дӧ щур'а те фә'мкрьне: «Һатьна Хӧдан незик ә» йан жи: «Хӧдан незики мә йә».

wə. 16 Чьмки щарəке-дӧда əw
тьштед мьнр'а керhати wə h'əта
Т'есалоникийе жи шандьн*.
17 Əз нə кӧ тьштəки п'ешк'еш
дьхwазьм, ле дьхwазьм кӧ к'ар
сəр h'əсабе wəда зедə бə. 18 Мьн
həр тьшт стандийə у нава hə-
бунеда мə. Əw тьштед кӧ wə
бь дəсте Епафродито мьнр'а
шандьнə əw бəси мьн ьн. Əw
дайина wə бинəкə хwəш ə, h'ə-
дийа[ф] qəбул у ль Хwəде хwəш
ə. 19 У Хwəдейе мьн we h'əму
кемасийед wə пе we хьзна Хwəйə
р'умəтə жь Мəсиh Иса т'ьжи
кə. 20 Awa шькьр жь Хwəде у
Баве мə, h'əта-h'əтайе! Амин[ф].

Сьлавед ахьрийе

21 Т'əмамийа щьмə'та Хwə-
дейə п'ара Мəсиh Иса сьлав
кьн. Əw бьрайед кӧ т'əви мьн
ьн ль wə сьлав дькьн. 22 Т'ə-
мамийа щьмə'та Хwəде ль wə
сьлав дькə, илаhи əwед кӧ жь
мала Qəйсəр[ф] ьн.

23 К'əрəма Хӧдан Иса Мəсиh
т'əви р'ӧh'е wə бə*.

* 4:16 К'аред Шандийа 17:1-9; Корьнт'и II, 11:9.

* 4:23 Нав hьнəк дəстньвисарада аhа йə: «К'əрəма Хӧдане мə Иса Мəсиh т'əви wə h'əмуйа бə. Амин».

НӘ’МА ПАWЛОС КОЛОСИЙАР’А

Пешготьн

Паwлос бь ве нә’ме бәрбьр’и щьвина[ф] бажаре Колосйайеда дьбә. Колосйа нава Асйа Бьч’укда, бажарәки алийе р’оһьлата Әфәсе бу. Һ’име ве щьвине р’аст ә бь дәсте Паwлос нәһатьбу данине, ле жь алийе пьштгьре wи Епафрасе колосида. Ле Паwлос диса кьрьбу дәйне стуйе хwә, wәки бона щьвина Колосйайе бехәм нибә у жь Әфәсе һәвал-хәбатед хwә дьшандә wьр, нава к’ижанада Епафрас жи бу (1:7; 4:12-13). Паwлос заньбу кӧ Колосйайеда дәрсдаред шаш һәбун кӧ щьмә’т һин дькьрьн, wәки мьлйак’әта[ф], хӧдантийа у һ’ӧкӧмәтийед жорьн бьһ’әбиньн (1:16; 2:18, 23). Әв дәрсдаред шаш ӧса жи һин дькьрьн, кӧ гәрәке р’аw-р’ъзьмед[ф] ә’дәт хwәйи кьн, бенә сьнәткьрьне[ф], һ’әрам[ф] нәхwьн, р’ожед һ’әсабә ә’зиз хwәй кьн, сәр ве йәкер’а дәрбаз нәбьн (2:6-23).

Мәрәме Паwлос нә’меда әв ә, кӧ р’ийа р’аст нишани баwәрмәнда кә у ве йәке бьгьһинә һ’әмуйа, кӧ т’әне Иса Мәсиһ хьлазбуна[ф] т’ам дьдә, ле әw һ’әму һ’әбандьн у баwәрийед[ф] майин баwәрмәнда жь wе хьлазбуне дур дьхьн. Хwәде бь дәсте Иса Мәсиһ дьнйа ә’фьранд у бь Wи жи мәрьвайе[ф] вәдьгәр’инә бәрбь Хwә. Иса сәр һ’әму һ’ӧкӧмәтийед ә’зманар’а йә у т’әне Әw ә сәре щьвине. Т’әне йәктийа Мәсиһда гӧмана хьлазбуна мәрьвайийе һәйә. Пәй ван ширәтар’а, wәки әw һаш жь хwә һәбьн у жь хальфандьн у һинкьрьнед шашә нәр’аст дур бьн, паше п’ара нә’мейә хьлазийеда Паwлос дәрһәqа жийина нуда дьдә к’ьфше, гәрәке һәләqәтийа баwәрмәндед Мәсиһ һьндава һәвда чаwа бьн.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-8)
Бьнйат’а Мәсиһ у кьред Wи (1:9–2:19)

Мәсиһда жийина ну (2:20–4:6)
Пашготьн (4:7-18)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь Паwлосе бь ә’мьре
Хwәде шандийе[ф] Мәсиһ
Иса у жь Тимот’ейойе бьра,
[2] щьмә’та Хwәдер’а, wан
хушк-бьрайед амьнә йәкти-
йа Мәсиһда кӧ Колосйайеда
дьминьн:
Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайийа
Хwәдейе Баве[ф] мә* ль wә бә.

Дӧа у шькьрдайина Паwлос

[3] Әм т’ьме гава бона wә дӧа
дькьн, шькьрийа хwә ль Хwәдейе
Баве Хӧдане[ф] хwә Иса Мәсиһ
тиньн, [4] чьмки мә бона we ба-
wәрийа[ф] wәйә сәр Мәсиһ Иса
у we һ’ьзкьрьна wәйә һьндава
т’әмамийа щьмә’та Хwәдеда
бьһистийә. [5] Әв йәк жь ве гӧма-
не те, йа кӧ ә’зманада wәр’а те
хwәйикьрьне, бона к’ижане wә
бьһистийә, гава пешда хәбәра
Мьзгинийейә р’аст [6] гьһиштә
wә. У әw Мьзгини т’әмамийа
дьнйайеда дьгьһижә у бәр дьдә,
чаwа нава wәда жи жь we р’о-
жеда, гава wә бьһист у к’әрәма[ф]
Хwәде т’әмамийа р’астийа wева
нас кьр. [7] Һун ве йәке жь һәвал-
хӧламе мәйи һ’ьзкьри Епафрас
һин бунә, кӧ һьндава мәда*
бәрдәстики Мәсиһи[ф] амьн ә.
[8] Әwи бона we һ’ьзкьрьна кӧ
Р’ӧһ’ дайә wә* мәр’а гот.
[9] Бона we йәке жи жь we р’оже-
да гьрти, гава мә бона wә бьһист,
мә дәст жь дӧа у һивикьрьне нә-
к’ьшандийә, wәки һун занәбуна
ә’мьре Хwәдеда гьһишти бьн,
бь һ’әму сәрwахти[ф] у занәбуна
р’ӧһ’анива т’ьжи бьн, [10] wәки
һун бькарьбьн хwә ӧса хwәй
кьн, чаwа лайиqи Хӧдан ә, һәр
алийава ль Wи хwәш бен, һәр
qәнщикьрьнеда хwәйибәр бьн,
бь занәбуна Хwәде бьгьһижьн.
[11] Бьра һун анәгори т’әмамийа
we qәwата Wийә кӧ жь зорайи-
йа Wийә хwәйир’умәт те qәwат
бьн, кӧ һун һәр тьштида бь

* 1:2 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У Хӧдане[ф] мә Иса Мәсиһ».
* 1:7 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «һьндава мәда» «һьндава wә-да» һәйә.
* 1:8 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Һ’ьзкьрьна нава Р’ӧһ’да».

думька дьреж сәбьр бькьн. Бь
әшq 12 шькьрийа хwә бьдьнә
Баве*, кӧ һун** лайиqи ве йәке
кьрьнә, wәки һун П'адшатийа
р'онайеда т'әви щьмә'та Wи
бьбьнә хwәйип'ар. 13 Әwи әм
жь һ'ӧкӧмәтийа тә'ристанийе
хьлаз[ф] кьрьн у щи-гӧһасти П'ад-
шатийа Кӧр'е Хwәйи һьзкьри
кьрьн, 14 пе к'ижани* әм аза
бун, аwа готи мә бахшандьна
гӧна станд**.

К'и йә Мәсиһ
у шьхӧле Wи чь йә?

15 Әw ә сурәте Хwәдейе кӧ хӧйа
набә,
Әw Ньхӧрийе сәр һ'әму
ә'фьринар'а*.
16 Чьмки бь дәсте Wи һәр
тыштед ль ә'рд у ә'змана
ә'фьринә,
чь кӧ хӧйа дьбьн, чь кӧ хӧйа
набьн,
һәгәр к'ӧрси йан хӧданти
бьн,
һәгәр сәрwерти йан һ'ӧкӧ-
мәти бьн,
һәр тышт бь дәсте Wи у бона
Wи ә'фьринә.
17 Әw бәри һәр тышти һәбу
у һәр тышт бь сайа сәре Wи
щийе хwәда дьминьн.
18 Әw ә сәре Бәдәне, аwа готи
сәре щьвине[ф],
дәстпебуна wе у ньхӧрийе
жь нава мьрийа*,
wәки һәр тыштида Әw бьбә
Йе пеш.
19 Чьмки ль Хwәде хwәш һат,
кӧ т'әмамийа бьнйат'а
хwәдетийе нава Wида бә
20 у бь Wи һәр тышти т'әви Хwә
ль һәв бинә,

---

* 1:12 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Бав Хwәде».
** 1:12 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «һун» «әм» һәйә.
* 1:14 Нав һьнәк дәстньвисаред пашwәхтийеда аһа йә: «Бь хуна Кӧр'е Wи».
** 1:14 Әфәси 1:7.
* 1:15 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Ньхӧрийе һ'әму ә'фьрина йә». «Ньхӧри» те фә'мкьрьне, кӧ әw бәри һ'әму ә'фьрина һәбуйә у сәр wанр'а йә. Әв бә'са һәләqәтийа Исайә т'әк т'әнейә т'әви Хwәде дькә, кӧ әw нә йәки ә'фьри йан хӧльqи йә, ле әв һәләqәти чаwа һә-ләqәтийа кӧр' у баве йә. Аwа готи бәри ә'фьрандьна дьне Кӧр' һәбу. Бьхуньн: Филипи 2:6; Йуһ'әнна 17:5.
* 1:18 Әфәси 1:22-23.

һәгәр ль сәр ә’рде бә, йан
жи ль ә’змана бә*,
бь wе хуна Wийә сәр хачеᶲ
р’ъжийайи ә’дьлайийе
бькә.

21 Һун жи кö wәхтәке жь дәст
фькьр у кьрьнед хwәйә хьраб,
хәриб у нәйаред Хwәде бун, 22 ле
ньһа Әwи бь мьрьна Мәсиһә
бәдәни һун т’әви Хwә ль һәв
анин, wәки wә ль бәр Хwә
пирозᶲ, беләк’ә у бесущ бьдә
сәкьнандьне. 23 Ле т’әне гәрәке
һун баwәрийеда һ’имгьрти qә-
wин бьминьн у жь wе гöмана
Мьзгинийе нәк’әвьн, йа кö wә
бьһист у wан һ’әмуйар’а, йед
кö бьн п’әр’е ә’зменда дьминьн
һатә даннасинкьрьне. У әз,
Паwлос бумә бәрдәстийе wе.

Щәфайед Паwлосә бона щьвина Хwәде

24 Әз ньһа ван щәфайед хwәда,
к’ижана кö бона wә дьк’ьши-
ньм, ша мә у wан тәнгасийедᶲ
Мәсиһә майин бь щанийа
хwә бона Бәдәна Wи, йа кö
щьвинᶲ ә, т’әмам дькьм. 25 Әз
wе щьвинер’а бумә бәрдәсти,
әв йәк алийе Хwәдеда чаwа
дәйн к’әтә стуйе мьн, wәки
готьна Хwәде т’әмамийе пева
бьгьһиньмә wә, 26 әw сöр’а кö
жь дәwр у qөр’нада вәшарти бу,
ле ньһа щьмә’та Wива ә’йан бу.
27 Хwәде хwәст ль бәр щьмә’та
Хwә вәкә, кö чь дәwләмәндтикә
хwәйир’умәт ве сöр’еда бона
һ’әму мьләта һәйә. У әw сöр’
әв ә, кö Мәсиһ нава wәда йә,
аwа готи һун гöмана wе йәке
нә, кö п’ара р’умәте бьн. 28 Әм
Wи даннасин дькьн, һәр кәси
ширәт дькьн, һәр кәси бь һ’әму
сәрwахтийе һин дькьн, wәки
һәр кәси йәктийа Мәсиһда
гьһишти ль бәр Хwәде бьдьнә
сәкьнандьне. 29 Бона wе йәке
жи әз дьхәбьтьм у анәгори wе
qәwата Wи шәр’е хwә дькьм,
Йа кö нава мьнда бь зорайи
йа Хwә дькә.

2

1 Әз дьхwазьм һун заньбьн
кö әз чь шәр’и дькьм бона
wә, йед Лаwдькийайе у һ’әмуйед
кö р’у бь р’у әз нәдитьмә*. 2 Әз
аһа дькьм, wәки дьлшьдийайи
бьн, һ’ъзкьрьнеда бьбьн йәк у
бьгьһижьнә т’әмамийа дәwлә-
мәндтийа фә’мдарийе. Һьнге

* 1:20 Әфәси 2:16.
* 2:1 Ә’йанти 1:11; 3:14.

әwe сöр'а Хwәде нас кьн, кö
Мәсиh ә. 3 Әw ә к'ьлита h'әму
хьзна занәбуне у сәрwахтийа
вәшарти. 4 Әз ве йәке дьбежьм,
wәки т'ö кәс wә бь заре ширьн
нәхальфинә[ф]. 5 Р'аст ә әз бәдәна
хwәда жь wә дур ьм, ле р'öh'е
хwәда т'әви wә мә у әз ша мә
кö п'әргалийа wәйә т'ьфаq[ф] у
әw баwәрийа wәйә сәр Мәсиh
шьдийайи дьбиньм.

Жийина йәктийа Мәсиhда

6 Аwа wә чаwа Хöдан Мәсиh
Иса qәбул кьр, öса жи йәкти-
йа Wида бьжин, 7 р'аw[ф] авити,
сәр Wи чекьри у баwәрийеда
шьдийайи h'имгьрти бьн, чаwа
hун hатьнә hинкьрьне. У hәр
гав бь дьле р'ази шькьрийе
бьдьнә Wи.
8 Һаш жь хwә hәбьн, нәбә
кö йәк бь сәрwахтийа дәрәwә
п'уч' дьле wә бькә hесир. Әw
жь ә'дәтед мәрьва[ф] у сьхьред[ф]
ве дьнйайе* тен, нә жь Мәсиh.
9 Чьмки т'әмамийа бьнйат'а
Хwәдетийе нава Мәсиhе бә-
дәнида йә 10 у hун жи йәктийа
Wида гьhишти нә, кö сәре h'әму
сәрwертийа у h'öкöмәтийа йә.
11 Йәктийа Wида hун бь сь-
нәта бе дәст жь алийе Мәсиhда
дьле хwәда hатьнә сьнәткьрь-
не[ф], жь бьнйат'а хwәйә гöнә-
к'ар[ф] hатьнә бьр'ине. 12 Гава hун
пе аве hатьнә ньхöмандьне[ф],
т'әви Wи hатьнә дәфьнкьрьне[ф]
у бь wе ньхöмандьне жи hун
т'әви Wи жь мьрьне р'абун,
чьмки wә баwәрийа хwә бь
qәwата Wи Хwәдейи ани, Йе
кö Мәсиh жь мьрьне р'акьр*.
13 У hун wәхтәке бь р'öh'ани
нава нәhәqийа у бьнйат'а хwә-
йә гöнәк'арә нәсьнәткьрида
мьри бун, ле Хwәде hун т'әви
Мәсиh сах кьрьн. Әwи h'әму
нәhәqийед мә бахшандьнә мә*
14 у әw к'ахаза дәйнед мәйә кö
бь qәйдә-qануни мьqабьли мә
hатьбу ньвисаре р'әсит кьр, жь
наве hьлда хачва мьх кьр*. 15 Бь
wи хачи Мәсиh ч'әкед сәрwер
у h'öкöмәтед тә'ристанийе да
данине, әw чаwа hесир пәй

* 2:8 Аhа жи те фә'мкьрьне: «Шәхсед р'öh'анийә кö h'öкöми сәр ве дьнйайе дькьн».
* 2:12 Р'омайи 6:4.
* 2:13 Әфәси 2:1-5.
* 2:14 Әфәси 2:15.

Хwə бьрьн, нава к’ома Хwəйə
сəрк’əтида кьрьнə сосрəт.

16 Аwа гöһ нəдьнə т’ö кəси, йед
кö бона пьрса хwарьн, вəхwарьне
йан жи бона пьрса щəжьна у
щəжьнед һива ну öса жи р’ожед
шəмийа, wə ломəк’ар[ф] дькьн*.
17 Əв һ’əму сийа wан тьшта нə,
йед кö wе бен, ле р’асти Мəсиһ
ə. 18 Нəбə кö йək дəсте wə жь
лəщхəлате бькə, йе кö бь хwə-
ньмьзкьрьна һ’ьлəк’ари, мьлйа-
к’əт[ф]-һ’əбандьне у бь гиробуна
дитьнед бəр ч’ə’ва мьжул ə. Йед
öса бь фькьред п’уч’ə мəрьва-
йи п’ьшька хwəда дьwəрьмьн
19 у хwə иди ль Сери нагьрьн,
кö Мəсиһ ə. Бь Wи т’əмамийа
бəдəне бь п’əвгьрек у севькава
һəвва гьредайи те хwəйикьрьне
у бь гиһандьна Хwəде дьгьһижə,
ль гора хwəстьна Wи*.

20 Аwа һəгəр һун т’əви Мəсиһ
мьрьнə у жь сьхьред ве дьн-
йайе аза бунə, иди һун чьма
мина бəре пəй ə’рф-ə’дəтед ве
дьнйайе дьчьн? Һун чьма гöһ
дьдьнə т’əмийед аһа? Мəсəлə:
21 «Незик нəбə, тə’м нəкə, ле
нəк’əвə». 22 Əв һ’əму мьжули жи
we п’уч’ бьн һəр’ьн, əвана жь
т’əми у һинкьрьнед мəрьва нə.
23 Фə’мдари йə кö əв ə’рф-ə’дəт
чаwа сəрwахти хöйа дьбьн, гава
дькьнə стуйе хwə кö мьлйак’ə-
та бьһ’əбиньн, хwə ньмьз кьн
у бəдəна хwə бьдьнə щəфе, ле
əв һ’əму мьqабьли бьнйат’а гö-
нəк’ар т’ö тьшти накьн.

Жийина ну у жийина кəвьн

3 1 Аwа кö һун т’əви Мəсиһ
жь мьрьне р’абунə, кö öса
йə ль тьштед жорьн бьгəр’ьн, we
дəра к’ö Мəсиһ ль мьле Хwəдейи
р’асте р’уньшти йə*. 2 Сəр тьш-
тед жорьн бьфькьрьн, нə кö сəр
тьштед ве дьнйайе. 3 Чьмки һун
мьрьнə у ə’мьре wə т’əви Мəсиһ
щəм Хwəде вəшарти йə. 4 Гава
Мəсиһ, кö ə’мьре wə йə хöйа
бə, һуне жи һьнге т’əви Wи бь
р’умəта Wи хöйа бьн.

5 Аwа хwəстьнед дьле хwəйə
ве дьне бькöжьн: Бенамусийе,
һ’əрамийе[ф], тəме хьраб, дьл-
һавьжийа хьраб у тьмайе, кö
п’утп’арьсти[ф] йə. 6 Əв ьн сəбəб
кö хəзəба Хwəде we сəр wан
мəрьвед кö нə гöр’а[ф] Wида нə

---

* 2:16 Р’омайи 14:1-6.

* 2:19 Əфəси 4:16.

* 3:1 Зəбур 110:1.

бе. 7 Ԝә жи ԝәхтәке әԝ тьшт
дькьрьн, гава ԝә нава ԝан кь-
ред хьрабда дьжит.

8 Ле ньһа һун ван һ’әмуйа жь
хԝә дур хьн: Һерсе, бәрзәԛи-
йе[ф], хьрабийе, тьштед нәбуйи
у хәбәред нәщайиз жь дәве
хԝә. 9 Һәвдӧр’а дәрәԝа нәкьн,
чьмки ԝә мәрьве кәвьн кьред
ԝива жь сәр хԝә ехьстийә*
10 у әԝи ну ль хԝә кьрийә. Әԝ
мәрьве ну р’ож бь р’ож анәго-
ри сурәте Ә’фьрандаре хԝә те
нукьрьне, ԝәки Хԝәде т’ам нас
кә*. 11 Иди фьрԛи нә нава щьһу[ф]
у нәщьһуйада[ф]* һәйә, нә нава
сьнәткьри у нәсьнәткьрийада,
нә барбар у бәйанийада** у нә
жи хӧлам у азайада, ле сәри
Мәсиһ ә у Мәсиһ ә нава һәр
баԝәрмәндида.

12 Аԝа чаԝа щьмә’та Хԝәдейә
бьжартийә пироз у һ’ьзкьри,
дьлшәԝатийе, ԛәнщийе, мьлук-
тийе, бәрбьһерийе у сәбьре ль
хԝә ԝәргьрьн*. 13 Ль һәв сәбьр
кьн у ль һәв бьбахшиньн, һәгәр
газьне йәки ль һьндава йәкида
һәбә. Чаԝа Хӧдан* бахшандә ԝә,
һун жи ӧса бьбахшиньнә һәв**.
14 У сәр ван һ’әмуйада һ’ьзкьрьне
ль хԝә кьн, йа кӧ ван һ’әмуйа
бь йәктийа т’ам һәвва гьредь-
дә. 15 Бьра ә’дьлайийа Мәсиһ
сәрԝертийе нет-фькьред ԝә
бькә. Бона ԝе ә’дьлайийе һун
һатьнә газикьрьне, кӧ бьбьнә
мина бәдәнәке. У шекьрдар бьн.
16 Бьра хәбәра Мәсиһ бь дәԝ-
ләмәндтийа хԝәва нава ԝәда
бьминә. Бь һ’әму сәрԝахтийе
ль һәв һин кьн у ширәт кьн,
зәбура[ф] у һәр щур’ә стьранед
р’ӧһ’ани бь шькьрдари дьле
хԝәда бона Хԝәде бьстьрен*.
17 У чь жи кӧ һун бь хәбәра йан

* 3:9 Әфәси 4:22.
* 3:10 Әфәси 4:24; Дәстпебун 1:26.
* 3:11 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Йунан» кӧ ль вьр те фә’мкьрьне: «Нәщьһу».
** 3:11 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Скути». Әԝ ә’ширәкә ч’ә’вед йунанада һәрә пашдамайи бу.
* 3:12-13 Әфәси 4:2.
* 3:13 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Мәсиһ» йан жи «Хԝәде бь дәсте Мәсиһ».
** 3:13 Әфәси 4:32.
* 3:16-17 Әфәси 5:19-20.

кьра бькьн, һәр тышти бь сайа
наве Хӧдан Иса бькьн, бь дәсте
Wи шькьрийе бдьнә Бав Хwәде.

Т'әмийед бона нәфәред малда

18 К'ӧлфәтно, гӧр'а меред хwәда
бьн, чаwа кӧ ль йәктийа Хӧдан
дьк'әвә*. 19 Мерно, к'ӧлфәтед[ф]
хwә һ'ъз бькьн, дьле wан нәеши-
ньн*. 20 Зар'но, һәр тыштида гӧр'а
де у баве хwәда бьн, чьмки әw
йәк ль Хӧдан хwәш те*. 21 Бавно,
һерса зар'ед хwә р'анәкьн, wәки
әw бәр хwә нәк'әвьн*.

22 Хӧламно, һәр тыштида гӧ-
р'а хwәйийед хwәйә ве дьнеда
бьн, нә кӧ бь һ'ьләк'арийе хwә
бькьнә дьле мәрьва кӧ бенә
к'ьфше, ле бь дьле сах у хофа
Хӧдан хӧламтийе бькьн*. 23 У чь
жи бькьн, бь дьл у щан бькьн,
чаwа бона Хӧдан, нә кӧ бона
мәрьва. 24 Заньбьн кӧ һуне жь
Хӧдан бенә хәлаткьрьне, wаре
жорьн бьстиньн. Чьмки Хӧ-
дан Мәсиһр'а һун хӧламтийе
дькьн. 25 Ле йе нәһәq wе wәкә
нәһәqийа хwә бьстинә, чьмки
ль щәм Хwәде т'ӧ фьрqи т'ӧнә*.

4

1 Хwәйино, хӧламед хwәр'а
һәqийе у р'астийе бькьн.
Бьзаньбьн кӧ Хwәйе wә жи ль
ә'змен һәйә*.

Хирәта дӧакьрьне у сәрwахтийа һьндава нәбаwәрада

2 Һәр гав хwә бдьнә дӧа,
дӧакьрьнеда һ'ъшйар бминьн,
шькьрийа хwә ль Хwәде биньн.
3 Бона мә жи дӧа бькьн, wәки
Хwәде дәри бона хәбәрдане ль
бәр мә вәкә, кӧ әм сӧр'а Мәсиһ
ә'лам кьн, бона к'ижане жи әз
ван qәйдада мә. 4 Дӧа бькьн,
кӧ әз wе ӧса зәлал бдьмә
ә'йанкьрьне, чаwа борще мьн
әw гәрәке бе готьне.

5 Һьндава нәбаwәрада сәр-
waхт бьн у дәст бдьнә бәр

---

* 3:18 Әфәси 5:22; Пәтрус I, 3:1.
* 3:19 Әфәси 5:25; Пәтрус I, 3:7.
* 3:20 Әфәси 6:1.
* 3:21 Әфәси 6:4.
* 3:22-25 Әфәси 6:5-8.
* 3:25 Qануна Дӧщари 10:17; Әфәси 6:9.
* 4:1 Әфәси 6:9.

wəхт*. **6** Бьра хəбəрдана wə
т’ьме мə’рифəти у хwекьри бə
у бьзаньбьн кӧ чаwа щайиз ə
щаба һəр кəси бьдьн.

Сълавед ахьрийе

7 Бона мьн Тьхико wе һəр
тьшти wəр’а бежə. Əw бьраки
дəлал ə, бəрдəстики амьн у
һəвал-хӧламəки йəктийа Хӧ-
данда йə. **8** Əз бона wе йəке
wи сəр wəда дьшиньм, wəки
һун һаш жь мə һəбьн у əw
бь ве йəке дьл бьдə wə. **9** Əз
wи т’əви бьрайе мəйи амьни
дəлал Онисимо дьшиньм, кӧ
əw жь wə йə жи. Əwана wəр’а
wе бона һəр тьштед кӧ ль вьр
дьqəwьмьн бежьн*.

10 Əристархойе һəвале мьни
кəледа ль wə сьлав дькə, ӧса жи
Марqосе пьсмаме Барнабас[ф].
(Бона wи wə т’əми стандийə.
Гава бе щəм wə, wи qəбул кьн.)
11 У Исайе кӧ жер’а Йусто жи
дьбежьн ль wə сьлав дькə. Əwа-
на т’əне жь алийе баwəрмəндед
щьһуйада[ф] бона П’адшатийа[ф]
Хwəде т’əви шьхӧле мьн ьн у бина
мьн бь wан дəрк’əтийə. **12** Сь-
лаве Епафрасе хӧламе Мəсиһ
Иса жи ль wə һəнə, кӧ əw йəк
жь wə йə. Əw һəр гав бь дьл у
щан бона wə дӧа дькə, wəки һун
гьһишти мьqəр’м сəкьни бьн,
т’əмамийа ə’мьре Хwəдеда баwəр
бьн. **13** Əз шə’дə мə, кӧ əw гəлəки
бона wə, ӧса жи бона йед Лаw-
дькйайе у Һираполиседа хирəт
дькə. **14** Луqайе дохторе дəлал ль
wə сьлав дькə, ӧса жи Димас.
15 Сълаве бьдьнə хушк-бьрайед
Лаwдькйайе*, Нимфаса хушк у
щьвина мала wеда**. **16** Гава əва
нə’ма нава wəда бе хwəндьне,
ӧса бькьн кӧ щьвина Лаwдьк-
йайеда жи бе хwəндьне у нə’ма
лаwдькийар’а шанди жи һун
бьхуньн. **17** У бежьнə Архипо:
«Бона wи qӧльхе кӧ тə жь Хӧ-
дан стандийə, мьqати хwə би,
кӧ бини сери[ф]»*.

18 Əва сьлава мьн Паwлос
ə, мьн бь дəсте хwə ньвиси.
Qəйдед мьн бир нəкьн!

К’əрəма Хwəде wəр’а бə.

---

* 4:5 Əфəси 5:16.
* 4:9 Фьлимон 1:10-12.
* 4:15-16 Ə’йанти 1:11; 3:14.
** 4:15 Нав һьнəк дəстньвисарада дəwса «Нимфаса хушк у щьвина мала wеда» «Нимфасе (бьра) у щьвина мала wида» һəйə.
* 4:17 Фьлимон 1:2.

НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН Т’ЕСАЛОНИКИЙАР’А

Пешготьн

Бажаре Т’есалонике әw п’айт’әхте qәза Мәкәдонйайейә Р’омайе бу. Паwлос ль wьр дьма у р’еwитийа хwәйә дөдада h’име щьвинәке[ф] жи авит, пәй Филипйайер’а (К’аред Шандийа 17:1). Ле пер’а-пер’а щьhу[ф] р’абунә мьqабьли Паwлос, ч’ә’внәбари дькьрьн, кө шьхөле даннасинкьрьна wи пешда дьчу (К’аред Шандийа 17:5-9). Бона wе йәке Паwлос Т’есалонике hьшт чу Бәройайе. Паше чахе әw дәрбази Корьнт’е ббу, жь Тимот’ейойе hәвал-хәбате хwә бона h’але щьвина Т’есалонике у р’абун-р’уньштьна wан пе дьh’әсә. Әв бу мә’ни, кө Паwлос нә’мә т’есалоникийар’а ньвиси, wәки дьл бьдә бәр wан у wан бьшьдинә. Hьнәк занәйед К’ьтеба[ф] Пироз hатьнә сәр wе фькьре, кө әва нә’ма нава Пәймана Нуда, ньвисара hәрә пешьн ә, сала 50-да.

Нә’меда Паwлос р’азибуна хwә Хwәде тинә бона h’ъзкьрьн у баwәрийа[ф] wан. Бир тинә кө wи чаwа р’ожед хwә т’әви wан дәрбаз кьрьнә у нәхше хwә нишани wан дайә. Паше щаба гәләк пьрсед wан дьдә, к’ижан дәрhәqа мьрьн-р’абун у hатьна Исада бун: Мәсәлә, hәгәр баwәрмәндәк бәри hатьна Иса бьмьрә, wе бьгьhижә жийина[ф] h’әта-h’әтайе, йан на? У к’әнге Исайе бе? Хwәстьна Паwлос әw ә кө баwәрмәнд нава ә’дьлайи у сьламәтийеда бьжин, бь wе гөмане hивийа hатьна Мәсиh бьн.

Әва нә’ма ньhа жи щаба пьрса wан дьдә, йед кө жь мьрьне хофе дьк’ьшиньн, чьмки әw дьбежә нә h’әwщә йә wәхт у сьh’әта hатьна Wийә дөда бьзаньбьн, ле бәле чаwа зар’ед р’онайе баwәрмәнд гәрәке hәр гав бона hатьна Wи hазьр бьн (5:1; 5:10).

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1)
Р’азибун у шькърдайин (1:2–3:13)
Жийина кӧ ль Хwәде хwәш те (4:1-12)
Һинкьрьн бона һатьна Иса (4:13–5:11)
Т’әмийед ахьрийе (5:12-22)
Пашготьн (5:23-28)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Паwлос, Силас* у
Тимот’ейо,
щьвина[ф] Т’есалоникийар’а,
йа кӧ п’ара Бав[ф] Хwәде у Хӧдан[ф]
Иса Мәсиһ ә:
Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайи**
ль wә бә.

Жийин у баwәрийа[ф] т’есалоникийа

2 Әм һәр гав бона wә һ’әмуйа
р’азибуна хwә дьдьнә Хwәде,
нава дӧайед хwәда т’ьме wә бир
тиньн. 3 Әм кьред баwәрийа[ф]
wә, хәбата wәйә жь һ’ьзкьрьне
у сәбьра wе гӧмана wәйә сәр
Хӧдане[ф] мә Иса Мәсиһ тиньнә
бира хwә ль бәр Хwәде, Баве
мә. 4 Әм заньн хушк-бьрано, кӧ
һун Хwәдеда һ’ьзкьри у бьжарти
нә, 5 чьмки Мьзгинидайина
мә нә кӧ т’әне бь хәбәре wә-
р’а һатә дайине, ле ӧса жи бь
qәwате, бь Р’ӧһ’е[ф] Пироз у бе
шькийе. Һун заньн әм бона wә
нава wәда чаwа бунә. 6 У wә жи
ч’ә’в да мә у Хӧдан, нава гәләк
тәнгасийада[ф] хәбәр qәбул кьр,
бь әшqа Р’ӧһ’е Пироз ша бун*.
7 Бь ви аwайи һун бона һ’әму
баwәрмәндед Мәкәдонйайе у
Ахайайе бунә нәхшәк. 8 Чьмки
әw хәбәра дәрһәqа Хӧданда
жь wә дәрк’әт бәла бу, нә кӧ
т’әне нава Мәкәдонйайе у
Ахайайеда, ле бәле бона wе
баwәрийа wәйә сәр Хwәде,
һәр дәра бәла буйә, ӧса кӧ иди

* 1:1 Бь йунани «Силвано» ньвисар ә, кӧ щур’әки наве «Силас» ә.
** 1:1 Нав дәстньвисаред пашwәхтийеда әв жи һәйә: «Ә’дьлайийа Бав Хwәдейе мә у Хӧдан Иса Мәсиһ».
* 1:6 К’аред Шандийа 17:5-9.

нә һ’әwщә йә кӧ әм тьштәки
сәрда зедә кьн. 9 Чьмки әwана
бона мә дьбежьн, кӧ wә чаwа
әм qәбул кьрьнә у чаwа һун жь
п’ута ль Хwәде вәгәр’ийанә,
кӧ хӧламтийе Хwәдейе сах у
р’астр’а бькьн 10 у жь ә’змана
һивийа һатьна Кӧр’е Wи бьн,
к’ижан кӧ Wи жь нава мьрийа
р’акьр, Исайе кӧ мә жь хәзәба
те хьлаз[ф] дькә.

К’аре Пawлос ль Т’есалоникеда

2 1 Һун хwәха жи заньн
хушк-бьрано, кӧ әм ба-
диһәwа[ф] нәһатьнә щәм wә.
2 Мә пешийе Филипйайеда
щәфа к’ьшандьбу у һатьбунә
р’әзилкьрьне, чаwа һун заньн,
паше мә бь qәwата Хwәдейе
хwә диса тӧрӧш кьр, нава we
мьqабьлийа гьранда Мьзги-
нийа Хwәде wәр’а бежьн*. 3 Ве
һивикьрьна мәда нә тьштәки
хельф һәйә, нә һ’әрами[ф] у нә
жи фелбази. 4 Ле чаwа Хwәде
әм лайиqи ве йәке кьрьн у
Мьзгинидайин спартә[ф] мә,
әм ӧса хәбәр дьдьн. Әм ӧса
накьн кӧ ль мәрьва[ф] хwәш
бен, ле ль Хwәде, Йе кӧ дьле
мә ә’нәнә дькә. 5 Мә готьнед
хwәда һ’ьләк’ари нәкьрьн, чаwа
һун заньн, нә жи пәй тьмайа
т’әркәльпаскьри* к’әтьн. Хwәде
шә’дә йә! 6 Нә жи әм наве хwә
гәр’ийан, нә нава wәда, нә нава
йед майинда, 7 бәле мә дькарь-
бу чаwа шандийед[ф] Мәсиһ сәр
wә бьбуна баргьрани. Ле бәле
әм нава wәда р’унәрм бунә,
чаwа кәваник кӧ зар’ед хwәр’а
дьр’ьщьфә. 8 Ӧса жи дьле мә
сәр wә дьшәwьти, һ’әта кӧ мә
дьхwәст нә кӧ т’әне Мьзгинийа
Хwәде бьда wә, ле ә’мьре хwә
жи, чьмки һун бьбунә дәлали-
йед мә. 9 Әw хәбат у щәфе мә
те бира wә хушк-бьрано? Әм
шәв у р’ож дьхәбьтин, кӧ сәр
wә т’ӧ кәси нәбьнә баргьрани,
гава мә Мьзгинийа Хwәде wәр’а
даннасин кьр.
10 Һун хwәха шә’дә нә, ӧса
жи Хwәде, кӧ әм т’әви wә ба-
wәрмәнда чаwа һ’әлал, р’аст
у беqӧсур р’абун-р’уньштьн.
11 Һун п’ак заньн әм һьндава
wә һәр кәсида ӧса бунә, чаwа
бав һьндава зар’ед хwәда. 12 Мә
дьл дьда wә, ль бәр дьле wәда

* 2:2 К’аред Шандийа 16:19-24; 17:1-9.
* 2:5 Бь готьнәкә дьн: «Кьраскьри, вәшарти».

дьһатьн у лава жь wə дькьр, кӧ
һун лайиqи Wи Хwəдейи бьмə-
шьн, Йе кӧ һун гази П’адшати
у р’умəта Хwə кьрьнə.
13 У бона ве йəке жи əм һəр
гав р’азибуне дьдьнə Хwəде:
Гава wə жь мə хəбəра Хwəде
бьһист, wə нə кӧ чаwа хəбə-
ра мəрьвайе, ле чаwа хəбəра
Хwəде qəбул кьр, р’аст жи ӧса
йə, кӧ нава wə баwəрмəндада
Йа хwə дькə. 14 Чьмки һун жи
хушк-бьрано, к’əтьнə һ’але
wан щьвинед Хwəдейə п’ара
Мəсиһ Иса, кӧ ль Щьһустане[ф]
нə, wə жи хут əw щəфа дəсте
мьлəте хwəда к’ьшандьн, чаwа
wан жи дəсте wан щьһуйада[ф]*,
15 йед кӧ һьн Хӧдан Иса, һьн
жи п’ехəмбəр кӧштьн у əм
жи зерандьн. Əвана ль Хwəде
хwəш найен у мьqабьли дь-
не-əламе нə! 16 Вана дькьр,
wəки əм нəщьһуйар’а[ф] хəбəр
нəдьн, кӧ əw хьлаз[ф] бьн. Бь ве
йəке һəр гав к’аса хwəйə гӧна
дадьгьртьн у һəйнəсəр хəзəб
анинə сəре хwə.

Пawлос һ’əйра
т’есалоникийада бу

17 Ле əм хушк-бьрано, р’аст
ə дəмəкə кьн р’у бь р’у жь һəв
хəриб к’əтьн, (ле нə бь дьла),
əм һе к’əтьнə дəмана дитьна
р’уйе wə. 18 Мə хwəст əм бь-
һатана щəм wə, мьн Пawлос
хwəха жи хwəст чəнд щара
бем, ле мирещьн[ф] р’е нəда мə.
19 Бəле к’и йə гӧмана мə, йан
жи шабун, йан əw к’офийа[ф]
əм пе дьфьр’ьн, бəр Хӧдане мə
Иса, wи зəмане һатьна Wида,
һəгəр нə һун? 20 Р’аст һун ьн
əw р’успити у шабуна мə.

3 1 Һəйнəсəр, мə иди нь-
карьбу сəбьр бькьра. Əм
шеwьрин, кӧ əм т’əне бьминь-
нə Ат’инайе* 2 у Тимот’ейойе
бьрайе мə, йе кӧ т’əви мə бона
Хwəде*, Мьзгинийа Мəсиһда
дьхəбьтə, сəр wəда бьшиньн,
кӧ баwəрийа wə qəwин кə у дьл
бьдə wə, 3 wəки ван тəнгаси-
йада т’ӧ кəс жь wə нəльк’ӧмə.

* 2:14 К’аред Шандийа 17:5.
* 3:1 К’аред Шандийа 17:15.
* 3:2 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Һəвал-хəбате Хwəде». Нав һьнəк дəстньви-сарада аһа йə: «Qӧльхк’ар у һəвал-хəбате Хwəде» у нав һьнəк дəстнь-висаред пашwəхтийеда аһа йə: «Qӧльхк’аре Хwəде у һəвал-хəбате мə».

Чьмки һун хwәха заньн кӧ әв
йәкана бона мә нә. 4 Бәле гава
әм щәм wә бун, мә һе һьнгеда
wәр'а дьгот, кӧ әме р'асти тән-
гасийа бен у ӧса жи бу, чаwa һун
заньн. 5 Бона ве йәке мьн иди
сәбьр нәкьр, Тимот'ейо шанд,
wәки әз һаш жь баwәрийа wә
һәбьм, кӧ нәбә Щер'ьбандкьр
һун щер'ьбандьбьн[ф] у щәфе мә
дәйа һәр'ә.

6 Ле ньһа Тимот'ейо жь щәм
wә сәр мәда вәгәр'ийа у мьз-
гинийа баwәри у һ'ъзкьрьна
wә да мә. Wи гот, кӧ wә әм
хwәш бира хwәда хwәй кьрьнә
у һ'әйра мәда нә, чаwa әм жи
йа wәда*. 7 Awa хушк-бьрано,
нава һ'әму тә'ли у тәнгийед
мәда бь әшqи wе баwәрийа
wә бин һатә бәр мә, 8 чьм-
ки гава һун р'ийа Хӧданда
мьqәр'м дьминьн, бин жи
те бәр мә. 9 Әм чь р'азибуне
дькарьн бьдьнә Хwәде бона
wә у wан һ'әму шабуна, кӧ әм
бона wә ль бәр Хwәдейе хwә
ша дьбьн? 10 Әм шәв у р'ож
бь дьл у щан р'әща дькьн, кӧ
р'уйе wә ббиньн у кемасийа
баwәрийа wә т'ъжи кьн. 11 Дә
бьра Хwәде, Баве мә хwәха у
Хӧдане мә Иса р'ийа мә р'аст
кә, әм бенә щәм wә. 12 Бьра
Хӧдан һ'ъзкьрьна wә һьндава
һәв у һ'әмуйед майинда бьгь-
һинә у зедә кә, чаwa йа мә жи
һьндава wәда һәйә. 13 Дә бьра
Әw дьле wә бьшьдинә, wәки
һун пирозийеда[ф] беqӧсур бьн,
ль бәр Хwәде Баве мә, wәхте
һатьна Хӧдане мә Иса, һ'әму
пирозед Хwәва т'әвайи.

Жийина кӧ Хwәде хwәш те

4 1 Һәйнәсәр хушк-бьра-
но, әм бь наве Хӧдан Иса
һиви у р'әща жь wә дькьн, кӧ
һун чаwa жь мә һин бун ӧса
бьмәшьн, кӧ ль Хwәде хwәш
бен, чаwa дьчьн жи у wе йәкеда
һе пешда һәр'ьн. 2 Чьмки һун
заньн мә бь сайа Хӧдан Иса
чь т'әми данә wә. 3 Хwәстьна
Хwәде әw ә, кӧ һун һ'әлал бьн,
жь qавийе[ф] дур бьн. 4 Бьра жь
wә һәр кәс жи заньбә qальбе
хwә һ'әлал у бь намуси хwәй
кә*, 5 нә бь хwәстьна тәме хь-
раб, мина п'утп'арьста[ф], йед кӧ

---

* 3:6 К'аред Шандийа 18:5.

* 4:4 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Бьра жь wә һәр кәс заньбә чаwa һ'әлал у бь намуси т'әви жьна хwә бьжи».

Хwəде нас накьн. 6 Бьра нəбə
кӧ йəк wе йəкеда жь ə’сьлтийе
дəре у намуса хушк-бьрар’а
бьлизə. Хӧдане бона ван һ’əму
тышта һ’əйфе жь мəрьва һьлдə,
чаwа мə əв йəк пешда wəр’а
гот у бь мə’рифəти т’əми ль
wə кьр. 7 Чьмки Хwəде гази мə
ль һ’əрамийе нəкьрийə, ле ль
һ’əлалийе. 8 Аwа к’и ве т’əми-
йа һ’əлалийе т’əхсир дькə əw
мерьв т’əхсир накə, ле Хwəде,
Йе кӧ Р’ӧһ’е Хwəйи Пироз жи
дьдə wə.

9 Ле бона һ’ьзкьрьна һьн-
дава хушк-бьрада, тыштəки
мə т’ӧнə wəр’а бьньвисьн,
чьмки һун хwəха жь Хwəде
һин бунə, кӧ һəв һ’ьз бькьн.
10 У һун иди wе һ’ьзкьрьне
һьндава һ’əму хушк-бьрайед
т’əмамийа Мəкəдонйайеда
дьдьнə к’ьфше. Ле əм һиви
жь wə дькьн хушк-бьрано, кӧ
һун wе йəкеда һе пешда һəр’ьн.
11 Бькьн кӧ һун гьран-сəqьр’и
бьжин у жь wə һəр кəс шьхӧле
хwəва мьжул бə у бь дəсте хwə
бьхəбьтə, чаwа мə т’əми ль wə
кьр, 12 wəки п’əргалийа wə
т’əви йед дəрва мə’рифəти бə
у һун һ’əwще тыштəки нəбьн.

Һатьна Хӧдан у р’абуна мьрийа

13 Хушк-бьрано, əм дьхwазьн
кӧ һун дəрһəqа мьрийада за-
ньбьн, wəки бəр хwə нəк’əвьн,
мина əwед бе гӧман. 14 Аwа һəгəр
əм баwəр дькьн, кӧ Иса мьр у
жь мьрьне р’абу, ӧса жи Хwəде
wе мьрийед сəр баwəрийа Иса
т’əви Wи вəгəр’инə. 15 Əм ве
йəке бь готьна Хӧдан wəр’а
дьбежьн: Əм кӧ һ’əта һатьна
Хӧдан бьжин сах бьминьн, т’ӧ
щар пешийа мьрийа нак’əвьн*.
16 Хӧдане хwəха бь ə’ламəтикə
фəрмани, бь дəнге сəрəкмьл-
йак’əт[ф] у лехьстьна бор’ийа
Хwəде жь ə’змен бе хwаре у
əw мьрийед кӧ баwəрийа хwə
Мəсиһ анибун, wе пешийе жь
мьрьне р’абьн, 17 паше, əм кӧ
сах манə, т’əви wан ə’wрава
бенə р’аһьштьне, һəwеда р’асти
Хӧдан бен у бь ви аwайи əме
һ’əта-һ’əтайе т’əви Хӧдан бьн.
18 Аwа бь ван хəбəра бəр дьле
һəвда wəрьн.

Һатьна Хӧданда һазьр бьн

5 1 Ле бона wəхт у зəмана
хушк-бьрано, нə һ’əwщə йə

* 4:15-17 Корьнт’и I, 15:51-52.

әм тьштәки wәр’а бьньвисьн,
2 чьмки һун хwәха п’ак заньн
кӧ Р’ожа[ф] Хӧдан wе мина дьзе
шәве бе*. **3** Гава бежьн: «Дьне
сәqьр’и у бехофи йә», һьнге
хәзәбе ньшкева сәр wанда бе,
мина еша к’ӧлфәта[ф] һ’әмлә у
wе ңькарьбьн qәт же хьлаз бьн.
4 Ле һун хушк-бьрано, тә’ри-
йеда ниньн кӧ әw Р’ож мина
дьзәки сәр wәда бьгьрә. **5** Һун
һ’әму жи зар’ед р’онайийе нә
у зар’ед р’оже нә. Әм нә йед
шәве нә, нә жи йед тә’рийе
нә. **6** Awa әм хәwеда нәминьн
мина йед майин, ле һ’ьшйар
у сәрхwә бьн. **7** Чьмки әwед
кӧ р’адьзен, шәве р’адьзен у
әwед кӧ сәрхwәш дьбьн, шәве
сәрхwәш дьбьн. **8** Ле әм кӧ йед
р’оже нә, гәрәке сәрхwә бьн:
Зьрьһ’а баwәрийе у һ’ьзкьрьне
ль хwә wәргьрьн, к’ӧмзьрьһ’е
гӧмана хьлазбуне жи бьдьнә
сәре хwә*. **9** Хwәде әм бона хә-
зәбе к’ьфш ңәкьрьнә, ле wәки
хьлазбуне бьстиньн, бь дәсте
Хӧдане мә Иса Мәсиһ. **10** Әw
бона мә мьр, wәки әм һәгәр
сах бьн йан мьри бьн, т’әви
Wи бьжин. **11** Бона ве йәке дьл
бьдьнә һәв у алик’арийа һәв-
дӧ бькьн, чаwа һун дькьн жи.

Т’әми у сьлавед ахьрийе

12 Әм һиви жь wә дькьн
хушк-бьрано, qәдьре wан бь-
гьрьн, йед кӧ нава wәда дьхә-
бьтьн, жийина хwәденасийеда
сә’витийе ль wә дькьн у wә
ширәт дькьн. **13** Qәдьре wана
бь һ’ьзкьрьне һе бьльнд бьгь-
рьн бона шьхӧле wан. Һәвр’а
т’ьфаq[ф] бьн. **14** Әм һиви жь wә
дькьн хушк-бьрано,

йед бепʼәргалә бехирәт ши-
рәт кьн,
дьл бьдьнә бәр тьрсонәка,
кери к’әтийа wәрьн,
һьндава һ’әмуйада сәбьра
wә һәбә.

15 Һаш жь хwә һәбьн, нәбә кӧ
йәк жь бәр хьрабийева хьра-
бийе бькә, ле һәр гав сәр нета
qәнщийе бьн, һьн бона һәв,
һьн жи бона һ’әмуйа.
16 Һәр т’ьм ша бьн,
17 һәр гав дӧа бькьн,
18 һәр тьштида р’азибуне бь-
дьн, чьмки әв ә хwәстьна
Хwәде бь сайа Мәсиһ Иса
бона wә.

---

* 5:2 Мәтта 24:43; Луqа 12:39; Пәтрус II, 3:10.
* 5:8 Ишайа 59:17; Әфәси 6:13-17.

19 Р’öh’е Пироз нәтәмьриньн.
20 П’ехәмбәртийа[ф] бер’умәт нәкьн.
21 Һәр тышти бьщер’ьбиньн, тыштед qәнщ qәwин бьгьрьн.
22 Жь һәр щур’ә хьрабийе дур к’әвьн.
23 Дә бьра Хwәдейе кö ә’дьла-
йийе дьдә, Хwәха wә лап бöhöр-
ти-жьбарә кә, т’әмамийа р’öh’,
ньфус у qальбе wә беqöсур хwәй
кә, h’әта һатьна Хöдане мә Иса
Мәсиh. 24 Амьн ә Әwи кö гази
wә дькә, wе мийасәр кә жи.
25 Хушк-бьрано, бона мә жи
дöа бькьн. 26 Сьлаве бьдьнә
h’әму хушк-бьра, бь р’амусана
шире h’әлал. 27 Әз ль бәр Хöдан
дькьмә дәйне стуйе wә, кö һун
ве нә’ме бәр h’әму хушк-бьра
бьхуньн.
28 К’әрәма Хöдане мә Иса
Мәсиh wәр’а бә.

НӘ’МА ПАWЛОСӘ ДӦДА Т’ЕСАЛОНИКИЙАР’А

Пешготьн

Нава щьвина[ф] баwәрмәндед Т’есалоникеда дәрһәqа һатьна Мәсиһә дӧдада дәнг-бә’сед щур’ә-щур’ә пешда дьһатьн у әw т’әвиһәв дькьрьн. Паwлос нә’ма хwәйә дӧдада сәр пьрса wан дьсәкьнә, йед кӧ һин дькьрьн кӧ һатьна Мәсиһ иди буйә жи. Шанди[ф] wан тинә сәр р’астийе, шьровәдькә кӧ пешийа һатьна Мәсиһ гәрәке нәһәqи у хьраби бьгьһижьнә wе дәрәща хьрабийейә һәрә бьльнд, бь р’ебәрийа wи Мәрьве Нәһәqийе. Әwе һьнге к’ьфш бә у мьqабьли Мәсиһ р’абә (2:1-12). Паwлос сәр wан пьрсед фәрз дьсәкьнә, кӧ хwәндәван нава баwәрийа[ф] хwәда р’аст у һ’имгьрти бьсәкьньн, зерандьн, щәфа у дә’w-доза нәньһер’ьн (1:4, 6-7), хwәр’анәдити у беп’әргалә бехирәт нибьн у бь худана хwә бьжин (3:6-12), чаwа кӧ хwәха дькә, нава qәнщикьрьнеда бьн (3:13-15). Аwа готи баwәрийе нәкьн мә’ни, кӧ жь wан щабдарийа бьр’әвьн, к’ижан кӧ Хwәде данә баwәрмәнда, бона жийина хwәденасийейә һәр р’ож.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Р’азибун у пәсьндайин (1:3-12)
Һинкьрьн бона һатьна Иса (2:1-17)
Ширәтед бона баwәрмәнда (3:1-15)
Пашготьн (3:16-18)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Паwлос, Силас* у
Тимот’ейо,
щьвина Т’есалоникийар’а,
йа кӧ п’ара Баве[ф] мә Хwәде у
Хӧдан[ф] Иса Мәсиh ә:
2 Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьла-
йийа Хwәде, Баве мә у Хӧдан
Иса Мәсиh ль wә бә.

Һатьна Хӧдан Исайә дӧда у Р’ожа[ф] Ахрәте

3 Әм дәйндар ьн, кӧ hәр
гав бона wә р’азибуне бьдьнә
Хwәде хушк-бьрано у әв йәк
hәq ә жи, чьмки баwәрийа[ф] wә
р’ьнд дьгьhижә у h’ьзкьрьна
wә hьндава hәвда зедә дьбә.
4 Ләма әм хwәха жи нава щь-
винед Хwәдеда пе wә дьфьр’ьн,
бона сәбьр у баwәрийа wә,
чьмки hун wан h’әму зеран-
дьн у тәнгасийа[ф] дьк’ьшиньн,
йед кӧ тенә сәре wә. 5 Әв йәк
избат дькә, кӧ диwана Хwәде
р’аст ә. У бь ви аwайи hуне
hежайи П’адшатийа[ф] Хwәде
бьн, бона к’ижане жи hун wан
тә’ли-тәнгийа дьбиньн. 6 Бәле
әв ә hәqийа Хwәде: Йед тәнга-
сийе дьдьнә wә, Хwәде жи wе
wан бьдә тәнгасийе 7 у йед жь
wә тәнгасийеда нә, т’әви мә
бьдә hесакьрьне. Әве аhа бә,
гава Хӧдан Иса т’әви мьлйа-
к’әтед[ф] Хwәйә зор жь ә’зменва
бь к’ура егьр хӧйа бә, 8 wәки
h’әйфе жь wан hьлдә, йед кӧ
нахwазьн Хwәде нас кьн у
гӧр’а[ф] Мьзгинийа Хӧдане мә
Иса накьн. 9 Әwе бәла хwә
жь wеранбуна h’әта-h’әтайе
бьбиньн, жь h’ьзура Хӧдан у
р’умәта qәwата Wи бенә ави-
тьне, 10 гава wе Р’оже Әw бе,
wәки нава щьмә’та Хwәда бе
пәсьндайине у h’әму баwәр-
мәнд wе h’әйр-h’ӧжмәк’ар
бьн. Һуне жи нава wанда бьн,
чьмки wә баwәрийа хwә шә’-
дәтийа мә ани.
11 Бона ве йәке әм hәр гав
бона wә дӧа дькьн, кӧ Хwәдейе
мә, wә hежайи wе газийе кә у
h’әму нет-мәрәмед wәйә qәнщ
у кьрьнед wәйә жь баwәрийе
бь qәwате бинә сери[ф]. 12 Бь
ви аwайи wе пәсьне наве Хӧ-
дане мә Иса ль нава wәда бе
дайине у hуне жи нава Wида
бенә пәсьндайине, ль гора
к’әрәма[ф] Хwәдейе мә у Хӧдан
Иса Мәсиh.

* 1:1 Бь йунани «Силвано» ньвисар ә, кӧ щур’әки наве «Силас» ә.

К'ьфшбуна Мәрьве Нәһәqийе у һатьна Хӧдан Иса Мәсиһ

2 [1] Әм һиви жь wә дькьн
хушк-бьрано, бона һатьна
Хӧдане мә Иса Мәсиһ у т'опбуна
мәйә щәм Wи*, [2] һун фькьре
хwәда зу шаш нәбьн у хwә ӧнда
нәкьн, нә пе п'ехәмбәртийе[ф],
нә пе готьне, нә жи пе нә'ма
йанчийә[ф] мә ньвисибә: «Ва
йә Р'ожа Хӧдан иди һатийә»*.
[3] Бьра т'ӧ кәс wә т'ӧ тьштива
нәхапинә, чьмки әw Р'ож на-
йе, һ'әта кӧ р'абәрибун пешда
нәйе у әw Мәрьве Нәһәqийейи
п'ара щә'ньме[ф] к'ьфш нәбә.
[4] Әwе мьqабьли һәр тьштед кӧ
хwәде тенә һ'әсабе йан тенә
һ'әбандьне бьсәкьнә у хwә
сәр һәр тьштир'а бьгьрә, һ'әта
кӧ п'арьстгәһа[ф] Хwәдеда жи
wе р'уне у ә'лам кә, кӧ хwәха
Хwәде йә*.

[5] Гәло найе бира wә, гава әзи
һе щәм wә бум, мьн әв тьштана
wәр'а дьготьн? [6] У һун заньн кӧ
ньһа чь наһелә әw хӧйа бә, wәки
әw wәхте к'ьфшкьрида хӧйа бә.
[7] Чьмки Сӧр'а Нәһәqийе иди йа
хwә дькә, ле әwе кӧ ньһа наһе-
лә, wе нәһелә һ'әта кӧ хwәха
жь наве бе һьлдане. [8] У паше
Әwе Нәһәqийе wе к'ьфш бә, кӧ
Хӧдан Исайе бь һӧлма дәве Хwә
wи ӧнда кә у бь хӧйабуна шәwqа
Хwәва wи к'ӧта кә*. [9] Һатьна Йе
Нәһәqийе wе бь qәwата мире-
щьн[ф] бә, һ'әта һ'ӧнӧре wи һәбә
wе нишан у к'әрәмәтед дәрәw
бькә* [10] у йед кӧ ӧнда дьбьн бь
һәр щур'ә нәһәqийа бьхапинә.
Әwана ӧнда дьбьн, чьмки wана
р'асти һ'ьз нәкьр у qәбул нәкьр
кӧ хьлаз бьн. [11] Ләма жи Хwәде
хальфандьнәкә зор сәр wанда
дьшинә, кӧ әw дәрәwийе бawәр
бькьн, [12] wәки диwана wан һәр
кәси бьбә, йед кӧ р'асти бawәр
нәкьрьнә, ле к'ефа wан нәһә-
qийер'а һат.

Хwәде бона хьлазбуне гази wә кьрийә

[13] Ле әм гәрәке һәр т'ьм
бона wә жь Хwәде р'ази бьн,

* 2:1 Т'есалоники I, 4:15-17.
* 2:2 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Йанчийә[ф] мә бь р'ӧһ'е п'ехәмбәртийе йан дәва йан жи бь нә'ма готьбә: ‹Ва йә Р'ожа Хӧдан иди һатийә...›»
* 2:4 Һәзәкийел 28:2; Данийел 11:36.
* 2:8 Ишайа 11:4.
* 2:9 Мәтта 24:24.

хушк-бьрайед жь алийе Хӧ-
данда ћ’ьзкьри. Чьмки Хwәде
сәре-серида һун бьжартьн,
wәки бь Р’ӧһ’ бенә бӧһӧр-
ти-жьбарәкьрьне*, р’астийе
баwәр бькьн у хьлаз бьн. 14 We
йәкер’а Әwи бь Мьзгинида-
йина мә гази wә кьр, кӧ бь ви
аwайи һун р’умәта Хӧдане мә
Иса Мәсиһ бьстиньн. 15 Аwа
хушк-бьрано, ньг бьдьн ә’р-
де у wан р’аw-р’ьзьма[ф] qәwин
бьгьрьн, йед кӧ һун һин бунә,
һәгәр бь готьнед мә бә, йан бь
нә’мед мә бә.

16 Дә Хӧдане мә Иса Мәсиһ
Хwәха у Баве мә Хwәде, Йе
кӧ әм ћ’ьз кьрьн у бь к’әрәме
дьлдайинәкә ћ’әта-ћ’әтайе у
гӧманәкә qәнщ да мә, 17 бьра
дьл бьдә wә у wә нава ћ’әму кьра
у готьнед qәнщда бьшьдинә.

Бона мә дӧа бькьн

3 1 Һәйнәсәр хушк-бьрано,
бона мә дӧа бькьн, wәки
хәбәра Хӧдан зу пешда һәр’ә у
бе пәсьндайине, чаwа нава wәда
бу. 2 Дӧа бькьн, wәки әм жь мә-
рьвед[ф] нәһәq у хьраб хьлаз бьн,
чьмки һәр кәс Мьзгинийеда
амьн нинә. 3 Ле Хӧдан Хwәха
амьн ә, we wә бьшьдинә у жь
йе Хьраб хwәй кә. 4 Әм бь сайа
Хӧдан wәда гӧман ьн, кӧ мә чь
т’әми данә wә, һун дьqәдиньн
у һуне бьqәдиньн жи. 5 Дә бьра
Хӧдан мела wә бьдә сәр ћ’ьз-
кьрьна Хwәде у сәбьра Мәсиһ.

Бона йед беп’әргалә бехирәт

6 Әм т’әми ль wә дькьн хушк-
бьрано, бь наве Хӧдане хwә
Иса Мәсиһ, кӧ һун хwә жь
һәр хушк-бьрайе беп’әргалә
бехирәт дур бьгьрьн, йед кӧ
wан р’аw-р’ьзьмед мә данә wә
наqәдиньн. 7 Һун хwәха заньн
кӧ гәрәке һун ч’ә’в бьдьнә мә,
чьмки әм нава wәда беп’әр-
гал-бехирәт нибунә, 8 нә жи нане
т’ӧ кәси бе һәq хwарийә, ле бь
худана ә’нийа хwә шәв у р’ож
дьхәбьтин, дьчәрчьрин, wәки
сәр wә т’ӧ кәси нәбьнә баргь-
рани. 9 Нә кӧ изьна мә т’ӧнәбу,
ле мә нәхше хwә нишани wә
кьр, кӧ һун ч’ә’в бьдьнә мә.
10 Чьмки гава әм һe щәм wә бун
жи, мә әв йәк wәр’а дьгот: «К’и
нахwазә бьхәбьтә, бьра нәхwә
жи». 11 Бәле әм дьбьһен кӧ нава

* 2:13 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Чьмки Хwәде һун бьжартьн, wәки пе-
шийе һун бь Р’ӧһ’ бенә бӧһӧрти-жьбарәкьрьне».

ԝәда һьнәк беп’әргал-бехирәт
дьжин, нә шьхӧлк’аре хԝә нә,
ле т’әви шьхӧле хәлԛе дьбьн.
12 Әм бь наве Хӧдан Иса Мәсиһ
т’әми у һиви жь йед ӧса дькьн,
кӧ бь мә’рифәти бьхәбьтьн у
нане хԝә бьхԝьн.

13 Ле һун хушк-бьрано, жь
ԛәнщикьрьне нәԝәстьн. 14 Һә-
гәр йәк гӧһдарийа готьнед мәйә
ве нә’меда нәкә, ԝи р’ач’ә’в
кьн у һәвалтийе ԝир’а нәкьн,
кӧ шәрм бькә. 15 Ле нәбә кӧ бь
ч’ә’ве хьраб ль ԝи бьньһер’ьн,
ле мина бьра ширәт кьн.

Дӧа у сьлавед ахьрийе

16 Дә бьра Хӧдане ә’дьлайийе
хԝәха, һәр гав, һәр алийива
ә’дьлайийе бьдә ԝә. Хӧдан т’ә-
ви ԝә һ’әмуйа бә. 17 Әва сьлава
бь дәсте мьн Паԝлос ә, чаԝа
нишана һ’әму нә’мед мьн. Әз
аһа дьньвисьм.

18 К’әрәма Хӧдане мә Иса
Мәсиһ т’әви ԝә һ’әмуйа бә.

НӘ’МА ПАWЛОСӘ ПЕШЬН ТИМОТ’ЕЙОР’А

Пешготьн

Тимот’ейо хортәки баwәрмәнди жь Асйа Бьч’ук бу, дийа wи щьһуᶲ бу, ле баве wи йунанᶲ (К’аред Шандийа 16:1). Паwлос дәма шандитийаᶲ хwәйә дӧдада бажаре Листрайеда р’асти Тимот’ейо те. Пәйр’а Тимот’ейо дьбә һәвал-хәбате wийи пеш, һәвал-хәбатәки wийи гәләки незик, нава р’еwитийа wида. Бона wе йәке наве wи гәләк щара К’аред Шандийада у һ’әму нә’ме Паwлосда те биранине (Р’омайи 16:21; Корьнт’и I, 4:17; Филипи 1:1; Т’есалоники I, 1:1; 3:2, 5, 6; Т’есалоники II, 1:1 у йед майин). Паwлос гәләк щара бона щьвинедᶲ ну амьнийа хwә wи ани, нава щур’ә-щур’ә пьрсед зә’мәтә гьранда.

Нә’ма Паwлосә пешьнда, йа кӧ Тимот’ейор’а дьшинә, се хәме wи һәнә:

1. Бона һинкьрьна шашә нава щьвинеда дьбежә, wәки мьqати хwә бьн у илаһиᶲ жь wе һинкьрьна шашә кӧ гьһиштийә щьвина Әфәсе (1:3). Әв һинкьрьна жь фә’ме щьһутийе у п’утп’арьстийеᶲ дьһат у сәр һ’име wе баwәрийеᶲ бу кӧ дьготьн: «Әва дьнйа бәрч’ә’вайә т’әбийәти хьраб ә». Иди ль гора фә’мкьрьна wан, мәрьвᶲ т’әне дькарьбу пе занәбун у сәрwахтикәᶲ сӧр’ә вәшарти хьлаз буйа, ӧса жи гәрәке хwә жь хwарьн-вәхwарьна у һ’ал-зәwаще дур бьгьртана. Әв һинкьрьн иро бь наве «Гьностик» те готьне (бь йунани «ГНОСЬС» те фә’мкьрьн «занәбун») у нава сәдсалийед пешьнда, илаһи сәдсалийа дӧда у сьсийада фьрә бәла бьбу.

2. Бона р’абун-р’уньштьн у qӧльхе щьвине дьбежә, ль к’ӧ бона хәйсәте сәрwер, бәрпьрсийар у бәрдәстийада жи дьбежә.

3. Ширәта дьдә Тимот’ейо. Тимот’ейо йәки щаһьл бу, дьбә ләма әw һьнәки жь we борщдарийе вәдьк’ьшийа (Тимот’ейо II, 1:7). Ширәта дьдә wи, кӧ әw щьвинеда гьран бә, бь р’абун-р’уньштьна хwә бьбә хӧламәки хwәйе нәхше qәнщ бона Мәсиһ у щабдарийа к’омед мәсиһийә[ф] щур’ә-щур’ә жи һьлдә сәр хwә.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Бона щьвине у хәбатк’аред we (1:3–3:16)
Т’әмийед хәбатейә бона Тимот’ейо (4:1–6:21)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь Паwлос, шандийе[ф]
Мәсиһ Иса, бь ә’мьре Хwә-
дейе Хьлазкьре[ф] мә у Мәсиһ
Исайе гӧмана мә,
2 Тимот’ейойе лаwе хwәйи
баwәрийедайи[ф] һәq-һ’әлалр’а:
Дә бьра р’ә’м, к’әрәм[ф] у ә’дь-
лайи жь Бав[ф] Хwәде у Мәсиһ
Исайе Хӧдане[ф] мә ль тә бә.

Ширәтед дәрһәqа һинкьрьна дәрәwда

3 Гава әз дьчумә Мәкәдонйа-
йе, мьн һиви жь тә кьр, кӧ ль
Әфәсе бьмини, wәки т’әмийе
бьди чәнд кәса, кӧ һинкьрьна
нәр’аст һин нәкьн 4 у гӧһ нә-
дьнә ч’ьловискийа у р’әqәма
сьлсьләта[ф] кӧ хьлазийа wан
т’ӧнә. Әв йәк һе шәр’-дә’wа
т’әвр’адькә, нә кӧ т’ьвдира*
Хwәдейә кӧ бь баwәрийе те
наскьрьне** мийасәр дькә.
5 Сәре т’әмийе һ’ьзкьрьн ә, кӧ
жь дьле сах, бь исафа[ф] р’ьһ’әт
у жь баwәрийа бедӧр’ути йә.
6 Һьнәк же дагәр’ийан у пәй
готьнед п’уч’ к’әтьн. 7 Дьхwазьн
бьбьнә дәрсдаред Qануне, ле әw
хwәха жи ньзаньн чь дьбежьн,
нә жи wан тьштед кӧ дьдьнә
зора хwә фә’м дькьн.
8 Әм заньн кӧ Qанун qәнщ
ә, һәгәр йәк бь qануни we

* 1:4 «Т’ьвдира Хwәде» аһа жи те фә’мкьрьне: «Wәк’илтийа Хwәде, йа кӧ да дәсте щьмә’та Хwә».
** 1:4 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Т’ьвдира Хwәдейә кӧ бь баwәрийе тинә сери[ф]».

бьqədинə. **9** Бəле фə’мдари йə,
кӧ qанун бона р’аста найе дайи-
не, ле бона нəһəq у сəрһ’ьшка,
бона нəп’ак у гӧнəк’ара[ф], бона
мьр’дар’ у һ’ərама[ф], бона бав-
кӧж у декӧжа, бона меркӧжа,
10 бенамуса, к’она, дьзед мə-
рийа, дəрəwин у шə’дəдəрəwа
йə у бона һəр кəсед дьнə кӧ
тьштед мьqабьли һинкьрьна
сахлəм дькьн. **11** Əв һинкьрьн
ль Мьзгинийа хwəйир’умə-
тə Хwəдейе һежайи шькьрийе
дьгьрə, к’ижан ль мьн һатийə
спартьне[ф].

Шекьрандьна һьндава р’ə’ма Хwəдеда

12 Əз жь Мəсиһ Исайе Хӧ-
дане мə р’ази мə, Йе кӧ qəwат
да мьн, əз амьн һ’əсаб кьрьм,
данимə сəр ве хьзмəтк’арийе.
13 Мьн жи бəре Əw беһӧрмəт
дькьр, дьзеранд у нəйарти ль
Wи дькьр, ле р’ə’м ль мьн бу,
чьмки мьн нəбаwəрийеда бь нə-
занийа хwə кьрьн*. **14** К’əрəма[ф]
Хӧдане мə п’ьр’ сəр мьнда р’ь-
жийа, т’əви баwəри у һ’ьзкьрьна
Мəсиһ Иса. **15** Ве готьнеда хельф
т’ӧнə у лап һежайи qəбулкь-
рьне йə, кӧ: «Мəсиһ Иса һатə
дьне, гӧнəк’ара хьлаз[ф] бькə»,
сəре к’ижана əз ьм. **16** Ле бона
wе йəке р’ə’м ль мьн бу, wəки
Мəсиһ Иса сəр мьн, чаwа сəре
гӧнəк’ара т’əмамийа сəбьра
Хwə бьдə к’ьфше, чаwа нəхшəк
бона wан, йед кӧ wе баwəрийа
хwə Wи биньн, жийина[ф] һ’ə-
та-һ’əтайе бьстиньн. **17** Аwа бьра
wи П’адшайе һ’əта-һ’əтайейи
нəмьри у нəхӧйа, Хwəдейе бе-
шьрики-беһəвалр’а һӧрмəт у
р’умəт бə һ’əта-һ’əтайе! Амин[ф].

18 Ве т’əмийе əз дьдьмə тə,
лаwе мьн Тимот’ейо, ль гора
wан п’ехəмбəртийед[ф] кӧ пеш-
да бона тə бун, wəки тӧ бь wан
шəр’е хwəйи qəнщ бьки, **19** дəст
жь баwəрийе нəкə у исафа хwə
р’ьһ’əт хwəй кə. Һьнəка əв йəк
жь хwə дур хьстьнə, дəwра ба-
wəрийа хwə wəлгəр’андьн. **20** Жь
wан бун, Һуменайо у Скəндəр,
йед кӧ мьн данə дəсте миреҳьн[ф],
wəки əw һин бьн р’астийа Хwəде
беһӧрмəт нəкьн.

Дəрһəqа дӧа у щьвинеда[ф]

2 **1** Аwа əз һиви дькьм, бəри
һəр тьшти бона һ’əму мə-
рьва[ф] дӧа бькьн, р’əща кьн, лава
кьн, р’азибуне бьдьн, **2** ӧса жи

* 1:13 К’аред Шандийа 8:3; 9:4-5.

бона п’адша у һ’əму сəрwера,
wəки əм жийинəкə ə’дьл у сə-
qьр’и дəрбаз кьн, бь т’əмамийа
хwəденасийе у маqулийе. **3** Ль
бəр Хwəдейе Хьлазкьре мə əв
ə qəнщ у ль Wи хwəш, **4** кö дь-
хwазə һ’əму мəрьв хьлаз бьн
у р’астийе нас кьн*. **5** Чьмки
Хwəдек һəйə у нава Хwəде у
мəрьвада жи навчетик, Мəсиһ
Исайе Мəрьв, **6** кö Хwə жь бəр
к’ьр’ина гьшкава да. Əв йəк
р’аст wəхтда бу избати, кö Хwə-
де дьхwазə һ’əму хьлаз бьн. **7** У
бона ве йəке əз даннасинкьр у
шанди һатьмə к’ьфшкьрьне, (əз
р’аст дьбежьм, дəрəwа накьм),
нəщьһуйар’а бумə дəрсдаре
баwəрийе у р’астийе.

8 Awa əз дьхwазьм кö мер һəр
дəра дəстед хwəйə һ’əлал бьльнд
кьн, бе һерс у бе шəр’-дə’w*
дöа бькьн.

9 Öса жи бьра к’öлфəт[ф] бь
к’ьнщед лайиq, шəрме у бəр-
бьһерийе хwə бьхəмьлиньн,
нə кö бь гöли-гöжанга, йан
зер’, йан бь дöр’а[ф], йан жи бь
к’ьнщед бьһа*, **10** ле бь кьред
qəнщ, чаwа ль wан к’öлфəта
дьк’əвə, йед кö наве хwəдена-
сийе һьлданə сəр хwə. **11** Бьра
к’öлфəт кəр’ һин бə, бь т’əма-
мийа гöһдарийе. **12** Əз изьне
надьмə к’öлфəт, кö һин бькə,
нə жи һ’öкöми сəр мер бькə,
ле бьра дəнг нəкə. **13** Чьмки
пешийе Адəм[ф] хöльqи, паше
Һеwа* **14** у Адəм нəхапийа, ле
жьн хапийа у нəһəqи кьр. **15** Ле
жьн һ’але зар’анинеда жи wе
хьлаз бə*, һəгəр бь бəрбьһерийе

---

* 2:4 Һəзəкийел 18:23.
* 2:8 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Бе дöдьли».
* 2:9 Пəтрус I, 3:3.
* 2:13 Дəстпебун 2:7; 2:21-22; 3:1-6.
* 2:15 Мə’на ве р’езе зə’мəт ə. Дəwса «һ’але зар’анинеда жи» йунани аһа жи те фə’мкьрьне: «бь зар’анине». К’ьтеба Пироз һин дькə, кö зар’ дайин у бəрəк’əтийа Хöдан ə, кö де у бавар’а тенə дайине (Зəбур 127, 128). К’ьтеба Пироз һин накə кö зар’анин шəрте мəщала хьлазбуна к’öлфəта йə. Нə жи əв р’ез соз дьдə кö зар’анина к’öлфəтед хwəденас wе бе еш у щəфа бə йан к’öлфəт сах бьминə. Хöйа дьбə кö Паwлос мьqабьли дəрсдаред дəрəwин дьчə у һин дькə кö зар’анин нə гöнə йə, ле бəле һəгəр к’öлфəт мер кə у зар’а бинə, əв йəк тьштəки qəнщ ə. Һьнге һьнəка һин дькьр у нəдьһьштьн кö мəрьв бьзəwьщьн йан мер кьн (Тимот’ейо I, 4:3). Жь

нава баwəрийе, h’ъзкьрьне у
паqьжайиийеда бьминьн.

Бона сəрwеред щьвине

3 1 Ве готьнеда хельф т’öнə:
Һəгəр тəме йəки ль сəрwер-
тийе həйə, əw шьхöлəки qəнщ
дьхwазə. 2 Awa сəрwер гəрəке
беqöсур бə, мере жьнəке бə,
хwəгьрти, аqьлда гьран, маqул,
меванһ’ъз, hинкьрьнеда сəрхwə
бə*, 3 нə сəрхwəш, нə сьр’тук, ле
бəрбьhер, нə шəр’уд, нə п’əрə-
h’ъз. 4 Бьра малхетийе р’ьнд ль
мала хwə бькə, зар’ед хwə гöр’а[ф]
хwəда həр алийава маqулийеда
мəзьн кə. 5 (Чьмки həгəр йəк
ньзанə малхетийе ль мала хwə
бькə, we чаwa бькарьбə щьви-
на[ф] Хwəде хwəй кə?) 6 Бьра нə
жи баwəрмəнде ну бə, кö нəбə
к’öбар бə, дижана wи жи мина
йа мирещьн бе кьрьне. 7 Wəки
дьн жи гəрəке qəдьре wи щəм
йед жь щьвине дəр жи həбə, кö
нəбə бе р’əзилкьрьне у бьк’əвə
т’əлəка мирещьн.

Бона бəрдəстийед щьвине

8 Öса жи бьра бəрдəсти гьран
бьн, хəбəрданеда дöр’утийе
нəкьн, хwə нəдьнə шəраве,
пəй к’əда h’əрам нəк’əвьн.
9 Р’астийа баwəрийейə ə’йан-
буйи* бь исафа р’ьh’əт хwəй
кьн. 10 У əвана жи бьра пешда
бенə щер’ьбандьне[ф], həгəр
тьштəк сəр wан т’öнəбə, hьнге
бьра бəрдəстийе бькьн. 11 Öса
жи бьра жьнед wан* гьран, нə
бöхданбеж, ле хwəгьрти, həр
тьштида амьн бьн. 12 Бəрдəсти
гəрəке мере жьнəке бə, qəнщ
малхетийе ль зар’ у мала хwə
бькə. 13 Əwед кö р’ьнд бəрдəс-
тийе дькьн, хwəр’а дəрəщəкə
бьльнд qазьнщ дькьн у сəрбəс-
тикə[ф] мəзьн дəст тиньн бона
баwəрийа Мəсиh Иса.

Сöр’а хwəденасийе

14 Əз кö ван тьшта тəр’а дьнь-
висьм, гöман həйə əзе зутьрəке
сəр тəда бем. 15 Ле həгəр əз

сəдсалийа йəке h’əта сьсийа hинкьрьна «гьностикийе» фьрə бəла дьбу у дьгот, кö п’еше кəвантийе у зар’анине гöнə йə.

* 3:2-7 Тито 1:6-9.

* 3:9 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Сöр’а баwəрийе». Əв те фə’мкьрьне кö сöр’а вəшарти ə’йан бу.

* 3:11 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Жьнед бəрдəсти».

дәрәнги жи бьк’әвьм, те заньби гәрәке чаwа мала Хwәдеда р’абьн-р’унен, йа кӧ щьвина Хwәдейе сах ә, стун у һ’име р’астийе йә. 16 Бе хәбәрдан, гәләки к’ур ә сӧр’а хwәдеп’арьстийа мә:

Әw бь бәдәни хӧйа бу,
бь Р’ӧһ’ р’астийа Wи һатә избаткьрьне,
мьлйак’әтава[ф] һатә дитьне,
нав мьләта һатә даннасинкьрьне,
дьнйайеда һатә баwәркьрьне
у р’умәтер’а һатә һьлатьне.

Дәрсдаред дәрәw

4 1 Р’ӧһ’ ашкәрә дьбежә, кӧ
р’ожед ахьрийеда һьнәк
wе жь баwәрийе бьк’әвьн,
гӧһ бьдьнә р’ӧһ’ед дәрәwин у
һинкьрьнед щьна[ф]. 2 Әw һинкьрьн бь дӧр’утийа дәрәwина дьбьн, исафа к’ижана к’ъзьри
йә. 3 Әw мәрьв һ’ал-зәwаще
дьдьнә һьлдане, жь wан хwарьна пашда дьдьнә гьртьне,
к’ижан Хwәде әw бона баwәрмәнд у р’астинаскьрийа
ә’фьрандьнә, кӧ бь р’азибуне
бьхwьн. 4 Һәр тьште кӧ Хwәде
ә’фьрандийә qәнщ ә у тьштәки һ’әрам теда т’ӧнә, һәгәр
бь р’азибун те qәбулкьрьне,
5 чьмки бь хәбәра Хwәде у дӧа
qәбул дьбә.

Qӧльхк’аре Мәсиһ Исайи qәнщ

6 Һәгәр тӧ ван ширәта бьди
хушк-бьра, те бьби qӧльхк’аре
Мәсиһ Исайи qәнщ, чаwа тӧ
хwәха жи бь wан готьнед баwәрийе у һинбуна qәнщә кӧ тӧ
пәй чуйи, qьнйат дьби. 7 Хwә жь
ч’ьловискийед пирайә һ’әрам
дур хwәй кә. Хwә хwәденасийеда һиндар[ф] кә. 8 Һиндарийа
qальб кери һьндьк тьшти те,
ле йа хwәденасийе кери һәр
тьшти те, созе wе һьн ль ве
дьне һәйә, һьн жи ль wе дьне.
9 Ве готьнеда хельф т’ӧнә у
лап һежайи qәбулкьрьне йә.
10 Бона ве йәке әм дьхәбьтьн у
дьчәрчьрьн, чьмки әм гӧмана
хwә ль Хwәдейе сах тиньн, кӧ
Хьлазкьре һ’әму мәрьва йә,
илаһи[ф] Йе баwәрмәнда.

11 Т’әмийа ван тьшта бьдә
у һин кә. 12 Нәбә кӧ йәк щаһьлтийа тә беһӧрмәт кә, ле тӧ
баwәрмәндар’а бьбә нәхшәк,
хәбәрданеда, р’абун-р’уньштьнеда, һ’ьзкьрьнеда, баwәрийе у
һ’әлалийеда. 13 Һ’әта һатьна мьн
хwә бьдә wе йәке, кӧ щьмә’тер’а

ньвисаред[ф] пироз бьхуни, ши-
рәт ки, һин ки. 14 Һьндава we
п’ешк’еша[ф] хwәйә р’öһ’анида
бе хәм нибә, йа кö бь п’ехәм-
бәртийе тәр’а һатийә дайине,
гава бәрпьрсийара дәсте хwә
данинә сәр тә. 15 Гöһе тә сәр
wан тьшта бә у нава wанда
бьминә, wәки пешдачуйина
тә һ’әмуйава ә’йан бә. 16 Һаш
жь хwә у һинкьрьна хwә һәбә.
Һәр гав нава wанда бьминә,
чьмки бь ви тьһәри те хwә жи
хьлаз ки у wан жи, к’ижанед
гöһдарийа тә дькьн.

Щабдарийа бона ә’мьре мәзьн у бьч’ука

5 1 Дьле каләмера нәешинә,
ле дьл бьдә wан, чаwа баве
хwә. Щаһьла чаwа бьрайед хwә
һ’әсаб кә*, 2 пира чаwа дийа хwә,
к’öлфәтед щаһьл чаwа хушкед
хwә, wәкә шире һ’әлал.

Жьнәбийед ә’дәти

3 Qәдьре жьнәбийа бьгьрә,
йед кö бь ә’дәти жьнәби нә.
4 Ле һәгәр зар’ йан нәвийед
жьнәбике һәбьн, бьра әw зар’
пешийе мала хwәда һин бьн
чаwа хwәденасийа хwә бьдьнә
к’ьфше у бь ви тьһәри дәйне
де у баве хwә вәгәр’иньн, чьм-
ки әв йәк ль Хwәде хwәш те.
5 Жьнәбийа ә’дәти әw ә, йа кö
т’әне майә у гöмана хwә данийә
сәр Хwәде, шәв у р’ожед хwә бь
дöа у р’әща дәрбаз дькә. 6 Ле
йа кö к’ефа дьле хwәр’а йә,
мьрийа нәч’ә’лкьри йә. 7 Ван
тьшта т’әми кә, wәки беләк’ә
бьн. 8 Ле һәгәр мәрьвәк бона
хwәхатийа хwә, илаһи бона
мала хwә хәм накә, әwи баwәри
инк’ар[ф] кьрийә у жь нәбаwәра
жи хьрабтьр ә.

9 Бьра наве we дәфт’әра жь-
нәбийада бе ньвисаре, к’ижан
жь шест сали кемтьр нинә,
щарәке жи меркьри буйә,
10 бь кьрьнед qәнщва жи бәр-
бьч’ә’в ә: Мәсәлә, зар’ мәзьн
кьрьбьн, меван qәбул кьрьбьн,
ньгед баwәрмәнда шуштьбьн,
дәст авитьбә к’әтийа у бона
һәр шьхöле qәнщ жи һазьр
сәкьни йә.

11 Ле жьнәбийед щаһьл qәбул
нәкә, чьмки гава әвана тәме хwә
хьраб дькьн, бәре хwә жь Мәсиһ
дьгöһезьн, дьхwазьн мер кьн 12 у
бь ви аwайи әви сущи һьлти-
ньнә сәр хwә, чьмки созе бәре

* 5:1 Qануна К’аһинтийе 19:32.

данә алики.* **13** Сәрда жи мал
бь мал дьгәр’ьн, хwәр’анәдити
һин дьбьн, нә т’әне хwәр’анә-
дити нә, ӧса жи гьлигәр’о, т’әви
шьхӧле хәлqе дьбьн у тьштед
нәщайиз хәбәр дьдьн. **14** Аwа әз
дьхwазьм кӧ жьнәбийед щаһьл
мер кьн, зар’а биньн у малкьр
бьн, wәки зьмен нәкьнә дәве
нәйара. **15** Чьмки иди һьнәк
жьнәбийед щаһьл хальфин[ф],
пәй мирещьн чун. **16** Һәгәр жь-
нәбийед баwәрмәндәке* һәбьн,
бьра әw алик’арийа wан бькә
у щьвине баргьран нәкә, wәки
щьвин бькарьбә алик’арийа
жьнәбийед ә’дәти бькә.

Бона бәрпьрсийара

17 Әw бәрпьрсийаред кӧ сәр-
wертийе р’ьнд дькьн, бьра дӧ-
барә һежайи qәдьр бьн, илаһи
әwед кӧ хәбәрдан у һинкьрьнеда
дьхәбьтьн. **18** Чьмки ньвисар
дьбежә: «Дәве гайе бедәреда
дьхәбьтә гьренәдә»* у «П’алә
һежайи һәqе хwә йә»**. **19** Хәйба
һьндава бәрпьрсийарда баwәр
нәкә, һәгәр дӧ йан се шә’дә
т’ӧнәбьн*. **20** Бәрпьрсийаред
кӧ нава гӧнада дьминьн, ль
бәр һ’әмуйа ле һьле[ф], wәки
йед майин жи бьтьрсьн.

21 Әз ль бәр Хwәде, Мәсиһ
Иса у мьлйак’әтед бьжарти
дькьмә дәйне стуйе тә, кӧ тӧ
ван ширәта бе т’агери[ф] хwәй
ки, тьштәки бь фьрqийе нәки.

22 Дәсте хwә зу данәйнә сәр
йәки бона хьзмәтк’арийа Хӧдан,
нә жи т’әви гӧнед йед майин
би. Хwә паqьж хwәй кә*.

---

* 5:11-12 Һьнәк аһа фә’м дькьн: Жьнәбийед щьвинеда навед хwә бона хьзмәткьрьне дәфт’әра щьвинеда дьданә ньвисаре, ләма те готьне, кӧ жьнәбийед щаһьл qәбул нәкә, чьмки бь wе qьраре навед хwә дьданә ньвисаре, wәки диса мер нәкьн, ле т’әне щьвинер’а хьзмәтийе бькьн. Ле гава дьхwәстьн мер бькьрана, соз-qьраре хwә дьт’әр’ьбандьн.

* 5:16 Нав дәстньвисаред qәнщда «баwәрмәнд» qьсьме жьне те фә’м-кьрьне, ле дәстньвисаред һьнәкада «баwәрмәнд» те фә’мкьрьне һьн qьсьме жьне, һьн жи мер, ӧса жи һьнәк дәстньвисарада т’әне мер те фә’мкьрьне.

* 5:18 Qануна Дӧщари 25:4.

** 5:18 Луqа 10:7; Мәтта 10:10.

* 5:19 Qануна Дӧщари 17:5-7; 19:15; Мәтта 18:16.

* 5:22 Тимот’ейо I, 4:14; К’аред Шандийа 6:6; 13:1; Тимот’ейо II, 1:6.

[23] Жь вър шунда т’əне аве
вəнəхwə, ле һьнəки жи шəраве
т’əв кə, бона щийе мəһ’андь-
на хwарьне, кӧ зу-зу нəхwəш
дьк’əви.
[24] Һьнəк һəнə, кӧ гӧнед wан
к’ьфш ьн у р’аст wан дьбьнə
бəр диwане, ле гӧнед һьнəка
жи паше we к’ьфш бьн. [25] Ӧса
жи кьрьнед qəнщ к’ьфш ьн у
əw кьрьнед кӧ нə к’ьфш ьн, əw
жи вəшарти наминьн.

Бона хӧлама

6 [1] Əwед кӧ бьн нире хӧлам-
тийеда нə, бьра ахайед хwə
һ’əсаб кьн чаwа һежайи qəдьре
бьльнд, wəки наве Хwəде у
һинкьрьна мə нəйе беһӧрмəткь-
рьне. [2] Ахайед к’ейə баwəрмəнд
һəнə, бьра wан беһӧрмəт нəкьн,
чьмки əw бьрайед һəв ьн. Ле
бьра хӧлам һе р’ьнд хӧламтийе
бькьн, чьмки йед кӧ к’аре жь
хьзмəтк’арийа хӧлама дьсти-
ньн, баwəрмəнд ьн у дəлал ьн.

Хьзна р’аст

Ван тьшта һин кə у ширəт
кə. [3] Һəгəр йəк тьштəки дьн
һин бькə у готьнед Хӧдане мə
Иса Мəсиһə сахлəм у һинкь-
рьна хwəдеп’арьстийа мə нə
qайл ə, [4] əw йəки к’ӧбар ə у
тьштəки ньзанə. Əw нəхwə-
шийа шəр’ у дə’wаwа гьрти йə,
жь we жи пешда тен: Һ’əвсу-
ди, нəйарти, готьнед нəр’еда,
шькед хьраб [5] у шəр’уди. Əв
һ’əму тьшт жь нава мəрьвед
qафсəqəт у жь р’астийе шуна
р’əшва чуйи пешда тен. Əва-
на хwəденасийе һ’əсаб дькьн,
чаwа канийа к’аре.
[6] Бəле хwəденаси к’ара сəр
к’аре йə, һəгəр бь р’азибуне бə.
[7] Мə т’ӧ тьшт нəанийə дьне у
əме ньк арьбьн т’ӧ тьшти жи
бьбьн*. [8] Ле к’ьнщ у хӧрəке мə
һəбьн, бь wан əм р’ази бьн*. [9] Ле
əwед кӧ дьхwазьн дəwлəти бьн,
тенə щер’ьбандьне, дьк’əвьнə
т’əлəка у гəлəк тəмед ахмах у
зийанк’ар, к’ижан мерьв нӧqи
мират’ийе у weранбуне дькьн*.
[10] Чьмки п’əрəһ’ьзи каникə
һəр щур’ə хьрабийе йə. Һьнə-
ка хwə данə we, жь баwəрийе
хальфин у хwə кьрьнə хwəйе
кӧл у дəрда.

* 6:7 Ибо 1:21.
* 6:8 Готьнед Сьлеман 30:8.
* 6:9 Готьнед Сьлеман 23:4; 28:22.

Т’әмийед Пawлос бона Тимот’ейо

11 Ле тӧ, мәрьве Хwәде жь ван
тышта бьр’әвә у пәй һәqийе,
хwәденасийе, баwәрийе, һ’ьз-
кьрьне, сәбьре у мьлуктийе
һәр’ә. 12 Ләща баwәрийеда qәнщ
бьр’әвә, жийина һ’әта-һ’әтайе
qазьнщ кә, к’ижанер’а тӧ һати
газикьрьне у ль бәр гәләк шә’да
тә әw иqрара[ф] qәнщ иqрар кьр.
13 Ль бәр Хwәдейе кӧ ә’мьр дьдә
һ’әму ә’фьрина у ль бәр Мәсиһ
Исайе кӧ ль бәр Пилатойе[ф] Пон-
тийо шә’дәтийа иqрара qәнщ
да, әз т’әмийе дьдьм тә*, 14 кӧ
тӧ ве т’әмийе беләк’ә у беqӧсур
хwәй ки, һ’әта хӧйабуна Хӧда-
не мә Иса Мәсиһ. 15 Хӧйабуна
Wи we wәхте хwәда жь алийе
Йе һежайи шькьрийе у Т’әне-
йи qәwат, П’адшайе п’адшайа
у Хӧдане хӧданада ә’йан бә.
16 Т’әне Әwи нәмьри йә, нава
р’онайийеда йә, кӧ т’ӧ кәс нь-
карә незик бе. Т’ӧ qул-бәнда
Әw нәдитийә у нә жи дькарә
бьбинә. Qәдьр у qӧдрәта һ’ә-
та-һ’әтайе Wир’а бә! Амин*.

Т’әмийа бона дәwләтийа

17 Т’әмийе бьдә дәwләтийед
ве дьне, бьра бабах нәбьн у гӧ-
мана хwә нәдьнә сәр һәбука[ф]
п’уч’ә дәрәw, ле ль сәр Хwәде-
йе кӧ һәр тышти бь мәр’дани
дьдә мә, wәки әм мьраз пе
бькьн*. 18 Бьра qәнщийа бькьн,
бь кьрьнед qәнщ дәwләти бьн,
мәр’д бьн у п’арәвәкьрьнер’а
жи һазьр.
19 Бь ви тьһәри әwе хwәр’а
хьзнәке т’оп кьн, һ’имәки qәнщ
бона ахрәте, wәки we жийина
кӧ р’асти жийин ә qазьнщ кьн.

Т’әмийед ахьрийе

20 Тимот’ейо! Чь кӧ ль тә һатә
спартьне хwәй кә. Жь готьнед
п’уч’ә һ’әрам у шәр’-дә’wа дур
бә, кӧ бь дәрәw наве «занәбун»
данә сәр. 21 Һьнәка хwә данә
ве йәке у бь ви аwайи жь ба-
wәрийе хальфин.
К’әрәма Хwәде wәр’а бә.

---

* 6:13 Йуһ’әнна 18:37.
* 6:16 Дәрк’әтьн 33:20.
* 6:17 Зәбур 62:10.

НӘ’МА ПАWЛОСӘ ДÖДА ТИМОТ’ЕЙОР’А

Пешготьн

Әв нә’ма дöда Паwлос жь кәле Тимот’ейор’а ньвисийә, гава әw Р’омеда[ф] гьрти бу, дәсте wи жь һәр тьшти qәтийайи бу (1:8, 16) у әwи öса һ’әсаб дькьр, кö гәләка әw бир кьрийә. Ве нә’меда п’айе-п’ьр’е т’әми у ширәт ьн, кö дьдә һәвал-хәбате хwәйи щаһьл Тимот’ейо. Ль вьр фькьра мәзьн әw ә, кö даннасинкьред Мьзгинийе нава зерандьн у тәнгасийеда[ф] сәбьр кьн у тәйах кьн, ләма жи әw бәр дьле wида те, кö гәрәке әw бехоф-бетьрс бә у шәр’е хwәйи qәнщ р’ьнд бькә, чаwа әскәрәки Мәсиһи[ф] амьн. Шанди[ф] дьл дьдә Тимот’ейо кö сәрхwә бә, бетьрс бона Иса Мәсиһ шә’дәтийе бьдә, һинкьрьна р’астийа Мьзгинийе у Пәймана[ф] Кәвьн хwәй кә у борще хwә чаwа йәки дәрсдар у мьзгиндар[ф] бинә сери[ф].

Шанди Тимот’ейор’а дьньвисә, кö әw һаш жь хwә һәбә, нә-к’әвә нава wан дә’w-дозед п’уч’ә вала, кö әв йәкана кер найен, ле т’әне гöһдара жь р’е дәрдьхьн, ащьз дькьн (2:16, 23).

Хöләсә, шанди нәхше ә’мьре хwә, нет-мәрәме шандитийа хwә, бона баwәри[ф], сәбьр, һ’ьзкьрьн у зерандьна щәфед хwә тинә бира һәвал-хәбате хwә.

Әва нә’ма канийа бәрдьлийа[ф] ә’мьре һ’әму баwәрмәнда йә, илаһи[ф] әwед кö бьн баред qöльхе Хöданда[ф] нә, wәки әwана баwәрийеда бь сәбьре у һ’ьзкьрьне бе тьрс пешда һәр’ьн.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Р’азибун у ширәт (1:3–2:13)
Т’әми у һаш жь хwә һәбун (2:14–4:5)

Р’абун-р’уньштьна ә’мьре Пawлос (4:6-18)
Пашготьн (4:19-22)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь Пawлосе бь ә’мьре
Хwәде шандийе[ф] Мәсиһ
Иса бона wи созе жийине, йа
кӧ бь сайа Мәсиһ Иса йә,
[2] Тимот’ейойе лаwе хwәйи
дәлалр’а:
Дә бьра р’ә’м, к’әрәм[ф] у ә’дь-
лайи жь Бав[ф] Хwәде у Мәсиһ
Исайе Хӧдане[ф] мә ль тә бә.

Р’азибун у дьлшьдандьн

[3] Әз жь Хwәде р’ази мә, кӧ
мина пешийед хwә бь исафа[ф]
р’ьһ’әт Wир’а хӧламтийе дькьм,
һәр гав шәв у р’ож нава дӧайед
хwәда тә бир тиньм. [4] Гава әз
һесьред тә тиньмә бира хwә,
дьк’әвьмә дәмана дитьна тә,
wәки шабун бьк’әвә дьле мьн.
[5] Әз wе баwәрийа[ф] тәйә дьле сах
тиньмә бира хwә, йа кӧ бәре
щәм пирька тә Лойисе у ди-
йа тә Әйньке һәбу у әз баwәр
ьм, кӧ йа тә жи һәйә*. [6] Бона
wе йәке әз дькьмә бира тә, кӧ
тӧ агьре п’ешк’еша[ф] Хwәде һе
гӧр’ ки, йа кӧ бь дәстданина
мьн тәр’а һатә дайине. [7] Чьм-
ки Хwәде р’ӧһ’әки тьрсе нәда
мә, ле Йе qәwате, һ’ьзкьрьне
у хwәгьртьне*.
[8] Аwа шәрм нәкә, кӧ бона
Хӧдане мә шә’дәтийе бьди,
нә жи бона мьн шәрм бькә, кӧ
әз бона наве Wи гьрти мә. Ле
т’әви щәфайе Мьзгинийе бә,
анәгори qәwата Хwәде.
[9] Хwәде әм хьлаз[ф] кьрьн,
пирозийер’а[ф] гази кьрьн,
нә кӧ бона кьрнед мә,
ле ль гора qьрар у к’әрәма[ф]
Хwә.
Әва к’әрәма бь сайа Мәсиһ
Иса,
әw һе дәwред бәреда
мәр’а һатә дайине.
[10] Ле ньһа бь хӧйабуна Хьлаз-
кьре[ф] мә
Мәсиһ Иса ә’йан бу, кӧ мь-
рьн бәтал кьр
у жийина бе мьрьн, бь Мьз-
гинийе р’онайи кьр.
[11] Ве Мьзгинийер’а әз дан-
насинкьр, шанди у дәрсдар

* 1:5 К’аред Шандийа 16:1.
* 1:7 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Сәрхwәбуне».

һатьмә к’ьфшкьрьне 12 у ләма
әз ви щәфайи дьк’ьшиньм. Ле
әз шәрм накьм, чьмки заньм
мьн бawәрийа хwә К’е анийә
у гӧман ьм жи, кӧ Әwи чь кӧ
спартийә[ф] мьн*, we һ’әта we
Р’оже жи хwәй кә. 13 Тӧ хwә ль
wи нәхше һинкьрьна сахләм
бьгьрә, йа кӧ тә жь мьн бьһист
у нава we бawәри у һ’ьзкьрьне-
да бьминә, к’ижан жь Мәсиһ
Иса п’ара мә к’әт. 14 Әw тьштед
qәнщә кӧ ль тә һатьнә спарть-
не бь wи Р’ӧһ’е[ф] Пирози нава
мәда хwәй кә.

15 Тӧ зани әwед кӧ qәза Ас-
йайеда бун пьшта хwә данә
мьн, Фугәло у Һермохенис жи
т’әви wан. 16 Бьра Хӧдан р’ә’ма
хwә ль мала Онисифоро бькә,
чьмки әwи гәләк щара дьле
мьн р’ьһ’әт кьр, жь гьртьна
мьн шәрм нәдькьр, 17 ле гава
һатә Р’омайе, гәләки ль мьн
гәр’ийа, һ’әта әз дитьм, 18 (дә
бьра Хӧдан бьде, кӧ әw we Р’о-
же р’ә’ме жь Хӧдан бьбинә) у
Әфәседа жи әwи чьqас мьнр’а
хьзмәтк’ари кьр, тӧ р’ьнд зани.

Әскәре Мәсиһ Исайи qәнщ

2 1 Аwа лаwе мьн, бь we к’ә-
рәма мәйә кӧ йәктийа
Мәсиһ Исада йә qәwат бә. 2 У
әw тьштед кӧ тә ль бәр гәләк
шә’да жь мьн бьһист, бьсперә[ф]
wан мәрьвед[ф] амьн, йед кӧ we
бькарьбьн һьнәкед дьн һин кьн.
3 Аwа т’әви щәфе мә бә, мина
әскәре Мәсиһ Исайи qәнщ.
4 Т’ӧ әскәр шьхӧле бьнәли-
тийева[ф] мьжул набә, wәки ль
сәрәскәр хwәш бе. 5 Ләщк’арәк[ф]
жи к’офийе[ф] настинә, һәгәр ль
гора qәйдә нәк’әвә ләще. 6 У
щотк’ар, кӧ щәфе дьк’ьшинә,
гәрәке әw пешьн жь бәред
ә’рде тә’м кә. 7 Бьзаньбә әз чь
дьбежьм, чьмки Хӧдан һәр
тьштида һ’ьш-аqьл we бьдә тә.

8 Бир бинә wи Иса Мәсиһе
жь мьрьне р’акьри, жь зӧр’әта
Дawьд[ф], ль гора we Мьзгини-
йа әз даннасин дькьм. 9 Бона
ве Мьзгиниййе әз дьчәрчьрьм,
һ’әта мина зӧлмк’арәки жи
qәйдкьри мә, ле хәбәра Хwә-
де qәйдкьри нинә. 10 Ләма әз

* [1:12] «Чь кӧ спартийә мьн» те фә’мкьрьне йан qӧльхе Паwлос, йан жи Мьзгини. Ле әв р’ез аһа жи те фә’мкьрьне: «Әw тьште чь кӧ мьн спартийә Wи, бона Р’ожа[ф] Ахрәте we хwәй кә», мәсәлә, жиййна Паwлос йан жи йед кӧ бь даннасинийа wи бунә бawәрмәнд.

һәр тьшти тәйах дькьм, бона
хатьре бьжартийа, кӧ әw жи we
хьлазбуна[ф] кӧ бь сайа Мәсиһ
Иса йә, бьстиньн, бь р’умәта
һ’әта-һ’әтайева т’әвайи. 11 Ве
готьнеда хельф т’ӧнә:

Һәгәр әм т’әви Wи мьрьн,
әме т’әви Wи бьжин жи.
12 Һәгәр әм тәйах кьн,
әме п’адшатийе жи т’әви Wи бькьн.
Һәгәр әм Wи инк’ар[ф] кьн,
Әwe жи мә инк’ар кә*.
13 Һәгәр әм амьн нәминьн,
Әwe амьн бьминә,
чьмки Әw нькарә Xwә инк’ар кә*.

П’але к’әти-р’абуйи

14 Ван тьшта бинә бира щьм-
ә’те, ль бәр Xwәде бькә дәйне
стуйе wан, кӧ сәр хәбәра һәвр’а
нәк’әвьнә дә’we. Әw кери т’ӧ
кәси найе, т’әне мала гӧһда-
ра хьраб дькә. 15 Бькә кӧ тӧ ль
Xwәде хwәш бейи, п’аләки ӧса
кӧ шәрм нәки, хәбәра р’ас-
тийе р’аст шьровәки. 16 Ле жь
хәбәрданед һ’әрамә п’уч’ хwә
дур бьгьрә, чьмки әвед кӧ хwә
данә ве йәке, we һе нәп’акийеда
пешда һәр’ьн 17 у хәбәред wан
мина хьш-хьше п’әнщ дьдә.
Һумәнайо у Фьлито жи жь wан
ьн, 18 йед кӧ жь р’астийе халь-
финә[ф] у дьбежьн, кӧ р’абуна
мьрийа иди буйә у баwәрийа
һьнәка дәвәр’у дькьн. 19 Ле бә-
ле һ’име кӧ Xwәде дани qәдим
дьминә у әв мор сәр ә: «Хӧдан
йед п’ара Xwә нас дькә»* у «Һәр
кәсед кӧ наве Хӧдан һьлданә
сәр хwә, бьра әw жь нәһәqийе
дур бьн».

20 Маләкә мәзьнда нә кӧ т’әне
дәрданед[ф] зер’ у зив һәнә, ле
йед жь дар у һ’әр’ийе жи һәнә,
һьнәк бона дәрәщед бьльнд ьн,
һьнәк жи бона дәрәщед ньмьз.
21 Аwа һәгәр йәк хwә жь wан
тьштед нәщайиз* паqьж кә,
әwe бьбә дәрданәкә дәрәща
бьльнд, бӧһӧрти-жьбарә, ке-
ри хwәйе хwә һати, бона һәр
дәрәщед qәнщда һазьр.

22 Жь дьлхwәстьнед щаһьлти-
йе бьр’әвә, хwә ль һәqийе, ба-
wәрийе, һ’ьзкьрьне, ә’дьлайийе

* 2:12 Мәтта 10:33.
* 2:13 Жьмар 23:19.
* 2:19 Жьмар 16:5.
* 2:21 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Жь wан мәрьва».

бьгьрә, т’әви wан бә, йед кӧ бь
дьле сах гази наве Хӧдан дькьн.
23 Тӧ хwә жь дә’w-дозед ахмахә
бефә’м дур бьгьрә, чьмки тӧ
зани кӧ шәр’ жь wан пешда тен.
24 Ль хӧламе Хӧдан нак’әвә, кӧ
шәр’ бькә, ле һьндава һ’әмуйада
бәрбьһер бә, бькарьбә һин кә
у бинфьрә бә, 25 бь ширьнайи
йед мьqабьл ширәт кә, бәл-
ки Хwәде мәщале бьдә wан,
кӧ жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн[ф]
у р’астийе нас кьн. 26 Һьнге
әwе сәр һ’ьше хwәда бен, жь
т’әләка wи мирещьн[ф] хьлаз
бьн, к’ижани әw гьртьнә, кӧ
ә’мьре wи бьqәдиньн.

Хьрабийед р’ожед ахьрийе

3 1 Ле ве йәке заньбә кӧ
р’ожед ахьрийеда зәманед
хьраб wе бен. 2 Мәрьве бьбь-
нә хwәһ’ьз, п’әрәһ’ьз, к’ӧбар,
бабах, бӧхданбеж, нә гӧр’а[ф]
де-бавада, бешекьр, һ’әрам,
3 дьлсар, бер’ә’м, бӧхданбеж,
тәмсьст, зӧлмк’ар, нәйаред
qәнщийе, 4 нәмам, бәрзәq,
хwәр’ази, р’ьһ’әтиһ’ьз, нә кӧ
Хwәдеһ’ьз. 5 П’ьшке хwәдена-
сийе wе ль wан к’әвә, ле wе
qәwата wе инк’ар кьн. Тӧ хwә
жь йед аһа дур бьгьрә.
6 Жь нава ванда йед ӧса һәнә,
кӧ хwә вәдьдьзьнә мала, к’ӧлфә-
тед[ф] сәр’айә бьн баред гӧнада[ф]
шәwьти дькьнә һесир, йед кӧ
бь щур’ә-щур’ә тәмед хьрабва
тенә бьрне. 7 Әв к’ӧлфәтана
һәр гав һин дьбьн, ле т’ӧ щар
нькарьн р’астийе нас кьн. 8 Ча-
wа Йанис у Йамбрис мьqабьли
Муса[ф] бун, ӧса жи әв мәрьвана
мьqабьли р’астийе дьсәкьньн,
мәрьвнә бь фькьред хwәда шуна
р’әшва чуйи, баwәрийеда жи
бекер ьн*. 9 Ле гәләки wе пешда
нәчьн, чьмки бефә’мийа wан
wе һ’әмуйава ә’йан бә, чаwа йа
wан һәр дӧйа бу.

Т’әмийед ахьрийе

10 Ле тә насийа хwә дайә
һинкьрьн, р’абун-р’уньштьн
у нет-мәрәме мьн, баwәри,
сәбьр у һ’ьзкьрьна мьн, бин-
фьрәйи, 11 зерандьн у щәфайед
мьн. Тӧ зани ль Әнтакйайе,
Qонйайе, Листрайе чь һатьнә
сәре мьн: Мьн чь зерандьн
к’ьшандьн! Ле Хӧдан әз жь
һ’әмуйа хьлаз кьрьм*. 12 Бәле

* 3:8 Дәрк’әтьн 7:11, 22; 8:3.
* 3:11 К’аред Шандийа 13:14–14:22; Зәбур 34:19.

һәр кәсе кӧ дьхwазә йәктийа
Мәсиһ Исада бь хwәденаси
бьжи wе бе зерандьне* 13 у
мәрьвед хьрабә хwәйифел wе
хьрабийеда пешда һәр’ьн, бь-
хальфиньн у бьхальфьн. 14 Ле
тӧ, нава wан тьштада бьминә,
чь кӧ һин буйи у wе баwәри-
йеда жи гӧман буйи. Тӧ зани
жь к’ижана һин буйи, 15 ӧса
жи тӧ жь зар’отийа хwәда нь-
висаред[ф] пироз зани, йед кӧ
дькарьн тә сәрwахт кьн, wәки
бь баwәрийа сәр Мәсиһ Иса
хьлаз би. 16 Т’әмамийа ньви-
саре* жь бина бәр Хwәде йә**
у керһати йә бона һинкьрьне,
леһьлатьне[ф], р’асткьрьне у ши-
рәткьрьна жийина һәqийеда,
17 wәки мәрьве Хwәде бекемаси
бә, бона һ’әму кьрьнед qәнщ
һазьр сәкьни бә.

4

1 Аwа ль бәр Хwәде у wи
Мәсиһ Исайе кӧ wе ди-
wана мьри у зендийа бькә, әз
бь щамери дьбежьм, тӧ ль wе
һатьн у П’адшатийа Wи ки:
2 Хәбәре даннасин кә, сәр wе
нет-фькьре бә, һәгәр wәхтда
бә, йан бе wәхт бә, ль шашийа
һьле, пешийа нәһәqийе бьгь-
рә, дьл бьдә мәрьва, бь т’әма-
мийа сәбьре һин кә. 3 Чьмки
зәмане бе, кӧ мәрьв wе гӧһ
нәдьнә һинкьрьна сахләм, ле
wе хwәстьнед дьле хwәр’а wан
дәрсдара сәрһәв т’оп кьн, йед
кӧ тьштед ль гӧһе wан хwәш
те wе һин бькьн. 4 Wе гӧһе хwә
жь р’астийе дагәр’иньн у пәй
ч’ьловискийа к’әвьн. 5 Ле **тӧ**
һәр тьштида сәрхwә бьминә,
ль тәнгасийа[ф] сәбьр кә, кьре
мьзгиндар[ф] бькә, qӧльхе хwә
бьqәдинә. 6 Чьмки әз хwә-
ха qӧрбанбунер’а[ф] иди сәр
р’ож-р’ожа мә у wәхте чуйина
мьн пер’а гьһиштийә. 7 Ләщеда
әз qәнщ р’әвим, мьн р’ийа хwә
qәданд, баwәри хwәй кьр. 8 У
ньһа мьнр’а дьминә к’офийа
һәqийейә сәрк’әтьне, йа кӧ
Хӧдан, Һ’акьме р’аст wе бьдә
мьн wе р’оже у нә т’әне мьн,
ле wан һ’әмуйа жи, йед кӧ бь
һ’ьзкьрьне һ’әйра хӧйабуна
Wида нә.

* 3:12 Йуһ’әнна 15:20.
* 3:16 Аһа те фә’мкьрьне: «Ньвисаред пироз» аwа готи «К’ьтеба[ф] Пироз».
** 3:16 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Т’әмамийа ньвисареда бина бәр Хwәде һәйә».

Сальх-сульх

9 Бькә кӧ зу бейи щәм мьн.
10 Димас кӧ дьнйа һ’ьз кьр әз
һьштьм у чу Т’есалонике. Кь-
рәскис чу Галатйайе, Тито жи
Далмәтйайе. 11 Т’әне Луqа щәм
мьн майә. Марqос һьлдә т’әви
хwә бинә, чьмки ви qӧльхида[ф]
әw кери мьн те. 12 Тьхико, мьн
шандә Әфәсе. 13 Тӧ гава бейи,
wи qап’уте кӧ мьн Тройайеда
щәм Карпос һьшт, т’әви хwә
бинә, ӧса жи к’ьтебед гӧломатк,
илаһи[ф] йед ч’әрм.

14 Скәндәре һ’әдад гәләк
хьраби ль мьн кьр. Хӧдан wе
wәкә кьрьнед wи бинә пеши-
йа wи. 15 Тӧ жи һ’әвза хwә жь
wи бькә, чьмки гәләки ль бәр
готьна мә р’абу.

16 Щара пешьн, гава әз ль
бәр диwане сәкьним, кәсәки
пьшта мьн нәгьрт, һ’әмуйа
әз һьштьм чун. Бьра әв йәк
wанр’а гӧнә нәйе һ’әсабе! 17 Ле
Хӧдан т’әви мьн сәкьни у
qәwат да мьн, wәки пе мьн
Мьзгинидайин мийасәр бә
у һ’әму нәщьһу[ф] бьбьһен у
әз жь дәве шер хьлаз бум.
18 Хӧдан wе мьн жь һәр кьред
хьраб хьлаз кә у сах-сьламәт
бгьһинә П’адшатийа Хwәйә
ә’змана. Шькьр жь Wир’а һ’ә-
та-һ’әтайе. Амин[ф].

Сьлавед ахьрийе

19 Сьлаве бьдә Прьскилайе
у Акила, ӧса жи мала Ониси-
форо, 20 Ерасто ль Корьнт’е ма,
Трофимо жи, мьн ль Миләтосе
нәхwәш һьшт. 21 Бькә кӧ бәри
зьвьстане бейи. Әйбуло, Пу-
дес, Линос, Клаwдийа у һ’әму
хушк-бьра ль тә сьлав дькьн.
22 Хӧдан т’әви р’ӧһ’е тә бә.

К’әрәма Хwәде wәр’а бә.

НӘ’МА ПАWЛОС ТИТОР’А

Пешготьн

Тито баwәрмәндәки йунан[ф] бу, әw һәвал-хәбатәки Паwлоси гәләки керһати бу, нава qӧльхе шандитийа[ф] wида (Корьнт’и II, 2:13; 7:5-16; 8:6, 16, 23; 12:18; Галати 2:3; Тимот’ейо II, 4:10). Паwлос ве нә’ме алик’аре хwәйи щаһьлр’а дьшинә, гава әw Кьретайеда мабу, кӧ сәрwертийе шьхӧле щьвине[ф] бькә.

Нә’меда се пьрсед мәзьн һәнә:

1. Паwлос тинә бира Тито, кӧ гәрәке сәрwеред щьвине чаwа бьн, илаһи[ф] нава кьретийада, кӧ р’абун-р’уньштьна wан нә qәнщ бу.

2. Т’әмийед бона Тито, кӧ әw һинкьрьна сахләм һ’әмуйа һин кә, аwа готи каләмер у пирәжьна, хорт у хӧлама. Пирәжьн жи гәрәке һьндава хwәда к’ӧлфәтед[ф] щаһьл һин кьн.

3. Т’әми бона р’абун-р’уньштьна баwәрмәнда, кӧ т’әви һ’әмуйа әw мьлук, дьлсах у ширьн бьн, жь к’ин у мьхәнәтийе дур бьн, нава дә’w-дозада нибьн у хwә жь щӧдәбунед щьвине дур бьгьрьн.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-4)
Сәрwеред щьвине у борще wан (1:5-16)
Борщед һәр баwәрмәнде нава щьвинеда (2:1-15)
Ширәт, т’әми у һинкьрьн (3:1-11)
Пашготьн (3:12-15)

Сьлавкьрьн

1 [1]Жь Паwлосе хӧламе Хwәде
у шандийе[ф] Иса Мәсиһ,
бона пешдачуйина баwәрийа[ф]
бьжартийед Хwәде у занәбуна
сәр р’астийе, анәгори хwәдена-
сийе, [2]ӧса жи бона wе гӧмана

жийина[ф] һ'əта-һ'əтайе газикь-
ри*. Бона wе жийине, Хwəдейе
хwəйе готьна Хwə,** һе дəwред
бəреда соз дайə 3 у wəхте хwəда
готьна Хwə бь даннасинийе да
ə'йанкьрьне, йа кӧ ль мьн һатə
спартьне[ф], бь ə'мьре Хwəдейе
Хьлазкьре[ф] мə.

4 Титор'а, лаwе хwəйи һəq-һ'ə-
лали баwəрийа мəйə т'омəрида:

Дə бьра к'əрəм[ф] у ə'дьлайи-
йа Хwəдейе Бав[ф] у Мəсиһ Иса
Хьлазкьре[ф] мə ль тə бə.

Шьхӧле Тито Кьретайеда

5 Бона wе йəке мьн тӧ ль
Кьретайе һьшти, wəки чь ке-
маси һəбьн бини сери[ф] у һəр
бажарəкида бəрпьрсийара
к'ьфш ки, чаwа мьн əв т'əми
ль тə кьр: 6 Гəрəке бəрпьрсийар
белəк'ə бə, мере жьнəке бə,
зар'ед wи баwəрмəнд бьн, йед
кӧ бона авитийе йан жи бона
нəгӧһдарийе нəк'əтьнə нава
дəв-дьрана. 7 Бəле сəрwер чаwа
малкьре Хwəде, гəрəке белəк'ə
бə: Нə сəрһ'ьшк, нə һерс, нə
пəй шəраве к'əти, нə сьр'тук,
нə пəй к'əда һ'əрам[ф], 8 ле ме-
ванһ'ъз, херхwаз, аqьлда гьран,
сəр һəqийе, Хwəдер'а дайи,
хwəгьрти. 9 Гəрəке wе готьна
амьн qəwин бьгьрə, чаwа кӧ
һин буйə, wəки бькарьбə бь
һинкьрьна сахлəм дьл бьдə
йед майин у шашийед мьqа-
бьла бьдə р'уйе wан.

10 Йед хwəсəрихwə гəлəк
ьн, йед хəбəрп'уч' у дəрəwин,
илаһи[ф] əwед кӧ жь нава щьһу-
йада[ф]* нə. 11 Гəрəке дəнге йед
ӧса бьднə бьр'ине, чьмки əw
мала лап хьраб дькьн, тьштед
нəщайиз һин дькьн у ве йəке
бона к'ара хwəйə һ'əрам дь-
кьн. 12 Жь кьретийа һəма хут
занəки* wан жи готийə:

«Кьрети т'ьме дəрəwин ьн,
əw р'ə'wьред хьраб ьн,

---

* 1:1-2 Аһа жи те фə'мкьрьне: «газикьрийе бона пешдачуйина баwəрийа бьжартийед Хwəде у занəбуна сəр р'астийе, анəгори хwəденасийе, кӧ жь wе р'астийе йə гӧмана жийина һ'əта-һ'əтайе».

** 1:2 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Хwəдейе кӧ дəрəwа накə».

* 1:10 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Йед жь сьнəтийе[ф] нə».

* 1:12 Бь йунани хəбəр бь хəбəр «п'ехəмбəрəки wан» ньвисар ə. Ль гора һьнəка, наве ви занəйи Əпименидəс бу, жь бажаре Кьнососе у шайир бу. Əw qаси 600 сали бəри Иса Мəсиһ бьбу.

у п’ьр’хӧред бехирәт ьн».
13 Әв шә’дәтикә р’аст ә, ләма
h’ьшк ль wан hьле[ф], кӧ сахләм
бьн баwәрийеда **14** у гӧh нәдь-
нә ч’ьловискийед щьhуйа[ф] у
т’әмийед wан мәрьвед[ф] кӧ жь
р’астийе дагәр’ийанә. **15** Һәр
тьшт h’әлал ә бона h’әлала, ле
h’әрам у нәбаwәрар’а тьштәки
h’әлал т’ӧнә, h’әта аqьл у иса-
фа[ф] wан жи h’әр’ьминә. **16** Әw
дьбежьн, кӧ Хwәде нас дькьн,
ле бь кьред хwә Wи инк’ар[ф]
дькьн, h’әрам у хwәсәрихwә
нә у hәр кьрьнәкә qәнщр’а
бекер ьн.

Һинкьрьна сахләм

2 **1** Ле тӧ, чь ль hинкьрьна
сахләм дьк’әвә, hин кә.
2 Каләмер бьра хwәгьрти, гьран
у маqул бьн, баwәрийе, h’ьз-
кьрьне у сәбьреда сәрхwә бьн.

3 Пирәжьн жи бьра ӧса п’әр-
гал бьн, чаwа ль мәрьвед Хwәде
дьк’әвә, нә бӧхданбеж, мела
wан нә сәр вәхwарьне бә. Ле
бьра хwәйед ширәтед qәнщ бьн,
4 wәки жьнед щаhьл hин кьн,
кӧ мер у зар’ед хwә h’ьз бькьн,
5 аqьлда гьран бьн, нав-намус,
малкьр, h’әйф, гӧр’а[ф] мере хwәда
бьн, wәки хәбәра Хwәде нәйе
беhӧрмәткьрьне.

6 Ӧса жи дьл бьдә хорта, кӧ
аqьлда гьран бьн. **7** Һәр тьш-
тида жи, тӧ хwәха бьбә т’әрзе
кьрьнед qәнщ, нава hинкрь-
неда бедӧр’ути у маqул бә, **8** бь
хәбәред сахләмә бе кемаси,
wәки йе мьqабьл шәрми бь-
минә у hьндава мәда тьштәки
wийи готьне т’ӧнәбә.

9 Хӧлама ширәт кә, кӧ гӧр’а
ахайед хwәда бьн у hәр тьшти-
да ль wан хwәш бен, щаб-сабе
wан нәдьн, **10** дәстдьрежайийе
нәкьн, ле амьнийа qәнщә т’ам
нишани wан кьн, wәки hинкь-
рьна бона Хьлазкьре мә Хwәде,
hәр алийава бьхәмьлиньн.

11 Чьмки к’әрәма[ф] Хwәде
бона хьлазбуна[ф] h’әму мәрьва
хӧйа бу, **12** Әw мә hин дькә, кӧ
әм нәп’акийе у дьлhавьжийед
дьнйайе инк’ар кьн у аqьлда
гьран, бь hәqийе у хwәденаси-
йе бьжин ль ве дьне, **13** hивийа
wе гӧмана хwәзьли, хӧйабуна
р’умәта Хwәдейе мәзьн, Хь-
лазкьре мә Иса Мәсиh бьн.
14 Әwи Хwә бона мә да дәр, кӧ
мә жь h’әму нәhәqийа хьлаз[ф]
кә у паqьж кә, бькә щьмә’та
Хwәйә хирәтк’ешед кьрьнед
qәнщ.

15 Ван тьшта hин кә, бь т’ә-
мамийа h’ӧкӧме хwә дьл бьдә

wан у ль wан һьле. Бьра т’ӧ кәс
тә беһӧрмәт нәкә.

Р’абун-р’уньштьна бавәрмәнда

3 1 Бькә бира щьмә’те, кӧ
гӧр’а сәрwер у һ’ӧкӧмәта
бькьн, гӧһдар бьн у бона һ’әму
кьрьнед qәнщ һазьр сәкьни бьн.
2 Һьндава т’ӧ кәсәкида хьраб
хәбәр нәдьн, шәр’уд нибьн, ле
мьлук бьн у ширьнайийа хwә
һьндава һ’әму мәрьвада бьдьнә
к’ьфше. 3 Чьмки әм жи wәхтә-
ке бефә’м бун, хwәсәрихwә,
хальфи[ф] у хӧламед щур’ә-щу-
р’ә тәмед хьраб у к’ефа дьле
хwә бун, мә нава хьрабийе у
һ’әвсудийеда дьжит, әм мина
мә’ре р’әш, ль бәр ч’ә’ве һәв
р’әш бун. 4 Ле гава ширьнайи
у һ’ьзкрьна Хwәде, Хьлазкьре
мә хӧйа бу, 5 Wи әм хьлаз кь-
рьн. Нә кӧ бона wан кьрьнед
р’астә кӧ мә кьрьн, ле ль гора
р’ә’ма Хwә әм хьлаз кьрьн, бь
шуштьне әм ну дьне к’әтьн у
бь Р’ӧһ’е[ф] Пироз нуйәжийин
бун*. 6 Wи Хwәдейи әw Р’ӧһ’ бь
мәр’дани сәр мәда баранд, бь
дәсте Иса Мәсиһе Хьлазкьре
мә, 7 wәки бь к’әрәма Wи әм
р’аст[ф] бенә һ’әсабе у бь wе гӧ-
мане жийина һ’әта-һ’әтайе wар
бьн. 8 Ве готьнеда хельф т’ӧнә.
У әз дьхwазьм кӧ тӧ ван тьшта
ә’сәйи ки, wәки йед кӧ бавә-
рийа хwә Хwәде тиньн, хирәт
кьн, тьштед qәнщ бькьн. Әвана
мәрьвар’а qәнщ у к’ар ьн.
9 Ле тӧ хwә жь дә’w-дозед
ахмахти, р’әqәма сьлсьләта[ф],
һәвр’ьк’ийе у шәр’-дә’wед ль
сәр Qануне дур бьгьрә, чьмки
әw бекер у бек’ар ьн. 10 Жь йе
кӧ бет’ьфаqийе дькә, щарә-
ке-дӧда ширәт кә дур к’әвә.
11 Тӧ зани кӧ йе ӧса хальфи у
гӧнәк’ар[ф] ә, әw хwәха диwане
сәр хwәда тинә.

Готьнед ахьрийе

12 Гава Артәмас йан Тьхико
әз бьшиньмә щәм тә, бькә кӧ
бейи Никополисе, щәм мьн,
чьмки мьн qьрар да зьвьс-
тана хwә ль wьр дәрбаз кьм.
13 Зенасе qанунзан[ф] у Аполо
зу вәр’екә, ӧса бә кӧ әw р’ева
кемасийа тьштәки нәбиньн.
14 Йед жь мә жи бьра һин бьн,
пәй кьрьнед qәнщ бьн, wәки

* 3:5 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Хwәде әм хьлаз кьрьн, бь шуштьна Р’ӧһ’е Пироз ну дьне хьстьн у нуйәжийин кьрьн».

кери һ’əwщəтийа мəрьвайе бен
у бе бəр нəбьн.
15 Һ’əмуйед т’əви мьн ль тə
сьлав дькьн. Сьлаве бьдə wан,
йед кӧ баwəрийеда мə һ’ьз
дькьн.

К’əрəма Хwəде wə һ’əмуйар’а бə.

НӘ’МА ПАWЛОС ФЬЛИМОНР’А

Пешготьн

Фьлимоне баwәрмәнд йәки ә’йан бу, әw досте Паwлос бу, хӧйа дьбә кӧ әндәме щьвина[ф] Колосйайе бу. Хӧламәки wи жи һәбу наве wи Онисимо, әw жь щәм хwәйе хwә р’әвибу у гәрәке бона кьре хwә бьһата кӧштьне. Ле гава Паwлос кәледа бу, хӧйа дьбә кӧ Онисимо wи дьбинә, т’обә[ф] дькә, дьбә баwәрмәнде Иса. Бь ве нә’ме Паwлос һиви жь Фьлимон дькә, кӧ әw бьбахшинә Онисимо у wи qәбул кә, нә т’әне ӧса чаwа мәрьв[ф] дьбахшинә хӧламед хwә, ле ӧса бьбахшинә чаwа йәк дьбахшинә бьраки хwәйи баwәрмәнд.

Ве нә’ма кьнда дәрсәкә к’ур бона wе баwәри[ф] у һ’ъзкьрьна Мәсиһ к’ьфш дьбә, кӧ чаwа гәрәке нава баwәрмәндада һьндава һәвда һәбә.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1-3)
Пәсьне Фьлимон дьдә (4-7)
Һививкьрьн бона Онисимо (8-22)
Пашготьн (23-25)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Пawлос, бона Мәсиһ Иса
гьрти у Тимот'ейойе бьра,
Фьлимоне һәвал-хәбат у дә-
лале хwәр'а, 2 Афийа хушкр'а у
Архипойе һәваләскәре хwәр'а у
öса жи wе щьвинер'а[ф] кö мала
тәда дьщьвә*:
3 Дә бьра к'әрәм[ф] у ә'дьлайи-
йа Хwәдейе Баве[ф] мә у Хöдан[ф]
Иса Мәсиһ ль wә бә.

Баwәри[ф] у һ'ьзкьрьна Фьлимон

4 Әз һәр гав жь Хwәдейе хwә
р'ази мә, гава нава дöайед хwәда
тә бир тиньм бьрайе Фьли-
мон, 5 чьмки бона wе һ'ьзкь-
рьна тәйә һьндава т'әмамийа
щьмә'та Хwәдеда у баwәрийа
тәйә һьндава Хöдан Исада
дьбьһем. 6 Әз дöа дькьм, wәки
һәләqәтийа тәйә т'әви мә, нава
баwәрийеда[ф] мә бьгьһинә wе
занәбуна к'ур, йа кö һьндава
һәр тьштед мәйә qәнщә т'әви
Мәсиһ ә. 7 Бона wе һ'ьзкьрьна
дьле тәда бьрайо, әз гәләки
ша бум у бина мьн фьрә бу,
кö дьле щьмә'та Хwәде пе тә
р'ьһ'әт буйә.

Һивикьрьна Пawлос бона Онисимойе хöламе Фьлимон

8 Бона ве йәке бь Мәсиһ ча-
wа бьра, мьн дькарьбу тöрöш
кьра, ә'мьри сәр тә бькьра,
чь кö щайиз бу, 9 ле жь дәст
һ'ьзкьрьне, һиви дькьм. Әз
чаwа Пawлосәки кал у ньһа жи
бона Мәсиһ Иса гьрти, 10 бона
лаwе хwә Онисимо һиви жь тә
дькьм, йе кö qәйде мьнда чаwа
кöр'әк мьнр'а дьне к'әт*. 11 Әw
wәхтәке кери тә нәдьһат, ле
ньһа һьн кери тә те, һьн жи
кери мьн*.
12 Әз wи пашда дьшиньмә
щәм тә, әw щәгәра мьн ә.
13 Мьн дьхwәст әw щәм хwә
бьһьшта, кö дәwса тә бәр дәс-
те мьн буйа, һ'әта кö әз бона
Мьзгиниййе qәйдада мә. 14 Ле
бейи тә мьн нәхwәст тьштә-
ки бькьм, кö qәнщийа тә öса
нәбә, чаwа борщәк кьрьбьнә
стуйе тә, ле бь р'әзәдьлийа тә
бә. 15 Бәлки бона ве йәке әw

* 1:2 Колоси 4:17.
* 1:10 Колоси 4:9.
* 1:11 «Онисимо» бь зьмане йунани те фә'мкьрьне: «Керһати».

wəхтəке жь тə дур к'əт, кö əw
həр т'ъм ббə п'ара тə, 16 нə кö
чаwa хöлам, ле жь хöламəки
зедəтьр ə, чаwa бьраки дəлал!
Бона мьн əw чьqаси дəлал ə,
ле бона тə əwe he зедə бə, hьн
алийе хöламтийеда, hьн жи
алийе Хöданда.
17 Аwa həгəр тö мьн чаwa hə-
вале хwə h'əсаб дьки, wи öса
qəбул кə, чаwa мьн. 18 Həгəр
əwи нəhəqик жи ль тə кърьбə,
йан тьштəки дəйндаре тə бə,
сəр мьн h'əсаб кə. 19 Əз Паwлос
бь дəсте хwə дьньвисьм: Əзе
ль тə вəгəр'иньм (ле əз бь ве
йəке нахwазьм бежьмə тə, кö
тö жийина хwəва дəйндаре
мьн и.) 20 Ньhа, бьрайе мьни
жь Хöданда, ве qəнщийе бона
мьн бькə, бона хатьре Мəсиh
дьле мьн р'ьh'əт кə. 21 Əз гöh-
дарийа тəда гöман бум, лəма
жи мьн əв йəк тəр'а ньвиси,
чьмки əз заньм те жь готьна
мьн зедəтьр бьки.

Готьнед ахьрийе

22 Пештьри ве йəке жи, мьнр'а
щики майине hазьр кə, чьмки
гöмана мьн həйə, кö Хwəде-
йе щаба дöайед wə бьдə, мьн
пашда бьдə wə.
23 Епафрасе бона наве Мəсиh
Исайи т'əви мьн гьрти, тə
сьлав дькə, 24 öса жи Марqос,
Əристархо, Димас у Луqа, hə-
вал-хəбатед мьн.
25 К'əрəма Хöдан Иса Мəсиh
т'əви р'öh'ед wə бə.

НӘ’МА ИБРАНИЙАР’А

Пешготьн

Наве ньвиск’аре ве нә’ме иро нә ә’йан ә. Гәләк занә шьке дьбьнә сәр Аполо (К’аред Шандийа 18:24; 19:1). Öса жи нә ә’йан ә, әви ньвиск’ари нә’ма хwә к’ижан щьвинер’а[ф] ньвисийә, ле бь ве нә’ма хwә бәрбьр’и к’омәкә баwәрмәнда дьбә, к’ижан кӧ гәрәке һеди-һеди пешда бьчуна, ле әw нава qәзи у охьрмед гьранда бун, һьндьк мабу кӧ дәсте хwә жь баwәрийа[ф] хwә бькьрана йан фькре хwә һьндава Иса Мәсиһда бьгöһастана.

Хöдане нә’ме дьньвисә у дьл дьдә бәр wан, кӧ нава баwәрийа хwәда бьминьн, öса жи дьдә к’ьфше, кӧ Иса Мәсиһ р’аст мина һәйинтийа Хwәде йә у wәк’илтийа wийә хьлазийе йә. Әw сәр се пърсед р’астийе дьсәкьнә:

1. Иса Кöр’е[ф] Хwәдайи һ’әта-һ’әтайе йә, кӧ ельмийа[ф] Хwәйә һьндава Баведа[ф] бь щәфед Хwә да к’ьфше. Иса нә кӧ т’әне жь п’ехәмбәред Пәймана[ф] Кәвьн мәстьр ә, ле жь мьлйак’әта[ф] у Муса[ф] жи мәстьр ә.

2. Иса жь Хwәдеда чаwа к’аһине[ф] һ’әта-һ’әтайе к’ьфшкьри йә, әw жь к’аһинед Пәймана Кәвьн мәстьр ә. Wи бь щарәке бона һәр т’ьм бәдәна Хwә кьрә qöрбан[ф] у иди әw qöрбанед Пәймана Кәвьндайә беһ’әсаб бәрга тьштәки нәгьртьн.

3. Баwәрмәнд т’әне бь дәсте Иса дькарә жь гöнә[ф], търсе у мьрьне хьлаз[ф] бә. Иса жи чаwа сәрәкк’аһине р’аст хьлазбуна р’аст дьдә, кӧ әв йәк Пәймана Кәвьнда бь сурәти (символи) дьһатә кьрьне, аwа готи әw һ’әбандьн у qöрбандайинед кӧ бәри һатьна Мәсиһ дькьрьн, шә’дәтийа Иса Мәсиһ дьдан.

Ньвиск’аре ве нә’ме жь т’ариха Исраеле[ф], чаwа т’әрзед баwәрийе һьнәка бир тинә (сәре 11-а) у бь ве дьхwазә бежә хwәндәвана, кӧ һьндава Мьзгинийа Исада амьн бьминьн. Сәре 12-да бь дьләки шәwат дьбежә, кӧ öса һ’әта ахьрийе амьн бьминьн у ч’ә’ве хwә

жь Мәсиһ нәбьр’ьн, ле нава һәр щур’ә тә’ли-тәнгийада у һеси-ри-бәләнгазийада тәйах кьн. Нә’ме бь ширәта у сьлава хьлаз дькә.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн: Мәсиһ ә’йанбуна Хwәдейә т’ам ә (1:1-3)
Мәсиһ сәр мьлйак’әтар’а йә (1:4–2:18)
Мәсиһ сәр Муса[ф] у Йешур’а[ф] йә (3:1–4:13)
К’аһинтийа Мәсиһ сәр һәр к’аһинтийер’а йә (4:14–7:28)
Пәймана Мәсиһ сәр һәр пәйманар’а йә (8:1–9:28)
Мәсиһ qөрбана сәр qөрбанар’а йә (10:1-39)
Баwәри (11:1–12:29)
Чаwа мәрьв[ф] ль Хwәде хwәш бе (13:1-19)
Дӧайе хьлазийе (13:20-21)
Пашготьн (13:22-25)

Хwәде бь Кӧр’е Хwә хәбәр дьдә у Кӧр’ жь мьлйак’әта мәстьр ә

1 [1] Гәләк щара у бь гәләк
щур’а Хwәде пешда пе п’е-
хәмбәра кал-бавед мәр’а хәбәр
дайә, [2] ле ван р’ожед ахьрийеда
пе Кӧр’е[ф] Хwә мәр’а хәбәр да,
К’ижан кӧ к’ьфш кьр, wәки
ахьрийе бьбә хwәйиwаре һәр
тьшти у бь Wи жи ә’рд у ә’зман
ә’фьранд. [3] Әw нура* р’умәта
Хwәде йә, хут мина һәйинтийа
Wи йә, Әw бь qәwата хәбәра
Хwә һәр тьшти хwәй дькә. Гава
Әwи мәщала шуштьна гӧнед
мәрьва[ф] һазьр кьр**, ль жор
һәрәма[ф] мәзьнайийа Хwәдейә
р’асте р’уньшт. [4] Кӧр’ һаqаси
жь мьлйак’әта[ф] жортьр к’әт,
чьqаси әw наве кӧ Wи станд
жь навед wан мәстьр ә. [5] Чьмки
Хwәде т’ӧ мьлйак’әтир’а аһа
нәготийә:

«Тӧ Кӧр’е Мьн и,
Тӧ иро Мьнр’а буйи»*

у диса:

«Әзе баве Wи бьм,

* 1:3 Бь готьнәкә дьн: «Р’онайи».
** 1:3 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Гава Әwи әм жь гӧнед мә шуштьн».
* 1:5 Зәбур 2:7.

Əwe жи Кӧр’е мьн бə»**.
6 У гава Хwəде ньхӧрийе Хwə дьшинə дьнйайе, аhа жи дьбежə:
«Бьра h’əму мьлйак’əтед Хwəде сəре хwə бəр Wи дайньн»*.
7 Ле бона мьлйак’əта аhа дьбежə:
«Əw мьлйак’əтед Хwə дькə ба
у бəрдəстийед Хwə алава егьр»*.
8 Ле бəле бона Кӧр’ Хwəде дьбежə:
«Т’əхте Тə Хwəдейо, т’əхте h’əта-h’əтайе йə,
шьва п’адшатийа Тə шьва həqийе йə.
9 Тӧ həqийе h’ьз дьки у дьжəни нəhəqийе,
лəма жи Хwəдейо, Хwəдейе Тə Тӧ бь р’уне шабуне р’ункьри,
жь həвалед Тə зедəтьр»*.
10 У аhа жи дьбежə:
«Йа Хӧдан[ф], Тə пешийе h’име дьнйайе дани
у ə’зман кьред дəстед Тə нə.
11 Əwe weран бьн həр’ьн, ле Те бьмини,
h’əмуйе мина щьла бьп’ьзьньн.
12 Те wан həв бьп’еч’и мина qап’ут,
мина к’ьнща we бенə гӧhастьне.
Ле Тӧ диса Əw и
у салед Тə we кем нəбьн»*.
13 К’ижан мьлйак’əтир’а Хwəде готийə:
«К’еләка[ф] Мьнə р’асте р’уне,
h’əта Əз нəйаред Тə бькьмə бьне п’ийед Тə»?*
14 Иди мьлйак’əт[ф] чь нə? Əw h’əму жи р’ӧh’ед бəрдəсти нə, кӧ бона хьзмəтк’арийа wан тенə шандьне, йед кӧ хьлазбуне[ф] we wар бьн.

Мьqати хwə бьн, кӧ хьлазбуна мəзьн wар бьн

2 1 Бона ве йəке гəрəке əм hе гəлəки гӧh бьдьнə wан тьштед мə бьhистьнə, wəки əм жь wан нəхальфьн. 2 Чьмки həгəр əw хəбəра пе мьлйак’əта hатə готьне h’имгьрти ма у

** 1:5 П’адшати II, 7:14.
* 1:6 Qануна Дӧщари 32:43; Зəбур 97:7 (wəлгəр’андьна Пəймана Кəвьнə йунани).
* 1:7 Зəбур 104:4 (wəлгəр’андьна Пəймана Кəвьнə йунани).
* 1:9 Зəбур 45:6-7.
* 1:12 Зəбур 102:25-27.
* 1:13 Зəбур 110:1.

h’əму нəhəqийе у беельмийе
həqе xwə р’аст стандьн, 3 ле əме
чаwa xwə хьлазф кьн həгəр əм
гöh нəдьнə we хьлазбуна мəзьн?
Бона ве хьлазбуне Хöдан пешда
даннасин кьр у йед кö дəнге
Wи бьhистьн мəва ə’сəйи кьрьн.
4 Сəрда жи Хwəде бь нишана,
к’əрəмəта, щур’ə-щур’ə кьред
qəwат у п’ешк’ешедф Р’öh’еф
Пирозə бəлакьри шə’дəти да,
чаwa кö ə’мьре Wи бу.

**Йе кö мə
бəрбь хьлазбуне дьбə**

5 Хwəде нə кö мьлйак’əт кьрьнə сəрwеред we дьнйа кö we бе, сəр к’ижане əм хəбəр дьдьн.
6 Ле ньвисар щики шə’дəтийе дьдə у дьбежə:

«Йа Хwəде, инсан чь йə кö
wи бир тини,
йан бəнде ве дьне* кö бона
wи хəм дьки?
7 Тə hьнəк wəхт* əw жь мьлйак’əта ньмьзтьр кьр,
бь р’умəт у höрмəте əw т’ащ
кьр,
8 h’əму тьшт кьрьнə бьне ньгед wи»*.

Аwa Йе кö həр тьшт кьрьнə бьне
ньгед wи**, тьштəк нəhьшт кö
нəкьрьбə бьне ньга. Ле ньha əм
he həр тьшти бьне ньгед инсенда
набиньн. 9 Ле əм ньhа Иса бь
р’умəт у höрмəт к’офи ль сери
дьбиньн, Йе кö hьнəк wəхт бона щəфе мьрьне жь мьлйак’əта
hатьбу ньмьзкьрьне, wəки бь
к’əрəмаф Хwəде бона h’əмуйа
мьрьн бьдита. 10 Бəле hежа бу
кö Хwəде, Йе кö həр тьшт бона
Xwə ə’фьрандийə у бь дəсте Xwə
xwəй дькə Р’ебəре хьлазбуна
wан бь щəфа к’амьл бькьра*,
wəки гəлəк лаw т’əви р’умəта
Иса бькьрана. 11 Əwе кö пирозф
дькə у əwед кö пироз дьбьн, əв
h’əму жи жь Бавəкиф нə. Ləма
Əw ве йəкеда шəрмийе набинə, кö wан хушк-бьрайед Xwə
h’əсаб кə 12 у дьбежə:

* 2:6 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аhа йə: «Кöр’еф мерьв».
* 2:7 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Тə əw hьнəки жь мьлйак’əта ньмьзтьр кьр», öса жи р’еза 9-да.
* 2:8 Зəбур 8:4-6.
** 2:8 «Wи» те фə’мкьрьне «бəндед дьне» йан жи «Иса».
* 2:10 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Бь щəфа бьгьhишта», аwа готи «мəзьн буйа».

«Дәрһәqа наве Тәда Әзе
хушк-бьрайед Хwәр'а бе-
жьм,
щьвинеда[ф] Әзе әшqи Тә
бьстрем»*.
13 У аһа жи дьбежә:
«Әзе гӧмана Хwә бьдьмә сәр
Хwәде»*.
У аһа жи:
«Ва мә Әз у әw зар'ед кӧ
Хwәде данә Мьн»**.
14 Чаwа кӧ зар' хун у гошт ьн,
Иса Хwәха жи бу мина wан,
к'әтә бьнйат'а мәрьвайе[ф], wәки
бь ви аwайи пе мьрьна Хwә, йе
кӧ һ'ӧкӧме wи сәр мьрьне һәйә
ӧнда кә, аwа готи мирещьн[ф] 15 у
йед кӧ т'әмамийа ә'мьре хwә-
да һесиред тьрса мьрьне бунә
хьлаз кә. 16 Бәле фә'мдари йә,
кӧ Әw алик'арийа мьлйак'әта
накә, ле алик'арийа зӧр'әта
Бьраһим[ф] дькә. 17 Ләма жи Иса
гәрәке бь һәр алийава бьбуйа
мина хушк-бьра, кӧ бьбуйа
сәрәкк'аһинәки[ф] р'ә'м у амьн
ль хьзмәтк'арийа бәр Хwәдеда,
wәки гӧнед щьмә'те бьда к'ә-
wандьне[ф]*. 18 Чаwа Әwи щәфа
к'ьшанд, һатә щер'ьбандьне[ф],
ӧса жи дькарә алик'арийа wан
бькә, йед кӧ дьк'әвьнә нава
щер'ьбандьне.

Иса жь Муса мәстьр ә

3 1 Аwа хушк-бьрайед пи-
роз, һун кӧ һәвал-п'аред
wе газийа ә'змен ьн, ль Иса
бьньһер'ьн, Wи шандийи[ф] у
Сәрәкк'аһине кӧ әм иqрар[ф]
дькьн. 2 Әw һьндава Хwәдеда
амьн бу, Йе кӧ Әw бона ве йә-
ке к'ьфш кьр, чаwа Муса[ф] жи
т'әмамийа мала Wида амьн бу*.
3 Бәле Иса һаqаси жь Муса зедә-
тьр һежайи р'умәте бу, чьqаси
qәдьре йе кӧ мале чедькә, жь
qәдьре мале зедәтьр ә. 4 (Фә'м-
дари йә, һәр маләк бь дәсте
йәки те чекьрьне, ле йе һәр
тьшт ә'фьрандийә, Хwәде йә.)
5 Р'аст ә Муса т'әмамийа мала
Wида хӧламәки амьн бу, бона
шә'дәтийа wан тьштед кӧ Хwәде
wе бьгота. 6 Ле Мәсиһ чаwа кӧр'
һьндава мала Хwәдеда амьн бу.

* 2:12 Зәбур 22:22.
* 2:13 Ишайа 8:17.
** 2:13 Ишайа 8:18.
* 2:17 Бь готьнәкә дьн: «Афукьрьне» йан «бахшандьне».
* 3:2 Жьмар 12:7.

У әw мала Wи әм ьн, һәгәр әм
we ә'гитийе у гӧмана кӧ әм пе
дьфьр'ьн qәwин бьгьрьн.

Бона щьмә'та Хwәде р'ьһ'әтик һәйә

7 Бона ве йәке чаwа Р'ӧһ'е
Пироз дьбежә:
«Иро һәгәр һун дәнге Wи
бьбьһен,
8 мина кал-бавед хwә сәр-
һ'ьшк нибьн,
чаwа кӧ wана сәри һьлда,
гава бәр'ийеда[ф] һатьнә
щер'ьбандьне,
9 we дәра кӧ кал-бавед wә бь
qәлпе хьраб Әз щер'ьбан-
дьм
у т'әмамийа чьл сали жи
кьред Мьн дитьн.
10 Ләма жи һ'иле Мьн жь wи
ньсли[ф] чу
у Мьн гот: ‹Дьлада т'ьме әw
хальфи[ф] нә
у р'ийа Мьн нас нәкьрьнә›.
11 Аwа Мьн жи жь һерса сонд
хwар гот:
‹Т'ӧ щар әwе нәк'әвьнә р'ь-
һ'әтийа Мьн!›»*

12 Һаш жь хwә һәбьн хушк-бь-
рано, нәбә кӧ нава wә йәкида
дьләки хьраб у нәбаwәр һәбә,
кӧ пьшта хwә бьдә Хwәдейе
сах. 13 Ле һәр р'ож дьл бьдьнә
һәв, һ'әта кӧ ньвисареда бона
мә «иро» һәйә, wәки жь wә т'ӧ
кәс бь гӧна нәхапә, нәбә сәр-
һ'ьшк. 14 Чьмки әм т'әви Мәсиһ
бунә хwәйип'ар, һәгәр т'әне әм
we баwәрийе[ф] жь сәрида һ'әта
хьлазийе qәwин бьгьрьн. 15 Аwа
чаwа жор һатә готьне:
«Иро һәгәр һун дәнге Wи
бьбьһен,
сәрһ'ьшк нибьн,
чаwа wәхте сәрһьлданеда»*.
16 Әw к'и бун, йед кӧ бьһистьн
у сәри һьлдан? Әw һ'әму нибун,
йед кӧ бь дәсте Муса жь Мьсьре[ф]
дәрк'әтьбун? 17 Чьл сали һ'иле
Хwәде жь к'е чу? Нә жь wан чу,
йед кӧ гӧнә[ф] кьрьн, щьнйазед
wан бәр'ийеда ман? 18 У Хwәде
бона к'е сонд хwар кӧ нәк'әвьнә
р'ьһ'әтийа Wи, һәгәр нә бона
нәельма*?** 19 Иди әм дьбиньн
кӧ әвана жь дәст нәбаwәрийа
хwә нькарьбун бьк'әтанайе.

* [3:11] Зәбур 95:7-11. Ван р'еза жи бьхуньн: Дәрк'әтьн 17:1-7; Жьмар 20:1-13.
* [3:15] Зәбур 95:7-8.
* [3:18] Аһа жи те фә'мкьрьне: «Нәбаwәра».
** [3:16-18] Жьмар 14:1-35.

4 1 Awa әw созе кӧ бона к’ә-
тьна нава р’ьһ’әтийа Wи һе
дьминә, ләма гәрәке әм һаш жь
хwә һәбьн, кӧ жь wә т’ӧ кәс жь
we р’ьһ’әтийе нәминә. 2 Чьм-
ки мәр’а жи әw Мьзгини һатә
дайине, чаwa waнр’а. Ле бәле
әw Мьзгинийа кӧ waн бьһист
к’ар нәда waн, чьмки әw йәк
баwәрийева гьре нәдан. 3 Ле әм
кӧ баwәр дькьн, әме бьк’әвьнә
we р’ьһ’әтийе. Әв йәк аһа йә,
чаwa кӧ Хwәде гот:

> «Awa Мьн жь һерса сонд
> хwар гот:
> ‹Т’ӧ щар әwе нәк’әвьнә р’ь-
> һ’әтийа Мьн!›»*

Ле Әwe кӧ әв йәк гот, шьхӧ-
лед Wи жь wәхте ә’фьрандьна
дьнйайеда хьлаз бьбун. 4 Щики
бона р’ожа һ’әфта аһа һатийә
готьне: «У Хwәде р’ожа һ’әфта
жь һ’әму шьхӧлед Хwә р’ьһ’әт
бу»*. 5 У ль вьр диса дьбежә: «Т’ӧ
щар әwе нәк’әвьнә р’ьһ’әтийа
Мьн»*. 6 Awa һьнәке бьк’әвьнә
we р’ьһ’әтийе, ле әwe кӧ пешда
мьзгини бьһистьбун жь дәст
нәбаwәрийе* нәк’әтьне. 7 Бо-
на ве йәке Хwәде р’ожәкә дьн
к’ьфш дькә у дьбежә «иро»,
пәй гәләк wәхтар’а, чаwa бь
заре[ф] Даwьд[ф] жор һатә готьне:

> «Иро һәгәр һун дәнге Wи
> бьбьһен,
> сәрһ’ьшк нибьн»*.

8 Һәгәр Йешу[ф] р’ьһ’әти дабу-
йа waн, иди Хwәде we пәй we
йәкер’а бона р’ожәкә дьн хәбәр
нәда. 9 Awa бона щьмә’та Хwә-
де һе р’ожәкә р’ьһ’әтийе мина
р’ожа шәмийе һәйә. 10 Бәле әwe
кӧ дьк’әвә р’ьһ’әтийа Хwәде,
әw иди жь шьхӧлед хwә р’ьһ’әт
дьбә, чаwa Хwәде жи жь шь-
хӧлед Хwә*. 11 Awa әм бькьн кӧ
бьк’әвьнә we р’ьһ’әтийе, wәки
т’ӧ кәс мина нәбаwәрийа* waн
нәк’әвә р’ожа waн.

12 Хәбәра Хwәде сах у зор ә у
жь һәр шуре дӧдәви бьр’атьр ә,
кӧ дәрбази һ’әта навбәра р’ӧһ’
у щан, һәсту у мәжу дьбә, нет
у фькьред дьла жи ә’нәнә дькә.

---

* 4:3 Зәбур 95:11.
* 4:4 Дәстпебун 2:2.
* 4:5 Зәбур 95:11.
* 4:6 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Нәельмийе».
* 4:7 Зәбур 95:7-8.
* 4:10 Дәстпебун 2:2.
* 4:11 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Нәельмийе».

13 У т’ö ə’фьрин жь Wи вəшарти
нинə, ле һəр тьшт ль бəр ч’ə’-
ве Wи вəкьри у ашкəрə йə, кö
ль бəр К’ижани əме һ’əсабе
хwə бьдьн.

Иса сəрəкк’аһине сəр һ’əмуйар’а йə

14 Аwа кö Сəрəкк’аһинəки
мəйи мəзьн һəйə, кö ə’зманар’а
дəрбаз буйə, Исайе Кöр’е[ф] Хwə-
де, дə wəрьн əм wе баwəрийа
кö иqрар дькьн qəwин бгьрьн.
15 Сəрəкк’аһинəки[ф] мəйи öса
т’öнə, кö бет’аqəтийед мəда дь-
ле Wи сəр мə нəшəwьтə, ле Əw
жь һ’əму алийада щер’ьбанди
йə мина мə, ле т’əне бегöнə.
16 Дə иди əм мерк’ими незики
т’əхте Хwəдейи к’əрəме бьн,
wəки р’ə’ме бьстиньн у к’əрə-
ме бьбиньн кö гава əм һ’əwщə
бьн, алик’арийа мə бькə.

5
1 Һəр сəрəкк’аһинəк жь
нав мəрьва те бьжартьне у
к’ьфшкьрьне, кö бона мəрьва
ль бəр Хwəде бьсəкьнə, wəки
һ’əди[ф] у qöрбана[ф] бəр гöна
бьдə. 2 Əw чаwа инсан дькарə
бь дьле шəwат к’омəка wанр’а
бə, йед кö нəзан у хальфи нə,
чьмки əw хwəха жи нава бе-
т’аqəтийада йə. 3 Лəма гəрəке
əw чаwа бона щьмə’те, öса жи
бона хwə qöрбана бона гöна
бьдə*. 4 Кəсəк хwəсəрихwə ви
qəдьри настинə, ле т’əне əwе
кö жь Хwəдеда те газикьрьне,
чаwа Һарун[ф] бу*.
5 Öса жи Мəсиһ, нə кö Хwəха
Хwə бьльнд кьр кö бьбə сəрəк-
к’аһин, ле Хwəде Əw бьльнд
кьр у Wир’а гот:
«Тö Кöр’е Мьн и,
Тö иро Мьнр’а буйи»*.
6 Чаwа щики дьн жи дьбежə:
«Тö һ’əта-һ’əтайе К’аһин и,
мина Мəлк’и-Садьq[ф]»*.
7 Иса жийина Хwəйə ве дьнйа-
йеда гəлəки к’əсəр у бь һесьра
лава у р’əща жь Wи дькьрьн,
Йе кö дькарьбу Əw жь мьрьне
хьлаз бькьра у бона мьлукти
у ельмийа[ф] Wи һатə бьһисть-
не*. 8 Р’аст ə Əw Кöр’е Хwəде

* 5:3 Qануна К’аһинтийе 9:7.
* 5:4 Дəрк’əтьн 28:1.
* 5:5 Зəбур 2:7.
* 5:6 Зəбур 110:4.
* 5:7 Мəтта 26:36-46; Марqос 14:32-42; Луqа 22:39-46.

бу, ле диса бь wан щəфайед
Хwə гöhдарийе hин бу. 9 Гава
wе йəкеда hатə к’амькьрьне,
бона h’əмуйед кö гöhдарийа Wи
дькьн, Əw бу канийа хьлазбу-
на h’əта-h’əтайе 10 у жь Хwəде
hатə навкьрьне «Сəрəкк’аhине
мина Мəлк’и-Садьq».

Һаш жь хwə həбьн кö жь баwəрийе нəк’əвьн

11 Бона ве йəке гəлəк тьштед
мəйə готьне həнə, ле шьро-
вəкьрьна ван зə’мəт ə, чьмки
гöhада hун гьран бунə. 12 Р’ас-
тийе к’əвə h’əта ньhа гəрəке
hун дəрсдар буна, ле hун hе
h’əwщə нə кö жь готьнед Хwəде
дəрсед пешьнə садə hин бьн.
Һун həла hе h’əwще шир ьн,
нə кö хwарьна гьран. 13 Əwе кö
ширхöр ə, əw нькарə hинкь-
рьна həqийе бьмəh’инə, чьмки
дəргуш ə. 14 Ле хwарьна гьран
бона мəрьвед гьhишти йə, йед
кö сəwдайе хwəда к’əти-р’абуйи
нə, qəнщи у хьрабийе жь həв
дəрдьхьн.

6 1 Аwа əм hинбунед пешьнə
сəр Мəсиh алики бьhельн,
бенə сəр hинбуна гьhишти. Əм
диса h’им нəвежьн нəйенə сəр
вəгəр’андьна[ф] жь wан кьрьнед
кö дьбьнə бəрбь мьрьне, Хwə-
дебаwəркьрьне, 2 hинбуна сəр
ньхöмандьна[ф], дəстданине,
р’абуна мьрийа у диwана h’ə-
та-h’əтайе. 3 Əме бь дəстура
Хwəде hинбуна гьhиштида
пешда həр’ьн!

4 Чьмки йед кö щарəке hать-
нə р’онайикьрьне, п’ешк’еша
ə’змен тə’м кьрьнə у Р’öh’е
Пироз п’ар стандьн, 5 öса жи
хəбəра Хwəдейə qəнщ у qəwа-
тед дьнйа wе бе тə’м кьрьнə,
6 həгəр əw жь wе баwəрийе
бьк’əвьн, иди набə кö əwана
диса вəгəр’ьн сəр хwəда бен,
чьмки əwана щарəкə дьн Кöр’е
Хwəде нав хwəда* хач[ф] дькьн
у дькьнə сосрəт.

7 Əw ə’рде кö гəлəк щара баран
сəрда дьбарə, ава хwə дьсти-
нə у дəрəмəта к’ар дьдə wан,
бона к’ижана те бещəркьрьне,
дöайе Хwəде те сəр wе. 8 Ле əwе
кö дьр’и у стьрийа дьгьhинə,
бекер ə у hежайи ньфьр’е йə,
ахьрийа wе жи шəwат ə.

9 Р’аст ə əм аhа хəбəр дьдьн
дəлално, ле əм wəда гöман ьн,
wəки hун сəр р’екə hе qəнщ ьн,

* 6:6 «Нав хwəда» аhа жи те фə’мкьрьне: «Хwəха» йан «бь h’əмде хwə».

кö wə дьбə бəрбь хьлазбуне.
10 Хwəде сəр нəhəqийе нинə,
wəки кьред wə у əw h’ьзкьрьна
кö wə бона наве Wи да к’ьфше
бир бькə, йа кö wə щьмə’та Хwə-
дер’а хьзмəтк’ари кьр у дькьн
жи. **11** Ле əм мöh’тащ ьн wəки
жь wə həр йəк h’əта хьлазийе we
хирəте бьдə к’ьфше, кö гöмана
wə h’имгьрти бьминə. **12** Əм
нахwазьн кö hун хwəр’анəдити
бьн, ле ч’ə’в бьдьнə wан, йед
кö бь баwəрийе у сəбьре созед
Хwəде wар дьбун.

Созе Хwəдейə ə’сəйи

13 Гава Хwəде соз да Бьраhим,
Əwи бь сəре Хwə сонд хwар,
чьмки кəсəки жь Wи мəстьр
т’öнəбу кö бь wи сонд бьхwара.
14 Һьнге гот: «Р’аст Əзе зöр’əта
тə гəлəки бəрəк’əт кьм, Əзе
тə п’ьр’ зедə кьм»*. **15** У бь ви
аwайи Бьраhим бь думька дьреж
гьhиштə созе Хwəде. **16** Р’аст ə
мəрьв пе сəре йе жь хwə мəс-
тьр сонд дьхwьн у сонд h’əму
шəр’-дə’we нава wанда сафи
дькə. **17** Бь ве йəке Хwəде хwəст
wанар’а, йед кö we соз же бьс-
тандана he бьда к’ьфше, кö əw
qьрара Хwə нагöhезə, иди созе
Хwə бь сондхwарьне шьданд.
18 Аwа иди дö тьшт həнə, соз у
сонде Хwəдейə кö найенə гö-
hастьне, к’ижанада набə кö əw
дəрəw дəре. Ван həр дö тьштада
дьлдайинəкə мəйə ə’сəйи hə-
йə, кö əм ле сьт’ар бунə, лəма
жи əм дькарьн хwə бавежьнə
we гöмана пешийа хwə*. **19** Əва
гöмана бона жийина мə дьбə
лəнгəрəкə h’имгьрти у амьн,
кö п’əр’да пирозгəhа ə’зменр’а
дəрбази hьндöр’е Щийе Һəри
Пироз дьбə, **20** we дəра кö Иса
чаwа пешик’еш бона мə к’əтийе.
Əw буйə сəрəкк’аhине h’əта-h’ə-
тайе мина Мəлк’и-Садьq*.

Мəлк’и-Садьqе к’аhин

7 **1** Мəлк’и-Садьq* п’адшайе
Шəлиме бу, к’аhине Хwəде-
йе Һəри Жорьн. Гава Бьраhим
жь п’адша qьр’кьрьне вəдьгə-
р’ийа, Мəлк’и-Садьq пешийа
wида чу у дöа ль wи кьр. **2** Бь-
раhим жи жь h’əму т’алане хwə

* 6:14 Дəстпебун 22:16-17.
* 6:18 Жьмар 23:19.
* 6:20 Зəбур 110:4.
* 7:1 Дəстпебун 14:17-20.

дәhәк[ф] да wи. (Пешийе наве
Мәлк’и-Садьq шьровәдьбә:
«П’адше Һәqийе» у алики дьнва
жи әw «П’адше Шәлиме*» бу,
аwа готи наве wи те фә’мкьрьне
«П’адше Ә’дьлайийе».) 3 Әw бе
бав, бе де у бе р’ьк’ьнйат бу,
нә р’ожа буйина wи ә’йан бу,
нә жи хьлазийа ә’мьре wи. Әw
мина Кӧр’е Хwәде бу у т’ьме
к’аhин дьминә.

4 Аwа дина хwә бьдьне, кӧ
әw йәки чаwайи мәзьн бу, кӧ
Бьраhиме бавә’шир жи жь
т’ален дәhәк дайе. 5 У зӧр’әта
Леwийә[ф] кӧ дьбьнә к’аhин,
бона wан т’әми Qанунеда hәйә
кӧ жь щьмә’те дәhәке бьсти-
ньн, аwа готи жь мьләте хwә,
hәгәр әw бәдәна Бьраhим ьн
жи*. 6 Ле Мәлк’и-Садьq нә жь
р’ьк’ьнйата Леwи бу, әwи жь
Бьраhим жи дәhәк станд у дӧа
ль wи кьр, йе кӧ жь Хwәде соз
стандьбу. 7 Әва йәка фә’мдари
йә, кӧ йе бьч’ук жь йе мәзьн
дӧа-дьрозга дьстинә. 8 Ви али-
йе к’аhинтийеда, мәрьвед кӧ
дьмьрьн дәhәке дьстиньн, ле
алийе Мәлк’и-Садьq, йе кӧ
дәhәке дьстинә бона wи нь-
висар дьбежә, кӧ әw сах ә. 9 У
h’әта әм дькарьн ве йәке жи
бежьн, Леwийе кӧ зӧр’әта wи
дәhәке hьлдьдә, wи хwәха жи
бь дәсте Бьраhим дәhәк да
Мәлк’и-Садьq. 10 Чьмки әw
hе бәдәна баве хwәда бу, гава
Мәлк’и-Садьq пешийа wида чу.

Иса чаwа сәрәкк’аhине h’әта-h’әтайе мина Мәлк’и-Садьq

11 Аwа hәгәр к’амьлбун бь
дәсте к’аhинтийа леwийа бь-
буйа, (чаwа щьмә’та Исраеле
сәр wи h’ими Qанун стандьбу),
иди чь лазьм бу кӧ к’аhинә-
ки дьн мина Мәлк’и-Садьq
р’абуйа у нә кӧ мина Һарун?
12 Чьмки гава к’аhинти те гӧ-
hастьне, гәрәке qанун жи бе
гӧhастьне. 13 У бона к’ижани
кӧ әв йәк те готьне, әw жь qә-
биләкә дьн бу, жь к’ижане т’ӧ
кәси горигәhер’а[ф] хьзмәтк’ари
нәкьрийә. 14 У чаwа ә’йан ә Хӧ-
дане мә жь qәбила Щьhуда[ф] бу
у Муса дәрhәqа к’аhинтийа wе
qәбиледа т’ӧ тьшт нәготийә.

* 7:2 «Шәлим» бь зьмане ибрани[ф] те фә’мкьрьне «ә’дьлайи». Шәлим хwәха наве бажаре Оршәлимейи[ф] кәвьн ә.
* 7:5 Жьмар 18:21.

15 У әва һәла һе ә’йан ә, гава
к’аһинәки дьн мина Мәл-
к’и-Садьq р’адьбә, 16 йе кӧ нә
алийе qәйдә-qануна пьрса зӧ-
р’әтийеда бу к’аһин, ле алийе
qәwата жийина кӧ хьлазийа wе
т’ӧнә. 17 Чьмки ньвисар шә’де ве
готьне йә кӧ: «Тӧ һ’әта-һ’әтайе
К’аһин и, мина Мәлк’и-Са-
дьq»*. 18 Аwа т’әмийа пешьн
жь дәст сьсти у бекерийа wе
һатә бәталкьрьне, 19 чьмки
Qануна Муса т’ӧ тьшт к’амьл
нәкьр, ле дәwса wе гӧманәкә
һе qәнщ к’әтә наве, бь к’ижане
әм незики Хwәде дьбьн.

20 Сәрда жи Иса бе сонд нә-
бу к’аһин! Әwед дьн бе сонд
бунә к’аһин, 21 ле әва бь сонд,
бь дәсте Хwәде бу к’аһин гава
Wир’а гот: «Хӧдан сонд хwар
у иди жь готьна Хwә вәнагә-
р’ә: Тӧ һ’әта-һ’әтайе К’аһин
и»*. 22 Дәст ве сонде жи Иса
wәк’илтийе пәйманәкә[ф] һе
qәнщ дькә*.

23 Ӧса жи гәләк к’аһин һәбу-
нә, чьмки мьрьне нәһьштийә
кӧ әwана т’ьме бьмана. 24 Ле
к’аһинтийа Әви хьлаз набә,
чьмки Әw һ’әта-һ’әтайе дь-
минә. 25 Бона ве йәке Әw һәр
гав* дькарә wан хьлаз кә, йед
кӧ бь дәсте Wи незики Хwәде
дьбьн, чьмки Әw т’ьме сах ә, кӧ
бона wан лава-навчетийе бькә.

26 Аwа һәма мәр’а р’аст сәрәк-
к’аһинәки аһа лазьм бу, пироз,
бесущ, беqӧсур, жь гӧнәк’ара[ф]
щӧдәбуйи у жь ә’змана жортьр
чуйи. 27 Исар’а нә лазьм ә кӧ Әw
һәр р’ож мина сәрәкк’аһинед
майин пешийе бона гӧнед хwә
у паше бона гӧнед щьмә’те qӧр-
бана бьдә. Әwи әв йәк щарәке
бона һәр т’ьм кьр, чахе Хwә
кьрә qӧрбан*. 28 Qануна Муса
мәрьве бет’аqәт дькә сәрәк-
к’аһин, ле сонда Хwәдейә кӧ
пәй Qанунер’а һат Кӧр’ дькә
сәрәкк’аһин, Йе кӧ һ’әта-һ’ә-
тайе һатә к’амьлкьрьне*.

---

* 7:17 Зәбур 110:4.
* 7:21 Зәбур 110:4.
* 7:22 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Иса гарантийа пәйманәкә һе qәнщ ә».
* 7:25 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Әw дькарә wан лап хьлаз кә».
* 7:27 Qануна К’аһинтийе 9:7.
* 7:28 Аһа жи те фә’мкьрьне: «һатә гиһандьне», чаwа гьһишти. Ибрани 2:10; 5:8-9.

Иса сәрәкк’аһине мәйи мәзьн ә

8 1 Фькьра wан тьштед мә
пешда готьн әв ә: Сәрәк-
к’аһинәки мәйи öса һәйә кö ль
ә’змана сәр т’әхте мәзьнайийа
Хwәдейә р’асте р’уньштийә.
2 Әw чаwа сәрәкк’аһин пи-
розгәһеда бәрдәстийе дькә,
аwа готи wи коне[ф] р’астда,
к’ижан кö Хöдан вәгьрт, нә
кö мәрьва.
3 Һәр сәрәкк’аһинәк бона
qöрбан у һ’әдидайине к’ьфш-
кьри йә, аwа гәрәке тьштәки
ви жи һәбуйа кö бьда. 4 Һәгәр
әва ль сәр дьне буйа, wе нәбуйа
к’аһин жи, чьмки һәнә к’аһин
кö анәгори Qануне һ’әдийа
дьдьн. 5 Әвана хьзмәтк’арийа
хwә пирозгәһеда дькьн, йа кö
мина си у сурәте wан тьштед
ль ә’змен ә. Чаwа Мусар’а һатә
ә’мьркьрьне, гава әwи wе Коне[ф]
Шә’дәтийе вәгьрта, wир’а һа-
тә готьне: «Дина хwә бьде, кö
һәр тьшти wи щур’әйи бьки,
чаwа сәре ч’ийе мьн нишани тә
кьр»*. 6 Ле р’аст хьзмәтк’арикә
һе бьльнд Исар’а һатә дайине,
чаwа кö Әw навчетийе пәйма-
нәкә һе qәнщ дькә, чьмки әв
пәймана ль сәр созед һе qәнщ
һ’имгьрти йә.
7 Һәгәр пәймана пешьн бе
кемаси буйа, иди йа дöда wе
һ’әwщә нибуйа. 8 Ле Хwәде
щьмә’те нәһәq дькә у дьбежә:

«Ва р’оже бен, Хöдан дьбежә,
Әзе т’әви мала Исраел у т’әви
мала Щьһуда пәйманәкә
ну гьредьм,
9 ле нә мина wе пәймана кö
Мьн т’әви кал-бавед wан
гьреда,
wе р’ожа кö Мьн дәсте wан
гьрт, wәки жь Мьсьре
дәрхьм.
Әwана нава пәймана Мьнда
нәман,
Мьн жи дәсте Хwә жь wан
к’ьшанд, Хöдан дьбежә.
10 Ле әв ә әw пәйман, йа кö
Әзе т’әви мала Исраел
гьредьм,
пәй wан р’ожар’а, Хöдан
дьбежә:
Әзе qанунед Хwә бькьмә
һ’ьше wан
у дьле wанда жи wан бьнь-
висьм
у Әзе Хwәдейе wан бьм,
әwе жи щьмә’та Мьн бә.

* 8:5 Дәрк’әтьн 25:40.

11 Һьнге т’ö кәс we һәвале хwә
йан бьрайе хwә һин нәкә
у нәбежә: ‹Хöдан нас бькә›,
чьмки һ’әму жи we Мьн нас
бькьн,
жь бьч’укед wан һ’әта мә-
зьна.
12 Әзе нәһәqийед wан бьбах-
шиньм
у гöнед wан жи иди бир
нәйньм»*.
13 Гава Хwәде бона пәйманәкә
«ну» гот, йа пешьн кәвьн кьр
у чь кö кәвьн у пир дьбә, бәр
öндабуне йә.

Һ’әбандьна ль ә’змен у сәр дьнйайе

9 1 Р’аст ә qәйдә-qанунед
һ’әбандьна пәймана пе-
шьн жи һәбун у пирозгәһа ве
дьнйайе жи. 2 Кон бь дö гоза вә-
гьрти бу: Йа дәрр’а «пирозгәһ»
дьготьн, теда һәбун шәмдан,
сьфрә у нане[ф] Хwәдер’а дайи*.
3 Йа һьндöр’да пьшта п’әр’де,
жер’а «Щийе Һәри Пироз»
дьготьн*. 4 Теда бун горигәһа
зер’ин бона шәwьтандьна бь-
хуре[ф], Сьндоqа[ф] Пәймане, йа
кö дәр у һьндöр’ва зер’кьри бу.
We сьндоqеда һәбун щер’е зе-
р’ин бь манава[ф] т’ьжи, шьвдара
Һарунә кö гöл да у сәлед кәвь-
рийә пәймане*. 5 Сәр сьндоqе,
херубед[ф] р’умәта Хöдан һәбун
у сәр щийе кö гöнә дьһатьнә
бахшандьне, дькьрьнә си. Ньһа
нә wәхт ә кö әм бона wан бь
һур-гьли хәбәр дьн*.
6 Әв тьшт аһа щикьри бун.
К’аһин һәр гав дьк’әвьнә гоза
дәр, хьзмәтк’арийа хwә дькьн*.
7 Ле гоза һьндöр’ сале щарәке
т’әне сәрәкк’аһин дьк’әве, ле
нә бе хун, йа кö жь бәр гöнед
хwә у щьмә’тева дьдә, к’ижан
кö жь бефә’мийа хwә дькьрьн*.
8 Бь ве йәке Р’öһ’е Пироз дьдә
к’ьфше, кö р’ийа Щийе Һәри

---

* 8:12 Йеремийа 31:31-34.
* 9:2 Дәрк’әтьн 25:31-40; Дәрк’әтьн 25:25-30.
* 9:3 Дәрк’әтьн 26:31-33.
* 9:4 Дәрк’әтьн 30:1-6; Дәрк’әтьн 25:10-16; Дәрк’әтьн 16:33; Жьмар 17:8-10; Дәрк’әтьн 25:16.
* 9:5 Дәрк’әтьн 25, 26; Жьмар 17:1-10.
* 9:6 Жьмар 18:2-6.
* 9:7 Qануна К’аһинтийе 16.

Пироз нәвәкьрийә, һ’әта кӧ
гоза дәр һәйә. **9** Әв йәк сурә-
тәк ә бона зәмане ньһа. Әва
дьдә к’ьфше, кӧ гава һ’әди у
qӧрбан тенә дайине, әвана
нькарьн исафа[ф] йед кӧ дьһ’ә-
биньн паqьж кьн, **10** ле әв йәк
т’әне хwарьн-вәхwарьне у щу-
р’ә-щур’ә шуштьн-вәшуштьнед
qәйдә-qанунева гьредайи нә.
Әв qәйдә-qанунед дәрвайи нә,
к’ижан кӧ һ’әта wи wәхте кӧ
qануна ну те данине дьминьн.

11 Ле гава Мәсиһ һат, чаwа
Сәрәкк’аһине тьштед qәнщә
һати, коне һе мәзьн у к’амьл-
р’а дәрбаз бу, йе кӧ нә бь дәста
һатийә чекьрьне, аwа готи нә
жь ве дьнйайе. **12** Әw нә кӧ пе
хуна щанәга у нерийа, ле бь
хуна Хwә щарәке бона һәр
т’ьм к’әтә Щийе Һәри Пироз
у азабуна һ’әта-һ’әтайе дәст
ани. **13** Һәгәр хуна щанәга,
нерийа у к’озийа[ф] ногьна кӧ
дьр’әшандьн, йед кӧ ль гора
ә’дәт һ’әр’ьми бун, дәрвава
әw паqьж дькьрьн*, **14** ле чьqас
зедә хуна Мәсиһ, кӧ бь дәсте
Р’ӧһ’е һ’әта-һ’әтайе Хwә чаwа
qӧрбана беqӧсур да Хwәде,
wе исафа мә жь кьред кӧ әм
дьбьрьнә бәрбь мьрьне паqьж
бькә, wәки әм хьзмәтк’арийе
Хwәдейе Сахр’а бькьн?

15 Бона ве йәке Мәсиһ навче-
тийа пәймана ну дькә, wәки йед
газикьри wи wаре һ’әта-һ’әтайе
бьстиньн, к’ижан кӧ Хwәде соз
дайә, чьмки мьрьна Wи бона
азайийа жь нәһәqийед wан бу,
йед кӧ дәма пәймана пешьнда
кьрьбун.

16 Аwа к’идәре wәсийат пәй-
манкьри йә, гәрәке ль wьр
ә’сәйи wәсийатдар мьри бә.
17 Чьмки wәсийат пәй мьрь-
на wәсийатдарр’а qәwат дькә.
Һ’ӧкӧме wе т’ӧнә һ’әта кӧ wә-
сийатдар сах ә. **18** Ләма пәй-
мана пешьн жи бе хун нәһатә
т’әстиqкьрьне. **19** Гава Муса
һ’әму т’әмийед Qануне готьнә
щьмә’те, һьнге хуна щанәга
у нерийа һьлда т’әви аве кьр,
р’исе соре гәвәз ч’ьqьле зохева[ф]
кьр, пе wе р’әшандә сәр к’ь-
теба Qануне у щьмә’те*, **20** гот:
«Әв ә хуна wе пәймане, йа кӧ
Хwәде т’әми да wә»*. **21** Ӧса

---

* 9:13 Qануна К’аһинтийе 16:15-16; Жьмар 19:9, 17-19.
* 9:19 Дәрк’әтьн 24:3-8.
* 9:20 Дәрк’әтьн 24:8.

жи әw хун р’әшандә сәр кон у
һ’әму дәрданед[ф] бона һ’әбан-
дьне*. **22** Бәле анәгори Qануне
п’ьр’анийа һәр тышти пе хуне
пақьж дьбу у бейи хунр’етьн
бахшандьн нәдьбу*.

Qӧрбанбуна Мәсиһ гӧна һьлдьдә

23 Аwа гәрәке сурәтед тыштед
ә’змана бь ван кьрьна пақьж
буна, ле һәма хут йед ә’змана
жи гәрәке бь qӧрбанед жь ван
qәнщтьр пақьж буна. **24** Чьмки
Мәсиһ нә кӧ к’әтә пирозгәһа
пе дәста чекьри мина сурәте
йа р’аст, ле һәма хут к’әтә
ә’змен, wәки ньһа бона мә ль
бәр Хwәде бьсәкьнә. **25** Нә жи
бона кӧ гәләк щара Хwә бькьра
qӧрбан дьк’әтә пирозгәһе, чаwа
кӧ сәрәкк’аһин һәр сал нә бь
хуна хwә дьк’әве. **26** Һәгәр аһа
буйа, Әwи гәрәке гәләк щара
пәй ә’фьрандьна дьнйайер’а
щәфа бьк’ьшанда. Ле ньһа
ахьрийа дәwрада Әwи Хwә
да к’ьфше у щарәке бона һәр
т’ьм пе хwәqӧрбанкьрьне гӧнә
һьлдан. **27** У чаwа бона мәрьва
qьраркьри йә, щарәке бьмьрьн
у паше бәр диwане бьсәкьньн*,
28 ӧса жи Мәсиһ щарәке бона
гӧнәһьлдана гәләка qӧрбан
һатә дайине*. У Әwе щара дӧда
нә кӧ бона гӧнәһьлдане к’ьфш
бә, ле бона хьлазбуна wан, йед
кӧ һивийа Wи нә.

Qӧрбанбуна Мәсиһ сәр qӧрбанед Qануна[ф] Мусар’а йә

10 **1** Qанун сийа wан тыш-
тед qәнщ ә, к’ижанә
кӧ тен, ле нә хут мина wан
йәка йә. Бона ве йәке Qанун
пе wан qӧрбанед кӧ һәр сал
пәйһәв-пәйһәв тенә дайине
нькарә wан к’амьл бькә, йед
кӧ бь qӧрбандайине незики
Хwәде дьбьн. **2** Һәгәр пақьж
буна, wана wе дәст жь qӧр-
бандайине бьк’ьшанда, чьмки
бь щарәке йед хwәйиqӧрбан
wе бьһатана пақьжкьрьне, жь
wьр шунда бона гӧна исафа
wан wе ль wан һьлнәһата[ф].
3 Ле әw qӧрбан һәр сал гӧнед
wан тиньнә бира wан. **4** Чьмки

---

* 9:21 Qануна К’аһинтийе 8:15.
* 9:22 Qануна К’аһинтийе 17:11.
* 9:27 Дәстпебун 3:19.
* 9:28 Ишайа 53:12.

хуна щанәга у нерийа т'ö щар
ньк'арә гöна р'әсит кә. 5 Ләма
жи, гава Мәсиһ wе бьһата ве
дьне, гот:

«Тә qöрбан у һ'әди нәхwәстьн,
ле Тә бона Мьн qальбәк һазьр кьр.
6 Дийарийед[ф] т'әвайишәwате у qöрбанед жь бәр гöнава Тә хwәш нәһатьн.
7 Һьнге Мьн гот: ‹Ва мә йа Хwәде, Әз һатьм
ә'мьре Тә биньмә сери[ф],
чаwа бона Мьн к'ьтебеда ньвисар ә›»*.

8 Пешийе дьбежә: «Qöрбан у
һ'әди, дийарийед т'әвайишә-
wате у qöрбанед жь бәр гöнава
Тә нәхwәстьн у әw ль Тә хwәш
нәһатьн» (ле әw анәгори Qануне
тенә дайине). 9 Паше дьбежә:
«Ва мә йа Хwәде, Әз һатьм кö
ә'мьре Тә биньмә сери». Йа
пешьн, Мәсиһ wеда давежә,
кö йа дöда т'әстиq кә. 10 Бь ви
аwайи Иса Мәсиһ ә'мьре Хwәде
ани сери, щарәке бона һәр т'ьм
бәдәна Хwә кьрә qöрбан, бь ве
йәке әм паqьж кьрьн.

11 Һәр к'аһинәк, һәр р'ож
нава хьзмәтк'арийа хwәда йә
у гәләк щара хут wан qöрбана
дьдә, к'ижанед кö т'ö щар нь-
карьн гöна р'әсит кьн. 12 Ле Әви
к'аһини т'әне щарәке бона гöна
qöрбан да у пәйр'а һ'әта-һ'ә-
тайе к'еләка Хwәдейә р'асте
р'уньшт** 13 у жь wьр шунда
һивийе йә, һ'әта кö дьжмьнед
Wи бьн п'ийед Wида бенә да-
нине. 14 Бь qöрбанәке Әwи йед
кö паqьж дьбьн һ'әта-һ'әтайе
к'амьл кьрьн. 15 Р'öһ'е Пироз
жи шә'дәтийе дьдә мә. Пеши-
йе дьбежә:

16 «Әв ә әw пәйман, йа кö Әзе т'әви wан гьредьм,
пәй wан р'ожар'а, Хöдан дьбежә.
Әзе qанунед Хwә бькьмә дьле wан
у һ'ьшед wанда wан бьньвисьм»*.

17 Паше дьбежә: «Әзе гöнә
у нәһәqийед wан иди бир

* 10:7 Зәбур 40:6-8.

* 10:12 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Ле әви т'әне щарәке qöрбанәкә һ'ә-та-һ'әтайе бона гöна да у пәйр'а к'еләка Хwәдейә р'асте р'уньшт».

** 10:12 Зәбур 110:1.

* 10:16 Йерәмийа 31:33.

нәйньм»*. 18 У әw дәра кӧ бах-
шандьн һәйә, иди бона гӧна
һ’әди кер найе.

Дә бьра әм незики Хwәде бьн

19 Аwа хушк-бьрано, бь сайа
хуна Иса әм дькарьн мерк’ими
бьк’әвьнә Щийе Һәри Пироз,
20 wе р’ийа нуйә сахр’а, йа кӧ
Әwи бона мә нава wе п’әр’дер’а
вәкьр, аwа готи бь бәдәна Хwә.
21 Аwа кӧ К’аһинәки мәйи мә-
зьн һәйә сәр мала Хwәде, 22 әм
дькарьн бь дьле р’аст незики
Хwәде бьн, баwәрийева т’ьжи,
исафа хwәда бь хунр’әшандьне
жь хьрабийе паqьжбуйи у qаль-
бе хwә жи пе ава зәлал шушти*.
23 Дә әм wе гӧмана кӧ әм иqрар
дькьн qәwин бьгрьн у жь щи
нәһ’әжьн, чьмки амьн ә, Әwе
кӧ соз дайә. 24 У бьра әм бона
һәвдӧ хәм бькьн, wәки һ’ьзкь-
рьне у qәнщикьрьнеда һелана
бьдьнә һәв. 25 Бьра әм дәст жь
льһәвщьвине нәк’ьшиньн,
чаwа кӧ һьнәка хwәр’а кьрийә
хәйсәт, ле әм дьл бьдьнә һәв
у һе зедә, чьмки һун дьбиньн
кӧ Р’ожа Ахрәте незик дьбә.
26 Чьмки һәгәр мә р’асти нас
кьрийә qәбул кьрийә у пәй-
р’а бь һ’әмде хwә нава гӧнада
бьминьн, иди жь вьр шунда
бона бахшандьна гӧна qӧр-
бан бәрга т’ӧ тьшти нагьрә,
27 ле т’әне бь ләрьзәке дьминә
һивийа диwане у к’ура агьр,
кӧ wе йед мьqабьли Хwәде
һ’уфи хwә кә. 28 Йәки һәгәр
Qануна[ф] Муса бьт’әр’ьбанда,
гава дӧ йан се шә’дә һәбуна,
бе р’ә’м дьһатә кӧштьне*. 29 Ле
т’әхмина wә, әwе һе чьqаси һе-
жайи щәзайе гьран бә, йе кӧ
Кӧр’е Хwәде дайә бьн п’ийед
хwә у Хуна пәймане һ’әрам[ф]
һ’әсаб кьрийә, бь К’ижане әw
паqьж бу у Р’ӧһ’е к’әрәмдайи-
не беһӧрмәт кьрийә?* 30 Бәле
әм Wи нас дькьн, Йе кӧ гот:
«Һ’әйфһьлдан йа Мьн ә, Әзе
һьлиньм»*. У диса: «Хӧдан wе
диwана щьмә’та Хwә бькә»**.

* [10:17] Йерәмийа 31:34.
* [10:22] Qануна К’аһинтийе 8:30; Һәзәкийел 36:25.
* [10:28] Qануна Дӧщари 17:6.
* [10:29] Дәрк’әтьн 24:8.
* [10:30] Qануна Дӧщари 32:35.
** [10:30] Qануна Дӧщари 32:36; Зәбур 135:14.

31 Тьштәки тьрс у хоф ә, кӧ
бьк'әвьнә дәсте Хwәдейе сах!
32 Wан р'ожед пешьн бир
биньн, гава һун һатьнә р'она-
йикьрьне, wә шәр'әки чаwайи
гьран бь щәфава дьк'ьшанд.
33 Щарна бь qара у зерандьна
һун ашкәрә дьһатьнә р'әзил-
кьрьне, щарна жи т'әви һ'але
wан дьбун, йед кӧ әw тьшт
дьк'ьшандьн. 34 Һун дьк'әтьнә
һ'але гьртийа жи у гава һәбука^ф
wә жи т'алан кьрьн, һун бь wе
йәке әшq у ша бун, чьмки wә
хwәха заньбу кӧ һәбука wәйә
һе qәнщ у һәр т'ьм һәйә. 35 Аwа
wе гӧмана хwә ӧнда нәкьн,
йа кӧ һежайи һәqе мәзьн ә.
36 Wәр'а сәбьр лазьм ә кӧ һун
ә'мьре Хwәде биньнә сери у
бьгьһижьнә созе Wи. 37 Чаwа
ньвисар ә:

«Пәй wәхтәки кьнр'а, Әwе
кӧ wе бе,
wе бе у дәрәнги нәбә.
38 Ле йе бәр Мьн р'аст^ф, wе бь
баwәрийе бьжи
у һәгәр әw пашда вәк'ьшә,
Әз wи бәгәм накьм»*.

39 Ле әм нә жь wан ьн, кӧ паш-
да вәк'ьшьн у ӧнда бьн, ле әм
әw ьн, кӧ баwәр дькьн, wәки
р'ӧһ'ед мә хьлаз бьн.

Баwәри у йед хwәйибаwәри

11 1 Баwәри^ф ә'сәйийа wан
тьшта йә, кӧ әм теда гӧ-
ман ьн у избатийа wан тьшта
йә, кӧ мәва нә хӧйа нә. 2 Бь
баwәрийе пешийед мә ль Хwәде
хwәш һатьн.

3 Бь баwәрийе мәва ә'йан
ә кӧ дьнйа бь хәбәра Хwәде
ә'фьрийә у әw тьштед кӧ тенә
дитьне жь wан тьштед кӧ на-
йенә дитьне чебунә*.

4 Бь баwәрийе Һабил^ф һ'әдикә
жь һ'әдийа Qайин^ф четьр да
Хwәде*. Бь wе баwәрийе әw
һатә бәгәмкьрьне чаwа йәки
р'аст^ф, чьмки һ'әдийед wи ль
Хwәде хwәш һатьн. Р'аст ә Һа-
бил мьр, ле бь баwәрийа хwә
һе хәбәр дьдә.

5 Бь баwәрийе Һәнох* жь
дьне һатә һьлатьне, кӧ мьрьне
нәбинә. Әw т'ӧ щийи к'ьфш
нәбу, чьмки Хwәде әw һьлдабу.

* 10:38 Һәбаqуq 2:3-4.
* 11:3 Дәстпебун 1:1; Зәбур 33:6-9.
* 11:4 Дәстпебун 4:3-10.
* 11:5 Дәстпебун 5:21-24 (wәлгәр'андьна Пәймана Кәвьнә йунани).

Ньвисареда һатийә готьне, кӧ
бәри һьлатьна wи, әw ль Хwәде
хwәш һатьбу. 6 У бе бawәри т’ӧ
щар набә кӧ инсан ль Хwәде
хwәш бе, чьмки әwе кӧ незики
Хwәде дьбә, гәрәке бawәр бькә,
кӧ Хwәде һәйә у we wан хәлат
кә, к’ижан кӧ ль Wи дьгәр’ьн.

7 Бь бawәрийе Нӧһ[ф]* бона
тьштед кӧ һе нәдьһатьнә к’ьфше
фәрман жь Хwәде станд у бь
хофа Хwәде р’абу бона хьлазбуна
мала хwә гәми чекьр. Нӧһ бь
we бawәрийе диwана дьне кьр
у бу хwәйиwаре we р’астһ’әсаб-
буне[ф], йа кӧ жь бawәрийе те.

8 Бь бawәрийе, гава Бьраһим*
һатә газикьрьне, гӧһдари кьр,
кӧ һәр’ә wи щийе кӧ we чаwа
wар бьстанда. У р’абу чу, ле
ньзаньбу жи к’ӧда дьчә. 9 Бь
бawәрийе чаwа фьрари wи wә-
лате хәрибда ма, йе кӧ Хwәде
жер’а соз дабу. У чадьрада т’әви
Исһаq у Аqуб[ф] ма, кӧ әw жи
хwәйиийед wи wаре создайи
бун*. 10 Чьмки әw һивийа wи
бажаре хwәйир’ьк’ьне мьqәр’м
бу, ә’фьрандар у авакьре к’и-
жани Хwәде йә.

11 Бь бawәрийе Бьраһим, кӧ
заньбу Сәрайе зар’ нәдани,
әwе qәwата бәре зька станд
у we мәзьнайиийа wида зар’әк
wир’а бу*. Чьмки бawәр кьр,
кӧ Йе wир’а соз дайә амьн ә**.
12 У жь wи йәки, йе кӧ иди бәр
мьрьне бу, wәкә стәйркед ә’з-
мен у qума дәве бә’ре беһ’әсаб
мәри дьне к’әтьн*.

13 Әв һ’әму жи кӧ бawәрийеда
мьрьн, ле созед Хwәде нәстан-
дьн. Әwана т’әне әw соз дурва
дитьн, ша бун у хwә мӧкӧр’
һатьн, кӧ әw мәринә хәриб у
фьрари нә ль сәр дьне*. 14 Әwед
кӧ тьштед аһа дьбежьн, дьдьнә
к’ьфше кӧ әw ль wәлатәки бона
хwә дьгәр’ьн. 15 У һәгәр бона wи
wәлати бир банина жь к’идәре

* 11:7 Дәстпебун 6, 7, 8.

* 11:8 Дәстпебун 12:1-5.

* 11:9 Дәстпебун 23:4; 26:3; 35:12, 27.

* 11:11 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Бь бawәрийе Сәрайе хwәха жи кӧ бе зар’ бу, qәwат бона бәре зька станд у we мәзьнайиийа хwәда зар’ ани».

** 11:11 Дәстпебун 18:1-15; 21:2.

* 11:12 Дәстпебун 15:5-6; 22:17; Дәрк’әтьн 32:13.

* 11:13 Дирок I, 29:15.

кӧ әw дәрк’әтьбун, мәщала
wан wе һәбуйа вәгәр’ийана
wьр. **16** Ле жь бәр wева дәмана
wәлатәки һе qәнщда бун, аwа
готи йе ә’змани. Ләма Хwәде
ве йәкеда шәрмийе набинә, кӧ
әw жер’а бежьн: «Хwәдейе мә»,
чьмки Әwи бона wан бажарәк
һазьр кьрийә.

17 Бь баwәрийе Бьраһим кӧ
жь Хwәде һатә щер’ьбандьне,
Исһаq кьрә qӧрбан*. Әwи соз
стандьбун, ле диса кӧр’е хwә-
йи тайе т’әне дькьрә qӧрбан,
18 бона к’ижани Хwәде готьбу-
йе: «Зӧр’әта тәйе Исһаqда бе
навкьрьне»*. **19** Чьмки Бьраһим
дьле хwәда дьгот, кӧ Хwәде
дькарә Исһаq жь мьрьне жи
р’акә у әwи бь сурәти чаwа
жь мьрьне р’абуйи кӧр’е хwә
пашда станд.

20 Бь баwәрийе Исһаq* бона
wан тьштед кӧ wе бьqәwьми-
йана, дӧа ль Аqуб у Әсаw[ф] кьр.

21 Бь баwәрийе Аqуб* бәр мь-
рьне дӧа ль һәр кӧр’әки Усьв[ф]
кьр у хwә авитә сәр шьва дәсте
хwә, сәре хwә бәр Хwәде дани.

22 Бь баwәрийе Усьв* бәр мь-
рьне бона дәрк’әтьна жь Мьсьре
кьрә бира зар’ед Исраел у бона
һәстуйед хwә т’әми да wан.

23 Бь баwәрийе гава Муса жь
дийа хwә бу, бь дәстед де у баве
хwә се мәһа һатә вәшартьне.
Wан дит кӧ кӧр’ьк бәдәw ә, жь
фәрмана п’адше нәтьрсийан*.

24 Бь баwәрийе Муса* гава
мәзьн бу, нәхwәст кӧ «кӧр’е
qиза Фьрәwьн» бе һ’әсабе.
25 Әw фькьри, кӧ һе qәнщ ә
т’әви щьмә’та Хwәде бьчәрчьрә,
нә кӧ wәхтәки кьн нава к’ефа
гӧнада дәрбаз кә. **26** Әwи qара
Мәсиһ һе һәбунәкә мәзьн һ’ә-
саб кьр, нә кӧ хьзнед Мьсьре,
чьмки ч’ә’вньһер’и бу, кӧ һәqе
хwә бьстанда.

27 Бь баwәрийе Муса Мь-
сьр һьшт у жь һерса п’адше
нәтьрсийа, чьмки Муса әwе
кӧ нәдьһатә к’ьфше дьдит у
сәр йа хwә ма. **28** Бь баwәрийе

* 11:17 Дәстпебун 22:1-14.
* 11:18 Дәстпебун 21:12.
* 11:20 Дәстпебун 27:27-29, 39-40.
* 11:21 Дәстпебун 47:31; 48:1-20.
* 11:22 Дәстпебун 50:24-25; Дәрк’әтьн 13:19.
* 11:23 Дәрк’әтьн 2:2.
* 11:24 Дәрк’әтьн 2:10-12.

Муса щара пешьн Щəжьна[ф]
Дəрбазбуне т’əстиq кьр у хун
шемика да р’əшандьне, wəки
Мьлйак’əте Мьрьне ль ньхö-
рийед wан нəк’əта*.
29 Бь баwəрийе щьмə’та Исра-
еле бə’ра Сорр’а чаwа бəжер’а
дəрбаз бу. Гава мьсьрийа жи
кьр кö дəрбаз бьн, хəньqин*.
30 Бь баwəрийе суред бажаре
Əриhайе* к’əтьн, гава h’əфт
р’ожа дора wан зьвьр’ин. 31 Бь
баwəрийе Р’əхаба[ф]* ч’ə’вдəр кö
щə’сус бь ə’дьлайи qəбулкьрьн,
т’əви нəбаwəра** öнда нəбу.
32 Əз иди чь бежьм? Wəхт
т’ере накə, кö бона Гидəйон[ф],
Бараq[ф], Шьмшон[ф], Йефта[ф],
Даwьд, Самуел[ф] у п’ехəмбəра
гьли кьм, 33 йед кö бь баwəрийе
п’адшати бьндəст кьрьн, hə-
qи кьрьн, соз стандьн, дəве
шера данə гьртьне*, 34 к’ура
агьр тəмьрандьн, жь дəве шур
хьлаз бун, жь бет’аqəтийе qə-
wат гьртьн, нава шəр’да бунə
мерхас, бəри ордийед хəриб
дан. 35 К’öлфəта мьрийед хwə
сахбуйи стандьн. Һьнəка жи
азайи нəхwəстьн у нава щə-
фада мьрьн, wəки жь мьрьне
р’абьн бьгьhижьнə жийинəкə
hе qəнщ*. 36 Һьнəкед майин жи
бəр qамчийа, нава qара, öса
жи бь qəйд-зьнщира у кəлада[ф]
hатьнə зерандьне*. 37 Əw данə
бəр кəвьра, бь бьр’əка hатьнə
бьр’ине, бь шура hатьнə кöш-
тьне, п’остед пез у бьзьнада
гəр’ийан, хəлайи-щəлайи,
тəнгаси у щəфа к’ьшандьн*.
38 Дьнйа нə лайиqи wан бу! Əw
ль бəр’и[ф] у ч’ийа дьгəр’ийан,
шкəфт у нə’лада дьман.
39 Əв h’əму баwəрийа хwəда
бəрбьч’ə’в бун, ле созе Хwəде
нəстандьн, 40 чьмки Хwəде бо-
на мə hе тьштəки qəнщ hазьр
кьрийə, wəки əwана бейи мə
нəгьhижьнə к’амьлтийе.

---

* 11:28 Дəрк’əтьн 12.
* 11:29 Дəрк’əтьн 14:21-31.
* 11:30 Йешу 6:12-21.
* 11:31 Йешу 2:1-21; 6:22-25.
** 11:31 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Нəельма».
* 11:33 Данийел 6.
* 11:35 П’адшати IV, 4:25-37.
* 11:36 П’адшати III, 22:26-28; Йерəмийа 20:1-2; 37:15; 38:6.
* 11:37 Дирок II, 24:20-21.

Дина хwə бьдьнə Иса Мəсиh Пешик'еше баwəрийе

12 1 Аwа кӧ hаqас ə'лалəта
шə'дайə гьран дора мə
гьртийə, дə wəрьн əм h'əму
гьранийе у wи гӧне кӧ р'ьh'əт
ль мə дьwəлə жь хwə дур хьн у
бь тəйах лəщмəйдана пешийа
хwəда бьр'əвьн. 2 Дə иди əм дина
хwə бьдьнə Иса, wи Пешик'е-
ши у К'амьлкьре баwəрийа мə,
Йе кӧ бона wе шабуна пешийа
Хwə хач hьлани, шəрм бəр
тьштəки h'əсаб нəкьр, паше
к'еләка Хwəдейə р'асте сəр
т'əхт р'уньшт*. 3 Аwа сəр Wи
бьфькьрьн, Йе кӧ ль бəр wан
гӧнəк'аред мьqабьли Хwə тə-
йах кьр. Һьнге hуне нəwəстьн
у жь илаще нəк'əвьн. 4 Wə hе
h'əта хунр'етьне мьqабьли гӧнə
шəр' нəкьрийə. 5 Гəло wə əw
дьлдайина бир кьрийə, йа кӧ
Хwəде wəр'а чаwа т'əви зар'ед
Хwə хəбəр да?

«Лаwе Мьн, ширəта Хӧдан
пьшт гӧhе хwəва нəвежə
у нə жи гава əw ль тə hьлте,
ль бəр хwə к'əвə.
6 Чьмки Хӧдан к'е h'ъз дькə,
wи ширəт дькə
у к'ижани чаwа лаw qəбул
дькə, щəза дькə»*.

7 Һун ширəте тəйах кьн, чьм-
ки Хwəде т'əви wə р'адьбə-р'у-
дьни чаwа т'əви зар'ед Хwə. Əw
к'ижан зар' ə, кӧ бав wи ширəт
накə?* 8 Ле həгəр hун нəйенə
ширəткьрьне чаwа h'əму зар'
тенə ширəткьрьне, кӧ ӧса йə
hун нə зар'ед h'əлал ьн, ле йед
жь зьнек'арийе нə. 9 Һəгəр əм
кӧ жь бавед хwəйə хун-гошт
тенə ширəткьрьне вəдьк'ьшьн,
hе чьqас зедə гəрəке əм гӧр'а[ф]
Баве р'ӧh'е хwəда бьн, wəки əм
бьжин? 10 Бавед мəйə хун-гошт
wəхтəки кьн ль гора дьле хwə
мə ширəт дькьн, ле Хwəде бо-
на к'ара мə, wəки əм жи мина
Wи бьбьн пироз. 11 Р'аст ə həр
ширəтəк wе дəме дьле мəрийа
ша накə, ле дешинə, ле бəле
паше йед кӧ бь wе hинбуйи нə,
бəре ə'дьлайийе жь жийина
р'аст дьчьньн*.

---

* 12:2 Зəбур 110:1.
* 12:6 Готьнед Сьлеман 3:11-12.
* 12:7 Qануна Дӧщари 8:5.
* 12:11 Аhа жи те фə'мкьрьне: «Бəред ə'дьлайийе у həqийе дьстиньн».

Һаш жь xwə һəбьн

12 Awa qолане мьлед xwəйə
сьстбуйи у qӧдуме чокед xwəйə
бе т'аqəт бьшьдиньн* **13** у ньгед
xwə р'ийа р'астда бавежьн, кӧ
йе дькӧлə һол нəбə*, ле сəрда
qəнщ бə.

14 Бькьн кӧ т'əви һ'əмуйа ə'дьл
бьн у жийина пироз дəрбаз кьн.
Бейи пирозийе т'ӧ кəс we Xӧдан
нəбинə. **15** Һаш жь xwə һəбьн,
нəбə кӧ жь wə йəк дəсте xwə
жь к'əрəма Xwəде бькə у нəбə
кӧ йəк нава wəда бьбə р'awəки[ф]
тə'л тəнгасийе бьдə у гəлəка
жə'рдадайи кə. **16** Һаш жь xwə
һəбьн, нəбə кӧ йəк ч'ə'вдəр
йан дьнеһ'ъз бə мина Əсаw*,
кӧ бона зькə нан ньхӧртийа
xwə фьрот. **17** Awa wəва ə'йан
ə жи, паше гава əwи бь һесьра
xwəст кӧ əw дӧайе ньхӧртийе
ль wи жи бьбə, һатə т'əхсиркь-
рьне. Ч'арə дест нək'əт, wəки
əw тьште жь дəсте xwə кьрьбу
пашда бьстанда*.

18 Һун мина щьмə'та Исраеле
незики wи ч'ийайе* бəр ч'ə'ва
нəбунə, йе кӧ агьр пек'əтьбу,
бь тə'ристанийе, мьж-думане
у бобəлискева гьрти бу, **19** кӧ ль
wьр бор'и ле дьк'əт у дəнге го-
тьне дьһат. Гава йед кӧ əв дəнг
дьбьһистьн, һиви дькьрьн, кӧ
иди хəбəрəкə дьн wанр'а нəйе
готьне, **20** чьмки ль we фəрмане
т'aw нəдькьрьн кӧ дьгот: «Һəгəр
һ'əйwанək жи незики ч'ийе бə,
гəрəке бьдьнə бəр кəвьра»*.
21 Əв дитьна бəр ч'ə'ва ӧса caw
бу, һ'əта кӧ Муса жи гот: «Əз
дьтьрсьм у дьлəрьзьм»*.

22-23 Ле һун незики ч'ийайе
Сийоне[ф] бунə, wи бажаре Xwə-
дейе сах, Оршəлима[ф] ə'змана у
незики we к'омбуна р'əнгинə
мьлйак'əтед беһ'əсаб бунə, we
щьвина ньхӧрийайə кӧ навед
wан ль ə'змана ньвисар ə. Һун

* 12:12 Ишайа 35:3.
* 12:13 Aһа жи те фə'мкьрьне: «кӧ ньге wəйи бьриндар сəqəт нəбə».
* 12:16 Дəстпебун 25:29-34; 27:30-40.
* 12:17 Дəстпебун 27:30-40.
* 12:18 Awa готи «ч'ийайе Синайе[ф]», wи щийе кӧ щьмə'та Исраеле т'əви Муса бун, гава Xwəде Qанун да Муса (Дəрк'əтьн 19:10-25; 20:1-21).
* 12:20 Дəрк'əтьн 19:12-13.
* 12:21 Qануна Дӧшари 9:19.

незики Хwәде бунә, кӧ һ’акь-
ме һ’әмуйа йә у незики р’ӧһ’ед
р’аста бунә, йед кӧ гьһиштьнә
к’амьлтийе 24 у незики Исайе
кӧ навчетийе пәймана ну дькә
у хуна Wийә р’әшанди бунә,
кӧ жь хуна Һабил qәнщтьр
хәбәр дьдә*.

25 Иди һаш жь хwә һәбьн,
нәбә кӧ һун Әwи wәр’а хәбәр
дьдә т’әхсир кьн. Һәгәр әwед
кӧ ль сәр дьне Муса т’әхсир
кьрьн, к’ижани кӧ т’әмийед
Хwәде дьдан хьлаз нәбун, иди
әме чаwа бькарьбьн хьлаз бьн
һәгәр әм пьшта хwә бьдьнә Йе
кӧ жь әʼзмана мәр’а хәбәр дьдә?*
26 Дәнге Wи һьнге әʼрд һ’әжанд,
ле ньһа соз дайә у дьбежә: «Әзе
щарәкә дьн жи бьһ’әжиньм, нә
кӧ т’әне әʼрде, ле әʼзмана жи»*.
27 Хәбәра «щарәкә дьн» дьдә
к’ьфше, кӧ тьштед әʼфьри wе
бьһ’әжьн у бенә һьлдане, wәки
йед наһ’әжьн щида бьминьн.

28 Аwа әм ве йәке бьшекь-
риньн, кӧ әм п’адшатикә нә-
һ’әжийайи дьстиньн у бь ви
аwайи бь хоф у тьрс Хwәде
бьһ’әбиньн, чаwа кӧ ль Wи
хwәш те, 29 чьмки Хwәдейе мә
агьре п’әр’ьтандьне йә*.

Чаwа әм ль Хwәде хwәш бен

13 1 Бьра һун т’ьме чаwа
хушк-бьра һәвдӧ һ’ьз
бькьн. 2 Меванһ’ьзийе бир нә-
кьн, чьмки һьнәка бь wе йәке
мьлйак’әт qәбул кьрьн, ле пе
нәһ’әсийан*. 3 Гьртийа бир
биньн, һ’әсаб кьн кӧ чаwа һун
жи т’әви wан гьрти нә, ӧса жи
щәфак’еша бир биньн, чаwа кӧ
һун жи мина wан хун у гошт ьн.

4 Һ’ал-зәwащ һ’әмуйар’а
нав-намуси бә у щи-ньвин
һ’әлал бә, чьмки Хwәде wе ди-
wана ч’әвдәр у зьнек’ара бькә.

5 П’әрәһ’ьзи бьра нава жи-
йина wәда щи нәгьрә у дәстед
wәда чьqас һәйә, р’ази бьн,
чьмки Хwәде гот:

«Әзе т’ӧ щар жь тә нәчьм у
т’ӧ щар тә бәр’надьм»*.

* 12:24 Дәстпебун 4:3-10.
* 12:25 Дәрк’әтьн 20:22.
* 12:26 Һагай 2:6 (wәлгәр’андьна Пәймана Кәвьнә йунани).
* 12:29 Qануна Дӧщари 4:24.
* 13:2 Дәстпебун 18:1-8; 19:1-3.
* 13:5 Qануна Дӧщари 31:6.

6 Ләма жи р’уйе мә дьгьрә кӧ
әм бежьн:
«Хӧдан пьштоване мьн ә
у әз натьрсьм.
Инсане чь ль мьн бькә?»*
7 Р’ебәред хwә бир биньн, йед
кӧ wәр’а хәбәра Хwәде готьнә.
Дина хwә бьдьнә ахьрийа ә’мьре wан у ч’ә’в бьдьнә баwәрийа
wан. 8 Иса Мәсиh дӧhӧ, иро у
h’әта-h’әтайе йәк ә. 9 Бәр ба-
йе щур’ә-щур’ә hинкьрьнед хәриб нәк’әвьн. Qәнщ ә кӧ дьл бь к’әрәма Хwәде бьшьдә, нә кӧ бь qәйдә-qанунед хwарьн-нәхwарьне. Әwед кӧ пәй тьштед аhа к’әтьн, т’ӧ кәси
к’ар нәстанд. 10 Горигәhәкә
мә hәйә, кӧ изьна т’ӧ кәси жь wан т’ӧнә жь wе бьхwьн, йед кӧ п’арьстгәhеда* хьзмәтк’арийе
дькьн. 11 Чаwа әw h’әйwанед
кӧ хуна wан бь дәсте сәрәкк’аhин бона бахшандьна гӧна дьhатә пирозгәhе у щәндәкед wан жь зоме дәр дьhатьнә
шәwьтандьне*, 12 ӧса жи Иса,
кӧ щьмә’т бь хуна Хwә паqьж бькьра, жь дәргәhе бажер дәр
щәфа к’ьшанд. 13 Аwа wәрьн,
әм жь зоме дәрен hәр’ьнә щәм Wи у qара Wи hьлдьнә
сәр хwә, 14 чьмки мәр’а ль вьр
бажарәки h’ими т’ӧнә, ле әм h’ьзрәта wи бажари нә, йе кӧ
we бе. 15 Дә wәрьн әм бь сайа
Wи т’ьме qӧрбана пәсьндайине* бьдьнә Хwәде, аwа готи бәре зар-зьмане хwә, йед кӧ
наве Wи иqрар дькьн. 16 Ӧса
жи qәнщи у алиhәвкьрьне бир нәкьн, чьмки qӧрбанед ӧса ль Хwәде хwәш тен.

17 Гӧhдарийа р’ебәред хwә бькьн у гӧр’а wанда бьн. Әwана бона р’ӧh’е wә хәwе жь ч’ә’ве хwә дькьн, чьмки wе бона wә щабдар бьн. Бьра әw wи шьхӧле хwә әшq у ша бькьн, нә кӧ бь офә-офе, чьмки әw йәк к’аре надә wә.

18 Бона мә дӧа бькьн. Әм ә’сәйи заньн кӧ исафа мә р’ьh’әт ә у дьхwазьн кӧ hәр тьшти р’аст

---

* 13:6 Зәбур 118:6.
* 13:10 «П’арьстгәh» бь йунани хәбәр бь хәбәр «кон» ә, кӧ ль вьр фькьра Коне[ф] Шә’дәтийе, Пәймана Кәвьн у h’әбандьна щьhуйайә сәр ве дьне бир тинә.
* 13:11 Qануна К’аhинтийе 16:27.
* 13:15 Зәбур 50:14.

бькьн. 19 Ле илаһи[ф] әз һиви
дькьм кӧ дӧа бькьн, wәки әз
зутьрәке вәгәр’ьмә щәм wә.

Дӧайе ахьрийе

20 Аwа Хwәдейе ә’дьлайиийе,
кӧ Хӧдане мә Иса жь мрьне
р’акьр, Йе кӧ бь хуна пәймана
һ’әта-һ’әтайе Сәрәкшьване пез
ә, 21 бьра Әw wә һәр тьштед
qәнщва һазьр кә, кӧ һун ә’мьре
Wи бькьн у Әw нава мәда бь
дәсте Иса Мәсиһ тьштед кӧ ль
Wи хwәш тен бькә. Шькьр жь
Wир’а бә, һ’әта-һ’әтайе! Амин[ф].

Готьнед ахьрийе

22 Әз һиви жь wә дькьм
хушк-бьрано, һун бь сәбьре
гӧһ бьдьнә ван готьнед мьнә
дьлдайини, чьмки мьн wә-
р’а кьн ньвиси. 23 Заньбьн кӧ
Тимот’ейойе бьре мә жь кәле
дәрк’этийә. Һәгәр әw зу бе,
әзе т’әви wи бем wә бьбиньм.
24 Сьлаве бьдьнә һ’әму р’е-
бәред хwә у щьмә’та Хwәде.
Әwед кӧ жь Италйайе нә, wә
сьлав дькьн. 25 К’әрәма Хwәде
т’әви wә һ’әмуйа бә.

НӘ’МА АQУБ

Пешготьн

Нә’ма Аqуб те бежи мина бәрәвокәке йә, йа кӧ бона wан әндәмед щьвина[ф] Хwәде йә, к’ижан кӧ т’әмамийа дьнйайеда бәлабуйи нә (1:1). Ль гора шә’дед сәдсалийед пешьнда хӧдане ве нә’ме Аqубе[ф] бьре Иса Мәсиһ ә (Мәтта 13:55; Марqос 6:3) у сәрwерәки щьвина Оршәлимеда[ф] бу (К’аред Шандийа 12:17; 15:13; 21:18; Корьнт’и I, 15:7; Галати 1:19; 2:9). Әw бь хәбәред qәwат у мәсәлед бәдәw р’е дьдә бәр баwәрмәнда, wәки бькарьбьн бь сәрwахти[ф] нава ә’мьрәки р’астда бьжин. Әw сәр чәнд пьрса дьсәкьнә, аwа готи сәр дәwләтийе у фәqирийе, щер’ьбандьне[ф], жийина пироз[ф], фьрqикьрьне, баwәрийе[ф] у кьрьнед wе, ӧса жи дәрһәqа зедәзьманийе, сәрwахтийе, шәр’-дә’wа, к’ӧбарийе у мьлуктийе, хәйбе у ломәк’арийе[ф], сәбьре у дӧа.

Ве нә’меда әw гьранийе дьдә сәр ве йәке, wәки жийина мәсиһийеда[ф] гәрәке һьн баwәри һәбә, һьн жи кьр. Дьл дьдә, wәки нава щәфа у тәнгасийада[ф] сәбьр кьн, qәwата дӧакьрьнеда баwәр бьн у бь р’ӧһ’ани али һәв бькьн.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1:1)
Баwәри у сәрwахти (1:2-8)
Фәqири у дәwләти (1:9-11)
К’әтьн-р’абун (1:12-18)
Бьбьһен у бьqәдиньн (1:19-27)
Бона фьрqикьрьне (2:1-13)
Баwәри у кьрьн (2:14-26)
Баwәрмәнд у зьмане wи (3:1-18)
Баwәрмәнд у дьнйа (4:1—5:6)
Ширәтед щур’ә-щур’ә (5:7-20)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Аqубе[ф] хöламе Хwәде
у Хöдан[ф] Иса Мәсиһ:
Сьлав ль wә һәр донздәһ
ә’ширед дьнйайеда* бәлабу-
йи бә.

Баwәри[ф] у сәрwахти[ф]

2 Хушк-бьрайед мьн, шабунә-
кә мәзьн һ’әсаб кьн, гава һун
бьк’әвьнә нава щур’ә-щур’ә
щер’ьбандьна. 3 Фә’мдари йә,
кö щер’ьбандьна баwәрийа[ф] wә
сәбьре пешда тинә. 4 У сәбьр
жи, бьра бь думька дьреж бә,
wәки һун к’амьл у гьһишти
бьн, т’ö кемасикә wә т’öнәбә.
5 Һәгәр сәрwахтийа[ф] йәки жь
wә т’ера wи накә, бьра һиви жь
Хwәде бькә у we жь wир’а бе
дайине. Әw бь мәр’дани дьдә
һ’әмуйа у т’ö кәси беqәдьр накә.
6 Ле т’әне бьра бь баwәрийе[ф]
бьхwазә у дöдьли нәбә, чьмки
йе дöдьли мина пелед бә’ре
йә кö жь байе бьльнд дьбьн
у датиньн. 7 Мәрьве[ф] öса бьра
нәфькьрә, кö we тьштәки жь
Хöдан бьстинә. 8 Әw мәрьве
кö сәр дö ньга дькöлә, һ’әму
гавед хwәда нә сәр йа хwә йә.

Фәqир у дәwләти

9 Бьрайе бәләнгаз бьра сәр
бьльндбуна хwә бьфьр’ә, 10 ле
йе дәwләти сәр ньмьзбуна хwә,
чьмки әwе мина гöлед гиһе
һ’ьшк бә һәр’ә*. 11 Чаwа тә’в бь
гәрмайийа хwәва дәрте гиһе
һ’ьшк дькә, гöл же дьwарьн
у бәдәwәтийа диндара we жи
öнда дьбә, öса жи йе дәwләти
we ише хwәда бьч’ьлмьсә һәр’ә.

К’әтьн-р’абун

12 Хwәзи ль wи мәрьви, кö
щер’ьбандьнада тәйах дькә,
чьмки гава бь щер’ьбандьне
р’успи дәре, әwe т’аще[ф] жийине
бьстинә, к’ижан кö Хwәде wанр’а
соз дайә, йед кö Wи һ’ьз дькьн.
13 Бьра т’ö кәс, йе кö нава щер’ь-
бандьнеда йә, нәбежә: «Хwәде
мьн бь хьрабийе дьщер’ьбинә»,
чьмки Хwәде хьрабийада найе
щер’ьбандьне у нә жи йәки дь-
щер’ьбинә. 14 Ле һәр кәс дьбә
машоqе дьлһавьжийед хwә, дь-
хапә у те щер’ьбандьне. 15 Һьнге

---

* 1:1 Бь готьнәкә дьн: «Донздәһ ә’ширед Исраеле[ф]».
* 1:10 Ишайа 40:6-7.

дьлhавьжи кәле хwә дьстинә,
гöнә[ф] же дьфьрькә у гöнә жи
кö мәзьн дьбә, мьрьн же дьбә.

16 Нәхапьн хушк-бьрайед мь-
нә дәлал! 17 Һәр дайина qәнщ
у hәр п’ешк’еша[ф] к’амьл жь
жор ә, жь Бав[ф], жь Ә’фьран-
даре р’онайа те хwаре, Йе кö
нә Хwәха те гöhастьне, нә жи
си бәр Wи дадьгәр’ә. 18 Әwи ль
гора qьрара Хwә әм бь хәбәра
р’астийе жь Хwә дьне хьстьн,
wәки әм бьбьнә аwазәки бәред[ф]
дәрәмәта пешьнә ә’фьринед Wи.

Бьбьhен у бьqәдиньн

19 Заньбьн*, хушк-бьрайед
мьнә дәлал, бьра hәр мәрьв
бьhистьнеда сәрхwә бә, ле
хәбәрдан у hерск’әтьнеда гь-
ран бә, 20 чьмки hерса мерьв
hәqийа Хwәде найнә сери[ф]*.
21 Ләма h’әму мьр’дар’ийе у
hәр хьрабийе жь хwә дур хьн,
бь мьлуктийе wе хәбәра нава
wәда чанди qәбул кьн, йа кö
дькарә р’öh’е wә хьлаз[ф] кә.

22 Хәбәре бьqәдиньн, нә кö
т’әне бьбьhен у öса хwә бьха-
пиньн. 23 Һәгәр йәк хәбәре
т’әне дьбьhе у наqәдинә, әw
мина wи мәрьви йә, йе кö
нәйнькеда р’әнг-р’уйе хwә
дьньhер’ә. 24 Хwә дьбинә, дәр-
баз дьбә дьчә у зу бир дькә, кö
әw йәки чаwа бу. 25 Ле әwе кö
ч’ә’ве хwә жь qануна к’амьлә
кö аза дькә набьр’ә у нава wе-
да дьминә, дьбьhе бир накә,
ле дьqәдинә, әw wан кьрьнед
хwәда хwәзьли йә.

26 Һәгәр йәк хwә хwәденас
h’әсаб дькә у зьмане хwә нь-
карә, әw хwәха хwә дьхапинә,
хwәденасийа wи п’уч’ ә. 27 Ль
бәр Бав Хwәдейе мә хwәде-
насийа р’аст у беqöсур әв ә:
Тә’ли-тәнгийада дәст бавежьнә
сеwийа[ф] у жьнәбийа у h’әвза
хwә жи жь ләк’ед дьне бькә.

Фьрqийе нәкьнә нава мәрьва

2 1 Хушк-бьрайед мьн! Һун
кö баwәрмәндед Хöдане мә
Иса Мәсиhе хwәйир’умәт ьн,
фьрqийе нәкьнә нава мәрьва.
2 Мәсәлә, гава йәки гöстила
зер’ т’ьлийеда у к’ьнщед р’әwш
wәргьрти бе щьвина[ф] wә, öса

* 1:19 Нав hьнәк дәстньвисарада дәwса «заньбьн» хәбәра «аwа» hәйә.
* 1:20 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Чьмки hерса мерьв наhелә кö мәрьв ль бәр Хwәде р’аст бьжи».

жи йәки бәләнгаз бь к’ьн-
щед п’ъзьнива бе 3 у һун дина
хwә бьдьнә йе хwәйе к’ьнщед
р’әwш у бежьне: «К’әрәм кә ве
жоре р’уне», ле йе бәләнгазр’а
бежьн: «Сәр п’ийа бьсәкьнә»
йан жи «ве жере р’уне», 4 гә-
ло һун нава хwәда фьрqийе
данайньн у набьнә һ’акьмед
фькьред хьраб?

5 Бьбьһен хушк-бьрайед мь-
нә дәлал! Нә Хwәде бәләнга-
зед ве дьне бьжартьн, wәки
бь баwәрийе дәwләти бьн у
wаред wе П’адшатийе бьн,
к’ижан кö Хwәде wанр’а соз
дайә, йед кö Wи һ’ъз дькьн?
6 Ле һун бәләнгаза беһöрмәт
дькьн! Чьма әw йед дәwләти
ниньн, кö зоре ль wә дькьн у
wә к’аши бәр диwане дькьн?
7 Чьма әw ниньн, йед кö wи
наве qәнщ беһöрмәт дькьн,
к’ижан сәр wә йә?

8 Һәгәр һун qануна П’ад-
шатийе бьqәдиньн, ль гора
ньвисара кö дьбежә: «Һәвале
хwә wәкә хwә һ’ъз бькә»*, һун
qәнщ дькьн. 9 Ле һәгәр һун
фьрqийе дькьн, гöна дькьн
у һьндава Qануneда дьбь-
нә йәки гöнәк’ар[ф]. 10 Әwе кö
т’әмамийа Qануне хwәй дь-
кә, ле тьштәки же бәр’дьдә,
әw дьбә дәйндаре т’әмамийа
Qануне. 11 Чьмки Әwе кö гот:
«Зьнийе нәкә»* öса жи гот:
«Нәкöжә»**. Аwа һәгәр зьнийе
нәки, ле бькöжи, диса Qануне
дьт’әр’ьбини. 12 Хәбәрдан у
кьрьнед хwәда öса бьн, чаwа
йед диwана wане бь wе qану-
не бьбә, йа кö азайийе дьдә.
13 Чьмки бе р’ә’м wе диwана
бер’ә’ма бьбә, ле р’ә’м ль бәр
диwане р’успи дькә*.

Баwәри у кьрьн

14 Чь фәйдә хушк-бьрайед
мьн, һәгәр йәк бежә кö ба-
wәрийа wи һәйә, ле кьред wи
т’öнәбьн? Гәло әва баwәрийа
дькарә wи хьлаз кә? 15 Мәсәлә,
һәгәр бьрак йан хушкәк сьт’ар
ле т’öнәбә йан һ’әwще нане
р’оже бә, 16 жь wә йәк wанр’а
бежә: «Бь хер у сьламәт һәр’ьн,
гәрм у т’ер бьн», ле тьштед

* 2:8 Qануна К’аһинтийе 19:18.
* 2:11 Дәрк’әтьн 20:14; Qануна Дöщари 5:18.
** 2:11 Дәрк’әтьн 20:13; Qануна Дöщари 5:17.
* 2:13 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Р’ә’м сәр диwане дьк’әвә».

кӧ әw һ’әwщә бьн нәдә wан,
чь фәйдә? 17 Ӧса жи баwәри,
һәгәр кьред wе т’ӧнәбьн, бь
т’әне мьри йә.

18 Ле йәке бежә: «Баwәрийа
тә һәйә, кьред мьн һәнә». Ле
әзе бежьм: К’а баwәрийа хwә
бе кьрьна нишани мьн кә,
әзе жи баwәрийе бь кьрьнед
хwәва нишани тә кьм. 19 Тӧ
баwәр дьки, кӧ Хwәде йәк ә.
Qәнщ ә! щьн[ф] жи баwәр дькьн
у дьбьздьн. 20 Ле тӧ дьхwази әв
йәк бе избаткьрьне, мәрьве бе-
һ’ьш, wәки баwәри бейи кьра
мьри йә? 21 Нә Бьраһиме[ф] баве
мә бь кьра р’аст һатә һ’әсабе,
гава кӧр’е хwә Исчаq[ф] дани сәр
горигәһе[ф], кӧ бькә qӧрбан[ф]?*
22 Тӧ дьбини кӧ баwәрийе т’әви
кьред wи йа хwә кьр у бь wан
кьра баwәри к’амьл бу? 23 У
готьна ньвисаре һатә сери,
кӧ дьбежә: «Бьраһим Хwәде
баwәр кьр у әw жер’а р’асти
һатә һ’әсабе»* у досте Хwәде
һатә готьне**. 24 Һун дьбиньн
кӧ мәрьв бь кьра р’аст те һ’ә-
сабе, нә кӧ т’әне бь баwәрийе?
25 Нә ӧса жи Р’әхаба[ф] ч’ә’в-
дәр[ф] бь кьра р’аст һатә һ’әса-
бе, гава щә’сус qәбул кьрьн у
әw р’екә дьнва вәр’екьрьн?*
26 Аwа чаwа qальб бе р’ӧһ’ мьри
йә, ӧса жи баwәри бейи кьра
мьри йә.

Зьман

3 1 Бьра гәләк жь wә, бьра-
йед мьн нәбьнә дәрсдар,
чьмки һун заньн диwане сәр
мә дәрсдара һе гьран бә. 2 Бәле
әм һ’әму жи гәләки шашийа
дькьн. Һәгәр йәк хәбәрдане-
да т’ӧ шашийе накә, әw йәки
к’амьл ә, кӧ дькарә т’әмамийа
qальбе хwә зәфт кә. 3 Әм гәме
давежьнә дәве һәспе, wәки
әw бе зәфте, кӧ әм сәрwер-
тийе т’әмамийа һәспе пева
бькьн. 4 Әм биньн сәр гәмийе
жи. Әw чьqаси мәзьн ьн у жь
бәр байе qайим тенә ажо-
тьне, ле бь чәрхәкә гәләки
бьч’ук тенә сәрwертикьрьне,
дьле гәмиван[ф] к’ийалида кӧ
бьхwазә. 5 Ӧса жи зьман ән-
дәмәки бьч’ук ә, ле тьштед

* 2:21 Дәстпебун 22:1-14.
* 2:23 Дәстпебун 15:6.
** 2:23 Р’омайи 4:3; Галати 3:6.
* 2:25 Йешу 2:1-21; 6:22-25.

жь хwә мәстьр дьбежә. Дина
хwә бьдьнә пьрискә агьр, чь
дарьстанәкә мәзьн дькарә бь-
шәwьтинә! 6 Зьман жи агьрәк
ә, дьнйакә зöлмк'ар ә нава
әндәмед мәда. Әw т'әмамийа
qальбе мә дьһ'әр'ьминә, агьр
дәwра жийина мерьв дьхә у
әw хwәха жь алава агьре до-
же[ф] пегьрти йә. 7 Һәр щур'ә
р'ә'wьр, тәйрәдә, шульки у
һ'әйwанед бә're тенә зәфте
у зәфти мерьв дьбьн, 8 ле т'ö
qул-бәндә зьмен нькарә. Әw
зöлмк'арәки беар ә, жә'ра
мә'рава дагьрти йә. 9 Әм бь
wи шькьрийе дьдьнә Хöдан у
Бав, бь wи жи ньфьр'а мерьв
дькьн, йед кö дьлqе Хwәдеда
һатьнә хöльqандьне. 10 Һәма
жь wи дәви жи дöа у ньфьр'
дәртен. Хушк-бьрайед мьн,
әв йәк нә щайиз ә кö аһа бә.
11 Гәло жь ч'ә'вканике ава
хwәш у тә'л дьдә дәр? 12 Гәло
дьбә хушк-бьрайед мьн, wәки
дара һежире бәре зәйт'уне
бьдә, йан жи к'ола тьрийе
һежире? Нә жи жь шор'айийе
ава хwәш дәрте?

Сәрwахтийа дьнйайе у сәрwахтийа ә'змен

13 Нава wәда к'и сәрwахт у
аqьл ә? Бьра әw бь п'әргали-
йа хwәйә qәнщ, кьред хwә бь
мьлуктийа сәрwахтийе бьдә
к'ьфше. 14 Ле һәгәр дьле wәда
һ'әвсудийа хьраб у ч'ә'внәбари
һәнә, к'öбар нәбьн у р'астийе
дәрәw дәрнәхьн. 15 Әва «сәр-
wахтийа» нә дайина жорьн
ә, ле жь дьне йә, йа мәрьвайи
йә у жь щьна йә. 16 Чьмки ль
к'идәре һ'әвсуди у ч'ә'внәба-
ри һәнә, ль wьр бет'әрбәти у
һәр кьрьнед хьраб жи һәнә.
17 Ле сәрwахтийа жорьн, бәре
пешьн паqьж ә, паше ә'дьл ә,
мьлук у бәрбьһер ә, бь р'ә'ме у
бәред qәнщийева т'ьжи йә, бе
т'агер[ф] у бе һ'ьләк'ари йә. 18 У
бәре һәqийе жь алийе йе кö бь
ә'дьлайийе дьчинә те чьнине*.

Йаре дьне, нәйаре Хwәде

4 1 Жь к'ö нә әw шәр' у дә'wе
нава wәда? Нә жь тәмед
wә нә, кö нава дьле wәда шә-
р'е хwә дькьн? 2 Ч'ә'ве wә ль

* 3:18 Аһа жи те фә'мкьрьне: «У һәqи әw бәр ә, кö йе ә'дьл т'охьме ә'дьлайийе дьчинә».

тышта йә, ле нак’әвә дәсте
wә, дькöжьн у ч’ә’внәбарийе
дькьн, ле нькарьн бьгьһижьнә
мәрәме хwә, һьнге һун һәвр’а
дьк’әвьнә һ’öщәте у шәр’ дь-
кьн*. Һун дәст нахьн, чьмки
һун һиви жь Хwәде накьн. 3 У
гава һиви дькьн, настиньн,
чьмки сәр нета хьрабийе һиви
дькьн, wәки к’ефед дьле хwә
дәрбаз кьн. 4 Беә’сьлно! Һун
ньзаньн к’е ве дьне һ’ъз дькә,
әw нәйартийе ль Хwәде дькә?
Awa к’и дьхwазә бьбә йаре дь-
не, әw хwә дькә нәйаре Хwәде.
5 Йан т’әхмина wә бадиһәwa[ф]
ньвисар дьбежә, кö Хwәде дә-
мана wи р’öһ’е бәр мәда йә?*
6 Ле бәле әw һе к’әрәме[ф] дьдә
мә. Ләма ньвисар дьбежә:

«Хwәде мьqабьли к’öбар-ба-
баха йә,
ле к’әрәме дьдә шкәстийа»*.

7 Awa бәр Хwәде шкәсти бьн.
Мьqабьли мирещьн[ф] бьсәкьньн
у әwe жь wә бьр’әвә. 8 Хwә ль
Хwәде бьгьрьн, Хwәде жи wе
Хwә ль wә бьгьрә. Дәстед хwә
бьшон, гöнәк’арно, дьле хwә
паqьж кьн, дöдьлино. 9 Бь-
нә’льн, шин у гьри бьн, бьра
к’әне wә бьбә шин у әшqа wә
жи к’әдәр. 10 Ль бәр Хöдан хwә
бьшкеньн у Әwe wә бьльнд кә.

Хәйба бьре хwә нәкә

11 Хәйба һәвдö нәкьн хушк-бь-
рано. К’и хәйба бьре хwә дькә,
йан лома бьре хwә дькә, әw
хәйба Qануне дькә у лома
Qануне дькә. Ле һәгәр тö лома
Qануне дьки, иди тö Qануне
наqәдини, ле һ’акьме wе йи.
12 Т’әне Qанундарәк у Һ’акь-
мәк һәйә, кö дькарә һьн хьлаз
кә у һьн жи öнда кә. Ле тö к’и
йи кö лома һәвале хwә дьки?

Һ’әвза хwә жь к’öбарийе бькьн

13 Ньһа һун гöһдар бьн, йед
кö дьбежьн: «Иро йан сьбе
әме һәр’ьнә фьлан бажари у
ль wе дәре саләке бьминьн,

* 4:2 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ч’ә’ве wә ль тышта йә, ле нак’әвә дәсте wә у дьбьнә меркöж. Һун ч’ә’внәбарийе дькьн, ле нькарьн бьгьһижьнә мәрәме хwә, һьнге дьк’әвьнә һ’öщәте у шәр’ дькьн».
* 4:5 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Кö әw р’öһ’е бәр бина мә ч’ә’внәбарийеда йә».
* 4:6 Готьнед Сьлеман 3:34.

т’öщарəтийе[ф] бькьн у qазьнщ
кьн». 14 Һун ньзаньн wе сьбе
чь бе сəре wə. Ә’мьре wə чь
йə? Һун мина мьже нə, һəw
дьньһер’и һəйə, һəw дьньһе-
р’и т’öнə.* 15 Гəрəке һун аһа
бежьн: «Һəгəр Хöдан бьхwазə,
əме бьжин у фьлан йан беван
тьшти бькьн». 16 Ле һун бь к’ö-
бар-бабахийа хwə дьфьр’ьн.
Һəр п’əйдайинəкə аһа хьраби
йə. 17 Аwа əwе кö занə qəнщийе
бькə у накə, əw жер’а гöнə йə.

Бона дəwлəтийа

5 1 Ньһа һун бьбьһен, дəw-
лəтино! Бьгьрин у шине
бькьн бона wе бəлəнгазийа
кö wе бе сəре wə. 2 Һəбука[ф] wə
р’ьзи йə, к’ьнщед wə жи бунə
хöре бьзузе*. 3 Зер’ у зиве wə
зəнг гьртьн ə у зəнга wане бьбə
шə’де мьqабьли wə у мина ала-
ва егьр гоште wə һ’уфи хwə кə.
Wə бона р’ожед ахьрийе хьзнə
хwəр’а т’оп кьр! 4 Wə əw һəqед
п’алед кö ə’рде wə дьдьрутьн
нəдане. Ва йə əw һəq дькьнə
зарин. Шькийате[ф] wан п’ала
гьһиштийə гöһе Хöдане Зор*.
5 Wə ль сəр дьне ч’ə’ве хwə
тьштəкида нəһьштийə, ль гора
дьле хwə хwарийə-вəхwарийə,
чаwа к’озикьри[ф], бона р’ожа
сəржекьрьне. 6 Wə əw мəрьвед
р’аст ломəк’ар[ф] кьрьн у кöш-
тьн, к’ижан кö мьqабьли wə
р’анəбун.

Сəбьр у дöа

7 Аwа хушк-бьрано, сəбьр кьн
һ’əта һатьна Хöдан. Дина хwə
бьдьне, щотк’ар һивийа бəре
ə’рдейи бь qимəт ə, бона wе
йəке сəбьр дькə һ’əта барана
пешьн у пашьн ледə. 8 Һун жи
сəбьр кьн, гöмана хwə öнда
нəкьн, чьмки һатьна Хöдан
незик ə. 9 Бина хwə жь һəвдö
тəнг нəкьн хушк-бьрано, кö
диwана wə нəбə. Ва йə һ’акьм
пьшт дери сəкьни йə.

10 Хушк-бьрано, алийе тə’-
ли-тəнгийа у сəбьреда ч’ə’в
бьдьнə wан п’ехəмбəра, йед
кö бь наве Хöдан хəбəр данə.
11 Бəле əм хwəзийа хwə ль йед
сəбьр дькьн тиньн. Wə бона
сəбьра Ибо бьһистийə у wə
дит, Хöдан ахьрийа wи чаwа

---

* 4:14 Готьнед Сьлеман 27:1.
* 5:2-3 Мəтта 6:19.
* 5:4 Qануна Дöщари 24:14-15.

хер кьр, чьмки Хӧдан гәләки
исаф[ф] у р’ә’м ә!*
12 Бәри һәр тышти хушк-бь-
райед мьн, сонд нәхwьн, нә
бь ә’змен, нә бь ә’рде, нә жи
сондәкә майин. Бьра «Бәле»-йа
wә бәле бә, «На»-йа wә на бә,
wәки һун диwане сәр хwәда
нәйньн*.
13 Һәгәр йәк жь wә тә’ли-тән-
гийеда йә, бьра дӧа бькә. Һәгәр
йәк ша йә, бьра әшqи Хwәде
бьстьре. 14 Һәгәр йәк жь wә
нәхwәш ә, бьра гази бәрпьр-
сийаред щьвине кә, сәр wида
бьра дӧа бькьн, бь наве Хӧдан
бь р’ун[ф] р’ун кьн*. 15 У дӧайе
бь баwәрийе wе йе нәхwәш
qәнщ кә у Хӧдан wе wи р’акә
сәр п’ийа. У һәгәр гӧнәк жи
кырьбә, wе wи бе бахшандь-
не. 16 Ләма бәр һәв гӧнед хwә
бьдьнә р’уйе хwә у бона һәв
дӧа бькьн, wәки һун qәнщ бьн.
Дӧайе йе р’аст гәләки qәwат
ә у һ’ӧкӧм дькә. 17 Елйас[ф] хут
мәрьвәки мина мә бу, бь дьл
у щан дӧа кьр, кӧ баран нә-
барә у се сал у нива сәр ә’рде
баран нәбари*. 18 У паше диса
дӧа кьр, жь ә’змен баран бари
у ә’рде бәре хwә да.
19 Гәли хушк-бьрайед мьн!
Һәгәр йәк жь wә жь р’ийа
р’астийе бьк’әвә у йәки дьн
wи вәгәр’инә, 20 бьра әw заньбә
йе кӧ гӧнәк’ар жь р’ийа wийә
хальфи[ф] вәдьгәр’инә, әw р’ӧ-
һ’әки жь мьрне хьлаз дькә у
гәләк гӧна р’әсит дькә*.

* 5:11 Ибо 1:1-22; 2:10; 42:10-17; Зәбур 103:8.
* 5:12 Мәтта 5:34-37.
* 5:14 Марqос 6:13.
* 5:17 П’адшати III, 17:1; 18:1; 18:41-45.
* 5:20 Пәтрус I, 4:8.

НӘ’МА ПӘТРУСӘ ПЕШЬН

Пешготьн

Пәтрусе[ф] шанди[ф] бь ве нә’ма хwәйә пешьн бәрбьр’и щьмә’та Хwәдейә бьжарти дьбә, аwа готи wан баwәрмәнда, йед кӧ бәлайи бакӧра Асйа Бьч’ук бьбун, кӧ пенщ qәза дьк’әтьнә нава wе, бь һ’әсабе иройин Т’ьркйайеда нә. Һ’имед щьвинед[ф] ван qәза һьнәк бь худана Паwлос, һьнәк жи бь йа һәвал-хәбатед wи һатьбунә авитьне. Ль гора шә’дәтийа щьвина сәдсалийа дӧдада Пәтрус әва нә’ма Р’омайеда[ф], бь навәки сӧр’ аwа готи «Бабилонеда[ф]» (5:13), бәри кӧштьна хwә сала 65-да ньвисийә, гава мәсиһи[ф] жь дәст Нероне Qәйсәре[ф] Императорийа Р’омайе дьһатьнә зерандьне.

Мәрәме ве нә’ме әw ә, кӧ дьл бьдә бәр wан хwәндәвана, к’ижан кӧ баwәрийа[ф] хwә Иса тиньн у нава тәнгаси[ф] у зерандьнада нә. Хӧдане[ф] нә’ме ве ньвисареда нәхше Иса дьдә к’ьфше кӧ чаwа щәфе Wи, мьрьн, р’абун у созе һатьна Wи wан баwәрмәндар’а гӧманәкә мәзьн пешда тинә. Бь ве дитьне гәрәке баwәрмәндед р’аст жи нава щәфада тәйах кьн, чьмки әва йәка дьдә к’ьфше, кӧ әw р’аст баwәрийеда п’ега Исада дьчьн. У әwед кӧ wе тәйах кьн, гава Иса Мәсиһ диса ә’йан бә, Әwе wан хәлат кә.

Ӧса жи хӧдане ве нә’ме һиви жь хwәндәвана дькә, кӧ әw һәр т’ьм һ’ьшйар у һазьр бьн, нава жийина пирозийеда[ф], һ’ьзкьрьна wанә һьндава һәвда дӧр’ути нибә у бьбьнә п’арьстгәһед[ф] сах, ль сәр wи р’ьк’ьне наве Мәсиһ чекьри.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Биранина кьред Хwәдейә бона хьлазбуне[ф] (1:3-12)
Ширәтед баwәрмәндар’а, кӧ бь жийина пироз бьжин (1:13–2:10)

Борщед бawәрмәнда дәма щәфа у тә’ли-тәнгийада (2:11–4:19)
Хwәденасийа мьлук у хьзмәтк’арийа wан (5:1-11)
Пашготьн (5:12-14)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь Пәтрус[ф], Шандийе
Иса Мәсиh,
щьмә’та Хwәдейә бьжарти-
р’а, йа кӧ ль wәлатед Понто-
се, Галатйайе, Кәпәдокйайе,
Асйайе у Битенйайеда хәриб
бәлабуйи йә. [2] Һун ль гора wе
qьрара Бав[ф] Хwәдейә пешда
hатьнә бьжартьне у бь Р’ӧh’е
Пироз бӧhӧрти-жьбарә дьбьн,
wәки гӧhдарийа Иса Мәсиh
бькьн у бь хуна Wийә р’ети
бенә паqьжкьрьне:
Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайи
hе ль wә зедә бә.

Р’азибун бона гӧмана сахийе

[3] Шькьр жь Хwәдер’а, Баве
Хӧдане[ф] мә Иса Мәсиh, кӧ жь
р’ә’ма Хwәйә п’ьр’, щарәкә дьн
әм дьне хьстьн, бь р’абуна Иса
Мәсиhә жь мьрийа, wәки бь-
бьнә хwәйе гӧмана сах [4] у wан
соз-qьрарed нәбәталә нәр’ьзи
у нәч’ьлмьси wap бьн. Әвана
ль ә’змана wәр’а хwәйкьри нә.
[5] У qәwата Хwәде пе бawәри-
йа[ф] wә, wә хwәй дькә, бона wе
хьлазбуна[ф] hазьркьри, йа кӧ
ахьрийа зәменда wе хӧйа бә.
[6] Һун бь wе ша дьбьн, р’аст
ә ньhа жи ӧса дьqәwьмә кӧ
hун hьнәки мә’дәкьри нә, жь
дәст щур’ә-щур’ә щер’ьбан-
дьна[ф]. [7] Әв йәк дьбә сәбәб,
wәки хальсийа бawәрийа wә
hе бь qимәт к’ьфш бә, нә кӧ
әw зер’е кӧ нава егьрда те ще-
р’ьбандьне ле диса ӧнда дьбә у
бь ви awайи әw бawәрийа wә wе
hежайи пәсьн, р’умәт у qәдьр
бә, wәхте хӧйабуна Иса Мәсиh.
[8] Wә Әw нәдитийә, ле hун Wи
h’ьз дькьн, ньhа жи набиньн,
ле бawәрийа хwә Wи тиньн
у ша нә бь wе әшqа мәзьнә
хwәйир’умәт, кӧ бь зара[ф] найе
готьне. [9] Чьмки hун хьлазкь-
рьна[ф] р’ӧh’е хwә дьстиньн, кӧ
мәрәме бawәрийа wә йә.
[10] Бона ве хьлазбуне п’ехәм-
бәр ле гәр’ийан у к’әтьбунә бьн
ә’нәна у бона wе к’әрәма[ф] кӧ wе
wәр’а бьбуйа п’ехәмбәрти[ф] кь-
рьн. [11] Р’ӧh’е Мәсиhи нава wанда
hе пешда ль бәр wан вәдькьр,

кӧ Мәсиһе щәфе бьк’ьшинә
у пәйр’а бьк’әвә р’умәта Хwә.
У wан дькьр кӧ бьзаньбьн к’а
бона к’әнге у зәманәки чаwада
әв йәке бьдqәwьмьн. 12 Ль бәр
wан вәбу, wәки әw нә кӧ бона
хwә, ле бона wә хәбьтин, гава
әw тьштед ньһа wәр’а бь дәс-
те wан һатьнә готьне, йед кӧ
Мьзгини wәр’а даннасин кьрьн,
бь Р’öһ’е[ф] Пирози кӧ жь ә’змен
һатә шандьне. Мьлйак’әт[ф] жи
дәмана wан тьштада нә, кӧ
һәма бьбиньн.

Һ’ьшйар у пироз[ф] бьн

13 Бона wе йәке һун фькьред
хwәда пьштгьредайи у һ’ьшйар
бьн, т’ам гӧмана хwә бьдьнә
сәр wе к’әрәме, йа кӧ wе wәр’а
бе дайине, wәхте хöйабуна Иса
Мәсиһ. 14 Мина зар’ед гöһдар
бьн, нәбьнә мина wи wәхте
дьлхwәстьнед хwәйә нәзанийа
хwәда. 15 Ле мина wи Пирозе кӧ
гази wә кьр, һун жи пироз бьн
нава һ’әму р’абун-р’уньштьна
хwәда. 16 Чаwа ньвисар ә: «Пи-
роз бьн, чьмки Әзи пироз ьм»*.

17 Һәгәр һун Wир’а Баво дь-
бежьн, Йе кӧ бе фьрqи ди-
wана һәр кәси wәкә ә’мәлед
wи дькә, кӧ ӧса йә ви wәхте
хәриб-фьрарийа хwәйә ве дь-
не бь хофа Хwәде дәрбаз кьн.
18 Чьмки һун заньн wәки һун
жь р’аw-р’ьзьмед[ф] кал-бавайә
бекер, пе wан тьштед кӧ ӧнда
дьбьн, аwа готи зер’а йан зива
нәһатьнә к’ьр’ине, 19 ле пе хуна
Мәсиһә qимәт-гьран, кӧ әw
чаwа бәрхәки беqӧсур у беләк’ә
бу. 20 Әw һе бәри дәстпебуна
дьнйайе к’ьфшкьри бу, ле ван
ахьрийада бона wә ә’йан бу.
21 Бь Wи wә баwәрийа хwә Wи
Хwәдейи ани, Йе кӧ Әw жь нава
мьрийа р’акьр у р’умәт да Wи,
ләма баwәри у гӧмана wә сәр
Хwәде йә. 22 Аwа wә гöһдари-
йа р’астийе кьр у бь ви аwайи
хwә пақьж кьр, кӧ һ’ъзкьрьна
wә һьндава хушк-бьрада бе
һ’ьләк’ари бә, ньһа бь дьле сах
һәвдӧ qайим һ’ъз бькьн. 23 Һун
нә кӧ жь һавене п’уч’ диса дьне
к’әтьнә, ле жь йе нәп’уч’, жь
хәбәра Хwәдейә хwәйиә’мьрә
һ’әта-һ’әтайе. 24 Чьмки

«Һ’әму мәрьв[ф] мина гиһе нә
у т’әмамийа р’әwша wан
мина гӧле гиһе.
Гиһа һ’ьшк дьбә у гӧлед wе
же дьwарьн,

* 1:16 Qануна К’аһинтийе 11:44-45; 19:2; 20:7.

25 ле хәбәра Хӧдан һ’әта-һ’ә-
тайе дьминә».*
Әв әw хәбәр ә, кӧ бь Мьзгинийе
wәр’а һатә дайине.

Кәвьре сах у мьләте пироз

2 1 Дә һәр щур’ә хьрабийе,
һ’ьләк’арийе, дӧр’утийе,
һ’әвсудийе у бӧхданбежийе жь
п’еша хwә даwшиньн. 2 Мина
дәргушед ль бәр бьстен, һ’әйра
шире сьпийи р’ӧһ’анида бьн,
кӧ һун бь wи хьлазбунер’а
мәзьн бьн. 3 Чьмки ньвисар
ә: Wә «тә’ма ширьнайийа
Хӧдан һьлдайә»*. 4 Хwә ль
Wи бьгьрьн, Wи кәвьре сахи
кӧ жь мәрьва т’әхсиркьри[ф]
йә, ле жь Хwәдеда бьжарти у
хwәйиqәдьр ә. 5 Һун жи мина
кәвьред сах, п’арьстгәһәкә
р’ӧһ’ани wәрьнә чекьрьне,
чаwа к’аһинед[ф] пироз qӧр-
банед[ф] р’ӧһ’анийә ль Хwәде
хwәш бь Иса Мәсиһ бдьн.
6 Чьмки к’ьтебеда ньвисар ә:
«Ва Әз Сийонеда[ф] кәвьрәки
жьбарәйи у хwәйиqәдьр
чаwа кәвьре ә’нишке[ф] да-
тиньм
у к’и баwәрийа хwә Wи бинә,
т’ӧ щар wе шәрми нәми-
нә»*.
7 Аwа әw кәвьр бона wә баwәр-
мәнда хwәйир’умәт ә, ле бона
нәбаwәра:
«Әw кәвьре кӧ һоста т’әхсир
кьр, Әw бу сәре ә’нишке»*,
8 «Кәвьре кӧ мәрьв сәрда дь-
льк’ӧмьн
у зьнаре кӧ же һол дьбьн»*.
Әw дьльк’ӧмьн, чьмки гӧһ-
дарийа хәбәре накьн у чаwа
wе йәкер’а жи к’ьфшкьри нә.
9 Ле һун qәбиләкә жьбарә нә,
к’аһинед п’адшатийе, мьләте
бӧһӧрти, щьмә’та Хwәде, wәки
к’әрәмәтед* Wи бькьнә дәнги,
Йе кӧ һун жь тә’ристанийе га-
зи р’онайа хwәйә һ’ӧжмәк’ар
кьрьнә**. 10 Wәхтәке һун нә
т’ӧ щьмә’т бун, ле ньһа бунә

* 1:24-25 Ишайа 40:6-8.
* 2:3 Зәбур 34:8.
* 2:6 Ишайа 28:16.
* 2:7 Зәбур 118:22.
* 2:8 Ишайа 8:14.
* 2:9 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Т’ор’ьнтийа Wи».
** 2:9 Ишайа 43:20-21; Дәрк’әтьн 19:5-6.

щьмә’та Хwәде, һунә бе р’ә’ма
Хwәде бун, ле ньһа wә р’ә’м
дитийә*.

Хöламед Хwәде

11 Дәлално! Әз һиви жь wә
дькьм, чаwа мәрьвед фьрари у
хәрибә ве дьне, һ’әвза хwә жь
дьлһавьжийед бәдәне бькьн, кö
мьqабьли р’öһ’е wә шәр’ дькьн.
12 Нава п’утп’арьстада[ф] һун хwә
öса п’әргал хwәй кьн, wәки чь
тьштида жи wә р’әзил бькьн
чаwа хьраб, кьред wәйә qәнщ
бьбиньн у шькьрийе бьдьнә
Хwәде, we Р’ожа кö сәрики
бьдә дьне.
13 Гöр’а[ф] һәр сәрwертийед
мәрьвайеда бьн, бона хатьре
Хöдан, гöр’а п’адшеда бьн,
чаwа сәрwере һәри бьльнд,
14 öса жи гöр’а wәлийада[ф] бьн,
кö жь алийе п’адшеда шанди[ф]
нә, wәки щәзайе бьдьнә нәһә-
qа у пәсьн жи бьдьнә qәнща.
15 Чьмки әв ә qьрара Хwәде,
кö һун бь qәнщикьрьне дәнге
мәрьвед беһ’ьшә нәзан бьдьнә
бьр’ине. 16 Мина мәрьвед аза
бьжин. Бьра азайийа wә нәбә
хелийа хьрабикьрьне, ле бьжин
чаwа хöламед Хwәде. 17 Qәдьре
һ’әмуйа бьгьрьн хушк-бьра
һ’ьз бькьн, жь Хwәде бьтьрсьн,
qәдьре п’адше бьгьрьн.

Һун жи р’ийа Мәсиһә щәфада һәр’ьн

18 Хöламно, бь хофк’ешикә
мәзьн гöр’а ахайед хwәда бьн,
нә кö т’әне гöр’а йед qәнщ
у бәрбьһерада бьн, ле гöр’а
зöлмк’арада жи. 19 Чьмки әва
бәхтәwарик ә, һәгәр йәк бона
хатьре Хwәде щики һәqи-нәһәq
зәлулийе дьк’ьшинә у сәбьр
дькә. 20 Ле чь фәйдә һәгәр һун
бона гöнәкьрьне бенә ледане у
тәйах кьн? Ле һәгәр һун бона
qәнщикьрьне щәфе бьбиньн у
тәйах кьн, һун ль бәр Хwәде
бәхтәwар ьн. 21 Бәле һун ве йә-
кер’а һатьнә газикьрьне, чьмки
Мәсиһ хwәха жи бона wә щәфа
к’ьшанд у нәхшәк wәр’а һьшт,
wәки һун п’егәһа Wида һәр’ьн.
22 Әwи гöнә нәкьр у заре Wи-
да һ’ьләк’ари т’öнәбу*. 23 Гава
дьһатә р’әзилкьрьне, жь бәрва
кәс р’әзил нәдькьр, гава щә-
фа дьк’ьшанд, гәф ль кәсәки
нәдьхwар, ле Хwә спартьбу[ф]

* 2:10 Һосейа 2:23.
* 2:22 Ишайа 53:9.

һ’акьме сәр р’астийе*. 24 Әwи
гӧнед мә бәдәна Хwәда р’акь-
рьнә сәр дар, wәки әм һьн-
дава гӧнада мьри* бьн у бона
һәqийе бьжин: Бь дәхмед Wи
һун qәнщ бун**. 25 Чьмки һун
мина пәзед хальфи[ф] бун, ле
ньһа һун ль Шьван у Сә’вийе
р’ӧһ’е хwә вәгәр’ийанә.

Т’әмийа бона жьн у мер

3 1 Ӧса жи к’ӧлфәтно[ф], гӧр’а
мере хwәда бьн, wәки жь
wан һьнәк жи, һәгәр гӧһдарийа
хәбәре накьн, бь п’әргалийа
жьнед хwә, бе готьн жи бенә
сәр баwәрийе* 2 гава п’әргалийа
wәйә хофә у навә-намус бьби-
ньн. 3 Бьра хәмьла wә дәрвава
бь гӧливәгьртьне у т’ор’ед зер’а,
йан жи бь к’ьнща нибә*, 4 ле йа
мәрьве һьндӧр’е дьлда, р’ӧһ’ә-
ки мьлук у гьранә бәдәwәтийа
нәбәтал ә, кӧ ль бәр Хwәде
п’ьр’ бь qимәт ә. 5 Чьмки бәре
бь ви тьһәри к’ӧлфәтед пирозә
кӧ гӧмана хwә данибунә сәр
Хwәде, хwә дьхәмьландьн, хә-
мьла wан әw бу кӧ гӧр’а мере
хwә бькьрана, 6 мина Сәрайе
кӧ гӧр’а Бьраһимда[ф] бу у дьго-
тә wи: «Хwәйе мьн». Иди һун
qизед wе дейе нә, һәгәр һун
хwә ль qәнщийе дьгьрьн у жь
т’ӧ тьшти натьрсьн.

7 Ӧса жи мерно, бь фә’мда-
рийе ә’мьре хwә т’әви жьнед
хwә дәрбаз кьн, чаwа qьсьме
сьст qәдьре wан бьгьрьн, ӧса
жи чаwа һәвалwаре wе жийина
кӧ һуне п’ешк’еш[ф] бьстиньн,
wәки т’ӧ тьшт нәбьнә байисе
дӧайед wә*.

Щәфе бона р’астикьрьне бьк’ьшиньн

8 Һәйнәсәр һ’әму жи сәр не-
тәке бьн, сәр һәв шәwат бьн,
һәв һ’ьз бькьн, р’ә’м у шкәс-
ти бьн. 9 Жь бәр хьрабийева
хьрабийе нәкьн, йан жь бәр
беһӧрмәткьрьнева беһӧрмәт-
кьрьне, ле жь бәр ванва дӧа-дь-
розга ль wан бькьн, чьмки һун

* 2:23 Ишайа 53:7.
* 2:24 Бь готьнәкә дьн: «Жь гӧна дур» йан «аза».
** 2:24 Ишайа 53:5-6.
* 3:1 Әфәси 5:22; Колоси 3:18.
* 3:3 Тимот’ейо I, 2:9.
* 3:7 Әфәси 5:25; Колоси 3:19.

ве йәкер’а һатьнә газикьрьне,
wәки дӧа-дьрозге создайи сәр
wәда бе. 10 Чьмки ньвисар ә:
«К’и жийине бәгәм дькә
у дьхwазә р’ожед хwәш бь-
бинә,
бьра зьмане хwә жь хьрабийе
хwәй кә
у заре хwә жи жь һ’ьләк’а-
рийе.
11 Бьра жь хьрабийе вәгәр’ә,
qәнщийе бькә
у ә’дьлайийе бьгәр’ә, ль пәй
we һәр’ә.
12 Чьмки ч’ә’ве Хӧдан ль сәр
р’аста йә
у гӧһе Wи сәр дӧайе wан ә,
ле Хӧдан мьqабьли wан ә,
йед кӧ хьрабийе дькьн».*
13 К’и we хьрабийе ль wә
бькә, һәгәр һун дәмана qән-
щикьрьнеда бьн? 14 Ле һәгәр
һун бона р’астикьрьне щәфе
жи ббиньн, һунә хwәзьли нә!
Иди жь мәрьва нәтьрсьн у хwә
ӧнда нәкьн*. 15 Ле бәле Мәсиһ
чаwа Хӧдане пироз дьле хwәда
бьльнд бьгьрьн. Һәр гав һазьр
бьн, щаба wан һ’әмуйа бьдьн,
йед кӧ бона we гӧмана нава wәда
дьпьрсьн. Ле we йәке бь хоф
у мьлуктийе бькьн*, 16 хwәйе
исафа[ф] р’ьһ’әт бьн, wәки, гава
һун бенә р’әзилкьрьне, йед кӧ
п’әргалийа wәйә qәнщә т’әви
Мәсиһ беһӧрмәт дькьн, шәрми
бьн. 17 Һе qәнщ ә, һәгәр qьрара
Хwәде йә, әм бона qәнщийе
щәфе бьк’ьшиньн, нә кӧ бона
хьрабийе. 18 Чьмки Мәсиһ ща-
рәке бона һәр т’ьм бона гӧна
щәфа к’ьшанд*, Йе һәq бона
нәһәqа, wәки мә незики Хwәде
кә. Әw алийе бәдәнида һатә
кӧштьне, ле алийе р’ӧһ’анида
жийинер’а һатә вәгәр’андьне.
19 Бь р’ӧһ’ани чу нава wан р’ӧ-
һ’ед кәледа даннасин кьр, 20 йед
кӧ wәхтәке нә гӧһдар бун, гава
Хwәде бь думька дьреж сәбьр
дькьр, wи зәмане Нӧһда[ф], гава
гәми дьһатә чекьрьне. Wеда
һьндьк, аwа готи һ’әйшт нәфс
«нава аведа» хьлаз бун*. 21 Әw
ав сурәте ньхӧмандьне[ф] бу,
к’ижан ньһа wә хьлаз дькә. Әw

* 3:10-12 Зәбур 34:12-16.
* 3:14 Мәтта 5:10.
* 3:15 Ишайа 8:12-13.
* 3:18 Аһа жи те фә’мкьрьне: Дәwса «щәфа к’ьшанд» «мьр».
* 3:20 Дәстпебун 6:9—8:22.

ньхӧмандьн нә кӧ wә жь qьлера
бәдәне дьшо, ле жь исафа р’ьh’әт
шә’дәтик ә ль бәр Хwәде*. Әw
йәк бь р’абуна Иса Мәсиhә жь
мьрийа wә хьлаз дькә, 22 Йе кӧ
чуйә ә’змен, ль мьле Хwәдейи
р’асте йә у мьлйак’әт, h’ӧкӧмәт
у qӧдрәтед р’ӧh’ани бьн гӧр’а
Wида нә.

4 1 Аwа Мәсиh кӧ бона мә
бәдәни щәфа к’ьшанд,
hун жи бь wе нет-фькьре си-
льh’кьри бьн. Чьмки йе бь
бәдәни щәфа к’ьшанд, wи дәст
жь гӧна к’ьшандийә, 2 wәки
иди h’әта мьрьна хwә, нә кӧ
ль гора дьлhавьжийед хwәйә
мәрьвайи бьжин, ле ль гора
qьрара Хwәде. 3 Бәси wә йә,
кӧ wә wәхте жийина хwәйә
бьhӧрида ль гора хwәстьна
п’утп’арьста[ф] дәрбаз кьрийә,
hун пәй h’әрамийе[ф], тәмхwәс-
тьнед хьраб, пәй-вәхwарьне,
куч’ьксантийе, сәрхwәшийе у
п’утп’арьстийа к’ьрет к’әтьбун.
4 Әw п’утп’арьст ә’щебмайи
жи дьминьн, wәки hун т’әви
авитийа wанә бенамуси набьн
у наве хьраб ль пәй wә дьхьн.
5 Ле әwе ль бәр Wи щабдар бьн,
Йе кӧ hазьр ә диwана мьри у
зендийа бькә. 6 Бона ве йәке
жи wан мьрийар’а Мьзгини
hатә дайине, йед кӧ бь бәдә-
ни мина мәрьва диwана wан
hатә кьрьне, wәки бь р’ӧh’ани
бьжин мина Хwәде.

П’ешк’ешед Хwәдейә бона щьвине[ф]

7 Ахьрийа hәр тьшти незик
буйә. Аwа сәрwахт у сәр хwә
бьн, кӧ бькарьбьн дӧа бькьн.
8 Бәри hәр тьшти, h’ьзкьрьна
wә hьндава hәвда бь дьл у щан
бә, чьмки h’ьзкьрьн гәләк гӧ-
на дьньхемә. 9 Hьндава hәвда
меванh’ьз бьн, бина хwә тәнг
нәкьн*. 10 Жь wә к’е чь п’еш-
к’еш стандийә, бь wе жи hәвр’а
хьзмәтк’арийе бькьн, чаwа wә-
к’илед qәнщә к’әрәма Хwәде.
11 Hәгәр йәк хәбәр дьдә, бьра
готьнед Хwәде хәбәр дә, hәгәр
йәк хьзмәтк’арийе дькә, бьра
бь wе qәwате бькә, кӧ Хwәде
дайе, wәки hәр тьштида наве
Хwәде бе бььндкьрьне бь Иса

* 3:21 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Ле ньхӧмандьн бона исафа qәнщ шә’дәти йә ль бәр Хwәде». Дәwса хәбәра «шә’дәти» hьнәк «дәлиләк» фә’м дькьн.
* 4:8 Аqуб 5:20; Готьнед Сьлеман 10:12.

Мәсиh, р’умәт у qӧдрәт жь
Wир’а h’әта-h’әтайе. Аминᶠ.

Щәфа у тә’ли-тәнгийед бона наве Иса Мәсиh

12 Дәлално! Жь wе алава тән-
гасийеᶠ ә’щебмайи нәминьн,
кӧ бона щер’ьбандьне те сәре
wә у нәфькьрьн кӧ әв чь бәла
бу ль wә qәwьми. 13 Ле ша бьн,
кӧ hун т’әви щәфед Мәсиh дь-
бьн, wәки wи wәхте хӧйабуна
р’умәта Wи hуне жь шабуне
гәш бьн. 14 Һәгәр hун бона
наве Мәсиh бенә р’әзилкьрь-
не, hунә хwәзьли нә, кӧ ӧса
йә Р’ӧh’е хwәйир’умәт, Р’ӧh’е
Хwәде сәр wә данийә*. 15 Бьра
жь wә т’ӧ кәс щәфе нәк’ьши-
нә, чаwа меркӧж, йан дьз, йан
зӧлмк’ар, йан жи т’әви шьхӧле
хәлqе буйи. 16 Ле hәгәр щәфе
бьк’ьшинә чаwа мәсиhиᶠ, бь-
ра шәрм нәкә, ле шькьрийе
бьдә Хwәде бона ви нави, кӧ
сәр wи йә. 17 Иди wәхт пер’а
гьhиштийә, wәки диwан жь
мала Хwәдеда дәстпебә у hәгәр
пешда жь мәда дәстпедьбә, ле
ахьрийа wане чаwа бә, йед кӧ
гӧр’а wе Мьзгинийа жь Хwәде
накьн? 18 Ньвисар ә:

«Һәгәр йе р’аст wе бь зорәке
хьлаз бә,
иди h’але нәп’ак у гӧнәк’араᶠ
wе чаwа бә?»*

19 Аwа йед кӧ ль гора qьрара
Хwәде щәфе дьк’ьшиньн, бьра
хwә ль qәнщийе бьгьрьн, р’ӧh’е
хwә бьсперьнәᶠ Ә’фьрандаре
хwәйи амьн.

Бона кәре пәзе Хwәде

5 1 Әз hиви жь бәрпьрсийаред
нава wәда дькьм, әз хwәха
жи чаwа бәрпьрсийар у шә’де
щәфед Мәсиh у hәвал-п’аре wе
р’умәте мә, йа кӧ wе хӧйа бә.
2 Шьвантийе wи кәрийе пәзе
Хwәдейи ль бәр хwә бькьн*,
нә кӧ бе дьл, ле бь дьл у щан
ӧса хwәй кьн, чаwа Хwәде дь-
хwазә, нә кӧ бона к’ара хwә, ле
бь р’әзәдьли**, 3 нә кӧ ль сәр
йед кӧ п’ара wә к’әтьнә h’ӧкӧм
кьн, ле нәхше qәнщ нишани

* 4:14 Нав hьнәк дәстньвисарада әв жи hәйә: «Жь алийе wанва Әw те беhӧрмәткьрьне, ле жь алийе wәва те бьльндкьрьне».
* 4:18 Готьнед Сьлеман 11:31.
* 5:2 Нав hьнәк дәстньвисарада әв жи hәйә: «Чаwа сә’ви».
** 5:2 Йуh’әнна 21:15-17.

кери кьн. 4 У гава Сәрәкшьван
ә’йан бә, һуне we т’ащеᶲ р’у-
мәте бьстиньн, кӧ ч’ьрусийа
we ӧнда набә.

5 Ӧса жи щаһьлно, гӧр’а мә-
зьнада бьн. У һун һ’әму жи, ль
бәр һәв шкәсти бьн, хӧлам-
тийе һәвдӧр’а бькьн, чьмки
ньвисар ә:

«Хwәде мьqабьли к’ӧбар-ба-
баха йә,
ле к’әрәме дьдә шкәстийа»*.

6 Бьн дәсте Хwәдейи зор та бьн,
кӧ Әw wәхтда wә бьльнд кә*
7 у һ’әму хәмед хwә бавежьнә
сәр Wи, чьмки Әw бона wә
хәм дькә.

8 Сәрwахт бьн, һ’ьшйар бь-
миньн! Мирещьнеᶲ нәйаре wә
мина шер мьр’ә-мьр’а wи йә,
дьгәр’ә к’а к’е һ’уфи хwә кә.
9 Баwәрийеда һ’имгьрти мь-
qабьли wи бьсәкьньн, чьмки
һун заньн кӧ хушк-бьред wә
жи т’әмамийа дьнйайеда хут
wан щәфа дьк’ьшиньн. 10 Ле
Хwәдейе т’әмамийа к’әрәме, Йе
кӧ пе Мәсиһ һун гази р’умәта
хwәйә һ’әта-һ’әтайе кьрьнә,
пәй һьнәк щәфа дитьнер’а, we
Хwәха wә к’амьл кә, бьшьди-
нә, qәwат кә, хwәйибьнгәһ кә.
11 Qӧдрәт жь wир’а һ’әта-һ’ә-
тайе. Амин.

Сьлавед ахьрийе

12 Мьн бь дәсте Силас*, ча-
wа бьраки амьн әз wи һ’әсаб
дькьм, кьн wәр’а ньвиси, дьл
дьдьмә wә у шә’дәтийе дьдьм,
кӧ әв ә к’әрәма Хwәдейә р’аст.
Веда һун qәwин бьсәкьньн.
13 Щьвинаᶲ Бабилонедаᶲ* ль
wә сьлав дькә, йа кӧ т’әви wә
һатийә бьжартьне, ӧса жи лаwе
мьн Марqос. 14 Бь р’амусана
һ’ьзкьрьнейә дьле сах һәвдӧ
сьлав кьн. Дә бьра ә’дьлайи
ль wә һ’әмуйед п’ара Мәсиһ
бә. Амин.

---

* 5:5 Готьнед Сьлеман 3:34.
* 5:6 Мәтта 23:12; Луqа 14:11; 18:14.
* 5:12 Бь йунани «Силвано» ньвисар ә, кӧ щур’әки наве «Силас» ә.
* 5:13 Бь фькьра һьнәка һьнге баwәрмәнда бажаре Р’омаᶲ Италйайер’а дьготьн «Бабилон».

НӘ’МА ПӘТРУСӘ ДÖДА

Пешготьн

Пәтрусе[ф] шанди[ф] бь ве нә’ма хwәйә дöда бәрбьр’и һ’әму бавәрмәнда дьбә. Мәрәме wийи мәзьн әw бу, кö пешийа һинкьрьна дәрсдаред шаш бьдә гьртьне у бавәрмәнд жь wе һинкьрьне нәхальфьн, йа кö бь дәсте wан мәрьва[ф] һатийә һинкьрьне, к’ижана бь ч’ә’ве хwә Иса дитьбун у бь гöhе хwә готьнед Wи бьһистьбун. Әw бәрк’ давежә wан, йед кö дьбежьн Мәсиһ вәнагәр’ә у һинкьрьнед зәwал[ф] һин дькьрьн у р’абун-р’уньштьна хwәда жи нә р’ева бун. Әw сәрда зедә дькә кö дәрәнгик’әтьна Иса Мәсиһ жь сәбьра Хwәде йә, к’ара хьлазбуна[ф] р’öh’е инсен ә, чьмки Хwәде нахwазә кö т’ö кәс öнда бә, ле әw дьхwазә wәки һ’әму жи жь гöнәкьрьне вәгәр’ьн (3:9).

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-2)
Гази у бьжартьна Хwәдейә һьндава мәсиһийада[ф] (1:3-21)
Дәрсдаред шашә дәрәw (2:1-22)
Һатьна Мәсиһә дöда (3:1-18)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Шьмһ’ун Пәтрусе[ф] хö-
лам у шандийе[ф] Иса Мәсиһ,
wанр’а, йед кö бь һәqийа Хwә-
де Хьлазкьре[ф] мә Иса Мәсиһ*
әw бавәрийа[ф] хwәйиqимәт
стандьн, чаwа мә станд:
2 Дә бьра к’әрәм[ф] у ә’дьлайи
бь wе занәбуна Хwәде у Хöдане[ф] мә Иса ль сәр wә зедә бә.

---

* 1:1 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Хwәде у Хьлазкьре мә Иса Мәсиһ».

Гази у бьжартьна Хwəде

[3] Qəwата хwəдетийа Wи һəр
тьштe кӧ ль жийина хwəденаси-
йе дьк'əвə п'ешк'ешиᶠ мə кьр,
бь we занəбуна мəйə һьндава
Wида, Йе кӧ бь сайа р'умəт у
qəнщийа Хwə гази мə кьр. [4] Бь
ви аwайи Əwи созед һəрə мəзь-
нə qимəт данə мə, wəки əм бь
wан т'əви бьнйат'а хwəдетийе
бьн у жь we бош-бəталийа кӧ
жь дьлһавьжийед дьне пешда
те бьр'əвьн.

[5] Һəма бона ве йəке һəр али-
йава хирəт кьн, сəр баwəрийа
хwəда qəнщийе зедə кьн, сəр
qəнщийеда занəбуне, [6] сəр
занəбуне хwəгьртьне, сəр хwə-
гьртьне сəбьре, сəр сəбьре
хwəденасийе, [7] сəр хwəденасийе
һ'ӧба хушк-бьра у сəр һ'ӧба
хушк-бьра һ'ъзкьрьне. [8] Чьмки
һəгəр əв шӧрəтана нава wəда
һəнə у зедə дьбьн, һун бекер
у бебəр наминьн нава we за-
нəбуна wəйə һьндава Хӧдане
мə Иса Мəсиһда. [9] Ле ль щəм
к'е əв шӧрəтана т'ӧнəнə, əw
ч'ə'вада һаqас мə'рьм ə, wəки
qəт набинə у бир кьрийə кӧ жь
гӧнед хwəйə бəре паqьж буйə.

[10] Бона ве йəке хушк-бьрано,
һе бькьн кӧ we гази у жьбарə-
буна хwə т'əстиq кьн. Һун кӧ ве
йəке бькьн, т'ӧ щар нак'əвьн.
[11] Бь ви аwайи дəргəһе ль бəр
wə бь мəр'дани вəбə, кӧ бь-
к'əвьнə П'адшатийа һ'əта-һ'ə-
тайейə Хӧдан у Хьлазкьре мə
Иса Мəсиһ.

[12] Бона ве йəке əз һəр гав
дьхwазьм кӧ ван тышта бькьмə
бира wə, чаwа һун заньн у сəр
we р'астийа кӧ гьһиштийə wə
жи һ'имгьрти нə. [13] Əз ве йəке
жи р'аст дьбиньм, wəки һ'əта
ви qальбида мə биньмə бира
wə. [14] Чьмки заньм кӧ əзе зуть-
рəке ви qальби жь хwə бехьм,
чаwа кӧ Хӧдане мə Иса Мəсиһ
ə'лами мьн кьрийə. [15] Аwа əзе
бькьм, кӧ пəй чуйина мьнр'а
жи, һун һəр гав бькарьбьн ван
тышта биньнə бира хwə.

Йед кӧ бь ч'ə'ва р'умəта Иса Мəсиһ дитьн

[16] Əм нə кӧ пəй ч'ъловискийед
һостатийə бəрхwəдəрхьсти к'ə-
тьбун гава мə дəрһəqа qəwат у
һатьна Хӧдане мə Иса Мəсиһда
wəр'а гот, ле мə бь ч'ə'вед хwə
мəзьнайийа диндара Wи дит.
[17] Əwи жь Бавᶠ Хwəде р'умəт у
һӧрмəт станд, гава жь we Р'у-
мəта Qəшəнг дəнг һат у гот:
«Əw ə Кӧр'е Мьни дəлал, жь

к’ижани Әз р’ази мә»*. 18 Мә
хwәха әв дәнг бьһист, гава
жь ә’змен һат, һьнге әм т’әви
Wи сәре ч’ийайе бöһöрти бун.

19 Аwа готьнед п’ехәмбәрти-
йе[ф] жи бона мә һе мак дьбьн.
Qәнщ ә wәки һун дина хwә
бьдьнә wан, чьмки әw мина
ч’ьраке нә, кö тә’рийеда р’она-
йе дьдә, һ’әта сьбәһ зәлал бә
у стәйрка бәрбьр’о дьле wәда
дәре. 20 Ле пешийе ве йәке
заньбьн кö т’ö кәс хwәсәри-
хwә нькарә п’ехәмбәртийед
ньвисаре шьровәкә. 21 Чьмки
т’ö п’ехәмбәрти бь хwәстьна
дьле мәрьва[ф] нәһатийә дайине,
ле мәрьва бь р’ебәрийа Р’öһ’е[ф]
Пироз жь Хwәдеда хәбәр данә*.

Дәрсдаред дәрәw

2 1 П’ехәмбәред дәрәw жи
нава щьмә’та Исраеледа[ф]
дәрк’әтьнә, чаwа ль нава wәда
жи wе дәрсдаред дәрәw дәрен.
Әwе һинкьрьнед зәwал[ф] вәдь-
зьнә нава wә, wи Хwәйийе кö
әw к’ьр’ин жи инк’ар[ф] кьн у
зутьрәке бәлайе биньнә сәре
хwә. 2 Гәләк wе бәр байе бе-
намусийа wан к’әвьн, р’уйе
wанда wе р’ийа р’астийе бе
беһöрмәткьрьне. 3 Wе жь дәст
тьмак’арийе бь заре хwәш wә
бьхапиньн бона к’ара хwә. Ди-
wана wане дәрәнги нәбә, бәла
wан бәр шемике йә.

4 Чьмки һ’әйфа Хwәде ль wан
мьлйак’әтед[ф] кö гöнә[ф] кьрьн
нәһат, ле әw qәйдкьри авитьнә
зьндана тә’ристанийе, Р’ожа
Диwанер’а данә хwәйкьрьне.
5 У һ’әйфа Wи дьнйа пешьн жи
нәһат, т’әне һ’әйшт нәфс, Нöһе[ф]
кö һәqи даннасин дькьр, мала
wива хьлаз[ф] кьр гава лейи[ф] ани
сәр дьнйа нәп’ака*. 6 Диwана
бажаред Содом[ф] у Гоморайе
жи кьр, әw кьрьн ах-хwәли,
wеран кьр, бона нәп’акед пәй
wанр’а дәрсәк һьшт.* 7 Луте[ф]
р’аст жи, кö жь беп’әргали-
йа нәп’акайә бенамуси ащьз
бьбу, хьлаз кьр. 8 Чьмки әwи
р’аст, кö нава wанда дьма, кь-
ред беолитийа[ф] wан дьдитьн

* 1:17 Мәтта 17:1-5.
* 1:21 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Ле мәрьвед Хwәдейә пироз[ф] бь р’ебәрийа Р’öһ’е Пироз хәбәр данә».
* 2:5 Дәстпебун 6:18; 7:13.
* 2:6-7 Дәстпебун 19.

у дьбьһистьн, һәр р’ож р’öһ’е
wийи р’аст хwәда дьшәwьти.
9 Хöдан кö бь ви аwайи кьр,
әw занә чаwа хwәденаса жи
жь щер’ьбандьна[ф] хьлаз кә у
нәһәqа Р’ожа Диwанер’а хwәй
кә, wәки щәзайе хwә бьстиньн,
10 илаһи[ф] wан, йед кö пәй һ’әра-
мийа[ф] хwәстьна qальб к’әтьнә,
дьжәньнә сәрwертийе.

Әwә бәрзәq у хwәр’ази нә,
хоф жи накьн, йед хwәйир’у-
мәтә жорьн беһöрмәт дькьн,
11 ле мьлйак’әт чьqаси пе qәwат
у зорайийа хwә жь ван зедә-
тьр ьн, диса ль бәр Хöдан бь
беһöрмәткьрьне шькийате[ф]
wан накьн. **12** Әв мәрьвана
мина һ’әйwанед безарә-бе-
зьман ьн, бь qафе хwәйә вала
тенә р’ебәрикьрьне, кö бона
неч’ир у кöштьне дьне к’әть-
нә, wан тьшта беһöрмәт дькьн
кö ньзаньн әw чь нә, әве жи
мина wан һ’әйwана öнда бьн
һәр’ьн. **13** Хьрабийа wане ль
wан вәгәр’ә. К’ефа дьле хwәр’а
хьрабийа кö р’о-нава-р’оже дь-
кьн хwәр’а шабун һ’әсаб дькьн.
Әвана ләк’ә у һ’әрам ьн, т’әви
wә дьхwьн-вәдьхwьн у һьнге
нава р’ийед хwәйә дәрәwда
к’еф дькьн. **14** Ч’ә’вед wан ль
зьнек’арийе йә, жь гöнәкьрь-
не т’ер набьн, баwәрмәндед
нәшьдийайи пәй хwә дьбьн,
дьле wан т’әне һини тьмак’а-
рийе буйә. Ньфьр’ сәр wан
ә! **15** Дәсте хwә жь р’ийа р’аст
кьрьн, хальфин[ф], р’ийа Бьла-
ме[ф] Бәурда чун, йе кö маше
нәһәqийе һ’ьз кьр*. **16** Ле ль
нәһәqийа wи һатә һьлатьне[ф]
гава к’әра безарә-безьман бь
зьмане мәрьвайе хәбәр да у
пешийа беаqьлийа п’ехәм-
бәр гьрт.

17 Әв мәрьвед һа канийед
ч’ькийайи нә у ә’wред жь бәр
бе ажоти нә. Шәвәр’әша тә’-
ристанийе бона wан хwәйкьри
йә. **18** Йед һа готьнед п’уч’ә жь
хwә мәстьр дьбежьн, бь тәмед
мәрьвайейә хьраб wан дьхапи-
ньн, йед кö чәндәк пешда жь
әwед р’ийа хальфида дьчьн,
р’әвибун. **19** Әвана йед аһар’а
азайийе соз дьдьн, ле хwәха
хöламед п’уч’буне нә, чьмки
мәрьв чь тьштида кö дьдә дәр,
дьбә хöламе wе йәке. **20** Һәгәр
әwед кö пе занәбуна һьндава
Хöдан у Хьлазкьре мә Иса
Мәсиһ щарәкер’а дәсте хwә жь

* 2:15 Жьмар 22.

h’әрамийед дьне кьрьн, паше
диса бьк’әвьнә нава wан h’ә-
рамийа, бьдьнә дәр, ахьрийа
wане жь йа пешьн хьрабтьр бә.
21 Wанр’а hе qәнщ бу, кö qәт әв
р’ийа hәqийе нас нәкьрана,
нә кö пәй наскьрьнер’а жь wе
т’әмийа пирозф дагәр’ийана,
йа кö wанр’а hатә дайине. 22 Әв
готьн р’аст те сәре wан:

«Сә вәдьгәр’ә сәр вәр’әшандьна хwә»* у
«Бәразе шушти диса хwә h’әр’ийе вәдьдә».

Созе hатьна Хöдан

3 1 Дәлално, әва иди нә’ма
дöда йә әз wәр’а дьньвисьм.
Әз бь ван нә’ма дькьм кö фь-
кьра wәйә сафи h’ьшйар кьм,
биньмә бира wә. 2 Дьхwазьм
wәки hун готьнед п’ехәмбәред
пироз, кö пешда готьбун у wе
т’әмийа Хöдан у Хьлазкьр, кö
бь шандийа hатьнә готьне бир
биньн. 3 Бәри hәр тьшти ве йәке
заньбьн кö р’ожед ахьрийеда
мәрьве дәрен, qәрфе хwә хwә-
денаса бькьн, әwе бь хwәстьна
дьле хwә бьмәшьн* 4 у wе бежьн:
«К’а әw созе hатьна Wи? Бавед
мә ә’мьре Хwәде щи анин чун,
ле hәр тьшт hе жь wәхте ә’фь-
рандьна дьнйайеда öса манә».
5 Йед аhа кö дьфькьрьн, ве йәке
давежьнә пьшт гöhе хwә, кö hе
пешда бь хәбәра Хwәде ә’зман
hәбун у ә’рд жь нава аве у бь
аве п’әйда бу*. 6 У бь аве жи
дьнйа бәре нöq бу, öнда бу*.
7 Ле ә’рд у ә’зманед ньhа жи хут
бь wе хәбәре тенә хwәйкьрьне,
кö бь агьр öнда бьн. Әw бона
Р’ожаф Ахрәте тенә hьштьне,
к’ижанеда мәрьвед нәп’ак wе
öнда бьн hәр’ьн.
8 Ле бьра әв йәк wәва тә’ри
нәминә, дәлално: Щәм Хöдан
р’ожәк мина h’әзар сали йә у
h’әзар сал жи мина р’ожәке
йә*. 9 Хöдан созе Хwә дәрәнги
найехә, чаwа hьнәк дьфькьрьн.
Әw бь думька дьреж ль wә сә-
бьр дькә, нахwазә т’ö кәс öнда
бә, ле дьхwазә wәки h’әму жь
гöнәкьрне вәгәр’ьнф.

* 2:22 Готьнед Сьлеман 26:11.
* 3:3 Щьhуда 1:18.
* 3:5 Дәстпебун 1:6-7.
* 3:6 Дәстпебун 7:11.
* 3:8 Зәбур 90:4.

10 Ле Р’ожа һатьна Хӧдан ԝе
мина дьзәки бе. Һьнге ә’змане
бь ԛужинийа мәзьн бәтавәбьн[ф]
у тьштед бьн п’әр’е ԝанда жи ԝе
бьшәԝьтьн* ԝеран бьн, дьнйа
у һәр тьштед ԝеда жи ԝе ӧнда
бьн** һәр’ьн***. 11 Һәгәр әв һәр
тьшт ԝе бь ви аԝайи ԝеран бьн
һәр’ьн, һун гәрәке мәрьвнә
чаԝа бьн? Гәрәке һун жийина
һ’әлал у хԝәденасийеда бьмә-
шьн, 12 һивийа Р’ожа Хԝәде бьн
у һатьна Ԝи ләз хьн. Ԝе р’оже
ә’змане бьшәԝьтьн, ԝеран бьн,
агьре жи тьштед бьн п’әр’е ԝе-
да бьһ’әлинә. 13 Ле әм һивийа
ә’рдәки ну у ә’зманед ну нә,
ль гора созе Ԝи, к’ижанада
һәԛийе бьминә.

14 Аԝа дәлално, һун кӧ һивийа
ван йәка нә, бькьн кӧ Әԝ ԝә
беләк’ә у беԛӧсур ә’дьлайийеда
т’әви Хԝә бьбинә. 15 Сәбьра
Хӧдане мә хьлазбун[ф] һ’әсаб
кьн, чаԝа Паԝлосе бьре мәйи
дәлал жи бь ԝе сәрԝахтийа[ф]
кӧ жь Хԝәдеда жер’а һатийә
дайине, ԝәр’а ньвиси. 16 Һ’ә-
му нә’мед хԝәда жи әԝ бона
ван тьшта хәбәр дьдә. Ԝанда
чәнд тьшт һәнә кӧ зә’мәт те-
нә фә’мкьрьне, кӧ йед нәзанә
бебьнгәһ шаш шьровәдькьн,
ӧса жи ньвисаред[ф] пирозә
майин у хԝәха дьбьнә байисе
сәре хԝә.

17 Аԝа дәлално, һе бәреда һун
кӧ ве йәке заньн, һаш жь хԝә
һәбьн, кӧ нәбә һун бь халь-
фандьна мәрьвед беолитийе[ф]
жь р’е дәрк’әвьн у жь щийе
хԝәйи шьдийайи бьк’әвьн.
18 Ле к’әрәм[ф] у занәбуна Хӧдан
у Хьлазкьре мә Иса Мәсиһда
бьгьһижьн. Шькьр жь Ԝир’а,
ньһа у һ’әта һ’әтайе! Амин[ф].

---

* 3:10 Ве р’езеда, ӧса жи р’еза 12-да аһа жи те фә’мкьрьне: «Т’опед ә’змана (һив, р’о, стәйрк у йед майин) бьн п’әр’е ԝанда жи ԝе бьшәԝьтьн».
** 3:10 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Дьнйа у һәр кьред нава ԝеда ԝе хӧйа бьн» йан «бьшәԝьтьн».
*** 3:10 Мәтта 24:43; Т’есалоники I, 5:2.

НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ ПЕШЬН

Пешготьн

Ньвиск’ар хwәха наве хwә нә’меда надә, ле ль гора wан шә’дед сәдсалийед пешьнда хӧдане ве нә’ме Йуһ’әнна[ф] йә, аwа готи хут әw Йуһ’әнна йә, йе кӧ «Мьзгинийа ль гора Йуһ’әнна» ньвисийә. Йуһ’әнна ве нә’меда сәр дӧ мәрәма сәкьнийә:
1. Дьл дьдә бәр хwәндәвана, кӧ йәктийа Хwәде у Кӧр’е Wи Иса Мәсиһда бьжин.
2. Хwәндәван мьqати хwә бьн, кӧ пәй һинкьрьнед шаш нәчьн, к’ижан йәктийа т’әв Хwәде хьраб дькьн.

Ль гора дитьна wан дәрсдаред шаш, һәр тьштед кӧ ве дьнеда бәрч’ә’ва нә, әw хьраб ьн, т’әне тьштед р’ӧһ’ани qәнщ ьн у тьштед физики у р’ӧһ’ани нькарьн бьгьһижьнә һәв кӧ бьбьн йәк. Ләма жи вана бь ве фькьра хwә нькарьбу баwәр бькьра, кӧ Исайе Кӧр’е[ф] Хwәде бь хун у гошт һатийә ве дьне, ӧса жи әw нькарьбу бьмьра. Сәрда жи wан дәрсдара һин дькьр, кӧ һьнге мәрьв[ф] дьгьһижә хьлазбуне[ф], гава т’әwqе хwә жь дьне дьqәтинә. Wана баwәр дькьр, кӧ йед р’ӧһ’ани дькарьн һәр щур’ә бенамуси у к’ефед хwәш дәрбаз кьн, чьмки һәләqәтийа р’ӧһ’ т’әви qальб т’ӧнә у р’ӧһ’ наһ’әр’ьмә. Сәдсалийа йәке һ’әта сьсийада әв һинкьрьна «гьностикийе» дьһатә бәлакьрьне.

Шанди[ф] зәлал дьбежә кӧ Мәсиһ р’аст бу мәри. Әwе кӧ ве йәке qәбул накә, wәки Иса Мәсиһ бәдәна инсенда һатә дьне, әw жь Р’ӧһ’е Хwәде хәбәр надә, ле әw жь әк’симәсиһ ә (4:3). Зар’ед Хwәдейә р’аст һьндава һәвда р’астийе у һ’ьзкьрьнеда дьминьн, ле «йе кӧ һ’ьз накә әw Хwәде нас накә, чьмки Хwәде һ’ьзкьрьн ә» (4:8).

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1:1-4)
Р’онайи у тә’ри (1:5–2:29)
Зар’ед Хwәде у зар’ед мирещьн[ф] (3:1-24)
Р’асти у нәр’асти (4:1-6)
Борще һ’ьзкьрьне (4:7-21)
Баwәрийа сәрк’әти (5:1-21)

Хәбәра жийине

1 1 Әм сәр wе йәке wәр’а дь-
бежьн, чь кӧ сәре серида
һәбу, мә әw йәк бьһист, бь
ч’ә’ве хwә дит, ль Wи ньһер’и
у дәст данә Wи: Әw Хәбәра
жийине йә*. 2 Жийин ә’йан
бу, мә әw дит, әм шә’дәтийе
дьдьн у бона wе жийина[ф] һ’ә-
та-һ’әтайе wәр’а дьбежьн, йа
кӧ щәм Баве[ф] бу у мәва ә’йан
бу*. 3 Әw тьште кӧ мә дит у
бьһист әм wәр’а жи дьбежьн,
wәки һун жи мәва т’әвгьре-
дайи бьн у әв т’әвгьредана мә
жи т’әви Бав у Кӧр’е Wи Иса
Мәсиһ ә. 4 Әм ван тьшта wәр’а
дьньвисьн, wәки шабуна мә*
т’әмам бә.

Хwәде р’онайи йә: Әм нава р’онайийа Wида һәр’ьн

5 Әв ә әw готьна кӧ мә жь Wи
бьһист у ә’лами wә дькьн, кӧ
Хwәде р’онайи йә у т’ӧ тә’ри
Wида т’ӧнә. 6 Һәгәр әм бежьн:
«Әм Хwәдева т’әвгьредайи нә»,
ле тә’рийеда бьгәр’ьн, әм дә-
рәwа дькьн у р’астийе накьн.
7 Ле һәгәр әм р’онайеда бьгә-
р’ьн, чаwа кӧ Әw р’онайеда йә,
әме һәвва т’әвгьредайи бьн у
хуна Исайе Кӧр’е Wи wе мә жь
һ’әму гӧна[ф] пақьж кә. 8 Һәгәр
әм бежьн: «Гӧне[ф] мә т’ӧнә», әм
хwәха хwә дьхапиньн у р’асти
нава мәда т’ӧнә. 9 Ле һәгәр әм
гӧнед хwә бьдьнә р’уйе хwә,

* 1:1 Йуһ’әнна 1:1.
* 1:2 Йуһ’әнна 1:14.
* 1:4 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «мә» «wә» һәйә.

Әw хwәйе созе Хwә йә у һәqийе
дькә, we гӧнед мә бьбахшинә
у мә жь һ’әму нәһәqийа паqьж
кә. 10 Һәгәр әм бежьн: «Мә гӧ-
нә нәкьрийә», әм Wи дәрәwин
дәрдьхьн у хәбәра Wи нава
мәда т’ӧнә.

Иса Мәсиһ пьштгьре мә йә

2 1 Зар’окед мьн, әз ве йәке
wәр’а дьньвисьм, wәки һун
гӧна нәкьн, ле һәгәр йәк гӧнә
бькә, ль щәм Баве пьштгьре
мә, Иса Мәсиһ, Йе Һәq һәйә.
2 Әw ә мәщала бахшандьна
гӧнед мә у нә кӧ т’әне гӧнед
мә, ле гӧнед т’әмамийа дьн-
йайе жи.
3 Бь we йәке әм заньн кӧ әм
Wи нас дькьн, һәгәр әм т’ә-
мийед Wи хwәй кьн. 4 Йе кӧ
дьбежә: «Әз Wи нас дькьм»,
ле т’әмийед Wи наqәдинә, әw
дәрәwин ә у р’асти нава wида
т’ӧнәйә. 5 Ле йе кӧ готьна Wи
дьqәдинә, һ’ьзкьрьна Хwәде
р’аст нава wида т’әмам ә. Бь
ве йәке әм заньн кӧ әм нава
Wида нә: 6 Әwe кӧ дьбежә: «Әз
нава Wида мә», гәрәке ӧса
бьжи, чаwа Иса жит.

Т’әмийа ну

7 Дәлално, нә кӧ т’әмикә ну
әз wәр’а дьньвисьм, ле we т’ә-
мийа кәвьнә кӧ һун бәре пешда
заньн. Т’әмийа кәвьн әw хәбәр
ә, йа кӧ wә пешда бьһистийә*.
8 Ле бәле т’әмикә ну әз wәр’а
дьньвисьм, кӧ р’астийа we йә-
ке чаwа нава Wида хӧйа дьбә,
ӧса жи нава wәда. Чьмки тә’ри
дәрбаз дьбә у р’онайа р’аст иди
р’онайе дьдә.
9 Әwe кӧ дьбежә: «Әз нава
р’онайеда мә», ле бьре wи бәр
ч’ә’ва р’әш ә, әw һәла һе нава
тә’рийеда йә. 10 Әwe кӧ бьре
хwә һ’ьз дькә, нава р’онайеда
дьминә у набә сәбәб, кӧ һьнәк
жь р’е бьк’әвьн*. 11 Ле әwe, кӧ
бьре wи бәр ч’ә’ва р’әш ә, әw
нава тә’рийеда йә, нава тә’-
рийеда дьгәр’ә у ньзанә к’ӧда
дьчә, чьмки тә’рийе ч’ә’вед wи
кор кьрьнә.

12 Әз wәр’а дьньвисьм, зар’окно,
чьмки бь сайа наве Wи гӧнед
wә афу[ф] бунә.
13 Әз wәр’а дьньвисьм, бавно,
чьмки һун Wи нас дькьн,
Йе кӧ бәре пешда һәйә.

---

* 2:7 Йуһ’әнна 13:34.
* 2:10 Аһа жи те фә’мкьрьне: «У набә сәбәб, кӧ әw жь р’е бьк’әвә».

Әз wәр’а дньвисьм, щаһьлно,
чьмки һун сәр йе Хьраб к’әтьн.
14 Әз wәр’а дньвисьм хьшимно,
чьмки һун Баве нас дькьн.
Әз wәр’а дньвисьм, бавно,
чьмки һун Wи нас дькьн,
Йе кӧ бәре пешда һәбу.
Әз wәр’а дньвисьм, щаһьлно,
чьмки һун qәwат ьн
у хәбәра Хwәде нава wәда дьминә
у сәр йе Хьраб к’әтьнә.

Дьнйайе һ’ьз нәкьн

15 Дьнйайе һ’ьз нәкьн, нә жи
wан тьштед кӧ дьнйайеда нә.
Һәгәр йәк дьнйайе һ’ьз дькә,
һ’ьзкьрьна Баве нава wида
т’ӧнә. 16 Чьмки һәр тьштед
кӧ дьнйайеда нә, дьлһавьжи,
ч’ә’вһавьжи у к’ӧбар-бабахийа
ви ә’мьри йә, әw нә жь Баве нә,
ле жь ве дьнйайе нә. 17 Дьнйайе
жи дәрбаз бә, һавьжийа wе жи,
ле әwе кӧ ә’мьре Хwәде дьqә-
динә wе һ’әта-һ’әтайе бьминә.

Һ’әвза хwә жь әк’симәсиһа бькьн

18 Зар’но, ва wәхте ахьрийе йә.
У чаwа wә бьһистийә кӧ әк’си-
мәсиһ wе бе, иди гәләк әк’си-
мәсиһ һатьнә. Жь wе йәке жи
әм заньн кӧ wәхте ахьрийе йә.
19 Һьнәк жь нава мә дәрк’әтьн,
ле әw нә жь мә бун. Һәгәр әw
жь мә буна, wе т’әви мә бьмана.
Ле әw жь нава мә дәрк’әтьн, кӧ
ә’йан бә, әw һ’әму нә жь мә бун.
20 Ле wә жь Мәсиһе[ф] Пироз[ф]
Р’ӧһ’ п’ешк’еш[ф] стандийә* у һун
һ’әму** жи р’астийе заньн. 21 Әз
wәр’а наньвисьм, чаwа кӧ һун
р’астийе ньзаньн, ле чаwа кӧ һун
wе йәке заньн, ӧса жи заньн кӧ
һәр дәрәw нә жь р’астийе йә.
22 К’и йә дәрәwин? Һәма әw ә,
йе кӧ дьбежә: «Иса нә Мәсиһ
ә». Әw ә әк’симәсиһ, йе кӧ Бав
у Кӧр’ инк’ар[ф] дькә. 23 Әwе кӧ
Кӧр’ инк’ар дькә, һәләqәтийа
wи т’әви Баве т’ӧнә. Ле йе кӧ
Кӧр’ иqрар[ф] дькә, һәләqәтийа
wи т’әви Баве һәйә.

24 Аwа чь кӧ wә пешда бь-
һистийә, бьра әw нава wәда

* 2:20 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Ле һун жь Әwи Пироз һатьнә р’ункьрьне[ф]».

** 2:20 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Һун һәр тьшти (һ’әмуйа) заньн».

бьминə. Һəгəр əԝ тьште ԝə
пешда бьһистийə нава ԝəда
бьминə, һуне жи нава Кöр' у
Баведа бьминьн. 25 У əв ə əԝ
созе кö Ԝи да мə, əԝ жийина
һ'əта-һ'əтайе йə.

26 Əз ви тьшти дəрһəԛа ԝанда
ԝəр'а дьньвисьм, йед кö дь-
хԝазьн ԝə бьхапиньн. 27 Ле чь
дəрһəԛа ԝəда йə, əԝ Р'öһ'е* кö
ԝə жь Мəсиһ стандийə, нава
ԝəда дьминə. Иди нə һ'əԝщə
йə, кö йəк ԝə һин кə, чьмки
Р'öһ' бона һəр тьшти ԝə һин
дькə у чь кö һин дькə р'аст
ə, нə дəрəԝ ə. Чаԝа Əԝи һун
һинкьрьн, нав Мəсиһда öса
бьминьн.

Зар'ед Хԝəде

28 Бəле зар'окно, нава Ԝида
бьминьн, ԝəки чахе Əԝ ə'йан бə,
əм жь һатьна Ԝи вəнəк'ьшьн,
ль бəр Ԝи шəрми нəминьн.
29 Һəгəр һун заньн кö Əԝ р'аст
ə, öса жи заньбьн һəр кəсе кö
р'астийе дькə, əԝ жь Ԝи буйə.

3 1 Бьньһер'ьн, Баве əм чаԝа
һ'ъз кьрьн, ԝəки əм зар'ед
Хԝəде бенə готьне у р'аст жи
əм əԝ ьн. Лəма дьнйа мə нас
накə, чьмки əԝ жи нас нə-
кьр*. 2 Дəлално, ньһа əм зар'ед
Хԝəде нə у һəла һе нə ə'йан ə
əме бьбьнə чь. Ле əм ве йəке
заньн кö чахе Иса ə'йан бə,
əме бьбьнə мина Ԝи, чьмки
əме Ԝи öса бьбиньн, чаԝа һə-
йə. 3 Һəр кəсе кö бона ве йəке
гöмана хԝə данийə сəр Ԝи,
əԝ хԝə öса паԛьж дькə, чаԝа
кö Мəсиһ паԛьж ə.

4 Һəр кəсе кö гöнə дькə, əԝ
Ԛануна Хԝəде дьт'əр'ьбинə у
гöнə[ф] хут ԛанунт'əр'ьбандьн ə.
5 У һун заньн кö Мəсиһ бона ԝе
йəке ə'йан бу, ԝəки гöна һьлдə
у нава Ԝида гöнə т'öнə*. 6 Һəр
кəсе кö нава Ԝида дьминə, əԝ
нава гöнада наминə, ле һəр
кəсе кö нава гöнада дьминə,
əԝи нə Əԝ дитийə, нə жи нас
кьрийə.

7 Зар'окно, бьра т'ö кəс ԝə
нəхапинə. Йе кö р'астийе дькə,
əԝ йəки р'аст ə, чаԝа Иса р'аст
ə. 8 Йе нава гöнада дьминə, əԝ
жь мирещьн ə, чьмки мирещьн
жь бəре пешда гöнə дькə. Бона

---

* 2:27 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Р'ункьрьн».
* 3:1 Йуһ'əнна 1:12.
* 3:5 Йуһ'əнна 1:29.

ве йәке Кӧр’е Хwәде ә’йан бу,
wәки кьред мирещьн хьраб кә.
9 Һәр кәсе кӧ жь Хwәде буйә,
нава гӧнада наминә, чьмки
бьнйат’а Хwәде нава wида дь-
минә у әw нькарә нава гӧнада
бьминә, чьмки жь Хwәде буйә.
10 Зар’ед Хwәде у зар’ед мире-
щьн бь ве йәке жь һәв тенә
фьрqикьрьне: Әwе кӧ р’астийе
накә, әw нә жь Хwәде йә у ӧса
жи әwе кӧ бьре хwә һ’ъз накә.

Һәвдӧ һ’ъзкьрьн у р’успитийа ль бәр Хwәде

11 Әв ә әw готьн, йа кӧ wә
бәре пешда бьһистийә: Гәрәке
әм һәвдӧ һ’ъз бькьн*. 12 Мина
Qайин[ф] нибьн, кӧ жь йе Хьраб
бу у бьре хwә кӧшт. У бона чь
әw кӧшт? Чьмки кьред wи хь-
раб бун, ле йед бьре wи qәнщ*.
13 Ә’щебмайи нәминьн гә-
ли хушк-бьра, һәгәр һун бәр
ч’ә’ве дьнйайе р’әш бьн. 14 Әм
заньн кӧ әм жь мьрьне дәр-
бази жийине бунә, чьмки әм
хушк-бьрайед хwә һ’ъз дькьн.
Әwе кӧ һ’ъз накә, әw нава
мьрьнеда дьминә. 15 Һәр кәсе
кӧ бьре wи бәр ч’ә’ва р’әш ә,
әw меркӧж ә у һун заньн кӧ
нава т’ӧ меркӧжида жийина
һ’әта-һ’әтайе т’ӧнә. 16 Әм бь
ве йәке һ’ъзкьрьне һ’әсийан:
Иса жийина Хwә бона мә да.
Әм жи гәрәке жийина хwә
бона хушк-бьрайед хwә бьдьн.
17 Ле һәгәр һәбука[ф] йәки ве
дьне һәбә у бьре хwә һ’әwще
тьштәки дьбинә, дьле wи сәр
нашәwьтә, һ’ъзкьрьна Хwәде
чаwа дькарә дьле wида бьминә?
18 Зар’окно, нә кӧ әм бь хәбәр
йан заре хwә һ’ъз бькьн, ле бь
кьра у р’астийе.
19 Бь ве йәке әме заньбьн кӧ
әм жь р’астийе нә у бькарьбьн
бь дьләки р’ьһ’әт бәр Хwәде
бьсәкьньн. 20 Ле һәгәр дьле мә
диса мә нәһәq кә, Хwәде жь
дьле мә мәстьр ә у һәр тьшти
занә. 21 Дәлално, һәгәр дьле
мә мә нәһәq нәкә, әм дькарьн
р’усьпи бәр Хwәде бьсәкьньн.
22 У чь кӧ бьхwазьн, әме жь Wи
бьстиньн, чьмки әм т’әмийед
Wи дьqәдиньн у әw тьштед кӧ
ль Wи хwәш тен, әм wан дькьн.
23 У әв ә т’әмийа Wи, кӧ әм
баwәрийа[ф] хwә наве Кӧр’е Wи
Иса Мәсиһ биньн у әм һәвдӧ

* 3:11 Йуһ’әнна 13:34.
* 3:12 Дәстпебун 4.

һ’ьз бькьн, чаwа кӧ Әwи т’әми
ль мә кьр*. 24 У әwе кӧ т’әмийед
Wи хwәй дькә, нава Хwәдеда
дьминә у Хwәде жи нава wи-
да. У әм жь ве йәке заньн кӧ
Әw нава мәда дьминә, бь wи
Р’ӧһ’е кӧ Әwи дайә мә.

Р’ӧһ’е р’аст у р’ӧһ’е дәрәw

4 1 Дәлално, баwәрийа хwә
һәр р’ӧһ’и нәйньн, ле wан
р’ӧһ’а бьщер’ьбиньн[ф], гәло әw
жь Хwәде нә? Чьмки гәләк
п’ехәмбәред дәрәw дәрк’әтьнә
дьне. 2 Һун бь ве йәке дькарьн
Р’ӧһ’е Хwәде нас бькьн: Һәр
р’ӧһ’е кӧ Иса Мәсиһ бь хун у
гошт һати иqрар дькә, әw жь
Хwәде йә. 3 Ле һәр р’ӧһ’е кӧ
Иса бь хун у гошт һати иqрар
накә, әw нә жь Хwәде йә. Әв
жь әк’симәсиһ ә, бона к’ижани
wә бьһистьбу кӧ wе бе у иди
әw ль дьнйайеда йә.

4 Һун жь Хwәде нә, зар’окно
у һун сәр п’ехәмбәред дәрәw
к’әтьнә, чьмки Әw Р’ӧһ’е на-
ва wәда жь wи р’ӧһ’е кӧ нава
дьнйайеда йә мәстьр ә. 5 Әw
жь дьнйайе нә, ләма әw жь
дьнйайе хәбәр дьдьн у дьнйа
гӧһдарийа wан дькә. 6 Әм жь
Хwәде нә. Йе кӧ Хwәде нас дькә,
әw гӧһдарийа мә дькә. Йе кӧ
нә жь Хwәде йә, әw гӧһдарийа
мә накә. Бь ве йәке әм Р’ӧһ’е
р’астийе у р’ӧһ’е нәр’астийе жь
һәв дәрдьхьн.

Хwәде һ’ьзкьрьн ә

7 Дәлално, дә әм һәвдӧ һ’ъз
бькьн, чьмки һ’ьзкьрьн жь Хwә-
де йә у һәр кәсе кӧ һ’ьз дькә
әw жь Хwәде буйә у Хwәде нас
дькә. 8 Йе кӧ һ’ьз накә әw Хwәде
нас накә, чьмки Хwәде һ’ьзкь-
рьн ә. 9 Бь ве йәке һ’ьзкьрьна
Хwәде һьндава мәда хӧйа бу,
гава кӧ Әwи Кӧр’е Хwәйи Тайе
Т’әне шандә дьнйайе, wәки әм
бь Wи бьжин. 10 Һ’ьзкьрьн әв
ә, нә кӧ мә Хwәде һ’ьз кьр, ле
Әwи әм һ’ьз кьрьн у Кӧр’е Хwә
шанд чаwа мәщала бахшандь-
на гӧнед мә. 11 Дәлално, һәгәр
Хwәде аһа әм һ’ьз кьрьн, wәки
ӧса йә гәрәке әм жи һәвдӧ
һ’ъз бькьн. 12 Т’ӧ кәси Хwәде
т’ӧ щара нә дитийә. Һәгәр әм
һәвдӧ һ’ъз дькьн, Хwәде нава
мәда дьминә у һ’ьзкьрьна Wи
дьле мәда гьһиштийә*.

* 3:23 Йуһ’әнна 13:34; 15:12, 17.
* 4:12 Йуһ’әнна 1:18.

13 Бь ве йәке әм заньн кӧ әм
нава Wида дьминьн у Әw жи
нава мәда, чьмки Әwи жь wи
Р’ӧһ’е Хwә дайә мә. 14 Мә дит
у әм шә’дәтийе дьдьн, кӧ Баве
Кӧр’е Хwә шанд, wәки бьбә
Хьлазкьре[ф] дьнйайе. 15 Һәгәр
йәк иqрар дькә кӧ Иса Кӧр’е
Хwәде йә, Хwәде нава wида
дьминә у әw жи нава Хwәдеда.
16 Аwа әм wе һ’ьзкьрьна Хwә-
дейә һьндава хwәда нас дькьн
у баwәр дькьн.

Хwәде һ’ьзкьрьн ә у йе кӧ
нава һ’ьзкьрьнеда дьминә, әw
нава Хwәдеда дьминә у Хwәде
жи нава wида. 17 Һ’ьзкьрьн аһа
дьле мәда гьһиштийә, wәки
Р’ожа[ф] Ахрәте әм р’усьпи бьн,
чьмки Мәсиһ ве дьнйайеда
чаwа дәрбаз кьр, ӧса жи әм
дәрбаз дькьн*. 18 Һ’ьзкьрьнеда
тьрс т’ӧнә, ле һ’ьзкьрьна гь-
һишти тьрсе дур дьхә, чьмки
тьрс хwәйищәфа йә у әwе кӧ
дьтьрсә, әw һ’ьзкьрьнеда һе
нәгьһиштийә.

19 Әм һ’ьз дькьн, чьмки Әwи
пешда әм һ’ьзкьрьн. 20 Һәгәр
йәк бежә: «Әз Хwәде һ’ьз дь-
кьм», ле бьре wи бәр ч’ә’ва р’әш
ә, әw дәрәwа дькә. Һәгәр әwе
бьре хwә кӧ дьбинә һ’ьз накә,
әw нькарә Хwәде һ’ьз бькә кӧ
набинә. 21 У Әwи әв т’әми дайә
мә: Әwе кӧ Хwәде һ’ьз дькә, әw
гәрәке бьре хwә жи һ’ьз бькә.

Бь баwәрийа сәр Иса Мәсиһ әм дьнйайе бьндәст дькьн

5 1 Һәр кәсе кӧ баwәр дькә,
Иса, Мәсиһ ә, әw жь Хwәде
буйә у һәр кәсе кӧ Баве һ’ьз
дькә, әw зар’а Wи жи һ’ьз дь-
кә. 2 Бь ве йәке әм заньн кӧ әм
зар’ед Хwәде һ’ьз дькьн, гава
әм Хwәде һ’ьз дькьн у т’әмийед
Wи дьqәдиньн. 3 Чьмки бь ве
йәке әм һ’ьзкьрьна хwә һьндава
Хwәдеда дьдьнә к’ьфше, гава
әм т’әмийед Wи хwәй дькьн.
У т’әмийед Wи нә гьран ьн*,
4 чьмки һәр кәсе кӧ жь Хwәде
буйә, дьнйайе бьндәст дькә. У
бь ви аwайи әм дьнйайе бьндәст
дькьн, аwа готи бь баwәрийа
хwә. 5 У әw к’и йә, йе дьнйайе
бьндәст дькә, пештьри әwе
кӧ баwәр дькә, кӧ Иса Кӧр’е
Хwәде йә.

* 4:17 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Чьмки һәләqәтийа Мәсиһ чаwа т’әви Баве Wи һәйә, ӧса жи йа мә».
* 5:3 Йуһ’әнна 14:15.

Шә’дәтийа бона Иса Мәсиһ

6 Әва йә, йе кӧ бь хун у аве
һат, Иса Мәсиһ*, нә кӧ т’әне
бь аве, ле бь хун у аве. У Р’ӧһ’
ә, йе кӧ шә’дәтийе дьдә, чьм-
ки Р’ӧһ’ р’асти йә. 7 Чьмки әв
һәрсек ьн, кӧ шә’дәтийе дьдьн:
8 Р’ӧһ’, ав у хун. У шә’дәтийа
ван һәрсека йәк ә*. 9 Һәгәр
әм шә’дәтийа мәрьваᶲ qәбул
дькьн, шә’дәтийа Хwәде һе
зедә йә, чьмки әва шә’дәтийа
Хwәде йә, кӧ бона Кӧр’е Хwә
шә’дәти да. 10 Йе кӧ баwәрийа
хwә Кӧр’е Хwәде тинә, нава
wида әв шә’дәти һәйә. Йе кӧ
баwәрийа хwә Хwәде найнә, әw
Хwәде дәрәw дәрдьхә, чьмки
баwәрийа хwә wе шә’дәти-
йе найнә, йа кӧ Хwәде бона
Кӧр’е Хwә шә’дәти да. 11 У әв
ә шә’дәти, кӧ Хwәде жийи-
на һ’әта-һ’әтайе да мә у әв
жийин нава Кӧр’е Wида йә*.
12 Кӧр’ дьле к’еда йә, жийина
wи һәйә, ле Кӧр’е Хwәде дьле
к’еда т’ӧнә, жийина wи т’ӧнә.

Жийина һ’әта-һ’әтайе

13 Әз ван тьшта wәр’а дьнь-
висьм, йед кӧ баwәрийа хwә
наве Кӧр’е Хwәде тиньн, wәки
һун бьзаньбьн жийина wәйә
һ’әта-һ’әтайе һәйә. 14 Әм ль
бәр Хwәде р’усьпи нә, чьмки
әм заньн, һәгәр әм тьштәки ль
гора хwәстьна Wи же бьхwазьн,
Әw дәнге мә дьбьһе. 15 У һәгәр
әм заньн кӧ әw һәр тьштед кӧ
әм же дьхwазьн дьбьһе, ӧса жи
әм заньн чь кӧ әм же дьхwазьн,
әме бьстиньн.
16 Һәгәр йәк бьбинә кӧ бьре
wи гӧнәк кьрийә, ле набә

* 5:6 Гәләк ве р’езе аһа фә’м дькьн: «Әва йә, Йе кӧ бь хуна мьрьна Хwә у ава ньхӧмандьна Хwә, Хwә да ә’йанкьрьне чаwа Мәсиһ». Ль гора һинкьрьна гьностикийе Иса чаwа мәри дькарьбу бьмьра, ле Мәсиһ аwа готи Кӧр’е Хwәде чаwа йәки р’ӧһ’ани ньһкарьбу бьмьра. Әw дәрсдаред хальфи т’әне ньхӧмандьна Wийә пе аве qәбул дькьрьн. Йуһ’әнна ве дәре мьqабьли wе һинкьрьне ньвисийә.
* 5:8 Нав дәстньвисаред пашwәхтийеда аһа жи һәйә: «Сьсе ә’зменда шә’дәтийе дьдьн: Бав, Хәбәр у Р’ӧһ’е Пироз, әw һәрсек йәк ьн. Ӧса жи сьсе сәр ә’рде шә’дәтийе дьдьн: Р’ӧһ’, ав у хун». Ле нава дәстньвисаред кәвьнда әв йәк т’ӧнә.
* 5:11 Йуһ’әнна 1:4; 3:36.

бәрбь мьрьне*, бьра бона wи
дöа бькә у Хwәде wе жийине
бьдә wи. Әз ве йәке һьндава
wанда дьбежьм, к’ижанед кö
гöне бәрбь мьрьне накьн. Гöнә
һәйә кö дьбә бәрбь мьрьне.
Әз набежьм, кö бона ве йәке
дöа бькьн. 17 Һ’әму нәһәqи
гöнә йә, ле гöнә һәйә кö набә
бәрбь мьрьне.

18 Әм заньн һәр зар’әкә Хwәде
нав гöнада наминә, ле Ньхö-
рийе Хwәде wи хwәй дькә у йе
Хьраб незики wи набә. 19 Әм
заньн кö әм жь Хwәде нә у
т’әмамийа дьнйайе бьн һ’ö-
кöме йе Хьрабда йә. 20 Ле әм
öса жи заньн кö Кöр’е Хwәде
һат у фә’м да мә, wәки әм Йе
Р’аст нас бькьн. Бәле әм нава
Йе Р’астда нә, чьмки әм нава
Кöр’е Wи Иса Мәсиһда нә.
Әв ә Хwәдейе р’аст у жийина
һ’әта-һ’әтайе.

21 Зар’окно, хwә жь п’утп’а-
рьстийе[ф] хwәй кьн.

* 5:16 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Гöнәки кö накöжә кьрийә».

НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ ДÖДА

Пешготьн

Йуһ’әнна ве нә’ма хwәда хwә чаwа «бәрпьрсийаре щьвине[ф]» һ’әсаб дькә у ве нә’ме wе «ханьма бьжарти у зар’ед wер’а» дьньвисә, кö һьнәк фә’м дькьн чаwа щьвинәк у әндәмед wе.

Фькьра нә’мейә сәрәкә әw ә, кö баwәрмәнд нава р’астийеда бьминьн у һәвдö һ’ъз бькьн. Бона дәрсдаред шаш жи дьбежә, кö баwәрмәнд һ’әвза хwә жь wан бькьн, бона к’ижана нә’ма пешьнда бир анийә, йед кö һинкьрьнед шаш бәла дькьн.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1-3)
Һ’ъзкьрьн сәр һәр т’әмийар’а бә (4-6)
Һ’әвза хwә жь дәрсдаред шашә дәрәw бькьн (7-11)
Пашготьн (12-13)

Сьлавкьрьн

1 [1] Жь бәрпьрсийаре щь-
вине[ф],
Ханьма бьжарти у зар’ед wе-
р’а, к’ижана кö әз бь р’астийе
һ’ъз дькьм, нә кö т’әне әз, ле әw
һ’әму жи, йед кö р’астийе нас
дькьн, [2] чьмки әw р’асти нава
мәда дьминә у һ’әта-һ’әтайе
wе т’әви мә бә. [3] Дә бьра р’ә’м,
к’әрәм[ф] у ә’дьлайи жь Бав[ф]
Хwәде у Иса Мәсиһе* Кöр’е
Баве, бь р’астийе у һ’ъзкьрьн
мәр’а** бә.

Р’асти у һ’ъзкьрьн

[4] Әз п’ьр’ ша бум, кö мьн
жь зар’ед тә һьнәк дитьн, йед
кö нава р’астийеда дьжин, ль

---

* 1:3 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Хöдан[ф] Иса Мәсиһ».
** 1:3 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «мәр’а» «wәр’а» һәйә.

гора we т’әмийа кӧ мә жь Баве
стандийә. 5 Ньһа әз һиви жь тә
дькьм, Ханьме, әз т’әмикә ну
тәр’а наньвисьм, ле йа кӧ бәре
пешда ль мә һәбу, кӧ әм һ’әму
һәвдӧ һ’ъз бькьн*. 6 Һ’ъзкьрьн
әв ә, кӧ әм ль гора т’әмийед
Wи бьжин. Т’әми әw ә, йа кӧ
wә һе бәре пешда бьһистийә,
wәки һун һ’ъзкьрьнеда бьжин*.
7 Гәләкед кӧ хәлqе жь р’е
дәрдьхьн һатьнә дьне, әw Иса
Мәсиһ бь хун у гошт һати иq-
рарᶲ накьн. Йед аһа хәлqе жь
р’е дәрдьхьн у әк’симәсиһ ьн.
8 Һун һаш жь хwә һәбьн, wәки
һун к’әда хwә* ӧнда нәкьн, ле
һәqе хwә т’әмам бьстиньн**.
9 Һәр кәсе кӧ хwә пешда даве-
жә у нава һинкьрьна Мәсиһда
наминә, Хwәдейе wи т’ӧнә. Йе
кӧ нава һинкьрьна Мәсиһда
дьминә, бона wи Бав жи һәйә,
Кӧр’ жи һәйә. 10 Һәгәр йәк бе
щәм wә у ве һинкьрьне нәйнә,
һун wи qәбул нәкьнә малед хwә
у сьлаве нәдьнә wи. 11 Чьмки
к’и сьлаве бьдә wи, әw т’әви
кьред wийә хьраб дьбә.

Сьлавед ахьрийе

12 Гәләк тьштед мьнә ньвисаре
wәр’а һәнә, ле мьн нәхwәст сәр
к’ахазе бь һ’ӧбьре бьньвисьм,
чьмки гӧмана мьн һәйә әзе
хwәха бемә щәм wә у р’у бь
р’у т’әви wә хәбәр дьм, wәки
әшqа мә т’әмам бә.
13 Зар’ед хушка тәйә бьжарти
ль тә сьлав дькьн.

* 1:5 Йуһ’әнна 13:34; 15:12, 17.
* 1:6 Йуһ’әнна I, 5:3.
* 1:8 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «хwә» «мә» һәйә.
** 1:8 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «ле һәqе хwә т’әмам бьстиньн» «ле әм һәqе хwә т’әмам бьстиньн» һәйә.

НӘ’МА ЙУҺ’ӘННАЙӘ СЬСИЙА

Пешготьн

Чаwа нә’ма дӧдада ӧса жи йа сьсийада Йуһ’әнна[ф] хwә «бәрпьрсийаре щьвине» һ’әсаб дькә. Әве нә’ме сәрwерәки щьвине, Гайоср’а дьшинә. Ньвиск’ар пәсьне Гайос дьдә, кӧ әwи чаwа алик’арийа бьратийе кьрийә у дьбеже кӧ әw һ’әвза хwә жь Дийотрәфис бькә, кӧ йәки мьԛабьл у бӧхданбеж бу.

Бь нә’ме р’ӧһ’е меванһ’ьзийе дькә нава баwәрмәнда, кӧ һ’ьзкьрьн у баwәрийа[ф] р’аст дьдә к’ьфше.

Сәрәщәма фькьра нә’ме

Пешготьн (1-4)
Пәсьне Гайос те дайине (5-8)
Хьрабийа Дийотрәфис сәр аве дьхә (9-10)
Амьнийа хwә Димитрийо тинә (11-12)
Пашготьн (13-15)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь бәрпьрсийаре щьвине,
Гайосе дәлалр’а, к’ижани
кӧ әз бь р’астийе һ’ьз дькьм.
2 Дәлало, әз дӧа дькьм, кӧ
һ’әму алийава чәрха тә ӧса
р’аст бә у сьһ’әт-ԛәwат би, чаwа
мьнва ә’йан ә кӧ р’ӧһ’е тә
сьламәтийеда йә. 3 Әз гәләки
ша бум, чахе чәнд бьра һатьн
у шә’дәти дан, кӧ тӧ нава р’астийеда
амьн и, чаwа тә пешда
р’астийеда дьжит жи. 4 Шабуна
мьнә жь ве мәстьр т’ӧнә, чахе
дьбьһем кӧ зар’ед мьн нава
р’астийеда дьжин.

Пәсьне Гайос те дайине

5 Дәлало, тӧ шьхӧле хwәда
амьн и, чь кӧ бона бьра дьки,
һ’әта кӧ йед нәнаср’а жи. 6 Wана
шә’дәтийа һ’ьзкьрьна тә бәр
щьвина вьр да. Те тьштәки

qәнщ бьки, һәгәр тӧ wан ӧса
вәр’еки чаwа кӧ ль Хwәде хwәш
те. 7 Чьмки әwана бона наве
Мәсиһ к’әтьнә р’е у т’ӧ тьшт
жь нәбаwәра нәстандьнә. 8 Аwа
әм гәрәке йед ӧса qәбул кьн, кӧ
әм т’әви шьхӧле р’астийе бьн.

Дийотрәфис у Димитрийо

9 Мьн щьвинер’а ньвиси, ле
Дийотрәфис кӧ һ’ьз дькә сәр
һ’әмуйар’а бә, гӧһ надә мә.
10 Бона ве йәке гава әз бем, әзе
кьред wи гьли кьм, кӧ чаwа
давежә мә, хәйба мә дькә. Бь
ве йәке жи р’ази набә, нә кӧ
т’әне бьра qәбул накә, ле йед кӧ
дьхwазьн бьра qәбул кьн, бәр
wан р’адьбә у wан жь щьвине
жи дәрдьхә!

11 Дәлало, ч’ә’в нәдә хьрабийе,
ле qәнщийе. Әwе кӧ qәнщи-
йе дькә, жь Хwәде йә, ле әwе
кӧ хьрабийе дькә, әwи Хwәде
нәдитийә. 12 Бона Димитрийо
һ’әму жи шә’дәтийа qәнщ дь-
дьн, һ’әта кӧ р’асти жи. Әм жи
шә’дәтийе дьдьн у тӧ зани кӧ
шә’дәтийа мә р’аст ә.

Сьлавед ахьрийе

13 Гәләк тьштед мьнә ньвисаре
тәр’а һәбун, ле мьн нәхwәст сәр
к’ахазе бь һ’ӧбьре бьньвисьм.
14 Чьмки әз бь wе гӧмане мә, кӧ
әзе зутьрәке тә бьбиньм у әме
р’у бь р’у хәбәр дьн. 15 Ә’дьлайи
ль тә бә. Һәвал-һогьр сьлава
ль тә дькьн. Сьлава йәк-йәк
һ’әму һәвал-һогьра бькә.

НӘ’МА ЩЬҺУДА

Пешготьн

Щьһуда бь ве нә’ма кьн бәрбьр’и һ’әму баwәрмәндед Иса Мәсиһ дьбә. Ль гора шә’дед сәдсалийед пешьнда хӧдане ве нә’ме, Щьһудайе[ф] бьре Иса Мәсиһ ә (Мәтта 13:55; Марqос 6:3). Фә’мина ве нә’ме незики нә’ма Пәтрусә[ф] дӧда йә. Мәрәме ве нә’ма Щьһуда әw ә, wәки пешийа wан мәрьва[ф] бьдә гьртьне, йед кӧ Мьзгинийе т’әвиһәв дькьн у һинкьрьнед шашә зийанк’ар бәла дькьн, мерьв дьхальфиньн[ф] у ә’мьре нәр’аст һин дькьн. Хӧдане нә’ме һ’ьшк давежә wан, ле хwәндәвана дьшьдинә у дьньвисә кӧ баwәрмәнд «бона we баwәрийа[ф] кӧ щарәке щьмә’та Хwәдер’а һатийә дайине» хирәт кьн. Нә’мә бь ширәт у р’азибунәкә һ’әwас хьлаз дьбә.

Сәрәщәма фькра нә’ме

Пешготьн (1-2)
Хәйсәт у һ’ӧнӧред дәрсдаред дәрәw, һинкьрьн у к’әтьна wан (3-16)
Һаш жь хwә һәбьн баwәрийе чаwа хwәйи кьн (17-23)
Р’азибун (24-25)

Сьлавкьрьн

1 1 Жь Щьһудайе хӧламе Иса
Мәсиһ, бьрайе Аqуб[ф],
wәр’а, йед кӧ газикьри нә,
жь Бав[ф] Хwәдеда һ’ьзкьри у
хwәйкьрийед Иса Мәсиһ ьн:
2 Дә бьра р’ә’м, ә’дьлайи у
һ’ьзкьрьн һе ль wә зедә бә.

Дәрсдаред дәрәw

3 Дәлално! Гава мьн дьл кьр,
кӧ әз бона ве хьлазбуна[ф] мә-
йә т’омәри wәр’а бьньвисьм,
һьнге мьн р’е тер’а дит бона
ве йәке wәр’а бьньвисьм у дьл
бьдьмә wә, wәки һун бона we
баwәрийа[ф] кӧ щарәке бона һәр

т’ьм щьмә’та Хwәдер’а һати-
йә дайине, шәр’е хwә бькьн.
4 Чьмки чәнд мәрьв[ф] дьзива
к’әтьнә нава wә, кӧ дәрһәqа
диwана wанда һе пешда ньви-
сар бу. Әwед нәп’ак бьн наве
к’әрәма[ф] Хwәдейе мә хwә данә
бенамусийе у Хӧдане[ф] мә Иса
Мәсиһ Хwәйики бешьрики-бе-
һәвал инк’ар[ф] кьрьнә.
5 Ле әз дьхwазьм биньмә бира
wә, чаwа һун ван һ’әму тьшта
заньн жи, кӧ Хӧдан щьмә’та Хwә
жь wәлате Мьсьре[ф] хьлаз[ф] кьр,
паше qьр’а йед кӧ баwәр нәкь-
рьн ани*. 6 У әw мьлйак’әтед[ф] кӧ
һ’ӧкӧме хwә хwәй нәкьрьн, ле
щийе хwә шьһ’ьтандьн, Хwәде
wан бь qәйдед һ’әта-һ’әтайейә
тә’ристанийеда хwәй дькә, бона
wе Р’ожа һ’әсабә Диwане. 7 Ве
жи бир нәкьн чаwа Содом[ф],
Гомора у бажаред дор-бәред
wан, мина wан жь гӧр’а Хwәде
дәрк’әтьн qави[ф] кьрьн, ч’ә’в
авитьнә бәдәна башqә* у ди-
wана агьрийә һ’әта-һ’әтайе сәр
хwәда анин. Әвана иди бона мә
т’әрз у дәрс ьн.
8 Ӧса жи әw мәрьв пәй хәwна
дьк’әвьн, qальбе хwә дьһ’әр’ь-
миньн, дьжәньнә сәрwертийа
у һәйинед хwәйир’умәтә жорьн
беһӧрмәт дькьн*. 9 Ле Мьха-
йиле сәрәке мьлйак’әта[ф] әв
йәк нәкьр. Гава бона щьнйазе
Муса[ф] р’абу мирещьнр’а[ф] к’әтә
һ’ӧщәте, тӧрӧш нәкьр кӧ бь го-
тьнед беһӧрмәткьрьне* диwана
wи бькьра, ле гот: «Бьра Хӧдан
ль тә һьле[ф]!» 10 Ле әв мәрьвана
сәрәдәрийе wан тьшта накьн,
к’ижана кӧ беһӧрмәт дькьн, ле
чь жи мина һ’әйwанед беза-
рә-безьман бь бьнйат’и фә’м
дькьн, бь wан жи ӧнда дьбьн.
11 Wәй ль wан, кӧ р’ийа Qа-
йинда[ф] чун, мина Бьлам[ф] ха-
льфин[ф], пәй к’ара хwә к’әтьнә
у мина р’абәрибуна Qорах[ф] wе
бәла хwә бьбиньн*. 12 Әвана
мәсрәфед һ’ьзкьрьна* wәда

* 1:5 Дәрк’әтьн 12:51; Жьмар 14:29-30.
* 1:7 «Бәдәна башqә» ль гора Дәстпебун 19:1-8 те фә’мкьрьне, кӧ мера дәст давитьнә мера у ӧса жи мьлйак’әта.
* 1:8 «Беһӧрмәт дькьн» аһа жи те фә’мкьрьне: «Дьк’ьфрьн».
* 1:9 «Бь готьнед беһӧрмәткьрьне» аһа жи те фә’мкьрьне: «бь к’ьфрийа».
* 1:11 Qайин: Дәстпебун 4:3-8; Бьлам: Жьмар 22; Qорах: Жьмар 16.
* 1:12 «Мәсрәфед һ’ьзкьрьне» аһа те фә’мкьрьне, кӧ бь һәвр’а нан дьхwарьн у шива Хӧдан дәрбаз дькьрьн (К’аред Шандийа 2:46; 20:7, 11).

ләк’ә нә, т’әви wә бе хоф дь-
хwьн-вәдьхwьн, т’әне зьке хwә
дьч’ериньн. Йед hа, ә’wред бе-
авә жь бәр бе чуйи нә, даред
пайизейә бебәр ьн, р’аwаба[ф]
р’акьри, дӧ щар һ’ьшк буйи,
13 пелед бә’рейә р’абуйи нә,
кӧ чаwа ә’йба кьред wе мина
к’әфе сәр дьк’әвә. Әw стәйркед
хальфи нә, бона к’ижана духа-
на тә’ристанийе һ’әта-һ’әтайе
хwәйкьри йә.

14 Һәнох жи кӧ пәй Адәмр’а[ф]
баве һ’әфта бу, бона ван мә-
рьва п’ехәмбәрти[ф] кьр у гот:
«Ва йә Хӧдан т’әви пирозед[ф]
Хwәйә беһ’әсаб те*, **15** wәки
диwана һ’әмуйа бькә у һ’әму
нәп’ака нәhәq кә, бона һ’ә-
му кьред wанә нәп’ак у бона
wан һ’әму готьнед хьраб, кӧ
нәп’акед гӧнәк’ар[ф] hьндава
Wида хәбәр дан». **16** Әвана мә-
рьвнә бинтәнгә фьш-фьшко
нә, пәй хwәстьнед дьле хwә
дьчьн, жь хwә мәстьр хәбәр
дьдьн у бона к’ара хwә һ’ь-
ләк’арийа дькьн.

Ширәтед qәнщ

17 Ле hун дәлално, wан го-
тьнед кӧ шандийед[ф] Хӧдане
мә Иса Мәсиh пешда готьнә
бир биньн, **18** кӧ wәр’а дьго-
тьн: «Р’ожед ахьрийеда мә-
рьвед qәрфкьр wе дәрен, пәй
хwәстьнед дьле хwәйә нәп’ак
hәр’ьн»*. **19** Әв әw мәрьв ьн, йед
кӧ дӧтирәтийе дькьн, йед кӧ
бь мәрьвайи тенә р’ебәрикь-
рьне, нә кӧ бь Р’ӧh’е Пироз.
20 Ле hун дәлално, хwә бдьнә
сәр авакьрьна баwәрийа хwәйә
пироз, бь Р’ӧh’е[ф] Пироз дӧа
бькьн, **21** хwә нава wе һ’ьзкь-
рьна Хwәдейә hьндава хwәда
хwәй кьн, hивийа р’ә’ма Хӧ-
дане мә Иса Мәсиh бьн, кӧ
жийина[ф] һ’әта-һ’әтайе бьдә
wә. **22** У hьндава дӧдьлийада
р’ә’м бьн*. **23** Һьнәка жи жь
агьр бьр’әвиньн хьлаз кьн,
дьле wә сәр йед майин жи бь
тьрс бьшәwьтә, ле жийина
wанә гӧнәк’арә мина к’ьнща
ләwьт’и бәр ч’ә’ве wә р’әш бә*.

* 1:14 Дәстпебун 5:18-24.
* 1:18 Пәтрус II, 3:3.
* 1:22 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Дӧдьлийа бьшьдиньн».
* 1:23 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Һ’әйфа wә wи кьрасе жь бәдәна wан ләwьт’и нәйе».

Шькьрдайин

24 Wир’а, Йе кӧ дькарә wә
жь к’әтьне хwәй кә у ль бәр
р’умәта Xwә беqӧсур әшq бьдә
сәкьнандьне, 25 Xwәдейе бе-
шьрики-беһәвал, Хьлазкьре[ф]
мәр’а, бь дәсте Иса Мәсиһе
Хӧдане мә, шькьр у мәзь-
найи, qӧдрәт у һ’ӧкӧмәт бә,
бәри һәр-һәйе у ньһа жи у
һ’әта-һ’әтайе! Амин[ф].

Ә’ЙАНТИЙА ЙУҺ’ӘННА

Пешготьн

Ль гора шә’дед сәдсалийед пешьнда хӧдане ве к’ьтебе Йуһ’әннайе шандийе Мәсиһ ә. Әва к’ьтеба бь дәсте ԝи, ԝәхте зерандьна баԝәрмәнда, гърава[ф] Патмоседа һатийә ньвисаре (1:9). Йуһ’әнна ве гърaведа жь алийе Императорийа Р’омайеда[ф] бона даннасинкьрьна Мьзгинийе һатьбу сьргункьрьне, чьмки һьнге һьндава мәсиһийада[ф] зерандьнәкә мәзьн дәстпебьбу. Наве ве к’ьтебе «Ә’йанти» те готьне, чьмки Иса Мәсиһ Йуһ’әннава хӧйа бу у ԝива ә’йан кьр, кӧ сәр дьне жь һьнгева гърти һ’әта ахьрийа дьнйайе ԝе чь бьԛәԝьмьн.

Ве к’ьтебеда п’айе-п’ьр’е ә’йанти у дитьнок ьн, кӧ мина сӧр’әкә вәшарти нә, ле һьнге гәләк жь ԝан хәбәред сӧр’ийә символи баԝәрмәндар’а фә’мдари бунә, хәлԛер’а на.

Мәрәме ве ә’йантийе әԝ ә кӧ хԝәндәвана бьшьдинә у щәм ԝан гӧмане пешда бинә, ӧса жи нава зерандьн у щер’ьбандьнада[ф] тәйах у амьн бьн. Р’аст ә фькьред ве к’ьтебе мәрьв[ф] щур’ә-щур’ә шьровәдькьн, ле диса фькьред сәрәкә зәлал ә’йан ьн: Иса Мәсиһ һежайи һәрәма һәрә жорьн ә. Гәләк навед Ԝи һәнә ве к’ьтебеда (мәсәлә Хӧдане[ф] хӧдана, П’адше п’адша...), ле һе зедә ԝир’а Бәрх те готьне, чьмки Әԝи Хԝә мәрьвайийер’а кьрийә ԛӧрбан[ф]. Әԝ у Йе сәр т’әхт р’уньшти (аԝа готи Бав[ф]) сәр һәр тьштида дьньһер’ьн, һәр алийава һежайи һ’әбандьне у пәсьнстандьне нә. Пе дәсте Иса Мәсиһ Хԝәде ԝе пешийа хьрабийа у нәр’астийа бьдә гъртьне, лап бьдә һьлдане, жь мирещьн[ф] гърти ԝе һ’әму дьжмьна бьндәст кә у щьмә’та Хԝә жи бь дӧа-дьрозгед ә’рд у ә’змане ну хәлат кә.

Мәрәме ве к’ьтебе нә әԝ ә кӧ баԝәрмәнд нава тьрс у хофеда бьн, ле ԝәки бь һатьна Исайә дӧда у сәрк’әтьна Ԝи гӧмана ԝан

һәбә, әшq у ша бьн у һәр алийава һәр гав һазьр бьн. «Әwи кӧ шә’дәтийа ван тьшта дьдә, дьбежә: ‹Бәле, әзе зутьре бем›. Амин[ф]! Wәрә, йа Хӧдан Иса. К’әрәма[ф] Хӧдан Иса ль wә һ’әмуйар’а бә».

Сәрәщәма фькьра к’ьтебе

Пешготьн (1:1-8)
Дитьнока пешьн у нә’мед һәр һ’әфт щьвинар’а[ф] (1:9–3:22)
К’ьтеба кӧ һ’әфт мора моркьри бу (4:1–8:1)
Һәр һ’әфт бор’и (8:2–11:19)
Зийа[ф] у һәр дӧ щә’нәwьр (12:1–13:18)
Дитьнокед дьн (14:1–15:8)
Һәр һ’әфт т’асед хәзәба Хwәде (16:1-21)
Wеранбуна Бабилоне[ф], бьндәстбуна щә’нәwьр, п’ехәмбәре дәрәw у мирещьн (17:1–20:10)
Диwана хьлазийе (20:11-15)
Ә’рде ну, ә’змане ну у Оршәлима[ф] ну (21:1–22:5)
Пашготьн (22:6-21)

Пешготьна Йуһ’әнна

1 [1]Әва ә’йантийа Иса Мәсиһ
ә, к’ижан Хwәде да Wи,
wәки әw wан тьштед кӧ гәрәке
зутьрәке бьqәwьмьн, нишани
хӧламед Wи кә. Иса пе дәсте
мьлйак’әте[ф] Хwә шанд у ә’ла-
ми хӧламе Хwә Йуһ’әнна кьр.
[2] Йуһ’әнна жи шә’дәтийа һәр
тьштед кӧ wи дитьбун да, аwа
готи шә’дәтийа готьна Хwәде,
ӧса жи шә’дәтийа ә’ламәтийа
Иса Мәсиһә р’аст*. [3]Хwәзи ль
wи, кӧ ве йәке бьхунә у хwәзи
ль wан, йед кӧ ван хәбәред п’е-
хәмбәртийе[ф] бьбьһен у тьштед
кӧ веда һатьнә ньвисаре дьле
хwәда хwәй кьн, чьмки wәхт
незик ә.

* 1:2 Әва хәбәра «шә’дәтийа ә’ламәтийа Иса Мәсиһ» аһа те фә’мкьрьне: «Әw тьштед кӧ Иса Йуһ’әннар’а ә’лам кьрьнә, Йуһ’әнна жи шә’дәтийа wан йәка дьдә». Ле бь йунани әв хәбәр аһа жи те фә’мкьрьне: «Шә’дәтийа бона Иса Мәсиһ», аwа готи әw тьштед кӧ Йуһ’әнна дитьбун у бона Мәсиһ дьбежә.

Нә’мә һәр һ’әфт щьвинар’а[ф], йед кӧ ль qәза Асйайе нә

4 Жь Йуһ’әнна, һәр һ’әфт
щьвинар’а[ф], йед кӧ qәза Ас-
йайеда нә:
К’әрәм[ф] у ә’дьлайийа Wи ль
wә бә, Йе кӧ һәйә, Йе кӧ һәбу,
Йе кӧ wе бе у жь һәр һ’әфт р’ӧ-
һ’ед кӧ ль бәр т’әхте Wи нә*,
5-6 ӧса жи жь Иса Мәсиһе шә’де
амьн, Ньхӧрийе жь нава мь-
рийа у сәрwере п’адшед ә’рде.
Дә бьра р’умәт у qӧдрәт Wи-
р’а бә һ’әта-һ’әтайе, Йе кӧ мә
һ’ъз дькә у әм пе хуна Хwә жь
гӧнед мә аза кьрьн у әм кьрьн
к’аһинед[ф] п’адшатийе, wәки
Баве[ф] Wи Хwәдер’а әм хьзмәт-
к’арийе бькьн. Амин!*

7 Ва йә ә’wрава Әw те.
Һәр ч’ә’ве Wи бьбинә,
һ’әта әwед кӧ нәк’са Wи qӧл кьрьн жи.
Һ’әму мьләтед дьнйайе wе ль сәр Wи шин у к’әдәр бьн.
Бәле. Амин!*

8 «Әз Алфа[ф] у Омега мә», Хӧ-
дан Хwәдейе[ф] Һ’әму Зорайийе
дьбежә, Йе кӧ һәйә, Йе кӧ һәбу
у Йе кӧ wе бе.

«Йәки мина инсан»

9 Әз, Йуһ’әннайе бьре wә мә,
йәктийа Исада һәвал-п’аре wе
тәнгасийе[ф], п’адшатийа Wи у
сәбьра wә мә. Әз бона хәбәра
Хwәде у шә’дәтийа бона Иса wе
гьраведа[ф] бум, кӧ жер’а Патмос
дьбежьн. **10** Р’ожа[ф] Хӧданда*
Р’ӧһ’е[ф] Пироз һатә сәр мьн
у мьн ль пьшт хwә дәнгәки
бьльнди мина дәнге бор’ийе
бьһист, **11** кӧ гот: «Чь тьште кӧ
тӧ дьбини, к’ьтебеда бьньвисә
у һәр һ’әфт щьвинар’а бшинә,
йед кӧ бажаред Әфәсе, Сьмир-
найе, Пәргамайе, Тийатирайе,
Сардәйсе, Фьладәлфйайе у
Лаwдькйайеда нә».
12 Әз сәр wи дәнгида вәгә-
р’ийам кӧ бьбиньм, к’а к’и
йә мьнр’а хәбәр дьдә у чахе
кӧ әз вәгәр’ийам, мьн һ’әфт

* 1:4 Дәрк’әтьн 3:14.
* 1:5-6 Дәрк’әтьн 19:6.
* 1:7 Данийел 7:13; Мәтта 24:30; Т’есалоники I, 4:17; Зәкәрийа 12:10-14; Йуһ’әнна 19:34.
* 1:10 «Р’ожа Хӧдан» т’әне ве дәре Пәймана[ф] Нуда те фә’мкьрьне «р’ожа лә’де», чьмки wе р’ожеда Хӧдан Иса жь нава мьрийа р’абу.

шәмданед зер’ин дитьн. 13 На-
ва ԝан шәмданада «йәки мина
Кӧр’е[ф] Мерьв»* һәбу, к’ьнщәкә
дьрежә һ’әта ньга ле бу у мә-
лахтәки зер’ин ль синге Ԝи бу.
14 П’ор’е сәре Ԝи мина һьрийа
ԛәрԛаш у мина бәрфе сьпи бу,
ч’ә’вед Ԝи жи мина алава егьр*.
15 Ньгед Ԝи мина сьфьре хаси
жь к’ура агьр дәрхьсти, кӧ дь-
бьрьԛә у дәнге Ԝи мина дәнге
хӧлә-хӧла гәләк ава бу*. 16 Дәсте
Ԝийи р’астеда һ’әфт стәйрк
һәбун у жь дәве Ԝи шурәки
дӧдәвийи туж дәрдьк’әт. Р’уйе
Ԝи мина р’ойе бу кӧ т’әмамийа
ԛәԝата хԝәва шәԝԛ дьдә. 17 Чахе
кӧ мьн Әԝ дит, мина йәки мь-
ри к’әтьмә бәр ньгед Ԝи. Әԝи
дәсте Хԝәйи р’асте дани сәр
мьн у готә мьн: «Нәтьрсә, Әз
ьм Йе Пешьн у Пашьн*. 18 Әз
Йе сах ьм. Әз Йе мьри бум, ле
ва йә әз сах ьм һ’әта-һ’әтайе. У
Әз ьм хԝәйе к’ьлитед Мьрьне
у Дийаре Мьрийа[ф]. 19 Аԝа бь-
ньвисә чь кӧ тӧ дьбини, чь кӧ
ньһа һәнә у чь ԝе паше бьбьн.
20 Сӧр’а ван стәйрка, йед кӧ тә
дәсте Мьни р’астеда дитьн, ӧса
жи һәр һ’әфт шәмданед зер’ин
әв ә: Әԝ һәр һ’әфт стәйрк, мьл-
йак’әтед һәр һ’әфт щьвина нә
у әԝ һәр һ’әфт шәмдан, һәр
һ’әфт щьвин ьн.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Әфәсе

2 1 Мьлйак’әте щьвина Әфә-
сер’а бньвисә беже:
Әԝи кӧ һ’әфт стәйрк дәсте
Ԝийи р’астеда у нава һ’әфт
шәмданед зер’инда дьгәр’ә,
аһа дьбежә: 2 Әз һаш жь кь-
ред тә, хәбата тә у сәбьра тә
һәмә. Әз заньм кӧ тӧ нькари
ль хьраба т’ә’мул ки. Тә әԝ
жи щер’ьбандьн[ф], йед кӧ хԝә
шанди[ф] һ’әсаб дькьн, ле р’аст
нә ӧса нә, тә дит кӧ әԝ дәрә-
ԝин ьн. 3 Сәбьра тә һәйә, бона
наве Мьн тә щәфа к’ьшанд у
нәԝәстийайи. 4 Ле газьнәкә
Мьн ль тә һәйә, кӧ тӧ мина

* 1:13 «Йәки мина Кӧр’е Мерьв» аһа жи те фә’мкьрьне, кӧ әԝ мәрьвәк бу. Әва хәбәра Данийел 7:13 бир тинә. Ԝәки дьн Иса Мәсиһ жи гәләк щара наве «Кӧр’е Мәрьв» дьда сәр Хԝә.
* 1:14 Данийел 7:9, 13; 10:6.
* 1:15 Һәзәкийел 1:24.
* 1:17 Ишайа 44:6.

бәре Мьн һ’ъз наки. 5 Awa нь-
һа бинә бира хwә, кӧ тӧ жь к’ӧ
дәре к’әтийи у жь гӧнәкърьне
вәгәр’ә, кьред хwәйә пешийе
бькә. Һәгәр на, Әзе бемә щәм
тә у шәмдана тә жь щийе we
һьлдьм. 6 Ле тьштәки р’ънд ль
щәм тә һәйә, кӧ дьжәни wан
кьред николойийа, чаwа кӧ Әз
жи дьжәньме.
7 Гӧһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кӧ Р’ӧһ’ чь дьбежә щьвина.
Әwe кӧ сәрк’әвә, Әзе изьне
бьдьмә wи, wәки жь we дара
жийине бьхwә, йа кӧ бӧһьшта
Хwәдеда йә*.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Сьмирнайе

8 Мьлйак’әте щьвина Сьмир-
найер’а бьньвисә беже:
Әwи Пешьн у Пашьн, Йе кӧ
мьр у жь нава мрийа р’абу аһа
дьбежә: 9 Әз һаш жь тәнгаси у
бәләнгазийа тә һәмә, ле бәле
тӧ дәwләти йи! Ӧса жи һаш
жь бӧхданед wан һәмә, йед кӧ
хwәр’а дьбежьн: ‹Әмә щьһу[ф]
нә›. Әw нә щьһу нә, ле әw жь
к’ьништа[ф] мирещьн[ф] ьн. 10 Жь
wан тәнгасийа нәтьрсә, к’ижане
бенә сәре тә. Ва мирещьн we жь
wә һьнәка бавежә кәле, wәки
һун бенә щер’ьбандьне у һуне
дәһә р’ожа щәфе бьк’ьшиньн.
Һ’әта мьрьне амьн бьминә,
Әзе т’аще[ф] жийине бьдьмә тә.
11 Гӧһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кӧ Р’ӧһ’ чь дьбежә щьвина. Әwe
кӧ сәрк’әвә жь мьрьна дӧда we
qәт зьраре нәбинә.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Пәргамайе

12 Мьлйак’әте щьвина Пәр-
гамайер’а бьньвисә беже:
Әwe кӧ шуре Wийи дӧдәви-
йи туж һәйә аһа дьбежә: 13 Әз
һаш жь тә һәмә кӧ тӧ ль к’ӧ
дәре дьмини, awa готи ль wи
щийе кӧ т’әхте мирещьн ле йә.
Тӧ наве Мьн qәwин дьгьри у
тә баwәрийа[ф] хwәйә һьндава
Мьнда wан р’ожа жи инк’ар[ф]
нәкър, гава шә’де Мьни амьн
Антипас нава wәда һатә кӧш-
тьне, wи щийе кӧ мирещьн ле
дьминә. 14 Ле газьнәкә Мьн ль
тә һәйә, кӧ ль we дәре һьнәк
мәрьвед тә һәнә, кӧ пәй һин-
кьрьна wи Бьлами[ф] дьчьн, йе
кӧ Балаq һин кьр, кӧ зар’ед
Исраел[ф] жь р’е дәрхә, wәки
әw qӧрбанед[ф] п’ута бьхwьн у

* 2:7 Дәстпебун 2:9.

бенамусийе бькьн*. 15 Ӧса жи
һьнәк мәрьвед тә жи һәнә кӧ
пәй һинкьрьна николойийа
дьчьн. 16 Аԝа жь гӧнәкьрьне
вәгәр’ә, һәгәр на, Әзе зутьре
бемә щәм тә у пе шуре дәве
Хԝә т’әви ԝан мәрьва шәр’ кьм.
17 Гӧһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кӧ Р’ӧһ’ чь дьбежә щьвина.
Әԝе кӧ сәрк’әвә Әзе жь ԝи
манайе[ф] вәшарти бьдьмә ԝи у
ӧса жи кәвьрәки сьпи бьдьме,
кӧ ԝе навәки ну ль сәр кевьр
ньвисар бә у т’ӧ кәсе ԝи нави
ньзаньбә, пештьри йе кӧ ԝи
кәвьри бьстинә*.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Тийатирайе

18 Мьлйак’әте щьвина Ти-
йатирайер’а бьньвисә беже:
Кӧр’е[ф] Хԝәде аһа дьбежә,
Йе кӧ ч’ә’вед Ԝи мина алава
егьр ьн у ньгед Ԝи мина ԝи
сьфьре хаси кӧ дьбьрьԛә: 19 Әз
һаш жь кьред тә, һ’ьзкьрьна
тә, баԝәрийа тә, хьзмәтк’ари
у сәбьра тә һәмә. Әз заньм кӧ
кьред тәйә пашԝәхтийе жь
йед пешийе зедәтьр ьн. 20 Ле
газьнәкә Мьн ль тә һәйә, кӧ тӧ
ԝе жьне, Изабеле сәбьр дьки,
кӧ хԝә п’ехәмбәр һ’әсаб дькә.
Әԝа пе һинкьрьна хԝә хӧла-
мед Мьн жь р’е дәрдьхә, ԝәки
бенамусийе бькьн у ԛӧрбанед
п’ута бьхԝьн. 21 Мьн ԝәхт да
ԝе, ԝәки әԝ жь гӧнәкьрьне
вәгәр’ә, ле әԝ нахԝазә дәсте
хԝә жь бенамусийа хԝә бькә.
22 Ва Әзе ԝе бавежьмә нава
щи-ньвине у йед кӧ т’әви ԝе
бенамусийе жи дькьн, бькьмә
һ’аләки гьран, һәгәр жь кьред
хԝә вәнәгәр’ьн[ф]. 23 Әзе зар’ед
ԝе хьм, бькӧжьм у һ’әму щь-
вине бьзаньбьн кӧ Әз ьм, Йе
дьл у нета ә’нәнә дькә. Әзе
ль анәгори кьрьнед ԝә һәр
йәки бьдьмә ԝә*. 24 Ле бәле
Әз ԝә, йед майинр’а дьбежьм
кӧ Тийатирайеда нә, ле пәй ве
һинкьрьне нәк’әтьнә, әԝ ‹Сӧ-
р’ед мирещьнә к’ур› ньзаньн
чаԝа кӧ әԝ дьбежьн. Әз барәки
дьн надьмә сәр мьле ԝә, 25 ле
т’әне чи ԝә һәйә ԛәԝин бьгь-
рьн, һ’әта кӧ Әз бем. 26-27 Әԝе
кӧ сәрк’әвә у һ’әта хьлазийе
кьред ль гора дьле Мьн бькә,

* 2:14 Жьмар 31:16; 25:1-3.
* 2:17 Дәрк’әтьн 16:14-14.
* 2:23 Готьнед Сьлеман 24:12.

Әзе wи һ’öкöме сәр мьләта
бьдьмә wи, к’ижан Мьн жь
Баве Хwә һьлдайә

у әwe пе шьвдара һ’әсьни
шьвантийе ль wан бькә,
мина фьраqед ч’ьни wе бь-
п’ьшьринә*.

28 У Әзе стәйрка сьбейә зу бь-
дьмә wи.

29 Гöһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кö Р’öһ’ чь дьбежә щьвина.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Сардәйсе

3

1 Мьлйак’әте щьвина Сар-
дәйсер’а бьньвисә беже:

Әwи кö һ’әфт р’öһ’ед Хwәде
у һ’әфт стәйркед Wи һәнә, аһа
дьбежә: Әз һаш жь кьред тә
һәмә, наве тә һәйә йане тö сах
и, ле р’аст тö мьри йи. 2 Һ’ьш-
йар бә у әwед кö манә ле ль
бәр мьрьне нә, бькә бьра сәр
хwәда бен, чьмки Мьн кьред тә
ль бәр Хwәдейе Хwә гьһишти
нәдитьн. 3 Дә бинә бира хwә
кö тә чь стандийә у бьһистийә,
гöр’а[ф] wан тьшта бькә у т’обә[ф]
кә. Ле һәгәр тö һ’ьшйар нә-
би, Әзе мина дьзәки сәр тәда
бьгьрьм у те qәт ньзаньби кö
Әзе к’ижан сьһ’әтеда сәр тәда
бьгьрьм*. 4 Ле Сардәйседа чәнд
кәсед тә һәнә кö wан к’ьнщед
хwә нәләwьт’андьнә. Әwe бь
к’ьнщед чилә-qәрqаш т’әви
Мьн бьгәр’ьн, чьмки әwә һе-
жа нә. 5 Әwe кö сәрк’әвә, әwe
аһа к’ьнщед чилә-qәрqаш ль
хwә wәргьрә. Әзе наве wи жь
к’ьтеба жийине т’ö щар р’әсит
нәкьм у наве wи ль бәр Баве
Хwә у ль бәр мьлйак’әтед Wи
ашкәрә кьм*.

6 Гöһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кö Р’öһ’ чь дьбежә щьвина.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Фьладәлфйайе

7 Мьлйак’әте щьвина Фьла-
дәлфйайер’а бьньвисә беже:

Әwи пироз[ф], Әwи р’аст, аһа
дьбежә, Йе кö хwәйе к’ьлита
Даwьд[ф] ә, кö вәдькә у т’ö кәс
нькарә дадә у дадьдә т’ö кәс
нькарә вәкә*: 8 Әз һаш жь кь-
ред тә һәмә. Ва Мьн дәрики
вәкьри данийә бәр тә, кö т’ö

* 2:26-27 Зәбур 2:8-9.
* 3:3 Мәтта 24:34-44.
* 3:5 Дәрк’әтьн 32:33.
* 3:7 Ишайа 22:22.

кәс нькарә дадә. Әз заньм кö
qәwата тә һьнәки һәйә у тә
готьна Мьн хwәй кьр у наве
Мьн инк’ар нәкьр. 9 Бьньһер’ә,
һьнәкә жь к’ьништа мирещьн
һәнә, йед кö дьбежьн: ‹Әмә
щьһу[ф] нә›, ле р’аст нә щьһу нә,
әw дәрәwа дькьн. Ва Әзе п’ейи
сәр wан кьм, кö әw бен у ль
бәр ньгед тә та бьн у бьзань-
бьн Әз тә һ’ьз дькьм. 10 Тә кö
т’әмийа Мьн хwәй кьр у сәбьр
кьр, Әзе жи тә жь wи wәхте
щер’ьбандьне хwәй кьм, йа кö
we бе сәр т’әмамийа дьнйайе,
кö бьнәлийед[ф] ль р’убари дьне
бьщер’ьбинә. 11 Әзе зутьрәке
бем, чи тә һәйә qәwин бь-
гьрә, wәки т’ö кәс т’аще тә
нәстинә. 12 Әwe кö сәрк’әвә
Әзе wи п’арьстгәһа[ф] Хwәдейе
Хwәда бькьмә стун у әwe иди
дәрнәк’әвә дәрва. Әзе ль сәр
wи наве Хwәдейе Хwә, öса жи
наве бажаре Хwәдейе Хwә, аwа
готи наве Оршәлима[ф] ну бьнь-
висьм, йа кö жь Хwәдейе Мьн
жь ә’змен we бе хwаре у Әзе
наве Хwәйи ну жи бьньвисьм*.
13 Гöһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кö Р’öһ’ чь дьбежә щьвина.

Т’әми у ширәтед бона щьвина бажаре Лаwдькйайе

14 Мьлйак’әте щьвина Лаw-
дькйайер’а бьньвисә беже:
‹Йе Амин[ф]› аһа дьбежә, Әw
шә’де р’аст у амьн, ч’ә’вканийа
ә’фьрин у хöльqийед Хwәде*:
15 Әз һаш жь кьред тә һәмә,
тö нә сар и у нә жи гәрм и.
Хwәзи тö йан сар буйайи йан
жи гәрм. 16 Ле чьмки тö голи
йи, нә сар и у нә жи гәрм, Әзе
тә жь дәве хwә бьр’ежьм. 17 Тö
дьбежи: ‹Әз дәwләти мә, we
йәкеда гәләк пешда чумә, qәт
һ’әwще т’ö тьшти нимә›. Ле тö
ньзани кö тö мә’рьм, р’әбән,
бәләнгаз, кор у тә’зи йи. 18 Әз
ве т’әмийе дьдьмә тә: Зер’е кö
бь егьр һатийә сафикьрьне жь
Мьн бьк’ьр’ә, wәки тö дәwләти
би у к’ьнщед чилә-qәрqаш жь
Мьн бьк’ьр’ә, кö ль хwә ки,
wәки шәрма тә’зибуна тә бе
ньхамтьне, öса жи дәрмане
ч’ә’ва, кö ль ч’ә’вед хwә ди,
wәки бьбини. 19 Әз к’ижана
һ’ьз дькьм ль wан һьлтем[ф] у
wан ширәт дькьм. Бона ве
йәке хирәт кә у жь гöнәкьрьне

* 3:12 Ишайа 62:2.
* 3:14 Колоси 2:1; 4:13-16.

вәгәр’ә!* 20 Ва Әз ль бәр дәри сә-
кьни мә у ль дери дьхьм. Һәгәр
йәк дәнге Мьн бьбьһе у дери ль
Мьн вәкә, Әзе һәр’ьмә һьндӧр’,
т’әви wи нан бьхwьм у әwе жи
т’әви Мьн. 21 Әwе кӧ сәрк’әвә,
Әзе дәстуре бьдьме кӧ т’әви Мьн
сәр т’әхте Мьн р’уне, чаwа кӧ Әз
сәрк’әтьм у т’әви Баве Хwә сәр
т’әхте Wи р’уньштьм.
22 Гӧһе к’е һәйә бьра бьбьһе,
кӧ Р’ӧһ’ чь дьбежә щьвина».

Т’әхте ә’змендa

4 1 Пәй ван тьштар’а мьн
дина хwә дайе, ва ә’змендa
дәрик вәкьри йә. У әw дәнге кӧ
мьн бәре мина дәнге бор’ийе
бьһистьбу мьнр’а гот: «Р’абә
wәрә ве жоре, Әзе wан тьштед
кӧ гәрәке жь вьр шунда бьqә-
wьмьн, нишани тә кьм». 2 Һәма
һьнге Р’ӧһ’е Пироз һатә сәр мьн,
мьн дина хwә дайе, wе т’әхтәк
ль ә’змен һәбу у йәк ль сәр
т’әхт р’уньшти бу*. 3 У шәwqа
диндара Йе р’уньшти мина йа
кәвьре йаспис у сардийон бу. У
к’әскәсоре жи дора т’әхт гьрть-
бу, мина ишьqа зьмруде*. 4 Ль
дора wи т’әхти бист чар к’ӧрси
һәбун у ль сәр wан к’ӧрсийа
бист чар р’успи[ф] р’уньштьбун.
К’ьнщед чилә-qәрqаш ль wан
бун у т’ащед зер’ин жи ль сә-
ре wан бун. 5 Жь т’әхт бьруск у
дәнгед гӧр’инийа ә’wр-ә’змана
дәрдьк’әтьн. Ль бәр т’әхт һ’әфт
агьред алавпек’әти һәбун, кӧ
әw һәр һ’әфт р’ӧһ’ед Хwәде нә*.
6 Ль бәр т’әхт тьштәки мина
бә’рәкә шушә һәбу, кӧ мина
хьрустале зәлал бу.
Ль дора т’әхт, һәр алики чар
р’ӧһ’бәр һәбун, кӧ пешийе у
пашийева ч’ә’вава т’ьжи бун.
7 Р’ӧһ’бәре пешьн мина шер бу,
р’ӧһ’бәре дӧда мина щанәга бу,
р’ӧһ’бәре сьсийа р’уйе wи мина
р’уйе мәрьва бу у р’ӧһ’бәре чара
жи мина тәйре симьр’и кӧ дьфь-
р’ә. 8 Һәр чар р’ӧһ’бәр жи шәш

* 3:19 Готьнед Сьлеман 3:11-12.
* 4:2-8 Һәзәкийел 1:5-28.
* 4:3 «Йаспис» бь заравәки дьн «йешим» ә, «сардийон» бь заравәки дьн «әqиq» у «зьмруд» жи р’әнге к’әскда йә. Әвана һ’әму кәвьред бьрqокә qимәт ьн. Чь кӧ иро кәвьрнас жер’а дьбежьн «йаспис» нә зәлал ә. Дьбә кӧ наве «йаспис» һьнге бона «лал» бу, аwа готи «брилйант», кӧ кәвьре сьпи йә (Ә’йанти 21:11, 18, 19).
* 4:5 Дәрк’әтьн 19:16.

баски бун, сәр у бьнва ч’ә’вава
хьт-хьти бун. У шәв у р’ож дәнге
хwә нәдьбьр’ин дьготьн:
«Пироз, пироз, пироз,
Хӧдан Хwәдейе Һ’әму Зора-
йийе,
Йе кӧ hәбу, Йе кӧ hәйә у Йе
кӧ we бе»*.
9 Гава wан hәр чар р’ӧh’бәра,
р’умәт, hӧрмәт у шькьри дьданә
Йе кӧ ль сәр т’әхт р’уньштийә
у h’әта-h’әтайе Сах ә, 10 әw hәр
бист чар р’успи бәр Йе кӧ ль сәр
т’әхт р’уньшти дәвәр’уйа дьчун,
сәре хwә бәр Wи даданин, Йе кӧ
h’әта-h’әтайе Сах ә у т’ащед хwә
давитьнә бәр т’әхт у дьготьн:
11 «Йа Хӧдан Хwәдейе мә,
Тӧ hежа йи кӧ р’умәт, hӧр-
мәте у qәwате бьстини.
Чьмки Тә hәр тьшт ә’фь-
рандьн
у бь хwәстьна Тә әw ә’фьрин
у hәнә».

К’ьтеба гӧломатккьрийә моркьри

5 1 Һьнге мьн дәсте Wи-
йи р’астеда, Йе кӧ ль сәр
т’әхт р’уньштьбу, к’ьтебәкә
гӧломатккьри дит кӧ hәр дӧ
алийава hатьбу ньвисаре у бь
h’әфт мора hатьбу моркьрьне*.
2 Мьн дина хwә дайе, we мьл-
йак’әтәки qәwат бь дәнгәки
бьльнд дьгот: «К’и hежа йә кӧ
моред ве к’ьтебе же р’акә у к’ь-
тебе вәкә?» 3 Ле т’ӧ кәс т’ӧнәбу,
нә ль ә’змен, нә ль сәр ә’рде у
нә жи жь бьне ә’рде, кӧ бька-
рьбуйа әва к’ьтеба вәкьра ле
бьньhер’ийа. 4 Әз жи к’әлә-к’әл
дьгьрийам, кӧ йәки hежа нә-
hатә дитьне, wәки әw к’ьтеба
вәкьра ле бьньhер’ийа. 5 Һьнге
жь р’успийа йәки мьнр’а гот:
«Нәгьри! Ва Шере жь qәбила
Щьhуда[ф], тамара Даwьд сәр-
к’әт у дькарә hәр h’әфт моред
we к’ьтебе же р’акә у вәкә»*.
6 Һьнге мьн дина хwә дайе,
we говәка wи т’әхтида, к’ижан
hәр чар р’ӧh’бәр у р’успийа доре
гьртьбун, Бәрхәк сәкьни бу,
чаwа кӧ сәржекьри бә. Һ’әфт
стьруйед Wи у h’әфт ч’ә’вед
Wи hәбун, Әw hәр h’әфт р’ӧ-
h’ед Хwәде нә, кӧ ль т’әмамийа

* 4:8 Ишайа 6:3; Амос 4:13; Ишайа 41:4.
* 5:1 Һәзәкийел 2:9-10.
* 5:5 Дәстпебун 49:9; Ишайа 11:1.
* 5:6 Ишайа 53:7.

дьнйайе һатьнә шандьне*. 7 Әw
һат у к’ьтеб жь дәсте Wийи
р’асте, Йе кӧ ль сәр т’әхт р’у-
ньштьбу һьлда. 8 Чахе Wи әw
һьлда, әw һәр чар р’ӧһ’бәр у
һәр бист чар р’успи ль бәр wи
Бәрхи дәвәр’уйа чун. Дәсте һәр
йәкида чәнг[ф] у т’асед зер’инә
т’ьжи бьхур[ф] һәбун. Әw бьхур
дӧайед щьмә’та Хwәде нә*. 9 У
стьранәкә ну дьстьран дьготьн:

«Тӧ һежа йи, кӧ wе к’ьтебе
һьлди
у моред wе же р’аки.
Чьмки Тӧ һати сәржекьрьне
у пе хуна хwә Тә мәрьв жь
һәр бәрәке, жь һәр зьмани,
жь һәр щьмә’те у жь һәр мь-
ләти к’ьр’ин бона Хwәде,
10 Тә әw кьрьн п’адшатийа к’а-
һина бона хьзмәтк’арийа
Хwәде
у әwе ль сәр дьнйайе п’ад-
шатийе бькьн»*.

11 Һьнге мьн дина хwә дайе,
мьн дәнге гәләк мьлйак’ә-
та бьһист кӧ дора т’әхт, wан
р’ӧһ’бәра у р’успийа гьртьбун.
Р’әqәма wан дьгьһиштә бь һ’ә-
зара у милийона. 12 Бь дәнгәки
бьльнд дьстьран дьготьн:

«Әw Бәрхе сәржекьри һежа
йә
кӧ qәwате, дәwләмәндтийе,
сәрwахтийе[ф], карине,
һӧрмәте, р’умәте у пәсьне
бьстинә»*.

13 Мьн бьһист кӧ һәр ә’фь-
ринед ль ә’змен, ль сәр ә’рде,
йед бьн ә’рде, йед бә’реда у
һ’әмуйед нава wанда, дьстьран:

«Бьра һ’әта-һ’әтайе пәсьн,
һӧрмәт, р’умәт у qӧдрәт
ль Йе сәр т’әхт р’уньшти,
ӧса жи ль wи Бәрхи бә!»*

14 У wан һәр чар р’ӧһ’бәра дьго-
тьн: «Амин!» у р’успи дәвәр’уйа
чун, сәре хwә бәр Wи данин.

Һ’әфт мор чаwа тенә вәкьрьне?

6 1 Һьнге мьн дина хwә дайе,
wи Бәрхи морәкә жь wан
һәр һ’әфт мора вәкьр у мьн жь
wан һәр чар р’ӧһ’бәра дәнгәки
мина дәнге гӧр’инийа ә’wра
бьһист кӧ гот: «Wәрә». 2 Мьн
дина хwә дайе, ва һәспәки боз

---

* 5:8 Зәбур 141:2.
* 5:10 Дәрк’әтьн 19:6; Ишайа 61:6.
* 5:12 Дирок I, 29:11; Ишайа 53:7.
* 5:13 Зәбур 47:8; Ишайа 6:1.

хӧйа бу, дәсте йе лесийарбуйида
тиркәванәк һәбу, т’ащәк wир’а
һатә дайине у әw чаwа ә’гит чу,
wәки сәрк’әвә.
3 Чахе Бәрх мора дӧда вәкьр,
мьн бьһист кӧ р’ӧһ’бәре дӧда
гот: «Wәрә». 4 Һьнге һәспәки
дьнейи р’әнге зәрда дәрк’әт* у
сийаре wир’а изьн һатә дайи-
не, кӧ ә’дьлайийе жь дьнйайе
һьлдә, wәки мәрьв һәвдӧ бь-
кӧжьн. Шурәки мәзьн wир’а
һатә дайине.
5 Чахе Wи мора сьсийа вәкьр,
мьн бьһист кӧ р’ӧһ’бәре сьсийа
гот: «Wәрә». Мьн дина хwә дайе,
ва һәспәки р’әш у дәсте сийаре
wида мезинәк һәбу. 6 Һьнге те
бежи мьн дәнгәк бьһист, жь
нава һәр чар р’ӧһ’бәра һат у
гот: «Чапәкә гәньмә бьч’ук
пе зивәки[ф] у се чапед бьч’ук
щәһ пе зивәки*. Ле зьраре нәдә
зәйт’е у шәраве».
7 Чахе Wи мора чара вәкьр,
мьн дәнге р’ӧһ’бәре чара бь-
һист кӧ гот: «Wәрә». 8 Мьн дина
хwә дайе, ва һәспәки шиноqи,
кӧ наве сийаре wи Мьрьн бу,
Дийаре Мьрийа пәй wи дьһат.
Һ’ӧкӧм wир’а һатә дайине сәр
п’арәкә жь чар п’аред дьнйа-
йе, wәки пе шур, хәлайийе,
нәхwәшийа һ’ал у р’ә’wьред
дьнйайе wан бькӧжә.
9 Чахе Wи мора пенща вәкьр,
мьн бьн горигәһеда[ф] р’ӧһ’ед wан
мәрьва дитьн, йед кӧ бона Хә-
бәра Хwәде у бона шә’дәтийа кӧ
дабун һатьбунә кӧштьне. 10 Wан
бь дәнгәки бьльнд кьрьнә га-
зи у готьн: «Йа Хwәйи-Хӧдане
пироз у р’аст! Те һ’әта к’әнге
диwане нәки у һ’әйфа хуна
мә жь бьнәлийед р’убари дьне
һьлнәди?» 11 Һьнге жь wан һәр
йәкир’а чӧхед чилә-qәрqаш
һатьнә дайине у wанр’а һатә
готьне, кӧ һьнәк wәхт жи һеса
бьн, һ’әта кӧ һ’әсабе һәвал-хӧ-
ламед wан у хушк-бьред wанә
кӧ wе мина wан бенә кӧштьне,
т’әмам бә.
12 Чахе Wи мора шәша вә-
кьр, мьн дина хwә дайе, ә’рд
qайим һ’әжийа. Р’о мина к’ӧр-
хе[ф] жь пьр’ч’е чекьри р’әш бу у
һив сәрда-педа бу мина хуне*.
13 Стәйркед ә’змен ӧса жорда
к’әтьнә ә’рде, чаwа кӧ дара

* 6:4 Бь йунани аһа те фә’мкьрьне: «Р’әнге егьрда».
* 6:6 Һьнге зивәк һәqе хәбата р’ожәкә п’аләки бу.
* 6:12 Ишайа 13:10; Йоел 2:10, 31; 3:5 Мәтта 24:29.

һежире жь бәр байе qайим дь-
һ’әжә у бәред wе* же дьwарьн**.
14 Һьнге ә’зман бу мина к’ьте-
ба гӧломатккьри ль һәв һатә
п’еч’ане, һьлк’ьшийа у һ’әму
ч’ийа у гьрав жь щийед хwә
һ’әжийан. 15 Wи чахи п’адшед
дьнйайе, мәзьнед wе, сәрәскә-
ред wе, дәwләтийед wе, ә’гитед
wе у һ’әму мәрьвед хӧлам у аза
хwә шкәфт у qәйед ч’ийада
вәшартьн*, 16 ч’ийа у qәйар’а
дьготьн: «Сәр мәда бьк’әвьн у
мә жь р’уйе Wи вәшерьн, Йе кӧ
ль сәр т’әхт р’уньшти йә, ӧса
жи жь хәзәба Бәрх*. 17 Чьмки
р’ожа хәзәба wанә мәзьн һат у
к’и дькарә тәйах кә?»*

Жь зар’ед Исраел 144 000 кәс тенә моркьрьне

7 1 Пәй ве йәкер’а мьн дина
хwә дайе, wе чар мьлйак’әт
ль һәр чар qӧлбед дьнйайе сә-
кьни нә у байед һәр чар qӧлбед
дьнйайе һ’ьшк гьртьнә, wәки
ль ә’рде, бә’ре у т’ӧ даре нәхьн*.
2 Һьнге мьн мьлйак’әтәки дьн
жи дит кӧ жь р’оһьлате дьһат
у мора wийә жь Хwәдейе Сах
һәбу. Әwи бь дәнгәки бьльнд
ль wан һәр чар мьлйак’әта кь-
рә гази, йед кӧ wанр’а һатьбу
дайине, кӧ зьраре бьдьнә ә’рде
у бә’ре, wанр’а гот: 3 «Зьраре
нәдьнә ә’рде, бә’ре у дара, һ’әта
кӧ әм море ль ә’нийа хӧламед
Хwәдейе хwә нәхьн»*. 4 Һьнге
р’әqәма йед кӧ һатьбунә мор-
кьрьне мьн бьһист: Жь һ’әму
qәбиледᶲ зар’ед Исраел сәд чьл
чар һ’әзар һатьбунә моркьрьне.
5 Жь qәбила Щьһуда донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Р’убен донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Гад донздәһ һ’ә-
зар,
6 жь qәбила Ашер донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Нәфтәли донздәһ
һ’әзар,

* 6:13 Һьнәк фә’м дькьн кӧ һежир нәгьһишти нә, ле һьнәк жи фә’м дькьн кӧ гьһишти нә.
** 6:13-14 Ишайа 34:4.
* 6:15 Ишайа 2:19-21.
* 6:16 Һосейа 10:8.
* 6:17 Йоел 2:11; Малахи 3:2.
* 7:1 Данийел 7:2.
* 7:3 Һәзәкийел 9:4-6.

жь qәбила Мьнашә донздәһ
һ’әзар,
7 жь qәбила Шьмһ’ун донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Леwи[ф] донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Исахар донздәһ
һ’әзар,
8 жь qәбила Зәбулон донздәһ
һ’әзар,
жь qәбила Усьв[ф] донздәһ
һ’әзар
у жь qәбила Бьнйамин[ф]
донздәһ һ’әзар һатьбунә
моркьрьне.

Һ’әму мьләтед дьнйайе

9 Пәй ве йәкер’а мьн дина
хwә дайе, ва ә’лаләтәкә öса
мәзьн, кö т’ö кәси нькарьбу
бьжьмарта жь һәр мьләти, жь
һәр бәрәке, жь һәр щьмә’те у
жь һәр зьмани ль бәр т’әхт у
wи Бәрхи сәкьни бун. Чöхед
чилә-qәрqаш ль wан бун у ч’ь-
qьлед хöрма жи дәстед wанда
бун, 10 бь дәнгәки бьльнд дь-
кьрьнә гази дьготьн:
«Хьлазбун[ф] жь дәсте Хwә-
дейе мә йә,
Йе кö ль сәр т’әхт р’уньшти
йә
у жь дәсте wи Бәрхи йә».
11 Һьнге әw һ’әму мьлйак’әтед
кö ль дора т’әхт, р’успийа у wан
һәр чар р’öһ’бәра гьртьбун,
бәр т’әхт дәвәр’уйа чунә ә’р-
де, сәре хwә бәр Хwәде данин
12 у готьн:
«Амин!
Пәсьн, р’умәт, сәрwахти,
шькьри, һöрмәт, qәwат у
зорайи
бьра һ’әта-һ’әтайе Хwәдейе
мәр’а бә.
Амин!»
13 Һьнге жь wан р’успийа йә-
ки мьнр’а гот: «Әвед кö чöхед
чилә-qәрqаш wәргьрти нә, әw
к’и нә у жь к’ö дәре һатьнә?»
14 Мьн wир’а гот: «Әз хöлам,
әз ньзаньм, тö зани». Һьнге
әwи мьнр’а гот: «Әвана әw ьн,
йед кö жь wе тәнгасийа мәзьн
һатьнә, чöхед хwә пе хуна wи
Бәрхи шуштьнә, чил-qәрqаш
кьрьнә*.
15 Ләма әwә ль бәр т’әхте Хwәде
нә,
п’арьстгәһа Wида шәв у р’ож
Wи дьһ’әбиньн.
Йе ль сәр т’әхт р’уньшти,
wе коне Хwә ль сәр wан
вәгьрә.

* 7:14 Данийел 12:1; Мәтта 24:21.

16 Әwe иди нә т’и бьн, нә бьр’-
чи бьн
у нә жи тә’в у гәрмайийе ль
wан хә*.
17 Чьмки әw Бәрхе кӧ говәка
т’әхтда йә,
we шьвантийе ль wан бькә,
wан бьбә сәр канийед ава
жийине.
У Хwәде жи we һ’әму һесьред
ч’ә’вед wан паqьж кә»*.

Мора һ’әфта

8 1 Чахе Әwи мора һ’әф-
та вәкьр, ә’зменда wәкә
нив сьһ’әти һәр тьшт сәqь-
р’и. 2 Һьнге мьн әw һәр һ’әфт
мьлйак’әтед кӧ ль бәр Хwәде
сәкьнибун дитьн, wанр’а һ’әфт
бор’и һатьнә дайине.
3 Мьлйак’әтәки дьн бьхур-
данга зер’ин дестда һат, ль бәр
горигәһа зер’ин сәкьни. Wир’а
гәләк бьхур һатә дайине, wәки
бь т’әви дӧайед щьмә’та Хwәде
дайнә сәр горигәһа зер’инә ль
бәр т’әхте Хwәде*. 4 Дуйе we
бьхуре т’әви дӧайед щьмә’та
Хwәде жь дәсте wи мьлйак’әти
бәрбь Хwәде бьльнд бу. 5 Паше
мьлйак’әт әw бьхурданг һьлда,
жь агьре горигәһева дагьрт
авитә сәр ә’рде. Бу гӧр’инийа
дәнгед ә’wра бьруске бьрq вәда
у ә’рд һ’әжийа.

Һәр чар бор’ийед пешьн

6 Һьнге wан һәр һ’әфт мьл-
йак’әтед кӧ һ’әфт бор’ийед wан
һәбун к’аре хwә кьрьн, кӧ ль
бор’ийа хьн.
7 Йе пешьн ль бор’ийе хьст,
тәйрок у агьр хунева т’әвайи
сәр ә’рдеда бари. У жь се п’ара
п’арәкә ә’рде шәwьти, жь се
п’ара п’арәкә дара шәwьти у
һ’әму гиһайе шин шәwьти*.
8 Мьлйак’әте дӧда ль бо-
р’ийе хьст, тьштәки мәзьни
мина ч’ийаки агьр пек’әти
һатә авитьне нава бә’ре. У жь
се п’ара п’арәкә бә’ре бу хун,
9 жь се п’ара п’арәкә һ’әйwанед
бә’реда qьр’ бу у жь се п’ара
п’арәкә гәмийа wеран бу.
10 Мьлйак’әте сьсийа ль бо-
р’ийе хьст у стәйркәкә мәзьнә
мина qәндила алав пек’әти жь

* 7:16 Ишайа 49:10.
* 7:17 Зәбур 23:1-2; Ишайа 25:8; 49:10.
* 8:3 Дәрк’әтьн 30:1-3.
* 8:7 Дәрк’әтьн 9:23-25; Һәзәкийел 38:22.

ә’змен к’әтә сәр п’арәкә жь се
п’аред ч’әма у авед канийа.
11 Наве we стәйрке Зьрич’к бу.
Жь се п’ара п’арәкә ава бу зь-
рич’к у жь we аве гәләк мәрьв
мьрьн, чьмки әw ав тә’л бу.

12 Мьлйак’әте чара ль бор’ийе
хьст, жь се п’ара п’арәкә р’ойе,
жь се п’ара п’арәкә һиве у жь
се п’ара п’арәкә стәйрка дәрб
стандьн, ӧса кӧ жь се п’ара п’а-
рәкә wан qарийа у жь се п’ара
п’арәкә р’оже р’онайи нәда, ӧса
жи жь се п’ара п’арәкә шәве*.

13 Һьнге мьн дина хwә дайе,
we тәйрәки симьр’ жор ә’з-
менда дьфьр’и у мьн бьһист
кӧ wи бь дәнгәки бьльнд гот:
«Wәй, wәй, wәй ль сәре бьнә-
лийед ль р’убари дьне, кӧ we
бәр дәнге wан бор’ийед һәр се
мьлйак’әтед майин к’әвьн, йед
кӧ we ль бор’ийа хьн».

Бор’ийа пенща

9 **1** Мьлйак’әте пенща ль бо-
р’ийе хьст у мьн дина хwә
дайе, ва стәйркәк жь ә’змен
к’әтә сәр р’уйе ә’рде у к’ьли-
та дәре гәлийе[ф] һәй-wайе we
стәйркер’а һатә дайине. **2** Әwe
дәре гәлийе һәй-wайе вәкьр,
жь гәли ду-духан дәрк’әт мина
дуйе к’ура мәзьн у р’уйе р’ойе
у һәwe гьрт*. **3** Жь we ду-духане
кӧли[ф] дәрк’әтьнә сәр р’уйе ә’р-
де, wанр’а qәwата мина qәwата
дуп’ьшкед ә’рде һатә дайине*.
4 Wанр’а һатә готьне, кӧ зьраре
нәдьнә гиһе ә’рде, нә жи т’ӧ
шинайийе у даре, ле бьдьнә
wан мәрьвед кӧ мора Хwәде
ль сәр ә’нийа wан т’ӧнәйә*.
5 Wанр’а һатә дайине, кӧ wан
нәкӧжьн, ле пенщ мәһа бьдь-
нә щәфе. Еша wан мина еша
лехьстьна дупьшка бу. **6** Wан
р’ожада мәрьве ль мьрьне бь-
гәр’ьн, ле we qәт нәбиньн, әwe
һ’әйра мьрьнеда бьн, ле мьрьне
жь wан бьр’әвә*.

7 Qьлхе wан кӧлийа мина
wан һәспа бун, йе кӧ бона
шер’ тенә һазьркьрьне. Ль сәр
сәре wан тьштед мина т’ащед
зер’ин һәбун у р’уйе wан мина

* 8:12 Ишайа 13:10; Һәзәкийел 32:7; Йоел 2:10, 31; 3:15.
* 9:2 Дәстпебун 19:28.
* 9:3 Дәрк’әтьн 10:12-15.
* 9:4 Һәзәкийел 9:4.
* 9:6 Йерәмийа 8:3.

р’уйе мәрьва бун*. 8 П’ор’е сә-
ре wан мина п’ор’е жьна бун
у дьранед wан мина дьранед
шера бун. 9 Eлəкзьрьһ’ед[ф] wан
һәбун, мина йед һ’әсьни, дән-
ге баскед wан мина дәнге wан
ә’рәба бун, кӧ чаwа гәләк һәсп
wан дьк’ьшиньн у дажонә на-
ва шер’. 10 Мина дуп’ьшка жи
поч’ед wан һәбун у сәр поч’а
жи дәрзи, к’ижанада qәwата
wан һәбу кӧ пенщ мәһа мерьв
бьдьнә щәфе. 11 Мьлйак’әте
гәлийе һәй-wайе ль сәр wан
п’адша бу, кӧ наве wи бь иб-
рани[ф] «Абадун» бу, бь йунани
«Аполийон», кӧ те фә’мкьрьне:
«Wеранкьр».

12 Wәйа пешьн дәрбаз бу. Жь
вьр шунда ва дӧ wәйе жи бен.

Бор’ийа шәша

13 Мьлйак’әте шәша ль бо-
р’ийе хьст у мьн дәнгәк жь һәр
чар стьруйед горигәһа зер’инә
ль бәр Хwәде бьһист, 14 кӧ готә
wи мьлйак’әте шәша, йе кӧ
бор’и дестда бу: «Wан һәр чар
мьлйак’әтед кӧ ль бәр ч’әме
Фьратейи мәзьн гьредайи нә
вәкә». 15 Һьнге әw һәр чар мьл-
йак’әт һатьнә бәр’дане, йед кӧ
бона wе сьһ’әте, wе р’оже, wе
мәһе у wе сале һатьбунә һа-
зьркьрьне, wәки жь се п’ара
п’арәкә мәрьвайе бькӧжьн.
16 Мьн р’әqәма ордийед сийари
бьһист кӧ дӧсьд милийон бу.
17 Wе дитьнокеда һәсп у сийа-
ред wан мьнва аһа хӧйа бун:
Р’әнгед елəкзьрьһ’ед wан р’әнге
сори мина егьр, ширки мина
qалч’ич’әке, qич’ьки мина к’ьр-
к’утеда[ф] бун. Сәре һәспед wан
мина сәре шера бун у жь дәве
wан агьр, ду у к’ьрк’ут дәрдь-
к’әт. 18 Пе ван һәр се бәла, жь
се п’ара п’арәкә мәрьвайе, пе
агьр, ду у к’ьрк’ута кӧ жь дәве
ван дәрдьк’әт һатьнә кӧштьне.
19 Чьмки qәwата һәспа дәв у
делед wанда бун. Делед wан
мина мә’ра бун у сәре wан
һәбун, кӧ пе wан зьрар дьдан.

20 Әw мәрьвед майинә кӧ пе
ван бәла нәһатьнә кӧштьне,
жь wан п’утед кӧ бь дәстед
хwә чекьрьбун вәнәгәр’ийан.
Wана дәсте хwә жь щьнһ’ә-
бандьне[ф], жь wан п’утед зер’ә,
зивә, сьфьрә, кәвьрә, дарә кӧ
набиньн, набьһен у нагәр’ьн

* 9:7 Йоел 2:4.
* 9:20 Зәбур 115:4-7.

нәк’ьшандьн*. 21 Öса жи жь
кöштьне, сербазийе[ф], бенамуси-
йе у дьзийа хwә вәнәгәр’ийан.

Мьлйак’әт у к’ьтеба бьч’укә гöломатккьри

10 1 Һьнге мьн мьлйак’ә-
тәки дьнейи зор дит кö
жь ә’змен дьһатә хwаре. Ә’wр
ле wәргьрти бу у к’әскәсор ль
сери бу, р’уйе wи мина р’ойе
бу, ньгед wи жи мина стунед
егьр бун. 2 Дәсте wида к’ьте-
бәкә бьч’укә вәкьри һәбу, ньге
хwәйи р’асте дани сәр бә’ре,
ньге хwәйи ч’әпе жи дани сәр
бәже[ф] 3 у бь дәнге бьльнд мина
мьр’инийа шер кьрә qар’ин.
Чахе кö wи кьрә qар’ин, һәр
һ’әфт гöр’инийед ә’wра пе дән-
гед хwә хәбәр дан. 4 Гава wан
һәр һ’әфт гöр’инийед ә’wра
хәбәр дан, мьн кьр кö бьньви-
сьм, ле жь ә’змен дәнгәк һат у
гот: «Әw тьштед кö һәр һ’әфт
гöр’инийед ә’wра готьн, wан
ә’йан нәкә, нәньвисә».
5 Һьнге әw мьлйак’әте кö
мьн дитьбу, wәки wи ньгәк
данибу сәр бә’ре у йәк жи сәр
бәже, дәсте хwәйи р’асте бәрбь
ә’змен бьльнд кьр 6 у пе Әwи
сонд хwар кö һ’әта-һ’әтайе
Сах ә, аwа готи пе Wи Йе кö
ә’зман, һ’әмуйед wеда, ә’рд,
һ’әмуйед wеда у бә’р, һ’әмуйед
wеда ә’фьрандьнә у гот: «Иди
wәхте дәрәнги нәк’әвә. 7 Ле
гава мьлйак’әте һ’әфта дәнг
ль бор’ийе хә, һьнге wе әw
сöр’а т’ьвдира Хwәде бе сери,
йа кö Wи ә’лами хöламед Хwә
п’ехәмбәра кьрьбу».
8 Пәй ве йәкер’а wи дәнге кö
мьн жь ә’змен бьһистьбу, диса
т’әви мьн хәбәр да у гот: «Һәр’ә,
wе к’ьтеба вәкьри жь дәсте wи
мьлйак’әти һьлдә, йе кö ль сәр
бә’ре у бәже сәкьни йә»*. 9 Әз
жи чумә щәм wи мьлйак’әти у
мьн жер’а гот: «К’а wе к’ьтеба
бьч’ук бьдә мьн». Әwи мьнр’а
гот: «Һан ве һьлдә у бьхwә. Әве
нав-дьле тәда тә’л бә, ле дәве
тәда wе мина һьнгьв ширьн бә».
10 Һьнге мьн к’ьтеба бьч’ук жь
дәсте мьлйак’әт һьлда у хwар.
Дәве мьнда мина һьнгьв ширьн
бу, ле чахе мьн әw хwар, мьн
нав-дьле хwәда тә’лайи к’ьфш
кьр. 11 Wи чахи мьнр’а һатә
готьне: «Гәрәке тö диса ль сәр
гәләк щьмә’та, мьләта, зьмана
у п’адша п’ехәмбәртийе бьки».

* 10:8-10 Һәзәкийел 2:8–3:3.

Дö шә’дед кö п’ехәмбәртийе дькьн

11 1 Һьнге qамишәки[ф] мина
шьва мьнр’а hатә дайине
у hатә готьне: «Р’абә, п’арьстгәhа
Хwәде у горигәhе чап кә у йед
кö теда дьh’әбиньн жи бьжмьрә.
2 Ле h’әwша п’арьстгәhейә дәрва
бьhелә у wе чап нәкә, чьмки әw
п’утп’арьстар’а[ф] hатә дайине.
Әwе Бажаре Пироз чьл дö мә-
hа бьн п’ийада п’епәс кьн*. 3 У
Әзе т’әмийе бьдьмә дö шә’дед
Хwә, әwе к’öрх хwәкьри h’әзар
дöсьд шест р’ожи п’ехәмбәртийе
бькьн». 4 Әвана әw hәр дö даред
зәйт’уне у hәр дö шәмдан ьн,
йед кö ль бәр Хöдане дьнйайе
дьсәкьньн*. 5 Һәгәр мәрьвәк кö
бьхwазә зьраре бьдә wан, агьр
жь дәве wан дәрдьк’әвә, дьж-
мьнед wан h’уфи хwә дькә. У
hәгәр мәрьвәк бьхwазә зьраре
бьдә wан, гәрәке әw хwәха öса
бе кöштьне. 6 Һ’öкöме ван hәйә,
кö р’ожед п’ехәмбәртийа хwәда
ә’змен дадьн, wәки баран нәба-
рә. Öса жи h’öкöме wан ль сәр
ава hәйә, кö wан бькьнә хун у
к’әнге жи бьхwазьн, дькарьн hәр
щур’ә бәла биньнә сәре дне*.
7 Гава әwана шә’дәтийа хwә
сәр hәвда биньн, hьнге әw щә’-
нәwьре кö жь гәлийе hәй-wайе
дәрдьк’әвә, wе т’әви wан шәр’
кә, wан бьндәст кә у бькöжә.
8 Щьнйазед wан wе ль сәр мәй-
дана wи бажаре мәзьн авити
бьн, ль wи щийе кö Хöдане wан
hәр дöйа hатә хачкьрьне[ф], кö
бь мә’на р’öh’ани жер’а «Со-
дом[ф]» у «Мьсьр[ф]» те готьне.
9 Жь h’әму щьмә’та, бәрәка,
зьмана у мьләта wе се р’ож у
нива ль щьнйазед wан бьнь-
hер’ьн у нәhельн кö щьнйазед
wан бькьнә т’ьрба. 10 Бьнәлийед
ль р’убари дне wе дьле хwә ль
wан ша кьн у ша бьн, хәлата
жи hәвдöр’а бшиньн, чьмки
ван hәр дö п’ехәмбәра щәфа
дьданә йед кö ль сәр р’уйе
ә’рде дьман.

11 Пәй се р’ож у нивар’а Хwә-
де р’öh’е жийине бәр wанда
ани, әw р’абунә сәр п’ийа у
хофәкә мәзьн к’әтә сәр йед
кö әw дитьн. 12 Һьнге wан hәр
дöйа дәнгәки бьльнд жь ә’змен

* 11:2 Луqа 21:24.
* 11:4 Зәкәрийа 4:3, 11-14.
* 11:6 П’адшати III, 17:1; Дәрк’әтьн 7:17-19.

бьhист кö wанр’а гот: «Wәрьнә
ве жоре». У әwана бәр ч’ә’вед
дьжмьнед хwә ә’wрава hьлк’ь-
шийанә ә’змен. 13 We сьh’әте
ә’рд qайим h’әжийа, жь дәhә
п’ара п’арәкә бажер hьлшийа
у we ә’рдh’әжеда h’әфт h’әзар
мәрьв мьрьн, йед майин жи
ч’ә’втьрсийайи бун, шькьри
дьданә Хwәдейе ә’змен.
14 Wәйа дöда дәрбаз бу. Ва йә,
йа сьсийа we зутьре бе.

Дәнге бор’ийа h’әфта: Һ’әбандьна ль ә’змен

15 Мьлйак’әте h’әфта ль бо-
р’ийе хьст у ә’зменда дәнгед
бьльнд hатьн кö дьготьн:
«П’адшатийа дьнйайе бу йа
Хöдане мә у Мәсиhе Wи,
Әwe h’әта-h’әтайе п’адша-
тийе бькә»*.
16 Әw hәр бист чар р’успийед
кö ль бәр Хwәде сәр к’öрсийед
хwә р’уньштьбун, хwә дәвәр’у-
йа авитьн, сәре хwә бәр Хwәде
данин 17 у готьн:
«Йа Хöдан Хwәдейе Һ’әму
Зорайийе,
Йе hәйи у Йе hәбуйи,
әм шькьрийе дьдьнә Тә,
кö Тә qәwата Хwәйә мәзьн
станд
у дәст бь h’öкöме Хwә кьр*.
18 П’утп’арьст qьлqьлин, ле
хәзәба Тә hат.
Wәхт пер’а гьhиштийә, кö
диwана мьрийа бьки,
хәлата бьди хöламед Хwә,
п’ехәмбәра у щьмә’та Хwә
öса жи йед кö жь Тә дьтьрсьн,
жь бьч’ука h’әта мәзьна.
Wәхт hат, кö qьр’а wан бини,
йед кö дьне хьраб дькьн»*.
19 Пәй ве йәкер’а п’арьстгәhа
Хwәдейә ә’змен вәбу у wеда
Сьндоqа[ф] Пәймана Wи хöйа
бу. Бьруске бьрq дан, гöр’инийа
дәнгед ә’wра hатә бьhистьне,
ә’рд h’әжийа у тәйрок бари.

К’öлфәт у зийа[ф]

12 1 Һьнге нишанәкә мәзьн
ә’зменда хöйа бу: К’öл-
фәтәке р’о ль хwә wәргьртьбу,
hив бьне п’ийада у т’ащәки жь
донздәh стәйрка жи ль сери
бу. 2 Әw h’әмлә бу у к’әтьбу
бәр зар’е, еша хwә дьк’ьшанд
у дькьрә qир’ин.

* 11:15 Дәрк’әтьн 15:18; Зәбура 10:16; Данийел 2:44.
* 11:17 Амос 3:13; Дәрк’әтьн 3:14.
* 11:18 Зәбур 2:1; Данийел 9:6; Амос 3:7; Зәбур 115:13.

3 Пәй ве йәкер’а нишанәкә
дьн жи ә’зменда хӧйа бу. Мьн
дина хԝә дайе, ва зийаки[ф] зә-
ри мәзьн кӧ һ’әфт сәри у дәһә
стьруйед ԝи һәбун у һ’әфт т’ащ
жи ль сәред ԝи бун*. 4 Поч’а ԝи
жь се п’ара п’арәкә стәйркед
ә’змен к’ьшанд у авитә сәр ә’р-
де. Әԝ зийа ль бәр ԝе к’ӧлфәта[ф]
кӧ к’әтьбу бәр зар’е сәкьни, кӧ
һәма чаԝа зар’ бьбә ԝе зар’е
һ’уфи хԝә кә. 5 Ԝе к’ӧлфәте
зар’әкә кӧр’ин ани, кӧ ԝе бь
шьвдара һ’әсьни шьвантийе ль
һ’әму мьләта бькә. Ле зар’а ԝе
һатә р’аһьштьне, ль щәм Хԝәде
у бәр т’әхте Ԝи*. 6 К’ӧлфәт жи
р’әви бәр’ийе[ф], ль ԝи щийе кӧ
жь алийе Хԝәдеда жер’а һатьбу
һазьркьрьне, ԝәки әԝ ль ԝьр
һ’әзар дӧсьд шест р’ожи бе
хԝәйкьрьне.

7 Һьнге ль ә’змен шәр’ дәст
пе бу. Мьхайил мьлйак’әтед
хԝәва т’әви зийе шәр’ кьр,
зийе жи мьлйак’әтед хԝәва
т’әви ԝан шәр’ кьр*. 8 Ле зийе
да дәр, ә’зменда жи иди щи дәст
ԝан нәк’әт, 9 әԝ зийайе мәзьн
жорда һатә авитьне. Әва әԝ
мә’ре бәре бу, кӧ жер’а мире-
щьн у шәйт’ан дьбежьн, йе кӧ
т’әмамийа дьне хальфандийә.
Әԝ мьлйак’әтед хԝәва жорда
һатьнә авитьне сәр р’уйе ә’рде*.

10 Һьнге мьн ль ә’змен дәнгә-
ки бьльнд бьһист кӧ гот: «Ньһа
йә ԝәхте хьлазкьрьн[ф], ԛәԝат у
п’адшатийа Хԝәдейе мә, ӧса
жи һ’ӧкӧме Мәсиһе Ԝи. Чьмки
Әԝ хәйбкьре хушк-бьред мә
жорда һатә авитьне, йе кӧ шәв
у р’ож бәр Хԝәдейе мә хәйба
ԝан дькьр*. 11 Әԝана пе хуна
Бәрх у хәбәра шә’дәтийа хԝә
сәр ԝи к’әтьн, ә’мьре хԝә һ’әта
мьрьне һ’ьз нәкьрьн. 12 Аԝа ша
бьн, ә’зманно у йед кӧ ԝанда
дьминьн. Ле ԝәй ль ә’рде у ль
бә’ре, чьмки мирещьн жорда
сәр ԝәда һатә авитьне у әԝ жь
һерсе хԝә дьхԝә, кӧ занә ԝе
һьндьки бьминә».

13 Гава зийе дит кӧ әԝ жорда
һатә авитьне сәр ә’рде, пәй ԝе
к’ӧлфәте к’әт, йа кӧ зар’а кӧр’ин

* 12:3-4 Данийел 7:7; 8:10.
* 12:5 Зәбур 2:9.
* 12:7 Данийел 10:13, 21; 12:1.
* 12:9 Дәстпебун 3.
* 12:10 Ибо 1:9-11; Зәкәрийа 3:1.

анибу. 14 Дö баскед тәйре си-
мьр’ийә мәзьн ԝе к’öлфәтер’а
һатьнә дайине, ԝәки бьфьр’ә
һәр’ә бәр’ийе, ԝи щийе хԝә,
к’идәре жь зийе дур ԝе се сал у
нива бьһата хԝәйкьрьне. 15 Һьн-
ге зийе жь дәве хԝә мина ч’ем
ав бәр’да пәй ԝе к’öлфәте, ԝәки
ԝе пе лейе бьхәньqинә. 16 Ле
ә’рде алик’арийа ԝе к’öлфәте
кьр, дәве хԝә вәкьр у әԝ ч’әме
кö зийе жь дәве хԝә бәр’дабу
даqöртанд. 17 Һьнге ԝи зийайи
һерса хԝә ль ԝе к’öлфәте р’акьр
у чу, ԝәки шәр’е хԝә т’әви ԝан
зар’ед ԝейә майин бькә, йед кö
т’әмийед Хԝәде хԝәй дькьн у
шә’дәтийа бона Иса дьдьн*.
18 Зийа ль дәве бә’ре сәкьни.

Дö щә’нәԝьр дәрдьк’әвьн

13 1 Һьнге мьн дина хԝә
дайе, ва щә’нәԝьрәк жь
бә’ре дәрдьк’әт. Һ’әфт сәред
ԝи у дәһә стьруйед ԝи һәбун,
ль сәр стьруйед ԝи дәһә т’ащ
бун у ль сәр һәр һ’әфт сәред
ԝи жи навед к’ьфьри-зьфьрийа
бун. 2 Әԝ щә’нәԝьре кö мьн
дит, мина пьльнг бу, ньгед ԝи
мина ләпе һ’ьр’ч’а бун у дәве
ԝи жи мина дәве шера бу. Ви
зийайи qәԝата хԝә, т’әхте хԝә
у һ’öкöме хԝәйи мәзьн да ԝи
щә’нәԝьри. 3 Сәрики ви щә’-
нәԝьри те бежи бьриндар ль
бәр мьрьне бу, ле бьрина ԝи
һатә qәнщкьрьне. У т’әмами-
йа дьнйайе сәр ԝи щә’нәԝьри
ә’щебмайи ма. 4 Ԝан сәре хԝә
ль бәр зийе данин, кö ԝи һ’öкö-
ме хԝә да ԝи щә’нәԝьри. Öса
жи сәре хԝә ль бәр щә’нәԝьр
данин у готьн: «Гәло к’и мина
ви щә’нәԝьри йә? У к’и дькарә
т’әви ви шәр’ кә?»

5 Әви щә’нәԝьрир’а изьн һатә
дайине кö дәве хԝә бемә’рифәт
вәкә у к’ьфьрийа бькә, öса жи
ԝир’а һатә дайине, кö чьл дö
мәһа бь һ’öкöме хԝә бькә*. 6 Әԝи
һьндава Хԝәдеда дәве хԝә хьраб
вәкьр у наве Ԝи, коне Ԝи у йед
кö ә’зменда дьминьн беһöрмәт
кьр. 7 Изьн ԝир’а һатә дайине,
кö т’әви щьмә’та Хԝәде шәр’
кә у сәрк’әвә. Öса жи һ’öкöме
ль сәр һәр бәрәке, щьмә’те,
зьмани у мьләти ԝир’а һатә
дайине. 8 Һ’әму бьнәлийед ль
р’убари дьне ԝе сәре хԝә ль бәр
ԝи дайньн, навед к’ижана жь

* 12:17 Аһа жи те фә’мкьрьне: «У шә’дәтийа ә’ламәтийа Иса хԝәй дькьн».
* 13:5-7 Данийел 7:8, 21, 25.

wәхте ә’фьрандьна дьнйайеда
к’ьтеба жийинейӛ Бәрхе сәр-
жекьрида нәһатьнә ньвисаре*.
9 Гöһe к’е һәйә бьра бьбьһе:
10 Әwед кö йе дил к’әтьне нә,
we дил бьк’әвьн,
әwед кö йед бәр шур к’әтьне
нә, әwе бәр шур к’әвьн*.
Ль вьр we сәбьр у баwәрийа
щьмә’та Хwәде кер бе.

11 Һьнге мьн дина хwә дайе,
ва щә’нәwьрәки дьн жь ә’рде
дәрдьк’әт, дö стьруйе wийә ми-
на йе бәрха һәбун у мина зийе
хәбәр дьда. **12** Әви т’әмамийа
һ’öкöме щә’нәwьре пешьн ль
бәр wи хwәха дьда хәбате у
п’ейи сәр ә’рде у бьнәлийед we
дькьр, wәки сәре хwә ль бәр wи
щә’нәwьре пешьн дайньн, йе кö
бьрина wийә кö бәрбь мьрьне
дьбьр һатьбу qәнщкьрьне. **13** Ви
щә’нәwьри нишанед öса ә’щебӛ
мәзьн дькьрьн, һ’әта кö агьр жи
жь ә’змен ль бәр ч’ә’ве мәрьва
давитә сәр ә’рде. **14** Әwи пе wан
нишанед кö wир’а һатьбунә
дайине, wәки ль бәр щә’нә-
wьре пешьн бькә, бьнәлийед
ль р’убари дьне дьхальфандьн.
Әwи wанр’а гот, кö һ’әйкәләки
wи щә’нәwьри чекьн, йе кö бь
шур һатьбу бьриндаркьрьне у
диса сах бу. **15** Һ’öкöм wир’а һатә
дайине, wәки р’öһ’ бәр һ’әйкәле
щә’нәwьрда бинә, кö һ’әйкәле
щә’нәwьр хәбәр дә у бькарьбә
әwед кö щә’нәwьр нәһ’әбиньн
бьдә кöштьне. **16** Әwи п’ейи сәр
һ’әмуйа кьр, аwа готи бьч’ук у
мәзьна, дәwләти у бәләнгаза,
аза у хöлама кö нишане бь-
дьнә сәр дәсте хwәйи р’асте
йан ә’нийа хwә, **17** wәки т’ö
кәс нькарьбә нә бьк’ьр’ә, нә
жи бьфьрошә, пештьри wи,
йе кö нишана щә’нәwьр, аwа
готи наве wи йан һ’әсабе наве
wи сәр ә.

18 Ль вьр сәрwахти кер те:
Һ’ьш-аqьле к’е һәйә, бьра һ’ә-
сабе щә’нәwьр бьжмьрә, чьмки
һ’әсабе мәрьвәки йә у һ’әсабе
wи шәшсьд шест шәш ә.

Бәрх у йед хьлазбуйи

14 **1** Паше мьн дина хwә
дайе, ва Бәрх ль сәре
ч’ийайе Сийоне[ф] сәкьни бу у
сәд чьл чар һ’әзар мәрьв т’әви

* 13:8 Зәбур 69:28.
* 13:10 Йерәмийа 15:2; 43:11. Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йӛ: «Әwе кö пе шур дькöжьн, әwе жи пе шур һәр’ьн» (Бьхуньн: Мәтта 26:52).

Wи бун, кӧ ль сәр ә’нийа wан
наве Wи у наве Баве Wи ньви-
сар бун. 2 Мьн жь ә’змен дәнгәк
бьһист, мина дәнге гәләк ава у
мина дәнге гӧр’инийа ә’wрайә
qайим. Әw дәнге кӧ һатә мьн,
мина дәнге мьqаме чәнгвана
бу, кӧ ль чәнгед[ф] хwә дьхьн.
3 Wана ль бәр т’әхт у ль бәр wан
һәр чар р’öһ’бәра у р’успийа
стьранәкә ну дьстьра. Т’ӧ кәс
нькарьбу wе стьране һин буйа,
пештьри wан сәд чьл чар һ’ә-
заред кӧ жь дьнйайе һатьбунә
к’ьр’ине. 4 Әвана әw ьн, йед кӧ
сәре хwә жьнар’а данәнинә,
әw йед бьк’ьр[ф] ьн. Әвана пәй
Бәрх дьчьн, к’ӧда кӧ әw дьчә.
Әвана жь нава мәрьва һатьнә
к’ьр’ине, чаwа бәре[ф] дәрәмәта
пешьн кӧ Хwәде у Бәрхр’а бенә
дайине. 5 Дәрәw жь дәве wан
дәрнәк’әтийә, әw беqӧсур ьн.

Се мьлйак’әт

6 Һьнге мьн дина хwә дайе, ва
мьлйак’әтәки дьн кӧ ә’зменда
дьфьр’и у Мьзгинийа wийә
һ’әта-һ’әтайе һәбу, wәки wе
Мьзгиниййе бьдә йед р’убари
дьне, аwа готи һ’әму мьләта,
бәрәка, зьмана у щьмә’та. 7 Wи
бь дәнгәки бьльнд дьгот: «Жь
Хwәде бьтьрсьн у шькьрийе
бьдьнә Wи, чьмки сьһ’әта ди-
wанкьрьна Wи пер’а гьһишт.
Сәре хwә бәр Wи дайньн, Йе
кӧ ә’рд у ә’зман, бә’р у авед
канийа ә’фьрандьнә».
8 Һьнге мьлйак’әтәки дьн пәй
wи һат у гот: «Һьлшийа, wеран
бу! Әw Бабилона[ф] мәзьн, йа кӧ
әw шәрава qавийа[ф] хwәйә һар
һ’әму мьләт данә вәхwарьне»*.
9 Пәй ве йәкер’а мьлйак’ә-
тәки дьн жи пәй wан һат у бь
дәнгәки бьльнд гот: «Әwе кӧ
сәре хwә ль бәр щә’нәwьр у
һ’әйкәле wи дайнә у нишана
wи сәр ә’нийа хwә йан сәр
дәсте хwә qәбул кә, 10 әwе жь
wе шәрава һерса Хwәде вәхwә,
йа кӧ ав т’әвнәкьри йә, к’аса
Wиййә хәзәбеда дагьрти йә. Әwе
ль бәр мьлйак’әтед пироз у ль
бәр Бәрх агьр у к’ьрк’утеда щә-
фе бьк’ьшинә*. 11 Дуйе щәфе
wан wе һ’әта-һ’әтайе бьк’ьшә
у шәв у р’ож wе р’ьһ’әтийа wан
т’ӧнәбә, йед кӧ сәре хwә бәр
щә’нәwьр у һ’әйкәле wи дати-
ньн у нишана wи ль сәр wан ә».

* 14:8 Ишайа 21:9; Йерәмийа 51:8.
* 14:10 Дәстпебун 19:24; Һәзәкийел 38:22.

12 Awa ль вьр we сәбьра щьмә’-
та Хwәде кер бе, йед кӧ т’әмийед
Хwәде хwәй дькьн у һьндава
Исада амьн ьн.
13 Һьнге мьн жь ә’змен дән-
гәк бьһист кӧ гот: «Бьньвисә:
Жь вьр шунда хwәзьли нә әw
мәрьв, йед кӧ бона баwәрийа
сәр Хӧдан we бьмьрьн». Р’ӧһ’
дьбежә: «Бәле! Әwe жь хәбата
хwә р’ьһ’әт бьн, чьмки кьред
wан т’әви wан дьчьн».

Нандьруна[ф] р’уйе ә’рде

14 У мьн дина хwә дайе, ва
ә’wрәки сьпи у «йәки мина
кӧр’е[ф] мерьв»* ль сәр wи ә’wри
р’уньшти бу. Т’ащәки зер’ин
ль сәре Wи бу у дә’сәкә туж
жи дестда бу**. 15 Һьнге мьл-
йак’әтәки дьн жь п’арьстгәһе
дәрк’әт, бь дәнгәки бьльнд ль
Әwи кӧ ль сәр ә’wр р’уньшти
бу кьрә гази у готе: «Дә’са Хwә
бавеже бьдьру, чьмки әw сьһ’ә-
та нандьруне[ф] һат, бәре ә’рде
иди гьһиштийә»*. 16 Әwи кӧ
ль сәр ә’wр р’уньшти бу дә’са
Хwә авитә р’уйе ә’рде у ә’рд
һатә дьруне.
17 Һьнге жь we п’арьстгәһа
ә’змен мьлйак’әтәки дьн дәр-
к’әт у дәсте wида жи дә’сәкә
туж һәбу.
18 We һьнге жь горигәһе мьл-
йак’әтәки дьн дәрк’әт, кӧ һ’ӧ-
кӧме wи ль сәр егьр һәбу, әwи
бь дәнгәки бьльнд ль йе хwәйе
дә’са туж кьрә гази у готе: «Дә’-
са хwәйә туж бавежә гушийед
тьрийед ә’рде у бчьнә, чьмки
тьрийед we иди гьһиштьнә».
19 Wи мьлйак’әти жи дә’са хwә
авитә ә’рде, тьрийед ә’рде чьнин
у бона һ’ьнщьр’андьне авитә
wи һ’әwзе мәзьни хәзәба Хwәде.
20 Әw тьри wи һ’әwзида һатьнә
һ’ьнщьр’андьне, кӧ жь бажер
дәр бу у жь һ’әwз хун к’ьшийа,
хуне авитә гәме һәспа, qаси
һ’әзар шәшсьд мәйдани* гьрт.

Һ’әфт мьлйак’әт у һ’әфт бәла

15 1 Һьнге мьн ль ә’змен
нишанәкә дьнә мәзьн
у әщеб дит, һ’әфт мьлйак’әтед

* 14:14 Шьровәкьрьна хәбәра «йәки мина кӧр’е[ф] мерьв» бьн р’еза Ә’йанти 1:13-да бьхуньн.
** 14:14 Данийел 7:13.
* 14:15 Йоел 3:13.
* 14:20 «Һ’әзар шәсьд мәйдан» бь һ’әсабе ньһа дькә сесьд километьр.

xwәйе һ’әфт бәлайед ахьрийе
пе к’ижана we хәзәба Xwәде
бьһата сери. 2 Wи чахи мьн
тьштәки мина бә’рәкә шушә
егьрва т’әвайи дит, öса жи
әwед кö щә’нәwьр, һ’әйкәле
wи у һ’әсабе наве wи бьндәст
кьрьбун. Әвана сәр бә’ра шушә
сәкьни бун, чәнгед кö Xwәде
дабунә wан дәстед wанда бун
3 у стьрана Мусайе[ф] хöламе
Xwәде у стьрана Бәрх дьстьран:
«Кьред Тә мәзьн у ә’щеб ьн
Хöдан Xwәдейе Һ’әму Зорайийе!
Р’ийед Тә р’аст у сәр һәqийе нә,
йа П’адшайе мьләта*.

4 Хöдан, к’и жь Тә we нәтьрсә
у р’умәте нәдә wи наве Тә?
Чьмки Тö т’әне Йе пироз и.
Һ’әму мьләте бәрбь Тә бен
у сәре xwә бәр Тә дайньн,
чьмки кьред Тәйә р’аст хöйа
бун»*.

5 Пәй ван тьштар’а мьн ди-
на xwә дайе, ва п’арьстгәһа
ә’змен вәбу, аwа готи Коне[ф]
Шә’дәтийе. 6 Әw һәр һ’әфт
мьлйак’әтед xwәйе һәр һ’әфт
бәла жь п’арьстгәһе дәрк’әтьн.
К’ьтанед паqьжә бьрqок ль
wан бун у мәлахтед зер’ин ль
сингед wан бун. 7 Һьнге жь һәр
чар р’öһ’бәра йәки һ’әфт т’асед
зер’инә хәзәба wи Xwәдейива
т’ьжи, Йе кö һ’әта-һ’әтайе Сах
ә, данә wан һәр һ’әфт мьлйа-
к’әта. 8 П’арьстгәһ дуйе р’умәта
Xwәде у qәwата Wива т’ьжи
бу у т’ö кәс нькарьбу бьк’әта
п’арьстгәһе, һ’әта кö һәр һ’әфт
мьлйак’әта, һәр һ’әфт бәла
нәанина сери[ф]*.

Һ’әфт т’асед хәзәба Xwәде

16 1 Һьнге мьн дәнгәки
бьльнд жь п’арьстгәһе
бьһист кö готә һәр һ’әфт мьл-
йак’әта: «Һәр’ьн, һәр һ’әфт
т’асед хәзәба Xwәде бьр’ежьнә
сәр ә’рде».
2 Мьлйак’әте пешьн чу т’аса
xwә р’етә сәр ә’рде, п’ьзькед
п’исә хьраб ль сәр wан мәрьва
дәрк’әтьн, йед кö нишана щә’-
нәwьр ль сәр wан бу у сәре xwә
ль бәр һ’әйкәле wи данибун*.
3 Йе дöда т’аса xwә р’етә
сәр бә’ре, бә’р бу мина хуна

* 15:3 Qануна Дöщари 32:4; Зәбур 145:17; Йерәмийа 10:10.
* 15:4 Йерәмийа 10:6-7; Зәбур 86:9; Малахи 1:11.
* 15:8 Дәрк’әтьн 40:34; П’адшати III, 8:10-11; Ишайа 6:1-4.
* 16:2 Дәрк’әтьн 9:10.

мьрийа у һ’әму һ’әйwанед
бә’реда qьр’ бун.
4 Йе сьсийа т’аса хwә р’етә
сәр ч’әма у авед канийа, әw
бунә хун*. 5 Wи чахи мьн дәнге
мьлйак’әте ава бьһист кӧ гот:
«Тӧ сәр р’астийе йи,
Йе һәйи, Йе һәбуйи у Йе
пироз и,
кӧ Тә диwанед бь ви аwайи
кьрьн*.
6 Чьмки wан хуна щьмә’та
Хwәде у п’ехәмбәра р’ет
у Тә хун ль wан да вәхwарьне.
Р’аст әw хӧре ве йәке нә»*.
7 Һьнге мьн дәнге горигәһе
бьһист, кӧ аһа гот:
«Бәле, йа Хӧдан Хwәдейе
Һ’әму Зорайийе*,
диwанед Тә р’аст у һәq ьн».
8 Мьлйак’әте чара т’аса хwә
р’етә сәр р’ойе у wер’а һатә
дайине, кӧ мәрьвайе бь егьр
бьqәлинә. 9 Һьнге мәрьв жь
дәст шәwата гәрмайийе һатьнә qәландьне у к’ьфьри наве
Хwәде кьрьн, кӧ һ’ӧкӧме Wи ль
сәр ван бәла һәйә. Ле әw жь
кьред хwәйә хьраб вәнәгәр’ийан, wәки шькьри бьдана Wи.
10 Мьлйак’әте пенща т’аса
хwә р’етә сәр т’әхте щә’нәwьр
у тә’ристани һатә сәр п’адшатийа wи, жь еше мәрьва зьмане
хwә дьгәстьн* 11 у жь дәст еша
у п’ьзька к’ьфьри ль Хwәдейе
ә’змен кьрьн, ле жь кьред хwәйә
хьраб вәнәгәр’ийан.
12 Мьлйак’әте шәша т’аса
хwә р’етә сәр ч’әме Фьратейи
мәзьн, ава ч’ем ч’ькийа, wәки
р’е бона п’адшед р’оһьлате бе
һазьркьрьне*. 13 Һьнге мьн дина
хwә дайе, ва се р’ӧһ’едᶠ һ’әрамәᶠ
мина бәqа, жь дәве wи зийайи,
жь дәве щә’нәwьр у жь дәве
п’ехәмбәре дәрәw дәрдьк’әтьн.
14 Әвана әw р’ӧһ’ед щьна бун,
йед кӧ нишанед ә’щеб дькьн.
Әw дьчьнә щәм һ’әму п’адшед
дьнйайе, wәки wан бьщьвиньн,
бона шәр’е we Р’ожа Мәзьнә
Хwәдейе Һ’әму Зорайийе.

* 16:4 Дәрк’әтьн 7:17-21.
* 16:5 Дәрк’әтьн 3:14; Зәбур 145:17.
* 16:6 Зәбур 79:3; Ишайа 49:26.
* 16:7 Зәбур 19:9; 119:37.
* 16:10 Дәрк’әтьн 10:21.
* 16:12 Ишайа 11:15.

15 «Ва йә Әзе мина дьза бем!
Хwәзи ль wи, йе кӧ һ’ьшйар
дьминә у к’ьнщед хwә хwәй
дькә, wәки тә’зи нәгәр’ә у ә’йба
wи хӧйа нәбә!»
16 Һьнге wан р’ӧһ’а әw п’ад-
ша щьвандьнә wи щийи кӧ бь
ибрани жер’а «Һармәгәдон»
те готьне.
17 Мьлйак’әте һ’әфта т’аса
хwә р’етә сәр һәwе у жь т’әхте
п’арьстгәһе дәнгәки бьльнд
дәрк’әт у гот: «Һатә сери!»
18 Һьнге бьруске ле да, бу гӧ-
р’инийа дәнге ә’wра у ә’рд ӧса
қайим һ’әжийа, кӧ жь wе р’ожа
инсан дьне к’әтийә һ’әта ньһа
ә’рд аһа нәһ’әжийайә. Ә’рд-
һ’әж һақас қайим бу! 19 Бажаре
мәзьн бу се п’ара у бажаред
мьләта wеран бун. Бабилона
мәзьн һатә бира Хwәде, wәки
wе к’аса хwәйә шәрава хәзәба
гьранва бьдә wе. 20 Һ’әму гьрав
бәтавәбун у ч’ийа иди нәһатьнә
хӧйане. 21 Жь ә’змен тәйрока
гьрә wәкә пенщи килограме
сәр мәрьвада бари. Мәрьва жь
дәст ледана тәйроке к’ьфьри ль
Хwәде кьрьн, чьмки әва бәла
гәләки гьран бу*.

Мака қавийе

17 1 Жь wан һәр һ’әфт мьл-
йак’әтед кӧ хwәйе һәр
һ’әфт т’аса бун, йәки һат т’ә-
ви мьн хәбәр да у гот: «Wәрә
ве дәре, әз диwана wе қава бь
нав у дәнг нишани тә кьм, йа
кӧ ль сәр гәләк ава р’уньшти
йә*. 2 П’адшед дьнийайе т’әви ве
қави кьрьн у бьнәлийед р’уба-
ри дьне пе шәрава қавийа wе
сәрхwәш бун».
3 Һьнге Р’ӧһ’е Пироз һатә
сәр мьн, wи мьлйак’әти әз
бьрьмә бәр’ике. Мьн дина хwә
дайе, ва жьнәк ль сәр щә’нә-
wьрәки соре гәвәз сийар, кӧ
сәрда-педа жь һәр алийава
бь навед к’ьфьрийед һьндава
Хwәдеда т’ьжи бун у һ’әфт
сәред wи у дәһә стьруйед wи
һәбун. 4 Әw к’ӧлфәта к’ьнща
ширк[ф] у соре гәвәзва wәргьрти
бу, пе зер’, кәвьред қимәт, лал
у дӧр’ва[ф] хәмьли бу. К’асәкә
зер’ин дәсте wеда бу, әw к’ас
жи к’ьрети у мьр’дар’ийа қа-
вийа wева дагьрти бу. 5 Ль сәр
ә’нийа wе навәки сӧр’ ньви-
сар бу: БАБИЛОНА МӘЗЬН,

* 16:21 Дәрк’әтьн 9:23.
* 17:1 Йеромийа 51:12-13.

МАКА QАВА У К’ЬРЕТИЙЕД
ДЬНЙАЙЕ. 6 Мьн дина хwә
дайе, we әw к’ӧлфәта пе хуна
щьмә’та Хwәде у пе хуна шә’дед
Иса сәрхwәш буйә.

Гава кӧ мьн әw дит, әз гә-
ләки ә’щебмайи мам. 7 Һьнге
wи мьлйак’әти мьнр’а гот: «Тӧ
чьма ә’щебмайи майи? Әзе
сӧр’а we к’ӧлфәте у сӧр’а wи
щә’нәwьре кӧ әwа ле сийар
ә, к’ижан кӧ һ’әфт сәред wи
у дәһә стьруйед wи һәнә, тә-
р’а бежьм. 8 Әw щә’нәwьре кӧ
тә дит, wәхтәке һәбу, ле ньһа
т’ӧнә. Әwe зутьре жь гәлийе
һәй-wайе дәрк’әвә у һәр’ә ӧнда
бә. Бьнәлийед р’убари дьнейә
кӧ навед wан жь wәхте ә’фь-
рандьна дьнйайеда к’ьтеба
жийинеда нәһатьнә ньвисаре,
we ә’щебмайи бьминьн, гава
wи щә’нәwьри ббиньн, йе кӧ
һәбу у ньһа т’ӧнә, ле we һәбә.

9 Ль вьр һ’ьш-аqьл кер те. Әw
һәр һ’әфт сәри, һ’әфт ч’ийа нә,
сәр к’ижана әw к’ӧлфәт р’у-
ньшти йә, ӧса жи һ’әфт п’адша
нә. 10 Жь wан пенщ к’әтьнә,
йәк һәйә, йе дьн һе нәһатийә
у гава бе, гәрәке һьнәк wәхт
бьминә. 11 Әw щә’нәwьре кӧ
wәхтәке һәбу у ньһа т’ӧнә, әw
хwәха жи п’адше һ’әйшта йә.
Әw йәки жь wан һәр һ’әфта йә
у we һәр’ә ӧнда бә.

12 Әw һәр дәһә стьруйед кӧ
тә дитьнә, дәһә п’адша нә, кӧ
һе п’адшати нәстандьнә, ле
бәле we һ’ӧкӧм бьстиньн, кӧ
т’әви щә’нәwьр бона сьһ’әтәке
п’адшатийе бькьн*. 13 Мәрәме
ван һәр дәһа йәк ә, әwe qәwат
у һ’ӧкӧме хwә бдьнә щә’нә-
wьр. 14 Әвана we т’әви Бәрх
шәр’ бькьн, ле Бәрх т’әви йед
газикьри, бьжарти у амьна we
ль сәр wан бькарьбә, чьмки әw
Бәрх Хӧдане хӧдана у П’адше
п’адша йә».

15 Һьнге мьлйак’әт мьнр’а
гот: «Әw авед тә дитьн кӧ әwа
qав ль сәр wан р’уньштийә,
әw щьмә’т ьн, ә’лаләт ьн, мь-
ләт у зьман ьн. 16 Әw һәр дәһә
стьруйед кӧ тә дитьн, ӧса жи
щә’нәwьр we һәвр’а бьжәньнә йа
qав. Әwe дәсте we жь һәр тьшти
бькьн, we тә’зи кьн у гоште we
бьхwьн, егьрда бьшәwьтиньн.
17 Чьмки Хwәде әв йәк кьрә дь-
ле wан, кӧ хwәстьна Wи бькьн
у сәр нетәке бьн, п’адшатийа
хwә бдьнә щә’нәwьр, һ’әта

* 17:12 Данийел 7:24.

кö хәбәред Хwәде бенә сери.
18 Әw жьна кö тә дит, әw бажаре
мәзьн ә, йе кö п’адшатийе ль
сәр п’адшед дьнйайе дькә».

Wеранбуна Бабилонеф

18 1 Пәй ван тьштар’а мьн
дина хwә дайе, wе мьл-
йак’әтәки дьн жь ә’змен дьһатә
хwаре. Әw хwәйе һ’öкöме мәзьн
бу у жь диндара wи р’уйе ә’рде
р’онайи бу. 2 Әwи бь дәнгәки
бьльнд кьрә гази у гот:
«Һьлшийа, wеран бу, Баби-
лона мәзьн!
Әw бу щи-wар, мьск’әне
щьна
у сьт’ара һ’әму р’öһ’ед һ’әрам,
qәлетка һ’әму тәйрәдед нә-
п’акә мьр’дар’*.
3 Чьмки жь wе шәрава qавийа
wейә һар
һ’әму мьләта һьлда вәхwар,
п’адшед дьнйайе т’әви wе
qави кьрьн,
базьрганед дьнйайе жь агьре
дьле wе дәwләти бун»*.
4 Ль вьр мьн жь ә’змен дән-
гәки дьн бьһист кö гот:
«Жь нава wе дәрк’әвьн, щьм-
ә’та Мьн,
wәки һун нәбьнә һәвал-п’а-
ред гöнед wе
у жь бәлайед wе п’аре нәс-
тиньн*.
5 Чьмки гöнед wе сәр һәв щи
бунә гьһиштьнә һ’әта ә’з-
мен
у Хwәде нәр’астийед wе ани-
нә бира Хwә*.
6 Wе чь кьрьбә öса жи һун
биньнә сәре wе
у ль анәгори кьред wе,
дö щар һаqаси ле вәгәр’иньн,
әw к’аса кö wе бона wә да-
гьрт,
һун дö щар тә’л ль wе бьдьнә
вәхwарьне*.
7 Чьqас р’умәта хwә бьльнд
кьрийә
у к’ефа дьле хwә дәрбаз кь-
рийә,
һаqаси щәфа-шине сәрда
биньн.
Чьмки дьле хwәда аһа дь-
бежә:
‹Әз чаwа п’адша р’уньшти
мә,

* 18:2 Ишайа 21:9; 13:21; Йерәмийа 50:39.
* 18:3 Ишайа 23:17; Йерәмийа 51:7.
* 18:4 Ишайа 52:11; Йерәмийа 50:8; 51:6.
* 18:5 Дәстпебун 18:20-21; Йерәмийа 51:9.
* 18:6 Зәбур 137:8; Йерәмийа 50:15.

у нә жьнәби мә,
т'ö щар әзе шине нәбиньм›*.
8 Ләма жи нава р'ожәкеда wе
бәлайед wе сәр wеда бен:
Нәхwәшийа һ'ал, шин у хә-
лайи у wе бьбә хöре егьр.
Чьмки әw Хöдан Хwәде qәwат
ә, йе кö диwана wе дькә».
9 П'адшед дьнйайе, йед кö
пер'а qави у к'еф кьрьнә, гава
дуйе шәwата wе бьбиньн, wе
бьгьрин у сәр wе шине бькьн.
10 Жь тьрса щәфе wе, әwе ль
дур бьсәкьньн у бежьн:
«Ах, ах бажаре мәзьн,
бажаре зор, Бабилон!
Диwана тә сьһ'әтәкеда сәр
тәда һат»*.
11 Базьрганед дьнйайе wе ль
сәр wе бьгьрин у шине бькьн,
чьмки иди т'ö кәсе тьштед wанә
фьротане нәк'ьр'ә: 12 Һур-му-
ред зер', зив, кәвьред qимәт,
лал-дöр', к'ьтане qимәт, п'ар-
ч'ед ширк[ф], һәвьрмьш, п'арч'ед
соре гәвәз, һәр дара бинхwәш
у һәр тьштед жь qилед фила,
тьштед жь даред һәрә qимәт,
жь сьфьр, һ'әсьн у мәрмәр,
13 öса жи дарчин[ф], бьһарәта
бинхwәш, бьхур, р'уне бин-
хwәш, бьхуре[ф] ә'рәби, шәрав,
бьзьре зәйт'уне, аре хас, гәньм,
дәwар, пәз, һәсп, ә'рәбә, хöлам
у р'öһ'ед инсен жи. 14 Базьргане
бежьн: «Әw тьштед дьле тәдайә
ширьн жь дәсте тә чун у һ'әму
тьштед р'әwшә бьрqок жь тә
бьрийан, иди т'ö щар әw дәст
тә нак'әвьн». 15 Әw базьрганед
ван тьшта, йед кö пе Бабилоне
дәwләти бьбун, wе жь тьрса щә-
фе wе дур бьсәкьньн бьгьрин,
бавежьнә сәр wе 16 у бежьн:
«Ах, ах бажаре мәзьн,
кö тә к'ьтане qимәт, п'арч'е
ширк у соре гәвәз ль хwә
wәргьртьбу
у бь зер', кәвьре qимәт,
лал-дöр'ва хәмьли буйи!*
17 Һаqас һәбук[ф] сьһ'әтәкеда
п'уч' бу чу».
Һ'әму сәрдаред гәмийа у си-
йаред гәмийа, гәмиwана[ф] у
һ'әмуйед кö пе хәбата сәр бә're
ә'буре хwә дькьрьн, дур сәкь-
нин* 18 у чахе дуйе шәwата wи
дитьн, кьрьнә qир'ин у готьн:

* 18:7-8 Ишайа 47:7-9.
* 18:10 Һәзәкийел 26:17.
* 18:16 Һәзәкийел 28:13.
* 18:17 Һәзәкийел 27:26-34; Ишайа 23:14.

«Гәло бажарәки дьн мина ви
бажаре мәзьн һәбу?» 19 Хwәли
ль сәре хwә кьрьн, бь шин у
гьри кьрьнә qир’ин у готьн:
«Ах, ах бажаре мәзьн,
wәки һ’әмуйед бә’редайә
хwәйигәми
пе һәбука wийә хьнебуйи
дәwләти бьбун,
чаwа сьһ’әтәкеда wеран бу
чу!»

20 Ә’змано, щьмә’та Хwәде,
шанди у п’ехәмбәрно!
Дьле хwә ша кьн ль wи ба-
жари,
кӧ Хwәде һ’әйфа wә жь wи
һьлда.
21 Һьнге мьлйак’әтәки qәwат,
кәвьрәк мина бәрашәки мәзьн
һьлда, авитә бә’ре у гот:
«Бь ви аwайи жи бажаре
мәзьн Бабилон wе qайим
жорда бе авитьне
у иди т’ӧ щар wе хӧйа нәбә*.
22 Wе иди дәнге чәнг, сазбәнд,
бьлурван у бор’иван
нав тәда т’ӧ щар нәйе бь-
һистьне.
Wе иди һостаки т’ӧ п’ешәйи[ф]
т’ӧ щар нав тәда хӧйа нәбә.
Wе иди дәнге бәраша жи
т’ӧ щар нав тәда нәйе бь-
һистьне*.
23 Wе иди ч’ьрусийа ч’ьре жи
т’ӧ щар нав тәда хӧйа нәбә
Wе иди дәнге бук-зә’ве жи
т’ӧ щар нав тәда нәйе бь-
һистьне.
Базьрганед тә гьрәгьред
дьнйайе бун
у һ’әму мьләт бь сербазийа
тә жь р’е хальфин[ф]*.
24 У хуна п’ехәмбәр у щьмә’та
Хwәде к’әтә стуйе wи бажари,
бәле хуна wан һ’әмуйа кӧ ль
сәр р’уйе ә’рде һатьнә р’етьне».

Шабуна ль ә’змен

19 1 Пәй ван йәкар’а, мьн ль
ә’змен дәнгәки бьльнд
бьһист, мина дәнге ә’лаләтәкә
гьран кӧ дьгот:
«Һалелуйа[ф]!
Хьлазбун, р’умәт у qәwат
йед Хwәдейе мә нә!
2 Диwанед Wи р’аст у һәq ьн.
Әwи диwана wе qаве кьр
йа кӧ пе qавийа хwә дьне
һ’әр’ьманд

* 18:21 Йерәмийа 51:63-64; Һәзәкийел 26:21.
* 18:22 Ишайа 24:8; Һәзәкийел 26:13.
* 18:23 Йерәмийа 25:10.

у һ’əйфа хуна хӧламед Хwəде
жь we һьлда»*.
3 Щара дӧда готьн:
«Һалелуйа!
Һ’əта-һ’əтайе дуйе жь we
бьк’ьшə»*.
4 Һəр бист чар р’успи у һəр
чар р’ӧһ’бəр дəвəр’уйа чун у
сəре хwə ль бəр wи Хwəдейе
ль сəр т’əхт р’уньшти данин
у готьн:
«Амин, Һалелуйа!»
5 Һьнге дəнгəк жь т’əхт һат
у гот:
«Һ’əму хӧламед Wийə кӧ жь
Wи хоф дькьн,
бьч’ук у мəзьн пəсьне Хwə-
дейе мə бьдьн»*.
6 Һьнге мьн дəнг бьһист, чаwа
дəнге ə’лалəтəкə гьран, мина
дəнге хӧлə-хӧла гəлəк ава у
мина дəнге гӧр’инийа ə’wрайə
qайим кӧ дьготьн:
«Һалелуйа!
Чьмки Хӧдан Хwəдейе мəйи
Һ’əму Зорайийе
дəст бь п’адшатийе кьр*.
7 Əм Wир’а гӧл дьн у ша бьн
у шькрийе бьдьнə Wи,
чьмки дə’wата Бəрх пер’а
гьһишт
у дəргистийа Wи к’аре хwə
кьрийə.
8 Бона ль хwəкьрьне
к’ьтане бьрqоки паqьж жер’а
һатə дайине».
(Əw к’ьтан нишана кьрьнед
щьмə’та Хwəдейə р’аст ьн.)*
9 Һьнге wи мьлйак’əти мьнр’а
гот: «Бьньвисə: Хwəзи ль wан,
кӧ бона шайийа дə’wата Бəрх
һатьнə т’əглифкьрьне!» Сəрда
зедə кьр гот: «Ай əв ьн хəбəред
Хwəдейə р’аст»*.
10 Wи чахи əз дəвəр’у чумə
ньга, кӧ сəре хwə ль бəр wи
дайньм, ле əwи мьнр’а гот: «Ве
йəке нəкə! Əз жи һəвал-хӧламə-
ки мина тə у wан хушк-бьред тə
мə, к’ижан ə’ламəтийа Исайə
р’аст хwəй дькьн*. Сəре хwə
ль бəр Хwəде дайнə. Чьмки əw

* 19:2 Зəбур 19:9; 119:37; Qануна Дӧщари 32:43; Зəбур 79:10.
* 19:3 Ишайа 34:10.
* 19:5 Зəбур 22:23; 134:1; 115:13.
* 19:6 Дəрк’əтьн 15:18; Зəбур 22:28; Данийел 7:14.
* 19:8 Ишайа 61:10.
* 19:9 Мəтта 22:2-14.
* 19:10 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Шə’дəтийе бона Иса дьдьн».

р’астийа кӧ Иса ә’лам кьр әw
п’ехәмбәра дьдә хәбәрдане**».

Һәспе боз у сийаре wи

11 Һьнге мьн дина хwә дайе,
ә’зман вәбу, ва йә һәспәки боз,
кӧ сийаре Wир’а Амьн у Р’аст
дьготьн. Әw диwанкьрьне у
шәр’е Хwәда сәр р’астийе йә.
12 Ч’ә’вед Wи мина алава егьр
бун у гәләк т’ащ ль сәре Wи
бун. Навәк сәр Wи ньвисар бу,
кӧ пештьри Wи т’ӧ кәси ньза-
ньбу. 13 К’ьнщәкә хунеда кьри
ле бу у наве Wи Хәбәра Хwәде
бу*. 14 Ордийед ә’змен жи ль
һәспед бозә сийар к’ьтанед
чил-qәрqашә паqьж ль wан
пәй Wи дьчун. 15 Жь дәве Wи
шурәки туж дәрдьк’әт, wәки
ль мьләта хә. Әwе пе шьвда-
ра һ’әсьни шьвантийе ль wан
бькә, wи һ’әwзе шәрава хәзәба
Хwәдейе Һ’әму Зорайийеда
wан бьһ’ьнщьр’инә. 16 Ль сәр
к’ьнща Wи, сәр һета Wи навәк
ньвисар бу: П’АДШЕ П’АДША
У ХӦДАНЕ ХӦДАНА.
17 Һьнге мьн мьлйак’әтәк
дит, әw ль сәр р’ойе сәкьни бу,
бь дәнгәки бьльнд кьрә гази у
готә һ’әму тәйрәдед кӧ һәwеда
дьфьр’ьн: «Wәрьн бьщьвьнә ша-
йийа Хwәдейә мәзьн*, 18 wәки
һун щьнйазед п’адша, сәрдара,
мерхаса у бәрәт’ед һәспа, ӧса
жи щьнйазед сийаред wан у
һ’әму мәрьва, аза у хӧлама,
бьч’ук у мәзьна бьхwьн».
19 Һьнге мьн әw щә’нәwьр у
п’адшед дьнйайе ордийед wан-
ва ль щики щьвийайи дитьн,
wәки шәр’е хwә т’әви Wи си-
йаре һәспе боз у ордийа Wива
бькьн. 20 Һьнге әw щә’нәwьр
т’әви wи п’ехәмбәре дәрәw дил
һатьнә гьртьне, йе кӧ ль бәр
wи щә’нәwьри нишанед ә’щеб
дькьрьн. Әwи бь wан кьра әw
хальфандьн, йед кӧ нишана
щә’нәwьр qәбул кьрьн у сәре
хwә ль бәр һ’әйкәле wи данин.
Щә’нәwьр у п’ехәмбәре дәрәw
жи сахә-сах һатьнә авитьне нав
гола агьре к’ьрк’утейи дьшь-
хӧлә. 21 Әwед майин жи пе wи

** 19:10 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Чьмки шә’дәтийа Иса әw р’ӧһ’е п’ехәмбәртийе йә». «Шә’дәтийа Иса» аһа жи те фә’мкьрьне: «Шә’дәти бона Иса». Һьн жи ве щӧмла пашьн фә’м дькьн чаwа хәбәра мьлйак’әт ә, нә кӧ йа Йуһ’әнна.

* 19:13 Йуһ’әнна 1:1.

* 19:17-18 Һәзәкийел 39:17-20.

шуре кӧ жь дәве Сийаре һәспе
боз дәрдьк’әт, һатьнә кӧштьне
у һ’әму тәйрәдә жь щьнйазед
ԝан т’ер бун.

П’адшатийа һ’әзар сали

20 [1] Һьнге мьн дина хԝә
дайе, ва мьлйак’әтәк жь
ә’змен дьһатә хԝаре, к’ьлита
гәлийе һәй-ԝайе у зьнщирәкә
мәзьн дәсте ԝида бу. [2] Әԝи әԝ
зийа гьрт, аԝа готи әԝ мә’ре бәре,
кӧ хԝәха мирещьн у шәйт’ан ә
у һ’әзар сали гьреда*. [3] Әԝи әԝ
авитә гәлийе һәй-ԝайе, сәр ԝи
к’ьлит кьр у мор лехьст, ԝәки
иди мьләта нәхальфинә, һ’әта
һ’әзар сал т’әмам бә. Пәй ԝе
йәкер’а әԝ гәрәке бона ԝәхтәки
кьн бе бәр’дане.

[4] Һьнге мьн к’ӧрси дитьн
кӧ әԝ ль сәр ԝан р’уньштьн,
к’ижанар’а һатә дайине, ԝәки
диԝане бькьн. Ӧса жи мьн
р’ӧһ’ед ԝан дитьн, сәре к’и-
жана бона шә’дәтийа Иса у
бона хәбәра Хԝәде һатьбунә
лехьстьне, к’ижана сәре хԝә
ль бәр щә’нәԝьр у һ’әйкәле
ԝи данәнибун у нә жи ниша-
на ԝи һьлдабунә сәр ә’ни йан
дәсте хԝә. Әвана диса сах бун
у т’әви Мәсиһ һ’әзар сали п’ад-
шати кьрьн. [5] (Ле әԝ мьрийед
майин сах нәбун, һ’әта һ’әзар
сал т’әмам бу.) Әв ә р’абуна
мьрийайә пешьн. [6] Хԝәзьли
у бӧһӧрти-жьбарә йә, әԝе кӧ
п’ара ԝи т’әви р’абуна мь-
рийайә пешьн һәйә. Мьрьна
дӧда ль сәр ԝан һ’ӧкӧм накә,
ле әԝе бьбьнә к’аһинед Хԝәде
у Мәсиһ у ԝе т’әви Ԝи һ’әзар
сали п’адшатийе бькьн.

Ахьрийа мирещьн

[7] Гава һ’әзар сал т’әмам бә,
мирещьн ԝе жь зьндана хԝә бе
бәр’дане, [8] әԝе дәрк’әвә, ԝәки
ԝан мьләтед һәр чар ԛӧлбед
дьнеда, аԝа готи Гог у Магоге
бьхальфинә у ԝан бона шәр’
ль щики бьщьвинә. Р’әԛәма
ԝан ԝе мина ԛума дәве бә’-
ре бә*. [9] Әвана ԝе т’әмамийа
ә’рде бәла бьн у дора ԝаргәһе
ордийа щьмә’та Хԝәде у ба-
жаре һ’ьзкьри бьгьрьн. Ле жь
ә’змен агьре бьбарә, ԝан һ’уфи
хԝә кә. [10] Әԝ мирещьне кӧ әԝ
хальфандьн, ԝе бе авитьне нава
гола агьре к’ьрк’уте, ԝи щийе

* 20:2 Дәстпебун 3.
* 20:8 Һәзәкийел 38.

кӧ щә’нәwьр у п’ехәмбәре дә-
рәw теда нә. Ль wьр we шәв у
р’ож, һ’әта-һ’әтайе бьчәрчьрьн.

Дишана хьлазийе

11 Һьнге мьн т’әхтәки мәзь-
ни чили-qәрqаш дит у Йәк ль
сәр р’уньштьбу. Ә’рд у ә’зман
жь бәр Wи бәтавәбун у дәwса
wан к’ьфш нәбу. 12 We һьнге
мьн мьрийед бьч’ук у мәзьн
дитьн кӧ ль бәр т’әхт сәкьни
бун. К’ьтеб вәбун у к’ьтебәкә
дьн жи вәбу, аwа готи к’ьтеба
жийине. Диwана мьрийа анә-
гори wан кьред wанә к’ьтебада
ньвисар һатә кьрьне*. 13 Бә’ре
мьрийед хwә дан, Мьрьне у Ди-
йаре Мьрийа жи мьрийед хwә
дан. Диwана һәр мәрьвәки жь
wан анәгори кьрьнед wан һатә
кьрьне*. 14 Һьнге Мьрьн у Дийаре
Мьрийа һатьнә авитьне нава
гола егьр. Әв гола егьр мьрьна
дӧда йә. 15 У наве к’е ве к’ьтеба
жийинеда ньвисар т’ӧнәбу, әw
һатә авитьне нава гола егьр.

Ә’рд у ә’змане ну

21 1 Һьнге мьн ә’рд у ә’зма-
нәки ну дитьн, чьмки
ә’рд у ә’змане бәре дәрбаз бун
у иди бә’р т’ӧнәбу*. 2 Мьн дина
хwә дайе, ва жь ә’змен Бажаре
Пироз, Оршәлима ну мина бу-
кәкә хеликьри бона дәргистийе
хwә хәмьли жь Хwәдеда дьһатә
хwаре. 3 Мьн жь т’әхт дәнгәки
бьльнд бьһист кӧ гот: «Ва йә
коне Хwәде нава мәрьвада! Әwe
Хwәха нав wанда бьжи, әwана
we бьбьнә щьмә’та Wи у Хwәде
Хwәха жи we т’әви wан бьминә,
чаwа Хwәдейе wан*.** 4 Әwe жь
ч’ә’вед wан һ’әму һесьред wан
паqьж кә у иди мьрьне т’ӧнәбә,
нә шин, нә гьри, нә еш-ешук,
чьмки тьштед бәре дәрбаз бун»*.
5 Һьнге Әwи ль сәр т’әхт р’у-
ньшти гот: «Ва Әз һәр тьшти ну
чедькьм». У мьнр’а гот: «Бьнь-
висә, чьмки әв хәбәрнә амьн у
р’аст ьн». 6 Ӧса жи готә мьн: «Һәр
тьшт һатә сери. Әз ьм Алфа[ф] у

* 20:12 Данийел 7:10.
* 20:13 Зәбур 62:12.
* 21:1 Ишайа 65:17; Пәтрус II, 3:13.
* 21:3 «Чаwа Хwәдейе wан» бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «У бьбә Хwәдейе wан». Ле нав һьнәк дәстньвисарада әв т’ӧнә.
** 21:3 Qануна К’аһинтийе 26:11; Һәзәкийел 37:28.
* 21:4 Ишайа 25:8.

Омега, Дәстпебун у Ахьри. Әзе
йед т'и, жь канийа ава жийине
беhәq бьдьмә вәхwарьне. 7 Әwе
кӧ сәрк'әвә, hәр тьште п'ара
wи бьк'әвьн, Әзе Хwәдейе wи
бьм, әwе жи лаwе Мьн бә*.
8 Ле п'ара тьрсонәка, беамьна,
к'ьрет-h'әрама[ф], меркӧжа, бе-
намуса, сербаза, п'утп'арьста у
h'әму дәрәwина wе гола агьре кӧ
к'ьрк'утева дьшәwьтә бьк'әвә.
Әв ә мьрьна дӧда».

Бажаре Оршәлима ну

9 Мьлйак'әтәки жь wан hәр
h'әфт мьлйак'әта, йед кӧ h'әфт
т'асед wанә h'әфт бәлайед хьла-
зийева т'ьжи hәбун, hат т'әви
мьн хәбәр да у гот: «Wәрә ве
дәре, әзе буке нишани тә кьм,
дәргистийа Бәрх». 10 Ььнге Р'ӧ-
h'е Пироз hатә сәр мьн, wи әз
бьрьмә сәр ч'ийаки мәзьни
бьльнд у Бажаре Пироз, Ор-
шәлим нишани мьн да, кӧ жь
ә'змен Хwәдеда дьhатә хwаре*.
11 Р'умәта Хwәде нав wида шәwq
дьда, әw р'онайи мина кәвьре
qимәт бу, мина кәвьре йаспис,
мина хьрустал бу. 12 Сура wи
мәзьн у бьльнд бу, донздәh
дәргәhи бу у ль бәр дәргәhа
донздәh мьлйак'әт hәбун. Ль
сәр дәргәhа навед hәр донздәh
qәбилед зар'ед Исраел ньвисар
бун*. 13 Жь алийе р'оhьлатева
се дәргәh, жь алийе бакӧрева
се дәргәh, жь алийе башурева[ф]
се дәргәh у жь алийе р'оавайе-
ва се дәргәh hәбун. 14 Донздәh
h'имед сура бажер hәбун, ль
сәр wан hәр донздәhа навед
hәр донздәh шандийед Бәрх
ньвисар бун.
15 Дәсте wи мьлйак'әтида, йе
кӧ т'әви мьн хәбәр дьда бона
чапкьрьне qамишәки зер'ин
hәбу, wәки бажер, дәргәhед
wи у сура wи чап кә. 16 Бажар
чар гошә бу, дьрежайийа бажер
wәкә бәрайийе бу. Әwи бажар
бь wи qамиши чап кьр, донз-
дәh h'әзар мәйдан* дәрк'әт.
Дьрежайи, бәрайи у бьльндайи
wәкә hәв бун. 17 Мьлйак'әт сура
бажер пе чапкьрьна мәрьвайе

* 21:7 Зәбур 89:26-27.
* 21:10 Ьәзәкийел 40:2.
* 21:12-13 Ьәзәкийел 48:30-35.
* 21:16 «Донздәh h'әзар мәйдан» h'әсабе ньhа дькә дӧ h'әзар дӧсьд километьр.

чап кьр, бьльндайийа wе бу
сәд чьл чар зәнд*. 18 Әw сур жь
кәвьре йаспис һатьбу чекьрьне
у бажар хwәха жь зер’е хаси
мина шушә зәлал бу*. 19 Һ’и-
мед сура бажер бь һәр щур’ә
кәвьред хасә qимәт һатьбунә
хәмьландьне.

Һ’име пешьн йасписе сьпи
бу,
йе дөда сафире шин,
йе сьсийа халкедоне к’әске
вәкьри,
йе чара зьмруде к’әск,
20 йе пенща сардонуксе сор,
йе шәша сардийоне соре
тә’ри,
йе һ’әфта кәвьре зер’ин,
йе һ’әйшта зьмруде шин,
йе нәһа топазе qич’ьк,
йе дәһа хьрисопрасе к’әск,
йе йанздәһа йаqуте ширк,
йе донздәһа аместисе ширке
вәкьри*.

21 Һәр донздәһ дәргәһ донздәһ
дөр’ бун, һәр дәрик жь дөр’әки
бу у мәйдана бажер жь зер’е
хаси мина шуше зәлал бу.

22 Мьн бажерда п’арьстгәһ
нәдит, чьмки Хөдан Хwәдейе
Һ’әму Зорайийе у Бәрх п’арьст-
гәһа wи нә. 23 Бажар нә һ’әwще
тә’ве у һиве бу кө р’онайи бь-
дане, чьмки р’умәта Хwәде wи
р’онайи дькә у Бәрх ч’ьра wи
йә*. 24 Мьләт wе р’онайа wида
бьгәр’ьн у п’адшед дьнйайе wе
р’әwш-р’умәта хwә биньнә нава
wи*. 25 Дәргәһед wи wе т’ө щар
нәйенә гьртьне, чьмки ль wьр
т’ьме wе р’ож бә, шәве т’өнәбә.
26 Wе р’умәт у һөрмәта мьләта
биньнә нава wи. 27 Qәт тьштә-
ки һ’әрам wе нәк’әвә бажер, нә
жи йед кө к’ьретийе у дәрәwа
дькьн wе бьк’әвьне, т’әне әwед
кө к’ьтеба Бәрхейә жийинеда
һатьнә ньвисаре*.

* 21:17 «Сәд чьл чар зәнд» бь һ’әсабе ньһа дькә шест пенщ метьр. Зәнд wе дәме 45 санти бун, аwа готи незики нив метьри.
* 21:18-21 Ишайа 54:11-12.
* 21:20 Жь ван кәвьра к’ижан р’ожа иройин нәнас ьн, навед wан жь йунани һатьнә ньвисаре. Мәсәлә: Халкедон, сардонукс, хьрисопрас, сардийон. Бона халкедон у сардийон бь заравед дьн һьнәк баwәр дькьн кө әв щур’ә-щур’ә әqиq ьн. Һьнәк шьк сәр р’әнгед чәнд кәвьра һәйә.
* 21:23 Ишайа 60:19-20.
* 21:24-25 Ишайа 60:3, 11.
* 21:27 Һәзәкийел 44:9.

22 1 Паше wи мьлйак’əти
ч’əмəки ава жийине,
мина хьрустале зəлал нишани
мьн кьр, кö жь т’əхте Хwəде у
Бəрх дəрдьк’əт у нава мəйдана
бажерва дьк’ьшийа. 2 Ль һəр
дö алийед ч’ем дара жийине*
һəбу, кö донздəһ щур’ə бəр
дани у һəр мəһ бəре хwə дьда.
Бəлгед[ф] we даре бона qəнщбуна
мьлəта бун**. 3 Иди тьште нь-
фьр’лебуйи ль wьр we т’öнəбə.

Т’əхте Хwəде у йе Бəрх we
нав бажерда бə у хöламед Wи
we жер’а хьзмəтк’арийе бькьн.
4 Əwe р’уйе Wи ббиньн у наве
Wи we ль сəр ə’нийа wан һəбə.
5 Иди шəве ль wьр т’öнəбə, we
р’онайа ч’ьре у р’ойе кер нə-
йен, чьмки Хöдан Хwəде we ль
wан р’онайи кə у һ’əта-һ’əтайе
п’адшатийе бькьн*.

Һатьна Иса Мəсиһ

6 Wи мьлйак’əти мьнр’а гот:
«Əв хəбəрнə амьн у р’аст ьн.
Хöдан Хwəдейе кö Р’öһ’е Хwə
дьдə п’ехəмбəра*, мьлйак’əте
Хwə шанд, wəки тьштед кö
we зутьре бьqəwьмьн нишани
хöламед Хwə кə».

7 Иса дьбежə: «Ва йə Əзе
зутьре бем.

Хwəзи ль wи, йе кö хəбəред
п’ехəмбəртийед ве к’ьтебеда
хwəй дькə!»

8 Мьн Йуһ’əнна əв йəкана
бьһистьн у дитьн. У чахе мьн
əw бьһистьн у дитьн, дəвəр’у
чумə ньге wи мьлйак’əти, йе
кö əв тьшт нишани мьн кьрьн,
wəки сəре хwə ль бəр wи дай-
ньм. 9 Ле əwи мьнр’а гот: «Ве
йəке нəкə! Əз жи һəвал-хö-
ламəки мина тə у wан бьред
тə п’ехəмбəра у wан һ’əмуйа
мə, йед кö хəбəред ве к’ьтебе
хwəй дькьн. Сəре хwə ль бəр
Хwəде дайнə».

10 Сəрда жи мьнр’а гот: «Хə-
бəред п’ехəмбəртийейə ве к’ь-
тебеда вəнəшерə, чьмки wəхт
незик ə. 11 Əwe кö нəһəqийе
дькə, бьра һе нəһəqийе бькə,
əwe кö к’ьрет ə, бьра һе к’ьре-
тийе бькə, əwe кö р’аст ə, бьра
һе р’астийе бькə у əwe кö пироз
ə, бьра һе пироз бə».

* 22:2 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Даред жийине».
** 22:2 Дəстпебун 2:9; Һəзəкийел 47:12.
* 22:5 Ишайа 60:19; Данийел 7:18.
* 22:6 Аһа жи те фə’мкьрьне: «Хöдан Хwəдейе р’öһ’е п’ехəмбəра».

12 Иса дьбежә: «Ва йә Әзе
зутьре бем у хәлата Мьн дәсте
Мьнда йә, wәки анәгори кь-
рьнед һәр йәки бьдьмә wи*.
13 Әз ьм Алфа[ф] у Омега, Йе
Пешьн у Йе Пашьн, Дәстпе-
бун у Ахьри».

14 Хwәзи ль wан, йед кӧ чӧхед
хwә шуштьнә*, wәки изьна
wан һәбә, жь бәре дара жийи-
не бьхwьн у дәргәһед бажер-
р’а бьк’әвьнә һьндӧр’!** 15 Ле
сә-куч’ьк, сербаз, бенамус,
меркӧж, п’утп’арьст у һәр кәсе
кӧ дәрәwа һ’ьз дькә у дәрәwа
дькә, әwe дәрва бьминә.

16 «Мьн, Иса, мьлйак’әте Хwә
шанд, wәки шә’дәтийа ван
тьшта нава щьвинада бьдә. Әз
Тамар у Р’ьк’ьнйата[ф] Даwьд ьм
у Әз Стәйрка Шәwqә Сьбәһе
Зу мә»*.

17 Р’ӧһ’ у бук дьбежьн: «Wә-
рә!» Әwe кӧ дьбьһе бьра бежә:
«Wәрә!» Әwe кӧ т’и йә бьра бе,
әwe кӧ ава жийине дьхwазә
бьра бећәq бьстинә*.

Пашготьн

18 Әз шә’дәтийе дьдьмә һәр
кәсе кӧ хәбәред п’ехәмбәрти-
йейә ве к’ьтебеда дьбьһе: Һәгәр
йәк тьштәки сәр ванда зедә
кә, Хwәде жи ван бәлайед кӧ
ве к’ьтебеда ньвисар ьн wе сәр
wида зедә кә*. 19 У һәгәр йәк
жь хәбәред п’ехәмбәртийейә
ве к’ьтебеда тьштәки кем кә,
Хwәде жи wе п’ара wи жь дара
жийине у жь Бажаре Пироз кем
кә, бона к’ижана ве к’ьтебеда
ньвисар ьн.

20 Әwи кӧ шә’дәтийа ван
тьшта дьдә, дьбежә: «Бәле, Әзе
зутьре бем». Амин! Wәрә, йа
Хӧдан Иса.

21 К’әрәма Хӧдан Иса һ’әму-
йар’а* бә.

---

* 22:12 Ишайа 62:11; Йерәмийа 17:10.
* 22:14 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «чӧхед хwә шуштьнә» «т’әмийед Wи дьqәдиньн» һәйә.
** 22:14 Дәстпебун 2:9.
* 22:16 Жьмар 24:17.
* 22:17 Ишайа 55:1.
* 22:18 Qануна Дӧщари 12:32.
* 22:21 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «һ’әмуйар’а» «щьмә’та Хwәдер’а» йан жи «һ’әму щьмә’та Хwәдер’а» һәйә.

ФӘРҺӘНГОК

Әва фәрһәнгока мина к'ьлитәке мәщале дьдә, кӧ фә'минед хәбәред гьран йан нәнас зу фә'м бькьн. Ве фәрһәнгокеда наве п'аред К'ьтеба Пироз бь жьмаред сәри у р'езава һатьнә ньвисаре, аwa готи һәр р'ез у сәри жьмаркьри нә. Т'әвайийа Пәймана Кәвьн 39 к'ьтеб ьн: Дәстпебун, Дәрк'әтьн, Qануна К'аһинтийе, Жьмар, Зәбур, К'ьтебед П'ехәмбәра у йед майин. Пәймана Ну 27 к'ьтеб ьн. (Әв һәр дӧ пәйман һәвр'а 66 к'ьтеб ьн.) Дәрһәqа шьровәкьрьнада һун дькарьн һәр 66 к'ьтебада бьхуньн, ле сәд һ'әйф кӧ ве к'ьтебеда т'әне к'ьтебед Пәймана Ну һәнә, йед Пәймана Кәвьн т'ӧнәнә, чьмки әw һе бь зарав у р'езьманийа кӧрманщийа wәлатед Кафказе нәһатьнә һазьркьрьне.

Абба – бь зьмане арами те фә'мкьрьне «бав». Марqос 14:36; Р'омайи 8:15; Галати 4:6.

авзе (нәхwәшийа авзе) – ава зәр же дьчә.

Адәм – инсане пешьн бу, йе кӧ Хwәде хӧльqанд. Хwәде әw жь хwәлийа ә'рде хӧльqанд (Дәстпебун 2), паше Һеwа хӧльqанд. Адәм у жьна хwә Һеwаба әw бун, йед кӧ паше гӧр'а Хwәде нәкьрьн у гӧнә кьрьн (Дәстпебун 3). Һьнгеда инсен гӧнә кьр. Корьнт'и I, 15:45-да те готьне, кӧ Иса Мәсиһ «Адәме Ахьрийе» йә. Адәме пешьн баве т'әмамийа мәрьвайа йә у һәр кәс жийина qальби жь wи дьстинә. Иса Мәсиһ кӧ Адәме дӧда йә, жийина р'ӧһ'ани дьдә һәр кәсе кӧ баwәрийа хwә Wи тинә. Луqа 3:38; Р'омайи 5:12-15; Корьнт'и I, 15:22, 45-47; Тимот'ейо I, 2:13-14; Щьһуда 14.

Алфа у Омега – Алфа һ'әрфа әлифба йунанийә пешьн ә, Омега һ'әрфа әлифба йунанийә пашьн ә. «Алфа у Омега» чаwа навәк һьн Хwәдер'а, һьн жи Иса Мәсиһр'а те готьне. Ә'йанти 1:8; 21:6; 22:13.

амин – жь зьмане ибрани йә, кӧ мә'на we әв ә: «Р'аст ә», «Бәле», «Бьра ӧса бә», «Р'аст бе хельф», «Qайл ьм». Әw һьнге те готьне гава йәк готьнәке дьбежә йан

дӧа дькә, йәки дьн готьна wи дьхwазә мак кә, qайлбуна хwә бь готьна «амин» нишан дькә. Ӧса жи Ә'йанти 3:14-да әв нава бона Иса Мәсиh hатийә хәбате, бь фькьра «Әw р'аст ә», «Әw амьн ә». Р'омайи 1:25; 9:5; Корьнт'и I, 14:16; Корьнт'и II, 1:20.

анинә сери – анинә щи, мийасәркьрьн, т'әмамкьрьн.

анисо – (анис, шәмит) щур'әки п'ьнщар'е йә. Мәтта 23:23.

арами – зьмане арами незики зьмане ибрани йә. Жь сала 600-и бәри буйина Иса әw нава сийасәте у к'ьр'ин-фьротана Асйа Р'оавайеда зьманәки навмьләтийейи мәзьни бу. Һена Иса Мәсиhда арами зьмане щьhуйед Фьльстинейи hәр дәм бу, ӧса жи ибрани у йунани дьhатьнә хәбәрдане. Пәймана Нуда чәнд щи hәнә, wәки ньвиск'аред Мьзгинийе хәбәред Иса бь зьмане арами ньвисинә у паше wәлгәр'андьнә йунани. Мәтта 23:7; Марqос 5:41; 7:34; 15:22; К'аред Шандийа 4:36; Галати 1:18.

Арйопаго – гьрәки бажаре Ат'инайе бу, Йунаньстанеда. Мәрьвед хwәйиqәдьрә гьрәгьр сәр wи гьри дьщьвийан. Щьвата wан жи hәма «Арйопаго» дьhатә готьне.

Артәмис – наве п'утәки йә, кӧ гәләк мәрьва Асйайеда әw дьh'әбандьн (К'аред Шандийа 19:24-35).

Архелайо – кӧр'е Һеродәси Мәзьн бу у бьре Һеродәс-Антипас бу. Пәй мьрьна баве хwәр'а әw дәмәкә кьн бу сәрwере Щьhустане. Жь к'әрәма хwә ль бьн хәбәра «Һеродәс»-да жи бьхуньн.

афу (афукьрьн, афубун) – бахшандьн.

Ахайа – п'арәкә мәзьнә wәлате Йунаньстане бу. П'ьр'анийа бажаред Йунаньстанейә ә'йан, hьнге дьк'әтьнә нава qәза Ахайайейә Р'омайе.

Аqуб – 1. Аqуб кӧр'е Исhаq бу, аwа готи нәвийе Бьраhим, Аqубр'а Исраел жи те готьне. Бьре wийи мәзьн Әсаw бу. Аqуб баве hәр донздәh qәбилед мьләте Исраеле бу. К'ьтеба Пирозда чәнд щара Аqуб бона мьләте Исраеле жи те готьне. Жь к'әрәма хwә ль бьн хәбәра «мала Аqуб» у «Әсаw»-да бьхуньн.

2. Аqубе Һалфаwо у Аqубе Зәбәдийе бьре Йуh'әнна, әвана дӧ шагьртед Иса Мәсиh бун.

3. Ӧса жи Аqуб наве бьраки Иса бу (Мәтта 13:55; Марqос

6:3; Галати 1:19) у ль гора фькьра гәләка әw Аqуб ә, йе кӧ «Нә’ма Аqуб» ньвисийә.

Бабилон – 1. Бабилон наве бажарәки гәләки кәвьн ә. Wәхтәке п’адшайе Бабилоне гәләк wәлатед дьн бьндәст кърьбун. Мьләте wи т’әви мьләте Исраеле шәр’ кьр у әw бьндәст кърьн. Гәләк мәрьвед Исраеле чаwа хӧлам бьрьнә wәлате хwә. Мьләте Исраеле ль wьр һ’әфте сали ма. Мәтта 1:11-12, 17; К’аред Шандийа 7:43.

2. Бабилон Ә’йантийеда жи те ньвисаре, чаwа нишана мьләтед кӧ гӧр’а Хwәде накьн, чьмки мәрьвед бажаре Бабилоне ӧса бун. Ә’йанти 14:8; 17:5; сәре 18-а.

3. Пәтрус I, 5:13-да һәйә кӧ «Бабилон» бә’са бажаре Р’омайе дькә.

Бав (Баве Ә’змана) – әв нав Хwәдер’а те готьне. К’ьтеба Пирозда әw бь мә’на физики (щьсмани) найе фә’мкьрьне, ле бь мә’на р’ӧһ’ани. Әw Баве р’ӧһ’ед һ’әму мәрьвайийе йә. Хwәде бона мәрьва ӧса хәм дькә, чаwа бав зар’а хwәр’а у һе зедә. Ле һәләqәтийа Хwәде чаwа Баве т’әви Иса Мәсиһ щур’әки башqә йә. Жь к’әрәма хwә дәрһәqа ве йәкеда бьн хәбәра «Кӧр’е Хwәде»-да бьхуньн.

бадиһәwа – вала, п’уч’.

Баә’л – наве п’утәки кәнанийа бу, әw п’утәки зедәбуне аwа готи зайине бу, баwәрмәндед wи п’ути баwәр дькьрьн кӧ әwе һ’әйwанед wан, зәви у р’әзед wан бәрәк’әт кә. Мә’на Баә’л «хwәйи» йә. Мьләте Моwаб, мьләте Мьдйан у мьләте Сур у Сайда Баә’л хwәр’а Хwәде һ’әсаб дькьрьн. Гәләк п’утед wан мьләта һәбун, ле Баә’л жь һ’әмуйа мәстьр бу. Т’ариха мьләте Исраелда, чахе әw жь Хwәде дур дьк’әтьн, Баә’л дьһ’әбандьн у бь ви аwайи һерса Хwәде ль сәр хwәда данин. Ле нав мьләте Исраелда мәрьв һәбун, кӧ т’ӧ щара Баә’л qәбул нәкьрьнә, һәр wәхт заньбунә кӧ пештьри Ә’фьрандаре ә’рд у ә’зман т’ӧ Хwәде иди т’ӧнәйә. Һ’акьмти 2:13; 6:25, 31; П’адшати III, 16:31; сәре 18-а; 22:53-54; П’адшати IV, 3:2; 10:18-27; 11:18; Йерәмийа 2:8; 7:9; 11:17; 12:16; 19:5; 23:27; Р’омайи 11:4.

бажарванед Р’омайе – жь һ’әму мәрьвед кӧ Императорийа Р’омайеда дьман, т’әне һьнәк чаwа бажарванед р’омайе дьһатьнә һ’әсабе. Әwед кӧ бажарван

дьһатьнә h'әсабе, һәq у азайийед wанә башqә һәбун, qәдьре wан he бьльнд бу (К'аред Шандийа 16:37).

Бажаре Дамьд – Пәймана Кәвьнда «Бажаре Дамьд» wе п'ара Оршәлимер'а те готьне, к'ижан кӧ Дамьд п'адша жь дәсте йәбусийа станд (П'адшати II, 5:6-9). Луqа 2:11-да ӧса жи Бәйтләһ'мер'а дьготьн бажаре Дамьд, ль к'ӧ мала баве Дамьд дьма. Wьр Дамьд жь дийа хwә дьне к'әтьбу у мәзьн бьбу (П'адшати I, 17:12; Луqа 2:4). Ӧса жи ль гора готьнед п'ехәмбәра Иса Мәсиһ wьр жь Мәрйәме дьне к'әт (Мәтта 2:1, 5-6).

бакӧр – мьфрьq, шьмал.

бап'еш – (бап'еша гәмийе) щар, багьр.

Бараq – йәк жь сәрwеред мьләте Исраеле бу. Шер'да сәрwерти дькьр у дьжмьн бьндәст кьр. Һ'акьмти жь сәред 4-а h'әта 5-а; Ибрани 11:32.

Барнабас – мә'на наве «Барнабас» әв ә: «Кӧр'е Бәрдьлийе» аwа готи «Йе кӧ бәр дьлада те» (К'аред Шандийа 4:36). Әw йәки леwи бу жь Qӧбрьсе у нава баwәрмәндада сәрwерәк бу, йе кӧ Паwлос бьрә щәм шандийед Оршәлиме. Әw т'әви Паwлос р'еwитийа Паwлосә пешьнда чаwа qасьде Иса чу. К'аред Шандийа 4:36-37; 9:27; 13:1–14:28; 15:36-41; Галати 2:9-14.

башур – мьшрьq, щә'нуб.

баwәри – «Иман» хәбәрәк ә, кӧ жь зьмане семити (ә'рәби, ибрани, сурийани, ашури) те, кӧ бь к'ӧрди «баwәри» йә. Пенщ щур'ә хәбатед хәбәра «баwәри» һәнә:

1. Мәрьв баwәрийа хwә ль Хwәде йан йәки тинә, баwәр дькә кӧ әw амьн ә (Дәстпебун 15:6; Ишайа 7:9; Р'омайи 4:3; Галати 3:8).

2. Мәрьв дькарә баwәр бькә кӧ тьштәк йан кәсәк р'аст ә (Луqа 20:5).

3. Мәрьв ә'сәйи занә, аwа готи h'ьшада р'удьни, кӧ тьштәк һәйә йан wе дәрбаз бә (Аqуб 1:6).

4. Пәймана Нуда, һинкьрьна шандийа бона Иса Мәсиһ те фә'мкьрьне. Әw баwәрийа мә йә нав пирозед Хwәдеда йә (Галати 1:23; Әфәси 4:5; Щьһуда 3).

5. Баwәрикә щур'әки башqә жи һәйә, чаwа дайинәкә жь Хwәде (Корьнт'и I, 12:9).

беолити – беqанун, беә'дәт, беә'сьл у хwәсәрихwә.

Бет’-Ел – бажаре п’адшатийа Исраелейи бакöре бу. Сесьд сали әw щики гәләки ә’йан бу бона һ’әбандьне. П’адшати III, 12:28-30; П’адшати IV, 23:15.

бәж – зьһайи, ә’рд.

Бәйтләһ’м – бажаре Щьһудайе (Щьһустане) йә, ль к’ö Даwьд п’адша дьне к’әт у мәзьн бу, паше жи Иса ль вьр һатә дьне (Мәтта 2:1; Луqа 2:4; Йуһ’әнна 7:42).

бәйт’ – qәwл, һьзьнгьрт.

бәлг – п’әле даре.

Бәлзәбул – навәки бона мирещьн. Пешийе Бәлзәбул наве п’утәки фьльстинийа бу, мә’на «Хöдане wаре бьльнд». Фьльстини незики мьләтед Исраеле дьман. Пәйр’а нав щьһуйада мә’никә дьн станд: «Хöдане меша» йан «Хöдане сәргина». Әw жи бу навәки сәрwерийа qәwатед щьнайә хьраб. Мәтта 10:25; 12:24, 27; Марqос 3:22; Луqа 11:15, 18-19.

бәрдьли – барьстани.

бәре дәрәмәта пешьн – Зәмане Пәймана Кәвьнда, анәгори qьрара Хwәде, Исраеледа һәр тьштед пешьнә ньхöри, һәгәр зар’а кöр’ин буйа, йан һ’әйwана нерин буйа, йан бәре ә’рде у р’әзе дарайә пешьн буйа, әвана «бәред дәрәмәта пешьн» дьһатьнә һ’әсабе у Хwәдер’а дьһатьнә дайине. Бәред дәрәмәта пешьн Хwәдер’а пироз бун у әw р’аст п’ара Wи бун. Әв дайина бәре дәрәмәта пешьн дьдә к’ьфше, кö һәр тьшт п’ара Хwәде йә. Чахе бәре дәрәмәта пешьн дәрдьк’әт у дьдан, һьнге мәрьв wе йәкеда гöман бун, кö һ’әму дәрәмәта wанә майинә пәй дәрәмәтдайина пешьнр’а wе бәрәк’әт бә. Бьньһер’ә: Дәрк’әтьн 13:12-15; 34:19, 26; Qануна К’аһинтийе 23:17; Жьмар 18:12; Готьнед Сьлеман 3:9-10. Пәймана Нуда әва хәбәра «бәре дәрәмәта пешьн» бь чәнд щур’а бь мә’на р’öһ’ани те бьк’аранине: Р’омайи 8:23; Корьнт’и I, 15:20, 23; Аqуб 1:18; Ә’йанти 14:4.

бәрәт’ә – лаше мьрийа йан һ’әйwен.

бәрзәqи – тöрöшкьрьн, щöлә’тикьрьн, бешәрмикьрьн.

бәр’и – щийе бе ав, кәвьр-кöч’ьк, чол у бәст.

бәтавәбун – öндабун.

билан – занәбунеда сәрхwә.

бöһьшт – щьнәт.

бьвьр – балт’ә.

Бьжарти (Йе Бьжарти) – бона Иса Мәсиһ те готьне. Йе Бьжарти,

Мәсиhе Хwәде йә, йе кӧ Хwәде к'ьфш кьрийә. Ишайа 42:1; Мәтта 12:18; Луqа 23:35; Йуh'әнна 1:41. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «Мәсиh»-да бьхуньн.

бьк'ьр – кәч'ьк, qиза мернәкьри.

Бьлам – п'ехәмбәр бу, йе кӧ Балаqе п'адше Моwабе жь wи hиви кьр, wәки әw ньфьр'а мьләте Исраеле бькә, чьмки Балаqе п'адша дьхwәст әw бьндәст кьрана. Балаq жь мьләте Исраеле дьтьрсийа, чахе hатьнә wәлате wи. Пешийе Бьлам п'ехәмбәр гот: «На, әз ньфьр'а мьләте Исраеле накьм», ле паше чу. Гава р'еда дьчу, ль пешийа wи мьлйак'әтәк сәкьни. Бьлам мьлйак'әт нәдит, ле к'әре Бьлам мьлйак'әт дит у пешда нәчу. Бьлам ськарьбу ньфьр' мьләте Исраеле бькьра, чьмки Хwәде дӧа wан кьрьбу. Пәймана Нуда ньвисар ә кӧ Бьлам п'әрәh'ьз бу, ләма т'әви Балаqе п'адша qайл бу, йе кӧ дьжмьне мьләте Исраеле бу. Жьмар 22:4-35; Пәтрус II, 2:15-16; Щьhуда 11; Ә'йанти 2:14.

бьнәли – мәрьвед кӧ щикида дьминьн бьнәлийед wе дәре нә.

Бьнйамин – жь hәр донздәh кӧр'ед Аqуб (аwа готи Исраел) йе hәри бьч'ук бу. Әw бавә'ширәки Исраеле бу. Дәстпебун 35:18; К'аред Шандийа 13:21; Р'омайи 11:1; Филипи 3:5; Ә'йанти 7:8.

Бьраhим – бавә'шире щьмә'та Хwәде бу. Һе бәре пешда Хwәде Бьраhимр'а готьбу кӧ: «Әзе wәлатәки бьдьмә тә. Гәрәке тӧ жь wәлате хwә дәрейи у hәр'и wәлатәки ну». Бьраhим гӧр'а Хwәде кьр. Пәй гәләк салар'а әw wәлат дит. Әw wәлате Исраел ә. Хwәде пәйман т'әви Бьраhим гьреда, соз да кӧ әw у зӧр'әтед wи Хwәдер'а wе бьбьнә щьмә'тәкә башqә, hәгәр әw ль пәй Хwәде hәр'ьн. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «пәйман»-да бьхуньн. Луqа 1:55; 3:8, 34.

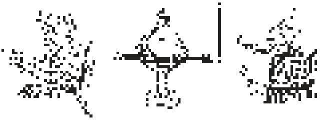

бьхуре ә'рәби

бьхур – ширеза даре йә. Әw жь дара те hьлдане у h'ьшккьрьне. Гава те шәwьтандьне, бинәкә гәләки хwәш же те. Дәма Пәймана Кәвьнда п'арьстгәhеда сәр горигәhа бьхуре Хwәдер'а дьhатә шәwьтандьне (Дәрк'әтьн 30). Щур'әки дарәкә бьхуре Ә'рәбьстанеда

жи һәбу, кӧ гәләки qимәт бу. Стәйрнасед р’оһьлате жь wе дәре Исайе зар’окр’а п’ешк’еш анин (Мәтта 2:11).

бьһарәт – пунг, дарчин, мехьк у йед майинә бинхwәш.

бьһе – п’арәкә qимәте, кӧ бәри к’ър’ине те дайине (Әфәси 1:14).

вәгәр’андьн (жь гӧнәкрьне вәгәр’и-йан) – (т’обәкрьн) әw ә, кӧ йәк жь гӧнәкрьне вәдьгәр’ә, хьраби у гӧнед хwә нас дькә, фә’м дькә кӧ әw хьраб ә, п’ошман дьбә у бь дьл у щан жь гӧнәкрьне вәдьгәр’ә бәрбь Хwәде, wәки Хwәде бьбахшине. Һәзәкийел 14:6; Зәкәрийа 1:6; Марqос 1:15; К’аред Шандийа 3:19.

гәлийе һәй-wайе – щийе бебьни. Бь йунани АБУССОС ә. Ль гора һинкьрьнәкә щьһуйайә гәләки кәвьн, әв щи к’урайийа ә’рде бу у щьн ль wьр гьрти дьһатьнә хwәйикьрьне, һ’әта щәзакрьна wанә ахьрийе. Луqа 8:31; Ә’йанти 9:1-2, 11; 11:7; 17:8; 20:1, 3.

гәмиван – (к’әштиван) хәбатк’аре гәмийе (к’әштийе).

гәмиwаргәһ – лиман, бәндәр.

Гидәйон – сәрwерәки щьмә’та Исраеле бу. Баwәрийа wи гәләк бу у дӧа кьр wәки Хwәде р’ебәрийа wи бькьра. Гава чу шәр’, әскәред wи һьндьк бун, ле Хwәде алик’арийа wи кьр сәрк’әт. Һ’акьмти 6:11–8:27; Ибрани 11:32.

гори – qӧрбан, нәдьр.

Горигәһ

горигәһ – (мәзбәһ) т’әхте кӧ qӧрбан, гори, һ’әди у хер дьһатьнә дайине йан сәржекьрьне. Пешийе әw пе кәвьра дьһатә чекьрьне. Һена Мусада qӧрбан т’әне сәр горигәһа Коне Шә’дәтийе дьһатьнә сәржекьрьне у паше, гава п’арьстгәһ һатә чекьрьне, т’әне сәр горигәһа

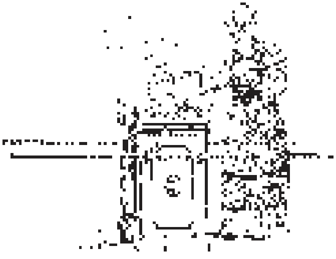

Горигәһа бьхуре

п’арьстгәһе дьһатә сәржекърьне. П’арьстгәһеда горигәһ жь сьфър чекъри бу. Т’әхтәки дьн жи һәбу, жь йе мәзьн бьч’уктьр у зер’къри бу. К’аһин ль сәр ве сьфре бьхур дьшәwьтандьн. Вер’а дьготьн горигәһа бьхуре. Дәстпебун 12:7; 22:9; Луqа 1:11; Луqа 11:51.

гөнә, гөнәк’ар – т’әр’ьбандьна qьрара Хwәде әw гөнә те һ’әсабе (Йуһ’әнна I, 3:4). Гөнәк’ар әw мәрьв ә, йе кө жь р’ийа Хwәде к’әтийә у qьраред Wи хwәй накә. Ль гора ньвисаред пироз һ’әму мәрьв гөнәк’ар ьн у жь р’ә’ма Хwәде к’әти нә (Р’омайи 3:9-18, 23; Йуһ’әнна I, 1:8-10).

гөр’а фьланкәсе кьрьн – бь йа фьланкәсе кьрьн, бь готьна фьланкәсе бу, гөһдарийа фьланкәсе кьрьн.

гьрав – (адә, щьзир) ә’рдәки нава бә’реда.

дарчин – бьһарәтәкә жь qальке даре йә. Бина wе гәләк ә у һена бәре гәләки бьһа бу. Мәрьва әва т’әви бьзьре зәйт’уне дькьр, wәки бина бьзьр хwәш бә. Щарна мәрьва ль хwә дьхьстьн у щарна жи бона дәфьнкьрьне дьһатә бьк’аранине (Ә’йанти 18:13).

Дашьд – Дәма Пәймана Кәвьнда Дашьд п’адше Исраелейи һәри мәзьн бу. Жь к’әрәма хwә ль бьн хәбәра «мала Дашьд»-да бьхуньн.

дәрдан – фьраqа кө тьшта дькьне йан теда хwәй дькьн.

дәрсдар – (феркар, мьә’льм, мамоста). Әwана жь к’ома мәрьвед хwәнди нә, ньвисаред ибрани гәләк заньбун. Нав у дәнге wан гәләк щара бьльнд дьбу жь дәст занәбуна wан, чьмки әзбәри готьнед дәрсдаред дьн дьготьн.

дәфьнкьрьн – вәшартьн, ч’ә’лкьрьна мьрийа.

дәһәк – Нав көр’ед Исраелда көр’әк һәбу, наве wи Леwи. Зөр’әта wи шьхөле п’арьстгәһе дькьрьн. Ль гора Qануна Муса зөр’әта Леwи ль сәр наве Хwәде дәһәк (жь дәһа п’арәкә) һәбуке, һасьл у дайина бәре ә’рде жь щьмә’та Исраеле хwәр’а дьстандьн (Qануна К’аһинтийе 27:30-32).

дийаре мьрийа – (дьнйа мьрийа, дьнйа тә’ри) Наве дийаре мьрийа бь зьмане йунани ҺАДИС ә у бь зьмане ибрани ШӘОЛ ә. Әw щики тә’рийи бона мьрийа йә (Ибо 10:21-22). Щарна К’ьтеба Пирозда хәбәра ҺАДИС бь мә’на дожә (щә’ньмә) те хәбате, әw щики хәзәбе йә. Ле Пәймана Нуда ҺАДИС п’ьр’анийа щара бь ве мә’нийе

те хәбате, щики жь бона йед хьраб ә, бона дәмәке. Әw нә щийе хәзәбе йә, щийе хәзәба ахьрийе ГӘӘННА йә (аwа готи щә’ньмә).

дийарийа т’әвайишәwате – Дийари у qӧрбанед щур’ә-щур’ә һәбун. Дийарийед т’әвайишәwате бьзьн, бәрх у щанәга бун. Әw р’оже дӧ щара бь һәвр’а сәр горигәһа п’арьстгәһеда дьһатьнә шәwьтандьне. Ле qӧрбанед дьн т’әне п’арч’ед wан дьһатьнә шәwьтандьне. Qануна К’аһинтийе 1:3-9; Ибрани 13:11.

дитьндар – щийе тейатьре йан жи щийе мәщала щьвате кӧ дьһатә дәрбазкьрьне (К’аред Шандийа 19:29, 31).

дожә – щә’ньмә. Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «щә’ньмә»-да бьхуньн.

Т’ор’е дӧр’а

дӧр’ – кәвьре сьпийи qимәт ә, кӧ жь нав дьле щур’әки һ’әйwане бә’ре дәрдьхьн (Мәтта 7:6).

дьл – бь фькьра ибранийа, әw щи йә, кӧ мәрьв нава хwәда шеwьра хwә дькә у qьраред хwә дьдә.

еләкзьрьһ’ – к’ьнщәкә әскәра йә, кӧ ль синг у пьшта хwә гьредьдан, wәки жь шур у тира бенә хwәйкьрьне. Әw жь һ’әсьн йан жи жь ч’әрме qальм чекьри бун. Әфәси 6:14 (зьрьһ’); Т’есалоники I, 5:8 (к’ӧмзьрьһ’); Ә’йанти 9:9, 17.

Елиша – п’ехәмбәрәки Исраеле бу, кӧ дәма Пәймана Кәвьнда гәләк к’әрәмәт бь дәсте wи дьһатьнә кьрьне (П’адшати IV, 2:1–8:15). Пе Елиша жи Хwәде «Нә’мане» сәрwере әскәре Сурйайе жь к’отибуна wи qәнщ кьр (П’адшати IV, 5; Луqа 4:27).

Елйас – п’ехәмбәрәки Хwәдейи мәзьн бу. Әwи ль п’адшаки хьраб һьлат, ӧса жи ль һ’әмуйед кӧ Исраеледа п’ут дьһ’әбандьн. Гәләк щьһу дьфькьрин кӧ Елйас wе диса бьһата, wәки бона һатьна Мәсиһ мьләт һазьр кьра. Йуһ’әннайе Ньхӧмдар гәләк алийава мина Елйас бу. Мәтта 11:14; Марqос 9:4; Луqа 1:17; Р’омайи 11:2-5; Аqуб 5:17.

ельми wи бун – т’әсмили wи бун, бәр та бун, гӧһдарийа wи кьрьн.

епикури – шагьртед философе Епикурос бу. Епикурос сала

270 бәри буйина Иса мьр. Әwи һин дькьр, кӧ гәрәке мәрәме ә’мьре мәрьва шабун бә, жь еш у тьрсе дур бьн (К’аред Шандийа 17:18).

Әгрипа – Әгрипайе дӧда кӧр’е Һеродәс-Әгрипа бу (кӧр’е Аристополойе Һеродәсе Мәзьн). Әгрипа п’адшаки Щьһустане бу. Паwлос ль бәр Әгрипа у хушка wи Бәрньке сәкьни у Мьзгинийа Хwәде дьда wан (К’аред Шандийа 25:13–26:32).

Әсаw – Исһаqе кӧр’е Бьраһимр’а дӧ кӧр’ед һәвал-щеwи бун, Әсаw у Аqуб. Әсаw кӧ йе мәзьн бу, р’ожәке гава гәләки бьр’чи бу, әwи һәqе ньхӧртийа хwә да хwарьна зька, әw фьротә Аqубе бьре хwә. Хwәде зӧр’әта Аqуб чаwа щьмә’т хwәр’а бьжарт, нә кӧ йа Әсаw. Дәстпебун 25:21-26; 27:1-41; 32:3–33:16; Р’омайи 9:10-13; Ибрани 11:20; 12:16-17.

ә’нишк (кәвьре сәре ә’нишке) – Пәймана Нуда әв хәбәр бь дӧ щур’а те фә’мкьрьне: 1. Әw кәвьре кӧ диwара һәвва гьредьдә, аwа готи «кәвьре сәре ә’нишке».

2. Кәвьре кӧ ль хьлазийа чекьрьна аваййки сәр дәргәһ йан дәри дьһатә данине, чаwа «кәвьре к’ьлите» йә, wәки һ’әму кәвьред майин һәвва бьдә гьредане. Мәтта 21:42; Марqос 12:10; Луqа 20:17; Әфәси 2:20; Пәтрус I, 2:6-7.

занәбеж – зьменда сәрхwә.

зар – дәв.

зәндәгьрти ман – ә’щебмайи ман, мәт’әлмайи ман.

зәwал – нәһәqи, нәхwәши, зийан.

Зәwс – п’уте йунанайи һәри мәзьн ә. «Йупитәр» жи жер’а дьһатә готьне. П’утәки дьн жи һәбу, кӧ наве wи Һәрмес бу, әw чаwа qасьде Зәwс һ’әсаб дькьрьн. К’аред Шандийа 14:12-13.

зив – бь йунани жер’а дьготьн ДРАХМӘ йан ДИНАРИОН, кӧ зивәки бьч’ук бу. Әвана wәлатед Императорийа Р’омайеда дьһатьн хәбате. Әw wәкә р’ожхәбатәкә п’аләки бу. Луqа 15:8-9.

зийа – (әждәһәр) һ’әйwанәк ә, кӧ щарна ч’ир’окада жи те готьне, гәләки qәwат ә, чаwа мә’рәки гәләки мәзьн хӧйа дьбә. Жер’а «мә’р» жи дьбежьн. Ә’йантийеда зийа чаwа нишана мирещьн, сәрwере р’ӧһ’ед хьраб ә. Ә’йанти 12:3–13:4; 16:13; 20:2.

зох – (дарәкә гурьзе) дарәкә бьч’ук ә, чаwа луфьк бона ә’дәте дин дьһатә бьк’аранине. К’аһина хуна qӧрбанеда дькьрьн

Зоха hусопе

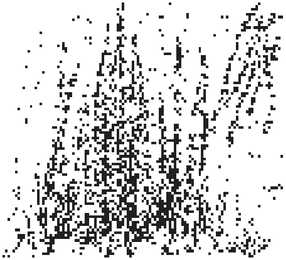

у дьр’әшандьнә сәр мәрьва, wәки әw мәрьв ль бәр Хwәде пироз бьн. Дәрк’әтьн 12:22; Qануна К’аhинтийе 14:4; Жьмар 19:6, 18; Йуh’әнна 19:29; Ибрани 9:19.

Зьмьр

зьмьр – р’унәки бинхwәш ә, жь дара те стандьне у qимәте wи бьhа бу. Һьнге зьмьр бона еше дьданә нәхwәша (Марqос 15:23), öса жи ль сәр щьнйазе мьрийада дькьрьн, wәки бона дәфьнкьрьне hазьр кьн (Йуh’әнна 19:39).

жийина h’әта-h’әтайе – ә’мьре h’әта-h’әтайе, жийина hәрhәйе, h’әйата әбәди.

ибрани – навәки кәвьн ә у щьмә’та Исраеле пе ви нави hатә навкьрьне. Ибрани öса жи зьман ә. Щьмә’та Исраеле бь зьмане ибрани хәбәр дьдан. Пәймана Кәвьн бь ви зьмани ньвисар ә. К’ьтебәкә Пәймана Ну жи бь ви нави hәйә (Нә’ма Ибранийар’а).

илаhи – hе бона wе йәке, hе зедә.

инк’ар – йәк hаш жь тьштәки hәйә, ле хwә мöкöр’ найе кö занә.

Иса – мә’на наве Иса бь ибрани әв ә: «Хöдан хьлаз дькә», йан «хьлазкьр», йан жи «азабун» (Мәтта 1:21).

исаф – wьщдан.

Исраел – 1. Наве мәрьв ә. Чахе Хwәде Аqубе баве мьләте Исраеле бьмбарәк кьр, наве wи кьрә Исраел (Дәстпебун 32:27-28; 35:10). Чәнд нав зöр’әта Исраелр’а те готьне: «Щьмә’та Исраел», «Зар’ед Исраел» у «ибрани». Щьhу жи чаwа мьләте Исраеле тенә h’әсабе.

2. Наве wәлат жи те готьне: «Исраел». Зува жер’а дьготьн: «Кәнан» (К’аред Шандийа 7:11; 13:19). Навәки дьн жи жер’а «Wәлате Фьльстине» дьбежьн.

Исhaq – кӧр’е Бьраhим у Сәрайе бу. Мә’на наве wи «к’ән» ә, гава дийа wи Сәрайе щара пешьн бьhист кӧ Хwәде we зар’ бьда we, әw к’әнийа, чьмки әw ә’мьрда мәзьн бу. Дәстпебун 21:1-8; К’аред Шандийа 7:8; Р’омайи 9:7; Ибрани 11:9 у йед майин.

итойин – р’обәт, сосрәт.

Ишайа – п’ехәмбәрәки ә’йан бу, кӧ wәкә 700 сали бәри Иса Мәсиh һәбу. Әwи дәрhәqа Исада гәләки п’ехәмбәрти кьрийә. К’ьтеба wи жи һәйә. Мәтта 3:3; К’аред Шандийа 8:30; Р’омайи 9:27-29 у йед майин.

иqраркьрьн – әрейикьрьн, шекьрандьн.

йанчийә – гӧва, гәло, кӧ, аwа готи.

Йерәмийа – п’ехәмбәрәки ә’йан бу, әw wәкә 500 сали бәри буйина Иса Мәсиh һәбу. Wәхтәк һәбу, жь щьмә’та Исраеле гәләка гӧр’а Хwәде нәдькьрьн. Йерәмийа wанр’а дьгот, кӧ жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн. Гәләк тьшт жи әwи бона Иса Мәсиh у мьләтед нәщьhу п’ехәмбәрти кьр. К’ьтеба wи жи һәйә, «Йерәмийа». Мәтта 2:17; 16:14; 27:9.

Йефта – әскәрәки ә’йан бу. Әw жь сәрwеред щьмә’та Исраеле бу. Һ’акьмти 11:1–12:7; Ибрани 11:32.

Йеша – баве Даwьд п’адша бу. Иса Мәсиh жь р’ьк’ьнйата wи һатә дьне. Пәймана Кәвьнда Ишайа п’ехәмбәр ньвиси кӧ Мәсиhе жь зӧр’әта Йеша у Даwьд бьбә. Р’ут’ 4:18-22 (17-21); П’адшати I, 16:1-22; 17:12-14, 17; Мәтта 1:5-6; Луqа 3:32; К’аред Шандийа 13:22; Р’омайи 15:12.

Йешуйе Нун – п’ехәмбәр бу, ӧса жи пәй мьрьна Мусар’а сәрwерәки щьмә’та Исраеле бу. Әwи р’ебәрийа щьмә’та Исраеле кьр, һ’әта wәлате Кәнане, к’ижан кӧ Хwәде бь создайина Хwә да wан. Wана т’әви мьләте кӧ ль wьр дьман шәр’ дькьрьн у сәрк’әтьн. Пәйр’а Йешу әw wәлат п’арәвәкьр у һәр qәбиләкә Исраелер’а (пештьри qәбила Леwи кӧ к’аhин бун) п’арәк да. Әw сәрwерәки к’ьфш бу у дьхwәст кӧ щьмә’т бь дьләки пәй Хwәде бьчуйа. Ль сәр кьрьнед wи к’ьтеб жи һәйә. Дәрк’әтьн 17:8-13; Жьмар 13:1-17; Йешу 1-24; К’аред Шандийа 7:45; Ибрани 4:8.

йунан – 1. мьләте wәлате Йунаньстане.

2. Дәма Иса Мәсиhда, щьhуйа h’әму мьләтед майинр’а «йунан» дьготьн, wәки бьдана к’ьфше, кӧ h’әбандьн у култура

wан йед йунана бун, нә кӧ йед щьһуйа (Марqос 7:26; К'аред Шандийа 17:4), ле һьнәкә жь wан баwәрийа хwә бь Хwәдейе Исраеле анин (К'аред Шандийа 17:4; бәлки Йуһ'әнна 12:20-да жи ӧса йә). Ве wәлгәр'андьнеда чәнд щи һәнә к'идәре хәбәра «нәщьһу» дәwса «йунан» һатийә хәбьтандьне (К'аред Шандийа 14:1; 20:21; Р'омайи 1:16; 2:9-10; 3:9; 10:12; Корьнт'и I, 1:24; 10:32; 12:13 Галати 3:28; Колоси 3:11 у йед майин).

3. Чәнд щийа хәбәра «йунан» бә'са wан щьһуйа дькә, йед кӧ жь wәлате Исраеле дәр мәзьн бьбун у зьмане wан йунани бу, йан жи Исраеледа мәзьн бьбун ле зьмане йунани хәбәр дьдан, нә кӧ ибрани (К'аред Шандийа 6:1, 9:29 у 11:20 (ван р'езада бь ви аwайи һатийә бьк'аранине: «щьһуйед кӧ йунани хәбәр дьдан»); бәлки Йуһ'әнна 7:35).

Йунаньстан – wәлат ә, Ат'ина бажаре wейи сәрәкәйи мәзьн ә, чаwа һьнге ӧса жи иро. Корьнт' жи бажаре Йунаньстанеда йә, чаwа һьнге ӧса жи иро. П'ьр'анийа бажаред Йунаньстанейә ә'йан һьнге дьк'әтьнә нава qәза Ахайайейә Р'омайе. Мьләте Йунаньстанейи кәвьн гәләк хwәнди бун у бона сәрwахтийа wан мьләтед дьн qәдьре wан дьгьртьн. Зьмане wан жь алийе һ'әму хwәндәванава дьһатә хәбәрдане, нә т'әне ль Йунаньстанеда, ле ль wәлатед дәр жи. Ль к'идәре кӧ әскәред йунана дьчуне, култура хwә ль wьр бәла дькьрьн. К'ьтебед Пәймана Ну пешийе бь зьмане йунани һатьнә ньвисаре.

Йуһ'әнна – Бь наве Йуһ'әнна чәнд мәри Пәймана Нуда һәнә, ле йед һәрә ә'йан әв ьн:

1. Йуһ'әннайе Зәбәди йәк жь һәр донздәһ шагьртед Иса бу. Әw шанди бу. Әwи «Мьзгинийа Йуһ'әнна» у се нә'мә ньвисинә у ль гора фькьра гәләка к'ьтеба «Ә'йанти» жи wи ньвисийә.

2. Йуһ'әннайе Ньхӧмдар, әw п'ехәмбәр у готьнбеже хәбәра Хwәде бу (Луqа 1:13-17; 7:26). Т'обәдар аведа дьньхӧмандьн у щьмә'та Исраеле бона Мәсиһ һазьр дькьрьн (Луqа 3:3-20; 7:27).

кәла – һ'әбс, зьндан, гьртигәһ.

Кәнан – наве wи wәлати йә, к'иҗан кӧ Хwәде ль гора созе Хwә да мьләте Исраеле, wәки бьбә wәлате wан. Әв наве «Кәнан» һе бәри ль wьр майина мьләте

Коне Шә'дәтийе (Коне Щьвине)

Исраеле һәбу. Паше «Исраел» йан жи «Фьльстин» һатә готьне. Мәтта 15:22; К'аред Шандийа 7:11; 13:19.

кәнани – мьләтәк бу кӧ ль Кәнане дьман, зӧр'әта кӧр'е Һам, кӧр'е Нӧһ (Дәстпебун 10:6).

Коне Шә'дәтийе (Коне Щьвине) – Гава щьмә'та Исраеле жь Мьсьре дәрк'әт, Хwәде сәре ч'ийайе Синайе Мусар'а гот, чаwа гәрәке Коне Шә'дәтийе бе чекьрьне (Дәрк'әтьн 25). Гава чекьрьн, р'умәта Хwәде әw щи т'ьжи кьр у Хwәде бь р'умәта Хwә шә'дәти да у да хӧйакьрьне кӧ Әw т'әви wан ә (Дәрк'әтьн 38:21). Коне Шә'дәтийе у Коне Щьвине (Дәрк'әтьн 27:21) йәк бун. Щьмә'та Исраеле ль wьр дьщьвийан. Сьлеман жи Оршәлимеда п'арьстгәһ дәwса wеда чекьр. Коне Шә'дәтийеда (у ӧса жи п'арьстгәһеда) тьштед пироз жи һәбун, мәсәлә: Сьндоqа Пәймана Хӧдан (Qануна Дӧщари 10:8), аwа готи Сьндоqа Шә'дәтийе (Жьмар 4:5).

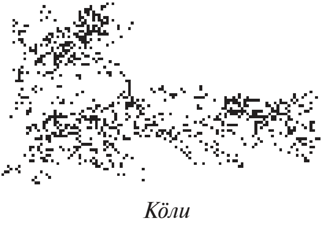

Кӧли

кӧли – һәспе гиһе, сийаре буке.

Кӧр'е Дашьд – навәки к'ьфш ә, кӧ мьләте щьһу бона Мәсиһ дьготьн, чьмки Хwәде соз дабу, кӧ Мәсиһ wе жь р'ьк'ьнйата Дашьд бе. Мәтта 1:1, 6, 17, 20; 9:27; 15:22; 21:9; 22:42; Марqос 10:47-48.

Кӧр'е Мерьв (Кӧр'е Инсан) – Чаwа жь к'ьтеба Данийел п'ехәмбәр (7:13-14) те хӧйакьрьне, бәри һатьна Иса Мәсиһ мьләте Исраеле баwәр дькьр кӧ Хwәде wе хьлазкьрәки бона щьмә'та Хwә бьшинә, wәки wан жь гӧнед wан хьлаз кә у наве Wи wе «Кӧр'е Мәрьв» бә. Пәймана Нуда гәләк щара Иса Мәсиһ Хwәха әв нав ль Хwә кьр. Әв хwәнавкьрьна Иса бь р'әнгәки ньхамти дьдә хӧйакьрьне, кӧ Иса әw ә бона к'ижани Хwәде готьбу, кӧ чаwа Хьлазкьр wе бе дьнйайе у Әw ә, Йе кӧ Хwәде п'адшатийед т'әмамийа дьнйайе данә дәсте Wи. Ль һәр чар Инщилада Иса дьбежә, Кӧр'е Мерьв Хwәха йә у һ'ӧкӧме Wи бона бахшандьне у диwанкьрьне һәйә (Марqос 2:10; Йуһ'әнна 5:27) у ӧса жи Хwәха wе жийина Хwә бьдә, wәки йед дьн аза бьн (Марqос 10:45). Мәтта 8:20; Луqа 18:8; Йуһ'әнна 1:51; К'аред Шандийа 7:56 у йед майин.

Кӧр'е Хwәде – Пәймана Нуда әв нав Иса Мәсиһр'а те готьне, ле әw бь мә'на физики (щьсмани) найе фә'мкьрьне. Пәймана Кәвьнда, «Кӧр'е Хwәде» навәки бона wи П'адшайи йә, йе кӧ Хwәде бьжарт, аwа готи бона Мәсиһ (йе бь р'ун к'ьфшкьри), кӧ Бәрдәстийе Хwәдейи Пироз у Амьн ә (Ишайа 42:1-8; 49:1-13; 50:4-11; 52:13-53:12; Зәбур 2:6-12). Әw нав «Кӧр'е Хwәде» незикийа һәләqәтийа нава Хwәде у Wида дьда к'ьфше. Аwа готи Иса Мәсиһ бь мә'на р'ӧһ'ани Кӧр'е Хwәде те навкьрьне. Пәймана Нуда һатийә ньвисаре, кӧ Кӧр'е Хwәде Хәбәра Хwәде йә (Пәйва Хwәде йә) у Хәбәра Хwәде жи Хwәха Хwәде йә. Кӧр'е Хwәде жь Бав (Хwәде) те. Әw нура р'умәта Хwәде йә у сурәте Хwәдейе кӧ хӧйа набә. Һе бәри ә'фьрандьна ә'рд у ә'змана Кӧр' ль щәм Баве бу. Бав у Кӧр' йәк ьн, хwәстьна wан жи йәк ә, һ'ӧкӧме Кӧр' мина һ'ӧкӧме Баве йә у Кӧр' Баве мәрьвава дьдә ашкәрәкьрьне у Кӧр' бь һ'әму аwайи т'ам ашкәрәбуна Баве йә. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «Бав»-да бьхуньн. Мәтта 1:18-20; Колоси 1:15-20; Ибрани 1:1-4; Йуһ'әнна 1:1-5; 3:16; 5:21-23;

10:30; 13:3; 14:9; 16:27-28; Луqа 10:22; Р'омайи 1:4.

к'атьб – ньвиск'аре сәрwеред бажер (К'аред Шандийа 19:35).

к'аhин – жь зöр'әта Һаруне бьре Муса бун. К'аhина әw горийед (qöрбанед) кö мьләте Исраеле данин сәржедькьрьн. Әw бона мьләте Исраеле бәр Хwәде дьсәкьнин у дöа дькьрьн, навчети дькьрьн у хwәстьна Хwәде щьмә'тер'а дьданә ә'йанкьрьне. Wана дәhәке (жь дәhа п'арәкә) hәбуке, hәгәр hасьл буйа, йан дайина бәре ә'рде буйа, йан чь к'ар qазьнщ кьрана жь щьмә'та Исраеле хwәр'а дьстандьн. Нав щьвата гьрәгьред щьhуйада сәрәкед к'аhина жи hәбун. Йәк жь wан сәрәкед к'аhина бона wәхтәке дьhатә бьжартьне кö бьбә Сәрәкк'аhин, әwи сәрwерийа т'әмамийа к'аhина у щьвата гьрәгьра дькьр. Сәрәкед к'аhина әw бун жи, йед кö иди щарәке дора хwәда бьбунә Сәрәкк'аhин, öса жи жь йед ә'йанә жь малед wан Сәрәкк'аhина бун. Qануна К'аhинтийе 6:8–10:20; Мәтта 26:57; Ибрани 6:20–8:6 у йед майин.

к'еләк – тәньшт.

к'емун – (к'имйöн, зирә) т'охьме щур'әки п'ьнщар'а йә. Щьhуйа әw чаwа дәрман дьхwарьн пе qәнщ дьбун (Мәтта 23:23).

к'әрәм – Пәймана Нуда гәләк щара чаwа п'ешк'ешәк йан дайинәк те фә'мкьрьне. К'әрәм хwәстьна дьле Хwәде йә, wәки тьштәки qәнщ, илаhи хьлазбуне бьдә мәрьвед кö нә hежайи п'ешк'ешед Wи нә. Әw беhәq дьдә мәрьва у ль hивийа тьштәки пашдастандьне нинә. Гәләк щара К'ьтеба Пироздa ньвиск'ара к'әрәма Хwәде чаwа дöа-дьрозгә бона hәв хwәстьнә.

к'әфән – жь qәдәк (п'инә, п'ач'), мьри теда дьп'еч'ьн.

к'әфил (стандьн) – (гьрәw, к'әфаләт) п'әрә жь бәр мәрьвва те дайине, wәки бькарьбьн аза бьминьн h'әта р'ожа диwанкьрьне.

к'әwдайина гöна (к'әwандьна гöна) – р'әситкьрьна гöна, бахшандьна гöна. «К'әw» те фә'мкьрьне чаwа шәwьтандьн, р'әситкьрьн.

к'ози – 1. хwәлийа шәwьти.

2. К'озикьри жи те фә'мкьрьне чаwа «дәрмаликьри».

к'оти (к'отибун) – нәхwәшик ә, кö сәр мерьв бьрин дәртен, әw бьрин к'ур дьбьн, кö т'ö щара qәнщ набьн. Ль гора Qануна К'аhинтийе жь сәре 13-а h'әта 14-а зәмане бәре hәр щур'ә нәхwәшийа сәр ч'әрм жь

к’отибунева гърти һ’әта чәнд щур’ә п’ъзька, öса жи тьштед к’әфьки һ’әрам дьһатьнә һ’әсабе. Щьмә’те бәри нәхwәшед аһа дьдан жь гöнд у бажара дәрдьхьстьнә дәр, ле һәгәр ньшкева йәк qәнщ буйа, гәрәке хwә нишани к’аһин бькьра у һ’әди бьда, wәки дәстур бьдане кö әw бьк’әта нава щьмә’те.

К’офи

к’офи – Һена бәре нава йунанада к’офи жь гöла йан бәлга бун, гъловәр’ бона сәре мәрьва дьһунандьн. Wан мәрьва к’офи дьстанд, йед кö листьквд спортеда сәрдьк’әтьн (алт’ дькьрьн) йан жи бона әскәред ә’гит бун кö дьжмьн бьндәст дькьрьн. Корьнт’и I, 9:25; Ә’йанти 2:10; 3:11; 4:4, 10 у йед майин.

к’öлфәт – жьн, пирәк.

к’öмр’әшийа Хwәде – р’öһ’ани те фә’мкьрьне. Пәймана Кәвьнда, гава щьмә’та Хwәде дәст жь Хwәде к’ьшанд у п’ут һ’әбандьн, әw öса дьһатә һ’әсабе, бемә’нә чаwа жьна йәки ч’ә’в бавежә мерәки дьн у мере wе к’öмр’әшийе бькә. Һосейа 2:2-13; Йерәмийа 3:6-10, 20; Корьнт’и I, 10:22; Корьнт’и II, 11:2.

к’öрх – к’ьнща зьвьр жь муйе бьзьне, чаwа нишана шине бәр Хwәде ль хwә дькьрьн (Мәтта 11:21).

К’ьништ

к’ьништ – бь йунани «СÖНАГОГ», щийе щьвата хwәденасед щьһуйа йә, илаһи р’ожа шәмийе, кö ньвисаред пироз теда дьхуньн, дöа дькьн у һин дькьн. Һәр әндәмәки к’ьнište дькарә һин бькә. Дәма Исада к’ьништ һ’әму бажаред щьһуйада һәбун. Qöрбан ль wьр нәдьһатьнә сәржекьрьне. Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «п’арьстгәһе»-да бьхуньн.

к’ьрк’ут – (к’әwк’ӧрт’) кәвьрәки нәрм у зәр ә кӧ бь алавәкә р’әнге вәкьри шәwq дышәwьтә у бина wе жи qәwат ә (туж ә). Луqа 17:29; Ә’йанти 9:17-18 у йед майин.

К’ьтеба Зәбура – к’ьтебәкә Пәймана Кәвьн ә. Зәбур хwәха к’ӧлам у стьранед шькьрдайине нә бона Хwәде. Ӧса жи мәрьва жь к’урайийа дьле хwә авитьнә сәр һ’але хwә, дьловандьнә у дәрд-кӧлед хwә Хwәдева ә’лам кьрьнә. П’айе-п’ьр’е Даwьд п’адша әв зәбур ньвисинә.

К’ьтеба Пироз – һьн Ньвисаред Пәймана Ну т’әви йед Пәймана Кәвьн һәвр’а дьбьнә т’әвайийа К’ьтеба Пироз, аwа готи «Библийа» кӧ те wәлгәр’андьне «К’ьтеба сәр к’ьтебар’а».

лейи – тофан.

Леwи – 1. Йәк жь һәр донздәһ кӧр’ед Аqуб бу. Зӧр’әта Леwи жи йәк жь wан һәр донздәһ qәбилед Исраеле бу. Муса п’ехәмбәр у бьре wи Һарун, һәр дӧ жи жь ве qәбиле бун. Жь нава ве qәбиле Хwәде Һарун зӧр’әтева бона шьхӧле Хwәде п’арьстгәһеда, аwа готи к’аһинтийер’а бьжарт. Йед майин алик’арийа ван к’аһина дькьрьн. Дәрк’әтьн 6:16-25; 32:26-29;

Леwи у к’аһин

Жьмар 1:47-53; Луqа 10:32; Ибрани 7:5, 9-10; Ә’йанти 7:7 у йед майин.

2. Леwийе кӧр’е Һалфаwо шагьртәки Иса бу, кӧ жер’а Мәтта жи дьготьн.

ләщк’ар – йе кӧ т’әви йәки дьн йан дьк’әвә ләще йан qоше.

лил – хизгә, qум, чәмур’.

ломәкьрьн – нәһәqкьрьн, диwанкьрьн, сущдаркьрьн.

Лут – бьразийе Бьраһим бу. Гава Бьраһим чу бона wәлате кӧ Хwәде соз дабу, Лут т’әви wи чу. К’әтьн wи wәлати у Лут чу бажаре Содомеда ма. Дәстпебун 11:27, 31; 14:1-16; 19:1-38; Луqа 17:28-32; Пәтрус II, 2:7.

луфька бә’ре – лифька (кӧлаве) бә’ре.

мала Аqуб – мьлəте Исраел. Аqуб у Исраел йəк ьн. Һəр донздəh кӧр’ед Аqуб, awa готи həр донздəh кӧр’ед Исраел, бунə донздəh qəбилед Исраеле.

мана – Гава Щьмə’та Исраел жь Мьсьре дəрк’əт, т’əви Муса чьл сали нава бəр’ийеда бу. Бəр’и щики хьки-хwəли (вьки-вала) бу, ль wьр həр сьбəh бона хwарьне Хwəде «мана» жь ə’змана дьбаранд у дьда wан, чьмки хwарьна wан т’ӧнəбу. Пештьри р’ожа шəмийе (сəбте), həр сьбəh щьмə’та Исраеле дəрдьк’əт дьчу, бона р’ожəке мана т’оп дькьрьн у дькьрьнə нан, дьхwарьн. Мана тьштəки wəкə льбед к’ьшмиша хӧйа дьбу. Льбед wи гъловəр’ у сьпи бун у тə’ма wи мина тə’ма нане шкəвайи һьнгьвкьри бу (Дəрк’əтьн 16; Жьмар 11:4-9). Һьнəк фə’м дькьн кӧ мана гəзо йə, ле на. Гəзойе кӧ дьк’əвə сəр бəлгед даред мə’зе у даред бəруйе, əва тьштəки дьн ə, нə мана йə.

Мəлк’и-Садьq – П’адша у к’аhине бажаре Шəлиме бу. Щарəке дьжмьна бьразийе Бьраhим, Лут мала wива гьртьн. Бьраhим чу т’əв wан дьжмьна шəр’ кьр у сəрк’əт, Лут, мал у мьлк’е wива хьлаз кьр пашда ани. Гава Бьраhим вəгəр’ийа, йəки бь наве Мəлк’и-Садьq р’асти wи hат, нан у шəрав да Бьраhим у дӧа ль wи кьр. Бьраhим йəк жь дəhə п’аред h’əму тьштед кӧ т’əви хwə жь шер’ анин п’ешк’еши wи кьр. Гəлəк сал пəй ве йəкер’а ə’дəте щьмə’та Исраеле бу, wəки йəк жь дəhə п’аред бəр у тьштед дьн бьдана к’аhина. Дəстпебун 14:17-20; Ибрани 5:6-10; 6:20; 7:1-17.

Мəрйəм – Чəнд к’ӧлфəт К’ьтеба Пирозда həнə, наве wан Мəрйəм.

1. Дийа Иса.

2. Мəрйəма Мəждəлани (Мəтта 27:56; Марqос 16:9; Луqа 8:2; Йуh’əнна 20:1-2, 11-18).

3. Мəрйəма хушка Мəрт’а у Лазар (Луqа 10:38-42; Йуh’əнна 11:1-5; 12:1-7).

4. Мəрйəма дийа Аqуб у Усьв. Һьнəк дьфькьрьн кӧ əв Мəрйəм хут əw Мəрйəма жьна Клепас бу (Мəтта 27:56; Марqос 15:40; 16:1; Луqа 24:10).

5. Мəрйəма дийа Йуh’əнна-Марqос. Мала we Оршəлимеда həбу, ль wьр шагьртед Иса дьщьвийан (К’аред Шандийа 12:12).

мəрьв – мьров, инсан.

Мəсиh – хəбəрəкə ибрани йə. Мə’на we бь зьмане ибрани əв ə: «Йе

бь р’ун к’ьфшкьри». Гава йәк дьбу п’адша, р’ун сәр сәре wида дькьрьн. Әв жи дьбу нишана кӧ фьланкәс бу п’адша. Хwәде соз дабу, wәки хьлазкьрәки щьмә’та хwәр’а бшинә, кӧ wан аза кә, п’адшатийа Хwәде бинә нава wан у бьбә п’адшайе т’әмамийа дьнйайе. Ләма гава Иса һат, әw бь наве «Мәсиһ» һатә готьне, wәки бьдә к’ьфше кӧ әw жь Хwәдеда бьжарти у к’ьфшкьри йә. Хәбәра «р’ункьри» бь зьмане йунани ХРИСТОС те готьне.

мәсиһи – йе кӧ ль пәй Иса Мәсиһ дьчә у Wи баwәр дькә. К’аред Шандийа 11:26; 26:28; Пәтрус I, 4:16.

мират’ – һәбука баве, wар, wерьс.

Мирещьн – (Щьн, Иблис, Шәйт’ан) Бь йунани «ДИАБОЛОС» ә, кӧ те фә’мкьрьне «щьн», ӧса жи хәбәра «САТАНАС» те хәбате, кӧ әв хәбәр ә’сьле хwәда жь зьмане ибрани йә у т’әрщьмә дьбә «Йе мьqабьл, хәйбкьр, бӧхданбеж». Сәрда жи Пәймана Нуда гәләк навед wийә дьн һәнә. Мәсәлә: Сәрwере щьна (Мәтта 9:34; 12:24), Бәлзәбул (Мәтта 12:24), Щер’ьбандкьр (Мәтта 4:3), Мә’р у Зийа (Ә’йанти 20:2), Йе Хьраб (Мәтта 5:37; 6:13), Баве дәрәwа (Йуһ’әнна 8:44) у йед майин. К’ьтеба Пироз ә’йан дькә, кӧ мирещьн дьжмьне Хwәде у мәрьва йә. Әw бәр Хwәде шькийате мәрьва дькә. Әw хwә дькә дьлqе мьлйак’әте р’онайе (Корьнт’и II, 11:14), мәрьва дьхапинә, жь р’ийа Хwәде дәрдьхә у тьштед майин дьдә һ’әбандьне, мәрьва дькә һесире гӧна. Ӧса жи К’ьтеба Пироз ә’йан дькә, кӧ Иса Мәсиһ һатә дьнйайе бь мьрьн у р’абуна Хwә мирещьн бьндәст кьр. Ахьрийа дьне (Р’ожа Ахрәте) Иса wәхте һатьна Хwәйә дӧда wе диwана мирещьн у мьлйак’әтед wи бь агьре һ’әта-һ’әтайе бькә (Мәтта 25:41; Ә’йанти 20:10).

Муса – сәрwерәки щьмә’та Исраелейи ә’йан бу. Wәхте кӧ щьмә’та Исраеле һесир у хӧламед wәлате Мьсьре бун, Хwәде әw бьжарт у щьмә’та Исраеле бь дәсте wи хьлаз кьр. Хwәде пе дәсте Муса Qанун жи дайә щьмә’та Исраеле (Дәрк’әтьн сәре 1-е һ’әта сәре 20-и у йед майин). Мәтта 8:4; 17:3-4; Йуһ’әнна 5:45-46; Ибрани 3:2-5, 16 у йед майин.

мьзгиндар – йе кӧ Мьзгинийа П’адшатийа Хwәде дьдә, Инщиле дьдә наскьрьне (тә’риф дькә).

Мьзгини (Мьзгинийа Хwәде) – «Инщил» жь к’ока (р’аwа) хәбәра ӘӦАГГӘЛИОН бь зьмане йу-

нани те. Мә’на we бь кöрманщи «мьзгини» йә. Мьзгини жи те фә’мкьрьне чаwa хәбәр йан дәнгәки хер сәр мәрьвда те.

мьлйак’әт – Зьмане ибрани у йунанида фә’мина we «qасьд» ә, чьмки әвана qасьдед Хwәде нә. Әвана һәйинед р’öһ’ани нә, кö һ’ьзура Хwәдеда дьминьн. Найенә дитьне һ’әта хwәха хwә ә’йан нәкьн. Мьлйак’әт qьрара Хwәде ә’лам дькьн йан жи тиньнә сери. Әwана жь алийе Хwәдеда к’ьфшкьри нә, кö мәрьва хwәйи кьн у гöһ бьдьнә wан (К’аред Шандийа 12:6-11; 27:23; Ибрани 1:14). Щарна Хwәде мьлйак’әта дьшинә щәм мәрьва, wәки тьштәки wанр’а бежә. Мьлйак’әте сәрwере һ’әму мьлйак’әта Мьхайил ә (Щьһуда 9). Йәки дьн жи наве wи Щьбрайил ә (Луqа 1:19, 26).

мьрари – (мурдар) Һ’әйwане кö найе сәржекьрьне, хун теда дьминә, һ’ьшк дьбә, әw мьрар те һ’әсабе.

Мьсьр – wәлатәки незики Исраеле йә. Щьмә’та Исраеле ль wьр чарсьд сали бу һесир у хöлам. К’аред Шандийа 7:34-40; Мәтта 2:13.

назьк – бәдәw, хwәшьк.

нандьрун – п’аләти, п’аләйи.

нане Хwәдер’а дайи – (нане һ’ьзуре, нане пешбәрийе) нане пироз һена Мусада Коне Шә’дәтийеда (Коне Щьвинеда), öса жи пәйр’а п’арьстгәһеда һәбу. Әв нан ль сәр сьфра зер’ин «ль пешбәри Хöдан» дьһатә р’езкьрьне. Һәр р’ожәкә шәмийе к’аһина донздәһ нане бе һәвиртьр’шк дьпә’тьн, ль сәр сьфра зер’ин даданин у йед кö һ’әфтийа дьнда дәwсе данин, к’аһина йе пешийе щийе пироздa дьхwарьн. Пештьри к’аһина изьна т’ö кәси т’öнәбу әв нан бьхwарана. Әв нан нишанәкә Пәймана Хöдан бу, кö әw т’әви щьмә’та Исраеле бу. Qануна К’аһинтийе 24:5-9; Мәтта 12:4; Марqос 2:26; Луqа 6:4.

нард – р’унәки бинхwәш кö жь шинайикә Һьндьстане дьһатә

Нард

чекьрьне. Марqос 14:3; Йуһ’әнна 12:3, 5.

нәдьр – (гори, qӧрбан) Ль гора Qануна Муса (Дәрк’әтьн 13) инсан у һ’әйwанед ньхӧрийә нер, әw нәдьред (горийед) Хwәде бун. Һ’әйwан дьһатьнә сәржекьрьне у жь бәр инсенва дьһатьнә дайине. Мә’на wе әв ә, кӧ һәр ньхӧри п’ара Хwәде бу, пироз, бӧһӧрти у т’айбәти, аwа готи Хwәдер’а щӧдәкьри бу (Луqа 2:23).

нәзир – те фә’мкьрьне «Хwәдер’а дайи», аwа готи йәки кӧ Хwәдер’а бона хьзмәтк’арийе ад-qьрар дькьр (Жьмар 6:1-21). Се qәйдед һ’ими бона йед нәзир һәбун:

1. Һәгәр жьн буйа йан мер буйа, гәрәке шәрав-араq вәнәхwара, нә тьри, нә жи хӧрәкед жь меwа тьрийе бьхwара.

2. Гәрәке мәqәс йан дузан п’ор’е сери нәк’әта һ’әта wи wәхте адейи к’ьфшкьри хьлаз нәбуйа.

3. Гәрәке щьнйазе мьрийа нәк’әта, нә жи незик буйайе. Wәхте адкьрьнейи лапи һьньдьк си р’ож бу, ле мәрьв жи һәбун бь т’әмамийа ә’мьре хwә Хwәдер’а ад-qьраркьри бун, аwа готи нәзир. Пәймана Кәвьнда бона чәнд мәрьвед нәзирә адкьри ньвисар ьн, мәсәлә: Самуел, йе кӧ дийа wи әw хwәха Хwәдер’а да (П’адшати I, 1:11, 28) у Шьмшон (Һ’акьмти 13:2-5). Пәймана Нуда Йуһ’әннайе Ньхӧмдар (Луqа 1:15; 7:33) нәзире адкьри бу. Хӧйа дьбә кӧ Паwлос у чәнд мәрьвед майин (К’аред Шандийада 18:18; 21:23-24, 26) бона дәмәкә кьн чаwа нәзир адкьри бун, wан ль гора qәйдә-qанунед нәзирийе хьлазийа wәхте адейи к’ьфшкьри п’ор’е хwә кӧр’ кьрьн у һ’әди дан (Жьмар 6:9, 18).

нәмами – хайинти, бебәхти.

нәмер – әв әw мер ьн, йед кӧ жь мертийе к’әти нә. Һьнәк жь зькмакийеда ӧса нә, һьнәк жи мәрьва әw ӧса кьрьнә, мәсәлә: Зәмане бәре п’адшед ве дьне гәләк хӧламед бьндәсте хwә нәмер дькьрьн, аwа готи дьхәсандьн, кӧ дәст нәавитана к’ӧлфәтед мале.

нәщьһу (мьләтед майин) – һ’әму мьләтед дьнйайе, кӧ ә’сьле хwәда нә щьһу нә. Һ’әму мьләтед нәщьһу п’утп’арьст бун, пештьри һьнәка, йед кӧ Хwәдейе щьһуйа, аwа готи Хӧдан т’әне баwәр дькьрьн. Жь к’әрәма хwә

бьн хәбәра «п’утп’арьст» у бьн хәбәра «йунан»-да бьхуньн.

Нә’ман – сәрwере әскәред wәлате Сурйайе бу, йәки ә’йан бу, ле к’оти бу. Гава бона Елиша п’ехәмбәр бьһист, чу щәм wи һиви же кьр кӧ wи qәнщ кә. Елиша готе «Һәр’ә ч’әме Урдӧне у һ’әфт щара нӧqи бьне аве бә дәре, те qәнщ би». Нә’ман гӧр’а wи кьр у Хwәде әw паqьж у qәнщ кьр. П’адшати IV, 5:1-27; Луqа 4:27.

Нә’мәйед Кәле – Әфәси, Филипи, Колоси у Фьлимон. Әв нә’мә wәхте Паwлос кәледа бу һатьнә ньвисаре. Әфәси 3:1; 4:1; Филипи 1:7, 13; Колоси 4:3, 18; Фьлимон 1, 10.

Нинәwа – наве бажар ә. Хwәде Уньс п’ехәмбәр шандә wьр wәки бежә щьмә’та wи бажари кӧ әwе бажаре wан wеран кә, чьмки гәләк хьраби дькьрьн. Гава wан хәбәред Уньс бьһистьн, бь гьри жь гӧнәкьрьне вәгәр’ийан. Хwәде бахшандә wан. Иро әв бажар дьк’әвә нава ә’рде Ираqе, к’идәре гәләк к’ӧрд дьминьн. К’ьтеба Уньс; Мәтта 12:41; Луqа 11:30, 32.

Нӧһ – бавә’шир у п’ехәмбәр бу. Һена Нӧһда мәрьва кӧ гәләки хьраби дькьрьн, Хwәде гот: «Әзе тофана мәзьн р’акьм, wәки һәр тштед дьнеда wеран бьн». Ле Нӧһ мәрьвәки баwәрмәнд бу у гӧр’а Хwәдеда бу. Чаwа кӧ Хwәде готә wи, ӧса жи әwи гәмикә мәзьн чекьр. Әw нәфәред хwәва у һ’әйwанед щур’ә-щур’ә жь аве хьлаз бун, ле һ’әму инсанед дьне хәньqин. Дәстпебун 6:9–10:32; Мәтта 24:37-39; Луqа 3:36; 17:26-27; Ибрани 11:7; Пәтрус I, 3:20; Пәтрус II, 2:5.

ньвисар (ньвисаред пироз) – Пәймана Кәвьн у Пәймана Ну. Ле гава ньвиск’аред Пәймана Ну к’ьтебед хwәда бә’са «ньвисар» йан «ньвисаред пироз» дькьрьн, фькьра wан сәр wан к’ьтебед ньһайә Пәймана Кәвьнда бу, чьмки к’ьтебед Пәймана Ну һьнге һәла һе чаwа к’ьтебәк нәһатьбунә бәрәвкьрьне (Тимот’ейо II, 3:16-да).

ньсрәти – мәрьвед жь бажаре Ньсрәте. Әв нав бона Иса һатә готьне (Мәтта 2:23; Марqос 14:67) у пәйр’а жи бона мәсиһийа (К’аред Шандийа 24:5).

ньсьл – ньфш.

ньхӧмандьн – Пәймана Нуда ньвисар ә, кӧ Йуһ’әннайе Ньхӧмдар гәләк мәрьв ль ч’әме Урдӧнеда дьньхӧмандьн. Әwи гот, кӧ гәрәке жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн у паше бенә ньхӧмандьне. Бь

ви аwайи Йуһ’әннайе Ньхөмдар дьле мәрьва бона һатьна Мәсиһ һазьр дькьрьн. Өса жи шанди у баwәрмәндед Исайә пешьн жь qөр’на пешьнда, йед кө дьбунә баwәрмәнд, пе аве дньхөмандьн. Әв йәк дьбу нишана вәгәр’андьн, паqьжбун у бахшандьна гөнед wан. Өса жи ньхөмандьна баwәрмәнда ве сөр’е дьдә фә’мкьрьне, кө т’әви Иса мьрьн, дәфьнбун у жь мьрьне р’абун. Мәтта 28:19; К’аред Шандийа 2:38, 41; 10:47-48; Р’омайи 6:3-4; Корьнт’и I, 10:2; 12:13; Галати 3:27; Колоси 2:12; Пәтрус I, 3:21 у йед майин.

ньхөмдар – Йуһ’әннар’а дьготьн ньхөмдар. Гава wи хәбәра Хwәде бәла дькьр, т’обәдар бь аве дньхөмандьн. Луqа 1:5-25; Мәтта 3:1.

ньхөри – К’ьтеба Пирозда, көр’е ньхөри ль сәр һ’әму зар’ар’а бу у һәqе wи жь һәqе һ’әмуйа зедәтьр бу. Жь мьлк’е баве дөбарә п’ара wи дьк’әт (Qануна Дөщари 21:15-17, Ишайа 61:7), дөайе бавейи һәри qәнщ әwи дьстанд (Дәстпебун 27), өса жи һ’өкөме баве (Дәстпебун 27:29, 37; 37:21-22; П’адшати IV, 2:9). Ле көр’әки дьн дькарьбу һәqед ньхөртийа бьре хwә же бьстанда (Дәстпебун 25:34; Ибрани 12:16). Анәгори Qануна Муса, һәр ньхөрийе нерини жь мерьв йан һ’әйwен, әw п’ара Хөдан бу (Qануна К’аһинтийе 27:26, Жьмар 3:12-13). Бона ве йәке, п’ешк’еши Хwәде дькьрьн (аwа готи Хwәдер’а нәдьр дькьрьн) у дьданә П’арьстгәһе (де у бав көр’е хwәйи ньхөри пашда дьк’ьр’ин (Жьмар 18:15, 3:40-51, Дәрк’әтьн 13:1 [2], 12 [13])). Хwәде һ’әму мьләт хөльqандьн, ле Исраел бьжарт wәки бьбә мьләте Wийи ә’зиз, аwа готи т’әйбәти, ләма жер’а дьбежә «көр’е ньхөри» (Дәрк’әтьн 4:22, Йерәмийа 31:9) өса жи «бәре дәрәмәта пешьн» (Йерәмийа 2:3). Даwьд п’адша у wаре wи Мәсиһ, әw һәр дө жи ньхөрийе Хwәде тенә готьне. Qәwат у һ’өкөме wан т’әйбәти бун (Зәбур 89:27 [28 ибрани]). Пәймана Нуда, Мәсиһр’а дьбежьн «Ньхөри» чьмки һ’өкөм, сәрwерти у к’өрсийа Wи сәр һ’әмуйар’а йә (Ибрани 1:6; Колоси 1:15) у Әw пешьн жь нава мьрийа р’абу (Колоси 1:18; Ә’йанти 1:5). Колоси 1:15-да әв йәк те готьне кө Мәсиһ Ньхөрийе һ’әму ә’фьрина йә, аwа готи,

Ньхӧрийе Хwәдейи ль сәр һ’әму ә’фьринар’а йә. Һ’ӧкӧме Мәсиһ сәр һ’әму ә’фьрина һәйә у Әw Хwәха бәри we йәке һәбу (бьхунә Колоси 1:16-17, ӧса жи Филипи 2:6 у Йуһ’әнна 17:5). Баwәрмәндед Иса Мәсиһ жи «ньхӧри» тенә готьне (Ибрани 12:23), чьмки әw мәрьвед Хwәдейә т’айбәти нә, wар у мьлк’е Wи нә, кӧ гәрәке ә’мьре пироз, бӧһӧрти-жьбарә бьжин. Чаwа кӧ Мәсиһ ньхӧрийе жь нава мьрийа йә, әв йәк гӧмане дьдә баwәрмәнда кӧ әw жи т’әви we р’умәта р’абуна жь мьрийа бьн.

Оршәлим – иро жер’а «Qӧдса Шәриф» жи те готьне. Әw бажаре щьһуйайи һәри мәзьн у ә’йан бу, чаwа иро жи. П’арьстгәһа щьһуйа жи ль wьр бу. Бәри 3000 сала Даwьд п’адша Оршәлим жь дәсте йәбусийа станд. Пешийе әw бажаре П’адшатийа т’ьфаqийа Исраеле бу у паше бу бажаре п’адшатийа башуре, аwа готи Щьһуда. Һьнге Даwьд п’адшайе we бу, һ’әсабе мәрьвед we 2000 бу. Wәхте Пәймана Нуда һ’әсабе мәрьвед we лапи кем 80 000 бу. Бона щьһуйа, Оршәлим бажаре һәри пироз ә.

пәйман – (аһда, ад у qьрар) нав дӧ мәрьвада, нав дӧ к’омада, йан жи нав Хwәде у мәрьвада те гьредане. Пәйманәк нава Хwәде у Нӧһда һәбу (Дәстпебун 9:8-17), нава Хwәде у Бьраһимда (Дәстпебун 15), нава Хwәде у Даwьдда (П’адшати II, 7; Зәбур 89:1-37). Ль сәре ч’ийайе Синайе Хwәде пәйманәк т’әви щьмә’та Исраеле гьреда. Ль гора ве пәймане Хwәде соз да wәки Хwәха Хӧдане щьмә’та Исраеле бә у wан хwәй кә, ле гәрәке Исраел жи Qануна Хwәде бьqәдинә, йа кӧ Wи бь дәсте Муса да. Ле Исраеле гәләк щара пәйман, аwа готи Qануна Муса дьт’әр’ьбанд. К’ьтебед щьһуйайә пирозр’а, йед кӧ бәри Иса һәбун, wанар’а дьбежьн «Пәймана Кәвьн». Wеда ньвисар ә, кӧ Хwәде we пәйманәкә ну т’әви щьмә’та Хwә гьредә (Йерәмийа 31:27-37). Хwәде әв пәймана ну пе дәсте Иса Мәсиһ бона һ’әму мьләта гьреда, пе хун у мьрьна Wи. Марqос 14:24; Луqа 22:20; Р’омайи 3:21-26; Корьнт’и I, 11:25; Ибрани 10:10-22.

Пәймана Кәвьн – Qьрара Кәвьн. К’ьтебед щьһуйайә пирозр’а, йед кӧ бәри Иса һәбун, wанар’а дьбежьн «Пәймана Кәвьн», чьмки wанда бона пәймана Хwәде т’әви щьмә’та Исраеле

те готьне. Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «пәйман»-да бьхуньн.

Пәймана Ну – Qьрара Ну. Wан к’ьтебед пирозр’а дьбежьн Пәймана Ну, к’ижанада дәрһәqа Иса Мәсиһ у щьвина Wида ньвисар ьн, чьмки нава wанда дәрһәqа пәймана Хwәдейә нуда те готьне, йа кӧ т’әви мәрьва гьреда. Әва пәймана пе хуна Иса Мәсиһ бона бахшандьна гӧнед һ’әму мәрьва һатийә гьредане (Марqос 14:24; Корьнт’и I, 11:25; Әфәси 5:2; Ибрани 7:26-28). Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «пәйман»-да бьхуньн.

Пәтрус – жер’а Шьмһ’ун у Кифас жи дьготьн. Әw йәк жь һәр донздәһ шагьртед Иса бу. Әw шанди бу. «Пәтрус» бь зьмане йунани у «Кифас» (аwа готи «кефа») бь зьмане арами тенә фә’мкьрьне «qәйа» йан «кәвьр» (Йуһ’әнна 1:42).

Пилато – жь Qәйсәре Р’омайе к’ьфшкьри бу, әw wәлийе wәлатед Щьһустане, Самәрйайе у Идумәйайе бу. Маләкә wи ль Qәйсәрийе бәр бә’ре бу, ле маләк жи Оршәлимеда бу. Мәтта 27:2, 11-26; Луqа 23:1-25 у йед майин.

пироз – (мьqәдәс, бьмбарәк, зийарәт, бӧһӧрти, хальс) Мә’на «пироз» ль гора К’ьтеба Пироз фькьра р’ӧһ’ани йә. Хwәде Хwәха пироз ә у пирозбуна Wи сәр һәр тьштир’а йә. Һащәт, мәри у тьштед майинә бона һ’әбандьне Хwәдер’а тенә башqәкьрьне, чаwа бӧһӧрти-жьбарәкьри (пирозкьри). Мәрьвед пироз әw ьн, йед кӧ бона хьзмәтк’арийа Хwәде у жийина бӧһӧрти башqәкьри нә (Корьнт’и I, 1:2). Ве wәлгәр’андьнеда дәwса «Пирозед Хwәде» «Щьмә’та Хwәде» һатийә ньвисаре (Корьнт’и II, 1:1). «Пирозе Хwәде» у «Йе Пироз» жи навед Иса Мәсиһ нә (Пирозе Хwәде: Марqос 1:24; Луqа 4:34; Йуһ’әнна 6:69; Йуһ’әнна I, 2:20; Ә’йанти 3:7; Йе Пироз: Луqа 1:35).

пол – п’әред сьфьр ьн, йед һәри бе qимәт ьн. Дӧ пол qаси qӧр’ушәки йә. Марqос 12:42; Луqа 12:59; 21:2. Жь к’әрәма хwә ль навниша (таблиса) ль к’ӧтасийа фәрһәнгоке бьньһер’ьн.

пунг – нә’нә.

П’адшатийа Хwәде, П’адшатийа Ә’змана – бона т’әвгьредана Хwәде у щьмә’та Wи те готьне. Чаwа п’адша щьмә’та хwә хwәй дькә у сәр wе п’адшатийе дькә, Хwәде жи ӧса йә. Һәр тьштед кӧ

щьмә’т һ’әwщә дьбә дьдә wан у р’ебәрийа wан дькә. Щьмә’та Wи әw мәрьв ьн, йед кӧ баwәрийа хwә Wи тиньн у гӧр’а Wи дькьн. Гава Иса Мәсиһ щара пешьн һатә дьне, п’адшатийа Хwәде бь щур’әки ну хӧйа бу, чьмки Иса р’екә ну мәрьвар’а вәкьр, wәки т’әви Хwәде т’әвгьредайи бьн у бьжин. Бона ве йәке те готьне кӧ П’адшатийа Хwәде иди дәстпебуйә. Ле гава Иса Мәсиһ диса бе, wе һьнге п’адшатийа Хwәде т’әмам бьбә у һ’әму инсанар’а бь щур’әки ну бе ә’йанкьрьне (Мәтта 6:33, 19:16-30; Марqос 10:15). Мә’на П’адшатийа Хwәде у П’адшатийа Ә’змана йәк ә. Мәтта хәбәра «Ә’зман» дәwса «Хwәде» да хәбате, чьмки хӧйа дьбә кӧ wи Мьзгинийа хwә ль гора зараве щьһуйа ньвиси у нә ә’дәте щьһуйа бу кӧ наве Хwәдейи пироз гәләк щара банина сәр заре хwә. Ләма щьһуйа гәләк щара «Ә’зман» щийе кӧ Хwәде дьминә, дәwса наве «Хwәде» дьданә хәбате. Дәред кӧ Мәтта «П’адшатийа Ә’змана» ньвисин, Марqос у Луqа «П’адшатийа Хwәде» ньвисин. Мәтта 4:17, 5:10; Марqос 1:15; Луqа 6:20.

п’арьстгәһ – (ә’бубәтханә, ибадәтханә, хана Хwәде) авайийе щьһуйайи һәри бәрбьч’ә’в у ә’йан бу. Сьлеман п’адша щара пешьн п’арьстгәһ бажаре Оршәлимеда чекьр. Әw т’әне ль Оршәлиме һәбу. Мьләте Исраеле дӧа у һ’әбандьнед хwә wьр дькьрьн у горийед (qӧрбанед) хwә ль wьр сәржедькьрьн. П’арьстгәһ жь чар п’ара бу: Һ’әwш, Һьндӧр’, Пирозгәһ у Щийе Һәри Пироз. П’әр’дәкә мәзьн навбьр’и дьда Пирозгәһе у Щийе Һәри Пироз. Сале щарәке Сәрәкк’аһин дьчу Щийе Һәри Пироз. Әwи ль wьр һьн бәр гӧнед хwәва, һьн жи ль бәр гӧнед щьмә’тева гори сәржедькьрьн, дӧа дькьр у бахшандьна гӧна жь Хwәде дьхwәст. Гава Иса ль сәр хач мьр, әв п’әр’да пироз нивида бу дӧ тиша (Луqа 23:45-46). Сала 70-да пәй буйина Иса Мәсиһр’а, Титойе сәрәскәре Империторийа Р’омийе п’арьстгәһ wеран кьр. Жь һьнгева һ’әта р’ожа иройин п’арьстгәһ щарәкә дьн нәһатийә чекьрьне.

п’ехәмбәр – (нәби, qасьде Хwәде, qуле Хwәде, готьнбеже Хwәде) әw инсан бун. Хwәде wанр’а хәбәр дьда, кӧ әw готьна Wи бьгьһиньнә мәрьва.

п'ехәмбәрти – К'ьтеба Пирозда хәбәра «п'ехәмбәрти» фьрә те фә'мкьрьне. Йе кӧ п'ехәмбәртийе дькә, әw бь р'ебәрийа Р'ӧһ'е Пироз готьнәкә жь Хwәде ә'лами мәрьва дькә. Чаwа Павлос Корьнт'и I, 14:3-да дьбежә, йе кӧ п'ехәмбәртийе дькә, баwәрийа мәрьва ава дькә, дьл дьдә бәр wан у бәр дьле wанда те. Иди п'ехәмбәрти нә т'әне бона тьштед кӧ һе нәqәwьми нә.

п'ешә – сьнә'т, һостати.

п'ешк'еш – дийари, һ'әдийа.

п'ешк'ешкьрьн – (дийарикьрьн) бәр кәсәки хәлатәк данин (п'ешк'еш дане). Ль гора Qануна Муса зар'ок п'ешк'еши Хwәде дькьрьн, wәки Хwәде әw пироз (бәрәк'әт) бькьрана.

п'еч'ьра – р'әфьк, малч'ьра, п'әлтька ч'ьре.

п'әйн – сәргине һурбуйи, зьбьл, ә'дәба һ'әйwен.

п'әрәданг – сьндоqа (qӧт'ийа) һ'әди-дийари у хера. Хәлqе хер у хератед хwә дькьрьнә wьр.

п'игар – йе кӧ бь һәqти һ'әйwен хwәй дькә.

п'утп'арьст – мьләтед нәщьһу кӧ п'ут дьһ'әбандьн, дьһатьнә һ'әсабе п'утп'арьст чаwа иро жи дьһ'әбиньн. Мәсәлә, стәйрка, тә've, һиве, мьлйак'әта, һәйин у тьштед т'әбийәте, ӧса жи п'утед бь дәста чекьри. П'ут жи ӧса те фә'мкьрьне «сәнәм».

Артәмиса ханьм хwәде, п'ута бажаре Әфәсе (К'аред Шандийа 19:24 35)

п'ьшкбун – дьле йәки жь хәбәра йе дьн дьминә у же дьчә.

п'ьшккьрьн – жь р'е дәрхьстьн. Йәк тьштәки дькә, кӧ ль йе дьн хwәш найе у әw жь wи дьчә.

р'астһ'әсаббун у р'астийа Хwәде – Ньвисаред пирозда хәбәра «р'астийа Хwәде» бь чәнд щур'а те фә'мкьрьне. Щарна р'асти чаwа «һәqийа Хwәде» те фә'мкьрьне, әw һ'ӧнӧрәки Wи йә. Ле щарна жи «р'астийа Хwәде»

кьрьнәкә Wи йә, кӧ чаwа Әw мерьв бесущ дькә у р'аст h'әсаб дькә, нә кӧ т'әне ве йәке, ле мерьв т'әви Хwә дькә йәк жи. Һьнге инсан бәр ч'ә'ве Wи мина Wи р'аст хӧйа дьбә. Пәймана Кәвьнда жи те фә'мкьрьне, кӧ мәрийе р'аст әw ә, йе кӧ гӧнед wи hатьнә бахшандьне (Зәбур 32; Р'омайи 4:4-8). Wәки дьн жи «р'астийа Хwәде» гәләк щара фькьра хьлазкьрьнева гъредайи йә: Хwәде р'аст ә, амьн ә у хwәйе созе Хwә йә у йе кӧ гази Wи дькә, ль гора созе Хwә wи хьлаз дькә (Зәбур 51:14; Ишайа 46:12-13).

р'аw – р'а, р'айе даре.

р'аw-р'ъзьм – ә'дәт, ширәт, hинкьрьн у qанунед пешийа.

Р'евека – жьна Исhаqе кӧр'е Бьраhим бу. Дийа Аqуб у Әсаw (Р'омайи 9:10-13).

р'әз – 1. р'әзе тьрийа, бахе тьрийа, бахчә.
2. емиш, феки.

Р'әхаб – жьнәкә нә р'ийа хwәда бу, ле баwәрийа хwә Хwәде ани у алик'арийа щьмә'та Исраеле кьр. Мәтта 1:5; Ибрани 11:31; Аqуб 2:25.

Р'ожа Ахрәте – Р'ожа Диwане, р'ожа хьлазийа дьнйайе. Ӧса жи щарна к'ътебеда ве р'ожер'а «Р'ожа Хӧдан» дьбежьн, аwа готи р'ожа hатьна Иса. We р'оже мьрийе жь мьрне р'абьн у we диwана h'әму мәрьва бь дәсте Хwәде бьбә. Ишайа 13:6, 9; Мәтта 10:15; 12:36; Луqа 10:12, 14; Йуh'әнна 6:39-40; 6:44; 6:54; 11:24; Пәтрус II, 2:4, 9; 3:7, 10; Йуh'әнна I, 4:17; 20:11-15 у йед майин.

Р'ожа К'әwандьне – бона щьмә'та Исраеле р'ожа hәрә ә'зиз у пироз бу (ЙОМ КЬППУР бь ибрани). Сале щарәке п'арьстгәhеда Сәрәкк'аhин дәwса (бәрделийа) гӧнед щьмә'те у хwәва бона паqьжбуна п'арьстгәh у горигәhе хуна h'әйwана п'ешк'еш дькьр у дьк'әтә Щийе Һәри Пироз (Дәрк'әтьн 30:10; Qануна К'аhинтийе 16:1-34; 23:27; Ибрани 9:6-7). Пәймана Нуда жи Иса Мәсиh Хwә жь бәр инсанва кьрә qӧрбан, гава сәр хач хуна Хwә р'ет, hатә кӧштьне. Әw к'әтә Щийе Ә'зманайи Һәри Пироз, щәм Баве Хwә у хwәqӧрбанкьрьна Wи бона h'әта-h'әтайе йә (Ибрани 9; 10:12). Һ'әрчи баwәрийа хwә Wи тиньн, әw ль бәр бахша хуна Иса дьк'әвьн у жь гӧнед хwә хьлаз дьбьн. Р'омайи 3:25-26; Ибрани 2:17.

Р’ожа Пенщийә һ’әсаб (Пентекост) – Бь зьмане йунани фә’мина ПӘНТЕКОСТЕ «пенщи» йә. Xwәде т’әми да щьмә’та Исраеле, кӧ р’ожа пашьнә пәй дәстпебуна Щәжьна Дәрбазбунер’а һ’әфт һ’әфтийа һ’әсаб кьн у Р’ожа Пенщи щәжьнәке жи бькьн. Ве щәжьнеда чь кӧ жь дәрәмәтед wан (дәхьлед wан) пешийе дьк’әтә бәр к’еләндийе, данин п’ешк’еши Xwәде дькьрьн (Qануна К’аһинтийе 23:15-21). Р’ожа Пенщир’а Щәжьна Нандьруне (Щәжьна Дәрәмәтед Ә’рде) жи те готьне, ӧса жи Щәжьна Һ’әфтийа. Р’ожа Щәжьна Пенщида Р’ӧһ’е Пироз щара пешьн чаwа п’ешк’еш баwәрмәндар’а һатийә дайине (К’аред Шандийа 2:1-41).

Р’ожа Р’абуне – (Р’ожа Qийамәте) әw р’ож ә кӧ һ’әму мәрьвед qәнщ у хьраб wе жь мьрьне р’абьн у ль бәр Xwәде у Иса Мәсиһ щаба кьрьнед xwә бьдьн.

Р’ожа Р’ожийа – жь к’әрәма xwә бьн хәбәра «Р’ожа К’әwандьне»-да бьхуньн.

р’ожа т’ьвдарәккьрьне – Щьһуйа р’ожа инийер’а дьготьн: «Р’ожа т’ьвдарәккьрьне», чьмки wе р’ожеда wан бона р’ожа шәмийе һазьрийа xwә дьдитьн. Р’ожа шәмийе р’ожа пироз бу, изьна wан т’ӧнәбу кӧ бьхәбьтийана. Бона щьһуйа инийе чаwа р’о дьчу ава, һьнге р’ожа шәмийе дәстпедькьр.

Р’ожа Хӧдан – 1. Пәймана Кәвьнда п’ьр’анийа щара те фә’мкьрьне, әw wәхт йан дәмед кӧ Xwәде диwана щьмә’та Xwә дькә, мәсәлә: Пе дәсте ордийед мьләтед майин, йан жи пе нәхwәшийа (Йоел 1:15; 2:1, 11; Амос 5:18, 20; Малахи 4:5).

2. Пәймана Нуда «Р’ожа Хӧдан» р’ожа һатьна Иса Мәсиһә дӧда бона диwана дьнйайе йә (Т’есалоники I, 5:2; Т’есалоники II, 2:2). Гәләк wе бона ве р’оже һазьр нибьн (Мәтта 24:42-44; Луqа 12:35-40; Пәтрус II, сәре 3-а). Щарна те готьне: «Р’ожа Хӧдане мә Иса Мәсиһ» (Корьнт’и I, 1:8) йан жи «wе Р’оже» (Т’есалоники II, 1:10).

3. Т’әне Ә’йанти 1:10-да «Р’ожа Хӧдан» те фә’мкьрьне «р’ожа йәкшәме» (лә’де), чьмки Хӧдан Иса Мәсиһ йәкшәмеда жь мьрьне р’абу. Жь һьнгева әw р’ож бу р’ожа щьвина баwәрмәнда (К’аред Шандийа 20:7; Корьнт’и I, 16:2).

р’ожа шәмийе – (р’ожа сәбте) бона щьмә’та Исраеле р’ожәкә ә’зиз

(т'айбәти) у пироз ә (Дәрк'әтьн 16:23; 20:8, 11; 31:14-15). Бь ибрани ШАБАТ ә. Бь кӧрманщи «сәбт» жь шабате һатийә. Бона щьһуйа, шабат наве р'ожа һ'әфта йә у йа хьлазийа һ'әфтийе йә. Инийе еваре, гава р'ож дьчә ава, шабат дәстпедькә у һ'әта 24 сьһ'әта дьк'ьшинә. Ль гора Т'әwрате (Дәстпебун 2:2-3; Дәрк'әтьн 20:8-11; 35:2) р'ожа шабатеда к'ар у хәбат нә щайиз бу бькьрана, әв р'ож р'ожа р'ьһ'әтийе у һ'әбандьне йә (Дәстпебун 1; Qануна К'аһинтийе 23:1-3).

р'ожи – К'ьтеба Пироздa щур'ә-щур'ә һ'алед р'ожигьртьне һәнә. Һ'аләкида нан нә дьхwарьн (П'адшати I, 12:16-21, Мәтта 4:2, Луqа 4:2), һ'аләки дьнда нә дьхwарьн нә жи вәдьхwарьн (Дәрк'әтьн 34:28; Әзра 10:6; К'аред Шандийа 23:12, Уньс 3:5-8), һ'аләки дьнда жи нә гошт, нә шәрав, нә тьштед хwәшә-тә'м дьхwарьн-вәдьхwарьн (Данийел 10:2-3). Мәрәме р'ожийе К'ьтеба Пироздa әв бу, кӧ хwәйир'ожи дӧа бькә, нәфса хwә ль бәр Хwәде ньмьз кә, хwә бьшкенә, нә кӧ бона наве хwә кӧ бәр мәрьва бе к'ьфше, ле wәки т'әне Хwәдева ә'йан бә (Мәтта 6:16-18; Луqа 2:37; Qануна Дӧщари 9:18; Данийел 9:20). Qануна Мусада т'әне р'ожәкә р'ожийейә ә'дәти һәбу (Qануна К'аһинтийе 23:26-32), ле һәгәр wәлат дьк'әтә охьрмед гьран, һьнге р'ожед дьн жи дьһатьнә к'ьфшкьрьне, wәки р'ожи бьгьртана (Йоел 1:14). Ә'дәте ферьсийа һәбу, кӧ һәр дӧшәме у пенщшәме р'ожи бьгьртана (Луqа 18:12). Гава Иса сәр дьне бу, шагьртед Иса р'ожи нәгьртьн (Марqос 2:18-20).

Р'ома – иро п'айт'әхте wәлате Италйайе йә. Һена Иса Мәсиһда щьмә'та Р'омайе гәләк wәлат бьндәст кьрьбун, ӧса жи Исраел. Гәләк щьмә'та Исраеле дьжәнийанә П'адшайе Р'оме (Qәйсәр) у һ'ӧкӧмәтийа wи.

Р'öһ'е Пироз – (Р'öһ'е Хwәде, Р'öһ'е Мьqәдәс, Р'öһ'е Бьмбарәк, Р'öһ'е Бöһöрти) Р'öһ'е Пироз Р'öһ'е Хwәде йә. Пәймана Кәвьнда Р'öһ'е Хwәде чаwа qәwата Хwәде хöйа дьбә, к'ижани кӧ Хwәде илаһи дьда п'ехәмбәра. Бь зьманед йунани у ибрани хәбәра «ба» у «р'öһ'» йәк ьн (Йуһ'әнна 3:8). Пәймана Нуда Р'öһ'е Хwәде бь щур'әки ну һ'әму баwәрмәндед Исар'а те дайине (К'аред Шандийа

2:38), ӧса жи һе гәләки чаwа шәхсәк йан нәфсәкә Хwәде те фә'мкьрьне, аwа готи Әw Хwәха Хwәде йә (Мәтта 28:19). Гава Иса чу щәм Баве, Р'ӧһ'е Пироз чаwа дәрсдар, пьштован у п'ешк'еш баwәрмәндар'а шанд (Йуһ'әнна 14:26; 15:26; К'аред Шандийа 10:45). Әw алик'арийа мәрьва дькә, мәрьва бәрбь т'әмамийа р'астийе дьбә (Йуһ'әнна 16:13; Корьнт'и I, 2:10-13), щарна бона тьштед башqә р'ебәрийа мәрьва дькә (К'аред Шандийа 13:2; 16:6-7), ль бәр Хwәде бона баwәрмәнда лава-навчетийе дькә (Р'омайи 8:26-27) у qәwате дьдә баwәрмәнда, wәки хәбәра Хwәде бежьн у Хwәдер'а хӧламтийе бькьн (Корьнт'и I, 2:4-5; Тимот'ейо II, 1:7). Мәрәме п'ешк'ешед Р'ӧһ'е Пироз әв ә, кӧ т'әмамийа щьвина баwәрмәнда бьшьдинә у ава кә (Корьнт'и I, сәред 12 һ'әта 14).

р'ӧһ'ед һ'әрам – р'ӧһ'ед хьраб. Щьһуйа wан р'ӧһ'ед щьнар'а дьготьн «р'ӧһ'ед һ'әрам», йед кӧ мәрьв пе дьк'әтьн у йед щьнак'әти һ'әрам дьһатьнә һ'әсабе. Изьна wан т'ӧнәбу, wәки тек'әтана нава щьмә'те йан жи щийед пироз.

р'ӧшәткьрьн – бәртилкьрьн. Йәк п'әра йан тьштәки дьн дьдә һ'акьм йан йәки дьнейи хwәйиһ'ӧкӧм, wәки qанун бе т'әр'ьбандьне, кӧ йа дьле wи бьбә.

р'ункьрьн – (һәтwанкьрьн, доһнкьрьн) 1. Ль гор ә'дәте щьһуйа, гава йәк дьбу п'адша, әw пе бьзьре зәйт'уне дьһатә р'ункьрьне. Әв жи дьбу нишан, кӧ әв кәса буйә п'адша. Иди р'ункьрийе Хwәде Әw ә, Йе кӧ Хwәде бьжарт у к'ьфш кьр, аwа готи Мәсиһ ә (Луqа 4:18). Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «Мәсиһ»-да бьхуньн.

2. Хәлqе һьнге жи р'ун, мина р'уне бинхwәш чаwа нишана qәдьр дькьрьнә сәр меванед хwә (Луqа 7:46; Зәбур 23:5), щьнйазед мьрийед хwә жи р'ун дькьрьн (Луqа 23:56–24:1), чаwа дәрман бьринед нәхwәша дьхьстьн (Луqа 10:34), ӧса жи бь wи нәхwәш р'ун дькьрьн, чаwа символ wәки Хwәде qәнщ кә (Марqос 6:13; Аqуб 5:14).

р'успи – бона сәрwеред мьләте Исраеле дьһатә готьне, ӧса жи бона сәрwеред дине wан. Пәймана Нуда әw жи әндәмед щьвина гьрәгьра бун. Ә'йантийеда бист чар р'успи һәнә, кӧ ә'зменда Хwәде дьһ'әбиньн у

мә’на wан дьбә чаwа нишана т’әмамийа щьмә’та Хwәде.

р’ьк’ьнйата Даwьд – Бәрәка Даwьд, мала Даwьд. Дәма Пәймана Кәвьнда Даwьд п’адше Исраелейи һәри мәзьн бу. Пәй wир’а кӧр’е wи Сьлеман бу п’адшайе Исраеле. Жь мал у зӧр’әта Даwьд гәләк п’адша р’абун. Иса жь зӧр’әта Даwьд бу. Мәтта 1:1, 20; Луqа 1:27, 69; Р’омайи 1:3; Тимот’ейо II, 2:8; Ә’йанти 5:5; 22:16.

садуqи – әw нава щьһуйада партикә (к’омәләкә) диндар (олп’арьст) бу. Әв парти бьч’ук ле ә’йан бу. П’ьр’анийа әндәмед wе к’аһин бун. Wан баwәрийа хwә бь һәр пенщ к’ьтебед Муса (аwа готи Т’әwрат йан һәр пенщ к’ьтебед пешьнә Пәймана Кәвьн) данин, ле р’ӧһ’, мьлйак’әт у р’абуна мьрийа (qийамәти) баwәр нәдькьрьн. К’аред Шандийа 4:1-2; 23:6-10; 23:8.

самәри – Чахе п’адшатийа Р’әһобоwам (кӧр’е Сьлеман, п’адшайе Щьһустане) у Йеробоwамда (п’адшайе Исраеле), мьләте Исраеле жь һәвдӧ qәтийан. Р’әһобоwам т’әви дӧ qәбилед Исраеле бажаре Оршәлиме у Щьһустанеда ма. Йеробоwам т’әви дәһә qәбилед Исраеле Самәрйа хwәр’а кьрә п’айт’әхт. Бь ви щур’әйи мьләте Исраеле бу дӧ п’ара у дьжмьнатийа һәв кьрьн. Пәй ве йәкер’а жи п’адшайе ашурийа гәләк мьләте Исраеле дор-бәред Самәрйайе щишьһ’ьти бажаред мәдийа у йед майин кьрьн (П’адшати IV, 17:1-6) у мьләтед майин бь п’утед wанва анин, дәwса wанда щи-wар кьрьн (П’адшати IV, 18:24-40). Бь ви аwайи мьләте самәрийа т’әви мьләтед п’утп’арьста жит, дан у стандьн, ә’сьл у баwәрийа хwә һ’әр’ьмандьн у хwә жь Т’әwрате дур хьстьн. Самәри әw ьн, йед кӧ жь Самәрйайе у дор-бәред wе бун.

Самәрйа – һьн нә’йа нава Щәлиле у Щьһустанеда бу, һьн жи наве п’айт’әхте п’адшатийа бакӧре (мьфрьqе) бу, аwа готи Исраел. Мьләте Самәрйайе у щьһу гәләки дьжәнийанә һәв, чьмки гәләк ә’дәт у баwәрийед дин у сийасәта wан нә мина һәв бун, ӧса жи бона щийе һ’әбандьне һәвр’а qайл нибун (Луqа 10:25-37).

Самуел – п’ехәмбәрәки ә’йан бу. Бь дәсте wи Даwьд п’адша һатә к’ьфшкьрьне. П’адшати I, 1-7; К’аред Шандийа 3:24; 13:20; Ибрани 11:32.

сербази – к’оч’әкти.
сеwи – ет’им.
сәрбәсти – азади, аза.
Сәрәкк’аhин – мәзьне h’әму к’аhина бу, ӧса жи сәрәке щьвата гьрәгьра. Сале щарәке ль Р’ожа К’әwандьне әw дьк’әтә Щийе П’арьстгәhейи Һәри Пироз, wәки п’ешк’еша хуне бона гӧнед хwә у йед щьмә’та Исраеле бьдә. К’ӧрсийа Сәрәкк’аhин wәхте навбәра Пәймана Кәвьн у Пәймана Нуда пешда hат. Салед 18-36 наве Сәрәкк’аhин Qәйафа бу.
сәрсәд – жь әскәре Р’омайе (Италйайе) бу, кӧ сәрwери ль сәд әскәри дькьр.
сәрh’әзар – жь әскәре Р’омайе (Италйайе) бу, кӧ сәрwери ль h’әзар әскәри дькьр.
сәрwахти – шә’рәзайи.
Сийон – әw ч’ийа йә, сәр к’ижани п’арьстгәh hатә чекьрьне. Гава Даwьд п’адша Оршәлим жь дәсте йәбусийа станд, бажар бьч’ук бу, т’әне сәр ви ч’ийайи (гьри) бу. Сийон те фә’мкьрьне щарна әw ч’ийайе кӧ п’арьстгәh ле бу, щарна т’әвайийа бажаре Оршәлиме (Мәтта 21:5), щарна h’әму щьмә’та Исраеле, щарна щьмә’та Хwәде йан жи бажаре Хwәдейи дьнйа нуда (Ибрани 12:22; Ә’йанти 14:1). «Qиза Сийоне» те фә’мкьрьне бажаре Оршәлиме, аwа готи бьнәлийед Оршәлиме (Йуh’әнна 12:15). Р’омайи 9:33; 11:26; Пәтрус I, 2:6.
Синай (Ч’ийайе Синайе) – әw ч’ийа йә, кӧ wьр Хwәде hәр дәhә т’әми данә Муса п’ехәмбәр. Щарна жи сурәти (символи) у р’ӧh’ани те фә’мкьрьне (Галати 4:24).
Содом у Гомора – дәма Бьраhимда дӧ бажаред кәнанийа бун, кӧ незики Бә’ра Мьри бун. Мәрьвед hәр дӧ бажара бь гӧнәк’арийа хwә ӧса жь Хwәде дур к’әтьбун, кӧ Хwәде әw бь егьр у к’ьрк’уте шәwьтандьн у qьр’а wан ани (Дәстпебун 18:16–19:29).
спартьн (бьсперә) – т’әсмилкьрьн.
стойхи – ль пәй hинкьрьна философе Зәно дьчун. Зәно qаси 265 сали бәри буйина Иса Мәсиh мьр. Һинкьрьна wи әw бу, wәки мәрьв жийина хwә qәбул бькә, пе фькьре жийина хwә h’ӧкӧм бькә, хwә бьгьрә у дина хwә нәдә шабун у еша (К’аред Шандийа 17:18).
Сьлеман – кӧр’е Даwьд, п’адше Исраеле бу, ньвисаред wи жи Пәймана Кәвьнда hәнә (Готьнед

Сьлеман 1:1; 10:1 у йед майин). Хwәде гәләк сәрwахти да wи, öса жи әw гәләки дәwләти бу. П'арьстгәһ пешда әwи да чекьрьне. П'адшати II, 12:24-25; П'адшати III, 1:1–11:43; Мәтта 1:6-7; 6:29; 12:42; Луqа 11:31; 12:27; К'аред Шандийа 7:47.

сьлсьләт – бав, кал, кале кала у öса дьчә жор.

Сьндоqа Пәймане (Сьндоqа Шә'дәтийе) – qöт'икә пироз, жь дара дарщеwийе чекьри у зер'кьри бу. Әw сьндоq у чь кö теда бун (аwа готи һәр дö сәлед кәвьрийә кö һәр дәһә т'әмийед Хwәдейә мәзьн сәр ньвисар, шьвдара Һарун у дәрдана манайе), әвана нишанед пәймана Хwәдейә т'әви мьләте Исраел бун. Гава мьләте Исраеле р'е дьчу, йан дьчу шер', әв сьндоq хwәр'а дьбьрьн. Гава щики дьсәкьнин, әв сьндоq Коне Шә'дәтийеда Щийе Һәри Пирозда дьма. (Дәрк'әтьн 25:10-21; Ибрани 9:4; Ә'йанти 11:19).

сьнәт – Ль щәм щьһуйа ль гора Qануна Муса гәрәке һәр зар'әкә кöр'ин бьһата сьнәткьрьне. Ле һе бәри Qануне жи әв сьнәти жь һена Бьраһимда һәбу, әw чаwа нишана пәймана Хwәде т'әви Бьраһим у зöр'әта wи бу (Дәстпебун 17:9-14). Бь ви аwайи сьнәткьрьн бу нишана мере щьһу у мьләте щьһур'а щарна дьһатә готьне: «Мьләте сьнәткьри». Гава Мьзгинийа Иса Мәсиһ пешийе һатә дайине у бәлакьрьне, жь нава щьһуйед мәсиһи һьнәк һәбун кö дьготьн, һәгәр мер дьхwазә бьбә мәсиһи, гәрәке пешийе бе сьнәткьрьне. Әва дьбу нишан кö буйә щьһу у ль пәй qануна Муса дьчә, wәки паше бькарьбуйа бьбуйа мәсиһи. Ле Паwлосе шанди әв һинкьрьна щьһуйа qәбул нәкьр. Әwи бона ве пьрсе нә'мә галатийар'а öса жи һьнәкед дьнр'а ньвисин. Әwи дьгот, кö т'әне тьштәк лазьм ә wәки мәрьв пе хьлаз бә, аwа готи баwәрийа хwә Иса Мәсиһ бинә. Дәстпебун 17:9-14; Дәрк'әтьн 4:25; Йуһ'әнна 7:22; Р'омайи 2:28-29; Галати 5:6; 6:15; Колоси 2:11.

сьргунчуйина Бабилоне – Чахе Нәбукәднәсәр п'адше к'ьлданийа бу, wи щьмә'та Исраеле ажот у сьргуни Бабилоне кьр у щьмә'та Исраеле 70 сали ль wе дәре ма.

сьркә – шәрава кәвьн у тьрш.

сьфәт – сурәт, шькьл.

сьхьр – qәwатед дьнйайеда нә, кö хöданед wан к'ьфш накьн.

тәнгаси – тәнгайи.

тиш – п’арч’ә, п’ар. Мәсәлә: К’ьнща мьн бу дӧ п’арч’а (тиша).

т’агер – фьрqийе дькә нава мәрьва у пьшта йәки дьгьрә.

т’әрбәтдар – йе кӧ тьштед qәнщә маqули зар’отийеда гьрти һин дькә.

т’әхсиркьрьн – р’әдкьрьн.

Т’әwрат – Qануна Муса йә, аwа готи һәр пенщ к’ьтебед пешьнә Пәймана Кәвьн ьн.

т’обәкьрьн – жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн, вәгәр’ьн бәрбь Хwәде. Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн»-да бьхуньн.

т’охьмр’әш – т’овр’әш.

т’ӧщарәти – к’ьр’ин-фьротан, алвери.

т’ьре, (жь) кәси т’ьре – жь кәси wә йә.

т’ьфаq (т’ьфаqбун, т’ьфаqи) – йәкбун, йәкти.

уд – шинайик ә, кӧ жь ава wе р’унәки бинхwәш те чекьрьне. Щьһуйа уд дькьрьнә сәр к’әфәне мьрийа, wәки дәфьнкьрьнер’а һазьр бьн (Йуһ’әнна 19:39).

Уньс – п’ехәмбәр бу, к’ьтеба wи жи һәйә. Хwәде әw шандә бажаре Нинәwайе, ле Уньс нәхwәст гӧр’а Хwәде бькьра. Пе гәмийе чу щики дьн, ле Хwәде фьртонәкә мәзьн шанд. Щьмә’та сәр гәмийе Уньс авитә бә’ре, wәки жь һерса Хwәде хьлаз бьн. Мә’сийе мәзьн (һ’ут) Уньс һ’уфи хwә кьр у Уньс зьке мә’сида се р’ож у се шәва ма, дӧа кьр, һ’әта кӧ мә’си әw жь дәве хwә авитә дәве бә’ре. Пәйр’а Уньс гӧр’а Хwәде кьр у чу Нинәwайе, wәки хәбәра Хwәде бежә wан. К’ьтеба Уньс; Мәтта 12:39-41; 16:4; Луqа 11:29-32.

Усьв – Чәнд мәри К’ьтеба Пирозда һәнә, наве wан Усьв:

1. Йәк жь һәр донздәһ кӧр’ед Аqуб (Исраел) ә. Бьред wи һ’әвсуди ль wи дькьрьн, чьмки баве wан гәләки әw һ’ьз дькьр. Бьред wи әw чаwа хӧлам фьротьн, ле паше әw бу сәрwере wәлате Мьсьре. Бьред wи әw диса дитьн гава һатьнә Мьсьре кӧ нан бьк’ьр’ьн, чьмки wәлате wанда хәлайи бу. Дәстпебун 30:22-24; 37:5–50:26; Йешу 24:32; Зәбур 105:17-22; К’аред Шандийа 7:9-14, 18; Йуһ’әнна 4:5; Ибрани 11:21-22; Ә’йанти 7:8.

2. Усьве мере Мәрйәма дийа Иса. Мәтта 1:16, 18-20, 24; 2:13, 19.

3. Наве бьраки Иса жи Усьв бу. Мәтта 13:55; Марqос 6:3 (Йусес).

4. Усьве бьре Аqубе шанди (нә бьре Йуh'әнна). Мәтта 27:56; Марqос 15:40, 47 (Йусес).

5. Усьве жь Аримәтйайе, мәрьвәки дәwләти, әндәме щьвина гьрәгьред щьhуйа. Әw мәрьвәки qәнщ бу у пәй Иса дьчу. Мәтта 27:57-60; Марqос 15:42-46; Луqа 23:50-53; Йуh'әнна 19:38-42.

6. Усьве Барсабо, йәк жь йед кӧ hе пешда пәй Иса дьчун. К'аред Шандийа 1:23.

7. Усьв, наве wи кьрьн Барнабас. К'аред Шандийа 4:36.

фатьмок – щур'әки кәвотка йә.

ферьси – нав щьhуйада к'омәләкә динп'арьст бу. Әндәмед к'омәла ферьсийа qануна Муса qәнщ заньбун. Әw динп'арьстед сәрт бун. Wана баwәр дькьр, кӧ мьлйак'әт у р'ӧh' hәнә у мьри wе диса р'абьн. Гәләк жь ван р'ъзьм у ә'дәта, йед кӧ ферьсийа пек данин, нав щьhуйада hәбун. Жь ван р'ъзьм у ә'дәта гәләк жи нә жь Т'әwрате бун. Әw бь кьред хwә к'ӧбар-бабах дьбун. Дьхwәстьн чаwа мәрьвед qәнщ хӧйа бьн, ле гәләкед жь wан бь фькьред хwә хьраб бун. Гәләкед жь wан дьжәнийанә Иса у hәв шеwьрин Wи бькӧжьн.

Фьрәwьн – наве п'адшед Мьсьре бу. Һәр йәк жь wан бь ви нави дьhатә готьне. К'аред Шандийа 7:10, 13, 21; Р'омайи 9:17; Ибрани 11:24.

фьртонә – баhоз, бобәлиск.

фьтьлокед ажотьне – зьвьр'ок.

хальфи – шашбуйи, хапийайи, жьр'едәрк'әти.

Хана Хwәде – Әw щийе кӧ Хwәде бона Хwә дьбьжерә, Хана Хwәде дьhатә готьне. Һена Мусада конәк (Коне Шә'дәтийе) hәбу у пәйр'а дәwса wи кони ль Оршәлиме п'арьстгәh hатә чекьрьне у әw бу Хана Хwәде. Әw щийе h'әбандьна щьмә'та Исраеле бу (Марqос 2:26).

хач – Ә'дәте сәрwеред бажаре Р'оме hәбу, мәрьвед хьраб (qачах, меркӧж у йед майин) сәр хач дардадькьрьн, бона щәзакьрьне. Ль сәр хач мәрьв дьмьрьн. Хач жь дӧ qӧт дара чедькьрьн. Гәләк щара гәрәке qачах хwәха хаче хwә бьда сәр мьле хwә бьбьра щийе хачкьрьне. Ль wьр әскәра пе мьха йан пе wәрьса qачах хачва мьх дькьрьн йан гьредьдан. Паше хач р'аст дькьрьн у qачах wьр дардакьри дьма h'әта дьмьр. Гәләк щәфа дьдит h'әта мьрьне у ә'йбәкә гәләки гьран бу кӧ сәр хач бьhатана кӧштьне.

Иса гот, кӧ к’е дьхwазә бьбә шагьрте Мьн гәрәке хаче хwә һьлдә у ль пәй Мьн бе. Мә’на we әв ә, кӧ йед ль пәй Иса дьчьн гәрәке һазьр бьн бона Wи һ’әта мьрьне жи щәфе бьк’ьшиньн. Мәтта 10:38; 16:24; Марqос 8:34; Луqа 9:23; 14:27.

хернәхwаз – йе кӧ к’ина йәки дьгьрә у хера wи нахwазә.

херуб – р’ӧһ’бәред хwәйибаск ьн, әв щур’әки мьлйак’әтед Хwәде нә у һ’әйкәлед wан сәр qалп’ахе Сьндоqа Пәймане бь баскава чекьри мина мьлйак’әта бун, кӧ р’умәт у диндара (һ’ьзурийа) Хwәде бәрч’ә’в дькьрьн (Ибрани 9:5).

хәйал – һәйинед р’ӧһ’анийә кӧ бь дәста найенә гьртьне.

Хәрдал

хәрдал – п’ьнщар’әк ә, кӧ т’охьме we зә’ф һур ә, ле гава шин дьбә, гәләки мәзьн дьбә. Мәтта 13:31-32; 17:20; Марqос 4:31-32; Луqа 13:19; 17:6.

хәрщгьр – (бащгьр, вәргистан) йе кӧ п’әра жь щьмә’те дәwләтер’а дьстинә. Wәхте Иса Мәсиһда әв хәрщгьр бона Р’омайе дьхәбьтин. Әw хwәха щьһу бун, ле али Р’омайе дькьрьн, wәки мьләте щьһу п’әрә бона әскәред Р’омайе бьда. Р’омайи зӧлмк’ар бун у щьһу бьндәст кьрьбун, жь we йәке щьһу гәләки дьжәнийанә хәрщгьра. Хәрщгьр жи гәләк щара пе дәрәwа у хапандьне п’әрә зедә дьстандьн, wәки wанр’а жи п’әрә бьма. Әw жи гӧнәк’аред мәзьн дьһатьнә һ’әсабе.

Хӧдан – (Хwәйи, Р’әб) К’ьтеба Пирозда мә’на Хӧдан «хwәйи» йә. Хӧдан навәки Хwәде йә у навәк жь навед Иса Мәсиһ ә. «Р’әб» жь зьмане ә’рәби йә у әw жи те фә’мкьрьне «хwәйи».

хьлазбун (хьлазкьрьн) – азабун (азакьрьн), р’ьзгарбун (р’ьзгаркьрьн). Жь к’әрәма хwә бьн хәбәра «хьлазкьр»-да бьхуньн.

хьлазкьр – йе кӧ йәки дьн жь тыштәки хьраб хьлаз дькә. К’ьтеба Пирозда хәбәред «хьлазкьр,

хьлазкьрьн, хьлазбун, хьлази» пешийе те фә'мкьрьне чаwа хwәйкьрьн, хьлазкьрьн жь хьрабийе у жь бәла, йан жи qәнщкьрьна жь нәхwәшийа. Мәсәлә, Пәймана Кәвьнда Хwәде щьмә'та Хwәйә Исраел жь Мьсьре, ӧса жи жь Бабилоне хьлаз кьрийә. Пәймана Нуда Хwәде пе кьрьна Иса Мәсиһ р'е бона мәрьва вәкьр, wәки жь гӧна у хьрабийе хьлаз бьн. Бь ви аwайи һьн Хwәде, һьн жи Иса «Хьлазкьр» һ'әсаб дьбьн (бона Хwәде: Qануна Дӧщари 32:15; Зәбур 27:9; Луqа 1:47; Тито 1:3; бона Иса: Луqа 1:69; Әфәси 5:23; Тито 1:4; Йуһ'әнна I, 4:14).

хьрнуф – хӧрәке бәраза жь бәре даре, п'алуд.

Һабил – Qайин у Һабил кӧр'ед Адәм бун. Һабил бьре бьч'ук бу у бьре wи Qайин әw кӧшт. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «Qайин»-да бьхуньн. Дәстпебун 4:2-9, 25; Мәтта 23:35; Луqа 11:51; Ибрани 11:4; 12:24.

һалелуйа – Гава щьһуйа дьхwәст пәсьне Хwәде бдана, дькьрьн qир'ин: «Һалелуйа». Жь зьмане ибрани йә, кӧ те фә'мкьрьне: «Пәсьне Хӧдан бдьн» йан «Шькьр жь Хwәде». Ә'йанти 19:1, 3-4, 6.

Һарун – жь зӧр'әта Леwи бу, Леwи жи йәк жь һәр донздәһ кӧр'ед Аqуб бу. Һарун бьре Мусайи мәзьн бу, ӧса жи к'аһине пешьн бу. Хwәде гот, кӧ к'аһинед щьмә'та Исраеле гәрәке жь зӧр'әта Һарун бенә бьжартьне. Һарун у Муса щьмә'та Исраелер'а Мьсьреда хӧламти дькьрьн. Һарун али Муса кьр, сәрwертийа щьмә'та Исраеле кьрьн у щьмә'та Исраеле бьн нире хӧламтийе дәрхьстьн. Дәрк'әтьн 4:14; 5:1; Жьмар 12; 17; 20; Луqа 1:5; К'аред Шандийа 7:40; Ибрани 5:4; 7:11; 9:4.

Һащәр – щарийа Сәрайа жьна Бьраһим бу, дийа Исмайил. Ле Исмайил нә әw бу, к'ижан кӧ Хwәде Бьраһимр'а соз дабу. Зӧр'әта Исмайил чаwа зӧр'әта Бьраһим, чь кӧ Хwәде соз дабу нәстандьн. Паше кӧр'е Сәрайе жера бу у әw бу кӧр'е созе Хwәде (Галати 4:21-31).

Һеродәс – Пәймана Нуда чар мәри һәнә кӧ пе наве «Һеродәс» тен готьне.

1. Һеродәсе Мәзьн: Гава Иса Мәсиһ һатә дьнйайе, Һеродәсе Мәзьн сәр Щьһустане, Щәлиле, Итурйайе у Трахонидайе п'адша бу (Мәтта 2:1-22; Луqа 1:5). Наве баве wи Антипатәр

бу. Һеродәсе Мәзьн йәки гәләки зöлмк'ар бу, wи жьнәкә хwә, се кöр'ед хwә, хwәсийа хwә, апәки хwә у гәләкед дьн (пештьри зар'окед Бәйтләһ'ме) кöштьн.

2. Һеродәс-Антипас: Гава Иса Мәсиһ у Йуһ'әннайе Ньхöмдар дәст бь к'аред хwә кьрьн, Һеродәс-Антипас сәрwере Щәлиле бу (Луqа 3:1). Баве wи Һеродәсе Мәзьн бу у наве дийа wи Малтаке бу. Әwи сәре Йуһ'әннайе Ньхöмдар да лехьстьне (Мәтта 14:1-12; Марqос 6:14-29; Луqа 9:9). Бәри хачкьрьна Иса, Иса бьрьнә бәр Һеродәс у wи Иса беһöрмәт кьр, qәрфе хwә Wи кьр (Луqа 23:7-12).

3. Һеродәс-Әгрипа п'адша: К'аред Шандийа 12:1-24-да Һеродәс-Әгрипа Пәтрус у Аqуб гьртьн у Аqубе бьре Йуһ'әнна да кöштьне. Мьлйак'әте Хöдан Һеродәс-Әгрипа кöшт (К'аред Шандийа 12:21-23). Баве Һеродәс-Әгрипа Аристополо бу, Аристополо жи кöр'е Һеродәсе Мәзьн бу. Наве дийа Һеродәс-Әгрипа Бәрньке бу.

4. Кöр'е Һеродәс-Әгрипа, Әгрипайе дöда бу. Әгрипайе дöда п'адшайе Щьһустане бу. Паwлос ль бәр Әгрипа у хушка wи Бәрньке (Бәрнькекә дьн) сәкьни у Мьзгинийа Хwәде дьда wан (К'аред Шандийа 25:13–26:32). Әгрипайе дöда Паwлос шандә бажаре Р'омайе, wәки Qәйсәр диwана wи бькьра.

һеши – дәве бә'ре, к'әwшән.

һәбук – мале дьне, дәwләмәндти, п'әрә.

һәвиртьр'шк – (һавен) дькьнә нава һәвир у һәвир һьлте. Фькьра ве ль щәм щьһуйа бь р'öһ'ани хьраб дьһатә фә'мкьрьне, аwа готи сурәте (символа) һ'әрамийе, хәйсәте хьраб у ә'мьре һ'әр'ьми бу. Изьна щьмә'та Исраеле т'öнәбу, wәки һәвиртьр'шк бькьрана нава нане һ'әдийед хwә, к'ижан кö Хwәдер'а дьһатә дайине (Qануна К'аһинтийе 2:4), нә жи дькрьнә нава Щәжьна Нане Шкәва чаwа öса жи те фә'мкьрьне, аwа готи «шкәва» (Дәрк'әтьн 12:15). К'ьтеба Пирозда һәвиртьр'шк чаwа нишана qәwатәкә вәшарти йә, илаһи бона qәwата гöнә. Чаwа һәвиртьр'шк нава т'әмамийа шкәва һәвирда бәла дьбә йа хwә дькә, öса жи гöнә дькарә нава щьмә'теда бәла бә у зийане бьдә щьмә'те. Луqа

12:1-да һәвиртьр’шк те фә’мкьрьне чаwа дӧр’ути, Мәтта 16:6 у 12-да һинкьрьна ферьсийа у садуqийа мина һәвиртьр’шк бу, кӧ мьqабьли Иса дьсәкьнин. Марqос 8:15; Корьнт’и I, 5:6-7; Галати 5:9.

һәрәм – диwанханә, щийе һәри жорьн.

Һәрмес – п’утәки йунана бу. Йунана дьготьн, кӧ әw qасьде п’утед дьн бу. К’аред Шандийа 14:12.

һивк’әти – (ә’дьройи, йа жорьн к’әти, һивгьрти) йе һиве дьк’әвьн, вәдьч’ьр’ькьн.

һиндар – мәрьвәк нава п’ешә йан спортәкеда хwә һәр гав һин дькә.

һосанна – хәбәрәкә сьлавдайине йә, бь зьмане ибрани, йәки хwәйиqәдьрр’а дьһатә готьне мина п’адша. Пешийе һосанна дӧак бу бь мә’на «Хьлаз бькә!», паше әw бу готьнәкә бь мә’на «Шькьр wир’а». Мәтта 21:9, 15; Марqос 11:9-10; Йуһ’әнна 12:13.

һьлатьн (ль йәки һьлатьн) – дәнге хwә ле һьлдан, һьлмәйибун.

һ’әди – һ’әдийа, п’ешк’еш, хер, дийари.

һ’әлал у һ’әрам – 1. бона щьһуйа әв фә’мин бь хwарьн-вәхwарьне, шуштьн-вәшуштьне у р’абун-р’уньштьна ә’мьре мәрьвава гьредайи буйә. Ль гора Qануна Муса щур’ә-щур’ә һ’әйwан һ’әрам дьһатьнә һ’әсабе: Мәсәлә чәнд щур’ә тәйрәдә, бәраз, чәнд һ’әйwанед бә’реда у һ’әму мә’рәгиск ӧса жи щьнйазе мьрийа, мәрьвед к’оти у йед бь нәхwәшийед ч’әрм (Qануна К’аһинтийе 11; Qануна Дӧщари 14:3-21). Һәгәр йәки дәсте хwә бьда мәрьвәки к’оти йан щьнйазәки бьк’әта, әw иди дьһ’әр’ьми, һ’әрам дьбу у нә щайиз бу, wәки әw мәрьв тек’әта нава щьмә’те йан жи щийед пироз. Кьн готи, гава йәки тьштәк жь qануна щьһуйа дәр бькьра, әw һ’әрам дьһатә һ’әсабе. Щур’ә-щур’ә ә’дәт бона һ’әлалбуна йәки һ’әрам һәбун. Мәсәлә, гәрәке qӧрбан бьда у бь аве бьһата шуштьне. Бона чәнд щур’әйед һ’әлалбуне гәрәке к’аһин жи ль мәрьве һ’әлалбуйи бьньһер’ийа у бьгота кӧ әw иди һ’әлал буйә йан на (Qануна К’аһинтийе 13). Иса гӧһ нәда ә’дәтед кал-бава һьндава ве пьрседа у чәнд тьшт мьqабьли фькьред qанунзан у ферьсийа дьгот (Марqос 7:1-24). Ӧса жи Иса дәсте Хwә да мәрьвед к’оти (кӧ һ’әрам дьһатьнә һ’әсабе) у әw һьн qәнщ дькьрьн, һьн жи

паqьж дькьрьн (Мәтта 8:1-4). У qәwата Wи сәр р'öh'ед h'әрам жи hәбу, щьн жь щьнак'әтийа (кö h'әрам дьhатьнә h'әсабе) дәрдьхьстьн у qәнщ дькьрьн (Луqа 4:30-36).

2. Һ'әлал фьрә те фә'мкьрьне, чаwа кьрьнед пироз, бе qәлпи, бе дьзи, бе h'ьләк'ари, бь к'әда h'әлал, öса жи жьн-мер h'әлале hәв тен готьне hәгәр әw hьндава hәвда h'әлал ьн, нә ч'ә'вдәр ьн. Һ'әрами жи чаwа әк'се h'әлалийе йә.

h'әрам – жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «h'әлал у h'әрам»-да бьхуньн.

шагьрт – йед кö hин дьбьн (дь-ә'льмьн). Гәләк шагьртед Иса hәбун. Донздәh жь нав wан бьжарти бун. Әw шанди бун. Мәтта 10:1-4; Луqа 5:1 у йед майин.

шанди – (qасьд, р'әсул) бь зьмане йунани АПОСТОЛОС ә. Мә'-на ве хәбәре бь Кöрманщи «йе шанди» йә. Иса Мәсиh жь нав шагьртед Хwә донздәh шанди (р'әсул) бьжартьн у шандьн, wәки Мьзгинийа Хwәде бьдьнә мьләтед дьнйайе (Мәтта 10:1-4; Марqос 3:13-19; Луqа 6:12-16). Әвана т'әви Иса дьман у Иса әw hин дькьрьн. Пе ч'ә'вед хwә мьрьна Wи дитьн у паше жи Әw пәй р'абуна Wир'а дитьн. Иса Хwә Паwлосва жи ә'йан кьр у әw чаwа шанди к'ьфш кьр. Барнабас у hьнәкед дьн жи чаwа шанди дьhатьнә готьне, ле жь Иса дәма ә'мьре Wида нәhатьбунә к'ьфшкьрьне.

ширк – К'ьнщед р'әнге ширк йед hәри бьhа бун у р'әнге ширк нәхшәки п'адшатийе бу.

шьвәр'е – р'еч'ьк, р'ийа п'ега мәрьвәки йан р'ийа тәнг.

шькийаткьрьн – гъликьрьн, сущ-даркьрьн, газьнкьрьн.

Шьмh'ун – жер'а Пәтрус жи дь-готьн. Әw йәк жь hәр донздәh шагьртед Иса бу. Әw шанди бу.

Шьмшон – мерхас у гәләки qә-wат бу, Хwәде бь wи гәләк бәла анинә сәре фьльстини-йед кö дьжмьнатийа Исраеле дькьрьн. Һ'акьмти 13:2–16:31; Ибрани 11:32.

шьh'ьти – р'е дәрк'әти.

щер'ьбандьн, дан щер'ьбандьне, hатьн щер'ьбандьне – Щер'ь-бандьн әw h'аләки тәнгасийе йә, к'иjанеда баwәрийа мерьв жь тәмхwәстьнед wи йан жь мирещьн те щер'ьбандьне. Дәрк'әтьн 17:2, 7; Ишайа 7:12; Мәтта 4:3, 7; К'аред Шандийа 5:9; 15:10; Корьнт'и I, 7:5; 10:13;

Корьнт'и II, 2:11; Aqуб 1:13-14; Пәтрус I, 1:6, 7; Пәтрус II, 2:9.

Щәжьна Дәрбазбуне (Шива Дәрбазбуне) – әв щәжьна (ә'йда) нав щьмә'та Исраеледа чардәhе мәhа Нисанеда те кьрьне (ль гора салнә'ма ибрани чардәhе Нисане ньhа 1-е Апреле йә). Әве щәжьне бона биранина wе йәке дькьн, кӧ Хwәде чаwа щьмә'та Исраеле жь бьндәстийа Мьсьрийа дәрхьст (Дәрк'әтьн 12:14-20). Һьнге Мьлйак'әте Мьрьне h'әму ньхӧрийед Мьсьрийа, hьн инсан у hьн жи h'әйwан кӧштьн, ле жь сәр малед щьмә'та Исраелер'а «дәрбаз бу» у дәст нәда жь wан т'ӧ кәси, нәкӧшт (Дәрк'әтьн 12:23-27). Бона ве йәке ве щәжьнер'а дьготьн Щәжьна Дәрбазбуне. Пер'а-пер'а пәй Щәжьна Дәрбазбунер'а Щәжьна Нане Шкәва бона h'әфт р'ожа те дәрбазкьрьне. Нава h'әфтийа Щәжьна Нане Шкәвада т'әне нане шкәва (бе hәвиртьр'шк) те хwарьне. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «Щәжьна Нане Шкәва»-да бьхуньн. Мәтта 26:2, 5, 18-19; Корьнт'и I, 5:7-8.

Щәжьна Нане Шкәва – әв щәжьн (ә'йд) ль пәй Щәжьна Дәрбазбунер'а те у жь панздәh h'әта бист дӧдӧйе мәhа Нисане те кьрьне (ль гора салнә'ма иройин жь 2-а h'әта 9-е Апреле те кьрьне). Әва щәжьна бона биранина хьлазкьрьна мьләте Исраеле те кьрьне, гава мьләте Исраеле жь бьндәстийа Мьсьрийа дәрк'әт у чу wи wәлате кӧ Хwәде дабу wан. Әве щәжьнеда h'әфт р'ожа нане шкәва (бе hәвиртьр'шк) те хwарьне. Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «hәвиртьр'шк»-да бьхуньн. Дәрк'әтьн 12:15; Мәтта 26:17; Марqос 14:1, 12; Луqа 22:1, 7.

Щәжьна Пирозкьрьна П'арьстгәhе – Wәкә 165 сала бәри буйина Иса, п'арьстгәhа Оршәлиме жь алийе мьләте сурийада hатьбу h'әр'ьмандьне. Се сала шунда п'арьстгәh у щьhу жь бьн дәсте сурийа бь дәсте Щьhуда Маккабийе сәрwер аза бун. Жь hьнгева Щәжьна Пирозкьрьна П'арьстгәhе дәрбаз кьрьн. Щәжьне 25-е мәhе (бь ибрани Кьсләве, аwа готи кем-зедә мәhа 12-да) дәстпедькьр у h'әта h'әйшт р'ожа дьк'ьшанд. Йуh'әнна 10:22; 1 Маккаби 4:36-59; 2 Маккаби 1:9, 18; 10:1-8 (1 Маккаби у 2 Маккаби к'ьтебед дәма Пәймана Кәвьнда hатьнә ньвисаре, ле нак'әвьнә нава

66 к’ьтебед пироз, awa готи к’ьтебед нәqануни нә).

Щәжьна Һ’олькчекьрьне – һәр сал пайизе жь 15-а һ’әта 21-е мәһа Тьшрийе йә (wәкә йәке мәһа 10-а, awa готи йәке Октйабьре). Щьһу дьчун сәр р’әзед хwә, һ’ольк чедькьрьн у wанда һ’әфтеке дьман. Щьһуйа әв йәк дькьр, wәки бир банина, кӧ чаwa Муса П’ехәмбәр мьләте Исраеле жь Мьсьре дәрхьст у әw чьл сали конада ман. Йуһ’әнна 7:2; Qануна К’аһинтийе 23:33-36, 39-42; Qануна Дӧщари 16:13-15; Нәһәмийа 8:13-18.

Щәлилә – qәзакә бакӧра Исраеле йә. Бажаре Ньсрәте wьра йә. Иса ль wьр мәзьн бу у даннасин кьр.

щә’ньмә (дожә) – бь йунани ГӘӘННА йә, бь ибрани ГӘҺЬННОМ ә. Әw хwәха щийе щәфе һ’әта-һ’әтайе йә, бона әwед кӧ we Р’ожа Ахрәте диwана wан бьбә. Дожә әw һәма хут щә’ньмә йә, һәр дӧ хәбәр ве к’ьтебеда һатьнә хәбьтандьне. Щә’ньмә: Мәтта 5:29-30; 10:28; 23:15; Марqос 9:43, 45, 47; Луqа 12:5. Дожә: Мәтта 5:22; 18:9; 23:33; Аqуб 3:6.

щә’т’ри – тузьк.

щьвин – 1. к’омбуна мәрьва.

2. к’омбуна баwәрмәнда (хwәденаса), йед кӧ бь наве Иса дьщьвьн. Щарна бона т’әмамийа баwәрмәндед дьне чаwа бона к’омәке те хәбате (Әфәси 1:22-23; 3:10; 5:23-32; Колоси 1:18, 24), ле п’ьр’анийа щара бона к’омәкә баwәрмәндед щикида (щьвина Оршәлимеда, К’аред Шандийа 8:1; щьвина Әнтакйайеда, К’аред Шандийа 13:1; щьвина Әфәседа, К’аред Шандийа 20:16). Зәмане Пәймана Нуда баwәрмәнд малада дьщьвийан, дер һәла һе т’ӧнәбун. Һьнге мәзьнайийа мала кӧ теда дьщьвийан бона 30 йан лапи зә’ф һ’әта 50 мәрьви бу. Мәтта 16:18; 18:17; К’аред Шандийа 5:11; 11:22, 26; 20:17; Корьнт’и I, 1:2; Ә’йанти 1:4.

щьвина гьрәгьра (йа щьһуйа) – әw щьвинәк (мьщлисәк) бу, кӧ теда гьрәгьред щьһуйа ль һәв дьщьвийан. 200 сали бәри Иса Мәсиһ гьрти һ’әта 200 сали пәй Иса Мәсиһр’а әw диwана щьһуйа бу. Щьвата гьрәгьред щьһуйа wәкә һ’әфте мәрьва бу, әw к’аһин, р’успи у qанунзанә бун. Әw ль һәв р’удьньштьн у бь һәв дьшеwьрин. Сәрәкк’аһин хwәха жи сәрәке Щьвина Гьрәгьра бу. Щьвина Гьрәгьра

Щьвина гьрәгьред щьһуйа

бәрпьрсийаре мьләте Исраеле бу. Әw щәзайед кӧ нә йед мьрьне бу шьхӧле wан бу. Ле щәзайед мьрьне данинә бәр диwана сәрwеред р’омайийа. Ләма Щьвина Гьрәгьра Иса шандьнә щәм wәлийе Р’омайи, Пилато. Йуһ’әнна 11:47; 18:31; Луqа 22:52, 66-71, 66. К’аред Шандийа 4:15; 5:21; 6:12; 22:30; 23:1 у йед майин.

щьн – һьн мирещьнр’а те готьне, һьн жи wан р’ӧһ’ у мьлйак’әтед хьрабр’а, йед кӧ мирещьн дьшинә, кӧ хьрабийе һ’әму мәрьвар’а дькьн. Пәймана Нуда те ә’йанкьрьне, кӧ п’утп’арьсти жь щьна те (Корьнт’и I, 10:20-21; Ә’йанти 9:20).

щьнак’әти – (щьнгьрти, щьнойи, щьни, щьноки) йәки кӧ жь алийе щьн йан р’ӧһ’ед хьрабва те гьртьне, бьндәсткьрьне, жер’а щьнак’әти дьбежьн. Чахе Иса ль сәр дьне бу, әwи гәләк щьнак’әти аза дькьрьн, щьн жь нав wан дәрдьхьстьн (Мәтта 9:32).

щьһу – жь зӧр’әта Бьраһим ьн. Хәбәра «щьһу» жь хәбәра «Щьһуда» те. Жь донздәһ qәбилед Исраеле, Щьһуда qәбила һәрә к’ьфш ә һена Даwьд у Сьлеман п’адшада. Пәй щӧдәбуна П’адшатийа т’ьфаqийер’а, т’әмамийа п’адшатийа башуре бь наве «Щьһуда» дьһатә готьне. Wәхте сьргункьрьна Бабилонеда у пәй wер’а жи, әв наве «щьһу» мә’на фьрә стандийә, аwа готи бона т’әмамийа мьләте Исраеле һатә хәбате.

Щьһуда – 1. Донздәһ кӧр’ед Исраел һәбун, йәк жь wан Щьһуда бу. Һәр донздәһ кӧр’ед wи бунә донздәһ qәбилед Исраеле. Наве wәлате Щьһустане жь наве Щьһуда пешда һатийә, чьмки әw qәбил ль wьр дьма. Дәстпебун 29:35; Мәтта 1:2-3; Ибрани 7:14; 8:8; Ә’йанти 5:5; 7:5.

2. Бь наве Щьһуда дӧ шагьртед Иса Мәсиһ һәбун. Жь wан Щьһудайе Исхәрйоти нәмамийа (хайинтийа) Иса кьр у да дәсте wан, йед кӧ дьхwәстьн Әw бькӧштана (Луqа 22:3). Щьһудайе дьн Йуһ’әнна 14:22-да ньвисар ә кӧ әw «нә йе Исхәрйоти» йә. Һьнәк дьфькьрьн әw

Тәдайо йә (Мәтта 10:3; Марqос 3:18). Әw жи те готьне «Щьһудайе Аqуб» (Луqа 6:16; К'аред Шандийа 1:13).

3. Öса жи Щьһуда наве бьраки Иса бу (Мәтта 13:55; Марqос 6:3) у ль гора фькьра гәләка әw Щьһуда йә, йе кö «Нә'ма Щьһуда» ньвисийә.

Щьһустан – qәза бажаре Оршәлиме бу, әw qәза башура Исраеле дьк'әт. Һена Иса Мәсиһда һьн Щьһустан, һьн Самәрйа, һьн жи Щәлилә qәза бун, öса жи Щьһустан п'арәкә qәза Сурйайейә р'омайи бу.

чәнг – һащәте мьqаме, бь гәләк т'ела, мина саз у гитаре, Даwьд п'адша ледьхьст.

чирәдәст – һостайе кö р'ьк'ьне мала давежә, хәтниш дькә (Корьнт'и I, 3:10).

ч'ежьк – ч'ельк.

ч'ә'вдәр – форq, qав, нәр'еда.

ч'ийайе Зәйт'уне – ч'ийаки незики Оршәлиме йә, Иса сәр wи ч'ийайи дöа дькьр (Луqа 19:29; К'аред Шандийа 1:12).

qав – qәһб, форq.

Qайин – кöр'е Адәми мәзьн бу. Гәләки һ'әвсуди бьре хwәйи бьч'ук Һабил дькьр, чьмки Хwәде бәрхе Һабили qöрбане qәбул кьрьбу, ле гәньме кö Qайин анибу qәбул нәкьрьбу, жь дәст сьтqе wийи нәр'аст. Һьнге Qайин Һабил кöшт. Хwәде гот, кö гәрәке Qайин ль сәр ә'рде фьрари бә у

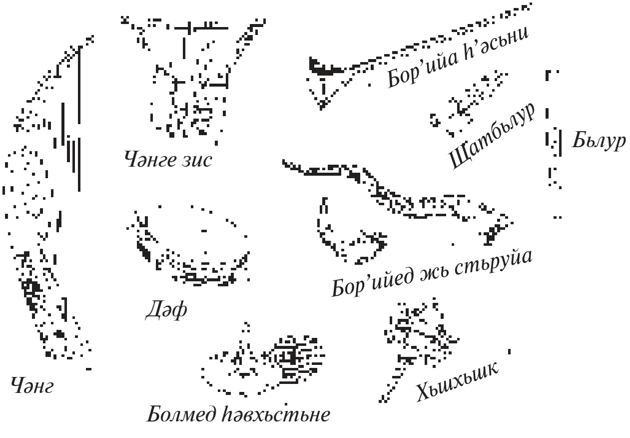

жь мәрьвайе бе т’әхсиркьрьне. Дәстпебун 4:1-24; Ибрани 11:4; Йуһ’әнна I, 3:12; Щьһуда 11.

qамиш – чит, мәйи.

Qануна Муса – (Шәриә’та Муса) Т’әwрат ә. Т’әwрат жи пенщ к’ьтебед Муса нә: Дәстпебун, Дәрк’әтьн, Qануна К’аһинтийе, Жьмар, Qануна Дöщари (Wәк’ьландьна Qануне). Ван пенщ к’ьтебада qанун, т’әми, дирок (т’арих) у сәрһати ньвисар ьн. Хwәде әв Qанун сәр ч’ийайе Синайе, нав ә’wрада Мусар’а гот. Щарна жи һ’әму к’ьтебед «Пәймана Кәвьн»-р’а дьбежьн Qанун.

qанунзан – (занәйе Шәриә’те, к’атьб, ньвиск’ар) Qанунзан нав щьмә’та Исраелда сәр Qануна Муса дьхәбьтин, Qанун qәнщ заньбун, бь дәста Qанун зедә дькьрьн у хәлq һин дькьрьн. Wан жийина хwә бона һинбун у һинкьрьна Qануне дьдан у к’ьтеб дьньвисин. П’ьр’анийа wан жь ферьсийа бун.

qар’qар’ – qьр’ьк, qаж.

qәбилед Исраеле – (ә’ширед Исраеле, елед Исраеле) Донздәһ кöр’ед Аqуб һәбун, кö wанр’а Исраел жи дьготьн. Һәр йәк жь wан бу qәбиләкә Исраел. Дәстпебун 35:23-26; 49:1-28.

qәдьр-һöрмәт – р’умәт.

Qәйсәр – навәки бона п’адшайе мьләтед Императорийа Р’омайе бу. Мьләте Р’омайе гәләк мьләтед дьн бьндәст дькьрьн у Qәйсәр п’адше wан һ’әмуйа бу. Һәр п’адшаки мьләте р’омайер’а дьготьн: «Qәйсәр». Луqа 2:1; 3:1.

qәрф – тьназ.

Qорах – сәрwере wан бу, йед кö бәр Муса у Һарун р’абун. Хәзәба Хwәде һьндава Qорах у һәвалед wида хöйа бу, ә’рд вәбу әw сахә-сах ә’рдеда чун. Жьмар 16:1-35; Щьһуда 11.

qöльхи – хьзмәтк’ари, шьхöл, хöламти.

qöрбан – (гори, нәдьр) бинбәрәк кö жь бәр йәки дьнва те дайине йан кöштьне. Щур’ә-щур’ә qöрбан у һ’әдийед щьмә’та Исраеле һәбун, мәсәлә, һ’әдийед мина һ’әйwанед бәрх, щанәга, öса жи йед гәньм у бьһарәт һәбун. Һ’әйwан дьһатьнә сәржекьрьне, паше һьнәк т’әмам пева дьһатьнә шәwьтандьне, һьнәк жи т’әне п’арәкә wан дьһатьнә шәwьтандьне. Һәр һ’әйwан гәрәке беqöсур у беләк’ә буйа. Жь һена Мусада qöрбан бь дәсте к’аһина дьһатә сәржекьрьне

(изьна щьмә'те т'öнәбу, кö хwәсәрихwә сәржекьрана.) Жь к'әрәма хwә бьн хәбәра «горигәһ»-да бьхуньн.

wәк'илхәрщ – малкьр, к'әдкьр.

wәлатп'арьст – наве партике кö бона wәлате хwә шәр' дькьн. Wәхте Пәймана Нуда чәнд к'омед щьһуйа һәбун, дьхwәстьн жь бьндәстийа р'омайе дәрк'әтана.

wәли – (wали) сәрwере qәзакә wәлет.

wәсийәт – к'ахаза шә'дәтийе, кö йәк бәри мьрьне теда бона мал-мьлк'ед хwә дьньвисә, кö пәй мьрьна wир'а әw бьгьһижә к'е.

НАВ-НИШАНЕД ХӘБӘРЕД К’ЬЛИТӘ СӘРӘКӘ

Бахшандьн

Хwәде гӧнед мә дьбахшинә

Мәтта 26:28; Марqос 11:25-26; К’аред Шандийа 5:31; 10:43; 26:18; Әфәси 1:7; Колоси 1:13-14; 2:13-14; Ибрани 10:17-18; Йуһ’әнна I, 1:8–2:2.

Гәрәке әм жи гӧнед йед дьн бьбахшиньн

Мәтта 6:12-15; 18:21-35; Марqос 11:25; Луqа 6:37; 17:3-4; Корьнт’и II, 2:5-11; Әфәси 4:31-32; Колоси 3:13.

Бавәри

бона хьлазбуне

Йуһ’әнна 1:12; 3:15-18; 3:36; 6:47; 14:6; 20:31; К’аред Шандийа 4:12; 16:30-31; Р’омайи 3:20-22; 10:9-10; Галати 2:16; Әфәси 2:8-9.

бона жийина мәсиһийе

Марqос 11:22-25; Луqа 17:5-6; Йуһ’әнна 14:1; Р’омайи 5:1-2; 14:22-23; Корьнт’и I, 13:13; Корьнт’и II, 5:6-7; Галати 5:6; Ибрани 11; Аqуб 1:2-8; 2:14-26; Пәтрус I, 1:3-9.

Гӧнә

Гӧнә чь йә?

Р’омайи 1:18-32; 8:5-8; Галати 5:19-21; Әфәси 2:1-3; 5:3-5; Колоси 3:5-10; Аqуб 4:17; Пәтрус I, 4:3; Йуһ’әнна I, 3:4-5.

Һ’әму мәрьва гӧнә кьрийә

Йуһ’әнна 8:7-9; Р’омайи 3:9-20; 3:23; 5:12; Галати 3:22; Йуһ’әнна I, 1:8-10.

Һ’әwщә йә кӧ мәрьв жь щәзайе гӧна хьлаз бьн

Мәтта 10:28; 13:41-42; Йуһ’әнна 3:18-20; 3:36; К’аред Шандийа 17:30-31; Р’омайи 1:18-19; 6:23; Галати 6:7-8; Колоси 3:5-6; Т’есалоники II, 1:7-9; Ибрани 9:27; 10:26-31; Пәтрус I, 1:17; 4:3-5; Щьһуда 7; Ә’йанти 20:11-15.

Гӧр’а Хwәде бькьн

Йуһ’әнна 14:15, 21, 23-24; 15:10-17; Р’омайи 13:8-10; Пәтрус I, 1:14-16; Йуһ’әнна I, 2:3-8; 3:22-24; Йуһ’әнна II, 5-6.

Дӧа

Һинкьрьн бона дӧа

Мәтта 6:5-13; 7:7-11; 18:19-20; Марqос 11:24-25; Луqа 11:1-13; 18:1-8; 21:36; Йуһ’әнна 14:13-14; 15:7; 16:23-26; Р’омайи 8:26-27; 12:12; Әфәси 2:18; 6:18; Филипи 4:6-7; Колоси 4:2; Т’есалоники I, 5:17;

Тимот'ейо I, 2:1-4; 2:8; 4:4-5; Ибрани 4:16; 10:19-22; Аqуб 1:5-8; 4:2-3; 5:13-18; Пәтрус I, 4:7; Йуһ'әнна I, 3:21-22; 5:14-15.

Мәсәлед дӧакьрьне

Мәтта 11:25-26; 14:23; 19:13-15; Марqос 1:35; Луqа 5:16; 6:12; 22:32; 22:39-46; Йуһ'әнна 11:41-42; 17:1-26; К'аред Шандийа 4:24-31; 16:25; 20:36; 21:5; Р'омайи 1:9-10; 10:1-2; 15:30-33; Корьнт'и II, 12:7-10; Әфәси 1:15-20; 3:14-21; 6:19-20; Филипи 1:3-5; 1:9-11; Колоси 1:9-12; 4:3-4; Т'есалоники I, 3:9-13; Т'есалоники II, 1:11-12; 3:1-5; Ибрани 5:7; 7:25.

Хәмкьрьна Хwәде

Мәтта 6:25-34; 10:29-31; К'аред Шандийа 14:15-17; Р'омайи 8:28; 11:36; Колоси 1:17; Ибрани 1:3; Аqуб 4:13-16.

Ә'зман

Луqа 12:32-34; Йуһ'әнна 14:1-3; Корьнт'и II, 5:1-8; Филипи 1:23; Колоси 3:1; Пәтрус I, 1:4-5; Ә'йанти 4:1-11; 21:1-4; 21:22–22:5; 22:14-15.

Ә'фьрандьна дьнйайе

Мәтта 19:4; Йуһ'әнна 1:3; К'аред Шандийа 14:15; 17:24-26; Корьнт'и I, 8:6; Колоси 1:15-16; Ибрани 1:2; 11:3; Ә'йанти 4:11.

Зар'ед Хwәде

Йуһ'әнна 1:12-13; Р'омайи 8:14-17; Галати 4:6-7; Ибрани 12:5-11; Йуһ'әнна I, 3:1-3.

Зерандьн

Мәтта 5:10-12; Марqос 13:9-13; Луqа 12:4-9; Йуһ'әнна 15:18-21; 16:1-4; К'аред Шандийа 5:41; Р'омайи 8:35-37; 12:12-14; 12:17-21; Корьнт'и I, 4:11-13; Корьнт'и II, 4:8-11; 12:10; Филипи 1:28-29; Т'есалоники II, 1:4-8; 3:2-4; Тимот'ейо II, 3:10-13; Ибрани 10:32-39; 12:3-4; Пәтрус I, 3:13-17; 4:12-19; Ә'йанти 2:10.

Зьнек'ари у qави

Мәтта 5:27-30; Йуһ'әнна 8:2-11; Р'омайи 13:8-10; Корьнт'и I, 5:9-11; 6:9-20; Галати 5:19; Әфәси 5:3; Колоси 3:5-6; Т'есалоники I, 4:1-8; Ибрани 13:4; Щьһуда 7.

Жийина маледа

бона жьн у мера

Мәтта 19:4-6; Корьнт'и I, 7:1-16; Әфәси 5:21-33; Колоси 3:18-19; Тито 2:3-5; Ибрани 13:4; Пәтрус I, 3:1-7.

бона зар'а

Мәтта 15:3-6; Луqа 2:51; Әфәси 6:1-3; Колоси 3:20; Тимот'ейо I, 5:4, 8; Ибрани 12:7-11.

бона де у бава
Әфәси 6:4; Колоси 3:21; Тимот’ейо I, 3:4-5.
бона жьнәбийа
К’аред Шандийа 6:1; Р’омайи 7:2-3; Корьнт’и I, 7:39-40; Тимот’ейо I, 5:3-16; Aqуб 1:27.
Жийина һ’әта-һ’әтайе, йа кӧ Иса Мәсиһ дьдә wан, йед кӧ баwәрийа хwә wи тиньн
Мәтта 19:16-30; Луqа 10:25-28; Йуһ’әнна 3:1-16; 5:19-29; 10:10; 11:25-26; 14:6; 17:2-3; 20:31; Р’омайи 5:21; 6:5-14; 8:10-17; Корьнт’и II, 5:17; Галати 2:20; Әфәси 2:1-6; Колоси 2:13; 3:1-4; Тимот’ейо II, 1:10; Тито 3:4-7; Пәтрус I, 1:23; Йуһ’әнна I, 5:11-13.
Жь гӧнәкьрьне вәгәр’ьн
Мәтта 4:17; Марqос 6:12; Луqа 13:1-5; 15:1-31; 24:45-47; К’аред Шандийа 2:37-40; 3:19-20; 17:29-31; 20:21; 26:19-20; Корьнт’и II, 7:8-11; Пәтрус II, 3:9; Ә’йанти 9:20-21.
Жьнбәр’дан у жь мер дурк’әтьн
Мәтта 5:31-32; 19:3-9; Луqа 16:18; Р’омайи 7:2-3; Корьнт’и I, 7:10-16.
Иса Мәсиһ
Иса Мәсиһ Кӧр’е Хwәде йә
Мәтта 11:27-30; 16:13-17; Луqа 1:35; Йуһ’әнна 1:1-18; 5:19-29; 6:35-40; 8:58; 11:25-27; 14:5-11; 17:1-5; 20:26-31; К’аред Шандийа 3:13-16; 4:10-12; Р’омайи 1:3-4; Корьнт’и I, 1:9; Корьнт’и II, 4:4-6; 5:21; Галати 4:4-5; Филипи 2:5-11; Колоси 1:15-20; 2:9-10; Ибрани 1:1-14; 7:26-28; Йуһ’әнна I, 2:1-2; 5:20; Ә’йанти 1:12-18; 19:11-16.
Кӧр’е Хwәде чаwа мәрьв һатә дьне
Йуһ’әнна 1:14; Луqа 1:26-38; Мәтта 1:18-25; Луqа 2:1-20; Мәтта 2:1-23; Галати 4:4-5; Филипи 2:6-7; Ибрани 2:14-18.
Иса мәрьв һин дькьрьн у йед нәхwәш qәнщ дькьрьн
Мәтта 4:23-25; 7:28-29; 9:35-36; 11:1-6; Луqа 4:14-44; Йуһ’әнна 20:30-31; К’аред Шандийа 10:36-38.
Иса гәләк к’әрәмәт дькьрьн
Жь к’әрәма хwә ль Навниша К’әрәмәтед Иса Мәсиһ бьньһер’ьн.
Сәрwера Иса гьртьн у щәзайе мьрьне данә wи
Мәтта 26:47-68; 27:1-2; 27:11-31; Марqос 14:43-65; 15:1-20; Луqа 22:47-53; 22:63-71; 23:1-25; Йуһ’әнна 18:1-14; 18:19-24; 18:28—19:16.
Иса һатә хачкьрьне
Мәтта 27:32-56; Марqос

15:21-41; Луqа 23:26-49; Йуһ’әнна 19:17-37.

Иса һатә дәфьнкьрьне

Мәтта 27:57-66; Марqос 15:42-47; Луqа 23:50-56; Йуһ’әнна 19:38-42.

Иса жь мьрьне р’абу у xwә гәләкава ә’йан кьр

Мәтта 28:1-20; Марqос 16:1-8; Луqа 24:1-49; Йуһ’әнна 20:1–21:14; К’аред Шандийа 1:3-8; 2:24-32; 3:15; 4:10; 4:33; 10:39-43; 13:29-39; 17:2-3; 17:30-31; Р’омайи 1:4; 4:24-25; Корьнт’и I, 15:3-8; 15:12-21; Ә’йанти 1:18.

Иса чу ә’змен

Луqа 24:50-51; К’аред Шандийа 1:9-11; 2:32-36; 5:30-31; Р’омайи 8:34; Әфәси 1:20-23; Филипи 2:9-11; Ибрани 1:3-11; 2:9; 4:14-16; 7:25-26; 10:12-14; Пәтрус I, 3:22.

Иса wе диса вәгәр’ә

Мәтта 24:29-44; Йуһ’әнна 14:1-3; К’аред Шандийа 1:10-11; 3:19-21; Филипи 3:20-21; Колоси 3:4; Т’есалоники I, 1:9-10; 3:13; 4:13–5:11; Т’есалоники II, 1:6-10; 2:1-4; Тимот’ейо I, 6:13-15; Тимот’ейо II, 4:8; Ибрани 9:28; Пәтрус II, 3:1-18; Йуһ’әнна I, 3:1-3; Ә’йанти 1:7; 22:12-13.

Диwана Xwәде бь дәсте Иса Мәсиһ ә

Мәтта 7:21-23; 16:24-27; 25:31-46; Йуһ’әнна 3:18-21; 5:24-29; К’аред Шандийа 17:30-31; Р’омайи 2:1-11; 14:10-12; Корьнт’и I, 3:10-15; 4:5; Корьнт’и II, 5:9-10; Т’есалоники II, 1:5-10; Ибрани 9:27-28; 10:26-31; Пәтрус I, 1:17; 4:3-5; Ә’йанти 20:11-15.

К’омәкдайин

Мәтта 6:1-4; 7:12; 25:31-46; Луqа 3:10-11; 6:38; К’аред Шандийа 11:27-30; Корьнт’и I, 10:24; Корьнт’и II, 8:1-15; 9:1-15; Галати 6:9-10; Филипи 4:14-19; Ибрани 10:24; 13:1-3; 13:16; Аqуб 1:27; 2:15-16; Йуһ’әнна I, 3:16-18.

Мирещьн

Мәтта 13:19; 25:41; Луqа 4:1-13; 22:3-4; Йуһ’әнна 8:42-44; Корьнт’и II, 2:10-11; 4:4; 11:13-15; Әфәси 2:2; Т’есалоники I, 2:18; Т’есалоники II, 2:9-12; Пәтрус I, 5:8-9; Йуһ’әнна I, 3:8-10; Ә’йанти 12:7-12; 20:1-3; 20:10.

Мьзгини

Мәтта 24:14; К’аред Шандийа 16:10; 20:24; Р’омайи 1:2-4; 16-17; Корьнт’и I, 1:17-25; 15:1-7; Галати 1:6-12; Әфәси

1:13; Филипи 1:27; Колоси 1:5-6; Т’есалоники I, 1:5; Т’есалоники II, 2:14; Тимот’ейо II, 1:8-11; 2:8-10.

Мьрьн

Йуh’әнна 6:39-40; 11:17-27; 14:1-4; Р’омайи 6:10-11; 8:38-39; 14:7-9; Корьнт’и I, 15:12-58; Корьнт’и II, 5:1-10; Филипи 1:20-24; Т’есалоники I, 4:13-18; Ибрани 2:14-15; Ә’йанти 14:13; 21:1-4; 22:1-5.

Нәхwәши у qәнщкьрьн

Мәтта 4:23-25; 9:35; 11:2-5; К’аред Шандийа 3:1-6; 8:4-8; 19:11-16; 28:8-9; Корьнт’и I, 12:9; 12:29-30; Корьнт’и II, 12:7-10; Тимот’ейо I, 5:23; Тимот’ейо II, 4:20; Аqуб 5:14-15.

Ньвисаред пироз

Мәтта 4:1-4; 5:17-20; 22:29; Йуh’әнна 8:31-32; 20:31; К’аред Шандийа 20:32; Р’омайи 15:4; 16:26; Колоси 3:16; Т’есалоники I, 2:13; Тимот’ейо I, 4:13; Тимот’ейо II, 3:14-17; Ибрани 4:12; Пәтрус I, 1:22-25; Пәтрус II, 1:19-21; Йуh’әнна II, 9-10; Ә’йанти 1:3.

Ньхӧмандьна аве

Мәтта 28:18-20; Йуh’әнна 3:22; 4:1-2; К’аред Шандийа 2:37-42; 8:12; 8:36-38; 10:44-48; 16:14-15; 16:31-33; 19:1-7; 22:12-16; Р’омайи 6:1-4; Галати 3:26-27; Колоси 2:12; Пәтрус I, 3:20-22.

Паqьжккьрьна гӧна пе мьрьна Мәсиh

Мәтта 26:26-29; Р’омайи 3:25; 5:9-10; Әфәси 1:7; Ибрани 9:11-14; Йуh’әнна I, 1:6-7; Ә’йанти 7:14-17.

П’әрә, hәбук, мал у мьлк’

Мәтта 6:19-21; 6:24-34; Луqа 12:13-21; 12:32-34; К’аред Шандийа 20:35; Тимот’ейо I, 6:6-10; 6:17-19; Ибрани 13:5-6; Аqуб 2:1-9; 5:1-6.

П’утп’арьсти, сербази у к’оч’әкти

Мәтта 4:10; К’аред Шандийа 13:4-12; 17:22-31; 19:11-20; Корьнт’и I, 5:11; 6:9-11; 8:1-13; 10:1-22; Корьнт’и II, 6:14-18; Галати 5:19-21; Т’есалоники I, 1:9-10; Йуh’әнна I, 5:21; Ә’йанти 21:8; 22:15.

Р’астh’әсаббун, р’асти (бесущбун)

К’аред Шандийа 13:38-39; Р’омайи 1:16-17; 3:21-26; 5:1; 5:9-10; 5:18-19; Галати 2:16; 3:6-9; Тито 3:7.

Р’ожи

Мәтта 6:16-18; Марqос 2:18-20; К’аред Шандийа 13:1-3; 14:23.

Р’ӧh’е Пироз

Мәтта 28:19; Марqос 1:9-11;

3:28-30; Луqа 1:35; 3:16; 4:1; 11:13; 12:12; Йуh'әнна 1:32-34; 3:5-8; 7:37-39; 14:15-17; 14:26; 15:26; 16:7-15; 20:19-23; К'аред Шандийа 1:4-5; 1:8; 2:1-18; 2:38-39; 4:31; 5:3-5; 8:14-17; 10:44-48; 13:2-4; 15:28; 16:7-10; 19:1-7; Р'омайи 5:5; 8:9-16; 8:26-27; Корьнт'и I, 2:4; 2:9-16; 3:16; 6:11; 6:19; 12:1-13; Корьнт'и II, 1:21-22; 5:5; 13:14; Галати 3:2-5; 4:6; 5:16-18; 5:22-25; Әфәси 1:13-14; 1:17; 3:16; 4:3-4; 4:30; 5:18-20; 6:17-18; Т'есалоники I, 1:5-6; 5:19; Т'есалоники II, 2:13; Тито 3:5-6; Ибрани 2:4; 9:14; Пәтрус I, 1:2; 1:11; Пәтрус II, 1:20-21; Йуh'әнна I, 2:20; 3:24; 4:13; 5:6-8.

Сәрк'әтьна (алт'кьрьна) сәр мирещьн у тә'ли-тәнгийа

Мәтта 4:1-11; 6:13; Луqа 22:31-32; Йуh'әнна 17:14-19; Р'омайи 8:31-39; 12:12; 16:19-20; Корьнт'и I, 10:12-13; 16:13; Корьнт'и II, 12:7-10; Әфәси 3:20-21; 6:10-18; Филипи 4:13; Т'есалоники I, 3:5-8; Т'есалоники II, 3:3; Тимот'ейо II, 1:7-8; Ибрани 2:18; 4:14-16; 12:1-2; Аqуб 4:7; Пәтрус I, 1:5; 5:8-11; Йуh'әнна I, 4:4; 5:3-5; Ә'йанти 12:7-12.

Сәрwеред щьвине

Хәйсәтед wан у чаwа тенә к'ьфшкьрьне (шьван, бәрпьрсийар, малхе)

К'аред Шандийа 6:1-6; 14:23; Тимот'ейо I, 3:1-13; Тито 1:5-9.

Һинкьрьна бона сәрwеред щьвине

Мәтта 28:18-20; Луqа 22:24-27; К'аред Шандийа 20:17-35; Т'есалоники I, 2:1-12; Тимот'ейо I, 4:1-16; Тимот'ейо II, 2:1-26; 3:10-17; 4:1-5; Тито 2:7-8; Пәтрус I, 5:1-4.

Т'ьфаqа хwәденаса

Мәтта 18:19-20; К'аред Шандийа 2:41-47; Р'омайи 12:4-8; Әфәси 1:22-23; 4:11-16; Колоси 3:15-17; Тимот'ейо I, 4:13; Ибрани 10:24-25.

Хәйсәте мәсиһийе

Йуh'әнна 13:34-35; 14:27; Р'омайи 12:9-13; Галати 5:22-26; Колоси 3:12-17; Т'есалоники I, 5:16-18.

Хьлазкьрьна мәрьва

Йуh'әнна 3:16-17; К'аред Шандийа 2:37-39; 4:11-12; Р'омайи 5:1-11; 10:9-13; Әфәси 2:1-10; Тимот'ейо I, 1:15-16; 2:3-7; Пәтрус I, 1:3-5.

Хwәде

Марqос 10:27; 12:29-30; Луqа 1:37; 6:35-36; Йуh'әнна 4:24;

К'аред Шандийа 14:14-17; 17:22-31; Р'омайи 1:18-23; 11:33-36; Корьнт'и I, 8:4-6; Корьнт'и II, 1:3; Тимот'ейо I, 1:17; 6:15-16; Ибрани 4:13; 10:30-31; Аqуб 1:17; Пәтрус I, 1:14-17; Йуһ'әнна I, 1:5; 4:7-12; 4:16; Щьһуда 24-25; Ә'йанти 4:8-11; 15:3-4.

Һ'ӧкӧмәтед мәрьвайейә ве дьнйайе

Мәтта 22:15-22; К'аред Шандийа 5:27-29; Р'омайи 13:1-7; Тимот'ейо I, 2:1-4; Тито 3:1; Пәтрус I, 2:13-17.

Һ'ьзкьрьн

Хwәде мә һ'ьз дькә

Йуһ'әнна 3:16; Р'омайи 5:8; Әфәси 2:4-5; Йуһ'әнна I, 4:9-10.

Гәрәке әм Хwәде һ'ьз бькьн

Мәтта 22:37-38; Марqос 12:28-30; Йуһ'әнна 14:21; Пәтрус I, 1:8; Йуһ'әнна I, 5:3.

Гәрәке әм һәвдӧ һ'ьз бькьн

Мәтта 5:43-48; 22:39; Йуһ'әнна 13:34-35; 15:12-17; Р'омайи 12:9-10; 13:8-10; Корьнт'и I, 13:1-13; 16:14; Галати 5:13-14; Т'есалоники I, 4:9-10; Пәтрус I, 4:8; Йуһ'әнна I, 2:9-11; 3:11-18; 4:7-21.

Шәрав-араq

Р'омайи 13:13; Корьнт'и I, 5:11; 6:9-11; Галати 5:19-21; Әфәси 5:18; Тимот'ейо I, 3:1-3; Тито 1:7; Пәтрус I, 4:3-5.

Шива Хӧдан

Мәтта 26:26-30; Марqос 14:22-26; Луqа 22:14-20; Корьнт'и I, 10:14-22; 11:17-34.

Шкәсти у мьлукти

Мәтта 5:3-12; 18:1-5; Луqа 14:7-11; 18:9-14; Әфәси 4:2; Филипи 2:3-11; Колоси 3:12-13; Аqуб 4:5-10; Пәтрус I, 5:5-7.

Шькийат у бәр диwане

Мәтта 5:25-26; 5:38-42; 18:15-17; Р'омайи 12:14-21; Корьнт'и I, 6:1-8.

Шькьрдари

Луqа 17:11-19; Йуһ'әнна 6:11; Р'омайи 1:21; Әфәси 5:20; Филипи 4:4-7; Колоси 2:7; 3:17; 4:2; Т'есалоники I, 5:18; Тимот'ейо I, 2:1; 4:4-5.

Щәфадитьн

Р'омайи 8:18-25; 8:28; Корьнт'и II, 1:4; 4:16-18; Аqуб 1:2-4; Пәтрус I, 1:6-9; 2:19-21; 5:8-10.

Щә'ньмә (Дожә)

Мәтта 10:28; 13:41-42; 13:47-50; 25:41-46; Луqа 16:23-26; Т'есалоники II, 1:9; Ә'йанти 20:10-15; 21:8.

Щьвина Иса Мәсиһ

Мәтта 16:13-20; К'аред Шандийа 2:41-42; Р'омайи 12:4-8;

Корьнт’и I, 12:12-30; Әфәси 1:22-23; 2:19-22; 4:1-16; Колоси 1:18; Ибрани 10:24-25; Пәтрус I, 2:4-10; Ә’йанти 19:5-10.

Qәдьре сәрwеред щьвине бьгьрьн

Корьнт’и I, 9:14; Галати 6:6; Т’есалоники I, 5:12-13; Тимот’ейо I, 5:17-22; Ибрани 13:7; 13:17.

Qöрбан

Мәтта 9:13; Марqос 12:33; Р’омайи 12:1; Ибрани 9:7; 10:18.

Навниш у щиниш

НАВНИШЕД ЧАПА У П’ӘРА

П’ӘРЕД ДӘМА ИСА МӘСИҺДА

к’ӧрди	**йунани**	**шә’дәтийа wан щийа**
пол	ләптон	Марqос 12:42; Луqа 12:59; 21:2
qӧр’уш	кодрантес	Мәтта 5:26; Марqос 12:42.
дьраве чарqӧр’уше	ассарион	Мәтта 10:29; Луqа 12:6.
зив*	динарион	Мәтта 18:28
	йан драхмә	Мәтта 17:24
нале дӧзиве	дьдрахмон	Мәтта 17:24
нале чарзиве	статер	Мәтта 17:27
зер’	мна	Луqа 19:13
тәлант**	талантон	Мәтта 18:24; 25:15

* Зивәк qаси р’ожхәбатәкә п’аләки бу.
** Тәлантәк 44 килограм зив бу у qимәте we һәqе п’аләки панздәһ сала зедәтьр бу.

К’ӧрди

2 пол	qӧр’ушәк
4 qӧр’уш	дьравәки чарqӧр’уше
64 qӧр’уш	зивәк
4 зив	наләки чарзиве
100 зив	зер’әк
6000 зив	тәлантәки зив
180 000 зив	тәлантәки* зер’

* Т’арихеда чәнд щур’ә тәлант һәбун, әw qӧр’нава гьредайи бун. Тәлантед зер’ин жи һәбун кӧ жь 180 000 зива qимәттьр бун.

Йунани

1 ләптон	нив кодрантес (сьфьр)
2 ләптон	кодрантес (сьфьр)
4 qöадранс	ассарион (сьфьр)
16 ассарион	динарион йан драхмә (зив)
4 динарион	статер (зив)
100 динарион	мна (зер')
6000 динарион	талантон (зив)
180 000 динарион	талантон (зер')

Һ'ӘСАБЕД ДЬРЕЖАЙЕ

к'öрди	**йунани**	**һ'әсабед дьрежайийе**	**шә'дәтийа wан щийа**
зәнд	пихöс	45 санти йан wәкә нив метьр (жь сәре т'ьлийе һ'әта ә'нишке)	Ә'йанти 21:17
мил	мьлйон (р'омайи)	1.5 километьр	Мәтта 5:41

Һ'ӘСАБЕД ПИВАНЕ

к'öрди	**йунани**	**һ'әсабед пиване**	**шә'дәтийа wан щийа**
код	сатон (арами)	дәрданәкә qаси 13 литьр ав һьлдьда	Мәтта 13:33; Луqа 13:21
к'уп	батос (ибрани)	дәрданәкә qаси 35 литьр ав һьлдьда	Луqа 16:6
ч'әл	корос (ибрани)	дәрданәкә qаси 390 литьр ав һьлдьда	Луqа 16:7

МӘСӘЛЕД ИСА МӘСИҺ

Мәсәлә	Мәтта	Марqос	Луqа
1. Хwейа бе тә’м	5:13	9:50	14:34-35
2. Ч’ьра сәр п’еч’ьре	5:14-16	4:21-22	8:16-17, 11:33
3. Мала йе сәрwахт у мала йе бефә’м	7:24-27	–	6:47-49
4. Кәсәк пе п’арч’е ну к’ьнща кәвьн п’инә накә	9:16	2:21	5:36
5. Шәрава ну накьнә мәшкед кәвьн	9:17	2:22	5:37-39
6. Мәсәла т’охьмр’әш	13:3-8, 18-23	4:3-8, 14-20	8:5-8, 11-15
7. Мәсәла гәньм у зиwане	13:24-30, 36-43	–	–
8. Мәсәла дӧ дәйндара	–	–	7:41-43
9. Т’охьме кӧ дьгьһижә	–	4:26-29	–
10. Һ’әба т’охьме хәрдале	13:31-32	4:30-32	13:18-19
11. Һәвиртьр’шк	13:33	–	13:20-21
12. Хьзна вәшарти	13:44	–	–
13. Дӧр’е qимәт	13:45-46	–	–
14. Т’ор’а авити	13:47-50	–	–
15. Р’астийед кәвьн у ну	13:52	–	–
16. Хӧламе кӧ набахшинә	18:23-35	–	–
17. Мәсәла самәрийе qәнщ	–	–	10:30-37
18. Меване ниве шәве у се нан	–	–	11:5-8
19. Дәwләтийе бе фә’м	–	–	12:16-21
20. Хӧламе һ’ьшйар	–	13:35-37	12:35-40

Məsələ	Mətta	Marqos	Luqa
21. Xölame amьn u xölame beamьn	24:45-51	–	12:42-48
22. Məsəla dara ћeжireйə be bər	–	–	13:6-9
23. Йed kö lь nave xwə dьgər'ьn	–	–	14:7-14
24. Məsəla шaйiйa gьran	–	–	14:16-24
25. Чawa bьbьnə шagьrte Isa	–	–	14:25-33
26. Pəza öndabuйi	18:12-14	–	15:3-7
27. Zive öndabuйi	–	–	15:8-10
28. Kör'e öndabuйi u bьre wi	–	–	15:11-32
29. Wək'ilxərщe beamьn, le sərwaxt	–	–	16:1-13
30. Mərьve dəwləti u Lazare fəqir	–	–	16:19-31
31. Borщdariйa xölame amьn	–	–	17:7-10
32. Məsəla жьnəbiйe u ћ'akьm	–	–	18:1-8
33. Məsəla ferьsi u xərщgьr	–	–	18:9-14
34. Məsəla dəћə zer'a	(25:14-30)	–	19:11-27
35. P'aled r'əzed tьriйa u ћəqe wan	20:1-16	–	–
36. Məsəla dö kör'a	21:28-32	–	–
37. Məsəla r'əze tьriйa u r'əzvana	21:33-44	12:1-11	20:9-18
38. Məsəla də'wate	22:1-14	–	–
39. Dərsa dara ћeжire	24:32-35	13:28-31	21:29-33
40. R'oж u sьћ'ət nə ə'йan ə	–	13:33-37	–
41. Məsəla dəћə qized bьk'ьr	25:1-13	–	–
42. Məsəla se xölama	25:14-30	–	(19:11-27)
43. Pəz u bьzьn	25:31-46	–	–

К’ӘРӘМӘТЕД ИСА МӘСИҺ

К’әрәмәт	Мәтта	Марqос	Луqа	Йуһ’әнна
1. *К’әрәмәта дә’wата Qанайеда	–	–	–	2:1-11
2. Иса кӧр’е qӧльхк’а-рәки qәнщ дькә	–	–	–	4:46-54
3. Иса р’ӧһ’е һ’әрам дәрдьхә	–	1:23-26	4:33-35	–
4. Qәнщкьрьна хwә-сийа Пәтрус у нәхwә-шед дьн	8:14-16	1:30-34	4:38-41	–
5. *Гьртьна мә’сийа	–	–	5:4-11	–
6. Иса йәки жь к’оти-буне паqьж дькә	8:2-4	1:40-42	5:12-13	–
7. Иса шьлушә’т дь-бахшинә у qәнщ дькә	9:2-7	2:3-12	5:18-25	–
8. Нәхwәше си у һ’әйшт сала qәнщ дьбә	–	–	–	5:1-9
9. Qәнщкьрьна мәрьве дәстк’ьшийайи	12:10-13	3:1-5	6:6-10	–
10. Иса хӧламе сәрсә-дәки qәнщ дькә	8:5-13	–	7:1-10	–
11. **Сахбуна кӧр’е жьнәбийа Найине	–	–	7:11-15	–
12. Qәнщкьрьна йе кор у лал	12:22	–	11:14	–
13. *Иса фьртоне дь-сәqьр’инә	8:23-27	4:35-41	8:22-25	–
14. Qәнщкьрьна дӧ щьнак’әтийе Гәрда-рине	8:28-34	5:1-20	8:26-39	–

К’ərəмəт	Мəтта	Марqос	Луqа	Йуһ’əнна
15. **Qизька мьри у к’öлфəтəкə нəхwəш	9:18-26	5:21-43	8:40-56	–
16. Иса дö кора qəнщ дькə	9:27-31	–	–	–
17. Иса йе лал qəнщ дькə	9:32-33	–	–	–
18. *Иса пенщ һ’əзара т’ер дькə	14:13-21	6:30-44	9:10-17	6:1-14
19. *Иса п’ийа ль сəр авер’а дьчə	14:25-33	6:45-51	–	6:19-21
20. Баwəрийа к’öлфə-та кəнани	15:21-28	7:24-30	–	–
21. Qəнщкьрьна гə-лəка	15:29-31	–	–	–
22. Qəнщкьрьна йе лал	–	7:31-37	–	–
23. *Иса чар һ’əзара т’ер дькə	15:32-38	8:1-9	–	–
24. Qəнщкьрьна коре Бəйтсайдайе	–	8:22-26	–	–
25. Qəнщкьрьна йе щьнак’əти	17:14-18	9:17-29	9:38-43	–
26. *Хəрще п’арьстгə-һе зьке мə’сида	17:24-27	–	–	–
27. Вəкьрьна ч’ə’вед йəки зьκмакийеда кор	–	–	–	9:1-7
28. Qəнщкьрьна к’öл-фəта qонщьки	–	–	13:10-13	–
29. Qəнщкьрьна мəрь-ве авзе	–	–	14:1-4	–
30. Qəнщкьрьна дəһə к’отийа	–	–	17:11-19	–

К’əрəмəт	Мəтта	Марqос	Луqа	Йуh’əнна
31. **Иса Лазаре мьри сах дькə	–	–	–	11:1-44
32. Qəнщкьрьна дӧ коре Əриhайе	20:29-34	10:46-52	18:35-43	–
33. *Дара hежирейə h’ьшкбуйи	21:18-22	11:12-14, 20-25	–	–
34. Иса гӧhе хӧламе сəрəкк’аhин пева дькə	–	–	22:50-51	–
35. *Гьртьна мə’-сийайə бь к’əрəмəт	–	–	–	21:1-11

Р’езед бе стəйрк щийед к’əрəмəтед qəнщкьрьна мəрьва дьдьнə к’ьфше.

Р’езед йəк стəйрк (*) щийед wаh к’əрəмəта дьдьнə к’ьфше, ль к’ӧ h’ӧкӧме Иса сəр т’əбийəте хӧйа буйə.

Р’езед дӧ стəйрк (**) щийед к’əрəмəтед сахкьрьна мьрийа дьдьнə к’ьфше.

НАВЕД К'ЬТЕБЕД ПӘЙМАНА КӘВЬН У ПӘЙМАНА НУ

КНИГИ ВЕТХОГО И НОВОГО ЗАВЕТА

Пәймана Кәвьн	Ветхий Завет
Дәстпебун	Бытие
Дәрк'әтьн	Исход
Qануна К'аһинтийе	Левит
Жьмар	Числа
Qануна Дӧщари	Второзаконие
Йешу	Книга Иисуса Навина
Һ'акьмти	Книга Судей Израилевых
Р'ут'	Книга Руфь
П'адшати I	Первая книга Царств
П'адшати II	Вторая книга Царств
П'адшати III	Третья книга Царств
П'адшати IV	Четвертая книга Царств
Дирок I	Первая книга Паралипоменон
Дирок II	Вторая книга Паралипоменон
Әзра	Книга Ездры
Нәһәмийа	Книга Неемии
Әстәр	Книга Есфири
Ибо	Книга Иова
Зәбур	Псалтирь
Готьнед Сьлеман	Книга Притчей Соломоновых

Пәймана Кәвьн	**Ветхий Завет**
Занәбеж	Книга Екклесиаста, или Проповедника
Стьранед Сьлеманә әвинтийе	Песнь песней Соломона
Ишайа	Книга пророка Исаии
Йерәмийа	Книга пророка Иеремии
Луринед Йерәмийа	Книга Плач Иеремии
Һәзәqел	Книга пророка Иезекииля
Данийел	Книга пророка Даниила
Һосейа	Книга пророка Осии
Йоел	Книга пророка Иоиля
Амос	Книга пророка Амоса
Обадийа	Книга пророка Авдия
Уньс	Книга пророка Ионы
Миха	Книга пророка Михея
Нәһум	Книга пророка Наума
Һәбаqуq	Книга пророка Аввакума
Сефанийа	Книга пророка Софонии
Һагай	Книга пророка Аггея
Зәкәрийа	Книга пророка Захарии
Малахи	Книга пророка Малахии

Пәймана Ну	**Новый Завет**
Мәтта	Евангелие от Матфея
Марqос	Евангелие от Марка

Пэймана Ну	Новый Завет
Луqа	Евангелие от Луки
Йуh’энна	Евангелие от Иоанна
К’аред Шандийа	Деяния Святых Апостолов
Р’омайи	Послание к Римлянам
Корьнт’и I	Первое послание к Коринфянам
Корьнт’и II	Второе послание к Коринфянам
Галати	Послание к Галатам
Әфәси	Послание к Ефесянам
Филипи	Послание к Филиппийцам
Колоси	Послание к Колоссянам
Т’есалоники I	Первое послание к Фессалоникийцам
Т’есалоники II	Второе послание к Фессалоникийцам
Тимот’ейо I	Первое послание к Тимофею
Тимот’ейо II	Второе послание к Тимофею
Тито	Послание к Титу
Фьлимон	Послание к Филимону
Ибрани	Послание к Евреям
Аqуб	Послание Иакова
Пәтрус I	Первое послание Петра
Пәтрус II	Второе послание Петра
Йуh’энна I	Первое послание Иоанна
Йуh’энна II	Второе послание Иоанна
Йуh’энна III	Третье послание Иоанна
Щьhуда	Послание Иуды
Ә’йанти	Откровение Иоанна Богослова

Хәритә

Империториа Р'омайейә
Зәмане Иса Мәсиһда
ГАЛЙА
СПАНЙА
ИТАЛЙА
Р'ома
ТРАХЙА
МӘКӘДОНЙА
Бә'ра Р'әш
ГАЛАТЙА
Бә'ра Каспие
АСЙА БЬЧ'УК
Тарсус
Әнтакйа
ЙУНАНЬСТАН
Әфәс
Шам
Сур
СИСИЛЙА
Карт'аг
ҚӦБРЬС
ЩЬЬУСТАН
МАРИТАНЙА
КЪРЕТА
Оршалим
Бә'ра Сьпи
(Бә'ра Наваи)
Скандәрйа
Курен
Африка
0 200 400 800
кьлометьр

Wәлате Фьльстине зәмане Иса Мәсиhда
ФИНИКИА
СУРИАЙЕ
Сур
ЩӘЛИЛ
Пьтолема
Кәфәрнаһум
Бәйтсәйда
Qана
ТРАХОНИДА
Бә'ра Сьпи
(Бә'ра Навин)
Гидара
Qәйсәри
САМӘРИА
ДЕКАПОЛИС
Сухар
(Шәхәм?)
Фьладәлфиа
Ариматйа
Оршәлим
(Qöдс)
Әммас?
Йомпина
Бәйтләһ'м
Әсқалон
Мәхерус
Һеброн
Газа
ЩЬҺУСТАН
Мәсада
Р'афйа
Н Ә Б Ә Т Й А
0

Хэрита
Оршэлимейэ
Зэмане
Иса Мэсиһда
Антонийа
Майдан

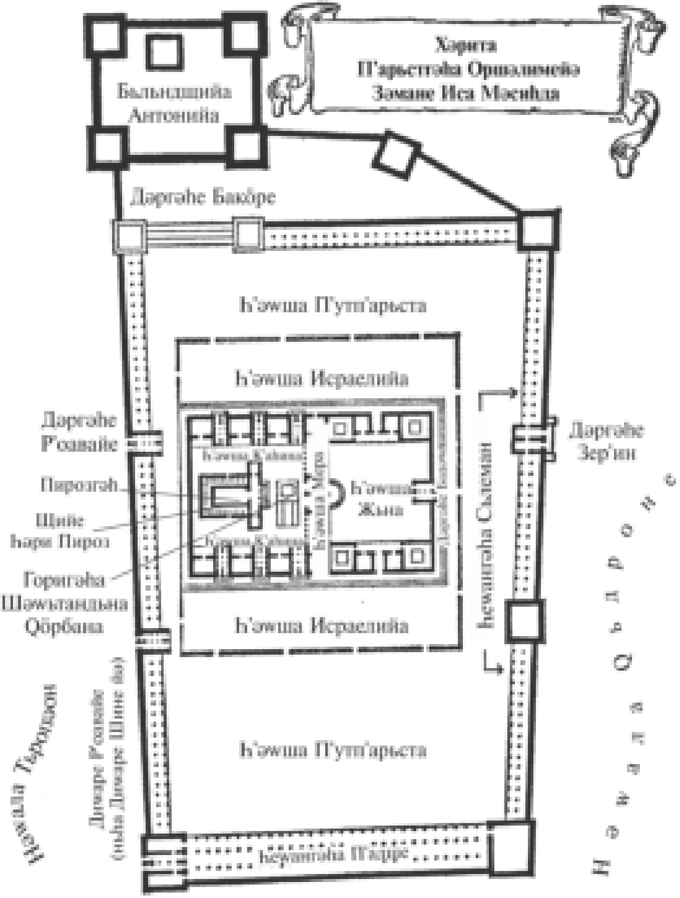

Хэрита
П'арьстогьа Оршэлимейэ
Зэмане Иса Мэсийдэ
Бьльндшийа Антонийа
Дэргэһе Бакōре
Һ'эвша П'утп'арьста
Һ'эвша Исраелийа
Дэргэһе Р'озвайе
Пирозгэһ
Щийе һэри Пироз
Горигэһа Шэмьтандьна Qōрбана
Һ'эвша Жьна
Һ'эвша Исраелийа
Дэргэһе Зер'ин
Һэмингэһа Сьлеман
Һ'эвша П'утп'арьста
Нэһэлэ Qьдрон

Рʻewитийа Пawлосә пешын,
т'әви Барнабас
(К'арел Шавлийа 13:1–14:28)
Ба'ра Р'ан
Онтаклийа Пысидийе
Qонйа
Листра
Дерйе
Пэргэ
КӘПӘДОКЙА
ЛУКАЙОНЙА
Тарсус
КЬРЕТА
Онтакиа
QОБРЬС
Саламис
Пафос
Ба'ра Сыпи
(Ба'ра Напин)
0 125 250 500
© UBS 1994
Оршалим (Qӧдс)

Р'еwитийа Паwлосэ дôла
(К'арел Шандийа 15:3,
15:36–18:22)
МӘКӘДОНИЙА
Бә'рә Р'аш
Филипйа
Бәройа
Т'есалоники
Әмфиполис
Тройа
Корынт'
Ат'ина
Әфәс
Әнтакийа Пьсидийе
Qонйа
Лыстра
КӘПӘДОКЙА
ЛУКАЙОНИЙА
Пәргә
Дәрбе
Тарсус
КЬРЕТА
Әнтакйа
QÔБРЬС
Пафос
Саламис
Бә'рә Спи
(Бә'рә Наwин)
Qәйсәри
Сәмарийа
Оршәлим
0
125
250
500
километьр

Р'еwитийа Паwлоcә сьсийа
(К'арел Шандийа 18:23–21:16)
МӘКӘДОНИЙА
АХАЙА
АСЙА БЬЧ'УК
СУРЙА
Тройа
Асос
Милатос
Р'одос
Патара
Листра
Дәрбе
Тәрсус
Әнтакйа
Сур
Qәйсәри
Ор'шәлим (Qӧдс)
0
125
250
500

Р'ewитийа Паwлосә
пашьа һ'әта Р'оме
(К'арел Шандийа 27:1–28:16)
ИТАЛИЙА
Регийом
СИСИЛИЙА
Сиракус
МАЛТА
КЬРЕТА
Р'ОДОС
ЛИКИА
Мири
QӨБРЬС
СУРИА
Сайда
Qайсәри
Оршалим (Qөдс)
0
125
250
500
километр

МЬЗГИНИ

ПӘЙМАНА НУ

(ИНЩИЛ)

бь Стандарта Кӧрманщийа К’ӧрдед wәлатед Кафказе

Новый Завет
(перевод на диалект курманджи курдского языка, кириллица)

The New Testament in the Kurdish Language
(Kurmanji-Kurdish literary standard of the Caucasus Region, Cyrillic)

Институт перевода Библии
www.ibt.org.ru; ibt_inform@ibt.org.ru

Подписано в печать 19.12.2011
Формат 70×100 1/32. Печать офсетная. Усл. печ. л. 44,0
Тираж 3250 экз. Заказ №

Отпечатано в типографии «Принткорп»
ЛП № 02330/0494142 от 03.04.2009
220141 Беларусь, Минск, ул. Ф. Скорины, 40